Ang bitala tang Dios: ba-long inigoan

Agutaynen New Testament

Contents

Mateo 1
Marcos 58
Lucas 94
Juan 149
Bindoatan 190
Roma 238
1 Corinto 261
2 Corinto 282
Galacia 295
Efeso 304
Filipos 312
Colosas 317
1 Tesalonica 322
2 Tesalonica 327
1 Timoteo 330
2 Timoteo 337
Tito 342
Filemon 345
Mga Hebreo 347
Santiago 367
1 Pedro 373
2 Pedro 380
1 Juan 384
2 Juan 390
3 Juan 391
Judas 392
Apokalipsis 395

Ang bitala tang Dios: ba-long inigoan; Ang bagong magandang balita: bagong tipan

New Testament in Agutaynen

copyright © 2004 Wycliffe Bible Translators, Inc.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

Language: Agutaynen

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2004, WPS. All rights reserved.
This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (http:// creativecommons.org/ licenses/ by-nc-nd/ 3.0/) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.
You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Agutaynen

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-08-06

ISBN 978-1-5313-0017-3

PDF generated on 20 Sep 2016 from source files dated 20 Sep 2016
a6ffb27f-bf5e-591b-a64b-7001d9919874

This print-on-demand edition of Scripture is designed, produced, and provided at cost by the Digital Bible Society. This is made possible through partnerships with the Bible League of Canada, Open Doors International and other missions and translation agencies. We are deeply grateful for the sacrifices made in translating this edition of Scripture and the generosity of others in making this Bible available to you.

To order additional copies of this Bible or hundreds of translations like it or to learn more about our ministries and the mission of Scripture distribution in every language, we invite you to visit www.DBS.org (USA), www.BibleLeague.ca (Canada), and www.OpenDoors.org (Europe). May God bless your work in sharing and teaching these Scriptures, until, as it is written, the earth is *"filled with the knowledge of the glory of the LORD, as the waters cover the sea."* (Habakkuk 2:14)

Pa-kaw ang Bitala ong Mo-yang Balita sigon ong ni Mateo

Ang nagsolat tang Mo-yang Balitang na ay si Mateo, tatang Judio ig manigtokot ta bois don ong banoang Israel asing tokaw. Asing timpong asi, ang banoang Israel sakep tang gobirno tang Roma, ig ang mga Judio agpapagbayaden ta bois ong adi tang Roma. Tenged tarin, ang mga manigtokot ta bois agbibilang tang mga kasimanoa nira ang mga traidor ig dayador. Piro ong dobali ta sia, si Mateo ginoyan ka ni Jesus ang magimong tata ong mga apostolis na. Bino-wanan ni Mateo tang obra na bilang manigtokot ig siminabid ong ni Jesus (9:9). Aroman tanandia ni Jesus mimpisang nagtoldok tanandia natetenged ong inadian tang Dios.

Naboay dang timpong pamagelat tang mga Judio tang pagkabot tang pinilik tang Dios ang magimong adi nira. (Ang mga Judio, ya kay ang mga Israelita.) Indi gatawanan nira ang sinopa sing komabot, piro ong kamatodan, sia anday doma kondi si Jesu-Cristo, ang mismong Ana tang Dios. Piro asing kiminabot da si Jesus ig nagtoldok ong mga kasimanoa nang mga Judio, ang karakelan ong nira indi namagparet ang tanandia tang adi ig ang Cristo ang aggelaten nira (27:22). Maski nagmatod ong kaboi ni Jesus tang mga inaning dang lagi tang mga propita natetenged ong Cristo, indi pa ka enged tanira mamagparet ang si Jesus yay ang Cristo. Tenged pamaglaom tanira, mga komabot tang adi nira, komarong ong trono na ig palayasen na tang mga taga Roma ang magalin ong banoa nira. Piro belag ta maning don tang bindoat ni Jesus, tenged parti atan tang sinoldok na natetenged ong paggaraemen tang Dios bilang adi. Tenged ganing si Jesus, dapat gegman ta tang mga kasoay ta (5:44), patawaden tang mga namagkatalak ong yaten, ig tomabang ita ong mga malilised.

Sari-saring mga palimbawa* tang ginamit ni Jesus ong pagtoldok na ong mga taw natetenged ong inadian tang Dios (13:10-13). Ig yading mga milagro ig makabebereng ang mga bagay tang bindoat na, animan yading taw tang namagparet ig namansitabid ong nandia. Piro ang mga pangolokolo ong banoa, labi pa ang domang mga Pariseo ig Saduseo, indi namagparet kondi nangasilag ong ni Jesus. Tenged ang isip nira, si Jesus taw lamang piro pangambo ang tanandia tang Dios, ig sia dorog kabelat ang kasalanan (9:3; 26:65). Animan ong ori, inintriga nira si Jesus ong mga taga Roma para patayen. Piro ang matod, indi tanandia dineg tang kamatayen, tenged ong ya-long kaldaw naboing oman tanandia. Ig ong maning don, linibri na tang yading mga taw ong mga kasalanan nira (20:28; 26:28).

Animan, ang maski sinopay magparet ang si Jesus tang Ana tang Dios ang naboing oman, ig magpasakep ong nandia, ang taw ang asi indi maimong indi mabilang ong inadian tang Dios.

Ang listan tang mga kamepet-mepetan ni Jesu-Cristo
(Lucas 3:23-38)

1 Yay narin tang listan tang mga
kamepet-mepetan ang pinagalinan ni Jesu-
Cristo, ang inampo ni David ang yay ang
inampo ni Abraham.
2 Si Abraham tatay ni Isaac, si Isaac tatay
ni Jacob, ig si Jacob yay ang tatay ni Juda
may ang mga logod na.† 3 Si Juda nan-
gatawa ong ni Tamar ig doroa tang ana
nira, si Fares ig si Zara. Si Fares tang tatay
ni Esrom, ig si Esrom tang tatay ni Aram.
4 Si Aram tatay ni Aminadab, si Aminadab
tatay ni Naason, ig si Naason tang tatay
ni Salmon. 5 Si Salmon nangatawa ong ni
Rahab ig si Boaz tang ana nira. Si Boaz tang
tatay ni Obed ig ang nanay ni Obed si Ruth.

* : Ang bitalang "palimbawa," mga ong Tagalog ay "talinghaga." Ang palimbawa ay istoria piro may adalem ang maliag yaning na ig may adal ang makomit ta.

† 1:2 1:2 Asing tokaw, si Jacob pinaranan si tang Dios ta Israel, animan ang mga inampo na aggoyan ta mga "Israelita." Asing timpo ni Jesus, aggoyan ka tanira ta mga Judio tenged ang karakelan ong nira nagalin ong ni Juda, tata ong mga ana ni Israel. Tarin ong kaorian tang listan ang na, itaen ta ang si Jose, ang katawa ni Maria, tata ka ong mga inampo ni Juda. Animan si Jesus pinangana ka bilang tatang Judio.

Si Obed ang na tatay ni Jesse, [6] ig si Jesse
tang tatay ni Ading David.

Si David tatay ni Solomon, ig ang dating
katawa ni Urias yay ang nanay ni Solomon.
[7] Si Solomon tang tatay ni Rehoboam, si
Rehoboam tatay ni Abias, ig si Abias tatay
ni Asa. [8] Si Asa tatay ni Jehoshafat, si
Jehoshafat tatay ni Joram, ig si Joram tatay
ni Ozias. [9] Si Ozias tang tatay ni Jotam, ig
si Jotam tatay ni Acaz ang yay ang tatay ni
Ezequias. [10] Si Ezequias tatay ni Manases, si
Manases tatay ni Amos, ig si Amos tatay ni
Josias. [11] Si Josias ang na tatay ni Jeconias
may ang mga logod na. Yay asi tang timpo
nga ang mga Israelita biniag tang mga taga
Babilonia ig ingkelan don ong banoa nira.

[12] Pagatapos ang ingkelan tanira ong Ba-
bilonia, nagkatinir si Jeconias tang ana
nang si Salatiel. Si Salatiel tang tatay ni
Zerubabel. [13] Si Zerubabel tatay ni Abiud, si
Abiud tatay ni Eliakim, ig si Eliakim tatay
ni Azor. [14] Si Azor tatay ni Sadoc, si Sadoc
tatay ni Aquim, ig si Aquim tatay ni Eliud.
[15] Si Eliud tang tatay ni Eleazar, ig si Eleazar
tatay ni Matan ang yay ang tatay ni Jacob.
[16] Si Jacob tang tatay ni Jose ang nagimong
katawa ni Maria. Ig si Mariang narin yay
ang nanay ni Jesus ang aggoyan ta Cristo.‡

[17] Animan, magalin ong ni Abraham sa-
sad ong ni David katorsing hinirasion tang
namagdalalaton. Ig magalin ka ong ni
David asta ong timpong ingkelan tang mga
Israelita ong Babilonia, katorsi si kang hini-
rasion tang namagdalalaton. Ig magalin ka
don sa-sad ong pagpangana ong ni Cristo,
katorsing hinirasion ka.

Ang pagpangana ong ni Jesu-Cristo
(Lucas 2:1-7)

[18] Maning ta na tang nainabo asing pinan-
gana si Jesu-Cristo. Si Mariang nanay na
karasalen da lamang ong ni Jose. Piro asing
indi pa tanira paga-pen, nata-wanan ang
si Maria pagabdet. Piro ong matod, nain-
abo narin tenged ong gaem tang Ispirito
Santo.§ [19] Mandian si Jose, ang magimong
katawa na, mato-lid ang taw. Animan naisi-
pan nang belagan na ra lamang si Maria.
Piro boaten na narin ong sikrito tenged indi
ka galiag ang mapaeyak tang babay.*

[20] Mintras aggisipen ni Jose tang boaten
na, may tatang anghil tang Gino ang na-
paita ong ni Jose ong talakinep na ig ganing
ong nandia, "Jose, inampo ni David, in-
dia magdoadoa ang katawaen mo si Maria.
Tanandia nagabdet ong gaem tang Ispirito
Santo. [21] Mangana tanandia ta tatang lali,
ig paranan mo ta Jesus,† tenged tanandia
tang maglibri ong mga kasimanoa na ong
mga kasalanan nira."

[22] Nainabo tang tanan ang na agod mag-
matod tang inaning tang Dios ig pinatako
tang propita na asing tokaw pa ang ganing,
[23] "Magabdet tang tatang soltiras‡
ig mangana ta tatang lali,
Ig goyan tanandiang 'Emmanuel,' " ang
maliag nang yaning,
"Ka-pen ta tang Dios."§

[24] Animan asing pagapoaw ni Jose, sino-
man na tang tobol tang anghil tang Gino
ig dayon ang pinakasalan na si Maria.
[25] Piro inding pisan nalenget si Jose ong
ni Maria mintras indi pa gapangana ong
inabdet nang asi. Ig pagapangana ni Maria,
pinaranan ni Jose tang mola ta Jesus.

2

Ang pagbisita tang mga taw ang nagalin
ong Tere-lan

[1] Si Jesus don pinangana ong Betlehem,
sakep tang probinsia tang Judea, asing
timpo tang ading si Herodes. Ong tim-
pong asi, may pirapang taw ang kiminabot
ong Jerusalem* nagalin ong Tere-lan. Ang

‡ 1:16 1:16 Ang bitalang "Cristo" tatang titolo ni Jesus bilang ang pinilik tang Dios para maglibri ong mga taw ong mga kasalanan nira ig maggaem ong tanan-tanan. Telekan ka ong Bokabolario. § 1:18 1:18 Ang "Ispirito Santo" yay ang Ispirito tang Dios. Mga ong English pa, "Holy Spirit." * 1:19 1:19 Ang ogali tang mga Judio, mga may pinaginigoan tang tatang soltiros may ang soltiras, agpabetang ong nira nagimo rang magkatawa maski indi pa paga-penan. Oman, mga may mainabo ang indi ra mapadayon tang kasal, ang lali dapat magtorol ong babay ta papilis ang ganing belagan na ra tanandia. Mabelat tang bagay ang na, tenged sigon ong Katobolan ni Moises, ang silot para ong babay ang nangonlali dapat banggilen ta bato asta mapatay. † 1:21 1:21 Ang maliag yaning tang aran ang "Jesus" mga ong bitalang Hebreo ay "Ang Dios paglibri." ‡ 1:23 1:23 Ang maliag yaning ni Mateo tarin ong bitalang "soltiras" ay soltiras ang indi pa galengetan ta lali. § 1:23 1:23 Isaias 7:14 * 2:1 2:1 Ang Jerusalem mabael ang siodad ig yay ang kapital tang Israel mandian. Telekan ka ong Bokabolario.

mga laling narin morosay ig gatako tang
maliag yaning tang mga bitokon, [2] animan
namane-ma te-ma ong mga taw ang gan-
ing, “Ong aripa dilemen amen tang molang
ba-long pinangana, ang adi tang mga Ju-
dio? Inita amen tang bitokon don ong
Tere-lan ang yay pagpasinial ang tanandia
pinangana ra. Animan napaning ami tarin
para lomod ong talongan na ig towan amen
tanandia.”
[3] Pagabasi ni Ading Herodes ang may ba-
long adi ono, pisan tanandiang naborido,
asta ang tanan ang taw ong Jerusalem.
[4] Animan pinagoy ni Herodes tang tanan
ang mga pangolokolo ong mga padi tang
mga Judio ig ang mga manigtoldok tang
Katobolan ni Moises.† Nane-ma tanandia
ong nira mga ong aripa ono ipangana tang
Cristo.‡ [5] Ganing tanirang siminabat, “Ong
banoa tang Betlehem, tarin ong Judea.
Tenged maning ta na tang sinolat tang
propita tang Dios asing tokaw ang ganing,
[6] ‘Yamong mga taga Betlehem ang paman-
sistar ong probinsia tang Judea,
Ang banoa mi indi enged maori ong mga
banoang pamanokaw-tokawan ong
Judea.
Tenged atan ong nindio magalin tang man-
golokolo ang magekel ong yen ang
banoa, ang yay ang mga inampo ni
Israel.’ ”§
[7] Pagabasi ta asi ni Herodes, dayon ang
pinagoy na ong sikrito tang mga bisitang
asing nagalin ong Tere-lan. Pinane-ma na
tanira ta mo-ya mga tanopa enged limin-
doa tang bitokon ang agganingen nirang
inita nira. [8] Oman pinapaning na ra tanira
ong Betlehem pagatapos ang sinoyonan na
ta maning ta na: “Panaw amo ra. Dilemen
mi ta mo-ya tang molang asi. Ig mga
itaen mi, patakono nindio, agod asta yo
mapaningo ka don para towano tanandia.”
[9-10] Pagabitala tang adi, namampanaw da
tanira. Mintras pamansipanaw, inita si
nirang oman tang bitokon ang asing inita
rang lagi nira ong Tere-lan. Pinangambe-
gan tanira ta mo-ya ong pagaita nira tang
bitokon! To-kaw ong nira tang bitokon asta
siminareng don ong toga tang balay ang
don tang mola. [11] Oman, paga-led nira ong
balay, inita nira tang mola ig ang nanay
nang si Maria. Dayon tanirang namansilod
ong talongan tang mola ig tinowan nira
tanandia. Inabrian nira tang mga ekel nira,
ig rinigaloan nira ta bolawan, insinso, ig
pabanglong aggoyan ta mira.*
[12] Asing pabalik da tanira ong sadiling
logar nira, parti rang dalan tang pinanawan
nira, tenged pinamanan tanira tang Dios
ong talakinep ang indi ra tanira magbalik
don ong ni Herodes.

Ang paglayas da Jose ang paning ong Ehipto

[13] Asing pagapagalin da tang mga bisita,
pinatalakinep si Jose tang anghil tang Gino
ang ganing, “Bangon! E-lan mong lagi
mandian tang mola may ang nanay na don
ong banoang Ehipto. Don amo kang lagi
magtinir mintras indio pa pagordin ang
magbalik amo ra. Agpadilem ni Herodes
tang mola para patayen.” [14] Animan dali-
daling nambangon si Jose, ig ong labing
asi mismo ingkelan na tang magnanay ig
namampanaw da paning ong Ehipto. [15] Don
tanira nagtinir asta napatay da lamang si
Herodes. Nainabo narin agod magmatod
tang inaning tang Dios ig pinasolat na ong
propita na ang ganing, “Ginoyano tang
anao ang magalin ong Ehipto.”†

Pinapatay ni Herodes tang mamolang gege-ley

[16] Dorong kasisilagen ni Ading Herodes
asing mata-wanan nang linoko tanandia
tang mga bisitang asing nagalin ong Tere-
lan. Animan nagpapanaw tanandia ta ordin
ang pamatayen tang tanan ang mamolang
lali ong Betlehem asta ong tanan ang mga

† 2:4 2:4 Ang mga “pangolokolo ong mga padi,” teta aggoyan ka ta mga “punong saserdote” mga ong Tagalog. Ang mga “manigtoldok tang Katobolan,” teta aggoyan ta mga “eskriba.” ‡ 2:4 2:4 “Cristo” mga ong bitalang Grigo. Mga ong bitalang Hebreo, “Mesiyas.” Telekan ka ong Bokabolario. § 2:6 2:6 Mikas 5:2 * 2:11 2:11 Sigon ong doma, ang mga rigalong sindol tang mga bisita ong ni Jesus, poiding may maliag yaning tang kada tata. Ang bolawan, rigalo para ong adi. Ang insinso, para ong padi. Narin pagpatako ang si Jesus tang ading pinangako tang Dios para ong banoa na, ig ang kalawigan ang padi ang tomabang ong nira. Ang “mira” tatang iloloak ang herbal. Asing tokaw, ang wi na aggamiten bilang bolong obin bilang pambalsamo. Animan ang pagtorol nira ta mira, pagpatako natetenged ong kamatayen ni Jesus. † 2:15 2:15 Oseas 11:1

kababarioan ang alenget don, magalin ong
doroang takon tang idad nira pababak.
Tenged sigon ong nata-wanan na ong mga
bisitang namagalin ong Tere-lan, doroa
rang takon tang nagta-lib mimpisang li-
mindoa tang bitokon.
17 Ong nainabong asi, nagmatod tang
inaning tang propitang si Jeremias asing
tokaw ang ganing,
18 "May gaba-yan ang mga i-yak ig pagdayag
ong bario tang Rama.
Aggi-yakan ni Raquel tang mga ana na.
Indi enged mapalipay ong sobrang kapon-
gawan na
Tenged ong mga ana nang patay da."‡

Ang pagbalik da Jose nagalin ong Ehipto

19 Mandian, pagapatay ni Herodes, na-
paita sing oman tang anghil tang Gino ong
ni Jose ong tatang talakinep, asing don pa
tanira ong Ehipto. 20 Ganing tang anghil,
"Ta ra! E-lan mo tang mola ig ang nanay na
ig magbalik amo ra don ong Israel, tenged
patay da tang mga namagplanong patayen
tang mola." 21 Animan nagsimpan si Jose
ig ingkelan na tang pamilia na pabalik ong
Israel.
22 Piro pagabasi ni Jose ang si Arquelao
ya ray siminlet ong tatay nang si Herodes
bilang adi ong probinsia tang Judea, in-
ledan tanandiang molik don. Animan asing
pinamanan sing oman tanandia tang Dios
ong tatang talakinep, nagdayon tanira ong
probinsia tang Galilea. 23 Ig don tanira
ministar ong banoa tang Nazaret. Nainabo
narin agod magmatod tang inaning tang
Dios ig pinatako tang mga propita na as-
ing tokaw ang ganing, "Goyan tanandiang
Nazareno."

3

Ang pagtoldok ni Juan ang Manigboniag
(Marcos 1:1-8; Lucas 3:1-18; Juan 1:19-28)

1 Mandian, pagata-lib tang mga takon,
kiminabot tang timpong si Juan ang Manig-
boniag* napaning don ong kabobokidan
tang Judea ig nagimpisang nagtoldok ong
mga taw ang agpaning ong nandia ang
ganing, 2 "Magtogat amo ig bo-wanan mi
ra tang mga kasalanan mi, tenged alenget
dang maggaem tang Dios tarin ong kali-
botan!" 3 Si Juan ya ray ang agganingen
tang propitang si Isaias asing minaning
tanandia,
"May paginiteg don ong logar ang anday
gistar ang taw ang ganing,
'Simpanen mi tang paranawan tang Gino!
To-liden mi tang mga dalan ang panawan
na!' "†
4 Si Juan, ang lambong na bindoat ong
bolbol tang kamilio ig ang a-ket na olit ka
ta ayep. Ang pamangan na poros siba-la
may lanaw.‡ 5 Kadoro-doroan tang mga
taw ang namansipaning don ong nandia.
Namagalin tanira ong Jerusalem, ong tanan
ang mga banoa tang probinsia tang Judea,
ig ong mga kababarioan ang alenget ong
soba ang aggoyan ta Jordan. 6 Aggaminen
nira tang mga talak nira oman agboniagan
tanira ni Juan ong soba.
7 Piro asing itaen ni Juan tang yading
mga Pariseo§ ig mga Saduseo ang paman-
silenget ong nandia para magpaboniag,
ganing tanandia ong nira, "Mga ma-kal
amo! Sinopay nagpāman ong nindio ang
palibri amo ong silot ang ipakabot tang
Dios? 8 Mga matod ang pamagtogat amo ra
ong mga talak mi, ipaita mi ong mga boat
mi. 9 Indi amo manalig ang indi amo silotan
tenged lamang mga inampo amo ni Abra-
ham. Agganingo ong nindio, maski ngani
ang mga batong na, poiding boaten tang
Dios ang magimong mga ana ni Abraham,
mga galiliag lamang tanandia. 10 Alenget
dang silotan tang mga taw!* Ang kaparioan

‡ 2:18 2:18 Jeremias 31:15 Ang Rama tatang bariong alenget ong Betlehem. Si Raquel ang agsambiten tarin katawa ni Israel asing tokaw pa ig nanay ang pinagalinan tang tanan ang mga Israelita. Animan maliag yaning, belag ta si Raquel mismo tang pagini-yak tarin, kondi ang mga inampo nang babay ang mga Israelita. * 3:1 3:1 Si Juan ang Manigboniag ya kay si Juan Bautista. "Manigboniag" tang maliag yaning tang "Bautista." † 3:3 3:3 Isaias 40:3 ‡ 3:4 3:4 Ang lambong ig pamangan ni Juan nagpaita ang tanandia tatang propita tang Dios, pario ka ong mga propita asing tokaw pa, ang ministar ka ong kabobokidan, ba-lo tang timpo ni Juan. § 3:7 3:7 Ang mga "Pariseo" tatang gropo ta mga taw ong simban tang mga Judio asing timpo ni Jesus. Ang mga "Saduseo" tata si kang gropo ong simban nira. Telekan ka ong Bokabolario. * 3:10 3:10 "Alenget dang silotan tang mga taw!" Ong bitalang Grigo: Ang parakol listo rang ipe-pet ong lamot tang ayo.

nira mga papa ta ayong alenget dang pe-
peten. Tenged ang kada papa ta ayo, mga
indi pamorak ta masinlo, pe-peten lamang
ig sirokon.
11 "Agboniagan amo yen ong wi bilang
tanda ang namagtogat amo ra. Piro may
komabot ang domaton ong yen ang magbo-
niag ong nindio ong Ispirito Santo ig ong
apoy. Mas alawig tang dengeg na ong yen,
ig belago ta bagay ang magsirbi ong nan-
dia maski ngani magekel tang rapak† na.
12 Listo ra tanandiang ipabelag tang moro-
ya ong malalain, pario tang pagpakolay ta
paray. Simeten tang simlat ig i-tang ong
dispinsa. Piro sirokon tang kepa ong apoy
ang indi mapatay-patay asta ong tanopa."

Binoniagan si Jesus
(Marcos 1:9-11; Lucas 3:21-22)

13 Asing timpong asi, kiminabot da kaman
si Jesus don ong soba tang Jordan, nagalin
ong probinsia tang Galilea. Napalenget
tanandia ong ni Juan para magpaboniag,
14 piro indi rin maliag si Juan tenged ganing
tanandia, "Angay yaway magpaboniag ong
yen? Dapat yo tang magpaboniag ong nio!"
15 Piro ganing si Jesus, "Paoyona ra lamang,
tenged maning ta na tang dapat boaten ta
agod matoman tang tanan ang kaliliagan
tang Dios." Animan napaoyon da si Juan
ig binoniagan na si Jesus. 16 Pagatapos ang
maboniagan si Jesus, siminakat ang lagi
tanandia magalin ong soba. Dayon ang
laging nagabri tang langit, ig inita ni Jesus
tang Ispirito tang Dios ang agpababak ang
maga lare, ig siminogpo ong nandia. 17 Ig
may tatang bosis ang nagalin ong langit
ang ganing, "Na tang agmalenong Anao.
Galipayo ta mo-ya ong nandia."

4

Ang pagtokso ni Satanas ong ni Jesus
(Marcos 1:12-13; Lucas 4:1-13)

1 Pagatapos ta si, ingkelan si Jesus tang
Ispirito Santo don ong tokawan, don ong
logar ang anday tataw na,* para tokson
tanandia ni Satanas. 2 Ong teled tang epat
ang polok ang kaldaw ig epat ang polok
ang labi, inding pisan pamangan si Jesus,
animan linetem tanandia. 3 Oman kim-
inabot tang Manigtokso ig ganing, "Mga
yawa ka kaman tang Ana tang Dios, boaten
mong tinapay tang mga batong na." 4 Piro
siminabat si Jesus, "Na-tang ong Sagradong
Kasolatan,
'Belag lamang ta ong pamangan gaboi tang
taw.
Kaministiran na ka tang tanan ang mga
bitala tang Dios.' "†
5 Pagatapos ingkelan ni Satanas si Jesus
don ong Sagradong Siodad tang Jerusalem,
ong talibobongan tang Timplo. 6 Ganing si
Satanas ong nandia, "Mga yawa ka kaman
tang Ana tang Dios, abir, pabo-loga atan!
Tenged na-tang ong Kasolatan,
'Tobolon tang Dios tang mga anghil na para
bantayana nira.
Biotana nira agod maski ang kakay mo
inding pisan masigbak ong bato.' "‡
7 Piro siminabat sing oman si Jesus, "Na-
tang ka ong Kasolatan ang ganing,
'Indi sobokan mi tang Ampoan ming
Dios.' "§
8 Oman dayon sing ingkelan ni Satanas si
Jesus ong tatang bokid ang doro kalawig.
Pinaita na ong ni Jesus tang tanan ang mga
nasion ig mga inadian ong kalibotan, asta
ang mga manggad nira. 9 Oman ganing si si
Satanas ong ni Jesus, "Ang tanan ang narin
i-dolo ong nio, mga lomoda ong talongano
ig ilalaeno nio bilang Dios mo."
10 Siminabat si Jesus, "Lomayasa tarin,
Satanas! Tenged na-tang ong Kasolatan,
'Ang Ampoan mong Dios lamang tang
ilalaen mong Dios.
Tanandia lamang tang sirbian mo.' "*
11 Ig dayon ang nagalin si Satanas, ig
ang mga anghil tang Dios namansikabot ig
namagasikaso ong ni Jesus.

Inimpisan ni Jesus tang mga boroaten na ong Galilea
(Marcos 1:14-15; Lucas 4:14-15)

12 Pagatako ni Jesus ang agprison da si
Juan ang Manigboniag, minolik tanandia

† 3:11 3:11 Ang "rapak" yay ang mga tsinilas tang mga taw asing tokaw. Na boat ong olit ta ayep ig magang sandals mandian. * 4:1 4:1 Ang "logar ang anday tataw na," mga ong bitalang Tagalog, "ilang." Maliag yaning, kabobokidan obin mga logar ang alawid ong lansangan ig anday taw ang gistar don. Tatang logar ang silinsio ig anday distorbo, agod mas madaling magampo ong Dios. † 4:4 4:4 Deuteronomio 8:3 ‡ 4:6 4:6 Salmo 91:11-12 § 4:7 4:7 Deuteronomio 6:16 * 4:10 4:10 Deuteronomio 6:13

ong probinsia tang Galilea. [13] Piro indi ra
tanandia ministar ong Nazaret, kondi don
da nagtinir ong Capernaum. Ang banoang
na ong binit tang baybay tang Talsi tang
Galilea, alenget ong mga tiritorio tang Zab-
ulon ig Neftali. [14] Don si Jesus nagtinir agod
mainabo tang inaning tang propitang si
Isaias asing tokaw ang ganing,
[15] "Ang mga tiritorio tang Zabulon may ang
Neftali ang alenget ong Talsi, don
ong dobali tang soba tang Jordan,
ig yay ang mga logar tang Galilea ang
gistaran tang yading mga belag ta
Judio—
[16] Ang mga taw ang pamansistar ong mga
logar ang na,
gangabo-wan ong maki-lep ig ong gaem
tang kamatayen.
Piro mangaita tanira ta sinag ang dorog
kayag,
ang yay ang magtorol ta kayagan ong mga
kinaisipan nira."†
[17] Animan asing oras ang asi, don nag-
impisa rang nagtoldok si Jesus. Ganing
tanandia, "Magtogat amo ig bo-wanan mi
ra tang mga kasalanan mi, tenged alenget
dang maggaem tang Dios tarin ong kalib-
otan."

Ginoyan ni Jesus tang epat ang manigyan
(Marcos 1:16-20; Lucas 5:1-11)

[18] Tatang kaldaw, mintras papanaw si Je-
sus ong binit tang baybay tang Galilea, may
inita nang doroang manigyan ang pamana-
tak ta lambat.‡ Tanira ay si Simon, ang ag-
goyan ka ta Pedro, ig ang logod nang si An-
dres. [19] Ganing si Jesus ong nira, "Tomabid
amo ong yen, agod imbis ang magyan
amo, toldokan amo yen para maekelan mi
tang mga taw agod mamagparet tanira ong
Dios."§ [20] Ig lagi-lagi bino-wanan nira tang
lambat nira ig siminabid da ong ni Jesus.
[21] Pagatokaw-tokawan nira ta ge-ley, inita
ka ni Jesus tang doroa sing maglogod ang da
Santiago ni Juan, ang mga ana ni Zebedeo.
Don tanira ong bilog nira, aroman tang
tatay nira, ang pamagsinsay tang lambat
nira. Ginoyan ni Jesus tang doroang maglo-
god [22] ig dayon ang laging bino-wanan nira
tang bilog asta ang tatay nira, ig siminabid
ong ni Jesus.

Nagtoldok si Jesus ig nagpao-ya tang may
mga masit nira
(Lucas 6:17-19)

[23] Linibot-libot ni Jesus tang bilog ang
probinsia tang Galilea ang pagtoldok ong
mga simban tang mga Judio.* Pinatako na
tang Mo-yang Balita natetenged ong pag-
garaemen tang Dios bilang adi, ig pinao-ya
na tang mga taw ong tanan ang mga ma-
sit nira ig maski onopay agba-yagen nira.
[24] Nabantog tanandia asta don ong bilog
ang logar tang Siria, animan pinangeke-
lan tang mga taw ong nandia tang tanan
ang pamagmasit ig ang mga agpanliwagan
da ong mga masit nira. May atan kang
mga aggaeman ta anday sasayod ang mga
ispirito, may mga paralisado, asta ang may
masit nirang kere. Tanirang tanan pinao-
ya ni Jesus. [25] Tenged tarin kadoro-doroan
tang mga taw ang namansitabid ong nan-
dia. Namagalin tanira ong Galilea ig don
ong Decapolis, ong siodad tang Jerusalem,
ig ong domang mga banoang sakep tang
Judea. May atan kang namagalin ong dobali
tang soba tang Jordan.

5

Ang sinoldok ni Jesus don ong bokid

[1] Asing pagaita ni Jesus ang kadoro-
doroan tang mga taw, napanaw tanandia
ig siminakat ong tatang bokid. Pagakarong
na don, namampalenget ong nandia tang
yading mga sinagpan* na, [2] ig pinanoldokan
na tanira ta maning ta na:

Ang mga masoirti
(Lucas 6:20-23)

† 4:16 4:16 Isaias 9:1-2 ‡ 4:18 4:18 Asing tokaw, poros "lambat" tang aggamiten tang mga manigyan. Na boat ong ilo obin pinli ig sari-sari tang kababael na. Anda pay panti tenged anda pay nailon. § 4:19 4:19 Ong bitalang Grigo: "Tomabid amo ong yen, agod boaten amo yen ang manigyan ta mga taw." Ang maliag yaning, tomabid tanira ong ni Jesus bilang sinagpan na, ig magosoy ong nandia ong ogali na, mga bitala na, ig ong pagtoldok na ong mga taw." * 4:23 4:23 Ang goy ong simban tang mga Judio ay "sinagoga." Ang sinagoga yay ang paragsimet-simetan nira, palagsimban, korti, asta iskoilan. Telekan ka ong Bokabolario, ong "Sinagoga." * 5:1 5:1 Ang mga "sinagpan" ni Jesus belag ta maning ang tampolok lamang may doroa, kondi asta ang domang mga taw ang pirming pamansitabid ong nandia. Ang bitalang "sinagpan," mga ong Tagalog yay ang "alagad." Telekan ka ong Bokabolario.

3 "Masoirti tang mga taw ang aggakon nira
ang kaministiran nira tang Dios,†
tenged tanira tang mabilang ong inadian
Dios.
4 Masoirti tang mga pamagsinti,
tenged lipayen tanira tang Dios.
5 Masoirti tang mga dibabak ta nem,
tenged tanira tang marisibi tang tanan ang
pinangako tang Dios.‡
6 Masoirti tang mga taw ang dorong prosigir
nirang tomanen tang kaliagan tang
Dios,
tenged tabangan na tanira agod bogos ang
maboat nira si.
7 Masoirti tang mga masine-bekanen,
tenged tanira ate-bekan ka tang Dios.
8 Masoirti tang mga taw ang limpio tang
mga popotokon nira,
tenged tanira tang maita ong Dios.
9 Masoirti tang mga pamagayos ta mga
soroayen,
tenged tanira tang ibilang tang Dios ang
mga ana na.
10 Masoirti tang mga taw ang aggakigan
ig agpaliwagan tenged lamang ong
pagtoman nira ong kaliagan tang
Dios,
tenged tanira tang mabilang ong inadian
na.
11 "Masoirti amo mga agginsolton amo ta
mga taw natetenged ong yen, ig mga ag-
paliwagan amo ig agbandanan tang tanan
ang klasi ta kalainan ang poros bo-li.
12 Dapat mangalipay amo ta mo-ya, tenged
dorog kasinlo tang balet ang marisibi mi
don ong langit. Demdemen mi, ang ag-
boaten nirang asia ong nindio, pario ka
tang bindoat tang mga taw ong mga propita
asing tokaw."

Ang kalimbawan mi pario ong kasin ig ong pa-kal

(Marcos 9:50; Lucas 14:34-35)

13 "Yamong mga sinagpano, ang kalim-
bawan mi midio kasin amo para ong mga
taw tarin ong kalibotan.§ Piro mga ang
kasin manlasay da, indi ra poiding ma-
pakasin pang moman. Animan anda ray
pakinabang na, kondi i-lek da lamang ig
maliked-likedan ta mga taw.
14 "Ang kalimbawan mi pario ka ong tolok
ang pagtorol ta kayagan ong mga taw
tarin ong kalibotan. Demdemen mi, mga
may siodad ang pina-deng ong ta-paw tang
bokid sia indi enged matalok. 15 Ya ka,
anday pagsindi ta kingki oman dapan na
ta gantangan, kondi i-tang na lamang ong
borondoan ta pa-kal agod masinagan tang
tanan ong teled tang balay. 16 Animan man-
ing ka atan tang boaten mi. Payagen mi
tang pa-kal mi ong talongan tang mga taw,
agod itaen nira tang mga mo-yang boat mi
ig dayawen nira tang Tatay mi ong langit."

Ang toldok natetenged ong Katobolan ni Moises

17 Ganing pa si Jesus, "Indi enged isipen
mi ang napaningo tarin para lipateno tang
Katobolan ni Moises ig ang mga pinatako
tang mga propita. Napaningo tarin belag
ta maning para lipaten kondi agod main-
abo enged tang tanan ang sinolat nira.
18 Tandan mi na: Mintras atan pa tang
langit may ang tanek, anda enged ay parti
tang Katobolan ang poiding baliwalaen.
Maski pa ang kage-leyan ang korit ong
tanga bitalan na, inding pisan malipatan
ta importansia na mintras indi pa gain-
abo tang tanan ang kaliliagan tang Dios.
19 Animan ang sinopay magbaliwala maski
tatang malakan ang tobol tang Dios, ig
magtoldok ong doma ang maski indi ra ka
tomanen nira, ang taw ang asi ipabetang
ang kadibabakan ong tanan ong inadian
tang Dios. Piro ang sinopay magtoman
tang mga tobol tang Dios, ig magtoldok
ong doma ang magtoman tang tobol na,
tanandia oldan ta kadengegan ong inadian
tang Dios. 20 Animan agganingo ong nindio:
Kaministiran ang pagtoman mi ong kalia-
gan tang Dios somobra pa ong pagtoman
tang mga Pariseo ig manigtoldok tang Ka-
tobolan. Tenged mga belag, indi amo enged
ma-pen ong inadian tang Dios."

Ang toldok natetenged ong kasilag

† 5:3 3:3 Ong bitalang Grigo: Masoirti tang mga malilised ong ispirito. ‡ 5:5 5:5 Ong bitalang Grigo: Masoirti tang mga dibabak ta nem, tenged tanira tang manobli tang kalibotan. § 5:13 5:13 Ang kasin pampasabor ong pamangan, ig aggamiten ka agod indi malangga tang domang pamangan pario ta daing. Maning ka ta si, ang mga sinagpan ni Jesus poiding tomabang ong mga masig ka taw nira agod mamalamad tanirang magtoman ong Dios, ig indi malangga tang kaboi nira.

21 Ganing pa si Jesus, “Gata-wanan ming
asing tokaw ang yaten ang mga kamepet-
mepetan sindolan tang tobol tang Dios ang
ganing indi tanira mamatay ta taw, tenged
maski sinopay mamatay manabat ong os-
gado.* 22 Piro mandian agganingo ong nin-
dio: Maski gasilag lamang tang tatang taw
ong masig ka taw na, manabat da tanandia
ong osgado. Ig ang maski sinopay man-
ginsolto ong masig ka taw na, tomalonga
ka ong kalawigan ang korti.† Ig ang taw
ang maganing ong masig ka taw na ang
‘Anday kointa mo!’ alenget dang sintin-
sian ong apoy ang indi enged mapatay-
patay, don ong impirno. 23 Animan maski
dona ra ong altar ong Timplo‡ ang pagekel
tang ibolontad mo ong Dios, oman mga
mademdeman mo ang may galainan ta nem
ong nio tang logod mo, 24 ibo-wan mo kang
lagi tang bolontad mo don ong may altar,
paningan mo kang lagi tang taw ang asi
agod magigtomboya ong nandia. Pagata-
pos ba-loa magbalik ong Timplo ig mag-
torol tang bolontad mo ong Dios.

25 “Pabetang ta, mga yawa dinimanda
ta tatang taw, magigayosa ang lagi ong
nandia mintras indi amo pa gakabot ong
korti. Tenged mga don amo ra ong osgado,
itaben yintrigā tang osgado ong goardia ig
dayona rang prison. 26 Ong matod, india
enged maloa don asta indi malobot mong
mabayadan tang molta mo.”

Ang toldok natetenged ong pangombabay ig pangonlali

27 “Gata-wanan mi ka tang tobol asing
tokaw ang ganing, ‘Indi amo mangombabay
obin mangonlali.’§ 28 Piro mandian ag-
ganingo ong nindio: Mga ang tatang lali
maski ong pama-dek na lamang ong babay
may malain ang aggisipen na, sia pario ra
ka ang pangombabay tanandia. 29 Animan
mga ang mata mong to* yay ang gagikanan
ang yawa pagkatalak, koaten mo ig ibang-
gil! Tenged mas mo-ya pang maski mali-
patana tang tanga partian tang sinangoni
mo, belag lamang tang bilog ang sinangoni
mo tang i-lek ong impirno. 30 Ig mga ang
kalima mong to ya kay ang pagekel ong nio
ang magkatalak, potolon mo ig ibanggil!
Mo-ya pang maski malipatana tang tanga
partian tang sinangoni mo, belag lamang
tang bilog ang sinangoni mo tang i-lek ong
impirno.”

Ang toldok natetenged ong pagberelagen tang magkatawa
(Mateo 19:9; Marcos 10:11-12; Lucas 16:18)

31 “Asing tokaw may katobolan ka ang
ganing, mga ang lali ono galiliagan nang
belagan tang katawa na, kaministiran
oldan na tang babay ta kasolatan bilang
ka-telan ang tanandia binelagan na ra.†
32 Piro mandian agganingo ong nindio, mga
belagan tang lali tang katawa na tenged ong
maski onopay dailan, poira lamang mga
nangonlali tanandia,‡ ang lali mismo tang
pagtolmon ong katawa na ang magkatalak.
Tenged mga pakatawa si tang babay ong
doma, magigdolog tanandia ong belag
ta matod ang katawa na. Ig ang maski
sinopay mangatawa ong nandia, loloang
pangombabay ka tanandia.”

Indi amo manompa

33 Ganing pa si Jesus, “Gata-wanan mi
ka, asing tokaw ang mga kamepet-mepetan
ta pinamanan ang mga may pinangako
nira ig sinompan nira pa ong aran tang
Gino, kaministiran ang boaten nira enged.§
34 Piro mandian yo, agganingo ong nin-
dio: Mga mangako amo, indi amo enged
manompa ang gamiten tang aran tang Dios
obin maski onopang bagayay. Indi amo
maganing, ‘Pa-dek tang langit!’ tenged don
kakarong tang Dios ong trono na. 35 Obin

* 5:21 5:21 Exodo 20:13; Deuteronomio 5:17; 16:18 † 5:22 5:22 Ang “kalawigan ang korti” ong bitalang Grigo ay “sunedrion.” Mga ong bitalang Tagalog, “Sanedrin.” Telekan ka ong Bokabolario, ong “Sanedrin.” ‡ 5:23 5:23 Asing timpo ni Jesus, ang “Timplo” yay ang kaimportantian ang palagsimban tang mga Judio. Don tanira pamagtorol tang mga bolontad nira ong Dios. Telekan ka ong Bokabolario, ong “Timplo” ig “Bolontad.” § 5:27 5:27 Exodo 20:14; Deuteronomio 5:18 * 5:29 5:29 Para ong mga Grigo, asta ang domang mga taw, agpabetang nira ang parting to tang sinangoni yay ang kaimportantian. † 5:31 5:31 Deuteronomio 24:1-4. Ang papilis ang maning don, pagpamatod nga ang babay anda enged ay talak na, tenged tanandia indi naglayas ong katawa na, kondi ang katawa na yay ang nagpalayas ong nandia. ‡ 5:32 5:32 Ang mga bitalang “poira lamang mga nangonlali tanandia,” poidi kang maliag yaning: poira lamang mga ang kasal nira kontra rang lagi ong li. § 5:33 5:33 Levitico 19:12; Bilang 30:20; Deuteronomio 23:21

maning, ‘Pa-dek tang tanek!’ tenged yay
ang borondoan tang kakay na. Indi amo ka
maganing, ‘Pa-dek tang Jerusalem!’ tenged
yay ang siodad tang makagagaem ang Adi.
36 Indi amo ka maganing ang, ‘Sompano!
Mapatayo pa!’ Tenged ang Dios tang pag-
biot tang kaboi mo.* Maski ngani tang
naet ang boa tang kolo mi, indi maboat
ming magimong koban obin indi. 37 Animan
mga may boaten mo, mo-ya pa maning
amo ra lamang, ‘Ee’ mga ee, ig ‘Indi’ mga
indi. Tenged mga dolangan mi pa ta mga
panompa-sompa, sia pagalin ong ni Sa-
tanas.”

Indi amo melet
(Lucas 6:29-30)

38 “Gata-wanan mi ka tang katobolan
asing tokaw ang ganing, ‘Ang sinopay
nagkoat tang mata tang kapario na, kamin-
istiran ang koaten ka tang mata na. Ig ang
sinopay nagbingaw tang isi tang kapario
na, dapat bingawen ka tang isi na.’† 39 Piro
mandian agganingo ong nindio, mga may
taw ang nagboat ta malain ong nio, india
ra melet. Pabetang ta, mga tampalingena
ong emet mong to, ipatalonga mo pa tang
dobali. 40 Ig mga may magdimanda kontra
ong nio agod makomit na tang lambong
mo, i-dol mo asta ang takol mo. 41 Mga
paregesena ta tatang sondalo ang papag-
takanen tang karga na ta tang kilomitro,
takanen mo narin sa-sad pa ong doroang
kilomitro. 42 Oldan mi tang mga pamama-
dol ong nindio, ig palbeten mi tang mga
mamanlet ong nindio.”

Gegman mi tang mga kasoay mi
(Lucas 6:27-28, 32-36)

43 “Gata-wanan mi ra tang toldok asing
tokaw ang ganing, ‘Gegman mo tang tangay
mo piro asilagan mo tang kasoay mo.’‡
44 Piro mandian agganingo ong nindio: Geg-
man mi tang mga kasoay mi, ig ipangadi mi
tang mga pamagpaliwag ong nindio 45 agod
magimo among matod ang mga ana tang
Tatay mi ong langit. Tenged belag lamang
ta ong mga mo-yang taw agpasingkalen na
tang kaldaw, kondi asta ong mga malain
ang taw. Ig belag ka lamang ta ong mga
mato-lid agto-dol na tang koran, kondi asta
ra ka ong mga belag ta mato-lid.
46 “Indi amo magisip ang may elaten ming
balet mga ang mga taw ang pagmal ong
nindio ya lamang ay agmalen mi. Tenged
maski ngani ang mga manigtokot ta bois,
ang agbibilang ming malain ang mga taw,
agmalen ka nira tang mga pamagmal ong
nira. 47 Ig mga ang tangay mo lamang
tang agsapeten mo, onopa enged tang ag-
boaten mo ang sobra pa ong doma? Maski
ngani ang mga taw ang indi gailala ong
Dios, pamanapet ka ong mga tangay nira.
48 Animan, magboat amo ta poros mo-ya,
pario tang Tatay mi ong langit, ang anda
enged ay kakorangan ong nandia.”

6

Ang toldok natetenged ong pagtabang ong mga pangaministiran

1 Ganing pa si Jesus, “Bantayan mi tang
sadili mi, itaben lamang ang pagboat mi ta
mo-ya tata lamang paita-ita ong mga taw.
Tenged mga maning atan tang agboaten
mi, anda enged ay marisibi ming balet ang
magalin ong Tatay mi ong langit.
2 “Animan mga pagtabang amo ong mga
malilised, indi ra ibalita mi narin, pario
tang agboaten tang doma ang pamag-
pabonayag lamang ong mga simban asta
ong mga dalan. Maning atan tang agboaten
nira para lamang dayawen tanira tang mga
taw. Ong matod, narisibi ra nira tang balet
nira. 3 Piro yamo, mga tomabang amo ong
mga malilised, indi ra ipatako mi maski ong
tangay mo pang pisan,* 4 agod indi enged
mata-wanan ta doma tang pagtabang mi.
Oman ang Tatay mi don ong langit, ang
gaita ong bindoat mi, ya ray ang magbalet
ong nindio.”

Ang toldok natetenged ong tamang pag-parangadien
(Lucas 11:2-4)

5 “Mga mangadi amo, indi amo magpa-
tolad ong mga taw ang pamagpaita tang
agboaten nira para lamang dayawen tanira

* 5:36 5:36 Ong bitalang Grigo: Ong pagpanompa mo, indi boaten mong tistigos tang kolo mo. † 5:38 5:38 Exodo 21:24; Levitico 24:20; Deuteronomio 19:21 ‡ 5:43 5:43 “tangay mo.” Mga ong bitalang Grigo: kamalay mo. Levitico 19:18. * 6:3 6:3 Ong bitalang Grigo: indi ipatako mi ong kalima mong wala tang agboaten tang kalima mong to.

tang mga taw. Dorong kaliliag nirang mangadi ang ke-deng ong teled tang mga simban asta ong mga kanto tang mga karsada,
agod itaen tanira tang tanan. Ong matod,
narisibi ra nira tang balet nira. [6] Piro yamo,
mga mangadi amo, tenleda ong koarto mo
ang tambiloga lamang ig manirado. Don
amo magampo ong Tatay mi ong langit,
ang indi gitaen. Tenged ang Tatay mi gaita
ong agboaten mi, ig tanandia magbalet ong
masinlong boat mi.

[7] "Mga magampo amo, indi amo
maggamit ta dorong bitalang anda ka
lamang ay data na, pario tang agboaten
tang mga taw ang indi gailala ong Dios.
Ang kalaom nira pama-yan tanira tang Dios
tenged lamang māboat tang mga pangadi
nira. [8] Indi enged patoladan mi tang
agboaten nira. Tenged gatako rang lagi
tang Tatay mi mga onopa tang kaministiran
mi, maski indi pa agpa-dolon mi. [9] Animan
maning ta na tang pangadien mi:

'Tatay amen ong langit,
dayawen ig galangen tang aran mo.
[10] Balampa yawa ra tang maggaem ong
tanan-tanan, agod tomanen tang
kaliagan mo ong tanek, pario kang
agtomanen atan ong langit.
[11] Olday ami ka nio ta pamangan ang kamin-
istiran amen ong kaldaw ang na.
[12] Ig patawaden ami nio ong mga talak
amen,
pario ka ang agpatawaden amen tang mga
pamagkatalak ong yamen.
[13] Tabangan ami kay nio agod indi ami de-
gen tang tokso,
ig ipalawid ami nio ong Malain.†
[Tenged ong nio tang inadian, ig ang tanan
ang kagaeman ig ang kadengegan,
asta ong tanopa! Amen.]‡' "

[14] Ig ganing pa si Jesus, "Mga ag-
patawaden mi kaman tang mga taw ang
pamagkatalak ong nindio, patawaden amo
ka tang Tatay mi ong langit. [15] Piro mga
indi patawaden mi tang namagkatalak ong
nindio, indi amo ka patawaden tang Tatay
mi."

Ang toldok natetenged ong pagpaletem

[16] "Mga pamagpaletem amo§ para man-
gadi, indi amo magpatolad ong mga taw
ang pagpaita ang tanira pagpaletem para
lamang dayawen tang mga taw. Pama-
galig tanirang indi pamandamot ig indi
pamanganloy agod ong mga emet nirang
mapongaw mata-wanan tang mga taw ang
tanira pamagpaletem. Ong matod, naris-
ibi ra nira tang pagdayaw tang mga taw,
animan anda ray balet pa nirang magalin
ong Dios. [17] Animan mga magpaletem amo,
mandamot amo ig manganloy amo tang
boa mi, [18] agod anday matako ang yamo
pamagpaletem, poira lamang ang Tatay
ming indi gitaen. Ig tanandiang gaita ig
gatako ong nindio ong agboaten mi, yay
ang magbalet ong nindio."

Ang manggad ong langit
(Lucas 12:33-34)

[19] "Indi amo magsimet ta manggad tarin
ong kalibotan ang na, tenged ang manggad
tarin ong kalibotan madaling anayen obin
kalaten. Obin, itaben telden ta takawan
tang balay mi ig takawen. [20] Ang boaten
mi, magsimet amo ta manggad ong langit,
tenged ang manggad ang asi indi anayen,
indi kalaten, ig indi poiding takawen.
[21] Tenged mga ong aypa tang manggad mi,
don ka tang nem mi."

Ang pa-kal tang sinangoni ta
(Lucas 11:34-36)

[22] "Ang kalimbawan tang mata ta, midio
pa-kal tang sinangoni ta. Animan mga
mayag tang pama-dek ta, gayagan ka tang
bilog ang kaboi ta. [23] Piro mga maki-lep tang
pama-dek ta, gaki-lepan ka tang bilog ang
kaboi ta. Animan mga maki-lep tang popo-
tokon mi ang anda enged ay mayag don,
dorong pisan agkaki-lep tang pagkabetang
mi!"

† 6:13 6:13a Ong bitalang Grigo, "ipalawid ami nio ong Malain," obin poidi kang maliag yaning, "ipalawid ami nio ong tanan ang malalain." ‡ 6:13 6:13b Ang mga bitalang na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo. § 6:16 6:16 "Pamagpaletem" obin poidi ka "pamagpoasa." Ong bitalang Tagalog yay ang "nag-aayuno." Ang kaogalian tang mga Judio, may mga kaldaw ang dapat indi tanira mamangan agod ang oras nira gamiten lamang ong pagpangadi ig ong pagdemdem tang kaliwagan ang napasaran tang mga kamepet-mepetan nira asing tokaw. Telekan ka ong Bokabolario, ong "Magpaletem."

Sinopa tang palabien ta, ang Dios obin ang koarta?
(Lucas 16:13; 12:22-31)

24 Ganing pa si Jesus, "Ang torobolon, indi poiding doroa tang agalen na. Tenged asilagan na tang tambilog ig gegman na tang yadoa. Obin, bogos ang sirbian na tang tata, ig ang tambilog baliwalaen na. Pario ka ta si, indi amo mapagsirbi ta dengan ong manggad ig ong Dios.

25 "Animan agganingo ong nindio: Indi amo magpaborido tang kolo mi natetenged ong pamangan ig inemen ang kaministiran mi para maboi, asta ong mga pangabel tang sinangoni mi. Tenged ang kaboi ta mas importanti pa enged ong pamangan ta, ig ang sinangoni ta mas importanti pa ong lambong ta! 26 Telekan mi ra lamang tang mga lamlam. Indi tanira pagloak, indi pangayeg, ig indi ka pamagsimet ong mga bodiga ta anen nira. Piro agtoldan tanira tang Tatay mi ong langit ta pamangan nira. Yamo pa bato? Mas importanti amo pa ong mga lamlam! 27 Sinopa ong nindio tang poiding pāboaten na tang kaboi na, maski tang oras lamang, tenged ong pagpaborido na? Anda!

28 "Ig angay pamagpaborido amo ka natetenged ong mga panlambong mi? Isipen mi ra lamang tang mga rosas ong kabokidan. Pamansibabael tanirang indi pagobra ig indi pagboat ta lambong. 29 Piro ong matod, ang adi mismong si Solomon, maski monopa kamanggad, indi ngani napaglambong ta pario kasinlo tang maski tata ong mga rosas ang asi. 30 Ang mga ibabawen ong kabokidan, mandian asia pa ig ong damal sirokon da. Piro maski maning ta si, agpalambongan tanira tang Dios ta dorog kasinlo. Yamo pa bato? Indi amo ka palambongan na? Korang pa tang pagtalig mi!

31 "Animan indi amo magpaborido mga ong ari amo pa mangomit ta panganen mi ig inemen, asta lambongon mi. 32 Tenged ang mga bagay lamang ang narin tang pirming agdemdemen tang mga taw ang anday talig nira ong Dios. Gata-wanan tang Tatay mi ong langit ang kaministiran mi kaman tang tanan ang asia. 33 Ang boaten mi, tokawen mi kang lagi ong tanan ang maggaem tang Dios ong kaboi mi, ig mangaboi amo sigon ong kaliagan na. Sia, i-dol na tang tanan ang kaministiran mi.

34 "Animan indi amo magpaborido tang natetenged tang ong damal. Poiding talongaen si mga nakabot da. Bastanti ra tang mga problima ta kada kaldaw."

7

Indi amo magosgar ong aroman ming taw
(Lucas 6:37-38, 41-42)

1 Ganing pa si Jesus, "Indi amo magosgar ong aroman ming taw, agod indi amo ka osgaran tang Dios. 2 Tenged mga maning among nagkatalak tang aroman mo, maning ka don tang yaning tang Dios natetenged ong nindio. Mga monopag kabelat tang pagorosgaren mi ong doma, maning ka don tang pagorosgaren tang Dios ong nindio.* 3 Angay aggitaen mo tang poling tang logod mo, piro indi gitaen mo tang sadiling poling mo ang midio ra troso ong mata mo? 4 Monopa maning mo ong logod mo, 'Abir, komiten ta tang poling mo,' mga atan ngani mismo ong mata mo may troso? 5 Sinoa ra ka enged? Komiten mo kang lagi tang troso ong mata mo, agod maitā ta mo-ya ig matabangan mo tang logod mong komiten tang poling na."

6 Ig ganing pa si Jesus ong tatang sarabien, "Indi i-dol mi ong mga kiro tang mga bagay ang sagrado. Itaben pagatapos, balieden amo pa nira ig alaten. Indi ka i-lek mi tang mga pirlas mi ong mga baboy, tenged liked-likedan lamang nira."†

Mama-dol, magdilem, managbalay
(Lucas 11:9-13)

7 "Pirmi among mama-dol ong Dios ig oldan amo. Magprosigir among magdilem tang agdilemen mi, sia itaen mi ka. Sigi lamang tang panagbalay mi ig padayonon amo. 8 Tenged garisibi tang kada pama-dol. Gaita tang pagdilem. Ig agpadayonon tang panagbalay. 9 Yamong mga tatay, mga pama-dol tang mga ana mi ta tinapay,

* 7:2 7:2 Ong bitalang Grigo: Mga ong simbangan pa, ang simbangan ang gamiten mi ong pagosgar mi ong doma, sia ya kay ang gamiten tang Dios ong nio. † 7:6 7:6 Ang gabasa ta ong birsikolong na ay tatang sarabien. Sigon ong doma, ang maliag yaning, indi ita magreges ang magtoldok tang bitala tang Dios ong mga taw ang indi maliag ang mamasi.

oldan mi bato ta bato? [10] Obin, mga pama-
dol tanira ta yan oldan mi bato ta ma-kal?
[11] Mga yamong mapinagtalaken gatakong
magtorol ta mga mo-yang bagay ong mga
ana mi, ang Tatay mi pa bato ong langit?
Indi bato magtorol tanandia ta mga mo-
yang bagay ong mga taw ang pama-dol ong
nandia?
[12] "Animan boaten mi ong masig ka taw
mi tang onopay galiliagan ming boaten ka
nira ong nindio. Tenged tarin ong tanga
tobolan ang na, katabid tang tanan ang
Katobolan ni Moises asta ang mga sinoldok
tang mga propita."

Ang mapiet ang portan
(Lucas 13:24)

[13] "Tenled amo ong mapiet ang portan,
tenged mawayang tang portan ig madali
tang dalan ang paning ong impirno, ig
yay ang agpanawan tang kayadian. [14] Piro
mapiet tang portan ig maliwag tang dalan
ang paning ong kaboing anday kataposan,
animan malaka lamang tang gatoman tang
dalan ang asi."

Mailala ta tang mga bo-lien ang manig-
toldok ong mga boat nira
(Lucas 6:43-44)

[15] "Magandam amo ong mga taw ang pa-
magtoldok ta mali. Magigtangay tanira
ong nindio ang magpaita-ita ang tanira
moro-ya ang pario ong mga karniro. Piro
ong matod, ang ogali nira malalain ig
manloloko, pario ong mga ayep ang pa-
mangkeb. [16] Mailala mi tanira ong mga boat
nira. Tenged ang papa ta bantol-bantol indi
mamorak ta obas, ig ang mga katenekan
indi ka mamorak ta igos. [17] Pamorak ta
mo-yang borak tang tanan ang masisin-
long papa ta ayo, piro pamorak ta anday
kointa na tang mga anday sasayod. [18] Anday
masinlong papa ta ayong pamorak ta anday
sayod, ig anda kay malain ang pamorak
ta mo-ya. [19] Ang kada papa ta ayong indi
pamorak ta masinlong borak, agpe-peten ig
agdadapog ong apoy. [20] Animan, pario ka
ta si, mailala mi tang mga bo-lien ang mga
manigtoldok tenged ong mga boat nira."

Ang pamagboat ta malain indi ilalaen ni
Jesus
(Lucas 13:25-27)

[21] Ganing pa si Jesus, "Dorong mga taw
ang gogoy ong yen ang ganing 'Gino! Gino!'
Piro belag ta maliag yaning ang tanan ma-
led ong inadian tang Dios. Ang ma-led
lamang ay ang mga taw ang pamagtoman
tang kaliagan tang yen ang Tatay ong lan-
git. [22] Ong oring kaldaw, mga osgaran da
tang mga taw, doro tang maning ong yen,
'Gino, aran mo tang ginamit amen ong
pagpakabot tang bitala mo ig ong pagboat
ta mga makabebereng ang mga bagay, asta
ong pagpalayas ta mga malalain ang ispir-
ito!' [23] Piro aningeno tanira, 'Indiong pisan
gailala ong nindio! Palawid amo tarin,
yamong tanan ang pamagboat ta malain!' "

Doroang klasi ta taw ang nagpa-deng ta
balay
(Lucas 6:47-49)

[24] Ig ganing si Jesus, "Animan mandian,
ang maski sinopay pamasi ig pagtoman ong
mga agtotoldokong narin, ang kaparioan
na tatang taw ang maosay ta kinaisipan ang
nagpa-deng ta balay na ong pondasion ang
bato. [25] Ig maski kiminoran ta ma-leg, namā
ig pinanawan ta mapoirsang mageyep, indi
enged natomba tang balay ang asi tenged
ang pondasion na bato. [26] Piro ang pamasi
ong yen ang mga bitala ig pagatapos indi
agboaten na, tanandia pario ta tatang taw
ang anday ostong isip na ang nagpa-deng
tang balay na ong kenay. [27] Kiminoran ta
ma-leg, namā ig pinanawan ta doro kapoir-
sang mageyep. Dayon ang siminomba tang
balay ang asi, ig lobot ang nangabola-tak."

Ang aotoridad ni Jesus

[28] Pagatapos ang nagtoldok si Jesus
tang tanan ang mga bagay ang asia,
nangabereng ta mo-ya tang mga taw.
[29] Tenged gitaen ong pagtoroldokon na may
sadiling aotoridad na, belag ta pario tang
nirang mga manigtoldok tang Katobolan ni
Moises.‡

‡ 7:29 7:29 Ang mga "manigtoldok tang Katobolan" teta aggoyan ka ta mga "eskriba" mga ong Tagalog. Anday sadiling aotoridad nira para ipaintindi tang maliag yaning tang Katobolan. Pamanalig lamang ong pinaintindi tang mga nanga-kaw ang mga manigtoldok ang mas matako ong nira.

8

Pinao-ya ni Jesus tang tatang taw ang may masit nang liproso
(Marcos 1:40-45; Lucas 5:12-16)

1 Asing pagatoldak ni Jesus nagalin ong
bokid, dorong mga taw ang namansidaton
ong nandia. 2 Mandian, napalenget ong ni
Jesus tang tatang taw ang may masit nang
liproso.* Liminod ong talongan na ig mi-
naning, "Magino, gata-wananong mapao-
yao nio mga galiliaga lamang." 3 Bindiotan
ni Jesus tang liprosong asi ig minaning,
"Galiliago! Mago-yā ra." Ig lagi-lagi nago-
ya tang masit na ig nanlimpio ra tang olit
na. 4 Piro sinoyonan tanandia ta maelet ni
Jesus ang ganing, "India enged mamalita
maski ong ninopa. Paninga lamang ong
padi† ong Timplo ig ipaita mo ang yawa
mo-yā ra. Oman magtorola tang bolontad
ang sigon ong Katobolan ni Moises bilang
pamatod ong mga taw ang nago-ya ra tang
masit mo ig limpioa ra."‡

Pinao-ya ni Jesus tang torobolon tang kapitan
(Lucas 7:1-10)

5 Mandian, asing te-led da si Jesus ong
lansangan tang Capernaum, binagat tanan-
dia tang tatang kapitan tang mga sondalo
ang taga Roma. Nagpakiloy ong ni Jesus
tang kapitan ang ganing, 6 "Magino, ang
torobolono don ong balay pagmasit! Indi
ra makaliek ig agliwagan da ong masit na!"
7 Animan ganing si Jesus, "Paningano ra
ig pao-yaeno tanandia." 8 Piro siminabat
tang kapitan, "Magino, belago ta bagay
ang magrisibi ong nio ong balay amen.
Piro maski mitalā ra lamang, mago-ya ra
tang torobolono. 9 Gata-wanano, tenged
maski yo, pagpasakepo ong mga alalawig
ang pangolokolo. Ig may gasakepano kang
mga sondalo. Mga aningeno tang tata,
'Panawa!' panaw ka tanandia. Ig ong tata,
'Tania!' lelenget ka tanandia. Ig mga ong
torobolono, 'Boaten mo na!' maning ka
don tang agboaten na." 10 Nabereng si Jesus
asing pagabasi na tang bitala tang kapitan,
ig minaning ong mga taw ang pamansitabid
ong nandia, "Ong matod, maski ngani ong
yaten ang mga Israelita,§ indio pa gabagat
ta taw ang maning ta na kabael tang pag-
talig na. 11 Tandan mi na: Yading mga taw
tang mamansikabot ang mamagalin ong
tere-lan ig gako-pan, ig mamangombida
don ong inadian tang Dios, aroman tang
mga kamepet-mepetan tang da Abraham,
Isaac, ig Jacob. 12 Piro yading mga Israelita,
ang ya rin tang dapat ma-led don, tang i-lek
tang Dios ong maki-lep don ong loa. Ig don
tanira mamagini-yak ig mamansikayeget
tang mga isi nira." 13 Oman minaning si
Jesus ong kapitan, "Molika ra. Mainabo
tang agpa-dolon mo sigon ong pagtalig
mo." Ig ong oras kang laging asi, nago-ya
tang torobolon na.

Yading pinao-ya ni Jesus
(Marcos 1:29-34; Lucas 4:38-41)

14 Napaning si Jesus ong balay ni Pedro.
Pagakabot na don, inita na tang panogan-
gan ang babay ni Pedro ang lolbog lamang
tenged agkinten tanandia. 15 Bindiotan ni
Jesus tang kalima tang mepet ig nagpoas
ang lagi tang kinit na. Oman dayon dang
nambangon ig nagasikaso ong ni Jesus.

16 Asing pagakorop tang kaldaw, ingkelan
ong ni Jesus tang dorong taw ang sinled
ta mga malalain ang ispirito para pao-yaen
na. Ong tanga bitalan lamang ni Jesus,
namansilayas tang mga malalain ang ispir-
ito, ig pinao-ya na ka tang tanan ang may
mga masit nira. 17 Bindoat na narin agod
magmatod tang inaning tang propitang si
Isaias asing tokaw ang ganing,
"Tanandia tang nagpao-ya tang mga masit
ta,
ig nagkomit tang mga kalobayan ta."*

Belag ta madali tang tomabid ong ni Jesus
(Lucas 9:57-62)

* 8:2 8:2 Ang masit ang "liproso" tatang masit ong olit ang panalid ig makaeled ang pa-dekan. Asing timpo ni Jesus, ang pabetang ong mga liproso maboling ang taw. Dorog kapongaw tang pagkabetang nira tenged sigon ong Katobolan ni Moises, ang mga liproso agbawalen ang ma-pen ong mga pamagsimba ig indi poiding malenget ong domang taw.
† 8:4 8:4 Ang mga "padi" tang mga Judio, teta aggoyan ka ta "saserdote" mga ong Tagalog. Telekan ka ong Bokabolario, ong "Padi."
‡ 8:4 8:4 Asing timpo ni Jesus, sari-saring klasi ta bolontad tang agto-dol tang mga taw ong Dios, don ong Timplo. Ang tatang klasi ta bolontad ay bolontad bilang pagpasalamat ong Dios ong grasia ig tabang ang narisibi. Telekan ka ong Bokabolario, ong "Bolontad."
§ 8:10 8:10 Ang mga Israelita ya kay ang mga Judio.
* 8:17 8:17 Isaias 53:4

18 May tatang kaldaw, pagaita ni
Jesus tang dorong taw ong palibot na,
nagordin tanandia ong mga sinagpan na
ang magsimpan tanirang loma-ted ong
dobaling baybay. 19 Asing magalin da tanira,
may tatang manigtoldok tang Katobolan
ni Moises ang napalenget ong ni Jesus
ig minaning, “Maistro, tomabido ong
nio,† maski ong ariapa paning.” 20 Piro
ganing si Jesus ong nandia, “Ang mga
kirong lōg, may galoang ang agbalayan
nira. Ig ang mga lamlam, may poyad ka
nira. Piro yo, ang Ana ta Taw,‡ andang
pisan ay mapenayano.” 21 Tata ka ong
mga pamansitabid tang minaning, “Gino,
pagnano kang lagi niong molik, para
ipalbengo tang tatayo.”§ 22 Piro siminabat si
Jesus, “Pabayan mo lamang ang mga patay*
tang maglebeng ong mga patay nira. Yawa,
tomabida ong yen.”

Pinapoas ni Jesus tang tampo
(Marcos 4:35-41; Lucas 8:22-25)

23 Oman, dayon dang siminay si Jesus ong
tatang bilog ang mabael, aroman tang mga
sinagpan na. 24 Asing don da tanira ong
laod, golpi tanirang kinabotan ta tampo ig
ge-ley da lamang ma-mokan tang bilog ang
agtayan nira. Piro si Jesus gapoyat asing
oras ang asi. 25 Animan pinalengetan tanan-
dia tang mga sinagpan na ig pinoaw. Gan-
ing tanira, “Gino, tabang! Mapatay ita ra!”
26 Ganing si Jesus ong nira, “Angay paman-
sieled amo? Korang pa enged tang pagtalig
mi!” Nambangon tanandia, sinambleng
na tang mageyep asta ang langeb ig golpi
rang naglinaw. 27 Pisan ang nangabereng
tang mga sinagpan na ig ganing tanira,
“Onopang klasiay na ta taw? Maski ang
mageyep may ang langeb pagtoman ong
nandia!”

Ang doroang taw ang aggaeman ta mga malalain ang ispirito
(Marcos 5:1-20; Lucas 8:26-39)

28 Pagakabot da Jesus ong dobaling bay-
bay ang sakep tang mga Gadareno, binagat
tanandia ta doroang taw ang aggaeman ta
mga malalain ang ispirito. Ang mga taw
ang na, don ong simintirio namagalin ig
doro karaiteg, animan gengeldan tang mga
taw ang toma-lib don. 29 Pagaita ong ni
Jesus tang doroang asi, namansiteg ang lagi
tanira ang ganing, “Aroy! Ana tang Dios,
onopay boaten mo ong yamen ang mga
malain ang ispirito? Napaninga tarin para
papagpinitinsiaen ami nio, maski belag pa
ta oras?” 30 Mandian, don ong alawid-
lawid dorong mga baboy ang pamanoliad.
31 Namagpakiloy tang mga malalain ang
ispirito ong ni Jesus ang ganing, “Mga
palayasen ami nio ong taw ang na, pagnan
ami ra lamang nio ang tenled ong mga
baboy ang asi.” 32 Ganing si Jesus ong nira,
“Ala sigi, don amo!” Limindoa ong doroang
taw tang mga dimonio ig namansi-led da
ong mga baboy. Oman ang mga baboy
diritsong namagsinikad ong pangpang ig
nangabo-log ong talsi asta nangalmet ang
tanan.
33 Ang mga mamanigsagod tang mga
baboy namagsinikad ong lansangan, ig don
binalita nira tang nainabo ong mga baboy
ig ong doroang taw ang dating aggaeman
tang mga dimonio. 34 Animan ang tanan ang
mga taw ong banoang asi namampaning
don ong ni Jesus, ig namagpakiloy ong
nandia ang magalin da tanandia don ong
logar nira.

9

Pinao-ya ni Jesus tang taw ang paralisado
(Marcos 2:1-12; Lucas 5:17-26)

1 Pagatapos ta si, siminay da Jesus ong
bilog nirang mabael para magbalik ong
dobaling baybay. Pagakabot nira, dayon
ang minolik si Jesus ong banoang gis-
taran na. 2 Asing don da tanandia, may
mga taw ang kiminabot ang pamagtoang

† 8:19 8:19 Ang agganingen “Tomabido ong nio,” maliag yaning tomabid tanandia ong ni Jesus bilang sinagpan na.

‡ 8:20 8:20 “Ana ta Taw” tang goy ni Jesus ong sadili na. Ang titolong na pagpatako tang dibabak ang pagkabetang na tarin ong kalibotan bilang tatang nagimong taw. Pagpatako ka tang alawig ang pagkabetang na bilang pinilik ig sinobol tang Dios ang Tatay agod tanandia tang maggaem ong tanan ang mga taw. Telekan ka ong Bokabolario.

§ 8:21 8:21 Para ong mga Judio, dorog kaimportanti ang ipalbeng nira tang mga parinti nirang napatay sigon ong kaogalian nira, ig magasikaso tanira tang toroblien nira. Piro ganing si Jesus, mas importanti ang tomabid ong nandia.

* 8:22 8:22 Ang agsambiten ang “patay” tarin belag ta maning ang mga taw ang matod ang patay, kondi ang mga taw ang midio patay ong pama-dek tang Dios tenged indi pangilala ong ni Jesus ig anda ong nira tang kaboing ispiritoal.

ta tatang taw ang paralisado ang lolbog
lamang ong bayan-bayan. Asing itaen ni
Jesus ang mapoirsa tang pagtalig nira ong
nandia, ganing tanandia ong paralisado,
“Tangay, india ra magsinti, pinatawad da
tang mga kasalanan mo.” 3 Mandian, may
don kang mga manigtoldok tang Katobolan
tang Dios, ig pagabasi nira tang inaning ni
Jesus, namagena-ena ong sadili nira ang
ganing, “Aroy! Gakon na tang gaem ang
para lamang ong Dios! Dorog kabelat tang
kasalanan ang na!” 4 Piro gata-wanan ni
Jesus tang aggisipen nira. Animan gan-
ing tanandia, “Angay pamagisip amo ta
malain? 5 Ong aypa tang mas madaling
yaning tarin ong taw ang nang paralisado?
‘Pinatawad da tang mga kasalanan mo’?
Obin ang maning ong nandia, ‘Kendenga ig
panaw.’ 6 Animan mandian, pao-yaeno rang
lagi tanandia para mapamatodano ong nin-
dio ang yo, ang Ana ta Taw, may gaemo ka-
man tarin ong kalibotan para magpatawad
tang mga kasalanan.” Oman ganing si Jesus
ong paralisado, “Kendenga! Takanen mo
tang aglolbogan mo ig molika ra.” 7 Ig
dayon dang kimindeng tang taw ang asi ig
napanaw dang minolik. 8 Pagaita tang mga
taw, pinangeldan tanira ta mo-ya ig namag-
dayaw ong Dios tenged nagtorol tanandia
ong taw ta gaem ang maning ta si.

Ginoyan ni Jesus si Mateo
(Marcos 2:13-17; Lucas 5:27-32)

9 Nagalin si Jesus don, ig mintras pa-
panaw inita na tang tatang manigtokot ta
bois,* ang aran na si Mateo. Don tanandia
kakarong ong paragtokotan ta bois. Gan-
ing ong nandia si Jesus, “Impisa mandian,
tomabida† ra ong yen.” Ig dayon ang ki-
mindeng si Mateo ig siminabid ong ni Jesus.
10 Mandian, asing pamamangan da Jesus
may ang mga sinagpan na ong balay ni Ma-
teo, yading kiminabot ang mga manigtokot
ta bois ig mga mapinagtalaken ig na-pen
ka tanira don ang namamangan. 11 Pagaita
tang mga Pariseo, sine-ma nira tang mga
sinagpan ni Jesus ang ganing, “Angay ga-
pen tang maistro mi ang pamangan ong
mga manigtokot ta bois ig ong domang
mga mapinagtalaken?”‡ 12 Naba-yan tanira
ni Jesus animan tanandia tang siminabat.
Ganing tanandia, “Ang mga taw ang anday
masit nira, anday kaministiran ta manig-
bolong. Ang may mga masit lamang tang
kaministiran ang bolongon. 13 Pario ka
ta si, yo, indio napaning tarin para goy-
ano tang mga taw ang ganing anday talak
nira. Napaningo ta para goyano tang mga
taw ang aggakon nirang tanira mapinag-
talaken. Magalin amo ra ig intindien mi
ta mo-ya tang maliag yaning tang nasolat
ong Kasolatan ang ganing, ‘Belag tang mga
bolontad§ mi tang pagtorol ta kalipayan
ong yen, kondi ang kate-bek mi ong tata
may tata.’ ”*

Ang inaning ni Jesus natetenged ong pag-
paletem
(Marcos 2:18-20; Lucas 5:33-35)

14 Oman, kiminabot da tang mga sinagpan
ni Juan ang Manigboniag ig nane-ma ong ni
Jesus, “Yami ig ang mga Pariseo madagmit
aming pamagpaletem.† Piro angay ang
mga sinagpan mo anda enged?” 15 Ganing
ang siminabat si Jesus, “Pabetang ta may
kasalan. Onopa? Mamagsebe ig mamag-
paletem bato tang mga tangay tang laling
ba-long kinasal mintras aroman pa nira?
Indi ka enged! Piro komabot tang kaldaw
ang komiten ong nira tang laling kinasal, ig
ya ray ang oras ang tanira mamagpaletem.”

Ang dating toldok tang Katobolan belag ta
bagay ong ba-long toldok ni Jesus
(Marcos 2:21-22; Lucas 5:36-39)

16 Ganing pa si Jesus, “Indi poiding ita-
mbel tang ba-long abel ong loma rang
lambong. Tenged mga matalpoan da tang
lambong ang sinambelan, kemere tang ba-
long abel ang sinambel, asta mabegtat ig
mas mambael pa tang lasik na. 17 Ya ka ong

* 9:9 9:9 Telekan ong Pa-kaw ang Bitala. † 9:9 9:9 Ang maliag yaning, tomabid si Mateo ong ni Jesus bilang sinagpan na, ig magosoy ong nandia ong ogali na, mga bitala na, ig ong pagtoldok na ong mga taw. ‡ 9:11 9:11 Agpabetang tang mga Pariseo ang malalain tang mga manigtokot ta bois tenged ang doma ong nira mga dayador. Ig ang mga aggoyan nira ang “mapinagtalaken” yay ang mga kasimanoa nirang indi pamagtoman ta osto tang Katobolan ni Moises. Piro agpabetang nira ong sadili nira mato-lid, tenged maderep ong pagtoman tang Katobolan ig ong pagbolontad ong Dios. § 9:13 9:13a “bolontad.” Telekan ong Bokabolario. * 9:13 9:13b Oseas 6:6 † 9:14 9:14 “Pamagpaletem” obin poidi ka “pamagpoasa.” Telekan ong Bokabolario, ong “Magpaletem.”

ba-long bino.‡ Indi poiding ibetang ong
lomang tereldan ang olit ta ayep ang indi
ra maonat. Tenged lompok tang tereldan
tenged ong ba-long bino. Oman, mailat
tang bino ig indi ra mapakinabangan tang
tereldan ang asi. Animan kaministiran ang
enged, ang ba-long bino ibetang ong ba-lo
kang tereldan agod pario tanirang magtinir
ta maboay."

Ang ana tang pangolokolo ong mga Judio,
ig ang babay ang pagdogo-dogo
(Marcos 5:21-43; Lucas 8:40-56)

18 Mintras pagbitala pa si Jesus ong mga
taw, kiminabot tang tatang pangoloko-
long Judio. Liminod ong talongan ni Je-
sus ig nagpakiloy ang ganing, "Ang anao
ang sosoltiras ba-lo lamang napatay! Piro
tomabida kay ong yen! Maski ibondo mo
lamang tang kalima mo ong nandia, maboi
tanandiang moman." 19 Animan kimindeng
si Jesus ig siminabid ong nandia. Asta ang
mga sinagpan na namansitabid ka.
20 Mintras papanaw tanira, may dadaton
ka ang tatang babay ang pagdogo-dogo ong
teled da ta tampolok may doroang takon.
Napalenget tang babay ong boko-boko ni
Jesus ig sine-lek na tang kapotan tang lam-
bong na, 21 tenged ganing ong sadili na,
"Maski mate-leko lamang tang lambong na,
mago-yao ra." 22 Minalied ang lagi si Jesus
ig pagaita na ong babay ganing tanandia,
"Babay, india ra magsinti. Ang pagtalig mo
tang nagpao-ya ong nio." Ig lagi-lagi nago-
ya kaman tang babay.
23 Oman nagdayon da da Jesus ong balay
tang pangolokolong Judio, ig pagakabot
nira, inita nirang don da tang mga ma-
manigtogtog para ong patay ig ang mga taw
ang pamagkagolo. 24 Ganing si Jesus ong
mga taw, "Magalin amo ra lamang. Belag
ta patay tang mola. Gapoyat lamang." Piro
inimodan lamang nira si Jesus. 25 Animan
pinaloa na tanirang tanan. Dayon tanan-
diang siminled ong koarto tang mola,
bindiotan na tang kalima na ig nambangon
ang lagi. 26 Ig indi naboay, ang nainabong na
nabantog da ong bilog ang logar ang asi.

Pinao-ya ni Jesus tang doroang taw ang
boray

27 Pagalin ni Jesus don, agdatonon tanan-
dia ta doroang taw ang boray. Paman-
siteg tanira ang ganing, "Inampo ni David!§
Mate-beka ong yamen!"
28 Paga-led ni Jesus ong balay ang agday-
onan na, namansi-led ka tang mga boray.
Sine-ma tanira ni Jesus ang ganing, "Pa-
magparet amo enged ang mapao-ya amo
yen?" "Ee, pagparet ami, Gino," ganing
tanirang siminabat. 29 Inapap ni Jesus tang
mga mata nira ig minaning, "Mainabo tang
agpa-dolon mi, sigon ong pagtalig mi."
30 Ig lagi-lagi nangaita ra tanira. Oman
sinoyonan tanira ta maelet ni Jesus ang
indi enged ibeg nira maski ong ninopa.
31 Piro pagapagalin nira, namagpanaw ig
binalita nira ong bilog ang logar ang asi
tang bindoat ni Jesus ong nira.

Pinao-ya ni Jesus tang boyon

32 Pagapagalin tang doroang taw ang asi,
may ingkelan si ong ni Jesus ang tatang
boyon ang aggaeman ta malain ang ispirito.
33 Pinalayas ni Jesus tang malain ang ispirito
ig dayon ang laging nabitala tang boyon.
Nangabereng ta mo-ya tang mga taw ig
ganing tanira, "Ya ra lamang ay kaboay
indi itang pisan gaita ta maning ta na ong
bilog ang Israel!" 34 Piro ganing tang mga
Pariseo, "Si Satanas, ang pangolokolo ong
mga dimonio, yay ang pagtorol ong nandia
ta gaem ang magpalayas ta mga malalain
ang ispirito."

Nate-bek si Jesus ong mga taw

35 Pagatapos ta si, naglibot si Jesus ong
mga lansangan asta ong mga kababarioan
ang pagtoldok ong mga simban tang mga
Judio.* Pinatako na tang Mo-yang Balita
natetenged ong paggaraemen tang Dios bi-
lang adi, ig pinao-ya na tang mga taw ong
tanan ang mga masit nira ig maski onopay
agba-yagen nira. 36 Pagaita na tang dorong
mga taw, dorong katete-beken na ong nira
tenged agliwagan tanira, ig pario ong mga
karniro ang pinabayan da lamang tang
manigbadbad, ig anday pagsagod ong nira.

‡ 9:17 9:17 Ang "bino" tatang klasi ta irinemen ang agboaten ong wi tang obas. Mga ong bitalang English, ang mga obas yay ang mga "grapes." Ang itsora na pario tang borak tang wakay obin lomboy. Telekan ka ong Bokabolario, ong "Bino." § 9:27 9:27 "Inampo ni David" tang titolo tang Cristo. Telekan ka ong Bokabolario. * 9:35 9:35 Ang goy ong simban tang mga Judio ay "sinagoga." Telekan ka ong Bokabolario.

37 Animan ganing si Jesus ong mga sinag-
pan na, “Dorong arayegen,† piro korang
tang mga manigayeg. 38 Animan mama-
dol amo ong may nandia tang arayegen
ang magpekel pa enged tanandia ta mga
manigayeg.”

10

Ang tampolok may doroang apostolis ni Jesus
(Marcos 3:13-19; Lucas 6:12-16)

1 Pagatapos ta si, sinimet ni Jesus tang
tampolok may doroang mga sinagpan na ig
sindolan na tanira ta gaem ang magpalayas
ta mga malalain ang ispirito, ig magpao-ya
ta maski onopang klasiay ta masit. 2 Narin
tang mga aran tang tampolok may doroang
apostolis:* Primiro si Simon ang aggoyan
ta Pedro, oman si Andres ang logod na;
si Santiago may ang logod nang si Juan,
ang mga ana ni Zebedeo; 3 si Felipe ig si
Bartolome; si Tomas ig si Mateo ang manig-
tokot ta bois; si Santiagong ana ni Alfeo, si
Tadeo, 4 si Simon ang pagmal ta mo-ya tang
banoa nang Israel,† ig si Judas Iscariote ang
yay ang nagtraidor ong ni Jesus.

Sinobol ni Jesus tang tampolok may doroang apostolis na para magtoldok
(Marcos 6:7-13; Lucas 9:1-6)

5 Oman sinobol ni Jesus tang tampolok
may doroang narin ig sinoyonan na ang
ganing, “Indi amo paning ong mga logar
tang mga belag ta Judio obin ong mga
banoa tang mga Samaritano. 6 Ang mga
kasimanoa ta ang mga Israelita‡ ya lamang
ay paningan mi. Ang kalimbawan nira
pario ong mga karnirong ganga-ngi ta
dalan. 7 Panaw amo ig liboton mi tang
mga logar nira. Ipatako mi ong nira ang
alenget dang maggaem tang Dios tarin ong
kalibotan. 8 Pao-yaen mi tang mga pa-
magmasit ig ang mga liproso. Boien mi
tang mga patay ig palayasen mi tang mga
dimonio ong mga taw ang sinledan nira.
Rinisibi mi narin ong Dios ang anday bayad,
animan i-dol mi ka narin ang anday bayad.
9 Ong pagpanaw mi indi amo mamagekel
ta koarta maski pirapang sintabos lamang.
10 Indi amo ka magekel ta binagteng, maski
lambong ang irimaran, obin maski rapak,
obin baston. Tenged ang mga taw ang
pamangabedlay dapat ang enged ang oldan
tang mga kaministiran nira.
11 “Mga komabot amo ong tatang lansan-
gan obin bario, magdilem amo ta taw ang
mo-yang dayonan mi. Ig don amo lamang
magtinir mintras indi amo pa pagalin ong
logar ang asi. 12 Pagteled mi ong balay nira,
bindisionan mi tanira ang maning, ‘Bal-
ampa magkatinir tang kao-yan tang Dios
ong teled tang pamalay-balay ang narin.’
13 Mandian, mga moro-yang taw tang pa-
mansistar don, magkatinir ka enged tanira
ta kao-yan ang magalin ong Dios. Piro
mga belag, indi ka marisibi ta sia. 14 Mga
may pamalay-balay obin banoang indi en-
ged magrisibi ong nindio, obin indi enged
mamasi ong mga agtotoldok mi, magalin
among lagi ig tapokon mi tang kolapok ong
mga kakay mi, para ipaita ang anda ray
sarabaten mi ong nira. 15 Ong matod, ong
kaldaw ang osgaran tang Dios tang tanan,
ang silot ang i-dol ong nira mas sobra pa
ong silot ang i-dol ong mga taga Sodoma ig
taga Gomorra.”§

Ang kaliwagan ang komabot
(Marcos 13:9-13; Lucas 21:12-17)

16 Ganing pa si Jesus ong mga apostolis
na, “Tandan mi na! Ang kalimbawan mi
pario ong mga karnirong agtobolono ong
mga ayep ang pamangkeb. Animan kamin-
istiran magimong ansiano amo, ig pirming
bantayan mi tang sadili mi agod anday
maning nira ong nindio.* 17 Magandam
amo ong nira, tenged depen amo nira ig e-
lan amo ong korti, oman latigon amo ong
mga simban nira. 18 Ig natetenged ka ong
pagto mi ong yen, patalongaen amo ka nira

† 9:37 9:37 Ang maliag yaning tang “dorong arayegen,” yay ang mga taw ang listo rang magrisibi tang bitala tang Dios, piro korang tang manigpatako. * 10:2 10:2 Ang maliag yaning tang bitalang “apostolis” ay “Sinobol.” Telekan ka ong Bokabolario. † 10:4 10:4 Ong bitalang Grigo: Simon ang Makabanoa ‡ 10:6 10:6 Ang mga Israelita ya kay ang mga Judio. § 10:15 10:15 Asing tokaw ang mga taga Sodoma ig taga Gomorra anday sayod tang pagrisibi nira ong mga anghil tang Dios ang pinapaning na don ong nira. Animan pinogdaw tang Dios tang banoa nira. Ig ong oring kaldaw silotan pa enged tanira. Ang nainabo ong Sodoma ig Gomorra mabasa ta ong Genesis 18:25-19:29. * 10:16 10:16 Ong bitalang Grigo: Animan kaministiran ang magimo among ansiano pario ong mga ma-kal, ig neman pario ong mga marapati.

ong mga gobirnador ig ong mga adi. Ig
don ya ray ang oras ang mapagpamatod
amo ong nira, asta ong mga tawan nirang
belag ta Judio, tang natetenged ong yen.
19 Mga imbistigaren amo ra nira, indi amo
magpalibeg tang mga kolo mi mga onopa
tang ibitala mi obin mga onopay isabat mi.
Tenged ong oras ang asi, oldan amo tang
isabat mi. 20 Tenged ang ibitala mi indi
magalin ong sadiling isip mi. Sia magalin
ong Ispirito tang Dios ang Tatay mi don ong
langit.

21 "Ong mga kaldaw ang asi, ang mga taw
traidoron nira tang maski sadiling logod
nira ig yintriga ong osgado para ipapatay.
Ig ya kay boaten tang mga tatay ong mga
ana nira, asta ang mga ana batokan ka nira
tang mga ginikanan nira ig ipapatay. 22 Ig
yamo, asilagan amo tang tanan tenged ong
pagto mi ong yen. Piro ang magagoanta
ig magpadayon ang magtoman ong yen
asta matapos tang tanan ang kaliwagan,
tanandia yay ang malibri. 23 Mga agpali-
wagan amo ong tatang banoa, maglayas
amo ang paning ong dadaton ang banoa.
Ong kamatodan, indi amo pa matapos ang
magtoldok ong tanan ang mga banoa tang
Israel, komaboto ra, yo, ang Ana ta Taw.

24 "Demdemen mi, anday manigadal ang
mas matako ong maistro na, ig anday
torobolon ang mas alawig ong agalen
na. 25 Animan dapat risibien tang mani-
gadal mga ang mapasaran na pario tang
gapasaran tang maistro na. Ya ka ang
torobolon mga mapasaran na tang pario ka
tang agalen na. Animan mga yo, bilang
tatay ong pamalay-balay, aggoyan tang
mga taw ta Satanas, mas pakalainen amo pa
nira tenged mga sakep amo yen."

Ang dapat eldan ta
(Lucas 12:2-7)

26 "Piro indi amo meled ong nira. Tenged
anday gatalok ang indi ipaita, ig anday
sikritong indi mata-wanan. 27 Maski onopay
agbebego ong nindio ong talok, ibeg mi ong
doma. Ig maski onopay lalalato ong nin-
dio, ipatako mi ong tanan ang taw. 28 Indi
amo meled ong mga pamamatay ta taw, sia
indi mapagpatay tang kalag mi. Ang Dios
tang dapat eldan mi, tenged tanandia tang
may gaem na para magsilot tang sinangoni
asta kalag mi ang i-lek don ong impirno.
29 Piro demdemen mi ka narin: Ang mga
aloma-wit, gata-wanan ta ang gabakal ta
tang sintabos lamang kada doroang bilog.
Asia, maski doro kabarato, piro anda enged
ay aloma-wit ang gapatay ig gabo-log ong
tanek mga belag ta kaliagan tang Tatay mi
don ong langit. 30 Ig yamo, maski ngani
ang mga naet tang boa mi, gata-wanan na
ang pirapang tanan. 31 Animan indi amo
mamansieled, tenged mas agmalen amo
tang Dios kaysa ong kadoro-doroan ang
mga aloma-wit."

Ang mangilala ong ni Cristo ig ang indi
(Lucas 12:8-9)

32 Ganing pa si Jesus, "Ang maski sinopay
mangilala ong yen ong talongan tang mga
taw, ilalaeno ka tanandia ong talongan tang
yen ang Tatay ong langit. 33 Piro ang ganing
indi ono gailala ong yen, indi ka tanandia
ilalaeno ong talongan tang yen ang Tatay
ong langit."

Belag ta kaosayan kondi soroayen
(Lucas 12:51-53; 14:26-27)

34 "Indi amo mamagisip ang napaningo
tarin para magekel ta kaosayan ong kalib-
otan. Belag ta kaosayan tang aggekelano
kondi soroayen. 35 Animan tenged ong yen,
ang mga anang lali mamagigsoay ong mga
tatay nira, ang mga anang babay ong mga
nanay nira, asta ang mga minagad ang
babay mamangontra ka ong panogangan
nirang babay natetenged ong yen. 36 Ig ang
magimong kasoay tang tatang taw ay ang
sadiling kapamilia na mismo.

37 "Indi poiding magimong sinagpano
tang pagmal ong tatay na obin ong nanay
na sobra pa ong paggegma na ong yen. Ya
ka ang pagmal ong ana na ang sobra pa ong
yen, indi poiding magimong sinagpano.†
38 Ig ang maski sinopa, mga indi magosoy
ong yen ang tomalonga ong kaliwagan ig
kamatayen,‡ ang taw ang asi indi poiding
magimong sinagpano. 39 Tenged ang taw
ang agpalabien na tang kaboi na tarin ong

† 10:37 10:37 Ang maliag yaning tang "sinagpan" ni Jesus, belag ta maning ang tampolok lamang may doroa, kondi ang maski sinopay magto ig magosoy ong nandia. Telekan ka ong Bokabolario. ‡ 10:38 10:38 "tomalonga ong kaliwagan ig kamatayen." Ong bitalang Grigo: magtakan tang sadiling kros na

ta-paw tang kalibotan, tanandia tang mali-
patan tang kaboi na. Piro ang taw ang
magbolontad tang kaboi na para ong yen,
tanandia tang marisibi ta kaboing anday
kataposan."

Ang balet ang magalin ong Dios
(Marcos 9:41)

40 "Ang magrisibi ong nindio, pagrisibi
ka ong yen. Ig ang pagrisibi ong yen, sia
pagrisibi ka ong Dios, tenged tanandia tang
nagtobol ong yen. 41 Ang taw ang ma-
grisibi ong tatang propita tenged propita
tanandia, marisibi ka ta balet ang pario
tang to-dol tang Dios ong propitang asi. Ig
ang magrisibi ong tatang taw ang mato-
lid tenged mato-lid tanandia, marisibi ka
ta balet pario tang risibien tang taw ang
asing mato-lid. 42 Ig ang sinopay mag-
torol ta maski tang baso lamang ang wing
malamig ong tatang pobring sinagpano,
tenged tanandia sinagpano, ang taw ang asi
indi maimong indi balten tang Dios."

11

Ang inaning ni Jesus ong mga sinobol ni Juan ang Manigboniag
(Lucas 7:18-35)

1 Pagatapos ang toyonan ni Jesus tang
tampolok may doroang sinagpan na, na-
panaw da ka tanandia para magtoldok ig
magpatako tang Mo-yang Balita ong mga
banoang alelenget don.
2 Mandian, asing don pang agprison si
Juan ang Manigboniag, nabalitan na tang
mga agboaten ni Cristo. Animan nanobol
tanandia ong mga sinagpan na para mane-
ma ong ni Jesus. 3 Ganing tanira ong ni
Jesus, "Pagpate-ma si Juan mga yawa ra
kaman tang aggelaten ang komabot, obin
magelat ami pa ta doma." 4 Siminabat si
Jesus ang ganing, "Magbalik amo ong ni
Juan ig ibalita mi tang tanan ang naba-yan
mi ig inita mi. Ibeg mi ong nandia nga
5 ang mga boray gangaita ra, ang mga pilay
gangapanaw da, ang mga bengel gangabasi
ra, ang mga liproso mo-ya ra, asta ang mga
patay nangaboi rang oman. Ig agpatako
ra ong mga malilised tang Mo-yang Balita.
6 Masoirti tang taw ang indi pagdoadoa tang
nem na ong yen!"
7 Pagapagalin tang mga sinobol ni Juan,
minitala si Jesus ong mga taw natetenged
ong ni Juan ang ganing, "Asing napaning
amo don ong logar ang anday gistar ang
taw, onopay galiliagan ming itaen don?
Tatang kirib ang aggeyepen ta mageyep?*
Belag! 8 Piro onopa enged tang galiliagan
ming itaen don? Tatang taw ang pagtok
ta masinlong lambong? Belag ka! Tenged
ang mga pamagtok ta masisinlong lambong
don pamansistar ong palasio tang mga adi.
9 Animan onopa enged tang galiliagan ming
itaen? Tatang propita? Ee. Propita ka ka-
man. Ig begen amo yen, sobra pa ong pro-
pita tang inita mi don. 10 Tenged si Juan yay
ang agsambiten tang Dios ong Sagradong
Kasolatan, ang ganing: 'Tobolono tang yen
ang torobolon ang tongkaw ong nio, para
simpanen na tang paranawan mo.' 11 Ong
kamatodan, anday nataw ong ta-paw tang
kalibotan ang gilalaen ang mas alawig pa
ong ni Juan ang Manigboniag. Piro ang
maski sinopay gasakepan da tang inadian
tang Dios, maski tanandia tang ipabetang
ang kadibabakan ong tanan, mas alawig
pa ka enged tang pagkabetang na ong ni
Juan. 12 Mimpisa pa asing primirong mag-
toldok si Juan asta mandian, dorong pa-
mangontra ong paggaraemen tang Dios, ig
may atan kang dorong reges nirang tenled
ong inadian na.† 13 Tenged ang mga sinolat
tang mga propita asing tokaw, asta ang
Katobolan ni Moises, napagpatako rang lagi
tang natetenged ong inadian tang Dios,
tegka ong pagkabot ni Juan. 14 Ig mga mam-
agparet amo, si Juan mismo tang Elias‡ ang
pinatakong komabot. 15 Animan mamasi
tang may talinga!

* 11:7 11:7 Sigon ong doma, ang taw ang pagpanonot-nonot lamang, ang kalimbawan na pario ong kirib ang aggeyepen ta mageyep. Piro si Juan indi nagpanonot-nonot obin nagpaekel-ekel ong kaliagan ta taw maski sinopa tanira. Nagtoldok lamang tang kaliliagan tang Dios ang boaten ta mga taw.

† 11:12 11:12 Ang birsikolong na, poidi kang ila-ted ong Agutaynen ang maning ta na: Mimpisa pa asing primirong magtoldok si Juan asta mandian, kakabot da tang inadian tang Dios ang dorog kapoirsa na, ig ang maraiteg ang taw yay ang ganga-led don.

‡ 11:14 11:14 Si Elias tatang propita asing tokaw ba-lo tang timpo ni Juan. Mabasa ta tang natetenged ong kaboi na ong 1 Hari 17:1-19:21 ig 2 Hari 1:1-2:25. Ang Elias ang na indi napatay, kondi kinomit tanandia tang Dios ang boi pa. Sigon ong nasolat ong Malakias 4:5-6, magbalik si Elias ong kalibotan ba-lo komabot tang Cristo.

16 "Yamong mga taw ong timpong na!
Ang kaparioan mi mga mamolang paman-
sikarong ong plasa ig pamansiteg ong mga
kakayam nira ang ganing, 17 'Sinogtogan
amo yamen ta tipano piro indi amo mam-
agtayaw! Namagkanta ami ta mapongaw
piro indi amo ka mamagini-yak!' 18 Maning
amo enged atan.§ Tenged pagkabot ni Juan
ang Manigboniag, inita ming pagpaletem
tanandia ig indi panginem ta irinemen,
piro ganing amo, 'Aggaeman tanandia ta
anday sayod ang ispirito!' 19 Oman yo, ang
Ana ta Taw, kiminabot ang pamangan ig
panginem, ig ganing amo ka, 'Telekan mi
tang taw ang na! Takaban ig manigpa-
baleng! Ang mga tangay na poros manig-
tokot ta bois ig domang mga mapinagta-
laken!' Piro maski maning ta sia tang
agganing mi, ang kinata-wanan tang Dios
itaen pa ka enged ang matod ong mga boat
na."

Ang mabetangan tang mga banoang indi namagtogat

(Lucas 10:13-15)

20 Oman, dayon ang sinambleng ni Jesus
tang mga pamansistar ong mga banoang
bindoatan na ta dorong mga milagro,
tenged indi enged tanira mamagtogat ong
mga talak nira. 21 Ganing si Jesus, "Kailo
amo ka, yamong mga taga Corazin ig taga
Betsaida! Dorong milagrong bindoato atan
ong nindio, piro indi amo enged namag-
togat! Piro mga bindoato lamang tang
mga bagay ang asi don ong Tiro ig ong
Sidon, ang mga taw don, naboay da ka
rin ang namaglambong ta sako ig naman-
sikarong ong kabo para ipaitang pamag-
togat da tanira. 22 Animan agganingo ong
nindio, ong kaldaw ang osgaran tang Dios
tang tanan, mas malakan tang silot ang i-
dol ong mga taga Tiro may Sidon kaysa ong
nindio. 23 Ig yamong mga taga Capernaum,
galiliag among manlawig tegka ong langit.
Piro mabo-log amo lamang ong impirno,
tenged indi amo ka enged namagtogat!
Piro mga ang mga milagrong bindoato atan
ong nindio, bindoato rin don ong Sodoma,
dapat asta mandian atan pa ka rin tang
Sodoma!* 24 Animan agganingo ong nindio,
ong Kaldaw tang Pagosgar, mas malakan
tang silot ang i-dol ong mga taga Sodoma
kaysa ong nindio."

Lemenget ong yen ig penay

(Lucas 10:21-22)

25 Asing oras ang asi nagampo si Jesus ang
ganing, "Tatayo, yawa tang paggaem tang
langit may ang tanek. Pagpasalamato ong
nio tenged sinalok mo tang mga kamatodan
ang na ong mga matatakong taw ig alalawig
tang inadalan nira. Piro pinatako mo ong
mga taw ang dibabak ta nem ig anday adal
nira. 26 Salamat, Tatay, tenged maning ta sia
tang kaliliagan mo."

27 Oman ganing si Jesus ong mga taw don,
"Ang tanan ang bagay, inintriga ong yen
tang Tatayo. Ang Tatay lamang enged tang
gailala ong Ana na, ig ang Ana lamang tang
gailala ong Tatay na, asta ang mga taw ang
galiliagan tang Ana ang mailala ong Tatay
na.

28 "Lemenget amo ong yen, yamong tanan
ang agbelatan ig agpilayan, agod pali-
nawaen amo yen. 29 Magtoman amo ong
mga tobolo ig magadal amo ong yen,
tenged yo mapinasinsiaeno ig dibabak ta
nem. Ong maning don, maenayan amo
enged. 30 Tenged madali lamang tomanen
tang mga tobolo, ig malakan lamang tang
tarakanen ang i-dolo ong nindio."

12

Ang te-ma natetenged ong Kaldaw ang Ig-perenay

(Marcos 2:23-28; Lucas 6:1-5)

1 May tatang Kaldaw ang Igperenay, tata-
lib da Jesus ong mga kakoman ang arayegen
da lamang. Agle-men da tang mga sinag-
pan na, animan namanlantok tanira ta
pirapang koay na oman aggeyeben nira.
2 Pagaita tang mga Pariseo,* ganing tanira
ong ni Jesus, "Telekan mo tang agboaten
tang mga sinagpan mo! Mandian Kaldaw

§ 11:18 11:18 Ang mga mola indi mamagkontinto maski onopay ipatogtog. Pario ka ta si, ang mga taw ang narin indi mamagkontinto maski sinopay agtobolon tang Dios ong nira. Indi rinisibi obin pinaret nira si Juan, ig ya ka indi rinisibi obin pinaret nira si Jesus, kondi pinakalain lamang.

* 11:23 11:23 "Sodoma." Telekan ong 10:15, ong ge-ley ang sinolat ong babakan.

* 12:2 12:2a Ang mga "Pariseo" tatang gropo ta mga taw ong simban tang mga Judio asing timpo ni Jesus. Doro kaigpit tang pagtoman nira ong Katobolan ni Moises asta ong domang mga tobol ang dinolang atan.

ang Igperenay. Kontra ong Katobolan tang
agboaten nirang asia."† 3 Ganing si Jesus
ang siminabat, "Angay? Indi gabasa mi
ong Sagradong Kasolatan tang bindoat ni
David asing linetem da tanandia may ang
mga karomanan na? 4 Siminled tanandia
ong balay tang Dios ig namangan tang
sagradong tinapay ang nabolontad da ong
Dios. Sindolan na pa tang mga karomanan
na, maski sigon ong Katobolan, ang mga
padi lamang tang poiding mamangan ta
si. 5 Ig indi pa gabasa mi ong Katobolan ni
Moises? Ang mga padi mismong paman-
gontra ka ong Kaldaw ang Igperenay kada
magsirbi ig magbolontad tanira ong Timplo
imbis ang penay lamang tanira. Piro indi si
agbibilang ang talak nira. 6 Agganingo ong
nindio, may nakabot da tarin ang mas im-
portanti pa ong Timplo. 7 May inaning tang
Dios ong Kasolatan ang ganing, 'Belag tang
mga bolontad mi tang pagtorol ta kalipayan
ong yen, kondi ang kate-bek mi ong tata
may tata.'‡ Mandian, mga naintindian mi
rin tang maliag yaning tang mga bitalang
asia, indi ra rin inosgaran mi tang mga taw
ang anday mga talak nira. 8 Yo, ang Ana
ta Taw, yo tang may gaem ang maganing
mga onopay poiding boaten mga Kaldaw
ang Igperenay."

Ang taw ang pilay tang tatang kalima na
(Marcos 3:1-6; Lucas 6:6-11)

9 Pagatapos ta si, nagalin da si Jesus ig
napaning ong tatang simban tang mga Ju-
dio. 10 May tatang lali don ang pilay tang
kalima na. Ig may mga taw ka don ang pa-
magdilem ta dailan agod madimanda nira
si Jesus ong mga agboaten na. Animan
namane-ma tanira ong ni Jesus ang ganing,
"Bato, ga-tang ong Katobolan ang poiding
magpao-ya ta may masit na mga Kaldaw
ang Igperenay?"

11 Ganing si Jesus ong nira, "Pabetang
ta, may tatang karniro ming nabo-log ong
adalem ang galoang ig naton ang Kaldaw
ang Igperenay. Onopa bato, pabayan mi ra
lamang tenged Kaldaw ang Igperenay? Indi
enged! 12 Piro ang taw mas importanti pa
ong karniro. Animan indi agkontraen ta
tang Katobolan mga pagboat ita ta mo-ya
ong Kaldaw ang Igperenay."

13 Oman minaning si Jesus ong taw ang
asing pilay, "Abir, yonat mo tang kalima
mo." Inonat na tang kalima na ig nago-
ya ka kaman. 14 Animan namagalin ang
lagi tang mga Pariseo ig namagampang-
ampang mga monopa mapapatay nira si
Jesus.

Si Jesus tang torobolon ang pinilik tang Dios

15 Gata-wanan ni Jesus tang onopay ag-
gisipen tang mga Pariseo, animan nagalin
tanandia don. Dorong mga taw tang na-
mansidaton ong nandia ig pinao-ya na tang
tanan ang may masit nira. 16 Piro sinoyonan
na tanira ta maelet ang indi mamagbeg
tang natetenged ong nandia. 17 Si Jesus
nagpao-ya agod magmatod tang inaning
dang lagi tang Dios natetenged ong nandia,
ig pinatako tang propitang si Isaias ang
ganing,

18 "Na yay ang torobolono, ang pinilikong
magsirbi ong yen.
Agmaleno tanandia ig galipayo ta mo-ya
ong nandia.
I-dolo ong nandia tang yen ang Ispirito,
agod ipatako na ong mga taw ong
tanan ang logar
tang natetenged ong mato-lid ang pagoros-
garen.
19 Indi tanandia magigdiskosion, maloay
lamang mga magigampang,
Ig indi ka magpabael tang bosis na ong
karsada.
20 Ate-bekan na tang mga pamanlobay da,
ig indi pabayan na tang mga malilised.§
Indi tanandia penay asta indi mandeg tang
mato-lid ang pagorosgaren tang
Dios ong kalibotan.
21 Ig tanandia lamang tang taligan tang
tanan ang taw ang maglibri ong
nira."*

Si Jesus ig si Satanas
(Marcos 3:20-30; Lucas 11:14-23)

22 Mandian may ingkelan ong ni Jesus ang
tatang laling boray ig boyon ang aggaeman
ta malain ang ispirito. Pinao-ya ni Jesus
tang taw ang asi ig lagi-lagi nabitala ig

† 12:2 12:2b Para ong mga Judio, bawal ang magobra ong Kaldaw ang Igperenay, maski ge-ley lamang ang mga bagay.
‡ 12:7 12:7 Oseas 6:6 § 12:20 12:20 Ong bitalang Grigo: Indi potolon na tang tambo maski lapik da, ig indi patayen na tang kingki maski pipirek-pirek da. * 12:21 12:18-21 Isaias 42:1-4

naita ra. [23] Nangabereng tang tanan animan
namagtere-ma te-man tanira ang ganing,
"Onopa bato? Ya ray na tang aggelaten ta,
ang Inampo ni David?"† [24] Piro pagabasi
tang mga Pariseo, ganing tanira, "Belag!
Si Satanas,‡ ang pangolokolo ong mga di-
monio, yay ang pagtorol ong nandia ta
gaem ang magpalayas ta mga malain ang
ispirito." [25] Piro gata-wanan ni Jesus tang
aggisipen nira. Animan ganing tanandia,
"Pabetang ta, mga ang mga taw ong tatang
inadian, tanira mismo tang pamagkoron-
tran, mamagbereblag ang enged tang ina-
dian ang asi. Pario ka ta si tang main-
abo ong tanga banoan obin tanga balayan.
Mga tanira mismo tang pamagsoroayan,
indi maboay mamagbereblag ang enged.
[26] Mandian, mga si Satanas mismo tang
pagpalayas tang mga sinakepan na, maliag
yaning agkontraen na tang sadili na! Mga
maning don, monopa madayon tang ina-
dian na? [27] Ig mga matod ang si Satanas tang
pagtorol ta gaem ong yen para magpalayas
ta mga dimonio, sinopa ka tang pagtorol ta
gaem ong mga tawan mi para magpalayas
ta mga dimonio? Tanira ka mismo tang
magpamatod ang nagkamali amo! [28] Tenged
ang kamatodan, ang Ispirito tang Dios tang
pagtorol ong yen ta gaem ang magpalayas
ta mga dimonio. Animan maliag yaning,
ang Dios ya ray paggaem mandian tarin ong
nindio.

[29] "Si Satanas, ang kalimbawan na pario
ong tatang taw ang mapoirsa. Tenged
anday taw ang ma-led ong balay na para
mangomit tang mga kagamitan na mga
indi kang lagi lapoton tanandia. Piro mga
nalapot da ngani, ya ray ang oras ang ma-
panakaw ong teled tang balay na."§

[30] Ig ganing pa si Jesus, "Ang indi kakampi
ong yen, kokontra ong yen. Ig ang indi
pagtabang ong yen ang pagsimet ta mga
taw, pagwasag lamang. [31] Tandan mi na ta
mo-ya: Patawaden tang Dios tang tanan
ang mga talak tang mga taw asta ang tanan
ang malain ang bibitala nira. Piro ang sino-
pay magbitala ta malain kontra ong Ispirito
Santo indi enged mapatawad. [32] Mapatawad
tang maski sinopay magbitala ta malain
kontra ong yen, ang Ana ta Taw. Piro
mga ang Ispirito Santo tang pakalainen na,
inding pisan tanandia patawaden mandian
asta tanopa."

Mailala ta tang taw ong mga bitala na
(Lucas 6:43-45)

[33] "Mapaganing itang masinlo tang
tatang papa ta ayo mga itaen ta ang masinlo
tang borak na, ig anday sayod tang ayo mga
itaen ta ang anda kay sayod tang borak na.
Tenged mailala tang kada papa ta ayo ong
borak na. [34] Kalalain tang mga ogali mi!* Ig
tenged poros amo malalain, mono amo pa
bato mapagbitala ta mo-ya? Tenged mga
onopa tang loloa ong anga ta, sia ya kay
ang ga-tang ong popotokon ta. [35] Ang taw
ang mo-ya, poros mo-ya tang bibitala na,
tenged mo-ya tang ga-tang ong popotokon
na. Piro ang taw ang anday sasayod ta
ogali, poros malain tang agbibitala na,
tenged anda kay sasayod tang ga-tang ong
popotokon na.

[36] "Tandan mi na: Ong kaldaw ang magos-
gar tang Dios, manabat ang enged tang
taw ong tanan ang mga bitala nang anday
kointa na. [37] Ig dipindi ong mga binitala mo
mga yawa silotana obin indi."

Agdileman nira si Jesus ta milagro
(Marcos 8:11-12; Lucas 11:29-32)

[38] Oman may mga manigtoldok tang Ka-
tobolan ig mga Pariseo tang minaning ong
ni Jesus ang ganing, "Maistro, abir, mag-
paitā kay ong yamen ta milagro ang yawa
matod ang nagalin ong Dios." [39] Ganing ang
siminabat si Jesus, "Yamong mga traidor
amo! Kalalain tang ogali mi! Pamagdilem
amo ta milagro ba-lo amo magparet. Piro
anday ipaita ong nindio, poira lamang ong
tatang makabebereng ang bagay ang pario

† 12:23 12:23 "Inampo ni David" tang titolo tang Cristo. Sigon ong sinolat tang mga propita tang mga Judio asing tokaw, ang Cristo magalin ong dogo tang Ading si David.

‡ 12:24 12:24 "Satanas." Ong bitalang Grigo: Beelzebul. Ang Beelzebul tata kang aran ni Satanas. Telekan ong Bokabolario, ong "Satanas."

§ 12:29 12:29 Ong palimbawang na, ang mapoirsang taw yay si Satanas. Piro si Jesus mas mapoirsa ong ni Satanas. Midio linapot da ni Jesus si Satanas tenged agpalayasen na ra tang mga sinakepan ni Satanas ang magalin ong sinangoni tang mga taw ang aggistaran nira.

* 12:34 12:34 "Kalalain tang mga ogali mi!" Ong bitalang Grigo: Mga ma-kal amo!

tang nainabo ong propitang si Jonas asing tokaw. [40] Mga monopa si Jonas tolong kaldaw ig tolong labi ong teled tang sian tang mabael ang yan, maning ka atan tang mainabo ong yen, ang Ana ta Taw. Tenged magtiniro ta tolong kaldaw ig tolong labi ong adalem tang tanek. [41] Pag kabot tang kaldaw ang magosgar da tang Dios, ang mga taga Ninive tomalonga don ig magpamatod ang yamo dapat ang silotan. Tenged asing si Jonas nagtoldok ong nira, namagtogat tanira tang mga kasalanan nira. Piro yamo, maski may tarin da mandian ang sobra pa ong ni Jonas, indi amo pa enged mamagparet ong toldok na. [42] Ong kaldaw kang asi, tomalonga ka don tang Rayna tang Abagat† ig maning ka ang yamo dapat kaman ang silotan. Tenged asing tokaw nagalin pa tanandia ong logar ang dorog kalawid para lamang mamasi ong kinata-wanan tang ading si Solomon. Piro telekan mi, may nakabot da tarin ang sobra pa ong ni Solomon!"

Mga magbalik tang anday sayod ang ispirito

(Lucas 11:24-26)

[43] Ganing pa si Jesus, "Pabetang ta, mga may malain ang ispirito ang lomboa ong taw ang sinledan na, ang boaten na magalig-alig ong logar ang anday wi na ig magdilem ta logar ang mapenayan na. Mga anday itaen nang mapenayan na, [44] maning ong sadili na, 'Magbaliko ra lamang ong taw ang inistarano tanopa sia.' Ig ong pagbalik na, kabotan na tang taw ang midio tatang balay ang anday gistar don, limpio ra ig ariglado pa. [45] Animan magpanaw si tanandia ig mangimbitar pa enged ta pitong ispiritong mas malalain pa ong nandia. Oman tenled ang lagi tanira ig mistar si don. Animan ang taw ang asing lindoan tanopa sia ta malain ang ispirito, mas maliwag tang pagkabetang ang kaboton na mandian. Sia maning ka atan tang mainabo ong malalain ang mga taw mandian, magimong mas makaeled pa tang mabetangan nira."

Ang nanay ig mga logod ni Jesus

(Marcos 3:31-35; Lucas 8:19-21)

[46] Mintras pagbitala pa si Jesus ong mga taw, kiminabot tang nanay na ig mga logod na. Pinagoy lamang nira si Jesus ong teled tang balay ig don tanira pamagelat ong loa. [47] [Ganing tang tatang taw ong ni Jesus, "Asia ong loa tang nanay mo ig mga logod mo. Agdilemena nira."] [48] Siminabat si Jesus ang ganing, "Piro sinopa bato tang nanayo may ang mga logodo?" [49] Oman sinoldok na tang mga sinagpan na ig ganing, "Na yay ang nanayo ig ang mga logodo! [50] Tenged ang sinopay pagtoman tang kaliagan tang Tatayo don ong langit, tanira yay ang agbibilango ang nanayo ig mga logodo."

13

Ang palimbawa natetenged ong manigtabol

(Marcos 4:1-9; Lucas 8:4-8)

[1] Ong kaldaw kang asi, limindoa si Jesus ong balay ig napaning ong binit tang baybay. Don tanandia kiminarong para magtoldok. [2] Indi naboay, tiniripo-pokan da tanandia ta kadoro-doroan ang mga taw, animan ang bindoat na siminay tanandia ong tatang bilog ong dalay-dalayan tang talsi ig don si kiminarong. Ang mga taw don lamang ong takat. [3] Sinoldokan tanira ni Jesus ta yading mga bagay, ig pirming paggamit ta mga palimbawa.* Ong tatang palimbawa na ganing tanandia,

"May tatang taw ang napanaw ong koma na para magta-bol ta binik. [4] Ong pagtarabolon na, may mga binik ang nailat ong dalan. Siminogpo tang mga lamlam ig dayon ang laging sinompit nira. [5] May mga binik kang nabo-log ong kabatoan ig manipit lamang tang tanek don. Animan namansilongay ang lagi. [6] Piro asing makintan tang kaldaw, nangalanet ang lagi tenged dibabaw lamang tang lamot na. [7] Ang domang binik nala-sik ong kaibabawenan ang tenekan. Namanrabong tang mga ibabawen ig dineg na tang ba-long namansilongay. [8] May doma pa enged ang binik

† 12:42 12:42 Ang "Rayna tang Abagat" yay ang rayna ong Seba, tatang banoa ong parting abagat tang Arabia asing tokaw. Mabasa ta tang natetenged ong nandia ong 1 Hari 10:1-13.

* 13:3 13:3 Ang bitalang "palimbawa," mga ong Tagalog ay "talinghaga." Ang palimbawa istoria piro may adalem ang maliag yaning na ig may adal ang makomit ta.

ang nabo-log ong matambek ang tanek. Pa-
galongay, namambael ig namorak ta doro.
Ang doma, tang gatos ang pasi kada koay
na, may enem ang polok, ig may talo-long
polok. [9] Mamasi tang may talinga!"

Angay naggamit si Jesus ta mga palim-
bawa?
(Marcos 4:10-12; Lucas 8:9-10)

[10] Namampalenget ong ni Jesus tang mga
sinagpan na ig namane-ma ang ganing,
"Angay paggamita ta mga palimbawa mga
pagtoldoka ong mga taw?" [11] Ganing si Jesus
ong nira, "Ang mga sikrito natetenged ong
inadian tang Dios, agbebego ra ong nindio
mandian para maintindian mi. Piro ong
doma, indi tanira agbegen ta diritso. [12] Ang
taw ang may gaintindian na natetenged
ong Dios, dolangan pa, ig doro pa enged
tang maintindian na. Piro ang taw ang
anday gaintindian na, maski ang ge-ley
lamang ang gaintindian na, sia komiten pa
ka enged ong nandia. [13] Animan pagbitalao
ong mga taw ong mga palimbawa tenged
maski pamansipa-dek tanira, indi tanira
gangaita. Ig maski pamamasi, indi ka gan-
gaintindi. [14] Animan mandian da nagmatod
ong nira tang inaning tang propitang si
Isaias asing tokaw pa ang ganing,

'Mamasi amo man ang mamasi, indi amo ka
mangaintindi.
Ig maski pa-dek amo man tang pa-dek, indi
amo ka mangaita.
[15] Tenged ang mga taw ang na, matetegat
tang mga kolo nira.
Ang mga talinga nira pamandamel da
lamang tang pamasi,
ig pineyeng da lamang nira tang mga mata
nira
para indi tanira mangaita ig indi
mangabasi.
Itaben mangaintindi pa tanira,
magbalik pa tang nem nira ong yen,
ig pao-yaeno tanira,' ganing tang Dios.†

[16] Piro yamo, masoirti amo tenged gan-
gaita ig gangabasi amo. [17] Ong kamatodan,
dorong mga propita ig mga mato-lid ang
taw asing tokaw ang gangaliliag din ang
mangaita tang mga bagay ang gitaen mi
mandian ig mangabasi tang gaba-yan mi
ra. Piro sia indi nakabotan nira ong timpo
nira."

Pinaintindi ni Jesus tang palimbawa
natetenged ong manigta-bol
(Marcos 4:13-20; Lucas 8:11-15)

[18] "Mandian, mamasi amo tang maliag
yaning tang palimbawa natetenged ong
manigta-bol. [19] Ang mga binik ang nailat
ong dalan, yay ang mga taw ang pamamasi
tang bitala natetenged ong inadian tang
Dios, piro indi gangaintindi. Dadaton ang
lagi si Satanas ig agkomiten na tang bitala
ang naloak da ong popotokon nira.

[20] "Ang mga binik ang nabo-log ong ka-
batoan, yay ang mga taw ang pamamasi
tang bitala ig agrisibien ang lagi nira ang
may kalipay. [21] Piro tenged belag ta de-dek
ong popotokon nira, indi lamang maboay
tang pagto nira. Mga agliwagan tanira
obin aggakigan tenged ong pagtoman nira
tang bitala tang Dios, dayon ang laging bo-
wanan nira tang pagto nira.

[22] "Ang mga binik ang nangala-sik ong
kaibabawenan, pario ka mga may mga taw
ang pamamasi tang bitala tang Dios, piro
pamagpaborido ong yading irintindien nira
ig gaekelan ong manggad nira. Animan ang
bitala tang Dios andang pisan ay borak na
ong kaboi nira.

[23] "Piro ang binik ang nabo-log ong
matambek ang tanek, yay ang mga taw
ang pamamasi ig gangaintindi enged tang
bitala tang Dios. Animan ang bitala may
masinlong borak na ong kaboi nira. Ang
doma kadoro-doroan, ang doma doro ka, ig
ang doma kasarangan lamang."‡

Ang palimbawa natetenged ong mga
ibabawen

[24] Inistorian ka tanira ni Jesus tang pal-
imbawang na. Ganing tanandia, "Ang
paggaraemen tang Dios bilang adi pario
ong bindoat tang tatang taw asing na-
gloak ta masinlong binik ong koma na.
[25] Pagatapos ang nagloak, may tatang labi
mintras gapoyat tanandia, napaning ong
koma na tang kasoay na ig don nagta-bol ka
ta ibabawen. [26] Mandian, asing pamorak da
tang paray, ba-lo inita ig nailala tang mga

† 13:15 13:14-15 Isaias 6:9-10 ‡ 13:23 13:23 Ong bitalang Grigo: Ang doma tale-tang gatos tang borak nira, may enem ang polok, ig may talo-long polok. § 13:26 13:26 Ang ibabawen ang asing sina-bol ay tatang klasi ta ibabawen ang pario ta melang, ang itsora na magang paray. Indi pa mailala mintras indi pa pambael ig pamorak.

ibabawen.§ 27 Animan ang mga torobolon
namampaning ong may nandia ig ganing,
‘Masinlong binik tang lindoak ta ong tanek
mo. Angay dorong ibabawen na, ong aypa
bato nagalin?’ 28 Ganing tang may nandia,
‘Ang taw ang kasoayo yay ang nagboat ta
sia!’ Animan nane-ma tang mga torobolon
na ang ganing, ‘Onopa, bonlokon amen si?’
29 Ganing tanandia, ‘Indi ra, itaben mabon-
lok pa asta ang mga paray. 30 Pabayan mi
ra lamang asta komabot tang pangangayeg.
Ong pangangayeg da lamang tobolono tang
mamanigayeg ang pamonlokon kang lagi
nira tang mga ibabawen ig pame-ket be-
keten para sirokon. Oman ba-lo ipasimeto
ong nira tang pa-bat ong bodiga.’ ”

Ang palimbawa natetenged ong alibotod tang mostasa
(Marcos 4:30-32; Lucas 13:18-19)

31 Nagpadayon si Jesus ong pagbitala na
ong mga taw ong tata sing palimbawa. Gan-
ing tanandia, “Ang inadian tang Dios pario
ong tatang alibotod ta mostasa ang lindoak
ta tatang taw ong kodal na. 32 Na kage-ley
ge-leyan ong tanan ang mga alibotod ang
poiding iloak. Piro mga maloak da ngani,
pambael asta mas mabael pa ong domang
mga iloloak, ig midio papa ra ta ayo tang
kalawig na.* Maski ang mga lamlam poidi
rang magboat ta poyad don ong mga tanga
na.”

Ang palimbawa natetenged ong pampalsa ta tinapay
(Lucas 13:20-21)

33 Nagistoria pa si Jesus ta tata pang pal-
imbawa. Ganing tanandia, “Ang inadian
tang Dios pario ong pampalsa ta tinapay
ang sinampora ta tatang babay ong tolong
gantang ang arina. Maski ge-ley tang pam-
palsa, minalsa tang bilog ang minasa.”

Ang paggamit ni Jesus ta mga palimbawa
(Marcos 4:33-34)

34 Animan, ang tanan ang asia binitala ni
Jesus ong mga taw ong mga palimbawa. Ig
anday sinoldok na ong nira ang indi tanan-
dia naggamit ta palimbawa. 35 Bindoat na
narin agod mainabo tang inaning tang Dios
ong propita na asing tokaw ang ganing,
“Mitalao ong nira ong mga palimbawa,
Ibego ong nira tang mga bagay ang gatalok
mimpisa pang bindoat tang kalib-
otan.”†

Pinaintindi ni Jesus tang palimbawa natetenged ong mga ibabawen

36 Pagatapos ta si, bino-wanan ni Jesus
tang mga taw ig siminled ong balay.
Namansidaton tang mga sinagpan na ig
nagigampang ong nandia ang ganing,
“Ipaintindi mo kay ong yamen tang maliag
yaning tang palimbawa natetenged ong
mga ibabawen.” 37 Ganing si Jesus, “Ang
taw ang asing nagloak tang masinlong
binik anday doma kondi yo, ang Ana ta
Taw. 38 Ang tanek ang lindoakan yay ang
kalibotan. Ang masinlong mga binik anday
doma kondi ang mga taw ang gasakepan
tang gaem tang Dios. Ig ang mga ibabawen
yay ang mga taw ang gasakepan tang gaem
ni Satanas. 39 Si Satanas tang taw ang
traidor ang yay nagta-bol ta ibabawen. Ang
pangangayeg, ya ray ang kataposan tang
kalibotan, ig ang mga mamanigayeg anday
doma kondi ang mga anghil. 40 Mga monopa
agbonlokon tang mga ibabawen ig dayon
ang sirokon, maning ka don tang mainabo
ong kataposan tang kalibotan. 41 Yo, ang
Ana ta Taw, manobolo ong mga anghilo
ang simeten ig palinen ong inadiano‡ tang
tanan ang taw ang yay ang gagikanan ang
pamagkatalak tang mga karomanan nira,
asta ang tanan ang pamagboat ta malain.
42 Oman dayon tanirang i-lek ong impirno,
don ong apoy ang indi enged mapatay-
patay asta ong tanopa. Ig don tanira
mamagini-yak ig mamansikayeget tang
mga isi nira. 43 Piro ang mga taw ang mato-
lid mamansisinggat ang midio ra kaldaw
don ong inadian tang Tatay nira. Mamasi
tang may talinga!”

Ang palimbawa natetenged ong manggad ang limbeng

44 “Ang inadian tang Dios pario ong mang-
gad ang limbeng ong tanek ig nāli ta tatang
taw. Ang bindoat tang taw ang asi sinam-
pekan na sing oman, ig ong sobrang kalipay
na minolik ig pinabakal na tang tanan ang

* 13:32 13:32 Ang mostasa don ong banoang Israel parting klasi ta mostasa ang agloloak ong Pilipinas. Mga mabael da, ang kalawig na pario ong papa ta kalamonggay. † 13:35 13:35 Salmo 78:2 ‡ 13:41 13:41 Ang maliag yaning tang “inadian” tang Dios, tarin lamang ong birsikolong na, ay ang bilog ang kalibotan ang gagaeman na.

pagkabetang na. Oman dayon ang binakal
na tang tanek ang asi."

Ang palimbawa natetenged ong pirlas

45 "Ya ka ang inadian tang Dios, pario ka
ong maralen ang pirlas ang yay ang agdile-
men ta tatang nigosianti. 46 Asing pagaita
na tang tatang maralen ang enged, minolik
tanandia ig pinabakal na tang tanan ang
pagkabetang na, ig dayon ang binakal na
tang pirlas ang asi."

Ang palimbawa natetenged ong lambat

47 "Ang mainabo ong inadian tang Dios
mapapario ong nainabo asing may lam-
bat ang tina-tak ong talsi ig sari-saring
yan tang nakomit na. 48 Asing ponok da
tang lambat ta yan, pinatakat da ong bay-
bay. Oman dayon dang namansikarong
tang mga taw para belag-belagan tang mga
yan. Ang masisinlo bintang nira ong tiklis
ig ang mga anday sasayod pinlek lamang
nira. 49 Maning ka atan tang mainabo
ong kataposan tang kalibotan. Ang mga
anghil komabot para ipabelag tang mga
taw ang malalain ong mga taw ang moro-
ya. 50 Oman ang mga malalain i-lek ong
impirno, don ong apoy ang indi enged
mapatay-patay asta ong tanopa. Ig don
tanira mamagini-yak ig mamansikayeget
tang mga isi nira."

Ang dating kinata-wanan may ang ba-lo

51 Pagatapos, nane-ma si Jesus ong nira
ang ganing, "Onopa? Naintindian mi ra
tang tanan ang inaningo ong nindio?" "Ee,
naintindian amen," ganing tanira. 52 Ig
ganing si Jesus, "Animan mandian, ang
kada manigtoldok tang Katobolan, mga
may gata-wanan na ka natetenged ong pag-
garaemen tang Dios bilang adi, ang taw
ang asi pario ka ong may nandia ta balay
ang dorong kagamitan na. Ig belag lamang
tang dating mga gamit tang agpaloa na ong
bodiga na, kondi asta ra ka ang mga ba-lo."

Indi rinisibi si Jesus ong Nazaret
(Marcos 6:1-6; Lucas 4:16-30)

53 Asing pagatapos ni Jesus ang nagtoldok
tang mga palimbawang na, dayon tanan-
diang nagalin don. 54 Minolik ong sadil-
ing banoa na, ig don nagtoldok ong sim-
ban nira. Nangabereng tang tanan ang
nangabasi tang mga agtotoldok na. Ani-
man pamagtere-ma te-man tanira ang gan-
ing, "Ong aypa bato nakomit tang taw ang
na tang kinata-wanan na? Angay gapag-
boat tanandia ta mga milagro? 55 Gailala ta
tang taw ang na! Ana ka lamang tanandia
tang karpintiro! Ang nanay na si Maria ig
ang mga logod na da Santiago, Jose, Simon
ig Judas. 56 Asta ang mga logod nang mga
babay tarin ka pamansistar. Ta, ong aypa
nakomit na tang mga abilidad nang na?"
57 Ig tenged ong kaerep nira, indi enged
ilalaen nira.

Animan ganing si Jesus ong nira, "Ang
tatang propita aggilalaen tang tanan ang
taw, poira lamang ong mga kasimanoa na
ig ong pamalay-balay na." 58 Ig tenged indi
tanira mamagparet, indi tanandia napag-
boat ta yading milagro don.

14

Ang pagpatay ong ni Juan ang Manigbo-
niag
(Marcos 6:14-29; Lucas 9:7-9)

1 Mandian si Herodes, ang pangolokolo
ong Galilea,* naba-yan na tang natetenged
ong mga agboaten ni Jesus. 2 Animan
ganing si Herodes ong mga opisialis na,
"Aroy! Sia si Juan ang Manigboniag! Sigoro
naboing oman, animan sia may gaem nang
magboat ta mga makabebereng ang mga
bagay!"

3-4 Na yay ang ga-tang ong isip ni Herodes
tenged tanopa sia tanandia tang nag-
padep ong ni Juan, oman pinalapot na
ig pinapriso. Bindoat narin ni Herodes
tenged pirming agsamblengen tanandia ni
Juan tenged ong pagiga-pen a-pen na ong
babay ang si Herodias, ang katawa tang
logod nang si Felipe. Narin tang pirming
agganing ni Juan, "Kontra ong Katobolan
ta ang magkatawan amo tang katawa tang
logod mo!" 5 Tenged tarin, galiliag din
si Herodes ang ipapatay na si Juan, piro

* 14:1 14:1 Ang Herodes ang na ay si Herodes Antipas. Tanandia ana tang ading si Herodes ang nagpapatay ong mga mamolang gege-ley asing tokaw. Si Herodes Antipas tang tetrarka, ang maliag yaning gobirnador, tang Galilea. Piro teta ang goy ong nandia adi ka.

geldan tanandia ong mga taw, tenged si
Juan aggilalaen nirang propita tang Dios.

6 Oman, asing kiminabot tang
kakaldawan ni Herodes, ang anang babay
ni Herodias nagtayaw ong talongan tang
mga bisita. Ig nalipay ang pisan tang
ading si Herodes. 7 Animan ganing ang
nanompa tang adi ong soltiras, "Mama-
dola ong yen maski onopay galiagan mo,
ig i-dolo ong nio." 8 Ong solsol tang nanay
na siminabat tang soltiras ang ganing, "I-
dol mo kay ong yen mandian ang lagi tang
kolo ni Juan ang Manigboniag, ang agbe-
tang ong tatang bandiha." 9 Pagabasi tang
adi, pinongawan tanandia ta mo-ya. Piro
tenged ong pangako na ong soltiras ang
naba-yan mismo tang mga bisita, pinaboat
na ra lamang tang pina-dol tang soltiras.
10 Pinapotolan na ta likel si Juan don ong
prisoan. 11 Oman bintang tang kolo ong
tatang bandiha ig ingkelan ong soltiras. Ig
narin dayon kang inintriga tang soltiras
ong nanay na.

12 Animan pinaningan don tang mga
sinagpan ni Juan, kinomit nira tang sinan-
goni na ig limbeng. Pagatapos, napaning
tanira ong ni Jesus ig binalita nira tang
nainabo.

Pinapan ni Jesus tang sobra ong limang ribong taw
(Marcos 6:30-44; Lucas 9:10-17; Juan 6:1-14)

13 Pagabasi ta si ni Jesus, siminay tanandia
ong bilog ig tambilog lamang tanandiang
napaning ong logar ang anday gistar ang
taw. Piro asing pagatako tang mga taw
ang napagalin da tanandia, namagalin ka
tanira ong mga kababarioan nira ig namag-
panaw ang pangobay tang baybay paning
ong logar ang agrombon na. 14 Pagataboan
ni Jesus, inita na tang kadoro-doroan ang
mga taw ang asi. Dorong katete-beken na
ong nira, animan pinao-ya na tang mga
pamagmasit ang ingkelan nira don.

15 Asing apon da, namampalenget ong
nandia tang mga sinagpan na ig minaning,
"Madali rang makorop tang kaldaw, ig anda
paman ay mga taw ang gistar ong logar ang
na. Mo-ya pa sigoro, papaningen ta ra tang
mga taw ong mga bario para mapamakal
tanira ta mapangan nira."

16 Piro siminabat si Jesus, "Maski indi ra
papagalinen ta tanira. Yamo tang magtorol
ta mapangan nira."
17 Ganing ka tang mga sinagpan na, "Aroy,
monora bato? Lima ka lamang bilog ang
tinapay ig doroa ka lamang bilog ang yan
tang ekel ta!"
18 Ganing si Jesus ong nira, "Abir, e-lan mi
sia tani."
19 Oman pinakarong na tang mga taw ong
kaibabawenan. Kinomit na tang limang
bilog ang tinapay may ang doroang bilog
ang yan. Simininga tanandia ong langit
ig nagpasalamat ong Dios. Oman pinisi-
pisi na tang mga tinapay ig sindol ong
mga sinagpan na para itagtag ong mga taw.
20 Nangapamangan tang tanan ang taw ig
poros nangaelen. Pagatapos, sinimet tang
mga sinagpan na tang nanga-da, ig nanga-
mok pa tanira ta tampolok may doroang
tiklis. 21 Ang mga laling namamangan bali
limang ribo rang lagi, poira pa tang mga
babay ig ang mga mola.

Napanaw si Jesus ong ta-paw tang talsi
(Marcos 6:45-52; Juan 6:15-21)

22 Pagatapos ta si, dayon ang laging
sinobol ni Jesus tang mga sinagpan na
ang tomay da ong bilog nirang mabael
agod tongkaw da ong dobaling baybay
mintras agpaoliken na pa tang mga taw.
23 Pagapagalin tang mga taw, siminakat
si Jesus ong tatang bokid ang tanandia
lamang para mangadi. Nalabian tanan-
dia don. 24 Piro ong oras kang asi, don
da ong laod tang bilog ang agtayan tang
mga sinagpan na ang agtampok-tampokon
tang mga langeb tenged panongtong ong
mageyep. 25 Ig asing garamal da, diminaton
da si Jesus ong nira ang papanaw ong ta-
paw tang talsi. 26 Pagaita tang mga sinagpan
na ang may papanaw ong ta-paw tang talsi,
pisan tanirang namangelel ig ong sobrang
karaelden nira nangaiteg pa ang ganing,
"May peled!" 27 Piro minitalang lagi si Jesus
ong nira ang ganing, "Indi amo meled. Yo
na, si Jesus!"
28 Oman minaning si Pedro, "Gino! Mga
yawa kaman sia, papaningeno nio atan ong
ta-paw tang talsi ang papanaw."
29 Ganing si Jesus, "Tania!"
Minabak si Pedro ong bilog ig napanaw
ong ta-paw tang talsi, ang agpaning ong
ni Jesus. 30 Piro asing pagaita ni Pedro ang

mapoirsa tang mageyep, inledan tanandia
ig tatalmed da rin. Animan miniteg tanan-
dia ang ganing, “Gino, tabang!”
31 Ig kinirabot ang lagi ni Jesus. Oman
ganing si Jesus ong ni Pedro, “Angay nag-
doadoā? Korang pa ka enged tang pagtalig
mo!”
32 Pagatay lamang nira ong bilog, dayon
ang laging nagpoas tang mageyep. 33 Ig
tinowan si Jesus tang mga aroman nira don
ong bilog ang ganing, “Matod ka kaman ang
yawa tang Ana tang Dios!”

Pinao-ya ni Jesus tang mga pamagmasit ong Genesaret
(Marcos 6:53-56)

34 Pagakabot nira ong dobaling baybay,
don tanira siminampet ong Genesaret.
35 Nailalang lagi si Jesus tang mga taga don,
animan binalitang lagi nira ong tanan ang
logar ang gasakep don ang kiminabot da si
Jesus. Animan ingkelan tang mga taw ong
nandia tang tanan ang mga pamagmasit
nira. 36 Namagpakiloy tanira ong ni Jesus
ang maski mate-lek da lamang tang mga
pamagmasit tang kapotan tang lambong
na. Ig ang tanan ang nangate-lek, namago-
ya.

15

Ang mga toromanen ta taw ig ang Kato-bolan tang Dios
(Marcos 7:1-13)

1 Tatang kaldaw may mga Pariseo ig
mga manigtoldok tang Katobolan ang na-
galin ong Jerusalem ang namansipalenget
ong ni Jesus. Sine-ma nira ang ganing,
2 “Angay agkontraen tang mga sinagpan
mo tang mga toromanen ang pinanoblian
ta ong mga kamepet-mepetan ta? Pa-
mamangan lamang ang indi pamamanaw
tang mga kalima nira sigon ong kaogalian
ta!”* 3 Ganing si Jesus ang siminabat, “An-
gay yamo, agkontraen mi ka tang tobol
tang Dios para lamang matoman mi tang
toromanen mi? 4 Ganing tang tobol tang
Dios, ‘Galangen mo tang tatay mo may ang
nanay mo,’ ig ‘Ang sinopay magbitala ta
malain kontra ong tatay obin ong nanay
na, dapat patayen.’† 5 Piro yamo, parti tang
agtotoldok mi. Tenged ganing amo, mga
ang taw may matabang na rin ong mga
ginikanan na, poiding maning ong nira,
‘May itabango rin ong nindio, piro indi ra
ma-dolo tenged nangakō ra ang i-dolo ong
Dios.’ 6 Ig ganing among mga maning don,
anda ray kaministiran ang tabangan na pa
tang mga ginikanan na. Animan, agboaten
ming anday kointa na tang tobol tang Dios
tenged ong kaogalian ming asia. 7 Mga
manloloko amo ig mga traidor! Ang pagto
mi ong Dios paita-ita lamang! Animan tama
kaman tang inaning tang Dios natetenged
ong nindio ang pinasolat na ong propitang
si Isaias ang ganing,

8 ‘Ang mga taw ang na aggalangeno nira ong
anga lamang.
Piro ong kamatodan, ang popotokon nira
alawid ong yen.
9 Anday data na tang pagto nira ong yen,
Tenged ang mga agtotoldok nirang gan-
ing mga tobol tang Dios, toromanen
ang boat-boat lamang ta taw.’ ”‡

Ang mga bagay ang pagpaboling ong taw ong pama-dek tang Dios
(Marcos 7:14-23)

10 Ginoyan ni Jesus tang mga taw ang
palenget ong nandia ig minaning ong nira,
“Mamasi amo ta mo-ya agod maintindian
mi tang ibitalao ong nindio. 11 Belag tang
agte-led ong sinangoni ta taw tang pag-
paboling ong nandia ong pama-dek tang
Dios, kondi ang mga malalain ang loloa ong
anga na.”
12 Maboay-boay ta ge-ley, namansi-
palenget tang mga sinagpan na ang ganing,
“Nata-wanan mo ka? Nasilag tang mga
Pariseo ong binitala mong asi.”
13 Siminabat si Jesus, “Ang kada iloloak
ang indi lindoak tang Tatayong asi ong
langit, bonlokon ang enged. 14 Pabayan mi
lamang tanira. Mga boray tanirang pam-
agantabay ong kapario nirang mga boray.
Ig mga ang boray yay ang magantabay ong
kapario nang boray, pario tanirang mabo-
log ong adalem ang galoang.”

* 15:2 15:2 Dorong mga riglaminto tang mga Judio ang agboaten nira para magimong limpio ong pama-dek tang Dios. Ang pagpamanaw ba-lo mamangan ig ang pagpangogat tang mga platon, asia doroa ong mga toromanen ang agtoldan nira ta importansia. † 15:4 15:4 Exodo 20:12; Deuteronomio 5:16; Exodo 21:17; Levitico 20:9 ‡ 15:9 15:8–9 Isaias 29:13

15 Oman ganing si Pedro ong nandia,
"Ipaintindi mo kay ong yamen tang maliag
yaning tang palimbawang asi nongayna."
16 Ganing si Jesus ong nira, "Asta yamo,
indi amo pa gangaintindi? 17 Indi gata-
wanan mi? Ang maski onopay te-led ong
anga pagdiritso ong sian, oman loloa ong
sinangoni. 18 Piro ang loloa ong anga, pa-
galin mismo ong popotokon, ig sia yay
ang pagpaboling ong taw ong pama-dek
tang Dios. 19 Tenged don mismo ong popo-
tokon ta taw pagalin tang anday sasayod
ang mga pagirisipen ig ang mga boat ang
malalain, pario tang pamatay ta taw, ang
pangombabay obin pangonlali, ang pagiga-
pen a-pen ong belag ta katawa na, panakaw,
pamirdi ta dengeg tang masig ka taw na,
ig ang pagtistigo ta bo-li. 20 Animan ang
tanan ang asia tang pagpaboling ong taw, ig
belag tang mga indi tanandia pagosoy ong
tamang pagpamanaw tang kalima na ba-lo
mamangan."

Ang pagtalig tang tatang babay ang taga Canaan
(Marcos 7:24-30)

21 Namagalin da Jesus don ig namansi-
paning ong mga logar ang sakep tang mga
siodad tang Tiro ig Sidon. 22 Mandian, may
tatang babay ang Cananea, ang belag ta
Israelita, ang gistar ong logar ang asi. Na-
palenget tanandia ong ni Jesus ig nagpak-
iloy ang ganing, "Gino, Inampo ni David,
mate-beka ong anao ang babay! Sinled
tanandia ta dimonio ig pagpinitinsia ra ta
mo-ya."
23 Piro indi nagintindi si Jesus. Animan
ang mga sinagpan na napalenget ong nan-
dia ig ganing, "Paoyona ra lamang agod
magalin da. Sigi lamang tang daton-daton
na ong yaten ig dorog kaingal!" 24 Piro sim-
inabat si Jesus, "Yo, sinobolo para tabangan
tang mga Israelita§ lamang, tenged pario
ra tanira ong mga karnirong ganga-ngi ta
dalan." 25 Piro napalenget pa ka enged tang
babay ong ni Jesus, liminod ong talongan
na ig minaning, "Gino, mate-beka kay!"
26 Piro siminabat si Jesus ong tatang sara-
bien ang ganing, "Belag ono ta tama ang
komiten tang pamangan tang mga mola
oman i-dol ong mga kiro."
27 Siminabat si tang babay, "Matod ka ka-
man, Gino. Piro maski ngani ang mga kiro,
gapamangan tang namek ang gangabo-log
ong lamisan tang agalen nira." 28 Animan
ganing si Jesus, "Dorog kabael tang pagtalig
mo! Mainabo enged tang agpa-dolon mo."
Ig ong oras kang laging asi nago-ya tang ana
na.

Doro tang pinao-ya ni Jesus

29 Nagalin si Jesus don ong logar ang asi
ig nagbalik ong binit tang baybay tang
Galilea. Siminakat tanandia ong tatang
bokid ig don kiminarong. 30 Dorong mga
taw tang namansipaning don ong nandia.
Ingkelan nira tang mga piang, ang mga
pingkaw, ang mga boray, mga boyon ig
doro pa enged ang may mga masit nira.
Aggekelan nira ong talongan ni Jesus ig
pinao-ya na tanirang tanan. 31 Nangabereng
ta mo-ya tang mga taw tenged inita nirang
bibitala ra tang mga boyon, mo-ya ra tang
mga kalima tang mga pingkaw, ang mga
piang gangapanaw da ig ang mga boray
gangaita ra. Ig ang tanan ang mga taw don
namagdayaw ong Dios tang Israel.

Pinapan ni Jesus tang sobra ong epat ang ribong taw
(Marcos 8:1-10)

32 Asing don pa tanira ong bokid, gi-
noyan ni Jesus tang mga sinagpan na ang
palenget ig minaning, "Gate-beko ong mga
taw ang na, tenged tolo rang kaldaw tani-
rang ka-pen ta, ig mandian anda ray ma-
pangan nira. Indio galiliag ang paoliken
tanirang indi gangapamangan, itaben to-
momba tanira ong dalan."
33 Ganing tang mga sinagpan na, "Ong ari
ita pa bato makomit ta pamangan tarin ong
logar ang na ang magigo ong nang kadoro-
doroan ang taw?"
34 Nane-ma si Jesus, "Pirapa pang bilog
tang tinapay mi atan?"
"Pito ra lamang bilog ang tinapay ig
pirapang bilog ang yan ang gege-ley," tang
sabat nira.
35 Oman pinakarong ni Jesus tang mga
taw ong tanek. 36 Kinomit na tang pitong
bilog ang tinapay ig ang yan ang gege-ley ig
nagpasalamat ong Dios. Pinisi-pisi na si ig
sindol ong mga sinagpan na, oman sinagtag
nira ong mga taw. 37 Nangapamangan tang

§ 15:24 15:24 Ang mga Israelita ya kay ang mga Judio.

tanan ang taw ig poros nangaelen. Pagatapos, sinimet tang mga sinagpan na tang
nanga-da, ig nanga-mok pa tanira ta pitong
tiklis. 38 Mga epat ang ribo rang lagi tang
mga laling namamangan poira pa ong mga
babay ig mga mola.
39 Pagatapos ta si, dayon dang pinaolik ni
Jesus tang mga taw, ba-lo tanandia siminay
ong tatang bilog ang mabael, aroman na
tang mga sinagpan na, para paning ong
logar ang Magadan.

16

Agdileman nira si Jesus ta milagro
(Marcos 8:11-13; Lucas 12:54-56)

1 May mga Pariseo ig mga Saduseo ang
namampalenget ong ni Jesus para sobokan
nira. Ganing tanira, "Abir, magpaitā kay
ong yamen ta milagro ang yawa matod ang
nagalin ong Dios." 2 [Ganing si Jesus ang
siminabat, "Mga gakorop da tang kaldaw ig
ang langit masinggi, ganing amo, 'Masinlo
tang timpo ong damal.' 3 Ig mga ba-lo tenla
tang kaldaw, mga ang langit masinggi ig
pangi-lep, ganingo amo ka, 'Komoran man-
dian.' Gatako among manaid mga onopa
tang maliag yaning tang mga pasinial ang
gitaen mi ong langit may ong tanek. Piro
angay indi gata-wanan mi tang maliag yan-
ing tang mga tanda ang agpaita mandian
ang mga timpo?] 4 Yamong mga traidor
amo! Kalalain tang ogali mi! Pamagdilem
amo ta milagro ba-lo amo magparet. Piro
anday ipaita ong nindio, poira lamang ong
tatang makabebereng ang bagay ang pario
tang nainabo ong propitang si Jonas asing
tokaw." Pagabitala na ta si, nagalin ang lagi
tanandia.

Ang mga toldok tang mga Pariseo ig mga Saduseo pario ong pampalsa ta tinapay
(Marcos 8:14-21)

5 Asing siminay da Jesus para loma-ted
ong dobaling baybay, nangalipat pala tang
mga sinagpan na ang namagbalon ta pa-
mangan. 6 Mintras lalayag tanira, ganing
si Jesus ong nira, "Magandam amo ong
pampalsa ta tinapay tang mga Pariseo ig
mga Saduseo."
7 Tenged don, namagampang-ampang
tang mga sinagpan na, "Sigoro maning ta
si tang inaning na tenged indi ita napam-
agbalon ta tinapay."
8 Gata-wanan ni Jesus tang agpagampan-
gan nira, animan ganing ong nira, "Korang
pa enged tang pagtalig mi! Angay pamag-
palibeg amo tang mga kolo mi ang anday
ekel ming tinapay? 9 Indi amo pa enged
gangaintindi? Onopa? Nalipatan mi ra
asing pagpisi-pisio tang limang bilog ang
tinapay para mangapamangan tang sobra
ong limang ribong taw? Pirapang tiklis
tang nasimet mi ong nanga-da? 10 Asta ang
pagpisi-pisio tang pitong bilog ang tina-
pay para ong sobra ong epat ang ribong
taw, pirapa kang tiklis tang nasimet mi?
11 Animan angay indi amo nangaintindi ang
belag ta tinapay tang maliagong yaning
asing paganingo ang 'Magandam amo ong
pampalsa ta tinapay tang mga Pariseo ig
mga Saduseo.' "
12 Ig don ba-lo pa nata-
wanan nira ang belag pala tang pampalsa
ang aggamiten ong tinapay tang dapat an-
daman nira, kondi ang mga agtotoldok tang
mga Pariseo ig mga Saduseo.

Ang bitala ni Pedro natetenged ong ni Jesus
(Marcos 8:27-30; Lucas 9:18-21)

13 Mandian, asing da Jesus don da ong
logar tang siodad ang aggoyan ta Cesarea
ni Filipos, sine-ma na tang mga sinagpan
na ang ganing, "Gonopa tang mga taw
natetenged ong yen, ang Ana ta Taw?* Yo,
sinōpa ono?" 14 Siminabat tanira, "Ganing
tang doma, yawa ono si Juan ang Manig-
boniag. Ang doma ganing ka, yawa ono
si Elias. Ig ganing pa ka tang doma, yawa
ono si Jeremias ig mga belag, tata pa ong
mga propita asing tokaw." 15 Ig ganing si
Jesus ong nira, "Piro mga ong nindio, yo
sinōpa?" 16 Ang siminabat si Simon Pedro,
"Yawa tang Cristo,† ang Ana tang Dios ang
boi!"‡ 17 Dayon ang minaning si Jesus ong
ni Simon, "Simon, ana ni Jonas, pinalabia
tang Dios. Tenged belag ta taw tang nagbeg

* 16:13 16:13 "Ana ta Taw." Telekan ong Bokabolario. † 16:16 16:16 "Cristo." Mga ong bitalang Hebreo, "Mesiyas." Ang bitalang "Cristo" tatang titolo ni Jesus bilang ang pinilik tang Dios para maglibri ong mga taw ong mga kasalanan nira ig maggaem ong tanan-tanan. Telekan ka ong Bokabolario. ‡ 16:16 16:16 "Dios ang boi" tang goy tang mga Judio ong Dios ang Makakagaem, tenged tanandia matod ang boi, ig belag ta pario ong mga dios-diosan tang domang mga nasion, ang boat-boat lamang ta taw.

ta narin ong nio, kondi ang Tatayo don ong
langit. [18] Ig mandian, ang igoyo ra ong nio
ay Pedro, maliag yaning tatang bato.§ Ig
ong pondasion ang nang bato, ipa-dengo
tang yen ang simban, ang yay ang tanan
ang mga taw ang magto ong yen. Maski
kamatayen* pa, anday gaem nang mandeg
ong nira. [19] I-dolo ong nio tang kateng-
danan ang maggaem ig magekel ong mga
taw ang gasakepan tang Dios.† Ang maski
onopay bawalen mong boaten tarin ong ta-
paw tang kalibotan, bawalen ka tang Dios
ong langit. Ig ang maski onopay ipagna mo,
ya kay ang ipagna tang Dios ong langit."‡
[20] Oman maelet ang sinoyonan ni Jesus tang
mga sinagpan na ang indi enged mamagbeg
maski ong ninopa ang tanandia tang Cristo.

Sinayod ni Jesus tang natetenged ong ka-
matayen ang mapasaran na
(Marcos 8:31—9:1; Lucas 9:22-27)

[21] Mimpisa don, nagimpisa ra si Jesus
ang nagsaysay ong mga sinagpan na mga
onopa tang mainabo ong nandia. Gan-
ing tanandia, "Kaministiran ang paningo
ong Jerusalem agod don mapasarano tang
tanan ang kaliwagan ang boaten ong yen
tang mga mepet tang banoa, ang mga pan-
golokolo ong mga padi, ig ang mga manig-
toldok tang Katobolan. Ipapatayo nira, piro
ong ya-long kaldaw maboiong moman."

[22] Pagabitala lamang ni Jesus ta si, in-
gkelan tanandia ni Pedro ong alawid-lawid
ig agsamblengen na rin. Ganing si Pedro
ong ni Jesus, "Palawid lamang tang inaning
mong asia! Indi dapat mainabo ong nio."

[23] Minalied si Jesus, siminalonga ong ni
Pedro, ig sinabat nang lagi, "Lomayasa
tarin, Satanas! Pagsambera lamang ong
yen! Belag ta kaliagan tang Dios tang
aggisipen mo, kondi kaliagan ta taw!"

[24] Oman ganing si Jesus ong mga sinagpan
na, "Ang sinopay galiliag ang tomabid ong
yen, kaministiran ang lipatan na tang sadili
na ig magosoy ong yen, maski kamatayen
pa tang talongaen na ong pagtoman na ong
yen.§ [25] Tenged ang taw ang agpalabien
na tang kaboi na tarin ong ta-paw tang
kalibotan, tanandia tang malipatan tang
kaboi na. Piro ang sinopay magbolon-
tad tang kaboi na para ong yen, tanan-
dia tang marisibi ta kaboing anday kata-
posan. [26] Onopa enged ay mapakinabangan
ta tatang taw maski magimong nandia ra
tang tanan ang bagay tarin ong kalibotan,
piro malipat ka ong nandia tang kaboi na?
Anda! Tenged andang pisan ay mabayad ta
taw para igawad na ong kaboi na. [27] Tenged
yo, ang Ana ta Taw, magbaliko tarin ong
kalibotan ang pagekelo tang gaem ig kaya-
gan tang Tatayo ong langit, ig aromano ka
tang mga anghil na. Ig ong oras ang asi
balteno tang tanan ang taw sigon ong mga
bindoatan nira. [28] Tandan mi narin: Ang
doma tarin ong nindio mandian, kabotan
pa nira tang kaldaw ig itaeno nira, ang Ana
ta Taw, ang pagbalik tarin bilang Adi."

17

Nagoman tang itsora ni Jesus
(Marcos 9:2-13; Lucas 9:28-36)

[1] Pagata-lib tang enem ang kaldaw, in-
gkelan ni Jesus si Pedro ig ang doroang
maglogod ang da Santiago ni Juan para
koma-yat ong alawig ang bokid. Tanira-
tanira lamang tang napaning don. [2] Asing
don da tanira, mintras agpa-dekan tang
mga sinagpan na, inita nirang nagoman
tang itsora ni Jesus. Nangayag tang emet
na ang midio ra kaldaw, ig naningolit tang
lambong na ang pisan ang sisinggat. [3] Oman
golping napaita ong tolong sinagpan si
Moises may si Elias ang pamagigampang
ong ni Jesus. [4] Animan minitala si Pedro ang
ganing, "Gino, masinlong narin ami! Mga
maliaga, magboat ami ta tolo nga payag-
payagan. Tata para ong nio, tata ong ni
Moises, ig tata ong ni Elias." [5] Asing bibitala
pa si Pedro, golpi tanirang binongot ta
makilaw ang onom ig may tatang bosis ang
naba-yan nirang nagalin don ong onom
ang ganing, "Na tang agmalenong Anao.

§ 16:18 16:18 Ong bitalang Grigo ang aran ang Pedro ay "Petros," ang maliag yaning "tatang bato." * 16:18 16:18 "kamatayen." Ong bitalang Grigo: ang mga portan tang Hades † 16:19 16:19 Ong bitalang Grigo: I-dolo ong nio tang mga liabi ang magabri ong inadian tang Dios. ‡ 16:19 16:19 Ong bitalang Grigo: Ang maski onopay lapoton mo tarin ong ta-paw tang kalibotan, sia lapoton ka ong langit. Ig ang maski onopay palpatan mo, palpatan ka ong langit. § 16:24 16:24 "magosoy ong yen, maski kamatayen pa tang talongaen na ong pagtoman na ong yen." Ong bitalang Grigo: tomabid ong yen ang pagtakan tang sadiling kros na.

Galipayo ta mo-ya ong nandia! Mamasi
amo ong nandia!" 6 Pagabasi ta si da Pedro,
dayon tanirang diminagpa ong sobrang
eled nira. 7 Oman pinalengetan tanira ni
Jesus ig sinandeg ang ganing, "Kendeng
amo! Indi amo meled!" 8 Pagpa-dek nira,
anda ray inita nirang domang taw, si Jesus
da lamang.

9 Asing totoldak da tanira ong bokid,
maelet tang toyon ni Jesus ong nira ang
ganing, "Indi enged ibeg mi tang inita mi
maski ong ninopa mintras yo, ang Ana ta
Taw, indio pa gaboing oman." 10 Animan
nane-ma tanira ong ni Jesus, "Mga maning
don, angay ganing tang mga manigtoldok
tang Katobolan, kaministiran ono ma-kaw
ang komabot si Elias ba-lo pa tang Cristo?"
11 Siminabat si Jesus, "Matod kaman kamini-
stiran ang tongkaw si Elias para magsimpan
tang tanan ang bagay. 12 Piro begen amo
yen, kiminabot da si Elias. Piro indi tanan-
dia nailala tang mga taw, kondi bindoat
nira ong nandia tang tanan ang kaliagan ni-
rang boaten. Ig maning ka ta si tang boaten
nira ong yen, ang Ana ta Taw. Paliwagano
ka nira." 13 Ig don ba-lo pa naintindian
tang mga sinagpan ni Jesus ang si Juan ang
Manigboniag yay ang agganingen na ong
pagsambit na ong ni Elias.*

Pinao-ya ni Jesus tang molang aggaeman ta malain ang ispirito

(Marcos 9:14-29; Lucas 9:37-43a)

14 Pagatoldak da Jesus, kinabotan nira
tang dorong mga taw. May tatang lali don
ang napalenget ong ni Jesus ig liminod ang
ganing, 15 "Magino, mate-beka ong anao ang
lali! Agkeren tanandia ig mga agkaboton
ngani, pisan ang agliwagan. Pirmi tanan-
diang gatomba ong apoy ig pirmi kang
gabo-log ong wi. 16 Ingkelano ra tanandia
ong mga sinagpan mo, piro indi mapao-ya
nira."

17 Siminabat si Jesus, "Ay, yamong mga
taw amo! Andang pisan ay pagtalig mi ig
matetegat tang kolo mi! Asta tanopa tang
agoantao ig tiniro ong nindio? Abir, ekelan
mi tani tang molang asia." 18 Oman dayon
ang sinambleng ni Jesus tang malain ang
ispirito ang don ong mola ig limindoang
lagi. Ig ong oras kang laging asi nago-ya
tang mola.

19 Asing tanira-tanira ra lamang, naman-
sipalenget ong ni Jesus tang mga sinag-
pan na ig nane-ma ang ganing, "Angay
yami, indi mapalayas amen tang malain
ang ispirito ong molang asi?" 20 Ganing si
Jesus ang siminabat, "Tenged korang tang
pagtalig mi. Piro agganingo ong nindio,
mga may pagtalig mi ang maski pario ra
lamang ong alibotod tang mostasa† tang
kabael na, poidi amo rang maning ong
bokid ang asi, 'Loma-teda ra don!' ig sia
loma-ted ka kaman. Anda enged ay bagay
ang indi maboat mi. 21 [Piro ang malain
ang ispiritong maning atan, indi basta-
basta mapalayas mga indi amo mangadi ig
magpaletem.‡]"

Moman sing sinambit ni Jesus tang natetenged ong kamatayen na

(Marcos 9:30-32; Lucas 9:43b-45)

22 Asing mamagsimet tang mga sinagpan
na don ong Galilea, ganing si Jesus ong
nira, "Yo, ang Ana ta Taw,§ traidorono ig
yintrigao ong gaem tang mga taw 23 ang
yay mamamatay ong yen. Piro ong ya-
long kaldaw maboiong moman." Pagabasi
tang mga sinagpan na, pinongawan tanira
ta mo-ya.

Ang pagbayad ta bois ang para ong Timplo

24 Pagakabot da Jesus ong Capernaum,
pinalengetan si Pedro tang mga manig-
tokot ta bois ong Timplo ig sine-ma,
"Onopa? Indi pagbayad tang Maistro mi ta
bois ang para ong Timplo tang Dios?"

25 Siminabat si Pedro ang ganing, "Pag-
bayad ngani tanandia!" Paga-led ni Pedro
ong balay, sine-mang lagi tanandia ni Jesus
ang ganing, "Simon, mga ong nio lamang,
sinopa tang agpapagbayaden ta bois obin
lisinsia tang mga adi tarin ong kalibotan?
Ang mga ana nira* obin ang mga belag?"

* 17:13 17:13 Si Elias tatang propita asing tokaw ba-lo tang timpo ni Juan. Ang Elias ang na indi napatay kondi kinomit tanandia tang Dios ang boi pa. Sigon ong nasolat ong Malakias 4:5-6, magbalik si Elias ong kalibotan ba-lo komabot tang Cristo. † 17:20 17:20 Ang alibotod tang mostasa, kage-ley ge-leyan ong tanan ang mga alibotod ang poiding iloak. ‡ 17:21 17:21 Ang birsikolong na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo. § 17:22 17:22 "Ana ta Taw." Telekan ong Bokabolario. * 17:25 17:25 Ang bitalang "mga ana nira," poidi kang maliag yaning, ang mga sinakepan nira.

[26] Ganing ang siminabat si Pedro, "Simpri
ang mga belag." Ganing si Jesus, "Mga
maning ta si, maliag yaning ang mga ana
nira anday kaministiran ang magbayad.†
[27] Piro mga indi ita magbayad, itaben ang
domang taw maglain tang nem nira ong
yaten. Animan paninga ra lamang ong talsi
ig magpatondia don. Ang primirong yan
ang matondi mo bo-kaden mo tang anga
na, ig don itaen mo tang tatang koartang
silber.‡ Komiten mo, ig ibayad mo ong
mga manigtokot ta bois para ong yaten ang
doroa."

18

Sinopa tang kaimportantian
(Marcos 9:33-37; Lucas 9:46-48)

[1] Ong oras ang asi, napalenget ong ni
Jesus tang mga sinagpan na ig nane-ma ang
ganing, "Sinopa ong yamen tang kaimpor-
tantian ong inadian tang Dios?" [2] Ginoyan
ni Jesus tang tatang mola don ig pina-deng
na ong ka-ngan nira. [3] Oman ganing tanan-
dia ong mga sinagpan na, "Ong matod, mga
indi amo magba-lo ig magimong pario ong
tatang mola, indi amo enged mabilang ong
inadian tang Dios. [4] Tenged ang taw ang
gatakong magpababak tang sadili na pario
ong molang na, tanandia yay ang agbibi-
lang ang kaimportantian ong inadian tang
Dios. [5] Ig ang maski sinopa, mga natetenged
ong pagto na ong yen, magrisibi ong tatang
mola ang pario ta narin, sia pagrisibi ka ong
yen."

Ang agpagalinan tang pagkatalak
(Marcos 9:42-48; Lucas 17:1-2)

[6] "Piro mga may taw ang magtokso
agod magkatalak tang maski tata ong mga
molang narin* ang pamagtalig ong yen,
mo-ya pa ta-ketan da lamang tang likel
na ta mabael ang bato, oman bontogan
ong laod. [7] Kailo ka tang mga taw tarin
ong kalibotan! Tenged pirming kakabot
tang mga bagay ang pagtokso ong nira
ang magkatalak. Ang mga bagay ang na
mainabong enged. Piro mas kailo ka tang
taw ang agpagalinan ta na.

[8] "Animan mga ang kalima mo obin
ang kakay mo yay ang pagekel ong nio
ang magkatalak, potolon mo ig ibanggil!
Tenged mas mo-ya pang maski potol tang
tambilog ang kalima mo obin kakay mo,
ma-leda pa ong langit, kaysa komplito tang
mga kalima ig kakay mo piro i-leka ka
don ong impirno, ong apoy ang indi enged
mapatay-patay. [9] Ig mga ang mata mo ya
kay ang gagikanan ang yawa pagkatalak,
koaten mo ig ibanggil! Mo-ya pang maski
tambilog lamang tang mata mo, basta ma-
leda ong langit, kaysa doroa tang mata mo
oman i-leka ka don ong apoy ong impirno."

Palimbawa natetenged ong nalipat ang karniro
(Lucas 15:3-7)

[10] "Magandam amo ang indi enged ge-ley
ge-leyen mi maski tata ong mga molang
narin.† Tenged ong matod, may pamag-
bantay ong nira, ang yay ang mga anghil
ang don mismo ong prisinsia tang yen ang
Tatay ong langit.

[11] ["Yo, ang Ana ta Taw, napaningo
tarin ong kalibotan para dilemen ig ilibri
tang mga taw ang ganga-ngi ta dalan.]‡
[12] Pabetang ta, mga may taw ang tang gatos
tang karniro na ig galipat tang tambilog.
Onopa bato tang boaten na? Sigorado en-
ged ang bo-wanan na tang siam ang polok
may siam don ong kamayagan ig dilemen
na tang galipat. [13] Mga matoman na ra
ngani, malipay ang enged tanandia ta mo-
ya, sobra pa ong kalipay na ong siam ang
polok may siam ang indi nalipat. [14] Maning
ka ta sia tang Tatay mi don ong langit.
Tenged indi enged tanandia galiliag ang
may malbag ong nandia ig silotan asta

† 17:26 17:26 Mga natetenged ong pagbayad ta bois ong adi tang Roma, ang siodadanos tang Roma libri ong pagbayad. Ang agpapagbayaden ang domang mga banoa ang sinakep tang gobirno tang Roma. Pario ka ta si, da Jesus, bilang mga ana tang Dios, anda ka rin ay kaministiran ang magbayad tanira ta bois ang para ong Timplo tang Dios. ‡ 17:27 17:27 Ong bitalang Grigo: "statera." Ang kantidad tang tanga koartan ang statera pario tang sol ta tatang manigpasol ong teled ta epat ang kaldaw. * 18:6 18:6 Ong bitalang Grigo: "maski tata ong mga gege-ley ang narin." Maliag yaning, mga mola, obin poidi kang maliag yaning, mga taw ang dibabak ong pama-dek ta doma. † 18:10 18:10, 14 Ong bitalang Grigo: "maski tata ong mga gege-ley ang narin." Maliag yaning, mga mola, obin poidi kang maliag yaning, mga taw ang dibabak ong pama-dek ta doma. ‡ 18:11 18:11 Ang birsikolong na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo.

ong anday kataposan,§ maski tata ong mga
molang narin."

Ang dapat boaten mga magkatalak tang tatang logod

15 "Mga magkatalak ong nio tang tatang
logod mo, paningan mo tanandia ig kam-
pangen. Piro boaten mo narin ang doroa-
doroa amo lamang. Mga mamasi tanandia
ong nio, maginolikan si tang nem mi ig ma-
pabalik mo tanandia ong Dios. 16 Piro mga
indi tanandia magigo-ya ong nio, magekela
ta tata obin doroa ong mga aroman mo
agod ang tanan ang pagampangan mi ma-
pamatodan ta doroa obin tolong tistigos.*
17 Piro mga indi pa enged tanandia mamasi
ong nindio, ibeg mo ong tanan ang karo-
manan mi ong tarabidan mi. Ig mga indi
pa ka enged tanandia mamasi ong nira,
indi ra sapeten mi kondi ibilang mi ra
lamang pario ong taw ang indi gailala ong
Dios, obin pario ka ong tatang dayador ang
manigtokot ta bois."

Ang podir ang magbawal ig magpagna

18 Ganing pa si Jesus, "Ang maski onopay
bawalen ming boaten tarin ong ta-paw tang
kalibotan, bawalen ka tang Dios ong langit.
Ig ang maski onopay ipagna mi, ya kay ang
ipagna tang Dios ong langit.†
19 "Agganingo ka ong nindio, mga may
doroa ong nindio ang magoyonan tarin
ong tanek natetenged ong maski onopay
agpa-dolon mi ong Tatayo ong langit, asia
boaten na enged para ong nindio. 20 Tenged
maski aripa ang may doroa obin tolo ang
pamagsimet ong arano, ka-peno ka nira."

Ang palimbawa natetenged ong tatang torobolon ang indi matakong magpatawad

21 Oman napalenget si Pedro ong ni Jesus
ig nane-ma ang ganing, "Gino, mga ang
tatang logod pirming pagkatalak ong yen,
pirapang bisis tanandiang patawadeno?
Asta ong pitong bisis bato?"
22 Ganing si Jesus ong nandia, "Belag
lamang ta pitong bisis, kondi ang pitong
bisis ang asi oliten mo ta pitong polok ang
bisis. 23 Tenged ang paggaraemen tang Dios
bilang adi pario ong bindoat tang tatang
adi asing nanokot tang otang tang mga
opisialis na ong nandia. 24 Mintras panokot
tanandia tang mga paotang na, may ingke-
lan ong nandia ang tatang opisialis na, ang
may otang nang rinibo-ribong koarta.‡ 25 Ig
tenged indi tanandia mabayad, nagordin
tang adi ang ipabakal tang tanan ang pagk-
abetang na. Asta tanandia mismo, ang
katawa na may ang mga ana na, ipabakal
ka tanira ong domang taw para magimong
kirepen, agod bayad da ong tanan ang
otang na. 26 Tenged tarin, liminod tang
opisialis ang asi ong talongan tang adi
ig nagpakiloy ang ganing, 'Maginong Adi!
Mate-beka ong yen! Magelat-elata kanay
mandian, tenged sia bayadano kang tanan
ong nio!' 27 Nate-bek ong nandia tang adi,
animan pinatawad na tang opisialis ig indi
ra pinabayad na tang otang na. Oman
pinaolik na ra lamang.
28 "Mintras golik tang taw ang asi, naba-
gat na tang tatang kapario nang opisialis
ang may otang na ong nandia ang ginatos.
Dinep na tang opisialis ang asi ang may
otang na ig dayon ang singkel na ang gan-
ing, 'Bayadan mo ra tang otang mo ong
yen!' 29 Liminod ong talongan na tang
kapario nang opisialis ig nagpakiloy ong
nandia ang ganing, 'Magelat-elata kanay
mandian! Sia bayadano ka ong nio!' 30 Piro
indi enged tanandia napaoyon. Imbis,
pinaprisoan na tang kapario nang asing
opisialis asta indi mabayad.
31 "Pagaita ta si tang doma pang mga
opisialis, namagsinti tanira ta mo-ya. An-
iman pinaningan nira tang adi ig bineg
nira tang natetenged ong nainabong asi.
32 Oman pinagoy tang adi tang opisialis ang
asi ig minaning, 'Yawa, kalain tang ogali
mo! Pinatawada yen ong mga otang mo
tenged nagpakiloya ong yen. 33 Piro angay
india nate-bek ong kapario mo, pario tang

§ 18:14 18:14 "silotan asta ong anday kataposan." Maliag yaning, ong impirno. * 18:16 18:16 Sia sigon ong Katobolan ang ganing, "ang maski sinopay may riklamo, kaministiran ang pamatodan na ta doroa obin tolong tistigos." Telekan ong Deuteronomio 19:15. † 18:18 18:18 Ong bitalang Grigo: "Ang maski onopay lapoton mo tarin ong ta-paw tang kalibotan, sia lapoton ka ong langit. Ig ang maski onopay palpatan mo, palpatan ka ong langit." ‡ 18:24 18:24 Mga ong bitalang Grigo: 10,000 ang "talinto." Ang kantidad tang tanga koartan ang talinto pario tang sol ta tatang trabahador ong teled tang 15 ang takon. Animan ang 10,000 ang talinto, mga ong piso pa, ang kaboton na rinibo-ribo rang piso ig alos indi ra mabilang.

yo nate-beko ong nio?' [34] Dorong pisan ang
kasisilagen tang adi ong opisialis ang asi.
Pinaprisoan na para papagpinitinsiaen asta
indi mabayadan na tang tanan ang otang
na ong adi. [35] Animan, maning ka ta si tang
boaten tang Tatayo ong langit ong kada tata
ong nindio, mga indi amo magpatawad ong
kapario mi ang de-dek ong popotokon mi."

19

Ang toldok ni Jesus natetenged ong pag-
berelagen tang magkatawa
(Marcos 10:1-12)

[1] Pagatapos ang nagtoldok si Jesus tang
mga bagay ang asi, nagalin tanandia ong
Galilea ig napaning ong mga logar ang
sakep tang Judea, don ong dobali tang soba
tang Jordan. [2] Dorong mga taw tang naman-
sidaton ong nandia, ig pinao-ya na tanira
ong mga masit nira.

[3] Mandian, may mga Pariseo kang na-
mansipaning don ong ni Jesus para depde-
pen nira tanandia ong mga pamitala na.
Animan sine-ma nira ang ganing, "Mga ong
nio, sigon ong Katobolan, agpagnan bato
ang belagan tang tatang lali tang katawa na,
maski onopa lamang ay dailan?" [4] Ganing
si Jesus ang siminabat, "Indi gabasa mi ong
Kasolatan ang asing pagboat tang Dios tang
taw, bindoat na tanirang lali may babay?
[5] Pagatapos ganing tang Dios, 'Tenged tarin,
pabelag da tang lali ong mga ginikanan na,
oman maga-penan da tanira tang katawa
na, ig magimong tata ra lamang tanira.'*
[6] Ang maliag yaning, belag da tanira ta
doroa kondi tata. Animan ang pinapaga-
pen tang Dios indi dapat ang papagbelagen
ta taw."

[7] Nane-ma sing oman tang mga Pariseo,
"Mga maning atan, angay nagordin si Moi-
ses ang ganing ba-lo ono belagan tang
lali tang katawa na, kaministiran oldan na
tang babay ta kasolatan bilang ka-telan ang
tanandia belagan na ra?"†

[8] Ganing ang siminabat si Jesus, "Tenged
lamang matetegat tang mga kolo mi, an-
iman napaoyon da lamang si Moises ang
belagan mi tang mga katawa mi. Piro
belag ta sia tang plano tang Dios mimp-
isa pa asing primiro. [9] Animan mandian,
agganingo ong nindio, mga belagan tang
lali tang katawa na tenged ong maski ono-
pay dailan, poira lamang mga nangonlali
tanandia,‡ oman mangatawa si tanandia ta
doma, loloang pangombabay tanandia. [Ig
ang mangatawa ong babay ang binelagan,
pangombabay ka.§]"

[10] Ganing tang mga sinagpan ni Jesus,
"Mga maning don tang may katawa, mo-ya
pa maski indi ra lamang mangatawa!"

[11] Ganing tang sabat ni Jesus, "Belag ta
tanan marisibi tang binitala ming asia. Piro
may atan kaman ang sindolan tang Dios
tang poirsa ta nem ang indi mangatawa.
[12] Sari-saring rason ang angay may mga
laling indi mapangatawa. Ang doma nataw
ang may dipirinsia ong pagkalali na. Ang
doma, inenged ang kinapon. Ig ang doma,
disidido ang indi mangatawa para bogos
ang mapagsirbi ong Dios ong inadian na.
Ang marisibi na ong sadili na ang indi
mangatawa, maski indi ra mangatawa."

Binindisionan ni Jesus tang mamola
(Marcos 10:13-16; Lucas 18:15-17)

[13] Tatang kaldaw may mga taw ang pam-
agekel ta mamola ong ni Jesus para ibondo
na tang kalima na ong kolo nira ig iampo.
Asing itaen narin tang mga sinagpan na,
sinambleng nira tang mga taw. [14] Piro gan-
ing si Jesus ong mga sinagpan na, "Pabayan
mi lamang ang palenget ong yen tang mga
mola. Indi bawalen mi. Tenged ang
mga taw ang pario ong mamolang narin,
yay ang mabilang ong inadian tang Dios."
[15] Oman dayon ang binondo ni Jesus tang
kalima na ong kolo tang mga mola ig binin-
disionan na tanira. Ig pagatapos ta si,
dayon da tanandiang napanaw.

Ang laling manggaden
(Marcos 10:17-31; Lucas 18:18-30)

[16] May tatang taw ang napalenget ong
ni Jesus ig nane-ma ang ganing, "Maistro,

* 19:5 19:5 Genesis 2:24 † 19:7 19:7 Ang papilis ang maning don, pagpamatod nga ang babay anda enged ay talak na, tenged tanandia indi naglayas ong katawa na, kondi ang katawa na yay ang nagpalayas ong nandia. ‡ 19:9 19:9 Ang mga bitalang "poira lamang mga nangonlali tanandia," poidi kang maliag yaning: poira lamang mga ang kasal nira kontra rang lagi ong li. § 19:9 19:9 Ang mga bitalang na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo.

onopay mo-yang boateno para marisibio
tang kaboing anday kataposan?”
17 Ganing si Jesus ang siminabat, “An-
gay agte-maeno nio mga onopa tang mo-
ya? Anday domang mo-ya kondi ang Dios
lamang. Mga galiliagang marisibi ta kabo-
ing anday kataposan, tomanen mo tang
mga tobol na.”
18 Nane-ma si tang laling asi ang ganing,
“Onopang mga tobolay?”
Ganing si Jesus, “India mamatay ta taw,
india mangombabay, india manakaw, india
magtistigo ta bo-li,* 19 galangen mo tang
tatay may ang nanay mo, ig gegman mo
tang masig ka taw mo pario tang paggegma
mo ong sadili mo.”†
20 Ganing tang lali, “Ang tanan ang asia
agtomaneno ra ka. Onopa pa tang dapat
boateno?”
21 Ganing si Jesus ang siminabat, “Mga
galiliagang anda ra enged ay korang ong
pagtoman mo ong Dios, molika ig ipabakal
mo tang tanan ang pagkabetang mo, oman
ang bayad na i-dol mo ong mga malilised.
Mga boaten mo sia, magkatinira ta mang-
gad ang tinagana tang Dios don ong lan-
git. Pagatapos, magbalika ig tomabida ong
yen.” 22 Piro pagabasi ta si tang lali, pinon-
gawan tanandia ig nagalin don tenged
dorong manggad na.
23 Animan ganing si Jesus ong mga sinag-
pan na, “Ong kamatodan, maliwag ang ma-
led ong inadian tang Dios tang taw ang
manggaden! 24 Mas madali pa nganing ten-
led tang tatang kamilio ong boloat tang
singgoay, kaysa tatang taw ang manggaden
ang tenled ong inadian tang Dios.”
25 Pagabasi ta na tang mga sinagpan na,
nangabereng tanira ta mo-ya ig nane-ma
ang ganing, “Mga maning don, sinopa en-
ged tang malibri?” 26 Pina-dekan tanira ni
Jesus ig minaning, “Na indi maboat ta taw,
piro belag ta maliwag ong Dios. Tenged
anday imposibli ong Dios.”
27 Minitala si Pedro, “Yami, bino-wanan
amen tang tanan para tomabid ong nio.
Onopa tang marisibi amen ang balet?”
28 Ganing si Jesus ong nira, “Ong matod,
komabot tang kaldaw ang ba-lon tang Dios
tang kalibotan ang na, ig yo, ang Ana ta
Taw, komarongo ra ong yen ang trono
para maggaem ong tanan. Ong kaldaw
ang asi yamong mga sinagpano komarong
amo ka ong tampolok may doroang trono
para magekel ig magosgar ong tampolok
may doroang tribo ang nagalin ong dogo
ni Israel. 29 Ig ang maski sinopay nagbo-
wan tang balay na, ang mga logod na, mga
ginikanan na, mga ana na obin ang tanek na
tenged ong pagto na ong yen, ang taw ang
asi sigoradong mas doro pa enged tang ris-
ibien nang balet, sobra pa ong bino-wanan
na. Ig oldan pa ta kaboing anday kataposan.
30 Yading mga taw ang ganga-kaw mandian
ang mangaori ong oring kaldaw. Ig ang
mga gangaori mandian yay ang manga-
kaw.”

20

Ang mga namagobra ong kaobasan

1 Ganing si Jesus, “Ang paggaraemen
tang Dios bilang adi pario ong bindoat
tang tatang taw ang may mala-bang ang
tanek na. Kāga-agan pang pisan tanandi-
ang napanaw para magdilem ta mga taw
ang magobra ong tanek nang lindoakan
ta obas.* 2 May inita na ig namaginigoan
tanirang laging ang kinaldaw nira tanga
koartan ang dinario,† ba-lo pinapaning na
tanira ong kaobasan na. 3 Asing alas noibi
ra tang kaldaw, nagpanaw si tang may
nandia tang tanek ong lansangan ig don
may inita na kang mga taw pamagkereng-
kereng lamang tenged anday obra nira.
4 Ganing tanandia ong nira, ‘Mga galiag
among magobra don ong kaobasano, sia
solan amo ka yen ta osto.’ 5 Animan na-
paning tanira don ig nagobra. Pagako-to,
nagbalik si tang may nandia tang tanek ong
lansangan. May inita na si kang mga taw
ig pinapagobra na ka. Ig pagkabot tang
alas tris, maning si ka don tang bindoat na.
6 Oman asing alas singko ra nagbalik si ong
lansangan ig may inita na pa ka enged ang
mga taw ang pamagkereng-kereng. Ganing

* 19:18 19:18 Exodo 20:12-16; Deuteronomio 5:16-20 † 19:19 19:19 Levitico 19:18 * 20:1 20:1 Ang mga “obas,” mga ong bitalang English yay ang mga “grapes.” Ang itsora na pario tang borak tang wakay obin lomboy. † 20:2 20:2 Ang koarta ang tang “dinario” yay ang kinaldaw ta manigpasol ong logar ang asi.

tanandia ong nira, ‘Angay namagapon amo
lamang tang kereng-kereng atan?’ 7 Ganing
tanirang siminabat, ‘Mando ami pa? Anda
kay pagpaobra ong yamen.’ Animan gan-
ing tanandia, ‘Ala, paning amo don ong
kaobasano para magobra.’
8 “Asing alikarem da, ganing tang may
nandia tang tanek ong gataligan na, ‘Goyan
mo ra tang mga pamagobra ig solan mo.
Tokawen mong bayadan tang nangaoring
dimino-tol, oman ang yadoang nangaori,
asta ra ong nanga-kaw.’ 9 Mandian, ang
mga dimino-tol ang alas singko tang apon
sinolan tanira ta talele-ta nirang dinario.
10 Animan asing solan da tang mga dimino-
tol ang māga pang pisan, pamanalig tanira
ang mas mabael tang risibien nira ong nan-
gaoring namagobra. Piro ang kada tata ong
nira sinolan ka lamang ta tagle-ta nirang
dinario. 11 Pagarisibi nira tang sol nira,
namagriklamo ong may nandia tang tanek.
12 Ganing tanira, ‘Ang mga nangaori, tang
oras lamang tang obra nira. Piro yami,
nagapon ami enged tang painang amen
ig agoanta tang kinit, oman pario lamang
tang sol mo ong yamen?’ 13 Ganing tang
may nandia ong tata ong nira, ‘Tangay, indi
amo agdayaen ta. Napaoyon amo kang
ang kinaldaw mi tang dinario. 14 Risibien
mi lamang tang sol mi ig molik amo ra.
Onopay nindio mga solano tang nangaor-
ing namagobra pario ka tang agto-dolo ong
nindio? 15 Yoy gatako mga onopay boateno
ong koartao tenged yen. Obin sigoro gaibeg
amo lamang tenged masine-bekaneno?’ ”
16 Ig ganing pa si Jesus, “Maning ka ta
sia ong inadian tang Dios. Ang ganga-
kaw mandian yay ang mangaori, ig ang
gangaori mandian yay ang manga-kaw.”

Ya-long bisis dang sinambit ni Jesus tang natetenged ong kamatayen na

(Marcos 10:32-34; Lucas 18:31-34)

17 Mintras papanaw da Jesus ang tatakat
ong siodad tang Jerusalem, pinabelag na ta
ge-ley tang tampolok may doroang sinag-
pan na ong mga taw tenged may ibeg na
si ong nira. 18 Ganing si Jesus, “Tandan mi.
Mandian agpaning ita ra ong Jerusalem.
Pag kabot ta don, yo, ang Ana ta Taw,
traidorono ig yintrigao ong gaem tang mga
pangolokolong padi ig ong mga manig-
toldok tang Katobolan. Sintinsiano nira ta
kamatayen, 19 oman ekelano ong mga belag
ta Judio agod insoltono nira, patakan tang
palo, ba-lō ilansang nira ong kros. Piro ong
ya-long kaldaw maboiong moman.”

Ang pina-dol tang nanay da Santiago ni Juan

(Marcos 10:35-45)

20 Napalenget ong ni Jesus tang katawa
ni Zebedeo, aroman na tang doroang ana
nang lali. Liminod tanandia ong talongan
ni Jesus ang ganing, “Maistro, may pa-
dolono rin ong nio.”
21 Ganing si Jesus, “Onopa si?” Siminabat
tang babay, “Mga maimo, mga maggaema
ra ngani ong niong inadian, pakarongon
mo kay ong tepad mo tang doroang anao
ang na, ang tata ong to, ig ang tata ong
wala.”
22 Piro ganing si Jesus ong doroang
sinagpan nang asi, “Indi gata-wanan mi
mga onopa tang agpa-dolon mi. Onopa,
māgoanta mi tang kaliwagan ang ma-
pasarano?”‡
“Ee, māgoanta amen,” tang sabat nira.
23 Ig ganing si Jesus, “Ang kaliwagan ang
agoantaeno, agoantaen mi ka kaman.§ Piro
mga natetenged ong sinopay komarong
ong yen ang to ig ong walao, belag ta
yo tang maning mga sinopa. Tenged ang
mga logar ang agpa-dolon mi, natagana
rang lagi ong mga taw ang pinilik da tang
Tatayo.”
24 Asing mata-wanan tang tampolok ang
aroman nira mga onopa tang agpa-dolon
tang doroang maglogod, namaglain tang
nem nira. 25 Animan ginoyan tanirang
tanan ni Jesus ang palenget ig minan-
ing, “Gata-wanan mi ra ka, ang mga pan-
golokolo tarin ong kalibotan pamagadi-
adi ong mga sinakepan nira. Ig ang mga
alalawig ta katengdanan, agdegdegen nira
tang mga tawan nira. 26 Piro indi amo
magogali ta maning ta sia. Ang sinopa
ong nindio tang galiliag ang mangolokolo,
dapat magimong torobolon ong tanan. 27 Ig
ang galiliag ang magimong alawig, kamin-
istiran magpababak ig magsirbi ong mga

‡ 20:22 20:22 Ong bitalang Grigo: “Onopa, masarang among manginem tang teled tang kopang inemeno?” § 20:23 20:23 Ong bitalang Grigo: “Manginem amo ka kaman tang teled tang kopang inemeno.”

aroman na. [28] Tenged maski yo, ang Ana ta
Taw, indio napaning tarin para magpasir-
bio kondi para magsirbio ig i-dolo tang yen
ang kaboi agod yading taw tang magawad
ong mga kasalanan nira."

Pinao-ya ni Jesus tang doroang taw ang boray
(Marcos 10:46-52; Lucas 18:35-43)

[29] Asing loloa ra da Jesus ong lansangan
tang Jerico, dorong mga taw tang naman-
sidaton ong nira. [30] Mandian, may doroang
taw ang boray ang pamansilopa-pak don
ong binit tang dalan. Asing pagabasi nirang
asia ra ono si Jesus ang tata-lib, dayon
tanirang namansiteg ang ganing, "Jesus,
Inampo ni David! Mate-beka ong yamen!"
[31] Sinambleng tanira tang mga taw ang
mamagipes. Piro mas sinodoan pa en-
ged nira tang iteg ang ganing, "Inampo ni
David! Mate-beka ong yamen!"
[32] Siminareng si Jesus, ginoyan na tanira
ang palenget ig minaning, "Onopa tang
galiliagan ming boateno ong nindio?"
[33] "Gino, galiliag ami rin ang maita!" tang
sabat nira.
[34] Nate-bek si Jesus ong nira, animan ina-
pap na tang mga mata nira, ig nangaitang
lagi tanira. Oman dayon tanirang sim-
inabid ong ni Jesus.

21

Ang pagteled ni Jesus ong Jerusalem
(Marcos 11:1-11; Lucas 19:28-40; Juan 12:12-19)

[1] Asing alenget da tanira ong Jerusalem,
ig gingabot pa lamang ong bario tang
Betfage, ong Bokid tang Kaoliboan,* pina-
kaw ni Jesus tang doroang mga sinagpan
na. [2] Ganing tanandia ong nira, "Paning
amo don ong dadaton ang bario. Ong
pagteled mi, asia itaen ming lagi don tang
tatang asnong agkeke-ked aroman tang ana
na. Obaden mi ig e-lan mi tarin ong
yen. [3] Mga may mane-ma ong nindio
natetenged tarin, aningen ming kaministi-
ran tang Magino mi, ig sia ipekel ang lagi
nira ong nindio."
[4] Nainabo tang mga bagay ang narin agod
magmatod tang inaning dang lagi tang pro-
pita asing tokaw pa ang ganing:
[5] "Aningen mi tang mga taga Sion:†
'Telekan mi! Narin da tang adi ming kak-
abot!
Dibabak ta nem ig pagtay ta tatang asnong
mola pa!' "‡
[6] Animan namampanaw da tang doroang
sinagpan ni Jesus ig bindoat nira tang tobol
na. [7] Ingkelan nira ong ni Jesus tang asnong
belkan asta ang ana na, ig ang boko-boko
nira dinamdaman tang mga sinagpan tang
mga ge-leb nirang lambong, ba-lo siminay
si Jesus. [8] Yadi kang mga taw ang na-
maglatag tang mga lambong nira ong dalan
para panawan na. Ang doma, namamotol
tang mga kapotan ta ayong marabong tang
daon na oman linatag ka ong dalan bilang
padengeg ong ni Jesus pario ta tatang adi.
[9] Ang mga taw ong tokawan ni Jesus asta ang
mga taw ang pamansidaton ong nandia,
sigi tang initeg nira ang ganing, "Dayawen§
tang Inampo ni David!* Aloyan ang enged
tang Dios tang sinobol na ang kiminabot
mandian! Dayawen tang Dios ong kalawig-
lawigan ang langit!"
[10] Pagakabot da Jesus don ong Jerusalem,
namagkagolo tang tanan ang mga taw ang
pamansistar don. Ganing tanira, "Sinopa
enged tang taw ang na?" [11] Ganing tang
dorong mga taw ang pamansitabid ong ni
Jesus, "Tanandia si Jesus, ang propitang
taga Nazaret, sakep tang Galilea."

Pinalayas ni Jesus tang mga pamagpabakal don ong Timplo
(Marcos 11:15-19; Lucas 19:45-48; Juan 2:13-22)

[12] Oman, siminled si Jesus ong Timplo ig
pinalayas na tang tanan ang pamagpabakal
ta mga ayep ang igsaragda don ig ang mga
pamamakal. Pinampakalintoad na tang
mga lamisan tang mamanigbailo ta koarta

* 21:1 21:1 Ang borak tang ayong "olibo" magang borak ta sirgoilas. † 21:5 21:5 Ang "Sion" yay ang tatang goy ong siodad tang Jerusalem asing tokaw, tenged ang siodad don mismo ong Bokid tang Sion. ‡ 21:5 21:5 Zacarias 9:9 § 21:9 21:9 "Dayawen." Mga ong bitalang Grigo, "Hosanna" * 21:9 21:9 "Inampo ni David" tang titolo tang Cristo. Sigon ong sinolat tang mga propita tang mga Judio asing tokaw, ang Cristo magalin ong dogo tang Ading si David. Na nagimong matod tenged si Jesus pinangana ang tatang Judio ig inampo ka kaman ni David.

asta ang mga kalarongan tang mga pamag-
pabakal ta mga marapating igborolontad.†
13 Ganing si Jesus ong nira,
"Ga-tang ong Sagradong Kasolatan, ang
balay tang Dios logar ang paranga-
dian.‡
Piro yamo, bindoat mi rang paragsirimetan
ta mga takawan!"§
14 Ong oras kang asi, may mga boray
ig mga pilay ang namansipalenget ong ni
Jesus don ong Timplo ig pinao-ya na tani-
rang tanan. 15 Nangasilag tang mga pan-
golokolong padi ig ang mga manigtoldok
tang Katobolan asing pagaita nira tang mga
makabebereng ang bagay ang bindoat ni Je-
sus, ig pagabasi nira tang aggiteg tang mga
mola ong teled tang Timplo ang ganing,
"Dayawen tang Inampo ni David!"
16 Animan ganing ong ni Jesus tang mga
pangolokolong asi, "Indi gaba-yan mo tang
agganing nira?"
"Gaba-yano," ganing ang siminabat si Je-
sus. "Angay? Indi gabasa mi ong Kasolatan
ang ganing, maski ang mga molang gege-
ley agtoldokan tang Dios ang magdayaw
ong nandia?"
17 Oman dayon tanirang binayan ni Je-
sus. Limindoa tanandia ong Jerusalem ig
napaning ong bario tang Betania, ig don
tanandia napoyat.

Sinompa ni Jesus tang papa ta ayong igos
(Marcos 11:12-14, 20-24)

18 Pagaramal, asing papanaw si Jesus pa-
balik si ong Jerusalem, linetem da tanandia.
19 May inita nang tang papang ayong igos*
ong binit tang dalan. Animan pinalengetan
na si, piro andang pisan ay inita nang borak
na, kondi poros lamang mga daon. Animan
minaning si Jesus ong ayong asi, "Mimpisa
mandian, india ra enged mamorak!" Ig
dayon ang laging nalanet tang igos.
20 Asing pagaita tang mga sinagpan na,
nangabereng tanira ta mo-ya ig minaning,
"Aroy! Angay golpi lamang nalanet tang
igos?"
21 Ganing si Jesus ong nira, "Ong kam-
atodan, mga magparet amo ong Dios ig
indi amo magdoadoa, maboat mi ka tang
bindoato ong papa tang igos ang na. Ig
belag lamang ta sia, kondi maski maning
amo ong bokid ang asi, 'Magalina atan ig
loma-teda don ong talsi,' sia mainabo ka
enged. 22 Ang maski onopay pa-dolon mi
ong pagpangadi mi, marisibi mi basta mag-
paret amo lamang."

Ang te-ma mga ong aypa nagalin tang podir ni Jesus
(Marcos 11:27-33; Lucas 20:1-8)

23 Siminled ang oman si Jesus ong Tim-
plo. Mintras pagtoldok tanandia ong mga
taw don, pinalengetan tanandia tang mga
pangolokolong padi, aroman ka nira tang
mga mepet tang banoa. Ganing tanira ong
ni Jesus, "Aningen mo ong yamen onopay
podir mong magboat tang mga bagay ang
na tarin ong Timplo. Sinopa tang nagtorol
ong nio tang podir ang asia?"
24 Ganing si Jesus ang siminabat, "Te-
maen amo ka yen. Sabateno kang lagi
nindio, ba-lo amo begen ta mga ong aripa
nagalin tang podiro para magboat tang
mga bagay ang na. 25 Nani tang te-mao:
Ong aypa nagalin tang podir ni Juan para
magboniag? Ong Dios obin ong taw?"
Ig namagampang-ampang tanira mga
onopay isabat nira. Ganing tanira, "Mga
aningen ta 'nagalin ong Dios,' maning ka
tanandia ong yaten 'Oman, angay indi amo
namagparet ong ni Juan?' 26 Piro mga man-
ing ita 'nagalin ong taw,' itaben onoray
boaten tang mga taw ong yaten, tenged si
Juan aggilalaen nirang propita tang Dios."
27 Animan siminabat lamang tanira ang gan-
ing, "Indi ami gatako."
Ig ganing si Jesus ong nira, "Mga maning
don, indio ka magbeg ong nindio mga ong
aripa pagalin tang yen ang podir ang mag-
boat tang mga bagay ang na."

Ang palimbawa natetenged ong doroang maglogod

28 Ganing pa si Jesus ong mga pangoloko-
long Judio, "Mga ong nindio, onopa bato
na? May tatang taw ang doroa tang ana
nang lali. Pinaningan na tang aka ig ganing,

† 21:12 21:12 Asing tokaw, ang mga Judio pamagbolontad ong Dios ta mga ayep sigon ong Katobolan para ong mga kasalanan nira. Animan don ong Timplo may mga taw ang pamagpabakal ta mga ayep ang igsaragda, piro ang doma ong nira pamagdaya ong mga taw, tenged agpamalen nira tang mga agpabakal nirang asi. ‡ 21:13 21:13 Isaias 56:7
§ 21:13 21:13 Jeremias 7:11 * 21:19 21:19 Ang borak tang ayong "igos" magang pasas piro mas mabael.

'A-oy, panawa mandian ong bokid ig mago-
brā ong kaobasan ta.' [29] Ganing tang ana
na, 'Indio!' Piro asing ori ra nagoman tang
isip na, napaning tanandia ong kaobasan ig
nagobra. [30] Napaning ka tang tatay ong kar-
ian ig sinobol na ka tang pario tang inaning
na ong aka. Ganing tang ari ang siminabat,
'Ee, Tatay. Paningo.' Piro ong matod, indi
tanandia nagparet. [31] Mandian, sinopa ong
doroa tang nagtoman tang tobol tang tatay
nira?"

Ganing tanirang siminabat, "Ang aka."

Ig ganing si Jesus ong nira, "Tama ka-
man. Ig ong matod, ganga-kaw da ong
nindio ang pagpasakep ong gaem tang Dios
tang mga taw ang mapinagtalaken, pario
tang mga manigtokot ta bois ang pam-
agdaya ong mga taw, ig ang mga babay
ang bisiosa ang pamagpabakal tang dengeg
nira. [32] Tenged napaning tarin si Juan ang
Manigboniag ig nagtoldok ong nindio tang
tamang boaten mi para magimong mato-lid
amo ong pama-dek tang Dios. Piro yamo,
indi amo namagparet ong nandia. Ang mga
manigtokot ta bois ig ang mga babay ang
bisiosa yay ang namagparet ong ni Juan. Ig
maski inita mi mismo ang pamagtoman da
tanira ong toldok na, indi amo pa enged
mamagtogat ong mga talak mi ig mamag-
paret."

Ang palimbawa natetenged ong kaobasan may ang mga agsador

(Marcos 12:1-12; Lucas 20:9-19)

[33] Ganing si Jesus ong nira, "Magisto-
riao ta tata pang palimbawa, mamasi amo.
May tatang taw ang nagloak ta mga obas
ong tanek na, oman pinakodal na. Nag-
paboat ta mabael ang boloat ong mabael
ang bato ang boaten ang palagremekan
tang mga obas.† Nagpa-deng ka ta alawig
ang balay-balay ang paragbantayan. Pa-
gatapos, inintriga na tang kaobasan na ong
mga agsador na, ba-lo tanandia nagbiahi
ong alawid ang logar. [34] Asing timpo rang
igparangalap, nanobol tanandia tang mga
torobolon na para mangomit tang parti
na. [35] Piro pagkabot don, binagat ang
lagi tanira tang mga agsador. Linaban
nira tang tambilog, pinatay tang yadoa ig
ang ya-lo binanggil nira ta bato. [36] Oman
nanobol si tang may nandia ta doma pang
mga torobolon na ang mas doro pa enged
ong nanga-kaw. Piro maning ka don tang
bindoat tang mga agsador ang asi ong nira.
[37] Asing ori ra, ang ana na ra mismo tang
sinobol na, tenged ganing tanandia ong
sadili na, 'Indi maimong indi galangen nira
tang anao.' [38] Piro asing itaen tang mga
agsador tang ana nang gingabot da, ganing
tanirang namagampang-ampang, 'Asia ra
tang manonobli! Patayen ta tanandia agod
magimong yaten da tang kaobasan ang na.'
[39] Animan dinep ang lagi nira, ginoyodan
ong loa tang kaobasan ig don pinatay.

[40] "Mandian," ganing si Jesus ang nane-
ma ong mga pangolokolo, "monopa bato
mga ong pagbalik tang may nandia tang
kaobasan? Onopay boaten na ong mga
agsador ang asi?" [41] Ganing tanirang sim-
inabat, "Pamatayen na ka ang anday kate-
bek tang mga taw ang asing dorog kalalain!
Oman yintriga na si tang kaobasan na ong
domang mga taw ang mataligan ang mag-
torol ong nandia tang parti na kada tim-
pong igparangalap."

[42] Ganing si Jesus ong nira, "Tama kaman.
Piro angay midio indi gabasa mi tang ga-
tang ong Sagradong Kasolatan ang ganing,

'Ang batong pinlek tang mga manigpa-deng
tang balay,
Yay ang ginamit tang Dios ig nagimong
kaimportantian ong tanan ang ba-
tong pagpabaked tang balay.
Ang Dios tang nagboat ta na,
Ig makabebereng ang enged ong pama-dek
ta!'‡

[43] Animan agganingo ong nindio, ang ina-
dian tang Dios komiten ong nindio ig i-
dol ong mga taw ang pamagtoman ong
kaliliagan na. [44] [Ang mabegtak ong batong
narin, malapik-lapik. Ig ang mabegtakan ta
sia, maremek-remek ang enged!]"§

[45] Pagabasi tang mga Pariseo ig ang
mga pangolokolong padi tang mga palim-
bawang na ni Jesus, naintindian nirang

† 21:33 21:33 Ang mga "obas," mga ong bitalang English yay ang mga "grapes." Ang itsora na pario tang borak tang wakay obin lomboy. Don ong mabael ang bato ang palagremekan, aggieken tang mga taw tang mga obas para matalog tang wi na agod boaten ang bino. ‡ 21:42 21:42 Salmo 118:22-23 § 21:44 21:44 Isaias 18:14-15

tanira tang agpataman na. 46 Animan gan-
galiliag da rin ang depen nira, piro gengel-
dan ong mga taw tenged aggilalaen nirang
propita si Jesus.

22

Ang palimbawa natetenged ong mabael ang kombida

(Lucas 14:15-24)

1 Nagtoldok sing oman si Jesus ang
paggamit ta mga palimbawa. 2 Ganing
tanandia, "Ang paggaraemen tang Dios bi-
lang adi pario ong bindoat ta tatang adi
asing nagsimpan tanandia ta mabael ang
kombida para ong kasal tang ana nang lali.
3 Asing kakaldawan da tang kasal ig simpan
da tang tanan, nanobol tang adi ong mga
torobolon na ang goyan da tang mga taw
ang pinangimbitar na. Piro indi malil-
iag ang paning tang mga taw. 4 Animan
sinobol na pa enged tang doma pang mga
torobolon na. Ganing tang adi, 'Aningen
mi tang mga pinangimbitaro ang napag-
patay da tang mga bakang sodo may ang
doma pang mga ayep ang pinatambek, ig
mandian simpan da tang tanan. Animan
paning da tanira tarin para mamangom-
bida.' 5 Piro ang mga taw ang pinangimbitar
indi enged mamagintindi. Namagpadayon
lamang ong mga boroaten nira. Ang doma
napaning ong koma, ang doma nagintindi
tang nigosio nira. 6 Ig ang doma, dinep nira
tang mga torobolon tang adi, pinanlaban ig
pinamatay nira. 7 Dorong kasisilagen tang
adi! Ang bindoat na, sinobol na tang mga
sondalo na ang pamatayen tang mga na-
mamatay ong mga torobolon na ig sirokon
tang bilog ang banoa nira. 8 Pagatapos,
ginoyan na tang doma sing mga torobolon
na ig ganing, 'Ang kombida ong kasal tang
anao listo ra, piro ang mga pinangimbitar
belag ta bagay ang magpasakep. 9 Animan
paning amo ong mga karsada ang doro
tang mga pamansita-lib, oman imbitaren
mi tanirang tanan tarin.' 10 Ig napanaw tang
mga torobolon. Napaning tanira ong mga
karsada, ig ang tanan ang nabagat nira, mo-
ya man obin malain, inimbitar nira. Ig ang
kombidan na-mok ta taw.

11 "Indi naboay, siminled tang adi tenged
galiliag ang itaen na tang mga bisita. Man-
dian, may tatang taw ang inita na don ang
indi nanimara tang lambong na ang para
ong kombida. 12 Ganing tang adi ong nandia,
'Tangay, angay siminleda tarin ang india
nanimara?' Piro ang taw ang asi indi en-
ged minibek-ibek, tenged anday masabat
na. 13 Animan ganing tang adi ong mga
torobolon na, 'Lapoton mi tang mga kalima
na asta kakay na ig ibanggil mi don ong loa
ong maki-lep! Magini-yak tanandia don ig
komayeget tang mga isi na.' "

14 Oman dayon ang minaning si Jesus,
"Doro tang aggoyan tang Dios ang mag-
pasakep ong inadian na, piro ge-ley lamang
tang agpiliken ang manga-led."

Ang te-ma natetenged ong pagbayad ta bois

(Marcos 12:13-17; Lucas 20:20-26)

15 Namagalin tang mga Pariseo don
ig namagampang-ampang tanira mga
monopa depdepen nira si Jesus ong mga
pamitala na. 16 Animan pinapaning nira
ong ni Jesus tang mga sinagpan nira
aroman ka tang mga tawan ni Herodes.
Pagakabot tang mga sinobol ang asi ong
ni Jesus, ganing tanira, "Maistro, gata-
wanan amen yawa india pagbo-li, ig pario
tang pagpama-dek mo ong tanan. India
pagpaekel-ekel ong kaliagan ta taw maski
sinopa tanira, kondi agtotoldok mo lamang
tang kamatodan natetenged ong kaliliagan
tang Dios ang boaten ta mga taw. 17 Animan,
mga ong nio, sigon ong Katobolan ta, tama
ka bato ang itang mga Judio magbayad ta
bois ong Adi tang Roma* obin indi?"

18 Piro gata-wanan ni Jesus tang aggisipen
nirang malain. Animan ganing ong nira,
"Mga traidor amo! Angay agsobokano
nindiong depdepen ong te-ma ming asia?
19 Abir, ipaita mi ong yen tang koartang
aggamiten ong pagbayad ta bois."

Ig dinawatan ka nira. 20 "Ninopang itsora
na ig ninopang aran tang nasolat tarin?"
tang te-ma ni Jesus.

21 "Ang Adi tang Roma," tang sabat nira.

Ig ganing si Jesus, "Mga maning don, i-
dol mi ong adi tang para ong adi, ig i-dol mi
ong Dios tang para ong Dios."

* 22:17 22:17 Ang "Adi tang Roma" aggoyan ta "Emperador" mga ong Tagalog.

22 Pagabasi nira ta si, pisan tanirang
nangabereng. Animan namagalin da
lamang tanira.

Ang te-ma natetenged ong moman ang pagaboi tang mga patay
(Marcos 12:18-27; Lucas 20:27-40)

23 Ong kaldaw kang asi, may atan kang
mga Saduseo ang namampaning ong ni
Jesus para mane-ma. Tanira tatang sikta
tang mga Judio ang indi pamagparet ang
maboing moman tang mga patay. 24 Ganing
tanira ong ni Jesus, "Maistro, ganing tang
tobol ni Moises, mga mapatay tang lali ang
anday ana nira tang katawa na, ang logod
tang lali dapat katawaen na tang babay
ang asing nabalo, agod magkatinir tanira ta
ana para ong laling napatay.† 25 Mandian,
asing tokaw may pitong mamaglogod ang
poros lali. Napangatawa tang kakan ig
napatay ang anday ana nira. Oman ang
yadoang logod nangatawa ong babay ang
nabalo, 26 piro napatay si kang anday ana
nira. Maning ka ta si tang nainabo ong ya-
lo, sa-sad ong yapito. 27 Ang pitong mama-
glogod, napangatawa ong babay ig poros
nangapatay ang anday ana nira. Asing ori
ra, ang babay napatay ka. 28 Mandian, ong
oring kaldaw, mga boien ang moman tang
mga patay, sinopa ong nirang pito tang
magimo sing katawa tang babay? Tenged
tanirang tanan nagimong katawa na."

29 Ganing si Jesus ang siminabat, "Doro
amo ka kamali, tenged indi amo gan-
gaintindi tang ga-tang ong Sagradong Ka-
solatan. Ig indi amo ka gangaintindi
mga monopa kamakagagaem tang Dios.
30 Tenged ong kaldaw ang boien ang mo-
man tang mga patay, indi ra tanira ma-
magkaratawan tenged pario ra tanira ong
mga anghil ong langit. 31 Ig mga natetenged
ka ong pagboing oman ong mga patay,
midio indi enged gabasa mi ong Kasolatan
tang inaning tang Dios ong nindio 32 ang
ganing, 'Yo tang Dios ni Abraham, ni Isaac,
ig ni Jacob.'‡ Piro ang Dios, belag ta Dios
tang mga patay. Tanandia Dios tang mga
boi." 33 Pagabasi ta si tang mga taw, pisan
tanirang nangabereng ong mga agtotoldok
ni Jesus.

Ang tobol ang kaimportantian ong tanan
(Marcos 12:28-34; Lucas 10:25-28)

34 Asing pagatako tang mga Pariseo ang
pirdi tang mga Saduseo ong mga bitala ni
Jesus, namagsimet sing oman tanira ba-lo
si namampaning ong ni Jesus. 35 Tatang
manigtoldok ang dorong gata-wanan na
ong Katobolan ni Moises, ya ray ang nane-
ma ong ni Jesus para sobokan na. 36 Ganing
tang manigtoldok ang na ong ni Jesus,
"Maistro, ong tanan ang Katobolan, aypa
tang kaimportantian?"

37 Ganing si Jesus ang siminabat, " 'Geg-
man mo tang Ampoan mong Dios ang de-
dek ong popotokon mo, bogos ong nem
mo, ig bogos ong kinaisipan mo.'§ 38 Sia
tang kaimportantian ang tobol ong tanan.
39 Maning ka ta si tang yadoa, 'Gegman
mo tang masig ka taw mo* pario tang
paggegma mo ong sadili mo.'† 40 Ang
doroang tobol ang narin, yay ang agpa-
galinan tang tanan-tanan ang Katobolan ni
Moises asta ang mga sinoldok tang mga
propita asing tokaw."

Ang maliag yaning tang titolong "Inampo ni David"
(Marcos 12:35-37; Lucas 20:41-44)

41 Asing pamagsirimet-simet pa tang mga
Pariseo don ong ni Jesus, sine-ma na
tanira ang ganing, 42 "Sigon ong gata-
wanan mi natetenged ong Cristo,‡ sinopa
tang kamepet-mepetan ang pinagalinan
na? Ninopa tanandiang inampo?"

"Inampo tanandia ni Ading David," tang
sabat nira.

43 Oman ganing si Jesus, "Mga maning
don, angay 'Gino' tang ginoy ni David ong
nandia? Tenged asing ginaeman si David
tang Ispirito Santo, maning ta na tang bini-
tala na:

44 'Ganing tang Ginong Dios ong yen ang
Gino:
Komaronga ong yen ang to,

† 22:24 22:24 Ang tobol ang na mabasa ta ong Deuteronomio 25:5-6. ‡ 22:32 22:32 Na tang inaning tang Dios ong ni Moises asing naboay dang napatay da Abraham, Isaac, ig Jacob. Animan narin pagpamatod nga ang mga patay agboien ang oman. Mabasa ta narin ong Exodo 3:6. § 22:37 22:37 Deuteronomio 6:5 * 22:39 22:39 "masig ka taw mo." Mga ong bitalang Grigo: kamalay mo † 22:39 22:39 Levitico 19:18 ‡ 22:42 22:42 "Cristo." Mga ong bitalang Hebreo, "Mesiyas." Telekan ong Bokabolario. § 22:44 22:44 Salmo 110:1

asta ra lamang pasokono ong nio tang
tanan ang kasoay mo.'§
45 Mandian, mga 'Gino' tang ginoy ni David
ong Cristo, monopa maning ta ang tanan-
dia inampo ni David?"* 46 Anday nasabat
maski tata ong nira tang te-mang asi ni
Jesus. Ig mimpisa don anda ray mangas ang
mane-ma pa ong nandia.

23

Indi patoladan mi tang mga manigtoldok ig ang mga Pariseo

(Marcos 12:38-39; Lucas 11:43, 46; 20:45-46)

1 Pagatapos ta si, minitala si Jesus ong
mga taw ig ong mga sinagpan na. 2 Ganing
tanandia, "Ang mga manigtoldok tang Ka-
tobolan ig ang mga Pariseo yay ang sinali-
gan ang magpaintindi tang Katobolan ni
Moises. 3 Animan tomanen mi tang agto-
toldok nira ong nindio. Piro indi patoladan
mi tang agboaten nira, tenged indi agtoma-
nen nira tang agbibitala nira. 4 Agpabelatan
nira tang mga taw ong dorong mga toro-
manen nira, piro indi enged agboinan nira
tang tarakanen ang asi agod makayan nira
tang kabelatan.* 5 Ang tanan ang agboaten
nira ong pagtoman ong Katobolan, paita-
ita lamang ong mga taw agod dayawen
tanira. Agpabaelen nira tang mga pilak-
tiria† nira ang agbebe-ket ong toto ig ong
kabala nira, ig agpāboaten nira tang mga
rambay-rambay‡ ong sidsidan tang mga
lambong nira agod aningen ka madinio-
son tanira. 6 Mga ong simban ig ong mga
kombida, ang kaliliagan ang enged nira,
komarong ong masisinlong kalarongan ang
para ong mga importanting taw. 7 Ig mga
don ong plasa, ang kaliliagan nira, salodoan
tang mga taw ig goyan ta 'Maistro.' 8 Piro
yamo, indi amo magpagoy ta maistro ong
aroman mi, tenged mamaglogod amo ig
tambilog lamang tang Maistro mi--yo. 9 Indi
amo maggoy maski ong ninopa ta 'Tatay'
tarin ong tanek, tenged tambilog lamang
tang Tatay mi--ang Tatay ang asi ong langit.
10 Ig indi amo magpagoy ta 'Magino,' tenged
tambilog lamang tang Magino mi--yo, ang
Cristo. 11 Ang ga-tang ang alawig ong nin-
dio, dapat tanandia tang magsirbi ong mga
aroman na. 12 Ang pagpalawig tang sadili
na, ipababak. Ig ang pagpababak, tanandia
tang ipalawig."

Binitalan ni Jesus tang mga manigtoldok tang Katobolan ig ang mga Pariseo

(Marcos 12:40; Lucas 11:39-42, 44, 52; 20:47)

13 "Kailo amo kang manigtoldok tang Ka-
tobolan ig yamong mga Pariseo! Makaeled
tang kaboton mi, tenged ang pagto mi
ong Dios paita-ita lamang! Agsagangen
mi tang mga taw agod indi tanira ma-pen
ong inadian tang Dios. Indi amo maliag
ang pasakep ong nandia, ig aggawidan mi
pa tang mga taw ang gangaliliag ang mag-
pasakep.

14 ["Kailo amo kang mga manigtoldok
tang Katobolan ig yamong mga Pariseo!
Ang pagto mi ong Dios paita-ita lamang!
Agkalawen mi tang mga pagkabetang tang
mga babay ang balo, asta ang balay nira.
Oman pamagpaita-ita amo ang moro-ya
amo ong pagpangadi mi ta dorog kaboat
ong talongan tang mga taw. Animan mag-
imong mas mabelat pa tang silot ong nin-
dio!]§

15 "Kailo amo kang manigtoldok tang Ka-
tobolan ig mga Pariseo! Tenged ang pagto
mi ong Dios paita-ita kaman! Pagalig-alig
amo ong bilog ang kalibotan para makom-
binsir amo maski tanga tawan lamang agod
magparet ong mga toldok mi. Piro mga
makombinsir mi ra ngani, agboaten mi

* 22:45 22:45 Sigon ong sinolat tang mga propita asta ang nasolat ka ong Mateo 1:6-16, ang Cristo nagalin ong dogo ni David, animan tanandia inampo ka kaman ni David. Piro belag lamang tanandia ta taw kondi tanandia Dios mismo. Animan tama tang goy ni David ong nandia ang ganing "yen ang Gino." Telekan ong Bokabolario, ong "Inampo ni David."

* 23:4 23:4 Asing tokaw, poira ong Katobolan ni Moises, namagdolang pa tang mga Pariseo ta doma pang mga tobol ang dorog kaigpit ang agpareges nirang tomanen, asta ra ka ang dorong mga bagay ang agbawalen nirang boaten. Tenged tarin, liniwagan ta mo-ya tang mga taw ong pagtoman nira ong rilihion nira bilang mga Judio. † 23:5 23:5 Ang "pilaktiria" tatang kahon-kahon ang ge-ley ang agbetangan ta solat ang bitalang nagalin ong Sagradong Kasolatan. Ang mga kahon-kahon ang asi agbebe-ket tang mga lali ong toto ig ong kabala nira ong oras ang ba-lo mamangadi.

‡ 23:5 23:5 Ang "rambay-rambay" ong lambong ta taw pagpademdem ong nandia ang magtoman tanandia ong mga tobol tang Dios. § 23:14 23:14 Ang birsikolong na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo.

tanandiang sobra pa ong nindio agkalain ig
ang tegkan na i-lek lamang ong impirno.

16 "Kailo amo ka kaman, yamong mga
boray ang pamagantabay ong mga taw!
Tenged pamagtoldok amo ang ganing, mga
ang taw mangako ig manompa pa ang
ganing, 'Pa-dek tang Timplo!' maski indi
ra tomanen na tang pangako na. Piro
mga manompa tanandia ig ang bolawan
ang don ong Timplo yay ang boaten nang
tistigos, ganing amo ka, kaministiran ang
tomanen na enged tang sinompan nang
asi. 17 Mga beyeg amo ig mga boray! Ong
aypa tang mas importanti--ang bolawan
obin ang Timplong pagpasagrado ong bo-
lawan ang asi? 18 Ig pamagtoldok amo ka,
mga ang taw manompa ig boaten nang
tistigos tang altar, maski indi ra toma-
nen na tang sinompan na. Piro mga
manompa tanandia ong bolontad ang agbe-
tang ong altar, ganing amo ka, kaministi-
ran ang tomanen na enged tang sinompan
na. 19 Mga boray amo! Aypa tang mas
importanti--ang agbobolontad obin ang al-
tar ang pagpasagrado ong bolontad? Ang
altar! 20 Animan mga ang taw manompa ong
altar, panompa tanandia ong altar asta ra
ong tanan ang agbobolontad don. 21 Ig mga
ang taw manompa ang ganing 'Pa-dek tang
Timplo!' maliag yaning agboaten na kang
tistigos tang Dios, tenged don gistar tang
Dios. 22 Ya ka, mga ang taw manompa ang
ganing 'Pa-dek tang langit!' maliag yaning
panompa tanandia asta ra ong trono tang
Dios, ig ong Dios ang mismong kakarong
don.*

23 "Kailo amo kang manigtoldok tang Ka-
tobolan ig yamong mga Pariseo! Ang pagto
mi ong Dios paita-ita lamang! Maderep
amo ong pagtorol ong Dios ta tampolok
ang porsinto tang pa-bat mi asta ang mga
daon ang pagpasabor ong pamangan. Piro
ong dobali ta sia, indi amo enged pamag-
intinding magboat tang mas importanting
mga tobol tang Dios ang ganing dapat ita
magboat ta mato-lid ong masig kataw ta,
magimong masine-bekanen ig mataligan
ong tanan ang bagay. Dapat magtorol amo
ka kaman tang tampolok ang porsinto, piro
indi lipatan mi tang mas importanting mga
tobol. 24 Boray amo ka kaman, yamong
mga pamagantabay ong mga taw! Ang
agboaten ming asia midio agsaraen mi tang
mga ayep-ayep ang gege-ley ong irinemen
mi, piro aggagapil mi kang agginemen tang
mababael ang ayep.†

25 "Kailo amo kang mga manigtoldok tang
Katobolan ig mga Pariseo! Ang pagto mi
paita-ita lamang! Aglimpion mi ta mo-
ya tang loa tang mga baso ig mga pla-
ton mi, piro ang teled tang popotokon
mi maboling tenged ponok ta kadegdegan
ig katakab.‡ 26 Boray amo, yamong mga
Pariseo! Limpion mi kang lagi tang teled
tang baso mi, ig ong maning don magimong
limpio ra ka tang loa na.

27 "Kailo amo ka kaman ang manigtoldok
tang Katobolan ig yamong mga Pariseo!
Ang pagto mi ong Dios paita-ita lamang!
Ang kalimbawan mi pario amo ong mga
pantion ang pinintoran ta kolit ig masin-
long pa-dekan ong loa, piro ong teled doro
kakalpot ig poros doli ta patay. 28 Maning
atan amo enged tenged mga pa-dekan amo
tang mga taw, mato-lid tang agboaten mi,
piro ong matod poros lamang paita-ita,
tenged ong teled tang mga popotokon mi
doro amo kalain ang mga taw."

Ang silot ang marisibi nira
(Lucas 11:47-51)

29 "Kailo amo kang mga manigtoldok
tang Katobolan ig yamong mga Pariseo!
Makaeled tang kaboton mi, tenged ang

* 23:22 23:22 Sigon ong kaogalian tang mga Judio asing timpo ni Jesus, indi dapat ibitala tang sagradong aran tang Dios. Animan mga mangako tanira, indi gamiten nira tang aran tang Dios ong pagpanompa nira. Piro ang doma ong nira, mga matapos ang manompa, maosay ang magrason-rason ang maning belag ta talak maski indi tomanen nira tang sinompan nira, total indi ginamit nira tang aran tang Dios mismo. Piro ang maliag yaning ni Jesus tarin ong 23:16-22 ay kaministiran tomanen ta enged tang tanan ang binitala ta. † 23:24 23:24 Maliag yaning, ang domang mga Pariseo maderep ong pagtoman tang mga ge-ley ang mga tobol ang belag ta masiadong importanti, piro agbaliwalaen nira tang mas importanting mga katobolan tang Dios. ‡ 23:25 23:25 Ang mga pangolokolo ong mga Judio maderep ong pagtoman tang Katobolan ni Moises, labi ka enged ang mga tobol natetenged ong pamangan ang agbawalen, asta ong tamang pagrilimpion. Piro sia teta paita-ita lamang. Tenged ang doma ong nira mga ispotan ig agdegdegen pa nira tang mga taw ong pagpabolontad ta sobra pa ong para ong nira.

pagto mi ong Dios paita-ita lamang! Ag-
paobra mi tang mga pantion tang mga
propita ang nangapatay asing tokaw, ig
agpasinlon mi tang lebengan tang mga taw
ang nangaboi ang mato-lid. [30] Ig agganing
amo, 'Mga taw ami ra rin asing timpo tang
mga kamepet-mepetan amen, indi ka en-
ged patayen amen tang mga propita tang
Dios, pario tang bindoat nira.' [31] Piro ong
inaning ming asia, agrisibien mi ang mga
inampo amo ka kaman tang mga taw ang
namamatay ong mga propita! [32] Ala, tapo-
son mi tang kalainan ang inimpisan tang
mga kamepet-mepetan mi! [33] Mga traidor
amo, mga irinsia amo ta mga ma-kal ang
dalitan! Indi amo enged mapalibri ong
silot ong impirno! [34] Tenged manobolo pa
ong nindio ta mga propita, mga taw ang
dorong inadalan nira, ig mga maosay ang
mga manigtoldok tang bitala tang Dios.
Ang mainabo, patayen mi tang doma, ig
ang doma ilansang mi ong kros. Ang doma
pamalon mi ong mga simban mi ig maski
ong aypa tanira mamanikad, rotoson mi
ig paliwagan. [35] Yay sia ang yamo tang
manabat ong kamatayen tang tanan ang
mga taw ang mato-lid ang pinamatay tarin
ong kalibotan, mimpisa pa ong pagpatay
ong ni Abel§ ang anday talak na, sa-sad ong
pagpatay ka ong ni Zacarias, ang ana ni
Baraquias.* Pinatay mismo tanandia tang
mga kamepet-mepetan mi ong Timplo, don
ong pagtetengan tang altar ig ang logar ang
agganingen sagrado. [36] Ong matod, yamong
mga taw ong timpong na, yamo tang silotan
tenged ong tanan ang bindoat nirang asi."

Ang paggegma ni Jesus ong mga taga Jerusalem
(Lucas 13:34-35)

[37] Dayon ang minaning si Jesus, "Ay ya-
mong mga taga Jerusalem! Angay ag-
patayen mi tang mga propita ig agbang-
gilen mi tang mga agtobolon tang Dios
ong nindio? Kaboay da tang andemong
imesen amo ig sagodon, pario ong manong
lo-lokan ang pagimes tang mga boto na
ong adalem tang kalipapa na, piro indi amo
maliag. [38] Mandian bala amo ra lamang
ong mga sadili mi. Pabayan da lamang
tang logar ming mapegnak. [39] Tandan mi
narin: Indio ra enged itaen mi asta indi
komabot tang kaldaw ig mamaganing amo,
'Dayawen tang kakabot ang sinobol tang
Dios!' "

24

Natetenged ong pagdistroso tang Timplo
(Marcos 13:1-2; Lucas 21:5-6)

[1] Oman dayon ang limindoa si Jesus
ong Timplo ig asing papanaw da, na-
palenget ong nandia tang mga sinagpan na.
Sinoldok nira ong nandia tang Timplo asta
ang domang mga pina-deng don. [2] Oman
ganing si Jesus ong nira, "Gitaen ta ka
kaman tang tanan ang asia. Piro tandan mi
na: Komabot tang kaldaw ang anda enged
ay mabo-wan ong mga batong pamagtara-
paw ta-pawan ang asia. Mangapegnak ang
tanan!"*

Ang kaliwagan ang komabot
(Marcos 13:3-13; Lucas 21:7-19)

[3] Siminakat si Jesus ong Bokid tang Kaoli-
boan ig don kiminarong. Napalenget ong
nandia tang mga sinagpan na ang tanira-
tanira lamang ig ganing, "Begay ami ka nio
mga tanopa mainabo tang inaning mong
mapegnak tang Timplo, ig onopay mga
pasinial mga alenget da tang pagbalik mo
ig mga kataposan da tang kalibotan."

[4] Siminabat si Jesus ang ganing, "Ma-
gandam amo agod indi amo maloko ta
maski sinopa. [5] Tenged yading mamansik-
abot ang magekel tang arano, ig kada tata
magpailala ang tanira ono tang Cristo. Ig
dorong maloko nira. [6] Animan indi amo
mangelba mga mabasi amo ta pamaggiran
ong alenget, ig mga mabalita amo kang
may gira ono ong domang banoa. Ang
mga bagay ang na kaministiran ang main-
abo, piro belag pa ta sia tang kataposan
tang kalibotan. [7] Mamaggiran tang mga
nasion ig mamagkorontran tang mga ina-
dian. Manlinog ong sari-saring mga logar
ig magkatinir ta grabing letem. [8] Piro ang
tanan ang narin, impisa pa lamang tang
mga kaliwagan ang komabot, pario ong

§ 23:35 23:35 Genesis 4:8 * 23:35 23:35 2 Cronica 24:20-21 * 24:2 24:2 Narin pinatako rang lagi ni Jesus nga ang Timplo tang mga Judio pegnaken ono ong parakaboton. Ig ya ray asi tang nainabo asing takon ang 70 A.D. Tenged sinled tang mga taga Roma tang siodad tang Jerusalem asing namaggiran tanira tang mga taga Israel, ig dinistroso kaman nira tang Timplo.

tatang babay ang palanganaen ang ba-lo pa
lamang pagpasit.
9 "Ong mga kaldaw ang asi, asilagan amo
tang tanan ang taw tenged ong pagto mi
ong yen. Depen amo nira ig yintriga amo
ong mga taw ang mamagsilot ong nin-
dio, ig ang doma ong nindio pamatayen
ang enged. 10 Ong timpo kang asi, doro
rang mga taw ang taliodan da nira tang
pagto nira ong yen tenged ong dorong
mga kaliwagan ang gapasaran nira. Oman
asilagan ig traidoron nira tang mga ka-
pario nirang pamagto. 11 Yading lomboang
bo-lien ang mga propita ig dorong mal-
oko nira. 12 Maski ong aypang logaray,
dorong magboat ta kalainan, animan ang
paggegma tang kayadian ong masig ka taw
nira manlasay da. 13 Piro ang magagoanta
ig magpadayon ang magtoman ong yen
asta matapos tang tanan ang kaliwagan,
tanandia yay ang malibri. 14 Ig mapatako
da ong bilog ang kalibotan tang Mo-yang
Balita natetenged ong paggaraemen tang
Dios bilang adi, agod sia maba-yan tang
tanan ang nasion, ba-lo komabot tang kat-
aposan."

*Ang Maniglangga ang Sobrang Mangin-
solto ong Dios*
(Marcos 13:14-23; Lucas 21:20-24)

15 Ganing pa si Jesus, "Asing tokaw ang
propitang si Daniel nagpatako ang gan-
ing, ong parakaboton may tenled ong
Sagradong Logar ang dorog kalain, ang ag-
goyan ta Maniglangga ang Sobrang Man-
ginsolto ong Dios.† (Yamong mga pamag-
basa, intindien mi ta mo-ya tang maliag
yaning ta na.) 16 Animan mga itaen mi
ra narin ang don da ong Timplo, ang
mga taw ang pamansistar tarin ong Judea,
kaministiran ang mamanikad dang lagi ong
kabobokidan. 17 Ang taw ang don ong loa
tang balay na, dapat indi ra magpawat
ang tenled ong balay na para mangomit ta
maski onopa. 18 Ya ka mga may taw don ong
bokid, dapat indi ra molik para mangomit
tang takol na. 19 Ong mga kaldaw ang asi,
kailo ka tang mga pamagabdet asta ang
mga pamagpatiti, tenged liwagan tanira
20 ong pagpantalok nira. Magampo amo ong
Dios ang balampa indi māton ong timpong
malamig obin ong Kaldaw ang Igperenay.
21 Tenged ong mga kaldaw ang asi, ang mga
taw mapasar ta sobrang kaliwagan. Anda
pang pisan ay nainabo ong kalibotan tang
pario ong kaliwagan ang na. Ig anda ra
kay mainabo pang pario ta sia asta tanopa.
22 Ong matod, mga indi rin padipoton tang
Dios tang timpong asi ta kaliwagan, anda
enged ay mabo-wan maski tanga tawan.
Piro tenged ong mabael ang kate-bek na
ong mga taw ang pinilik na, padipoton tang
Dios tang timpong asi.
23 "Ong mga kaldaw ang asi, mga may
maganing ong nindio ang, 'Asia ra tang
Cristo!' obin may maning, 'Way, asia ka!'
indi amo magparet. 24 Tenged may ma-
mansiloa atan ang mga taw ang maganing
tanira ono tang Cristo, ig may atan kang
maganing tanira ono propita ang sinobol
tang Dios. Magpaita tanira ta mga mila-
gro ig makabebereng ang mga bagay ong
kaliliagan nirang maloko tang mga taw,
mga poidi lamang asta ang mga pinilik tang
Dios. 25 Animan tandan mi na! Agbebego
rang lagi tang mga bagay ang na mintras
indi pa gainabo.
26 "Animan mga may maganing ong nin-
dio nga ang Cristo asi ono ong bokid, indi
amo enged paning don. Ig mga may man-
ing, asia tanandia ong teled tang balay, indi
amo enged magparet. 27 Tenged mga yo,
ang Ana ta Taw, magbalik da, ang itaen
mi don midio koldap ang golpi ra lamang
mangayag magalin ong tere-lan tegka ong
gako-pan. 28 Pario tang sarabien ang ganing,
'Mga aripa tang mga ogak pamagolag, don
toga tang ayep ang patay.' "

Ang pagbalik ni Jesus ong kalibotan
(Marcos 13:24-27; Lucas 21:25-28)

29 Ganing pa si Jesus, "Matapos lamang
tang sobrang kaliwagan ong timpong asi,
mangi-lep tang kaldaw ig ang bolan indi ra

† 24:15 24:15 Ang mga bitalang "Ang Maniglangga ang Sobrang Manginsolto ong Dios" ay nagalin ong Daniel 9:27, 11:31 ig 12:11. Sigon ong doma, ang agganingen tarin yay ang tatang dios-diosan ang bintang ni Aristocus Epiphanes ong teled tang primirong Timplo tang mga Israelita don ong Jerusalem asing 168 B.C. Piro sigon ong doma, ang maliag yaning ni Jesus tarin yay ang bindoat tang mga taga Roma asing 70 A.D., asing linangga nira tang ba-long Timplo. Ig sigon ka ong doma, ang agganingen tarin ang Maniglangga, yay ang kontra-Cristo ang komabot pa, ba-lo magbalik si Jesu-Cristo ong kalibotan.

mangayag. Mangabo-log tang mga bitokon
ig pakedegen tang tanan ang aggitaen ong
langit. 30 Ig itaen ong langit tang pasinial
ang yo, ang Ana ta Taw, alenget dang mag-
balik, ig ang tanan ang mga taw ong kalib-
otan mamagini-yak ong sobrang eled nira.
Tenged itaeno nira ang tatabid ong mga
onom, ang pagekelo tang makabebereng
ang gaem ig kadengegan. 31 Ong mapoir-
sang tonog ta torotot, tobolono ra tang
yen ang mga anghil ang magsimet da tang
tanan ang taw ang piniliko, magalin ong
tanan ang parti tang kalibotan."

Ang adal ang nagalin ong papa tang igos
(Marcos 13:28-31; Lucas 21:29-33)

32 "Intindien mi tang adal ang nagalin ong
papa tang igos: Mga itaen mi narin ang
pangolbot da, gata-wanan ming alenget da
tang koarisma. 33 Pario ka ta si, mga itaen mi
ra nganing gainabo ra tang mga bagay ang
inaningo ong nindio, mata-wanan ming
indi ra maboay, komabot da tang timpong
asi ig madalio rang magbalik. 34 Tandan
mi: May doma ong mga taw ang gangaboi
mandian ang kabotan pa nira tang mga
bagay ang nang mainabo. 35 Malipat tang
langit may ang tanek, piro ang yen ang mga
bitala magpadayon ang anday kataposan."

Anday gatako mga tanopa magbalik si Jesus
(Marcos 13:32-37; Lucas 17:26-30, 34-36)

36 "Piro anday taw ang gatako mga tanopa
komabot tang kaldaw ang asi obin oras.
Maski ang mga anghil ong langit, maski
yo, ang Ana mismo tang Dios, indio ka
gatako. Ang Dios ang Tatay lamang tang
gatako ta sia. 37 Ang agboaten tang mga
taw ong timpong magbaliko, magkapario
tang asing timpo pa ni Noe. 38 Ong tim-
pong asi, ba-lo kiminabot tang bonaw, an-
day domang aggintindien tang mga taw
kondi pamamangan ig pamanginem, pa-
mangatawa ig agpakatawa, asta ra lamang
ong kaldaw ang siminay da Noe ong mabael
ang barko ang aggoyan ta arka. 39 Oman
kiminabot tang ba ang anday kalaom nira ig
nangapatay tang tanan ang nangabo-wan.
Maning ka ta si ong timpong magbaliko.
Ang mga taw, anda kay kalaom nira ang
komaboto ra. 40 Ong oras ang asi, mga
may doroang laling pamagobra ong bokid,
ang tambilog komiten ig ang tambilog bo-
wanan. 41 Obin mga may doroa nga babayan
ang pagkatodan ang panlebek, komiten
tang tambilog ig ang tambilog bo-wanan
ka. 42 Animan magimong listo amo ig pirm-
ing simpan, tenged indi amo gatako mga
tanopa komabot tang Gino mi. 43 Isipen mi
narin: Mga gata-wanan lamang tang may
nandia tang balay mga onopang orasay
komabot tang takawan, bantayan na enged
agod indi ma-led tang balay na. 44 Animan
yamo, kaministiran ang magbantay amo ig
pirming listo. Tenged yo, ang Ana ta Taw,
komaboto ong oras ang indi gelaten mi."

Ang mataligan ang torobolon ig ang belag
(Lucas 12:41-48)

45 Nagistoria pa si Jesus ong nira ong
palimbawang na. Ganing tanandia, "Ang
mataligan ig matakong torobolon, yay ang
boaten tang may nandia tang balay ang
ingkargado ong domang mga torobolon na,
ig ya kay ang magtorol ong nira ta pa-
mangan ong tamang oras. 46 Masoirti tang
torobolon ang asi mga kabotan tanandiang
pagboat tang katengdanan na ong pagbalik
tang agalen na. 47 Sigoradong boaten da
enged tanandiang ingkargado ong tanan
ang pagkabetang tang agalen na. 48 Piro
mga malain tang torobolon ang asi, man-
ing ong sadili na, 'Maboay-boay pa ba-
lo magbalik tang agaleno.' 49 Ig impisan
na rang bogbogon tang aroman nang mga
torobolon, asta magiga-pen da ang maman-
gan ig manginem ong mga manigpabaleng.
50 Oman komabot tang agalen na ong kaldaw
ang indi enged gelaten na, ig ong oras ang
indi gata-wanan na. 51 Dayon da tanandiang
kastigon tang agalen na ta doro kaliwag,
ba-lo ibanggil ong logar ang para ong mga
taw ang paita-ita lamang tang pagto nira.
Don tanandia magini-yak ang aroman nira
ig komayeget tang mga isi na."

25

Ang palimbawa natetenged ong tampolok ang soltiras

1 "Pag kabot tang kaldaw ang asi, ang
mainabo ong inadian tang Dios mapapario
ong istoriang natetenged ong tampolok
ang soltiras asing may kasalan. Sigon ong
kaogalian nira, ang mga soltiras ang asi

namagekel ta mga tolok nira ig namansi-
panaw da para mamansibagat ong laling
karasalen. [2] Ang lima ong nira anday isip
nira, piro ang lima maorosay ta kinaisipan.
[3] Ang limang asing anday isip nira, nam-
agekel ta mga tolok nira, piro indi tanira
namagekel ta langis ang pangrisirba. [4] Piro
ang mga soltiras ang morosay, namagekel
ang lagi ta bastanting langis nira. [5] Mandian
ang nainabo, nātrasong kiminabot tang lal-
ing karasalen, animan pinoyat da tanira ig
nangapoyat ang tanan.

[6] "Asing tenganan da, may miniteg ang
ganing, 'Asia ra tang laling karasalen!
Dalien mi, bagaten mi ra!' [7] Nangapoaw
tang tampolok ang asing soltiras ig linisto
nira tang mga tolok nira. [8] Ganing tang
mga soltiras ang anday isip nira ong mga
soltiras ang morosay, 'Olday ami ka nindio
ta langis, maski ge-ley lamang. Way, ang
mga tolok amen madali rang mapatay!'

[9] "Piro ganing tang mga soltiras ang may
isip nira, 'Indi poidi, tenged mga oldan
amo pa yamen, parario itang mangalo-tan.
Paning amo ra lamang ong mga manig-
pabakal ig mamakal amo ta para ong nin-
dio.' [10] Animan namansipanaw da tang
limang soltiras ang asi para mamakal ta
langis. Pagapagalin lamang nira, ya kay
ang pagkabot tang laling karasalen. Ig ang
limang simpan ang lagi, nangatabid ong
nandia ang napaning ong kombida. Paga-
led nira ong kombidan, dayon dang sini-
radoan tang portan.

[11] "Maboay-boay ta ge-ley, kiminabot da
tang aroman nirang mga soltiras ang nama-
makal ta langis, ig namansigoy tanira ong
loa ang ganing, 'Magino, pa-leday ami ka!'

[12] "Piro ganing tang lali, 'Indio gailala ong
nindio.' "

[13] Oman dayon ang minaning si Jesus,
"Yay sia ang kaministiran ang magimong
listo amo ig pirming simpan, tenged indi
amo matako mga tanopa obin onopang
kaldaway obin oras tang pagkaboto."

Ang palimbawa natetenged ong mga torobolon ang inintrigan ta koarta
(Lucas 19:11-27)

[14] Nagistoria pa si Jesus ong nira ong
tata pang palimbawa ang ganing, "Ang
paggaraemen tang Dios bilang adi pario
ong bindoat tang tatang taw ba-lo tanandia
nagbiahi ong alawid ang logar. Ginoyan
na tang mga torobolon na ig inintrigan
na tanira tang mga manggad na para ipa-
panaw nira ong nigosio. [15] Ang kada tata
ong nira, sindolan na sigon ong abilidad
na ong pagnigosio. Ang tata sindolan na
ta 5,000 ang pidasong koartang bolawan;*
ang tata 2,000 ang pidaso, ig ang tata pa
sindolan na ka ta 1,000. Oman dayon da
tanandiang nagalin. [16] Ang torobolon ang
sindolan ta 5,000 ay nagnigosiong lagi ig
naganansia tanandia ta 5,000 ka. [17] Ya
kay ang bindoat tang sindolan ta 2,000, ig
naganansia ka tanandia ta 2,000. [18] Piro
ang inintrigan ta 1,000, napanaw ig nagali
ong tanek, oman limbeng na tang koartang
sindol ong nandia tang agalen na ang dapat
inigosio na rin.

[19] "Pagata-lib tang naboay ang timpo,
nagbalik tang agalen nira. Pinampagoy na
tang mga torobolon na para mata-wanan
na mga pirapa tang naganansia nira ong
koartang inintriga na. [20] Ang torobolon
ang sindolan ta 5,000 yay na-kaw ang na-
palenget ong agalen na ig ganing, 'Magino,
inintrigano nio ta 5,000. Nani tang 5,000
ang sindol mo ong yen ig ang 5,000 kang
ganansiao.'

[21] " 'Mo-ya!' ganing tang agalen na, 'Mo-
yāng torobolon! Yawa, nataligana ong ge-
ley ang kantidad. Animan mandian intri-
gana ra yen ta mas mabael ang kantidad.
Mangalipaya ka ang aromano!'

[22] "Oman ang torobolon ang sindolan
ta 2,000 napalenget ka. Ganing tanandia
ong agalen na, 'Magino, inintrigano nio ta
2,000. Nani tang sindol mo ong yen ang
2,000 asta ang 2,000 kang ganansiao.'

[23] " 'Mo-ya!' ganing tang agalen na ong
nandia, 'Mo-yāng torobolon! Yawa, natal-
igana ong ge-ley ang kantidad. Animan
mandian intrigana ra yen ta mas mabael
ang kantidad. Mangalipaya ka ang aro-
mano!'

[24] "Ig napalenget ka tang ya-lo ang inin-
trigan na ta 1,000. Ganing tang torobolon

* 25:15 25:15 "koartang bolawan." Ong bitalang Grigo, "talinto." Ang kantidad tang tanga koartan ang talinto pario tang sol ta tatang trabahador ong teled tang 15 ang takon.

ang na, ‘Gata-wanano ang yawa mabela-
tang taw. Agkomiten mo tang ganan-
sia tang binedlayan ta doma, ig maski
belag ta yawa tang nagloak, aggayegen
mo. 25 Geldano ong nio, animan limbengo
lamang tang koarta mo ong tanek agod indi
malipat. Ya, nani tang 1,000 mo.’
26 “Ganing tang agalen na, ‘Anday kointa
mong torobolon! Tamadana! Gata-wanan
mo palang agkomiteno tang ganansia
ig ang pa-bat maski belag ta yo tang
nagbedlay? 27 Angay indi bino-log mo ong
bangko tang koartao, agod mga mabaliko,
makomito asta ang tobo na?’ 28 Oman
ganing tang agalen ong domang mga
torobolon, ‘Komiten mi ong nandia tang
koartang 1,000 ig i-dol mi ong torobolon
ang may 10,000 na. 29 Tenged ang kada
tatang mataligan, oldan pa asta mandoro
tang nandia. Piro ang indi mataligan,
maski ang ge-ley lamang ang inintriga
ong nandia, sia komiten pa ka enged ong
nandia.† 30 Ala, ang torobolon ang asiang
anday kointa na, i-lek mi don ong loa ong
maki-lep. Don tanandia magini-yak ig
komayeget tang isi na.’ ”

Ang pagorosgaren ong oring kaldaw

31 Nagpadayon si Jesus ong pagbitala na
ang ganing, “Mga yo, ang Ana ta Taw,
komabot ong mabael ang kayagano ig aro-
mano tang tanan ang mga anghil, ya ray
ang oras ang komarongo bilang adi ong yen
ang trono, para maggaem ong tanan. 32 Ong
kaldaw ang asi simeten tang tanan ang mga
taw ong talongano. Oman belageno tanira
ong doroang gropo pario tang pagpalbag
tang manigbadbad tang mga karniro ong
mga kambing. 33 Ang mato-lid ang mga
taw, ang kaparioan nira mga karniro ig
ibetango ong yen ang to. Ig ang mga
taw nga ang kaparioan nira mga kambing
ibetango ka ong yen ang wala. 34 Oman,
bilang Adi, maningo ong mga taw ang gam-
pir ong yen ang to, ‘Pinalabi amo tang
Dios ang Tatayo! Tenled amo ig mistar
ong inadian ang tinagana na ong nindio
mimpisa pa asing boaten tang kalibotan.
35 Aggaloyan amo enged tang Dios, tenged
asing agle-meno, pinapano nindio. Ig asing
agkoaweno, pinainemo nindio. Asing dono
ong logar mi bilang dayoan, pinadayono
nindio ong balay mi. 36 Ig asing anday
lambongo, pinalambongano nindio. Asing
pagmasito, sinagodo nindio. Ig ang pa-
gaprisō, binisitao nindio ig linipay.’
37 “Somabat tang mga taw ang mato-lid,
‘Gino, tanoapa inita amen ang naletem
ig pinapana yamen, obin kinoawa ang
pinainema yamen? 38 Tanoapa inita amen
ang anday madayonan mo ig pinadayona
yamen ong balay amen, obin anday lam-
bong mo ang pinalambongana yamen? 39 Ya
ka tanoapa inita amen ang nagmasit obin
napriso ig binisitā yamen?’
40 “Oman yo, ang Adi, somabato ong nira
ang maning, ‘Ong matod, asing bindoat mi
tang maning atan ong mga logodo,‡ maski
ang kadibabakan ong pama-dek tang mga
taw, pario ra ka ang sia bindoat mi ong yen.’
41 “Oman yaningo ka ong mga taw ang
gampir ong walao, ‘Palawid amo tarin, ya-
mong mga sinompa tang Dios! Don amo ra
lamang ong apoy ang indi enged mapatay-
patay, ang yay ang logar ang natagana
ong ni Satanas asta ong mga sinagpan
na. 42 Tenged asing agle-meno, indio en-
ged pinapan mi. Asing agkoaweno, indio
pinainem mi. 43 Asing dono ong logar mi
ang anday madayonano, indio enged pina-
dayon mi ong balay mi. Ya ka asing anday
lambongo, indio ka sindolan mi. Ig asing
pagmasito ig pagapriso indio ka binisita
mi.’
44 “Ig somabat ka tanira ang maning,
‘Gino, tanoapa inita amen ang naletem ig
kinoaw, obin anday madayonan mo, obin
anday lambong mo, obin nagmasit, obin
napriso ang indi ami nagtabang ong nio?’
45 “Yo, ang Adi, somabato ka ong nira,
‘Ong matod, asing indi sinabangan mi tang
mga logodo, maski ang kadibabakan ong
pama-dek ta taw, midio yo ra ka tang indi
sinabangan mi.’

† 25:29 25:29 Ong palimbawang na, ang agalen tang mga torobolon yay ang Dios, ig ang mga torobolon yay ang mga sinakepan tang Dios. Ang maliag yaning tang koarta belag lamang ta koarta, kondi asta ang sari-saring mga abilidad obin kinata-wanan ang sindol tang Dios ong yaten. Ang mga narin, indi dapat italok ta kondi gamiten ta para ong ikakao-ya tang aroman tang pamagto. Ig mga mataligan ita ong grasia obin mga abilidad ang narisibi ta ong Dios, mas dolangan na pa enged.

‡ 25:40 25:40 Mga natetenged ong sinopa tang mga logod ni Jesus, telekan ong Mateo 12:48-50.

46 "Animan sia tanira pālinen ig silotan
asta ong tanopa. Piro ang mga mato-lid yay
ang oldan ta kaboing anday kataposan."

26

Plano para patayen si Jesus
(Marcos 14:1-2; Lucas 22:1-2; Juan 11:45-53)

1 Pagatapos ang nagtoldok si Jesus tang
tanan ang na, ganing tanandia ong mga
sinagpan na, 2 "Gata-wanan ming doroa ra
lamang kaldaw, Pista ra tang Pagta-lib tang
Anghil,* ig yo, ang Ana ta Taw, traidorono
ig yintrigao ra ong mga taw para ilansang
ong kros."
3 Mandian, asing oras kang asi, ang mga
mepet tang banoa may ang mga pan-
golokolo ong mga padi pamagsimet da
don ong palasio ni Caifas, ang yay ang
kalawigan ang padi nira. 4 Namagampang-
ampang tanira mga monopa madep nira si
Jesus ong talok, oman ipapatay. 5 Ganing
tanira, "Indi itōn ta ong kasagsagan tang
pista, itaben magkagolo tang mga taw."

Bino-bokan ta pabanglo si Jesus
(Marcos 14:3-9; Juan 12:1-8)

6 Mandian, asing don si Jesus ong bario
tang Betania, napaning tanandia ong balay
ni Simon ang dating liproso. 7 Mintras
pamangan tanira, pinalengetan si Jesus
tang tatang babay. May aggekelan nang
tereldan ang boat ong batong midio mar-
mol. Ang teled na tatang klasi ta paban-
glo ang dorog kamal, ig sia bino-bok tang
babay ong kolo ni Jesus. 8 Asing itaen
tang mga sinagpan na, pinangerepan tanira
ig namagmoro-moro ang ganing, "Aroy!
Arangan da tang pabanglong asia! 9 Mga
pinabakal pa sia, ang bayad na mabael
ang kantidad, ig malimos pa rin ong mga
malilised."
10 Piro gata-wanan ni Jesus tang ag-
pagampangan nira, animan ganing tanan-
dia ong nira, "Angay pagpalabet amo ong
babay ang na? Pabayan mi lamang. Ang
bindoat nang na ong yen doro kasinlo.
11 Ang mga malilised pirming ka-pen mi ig
poidi pang matabangan mi. Piro yo, indio
ra maka-pen mi ong maboay ang timpo.
12 Anda pa ngani, bino-bokano ra nandia ta
pabanglo agod magimong simpan da tang
sinangonio mga ilbengo ra. 13 Agganingo
ong nindio, maski ong aripa ipatako tang
Mo-yang Balita tarin ong bilog ang kalib-
otan, ang bindoat tang babay ang na ong
yen magapil ka enged bilang pagdemdem
ong nandia."

Napaoyon si Judas ang traidoron na si Jesus
(Marcos 14:10-11; Lucas 22:3-6)

14 Pagatapos ta si, si Judas Iscariote, ang
tata ong tampolok may doroang apostolis
ni Jesus, napaning ong mga pangolokolo
ong mga padi. 15 Nagigampang si Judas ong
nira ang ganing, "Pirapa tang isol mi ong
yen mga tabangan amo yen ang depen si
Jesus?" Binilangan ang lagi nira si Judas ta
tolompolok ang pidasong koartang silber.
16 Animan nagimpisa ra tanandiang nagelat
ta tamang oras para maintriga na si Jesus
ong nira.

Nagsimpan da Jesus ta panapon para ong pista
(Marcos 14:12-21; Lucas 22:7-14, 21-23; Juan 13:21-30)

17 Asing kiminabot tang primirong
kaldaw tang Pista tang Tinapay ang Anday
Pampalsa na,† napalenget ong ni Jesus tang
mga sinagpan na ig nane-ma ang ganing,
"Ong ari ami pa magsimpan ta yapon ta
para ong Pista tang Pagta-lib tang Anghil?"
18 Siminabat si Jesus, "Paning amo don
ong lansangan, ong balay tang taw ang
inaningo ra ong nindio. Aningen mi tanan-
dia ang, 'Nagtoyon tang Maistro ang gan-
ing, kiminabot da tang oras na. Tarin ono
tanandia magsilibra tang Pista tang Pagta-
lib tang Anghil ong balay mo, aroman na
tang mga sinagpan na.' "
19 Animan napanaw da tang mga sinag-
pan ni Jesus ig nagsimpan tanira tang

* 26:2 26:2 26:2 Ang "Pista tang Pagta-lib tang Anghil" mga ong bitalang Grigo yay ang "Paskoa." Na belag ta pario ong agganingen ang "Paskoa" mandian. Ang pistang narin agsilibraen tang mga Judio takon-takon bilang pagdemdem nira ong paglibri tang Dios ong mga kamepet-mepetan nira ong mga taga Ehipto, asing timpo ni Moises. Telekan ka ong Bokabolario, ong "Pista tang Pagta-lib tang Anghil." † 26:17 26:17 Kada takon, ang "Pista tang Tinapay ang Anday Pampalsa na" agsilibraen tang mga Judio ong teled ta pitong kaldaw. Ang bispiras tang kapistan, yay ang labing pamagsimpan tang kada pamilia ta ispisial ang panapon ong pagsilibra nira tang Pista tang Pagta-lib tang Anghil. Mabasa ta tang natetenged ong mga pistang narin ong Bokabolario, asta ong Exodo 12:18-20 ig Deuteronomio 16:5-8.

panapon nira para ong pista, sigon ong
tobol na ong nira.

Ang Sagradong Panapon
(Marcos 14:22-26; Lucas 22:14-20; 1 Corinto 11:23-25)

20 Asing alikarem da, kiminarong da si
Jesus para manapon, aroman na tang
tampolok may doroang mga sinagpan na.
21 Mintras pamamangan tanira, ganing si
Jesus ong nira, "Begen amo yen tang kama-
todan, yo, traidorono tang tata ong nindio
tarin."
22 Pagabasi ta si tang mga sinagpan na,
namagsinti tanira ig nane-ma tang kada
tata ong ni Jesus ang ganing, "Gino, yo ra
bato?"
23 Ganing si Jesus ong nira, "Agganingo,
tata ong nindio ang yen ang mga kasaro,
ang nagte-me ta tinapay ong mangkok ang
na, yay ang magtraidor ong yen.‡ 24 Yo,
ang Ana ta Taw, mapatay sigon ong na-tang
dang lagi ong Sagradong Kasolatan. Piro
kailo ka tang taw ang magtraidor ong yen!
Mas mo-ya pa ong nandia, indi ra lamang
nataw."
25 Dayon ang minaning tang traidor ang si
Judas, "Maistro, yo ra bato?" Ganing si Je-
sus ong nandia, "Yawa ra ka tang naganing
ta sia."
26 Mintras pamamangan pa tanira,
namisik si Jesus ta tinapay ig nagpasalamat
ong Dios. Oman pinisi-pisi na ig sindol na
ong mga sinagpan na ang ganing, "Risibien
mi narin ig panganen. Na tang yen ang
sinangoni."
27 Pagatapos, bindiotan na tang tatang
kopang bino ig nagpasalamat si, oman sin-
dol na ong nira ig ganing, "Manginem
among tanan ta narin. 28 Na tang dogo tang
ba-long inigoan ang agboaten tang Dios
para ong nindio.§ Ang yen ang dogong na
mailat agod yading mapatawad ong mga
kasalanan nira. 29 Agganingo ong nindio,
indio ra moman ang manginem ta binong
maning ta na ang pagalin ong obas, asta
indi komabot tang kaldaw ang mamaga-
pen ita sing manginem tang ba-long bino
ong inadian tang yen ang Tatay."
30 Pagabitala ni Jesus ta si, namagkanta
tanira ta tatang kantang pagdayaw ong
Dios, ba-lo tanira namansipaning ong
Bokid tang Kaoliboan.

Minaning dang lagi si Jesus ang si Pedro magbo-li
(Marcos 14:27-31; Lucas 22:31-34; Juan 13:36-38)

31 Ganing si Jesus ong mga sinagpan
na, "Ong matod, mandian ang labi, bo-
wanano nindiong tanan, tenged na-tang
dang lagi ong Kasolatan, 'Ipagna tang Dios
ang patayen tang manigbadbad, ig ang mga
karniro mamagwasag.'* 32 Piro matapos ang
boieno rang moman tang Dios, tongkawo
ong nindio don ong Galilea."
33 Ganing si Pedro ong ni Jesus, "Bo-
wanana pa nirang tanan, piro india ka en-
ged bo-wanan ta!"
34 Siminabat si Jesus, "Tandan mo na,
Pedro: Ba-lo manolōk tang mano mandian
ang garamal, ma-long bisisang magbo-li
ang maning india gailala ong yen." 35 Piro
ganing si Pedro ang nagpareges, "Maski
patayeno pang aroman mo, indio ka enged
maning ang india gailala ta!" Ig ya kay ang
inaning tang tanan ang mga sinagpan ni
Jesus.

Asing nangadi si Jesus ong Getsemani
(Marcos 14:32-42; Lucas 22:39-46)

36 Oman ingkelan tanira ni Jesus ong logar
ang aggoyan ta Getsemani. Pagakabot don,
ganing si Jesus ong mga sinagpan na, "Atan
amo lamang mintras pangadio don ong
tokawan." 37 Piro pinatabid na si Pedro
may ang doroang ana ni Zebedeo. Na-
borido ra tang isip na ig dorog kabelat tang
panemdeman na tenged ong agtalongaen
na. 38 Ganing si Jesus ong tolo, "Midio
mapatayo ra ong sobrang sintio! Atan amo
lamang ig magpolaw amo ang aromano."
39 Pagatokaw-tokawan na ta ge-ley, dim-
inagpa tanandia ig nagampo ong Dios ang
ganing, "Tatay, mga maimo lamang, indio
ra papasaren mo ong kaliwagan ang na.†
Piro belag tang yen ang kaliagan tang dapat
ang matoman, kondi ang kaliagan mo."

‡ 26:23 26:23 Salmo 41:9 § 26:28 26:28 Ang "ba-long inigoan" pinabaked tang dogo ni Jesus. Telekan ong Hebreo 9:15; 13:20. Sigon ong ba-long inigoan, agto-dol tang Dios ong mga pamagto tang dorog kasinlong mga pangako na pario tang kaloy ig kao-yan na, ang kalibrian ig ang ba-long kaboi, asta ang Ispirito Santo. Telekan ka ong Bokabolario, ong "Ba-long Inigoan." * 26:31 26:31 Zacarias 13:7 † 26:39 26:39 Ong bitalang Grigo: "Tatay, mga maimo lamang, ipalawid mo ong yen tang kopang na."

40 Pagabalik na don ong tolong mga sinag-
pan na, kinabotan na tanirang gangapoyat.
Ganing tanandia ong ni Pedro, “Onora ka?
Indi amo ka enged mapagpapoyat ang aro-
mano, maski tang oras lamang? 41 Indi amo
mapoyat. Mangadi amo agod indi amo
madeg ta tokso. Galiliag amo ka rin ang
magboat ta mo-ya, piro agdegen amo tang
sinangoni ming malolobay.”‡

42 Napalawid sing oman si Jesus ig
nagampo si ang ganing, “Tatay, mga
kaministiran ang enged ang takaneno
tang kaliwagan ang narin, risibieno,§ agod
matoman tang kaliliagan mo.” 43 Pagabalik
na don ong tolo, kinabotan na sing
gangapoyat tenged pisan dang agkapoyon
ta poyat.

44 Animan bino-wanan na si tanira ig
napalawid sing oman. Nangadi tanandia
ong ya-long bisis ig ang pinangadi na pario
si ka tang primiro. 45 Pagatapos, nagbalik
sing oman ong mga sinagpan na ig ganing,
“Gangapoyat amo pa ka enged? Telekan
mi! Kiminabot da tang oras ang yo, ang Ana
ta Taw, yintriga ra ong kalima tang mga taw
ang mapinagtalaken. 46 Maytara! Asia ra
tang taw ang magtraidor ong yen!”

Dinep si Jesus

(Marcos 14:43-50; Lucas 22:47-53; Juan 18:3-12)

47 Asing bibitala pa si Jesus, kiminabot da
kaman si Judas, ang tata ong tampolok may
doroang apostolis na. Tang paneng tang
aroman nang mga taw ang pamagekel ta
mga ispada may pamalo. Ang mga taw ang
na sinobol tang mga pangolokolong padi ig
mga mepet tang banoa. 48 Minaning dang
lagi ong nira tang traidor ang si Judas tang
onopay sinial na. Ang inaning na, “Ang taw
ang itongano yay ang depen mi.”

49 Animan mandian, napalenget ang lagi
si Judas ong ni Jesus ig minaning, “Mo-yang
labi, Maistro.” Oman dayon ang initongan
na. 50 Ganing si Jesus ong ni Judas, “Tangay,
boaten mo ra tang onopay boaten mo.” Ig
dayon ang laging pinalengetan si Jesus tang
mga taw ig dinep nira.

51 Piro tata ong mga aroman ni Jesus nag-
bonlok tang ispada na ig dayon ang tinag-
pas na tang torobolon tang kalawigan ang
padi. Nalampong tang talinga na. 52 Ganing
si Jesus ong nanibat, “Ibalik mo ong tage-
ban na tang ispada mo! Ang paggamit ta
ispada, ong ispada ka mapatay. 53 India
gatako? Poidiong magpatabang ong Tatayo
ig paekelanong lagi nandia ta rinibo-ribong
mga anghil.* 54 Piro mga maning ta sia tang
boateno, monopa matoman tang inaning
dang lagi ong Sagradong Kasolatan ang
kaministiran maning ta na tang mainabo?”

55 Oman ganing si Jesus ong dorong taw
don, “Angay? Yo, kriminalo ang pam-
agekel amo ta mga ispada may pamalo para
depeno? Kaldaw-kaldaw pagtoldoko ong
Timplo, angay indiong lagi dinep mi don?
56 Piro ang tanan ang narin gainabo agod
magmatod tang sinolat tang mga propita
ong Kasolatan natetenged ong yen.”

Pagabitala na lamang ta si, bino-wanan
si Jesus tang mga sinagpan na ig namansi-
layas tanirang tanan.

Pinatalonga si Jesus ong tanan ang mga opisialis tang banoa

(Marcos 14:53-65; Lucas 22:54-55, 63-71; Juan 18:13-14, 19-24)

57 Ingkelan si Jesus tang namagdep ong
nandia ong balay ni Caifas, ang yay ang
kalawigan ang padi tang mga Judio. Don
ka pamagsimet tang mga manigtoldok tang
Katobolan ig ang mga mepet tang banoa.
58 Si Pedro pala dadaton ong nira, piro don
lamang ong alawid-lawid. Pagakabot nira
ong balay tang kalawigan ang padi, simin-
led ka si Pedro ong kodal ig kiminarong
tanandia ong loa, aroman tang mga goar-
dia, agod itaen na mga onopa tang mainabo
ong ni Jesus.

59 Mandian, ang mga pangolokolo ong
mga padi ig ang tanan ang mga opisialis

‡ 26:41 26:41 Ong bitalang Grigo: “Matod kaman ang listo ra tang ispirito piro malobay tang sinangoni.” § 26:42 26:42 Ong bitalang Grigo: “Tatay, mga kaministiran ang enged ang manginemo ong kopang nang ponok ta kaliwagan, risibieno.” * 26:53 26:53 Ang “rinibo-ribong mga anghil,” mga ong bitalang Grigo ay tampolok may doroang batalion ta mga anghil. Asing timpong asi, ang tang batalion bali 6,000 ang lagi. † 26:59 26:59 Ang mga “opisialis tang banoa” yay ang aggoyan ta “Sanedrin” mga ong bitalang Tagalog. Telekan ka ong Bokabolario, ong “Sanedrin.”

tang banoa,† pamagdilem ta ibidinsia kontra ong ni Jesus, maski belag ta matod, agod masintinsian nira ta kamatayen.
60 Piro maski dorong namansitalonga para
magtistigo ta kabo-lian kontra ong ni Je-
sus, anda enged ay inita nirang ibidinsia
para masintinsian nira. Asing ori ra, may
doroang taw ang nagprisintar ang ganing,
61 "Ganing tang taw ang na, kaya na onong
gebaen tang Timplo tang Dios, ig ong teled
ono ta tolong kaldaw, ipa-deng na sing
oman."
62 Animan kimindeng tang kalawigan ang
padi ig nane-ma ong ni Jesus, "Angay india
sasabat? Onopay maning mo ong mga
riklamo nirang na kontra ong nio?" 63 Piro
inding pisan minibek-ibek si Jesus. Animan
ganing si ong nandia tang kalawigan ang
padi, "Magbega ra ong yamen ong talongan
tang Dios ang boi!‡ Yawa ra tang Cristo, ang
Ana tang Dios?"
64 Ganing si Jesus, "Yawa ra ka tang na-
ganing. Ig agganingo ong nindio, indi ra
lamang maboay, itaeno nindio, yo, ang
Ana ta Taw, ang kakarong gampir ong to
tang Makagagem. Ig itaeno ka nindio ang
tatabid ong mga onom ang pagbalik tarin
ong kalibotan."
65 Pagabasi ta si tang kalawigan ang padi,
linasik na tang lambong na ong sobrang
kasisilagen na ig minaning, "Pangambong
tanandia tang Dios! Anda ray kaministiran
ta mga tistigos! Naba-yan mi ra mismo tang
inaning na! Dorog kabelat tang kasalanan
ang na! 66 Mandian, onopay lalang mi?"
Ganing tanirang siminabat, "Dapat ong
nandia patayen!"
67 Oman inolakan nira si Jesus ong emet
na ig sinalalabangan pa nira tang sontok.
Ig ang doma nanampaling ong nandia ang
ganing, 68 "Mga yawa kaman tang Cristo,
abir! Pinton mo mga sinopay panampaling
ong nio!"

Nagbo-li si Pedro ang ganing indi ono gailala na si Jesus

(Marcos 14:66-72; Lucas 22:56-62; Juan 18:15-18, 25-27)

69 Mandian, asing oras kang asi, si Pedro
don pang kakarong ong loa ong ge-ley ang
plasa. Pinalengetan tanandia ta tatang
babay ang torobolon tang kalawigan ang
padi. Ganing tang babay ong ni Pedro,
"Midio yawa aromana ka tang Jesus ang
asing taga Galilea."
70 Piro nagbo-li si Pedro ong talongan
tang tanan ang mga taw don. Ganing
tanandia, "Way inayo--indio gatako mga
onopay agbibitala mo!"
71 Oman napalawid-lawid tanandia don
ong may portan tang kodal. Don inita
si tanandia tang tata sing torobolon ang
babay, ig ganing ong mga taw ang pamansi-
deng don, "Ang taw ang na aroman ni Jesus
ang taga Nazaret."
72 Nagbo-li si si Pedro ang ganing, "Som-
pano pa! Indio enged gailala ong taw ang
asing agganingen mo!"
73 Maboay-boay ta ge-ley, namansi-
palenget ong nandia tang mga taw ang
asing ke-deng don ig ganing ka, "Yawa, tata
kaman ong mga aroman ni Jesus! Gata-
wanan sia tenged pario tang ponto tang
pamitala mi."
74 Piro nanompa pa enged si Pedro ang
ganing, "Mapatayo pa!§ Indio baya gailala
ong taw ang asi!" Ig ya ray ang pagpanolōk
tang mano. 75 Oman nademdeman da ni
Pedro tang inaning ni Jesus ong nandia ang
ganing, "Ba-lo manolōk tang mano, ma-
long bisisang maning ang india gailala ong
yen." Ig nagalin si Pedro ang dorong i-yak
na.

27

Ingkelan si Jesus ong ni Pilato

(Marcos 15:1; Lucas 23:1-2; Juan 18:28-32)

1 Pagaramal, māga pang pisan
namagbaragat-bagat tang mga pangoloko-
long padi may ang mga mepet tang banoa
ig namagpaigo mga onopay boaten nira
agod mapapatay nira si Jesus. 2 Oman dayon
dang linapot nira ig ingkelan ong ni Pilato,
ang gobirnador, ig inintriga nira don ong
nandia.

Binitay ni Judas tang sadili na

(Bindoatan 1:18-19)

3 Asing pagatako tang traidor ang si Judas
ang nasintinsian da si Jesus ang patayen,

‡ 26:63 26:63 "Dios ang boi" tang goy tang mga Judio ong Dios ang Makakagaem, tenged tanandia matod ang boi, ig belag ta pario ong mga dios-diosan tang domang mga nasion, ang boat-boat lamang ta taw. § 26:74 26:74 Ong bitalang Grigo: Ig sinompa ni Pedro tang sadili na.

nagtogat tanandia ong bindoat na. Animan
napaning tanandia ong mga pangolokolong padi may ong mga mepet tang banoa,
para ibalik na tang sinol ong nandia ang
tolompolok ang pidasong koartang silber.
4 Ganing si Judas ong nira, "Nagkatalakong
enged ang tinraidoro tang tatang taw ang
andang pisan ay talak na." Piro ganing tang
mga pangolokolo ang namansisabat, "Balā!
Yawa tang manabat!"
5 Oman ang bindoat ni Judas, sina-bol na
tang koarta don ong teled tang Timplo, ig
pagatapos dayon tanandiang limindoa ig
binitay na tang sadili na.
6 Ang koartang sina-bol ni Judas, pin-
isik tang mga pangolokolong padi. Ganing
tanira, "Ang koartang narin indi ra poiding
igapil ong koarta tang Timplo. Sia kontra
ong Katobolan ta tenged ang koartang na
binayad agod ipapatay tang tatang taw."
7 Asing ori ra, namagoyonan tanira nga ang
koartang asi ibakal tang tanek tang manig-
boat ta oron agod boaten ang lebengan
para ong mga dayoan. 8 Animan asta man-
dian ang tanek ang asi aggoyan ta "Tanek
ang binayadan ta dogo."
9 Ong nainabong asi, nagmatod tang
inaning tang propitang si Jeremias ang
ganing, "Ang tolompolok ang pidasong
koartang silber ang yay ang kantidad ang
pinaginigoan tang mga pangolokolong Is-
raelita ang bayad para ong kaboi na, ki-
nomit nira ong ori ig 10 binayad ong tanek
tang manigboat ta oron, sigon ong tobol
tang Dios ong yen."*

Pinatalonga si Jesus ong ni Pilato
(Marcos 15:2-5; Lucas 23:3-5; Juan 18:33-38)

11 Mandian, asing si Jesus don da ong
talongan ni Pilato, sine-ma tanandia ni Pi-
lato† ang ganing, "Onopa? Matod ang yawa
tang adi tang mga Judio?"
Siminabat si Jesus, "Yawa ra ka tang
naganing."
12 Piro asing agbandanan tanandia tang
mga pangolokolong mga padi ig ang mga
mepet tang banoa, inding pisan tanandia
minibek-ibek.
13 Animan minaning ong nandia si Pilato,
"Indi gaba-yan mo tang yading agbabandan
nira kontra ong nio? Angay india sasabat?"
14 Piro inding pisan siminabat si Jesus, maski
ong tata ong mga riklamo nira. Animan
nabereng ta mo-ya tang gobirnador.

Si Jesus sinintinsian ang patayen
(Marcos 15:6-15; Lucas 23:13-25; Juan 18:39—19:16)

15 Kada Pista tang Pagta-lib tang Anghil,
nakaogalian da tang gobirnador ang pag-
palpat ta tatang priso, mga sinopay pa-
dolon ong nandia tang mga taw. 16 Mandian,
nāton ong takon ang asi may tatang ban-
tog ang priso, ang aran na si Barabbas.
17 Animan asing pamagsimet da tang mga
taw, nane-ma si Pilato ong nira ang gan-
ing, "Sinopa tang galiagan ming palpatano,
si Barabbas obin si Jesus ang aggoyan ta
Cristo?" 18 Maning don tang te-ma ni Pi-
lato tenged gata-wanan nang gangaibeg
lamang ong ni Jesus tang mga pangoloko-
long padi, ig yay sia animan ingkelan nira
si Jesus ong nandia.
19 Ig belag lamang ta sia, mintras
kakarong si Pilato don ong palagosgaran,
nagpatobol tang katawa na ong nandia
ang ganing, "Indi enged palabetan mo
tang taw ang asia ang anday kasalanan na.
Tenged talabi pinaliwagano ta mo-ya tang
talakinepo natetenged ong nandia."
20 Piro ang bindoat tang mga pangoloko-
long padi ig ang mga mepet tang banoa,
sinolsolan nira tang mga taw ang si Barab-
bas tang pa-dolon nirang palpatan ig si Je-
sus ipapatay. 21 Animan nane-ma sing oman
tang gobirnador ong mga taw, "Sinopa ong
doroang narin tang galiliagan ming pal-
patano?"
"Si Barabbas," tang sabat nira.
22 Ganing sing oman si Pilato, "Mga man-
ing don, onopay boateno ong ni Jesus ang
aggoyan ta Cristo?"
Namansisabat tanirang tanan, "Ilansang
ong kros!"
23 Ganing si Pilato, "Angay? Onopay
bindoat nang malain?"
Mas sinodoan pa tang mga taw tang iteg
nira, "Basta ilansang ong kros!"
24 Asing itaen ni Pilato ang anda ra enged
ay maimo na tenged ang mga taw mam-
agkagolo ra, nagpakomit tanandia ta wi ig

* 27:10 27:9-10 Ang mga Israelita ya kay ang mga Judio. Zacarias 11:12-13 † 27:11 27:11 Si Pilato taga Roma ig belag ta Judio. Tanandia tang gobirnador tang Judea asing timpo ni Jesus.

namanaw ong talongan mismo tang mga
taw. Ganing si Pilato, “Anda ray sarabateno
ong kamatayen tang taw ang na. Bala
amo!”
25 Namansisabat tang mga taw, “Sigi,
yami asta ang mga ana amen yay balang
manabat ong kamatayen na!” 26 Animan
ong ori, pinalpatan ni Pilato si Barabbas.
Piro si Jesus pinalatigo na, ig pagatapos
inintriga na ong mga sondalo na para
ilansang ong kros.

Si Jesus ininsolto tang mga sondalo
(Marcos 15:16-20; Juan 19:2-3)

27 Ingkelan si Jesus tang mga sondalo ong
palasio tang gobirnador, ig namagsimet
don ong palibot na tang tang batalion
ang mga sondalo. 28 Lindoatan nira si
Jesus tang lambong na, oman pinatokan
nira ta kapang granati‡ bilang intirimis.
29 Namagboat tanira ta korona-koronang
poros tenek oman bintang nira ong kolo
na. Pinabiotan ka nira ta bi-lak ong kalima
nang to, bilang baston ta adi. Oman aglod-
lodan nira ang ganing, “Biba ong adi tang
mga Judio!” 30 Inolakan pa nira tanandia,
oman kinomit nira tang agbiotan nang bas-
ton ang bi-lak ig pinatakan nira tang po-
pok tang kolo na. 31 Pagatapos nirang in-
solton, lindoatan nira tang kapang granati
ig pinatokan si nira tang sadiling lambong
na, ba-lo ingkelan da nira ong loa para
ilansang ong kros.

Linansang si Jesus ong kros
(Marcos 15:21-32; Lucas 23:26-43; Juan 19:17-27)

32 Asing loloa ra tanira ong lansangan,
may nabagat nirang tatang taw ang taga
Cirene, ang aran na si Simon. Rineges
tanandia tang mga sondalo ang magtakan
tang kros ni Jesus. 33 Oman namagdayon
tanirang paning ong logar ang aggoyan
ta Golgota, ang maliag yaning, logar ang
pa-dekan ang midio doli ta kolo ta taw.
34 Pagakabot nira don, agpainemen din nira
si Jesus ta bino ang may sampora nang
mapakit. Piro pagadimdim na ta si, indi
tanandia manginem.
35 Ig dayon dang linansang nira ong kros.
Asing pagalansang da nira, namagparabon-
lokan tanira para parti-partien nira tang
mga lambong na. 36 Pagatapos ta si, naman-
sikarong tanira para magbantay. 37 Ong may
kokoloan na, nagbetang tanira ta karatola
ong kros. Sinolatan narin tang riklamo
kontra ong nandia ang ganing, “Na si Jesus,
ang Adi tang mga Judio.” 38 May doroang
kriminal kang pinadengan nira ong ni Jesus
ang linansang. Ang kros tang tambilog
gampir ong to ni Jesus, ig ang tata gampir
ong wala.
39 Agtonga-tongan tanandia tang mga
taw ang pamansita-lib ig agginsolton nira
ang ganing, 40 “Hoy, ganinga laglagen mo
tang Timplo ig ong teled ta tolong kaldaw
ipa-deng mo sing moman! Mga yawa tang
Ana tang Dios, abir! Tomaboana atan ong
kros ig ilibri mo tang sadili mo!” 41 Maning
ka don tang bindoat tang mga pangoloko-
long padi ig ang mga manigtoldok tang
Katobolan asta ang mga mepet tang banoa.
Linibak nira si Jesus ang ganing, 42 “Linibri
na tang doma, piro indi malibri na tang
sadili na! Ta, tanandia ono tang adi tang
Israel. Itaen ta lamang bomabak ong kros
na, magparet ita ong nandia! 43 Ganing
tanandia pagtalig ono ong Dios, ig Ana ono
mismo tang Dios! Telekan ta--mga matod
ang agmalen tanandia tang Dios, ilibri na
enged tanandia!”
44 Asta ang mga kriminal ang linansang
ang aroman na, maning ka don tang pan-
ginsolto nira ong ni Jesus.

Ang pagapatay ni Jesus
(Marcos 15:33-41; Lucas 23:44-49; Juan 19:28-30)

45 Asing ko-to ra ang magalas dosi ra,
nangi-lep tang kalibotan tegka alas tris
tang apon.§ 46 Ig asing alas tris da, miniteg
si Jesus ta mapoirsa ang ganing, “Eli, Eli,
lama sabachthani?” ang maliag yaning,
“Ampoanong Dios, Ampoanong Dios, angay
pinabayano nio?”
47 Naba-yan narin tang domang mga taw
ang pamansi-deng don ig ganing tanira,
“Aggoyan na si Elias!” 48 May tata ong
nira ang nanikad ang nangomit ta ispongha

‡ 27:28 27:28 Ang kolor ang “granati” yay ang kolor ang bagay ong lambong ta adi. Animan pinatokan nira si Jesus tang kapang granati agod boat-boaten nirang midio ading intirimis. § 27:45 27:45 Ang kaldaw ang asi ay Biyernes.

oman sine-me na ong binong maka-lem.
Pagatapos, bintang na ong kapotan tang bi-
lak oman dinoydoy na para ipasepsep ong
ni Jesus. 49 Piro ganing tang doma, “Pabayan
mo! Telekan ta mga komabot kaman si Elias
para ilibri tanandia.”
50 Miniteg si si Jesus, oman nabontok da
tang linawa na.
51 Ong oras kang asi, ya kay ang golping
pagaba-bak tang ka-ngan tang kortinang
dorog kabael ang don ong Timplo, ma-
galin ong dibabaw sa-sad ong babakan.*
Nanlinog ta mapoirsa ig nangabelak tang
mababael ang mga bato. 52 Golping nagabri
tang mga lebengan ig binoing oman tang
dorong mga sinakepan tang Dios ang nan-
gapatay da asing tokaw. 53 Limindoa tanira
ong mga lebengan nira, ig asing naboi
rang oman si Jesus, ba-lo namansipaning
ong sagradong siodad tang Jerusalem, ig
dorong mga taw tang nangaita ong nira.
54 Pagaita tang kapitan ig ang mga goar-
diang pamagbantay ong ni Jesus asing pag-
panlinog ig inita nira mismo tang tanan
ang nainabo, pinangelban tanira ta mo-ya.
Ganing tanira, “Matod ka kaman ang Ana
tang Dios tang taw ang na!”
55 Don ong alawid-lawid yadi kang mga
babay ang pamanorong. Tanira tang na-
mansitabid ong ni Jesus nagalin ong Galilea
ang pamagasikaso ong nandia. 56 Katabid da
don si Maria Magdalena, si Mariang nanay
ni Santiago may ni Jose, ig ang katawa ni
Zebedeo.

Ang paglebeng ong ni Jesus
(Marcos 15:42-47; Lucas 23:50-56; Juan 19:38-42)

57 Asing apon da, may kiminabot ang
tatang manggaden ang taga Arimatea, ang
aran na si Jose. Tanandia tata ka ong mga
sinagpan ni Jesus. 58 Mandian, napaning
si Jose ong ni Pilato para maglisinsia mga
poiding komiten na tang sinangoni ni Je-
sus ong kros. Ig nanobol si Pilato ang i-
dol ong nandia. 59 Pagakomit ni Jose tang
sinangoni ni Jesus, binongot na ta ba-long
abel ang kolit. 60 Oman bintang na ong
sadiling lebengan ang para rin ong nandia.
Ang lebengan ang asi midio koiba, ang ba-
lo lamang pinaboat na ong pagsinsil ta
bato. Pagabetang na tang sinangoni ni
Jesus ong koiba, nagpaligid-ligid tanandia
ta mabael ang bato ang dinapa na don ong
anga tang koiba, oman minolik da. 61 Si
Maria Magdalena ig ang tata pa enged ang
Maria don kang pamansikarong ong toga
tang lebengan.

Pinabantayan tang lebengan

62 Ang kaldaw ang asi ay Biyernes ig ya
kay ang Kaldaw ang Palagsimpan tang mga
Judio.† Animan pagaramal, ang ya ray
ang Kaldaw ang Igperenay nira, māga pang
namansipaning ong ni Pilato tang mga pan-
golokolong padi, aroman nira tang mga
Pariseo. 63 Ganing tanira, “Garalangen ang
gobirnador, gademdeman amen, asing boi
pa tang taw ang asing manloloko, minaning
ang maboi ono tanandiang moman, pagata-
lib tang tolong kaldaw. 64 Animan mo-ya pa
sigoro, pabantayan mo tang limbengan ong
nandia ong teled ta tolong kaldaw. Itaben
komiten tang sinangoni na tang mga sinag-
pan na, oman mamamalita tanira ong mga
taw ang maning naboi ra ono tanandiang
oman. Mga maning don tang boaten nira,
lomboang mas sobra pa tang panloko nira
ong dati.”
65 Ganing si Pilato ong nira, “Sigi, magekel
amo ta mga goardia. Pabantayan mi ta mo-
ya tang lebengan.”
66 Animan dayon dang namampaning
tanira ong koiba. Minarkan nira tang
mabael ang batong agdadapa agod mata-
wanan mga may magabri, oman pinaban-
tayan da nira tang lebengan ong mga goar-
dia.

28

Naboing oman si Jesus
(Marcos 16:1-10; Lucas 24:1-12; Juan 20:1-10)

* 27:51 27:51 Asing tokaw, ang kortinang asi aglilingeb ong Kasagradoan ang Logar don ong teled tang Timplo. Ang pagaba-bak na ong ka-ngan na, pagpaita ang libri ita rang lemenget ong Dios, komo ong kamatayen ni Jesus nakomit da tang mga kasalanan ta ang yay ang nagsagang ong yaten ong Dios.

† 27:62 27:62 Para ong mga Judio, ang kaldaw ang Biyernes yay ang “Kaldaw ang Palagsimpan” para ong Kaldaw ang Igperenay nira. Ang Kaldaw ang Igperenay nira ay pagimpisa ong kaldaw ang Biyernes mga gakorop da tang kaldaw, tegka Sabado ong pagakorop si tang kaldaw.

[1] Pagata-lib tang Kaldaw ang Igperenay,
asing garamal pa lamang kaldaw ang Dom-
inggo, namansipaning si Maria Magdalena
ig ang tata pang Maria ong lebengan ni
Jesus. [2] Golping nanlinog ta mapoirsa ig
napababak tang anghil tang Gino ang na-
galin ong langit. Pinaigod na tang ba-
tong agdadapa ong anga tang koiba, ig
don tanandia kiminarong. [3] Ang emet na
pisan ang sisinggat ang midio koldap, ig
ang lambong na pisan ang kakolit-kolitan.
[4] Ang mga goardia ang pamagbantay don,
namangelel pa ong sobrang karaelden nira
ig nangatomba ang midio ra patay asing
pagaita nira tang anghil.

[5] Piro ganing tang anghil ong mga babay,
"Indi amo meled! Gata-wanano ang agdile-
men mi si Jesus ang linansang ong kros.
[6] Anda ra tarin. Naboi rang oman tanandia,
pario tang inaning na rang lagi ong nindio
tanopa sia pa. Tani amo, telekan mi tang
logar ang bintangan ong nandia."

[7] Pagatapos, ganing tang anghil ong nira,
"Magbalik amo ra lamang ig aningen mi
tang mga sinagpan na ang naboi rang oman
tanandia, ig tongkaw da ong nindio don
ong Galilea. Itaen mi tanandia don. Indi
lipatan mi tang inaningong na ong nin-
dio." [8] Animan dali-daling nagalin don
ong lebengan tang mga babay. Pinangel-
dan tanira piro gangalipay mintras pam-
agsinikad para mamalita ong mga sinagpan
ni Jesus tang nainabo.

[9] Asing pamagsinikad pa tanira, golpi
tanirang binagat ni Jesus ong dalan ig
pinakomostan na tanira. Dayon ang lag-
ing namansilod tanira ong talongan na,
kineget nira tang mga kakay na ig tinowan.
[10] Ganing si Jesus ong mga babay, "Indi amo
meled. Paningan mi tang mga logodo ig
aningen ming kaministiran paning ang lagi
tanira don ong Galilea. Dono itaen nira."

Ang istoria tang mga goardia

[11] Pagapagalin tang mga babay ong leben-
gan, ang doma ong mga goardia naman-
sipaning da ka ong lansangan, ig binalita
nira ong mga pangolokolo ong mga padi
tang tanan ang nainabo don ong leben-
gan. [12] Animan namagbaragat-bagat ang
lagi tang mga pangolokolo ong mga padi
may ang mga mepet tang banoa. Namag-
paigo tanira ang oldan nira ta mabael ang
koarta tang mga goardia agod indi tanira
mamamalita tang onopay matod ang nain-
abo. [13] Sinoldokan nira tang mga goardia
tang onopay ibalita nira ong mga taw. Gan-
ing tanira, "Maning amo ong mga taw ang
mintras gangapoyat amo talabi, kiminabot
tang mga sinagpan ni Jesus ig tinakaw nira
tang sinangoni na. [14] Ig mga komabot ong
gobirnador tang balitang na, yami tang
balang manabat ong nandia." [15] Rinisibi
tang mga goardia tang koarta ig namag-
toman tang sinoyon ong nira. Animan
asta mandian ya pa ka enged tang istoriang
agpabantog tang mga Judio.

Sinobol ni Jesus tang tampolok may tatang sinagpan na

(Marcos 16:14-18; Lucas 24:36-49; Juan 20:19-23; Bindoatan 1:6-8)

[16] Mandian, ang tampolok may tatang
sinagpan ni Jesus namansipaning don
ong Galilea ong tatang bokid, pario tang
sinoyon na rang lagi ong nira. [17] Pagaita nira
ong ni Jesus, dayon tanirang namansilod
ong talongan na ig namagto ong nandia.
Piro may doma ang namagdoadoa. [18] Oman
napalenget si Jesus ong nira ig minaning,
"Sindol da ong yen tang tanan ang gaem
ong langit asta ong tanek. [19] Panaw amo ig
paningan mi tang tanan ang taw ong tanan
ang mga nasion ig boaten mi tanirang
mga sinagpano. Boniagan mi tanira ong
aran tang Tatay, ang Ana, may ang Ispirito
Santo.* [20] Toldokan mi tanira ang tomanen
nira tang tanan ang sinoldoko ong nindio.
Ig demdemen mi ang yo pirmiong aroman
mi asta ong kataposan tang kalibotan."

* 28:19 28:19 Ang maliag yaning tang "Tatay" tarin yay ang Dios ang Tatay ong langit. Ang Ana yay si Jesus, ig ang Ispirito Santo yay ang Ispirito tang Dios ang pirmi ong yaten.

Pa-kaw ang Bitala ong Mo-yang Balita sigon ong ni Marcos

Sigon ong doma, ang nagsolat tang Mo-yang Balitang na ay si Juan Marcos, ang aggoyan ka ta Marcos. Ang aran tang nanay na ay si Maria, ig don tanira ministar ong Jerusalem (Bindoatan 12:12). Animan nailala ni Marcos tang mga apostolis ni Jesus.

Asing pagata-lib tang mga takon ang nagbalik si Jesus ong langit, siminabid si Marcos ong da Pablo may ni Bernabe ong primirong biahi nira para magpatako tang Mo-yang Balita ong sari-saring logar (Bindoatan 13:5). Oman, asing namagbe-lagan si Pablo may si Bernabe, si Marcos siminabid ong ni Bernabe, ang yay ang pinagari na (Bindoatan 15:39-40; Colosas 4:10). Piro asing ori ra, nagbalik si Marcos ong ni Pablo bilang aroman na. Mabael ang tabang ni Marcos ong ni Pablo (2 Timoteo 4:11), ig alenget ka tanandia ong ni Pedro (1 Pedro 5:13).

Ang ibanghiliong narin yay ang kadipotan ong epat ang mga ibanghilio. Piro yading mga istoria nang natetenged ong mga bindoatan ni Jesus. Ang mga istoria ang mabasa ta tarin poros aksion, animan yading mga bitalang ginamit ni Marcos pario tang "lagi-lagi," "indi naboay," ig "golpi."

Agpaita ni Marcos ong mga sinolat na ang si Jesus yay ang matod ang Ana tang Dios. Ig ong nandia tang tanan ang gaem tang Dios para magpao-ya tang mga masit, magpalayas tang mga malalain ang ispirito, ig magpapoas tang tampo ong talsi. Piro maski tanandia Ana tang Dios, nagpababak tanandia tang sadili na ig nagimong midio torobolon ong tanan. Masinomanen tanan-dia ong Dios ang Tatay asta ong kamatayen. Ig don pinaita na ang may gaem na para magpatawad ong mga kasalanan ta (10:45).

Ang pagtoldok ni Juan ang Manigboniag
(Mateo 3:1-12; Lucas 3:1-18; Juan 1:19-28)

1 Na yay ang impisa tang Mo-yang Balita
natetenged ong ni Jesu-Cristo, ang Ana
tang Dios. 2 Asing tokaw pa, sinolat tang
propitang si Isaias tang bitala tang Dios ong
nandiang Ana ang ganing,
"Tobolono tang yen ang torobolon ang
tongkaw ong nio,
para simpanen na tang paranawan mo.
3 Don ong logar ang anday gistar ang taw,
maginiteg tanandia ang maning,
'Simpanen mi tang paranawan tang Gino!
To-liden mi tang mga dalan ang panawan
na!' "*
4 Animan narin nagmatod kaman asing
pagkabot ni Juan ang Manigboniag† don
ong logar ang anday gistar ang taw. Don
tanandia nagtoldok ong mga taw ang ag-
paning ong nandia ang ganing, "Magtogat
amo ong mga kasalanan mi ig magpaboniag
agod patawaden amo tang Dios." 5 Kadoro-
doroan tang mga taw ang namansipaning
don ong ni Juan para mamasi ong bitala
na. Namagalin tanira ong siodad tang
Jerusalem‡ ig ong tanan ang mga banoa
tang probinsia tang Judea. Aggaminen
nira tang mga talak nira oman agboniagan
tanira ni Juan ong soba tang Jordan.
6 Si Juan, ang lambong na bindoat ong
bolbol tang kamilio ig ang a-ket na olit ka
ta ayep. Ang pamangan na poros siba-la
may lanaw.§ 7 Mga pagtoldok ong mga taw,
maning ta na tang pirming agbibitala na:
"May komabot ang domaton ong yen piro
mas alawig tang dengeg na ong yen. Ig
maski ngani magobad tang kordon tang ra-
pak* na, belago ta bagay. 8 Yo, pagboniago
ong nindio ong wi lamang, piro tanandia
magboniag ong nindio ong Ispirito Santo."

Binoniagan si Jesus
(Mateo 3:13-17; Lucas 3:21-22)

9 Asing timpong asi, kiminabot da kaman
si Jesus don ong soba tang Jordan, nagalin
ong Nazaret ang sakep tang probinsia tang
Galilea. Nagpaboniag ka tanandia ong ni

* 1:3 1:3 Isaias 40:3 † 1:4 1:4 Si Juan ang Manigboniag ya kay si Juan Bautista. "Manigboniag" tang maliag yaning tang "Bautista." ‡ 1:5 1:5 1:5 Ang Jerusalem mabael ang siodad ig yay ang kapital tang Israel mandian. Telekan ka ong Bokabolario. § 1:6 1:6 Ang lambong ig pamangan ni Juan nagpaita ang tanandia tatang propita tang Dios, pario ka ong mga propita asing tokaw pa, ang ministar ka ong kabobokidan, ba-lo tang timpo ni Juan. * 1:7 1:7 Ang "rapak" yay ang mga tsinilas tang mga taw asing tokaw. Na boat ong olit ta ayep ig magang sandals mandian.

Juan. 10 Asing tatakat da si Jesus magalin
ong soba, lagi-lagi inita na tang langit ang
nagabri ig inita na ka tang Ispirito Santo
ang napababak ong nandia ang maga lare.
11 Ig may tatang bosis ang nagalin ong langit
ang ganing, "Yawa tang agmalenong Anao.
Galipayo ta mo-ya ong nio."

Ang pagtokso ni Satanas ong ni Jesus
(Mateo 4:1-11; Lucas 4:1-13)

12 Pagatapos ta si, dayon ang laging pina-
paning si Jesus tang Ispirito Santo don ong
tokawan, don ong logar ang anday tataw
na.† 13 Ig don tanandia nagtinir ta epat ang
polok ang kaldaw ang agtokson ni Satanas.
May don kang mga maraiteg ang mga ayep.
Ig inasikaso si Jesus tang mga anghil.

Inimpisan ni Jesus tang mga boroaten na ong Galilea
(Mateo 4:12-17; Lucas 4:14-15)

14 Mandian, asing agprison da si Juan ang
Manigboniag, nagbalik si Jesus ong probin-
sia tang Galilea ig don nagpatako tang Mo-
yang Balita ang nagalin ong Dios. 15 Ganing
tanandia ong mga taw, "Kiminabot da tang
tamang oras ig alenget dang maggaem tang
Dios tarin ong kalibotan. Animan magtogat
amo ig magparet ong Mo-yang Balitang
na."

Ginoyan ni Jesus tang epat ang manigyan
(Mateo 4:18-22; Lucas 5:1-11)

16 Tatang kaldaw, mintras papanaw si Je-
sus ong binit tang baybay tang Galilea, may
inita nang doroang manigyan ang pamana-
tak ta lambat.‡ Tanira ay si Simon ig ang
logod nang si Andres. 17 Ganing si Jesus ang
nira, "Tomabid amo ong yen, agod imbis
ang magyan amo, toldokan amo yen para
maekelan mi tang mga taw agod mamag-
paret tanira ong Dios."§ 18 Ig lagi-lagi bino-
wanan nira tang lambat nira ig siminabid
da ong ni Jesus.

19 Pagatokaw-tokawan nira ta ge-ley, inita
ka ni Jesus tang doroa sing maglogod ang da
Santiago ni Juan, ang mga ana ni Zebedeo.
Don tanira ong bilog nira ang pamagsinsay
tang lambat nira. 20 Ginoyan ka tanira ni
Jesus ig dayon ang laging bino-wanan nira
tang tatay nira don ong bilog, aroman tang
mga tawan nira, ig siminabid ong ni Jesus.

Ang taw ang aggaeman ta malain ang ispirito
(Lucas 4:31-37)

21 Oman, namansipaning da Jesus ong
lansangan tang Capernaum ig pagkabot
tang Kaldaw ang Igperenay tang mga Ju-
dio, siminled si Jesus ong simban nira ig
nagtoldok.* 22 Nangabereng ta mo-ya tang
mga taw, tenged gitaen ong pagtoroldokon
na ang may sadiling aotoridad na, belag ta
pario tang nirang mga manigtoldok tang
Katobolan ni Moises.†

23 Maboay-boay ta ge-ley, golping simin-
led ong simban tang tatang taw ang ag-
gaeman ta malain ang ispirito, 24 ig miniteg
ang ganing, "Aroy! Jesus ang taga Nazaret!
Angay pagpalabeta ong yen? Onopa? Na-
paninga tarin para langgaen aming mga
malain ang ispirito? Gailalā yen! Yawa tang
Sagradong Ana tang Dios!" 25 Sinambleng
ni Jesus tang malain ang ispirito ang gan-
ing, "Magipesa! Lomboā atan ong taw ang
asia!" 26 Dayon ang pinapeleg-peleg tang
dimonio tang taw, oman naginiwik tang
dimonio ta dorog kapoirsa ba-lo limindoa.
27 Nangabereng tang tanan ig namagtere-
ma te-man ang ganing, "Onopa bato na?
Ba-long klasing toldok? Maski ang mga

† 1:12 1:12 Ang "logar ang anday tataw na," mga ong bitalang Tagalog "ilang." Maliag yaning, kabobokidan obin mga logar ang alawid ong lansangan ig anday taw ang gistar don. Tatang logar ang silinsio ig anday distorbo mga magampo ong Dios. ‡ 1:16 1:16 Asing tokaw, poros "lambat" tang aggamiten tang mga manigyan. Na boat ong ilo obin pinli ig sari-sari tang kababael na. Anda pay panti tenged anda pay nailon. § 1:17 1:17 Ong bitalang Grigo: "Tomabid amo ong yen, agod boaten amo yen ang manigyan ta mga taw." Ang maliag yaning, tomabid tanira ong ni Jesus bilang mga sinagpan na, ig magosoy ong nandia ong ogali na, mga bitala na, ig ong pagtoldok na ong mga taw. Ang bitalang "sinagpan," mga ong Tagalog yay ang "alagad." * 1:21 1:21 Ang "Kaldaw ang Igperenay" tang mga Judio ay pagimpisa ong kaldaw ang Biyernes mga gakorop da tang kaldaw, tegka Sabado ong pagakorop si tang kaldaw. Ang goy ong simban tang mga Judio ay "sinagoga." Telekan ong Bokabolario, ong "Sinagoga." † 1:22 1:22 Ang mga "manigtoldok tang Katobolan," teta aggoyan ka ta mga "eskriba" mga ong Tagalog. Anday sadiling aotoridad nira para ipaintindi tang maliag yaning tang Katobolan. Pamanalig lamang ong pinaintindi tang mga nanga-kaw ang mga manigtoldok ang mas matako ong nira.

dimonio ordinan na lamang, pamagtoman
ang lagi ong nandia!" [28] Ig indi naboay,
nabantog tang balitang natetenged ong ni
Jesus ong bilog ang probinsia tang Galilea.

Yading pinao-ya ni Jesus
(Mateo 8:14-17; Lucas 4:38-41)

[29] Pagaloa ni Jesus ong simban, nagdiritso
tanandia ong balay da Simon ni Andres.
Siminabid ka si Santiago may si Juan. [30] Na
pala, ang panogangan ang babay ni Si-
mon agkinten ig lolbog lamang. Ani-
man pagkabot ni Jesus, bineg ang lagi
nira ig [31] napalenget tanandia ong mepet.
Bindiotan na ong kalima na oman binan-
gon na. Nago-yang lagi tang mepet ig
nagasikaso ong nira.

[32] Asing pagakorop tang kaldaw, ingkelan
tang mga taw ong ni Jesus tang mga pam-
agmasit ig ang mga aggaeman ta malalain
ang ispirito para pao-yaen na. [33] Animan
alos ang tanan ang taw ang taga lansan-
gan namagsirimet-simet don ong loa tang
balay. [34] Pinao-ya ni Jesus tang tanan ang
may mga masit nira, maski onopang klasiay
ta masit, ig pinalayas na ka tang yading mga
dimoniong siminled ong mga taw. Piro indi
enged pinagnan ni Jesus tang mga dimo-
niong asi ang mamagbitala, tenged gailala
nira mga sinopa enged tanandia.

Nagtoldok si Jesus ong Galilea
(Lucas 4:42-44)

[35] Garamal pa lamang, nambangon da si
Jesus ig napaning ong tatang logar ang
anday gistar ang taw para mangadi. [36] Asing
kaldaw da, dinilem tanandia ta mo-ya ni
Simon may ang mga karomanan na, [37] ig
pagatoman nira ong nandia ganing tanira,
"Agdilemena ta dorong mga taw."

[38] Piro siminabat si Jesus ang ganing, "Ka-
man din, piro kaministiran ang paningan
ta pa tang domang mga logar ang alelenget
tarin, agod mapagtoldoko ka ong nira. Sia
tang dailan animan napaningo tarin."

[39] Animan linibot nira tang tanan ang
logar ong probinsia tang Galilea. Nagtoldok
si Jesus ong mga simban tang mga Judio ig
pinalayas na tang mga malalain ang ispirito
ang pamaggaem ong mga taw.

Pinao-ya ni Jesus tang tatang taw ang may masit nang liproso
(Mateo 8:1-4; Lucas 5:12-16)

[40] Tatang kaldaw, napaning ong ni Je-
sus tang tatang taw ang may masit nang
liproso.‡ Liminod ong talongan na ig
nagpakiloy ang ganing, "Gata-wananong
mapao-yao nio mga galiliaga lamang."

[41] Dorong kate-bek ni Jesus ong liprosong
asi, animan bindiotan na ig minaning,
"Galiliago! Mago-yā ra." [42] Ig lagi-lagi nago-
ya tang masit na ig nanlimpio ra tang olit
na. [43] Oman, pinaolik ang lagi ni Jesus
matapos ang sinoyonan na ta maelet ang
ganing, [44] "India enged mamalita maski ong
ninopa. Paninga lamang ong padi§ ong
Timplo ig ipaita mo ang yawa mo-yā ra.
Oman magtorola tang bolontad ang sigon
ong Katobolan ni Moises bilang pamatod
ong mga taw ang nago-ya ra tang masit mo
ig limpioa ra."*

[45] Piro ang bindoat tang taw ang asi, nag-
panaw ig namalita ong tanan ang gangaba-
gat na tang bindoat ni Jesus ong nandia.
Tenged tarin, indi ra madali-daling ma-
led si Jesus ong mga lansangan, tenged
tompok-tompokan si tanandia ta dorong
mga taw. Animan don da lamang tanandia
nagtinir ong kabokidan. Piro maski maning
don, sigi pa ka enged tang paning tang mga
taw ong nandia, pagalin ong tanan ang mga
logar.

2

Pinao-ya ni Jesus tang taw ang paralisado
(Mateo 9:1-8; Lucas 5:17-26)

‡ 1:40 1:40 Ang masit ang "liproso" tatang masit ong olit ang panalid ig makaeled ang pa-dekan. Asing timpo ni Jesus, ang pabetang ong mga liproso maboling ang taw. Dorog kapongaw tang pagkabetang nira tenged sigon ong Katobolan ni Moises, ang mga liproso agbawalen ang ma-pen ong mga pamagsimba ig indi poiding malenget ong domang taw.

§ 1:44 1:44 Ang mga "padi" tang mga Judio, teta aggoyan ka ta mga "saserdote" mga ong Tagalog. Telekan ka ong Bokabolario, ong "Padi."

* 1:44 1:44 Asing timpo ni Jesus, ang "Timplo" yay ang kaimportantian ang palagsimban tang mga Judio. Don tanira pamagtorol tang mga bolontad nira ong Dios. Sari-saring klasi ta bolontad tang agto-dol nira ig mabasa ta tang natetenged ong mga narin ong Bokabolario, ong "Bolontad." Ang tatang klasi ta bolontad ay bolontad bilang pagpasalamat ong Dios ong grasia ig tabang ang narisibi.

1 Pagata-lib tang pirapang kaldaw, nag-
balik si Jesus ong lansangan tang Caper-
naum. Nabantog ang lagi tang balita ang
tanandia kiminabot da, 2 animan doro sing
mga taw tang namagsirimet-simet don ong
balay ang aggistaran na. Ponok da tang
balay, asta ong loa tang porta siek-siekan
da, animan anda ray ma-led ang doma.
Mintras pagtoldok si Jesus tang bitala tang
Dios, 3 may kiminabot ang epat ang taw ang
pamagtoang ta tatang taw ang paralisado.
4 Indi tanira malenget ong ni Jesus tenged
ong dorong taw. Animan ang bindoat nira,
kimina-yat tanira ong dibabaw tang balay
ig binoloat nira tang katep don ong toga ni
Jesus.* Oman don sinonton nira tang paral-
isado, ang lolbog lamang ong bayan-bayan,
ong talongan ni Jesus. 5 Asing itaen ni
Jesus ang mapoirsa tang pagtalig nira ong
nandia, ganing tanandia ong paralisado,
"Tangay, pinatawad da tang mga kasalanan
mo."

6 Mandian, may don kang mga manig-
toldok tang Katobolan tang Dios ang
kakarong. Ig pagabasi nira tang inaning
ni Jesus, namagena-ena ong sadili nira ang
ganing, 7 "Aroy! Angay maning atan tang
bitala tang taw ang na? Dorog kabelat
tang kasalanan ang na! Anday domang
mapagpatawad tang mga kasalanan ta, ang
Dios lamang!"

8 Piro gata-wanan ang lagi ni Jesus tang
aggisipen nira. Animan ganing tanandia,
"Angay pamagisip amo ta maning atan?
9 Ong aypa tang mas madaling yaning tarin
ong taw ang nang paralisado? 'Pinatawad
da tang mga kasalanan mo'? Obin ang
maning ong nandia, 'Kendenga! Takanen
mo tang aglolbogan mo ig panawa ra.'
10 Animan mandian, pao-yaeno rang lagi
tanandia para mapamatodano ong nindio
ang yo, ang Ana ta Taw,† may gaemo kaman
tarin ong kalibotan para magpatawad tang
mga kasalanan."

Oman ganing si Jesus ong paralisado,
11 "Kendenga! Takanen mo tang aglolbogan
mo ig molika ra." 12 Ig mintras agpa-dekan
tang mga taw, kimindeng da tang taw ang
asi. Sinakan na ra tang bayan-bayan na ig
napanaw dang minolik. Belag lamang ta
ge-ley tang kabeberengen tang mga taw ig
dorong pagdayaw nira ong Dios ang ganing,
"Ya ra lamang ay kaboay indi itang pisan
gaita ta maning ta na!"

Ginoyan ni Jesus si Levi
(Mateo 9:9-13; Lucas 5:27-32)

13 Pagatapos ta si, napaning sing oman si
Jesus ong binit tang baybay tang Galilea.
Dorong taw tang namansipaning ong nan-
dia ig don tanandia nagtoldok ong nira.
14 Asing nagdayon da tanandiang napanaw,
inita na tang tatang manigtokot ta bois,
ang aran na si Levi,‡ ana ni Alpeo. Don
tanandia kakarong ong paragtokotan ta
bois. Ganing ong nandia si Jesus, "Impisa
mandian, tomabida§ ra ong yen." Ig dayon
ang kimindeng si Levi ig siminabid ong ni
Jesus.

15 Mandian, asing pamamangan da Je-
sus may ang mga sinagpan na ong balay
ni Levi, yadi kang aroman nirang pama-
mangan ang manigtokot ta bois ig mga
taw ang mapinagtalaken, tenged pirmi
tanirang pamansitabid-tabid ong ni Jesus.
16 Mintras pamangan si Jesus aroman na
tang mga taw ang asi, inita tanandia tang
mga Pariseo.* Animan sine-ma nira tang
mga sinagpan ni Jesus ang ganing, "Angay
ga-pen tanandia ang pamangan ong mga

* 2:4 2:4 Don ong logar nira, plastado tang mga katep ta balay. Narin mategat piro poiding boloaten. Ang katep nira pagsirbing palapriskoan obin parame-ladan ta maski onopa. † 2:10 2:10 "Ana ta Taw" tang goy ni Jesus ong sadili na. Ang titolong na pagpatako tang dibabak ang pagkabetang na tarin ong kalibotan bilang tatang nagimong taw. Pagpatako ka tang alawig ang pagkabetang na bilang pinilik ig sinobol tang Dios ang Tatay agod tanandia tang maggaem ong tanan ang mga taw. Telekan ka ong Bokabolario. ‡ 2:14 2:14 Si Levi aggoyan ka ta Mateo. Telekan ong Mateo 9:9 Ang mga Judio agpapagbayaden ta bois ong gobirno tang Roma, tenged ang banoa nira sakep tang inadian tang Roma asing timpo ni Jesus. § 2:14 2:14 Ang maliag yaning, tomabid si Levi ong ni Jesus bilang sinagpan na, ig magosoy ong nandia ong ogali na, mga bitala na, ig ong pagtoldok na ong mga taw. * 2:16 2:16 Ang mga "Pariseo" tatang gropo ta mga taw ong simban tang mga Judio asing timpo ni Jesus. Doro kaigpit tang pagtoman nira ong Katobolan ni Moises asta ong domang mga tobol ang dinolang atan. † 2:16 2:16 "Mapinagtalaken" tang goy tang mga Pariseo ong mga kasimanoa nirang indi pamagtoman ta osto tang toromanen nira. Agpabetang ka tang mga Pariseo ang malalain tang mga manigtokot ta bois tenged ang doma ong nira mga dayador.

manigtokot ta bois ig ong domang mga
mapinagtalaken?"†
17 Naba-yan tanira ni Jesus animan tanan-
dia tang siminabat. Ganing tanandia, "Ang
mga taw ang anday masit nira, anday
kaministiran ta manigbolong. Ang may
mga masit lamang tang kaministiran ang
bolongon. Pario ka ta si, yo, indio napaning
tarin para goyano tang mga taw ang gan-
ing anday talak nira. Napaningo ta para
goyano tang mga taw ang aggakon nirang
tanira mapinagtalaken."

*Ang inaning ni Jesus natetenged ong pag-
paletem*
(Mateo 9:14-15; Lucas 5:33-35)

18 Tatang kaldaw pamagpaletem‡ tang
mga sinagpan ni Juan ang Manigboniag
ig ang mga Pariseo. May mga taw ang
liminenget ig nane-ma ong ni Jesus ang
ganing, "Ang mga sinagpan ni Juan ig ang
mga sinagpan tang mga Pariseo, madagmit
ang pamagpaletem. Piro angay ang mga
sinagpan mo anda enged?"
19 Ganing ang siminabat si Jesus, "Pa-
betang ta may kasalan. Onopa? Mamag-
paletem bato tang mga tangay tang laling
ba-long kinasal mintras aroman pa nira
tanandia? Indi ka enged! Mintras aroman
pa nira tang laling kinasal, indi ka enged
mamagpaletem tang mga tangay na. 20 Piro
komabot tang kaldaw ang komiten ong nira
tang laling kinasal, ig ya ray ang oras ang
tanira mamagpaletem."

*Ang dating toldok tang Katobolan belag ta
bagay ong ba-long toldok ni Jesus*
(Mateo 9:16-17; Lucas 5:36-39)

21 Ganing pa si Jesus, "Indi poiding ita-
mbel tang ba-long abel ong loma rang
lambong. Tenged mga matalpoan da tang
lambong ang sinambelan, kemere tang ba-
long abel ang sinambel, asta mabegtat ig
mas mambael pa tang lasik na. 22 Ya ka
ong ba-long bino.§ Indi poiding ibetang
ong lomang tereldan ang olit ta ayep ang
indi ra maonat. Tenged lompok ig arangan
tang bino asta ang tereldan. Ang tamang
boaten, ang ba-long bino ibetang ong ba-lo
kang tereldan."

*Ang te-ma natetenged ong Kaldaw ang Ig-
perenay*
(Mateo 12:1-8; Lucas 6:1-5)

23 May tatang Kaldaw ang Igperenay,
tata-lib da Jesus ong mga kakoman ang
arayegen da lamang. Mintras tata-lib
tanira, ang mga sinagpan na pamanlantok
ta pirapang koay na oman aggeyeben nira.
24 Pagaita tang mga Pariseo, ganing tanira
ong ni Jesus, "Telekan mo tang agboaten
tang mga sinagpan mo! Mandian Kaldaw
ang Igperenay. Kontra ong Katobolan tang
agboaten nirang asia."*
25 Ganing si Jesus ang siminabat, "Angay?
Indi gabasa mi ong Sagradong Kasolatan
tang bindoat ni David asing linetem da
tanandia may ang mga karomanan na as-
ing anda ray mapangan nira? 26 Nainabo
narin asing timpo pang si Abiatar tang
pangolokolo ong mga padi. Ang bindoat
ni David, siminled ong balay tang Dios
ig namangan tang sagradong tinapay ang
nabolontad da ong Dios. Sindolan na pa
tang mga karomanan na, maski sigon ong
Katobolan, ang mga padi lamang tang poid-
ing mamangan ta si."
27 Ig ganing pa si Jesus ong nira, "Ang taw
indi bindoat para ong Kaldaw ang Igpere-
nay. Ang Kaldaw ang Igperenay yay ang
bindoat para ong ikakao-ya tang mga taw.
28 Animan yo, ang Ana ta Taw, yo tang may
gaem ang maganing mga onopay poiding
boaten, maski ong Kaldaw ang Igperenay."

3

Ang taw ang pilay tang tatang kalima na
(Mateo 12:9-14; Lucas 6:6-11)

1 Siminled sing oman si Jesus ong simban
tang mga Judio. May tatang lali don ang
pilay tang kalima na. 2 Ig may mga taw
ka don ang pamagdilem ta dailan agod
madimanda nira si Jesus ong mga agboaten

‡ 2:18 2:18 "Pamagpaletem" obin poidi ka "pamagpoasa." Ong bitalang Tagalog yay ang "nag-aayuno." Ang kaogalian tang mga Judio, may mga kaldaw ang dapat indi tanira mamangan agod bogos ang i-dol nira tang oras asta isip nira ong pagpangadi. Telekan ka ong Bokabolario, ong "Magpaletem." § 2:22 2:22 Ang "bino" tatang klasi ta irinemen ang agboaten ong wi tang obas. Mga ong bitalang English, ang mga obas yay ang mga "grapes." Ang itsora na pario tang borak tang wakay obin lomboy. Telekan ka ong Bokabolario, ong "Bino." * 2:24 2:24 Para ong mga Judio, bawal ang magobra ong Kaldaw ang Igperenay, maski ge-ley lamang ang bagay.

na. Animan pamagbantay tanira mga pao-
yaen na tang taw ang asi maski Kaldaw ang
Igperenay. 3 Mandian, ganing si Jesus ong
taw ang asing pilay tang kalima na, "Tania
kang lagi ong tokawan." 4 Oman nane-ma
si Jesus ong mga taw ong palibot na, "Ono-
pay agpagnan ong Katobolan ang poiding
boaten mga Kaldaw ang Igperenay? Ang
magboat ta mo-ya obin ang magboat ta
malain? Magsalbar ta masig ka taw ta obin
mamatay?"

Piro indi tanira minibek-ibek. 5 Pina-
dekan tanira ni Jesus ang may kasisilagen
ig kapongawan na tenged mga matetegat
ta popotokon. Oman minaning tanandia
ong taw ang asing pilay, "Abir, yonat mo
tang kalima mo." Inonat na tang kalima na
ig nago-ya ka kaman. 6 Animan namagalin
ang lagi tang mga Pariseo ong simban ig
namagdiritso ong mga tawan tang Ading
si Herodes, para mamagampang-ampang
mga monopa mapapatay nira si Jesus.

Dorong mga taw ong baybay

7 Pagatapos ta si, namagalin da Jesus may
ang mga sinagpan na ig namansipaning
ong baybay tang Galilea. Dorong mga taw
tang namansidaton ong nandia ang nama-
galin ong probinsia tang Galilea. Doro kang
namansikabot ang namagalin ong probin-
sia tang Judea, 8 ong siodad tang Jerusalem,
ong mga logar ang sakep tang Idumea, ong
mga logar ong dobali tang Soba tang Jor-
dan, ig ong mga logar ong palibot tang mga
siodad tang Tiro ig Sidon. Namansipaning
tanira ong ni Jesus tenged naba-yan da
nira tang tanan ang bindoat na. 9 Tenged
ong kadodoron tang mga taw, nagtobol
si Jesus ong mga sinagpan na ang man-
gomit ta bilog agod karongan na para indi
tanandia makapit. 10 Yadi rang napao-ya na,
animan pamagpara-kawan tang tanan ang
may masit nira ang malenget ong nandia,
maski mate-lek da lamang ong lambong
na. 11 Asta ang mga taw ang aggaeman ta
anday sasayod ang ispirito, maita lamang
ong ni Jesus, dayon ang laging dadagpa ong
kakayan na ang pamansiteg, "Yawa tang
Ana tang Dios!" 12 Piro maelet tang toyon ni
Jesus ong mga ispiritong asi ang indi tanira
magbeg ong mga taw mga sinopa enged
tanandia.

Namilik si Jesus tang tampolok may doroang apostolis na
(Mateo 10:1-4; Lucas 6:12-16)

13 Pagatapos ta si, siminakat si Jesus ong
tatang bokid. Pinatabid na tang mga taw
ang galiliagan nang patabiden. 14 Oman
namilik tanandia ta tampolok may doroa
ong nira, ang ginoyan nang mga apos-
tolis na,* agod magimong aroman na ig
matobol nang magtoldok ong mga taw.
15 Sindolan na ka tanira ta gaem ang mag-
palayas ta mga dimonio. 16 Ang tampolok
may doroang apostolis ang pinilik ni Jesus
yay na: Si Simon ang pinaranan na ra ta
Pedro; 17 si Santiago may ang logod nang
si Juan, ang mga ana ni Zebedeo. Tanira
ginoyan na ta "Boanerges" ang maliag yan-
ing "mga ana tang doldol." 18 Domaton da
Andres, Felipe, Bartolome, Mateo, Tomas,
Santiagong ana ni Alfeo, may si Tadeo; si
Simon ang pagmal ta mo-ya ong banoa
nang Israel,† 19 ig si Judas Iscariote ang yay
ang nagtraidor ong ni Jesus.

Si Jesus ig si Satanas
(Mateo 12:22-32; Lucas 11:14-23; 12:10)

20 Pagatapos ta si, minolik si Jesus ong
balay ang aggistaran na. Doro sing mga
taw ang namagsirimet-simet don, animan
maski pagpamangan da Jesus may ang
mga sinagpan na, indi ra mangatalonga.
21 Pagabalita tang mga kalogodan ni Je-
sus, namampaning da don para mangosil
ong nandia, tenged ganing tang mga taw,
gabariado ra ono tanandia.

22 May don kang mga manigtoldok tang
Katobolan ni Moises ang namagalin ong
Jerusalem ang ganing ang si Jesus ono ag-
gaeman da ni Satanas, ang yay ang pan-
golokolo ong mga dimonio. Ig si Satanas‡
ono tang pagtorol ta gaem ong ni Jesus
ang magpalayas ta mga malain ang ispirito.
23 Tenged tarin, ginoyan ni Jesus tang mga
taw ang palenget ong nandia ig nagbitala
ong nira ong mga palimbawa ang ganing,
"Onopa bato? Mapagpalayas si Satanas ong
sadili na? 24 Pabetang ta, mga ang mga taw

* 3:14 3:14 Ang maliag yaning tang bitalang "apostolis" ay "Sinobol." Telekan ka ong Bokabolario. † 3:18 3:18 Ong bitalang Grigo: Simon ang Makabanoa ‡ 3:22 3:22 "Satanas." Ong bitalang Grigo: Beelzebul. Ang Beelzebul tata kang aran ni Satanas. Telekan ka ong Bokabolario, ong "Satanas."

ong tatang inadian, tanira mismo tang pa-
magkorontran, mamagbereblag ang enged
tang inadian ang asi. 25 Ig maski ong tanga
balayan, mga tanira mismo tang pamag-
soroayan, indi maboay mamagbereblag ang
enged. 26 Mandian, mga si Satanas mismo
tang pagpalayas tang mga sinakepan na,
maliag yaning agkontraen na tang sadili
na! Mga maning don, monopa madayon
tang inadian na? Mamagbereblag ka enged
lamang!
27 "Si Satanas, ang kalimbawan na pario
ong tatang taw ang mapoirsa. Tenged
anday taw ang ma-led ong balay na para
mangomit tang mga kagamitan na mga
indi kang lagi lapoton tanandia. Piro mga
nalapot da ngani, ya ray ang oras ang ma-
panakaw ong teled tang balay na.§
28 "Tandan mi na ta mo-ya: Mapatawad
tang tanan ang mga talak tang mga taw
asta ang tanan ang malain ang bibitala nira
kontra ong Dios. 29 Piro ang sinopay mag-
bitala ta malain kontra ong Ispirito Santo,
inding pisan mapatawad maski ong tanopa.
Ekelan na tang talak nang asi ong anday
kataposan." 30 Minitala si Jesus ta maning
ta na tenged ganing tang doma, "Aggaeman
tanandia ta dimonio."

Ang nanay ig mga logod ni Jesus
(Mateo 12:46-50; Lucas 8:19-21)

31 Maboay-boay ta ge-ley, kiminabot tang
nanay ni Jesus may ang mga logod na.
Pinagoy lamang nira si Jesus ong teled
tang balay ig don tanira pamagelat ong
loa. 32 Asing oras ang asi, yading mga taw
ang kakarong ong palibot ni Jesus ig may
minaning ong nandia, "Asia ong loa tang
nanay mo ig mga logod mo. Agdilemena
nira."
33 Siminabat si Jesus ang ganing, "Piro
sinopa bato tang nanayo may ang mga
logodo?" 34 Oman pina-dekan na tang mga
taw ang kakarong ong palibot na ig ganing,
"Na yay ang nanayo ig ang mga logodo!
35 Tenged ang sinopay pagtoman tang kalia-
gan tang Dios, tanira yay ang agbibilango
ang nanayo ig mga logodo."

4

Ang palimbawa natetenged ong manigta-
bol
(Mateo 13:1-9; Lucas 8:4-8)

1 Tatang kaldaw, nagtoldok si si Jesus
ong mga taw don ong binit tang baybay
tang Galilea. Tiniripo-pokan tanandia ta
kadoro-doroan ang mga taw, animan ang
bindoat na siminay tanandia ong tatang
bilog ong dalay-dalayan tang talsi ig don
kiminarong. Ang mga taw don lamang
ong takat. 2 Sinoldokan tanira ni Jesus ta
yading mga bagay, ig pirming paggamit ta
mga palimbawa.* Ong tatang palimbawa na
ganing tanandia,
3 "Mamasi amo. May tatang taw ang
napanaw ong koma na para magta-bol ta
binik. 4 Ong pagtara-bolon na, may mga
binik ang nailat ong dalan. Siminogpo tang
mga lamlam ig dayon ang laging sinompit
nira. 5 May mga binik kang nabo-log ong
kabatoan ig manipit lamang tang tanek
don. Animan namansilongay ang lagi.
6 Piro asing makintan tang kaldaw, nan-
galanet ang lagi tenged dibabaw lamang
tang lamot na. 7 Ang domang binik nala-
sik ong kaibabawenan ang tenekan. Na-
manrabong tang mga ibabawen ig dineg
na tang ba-long namansilongay, animan
indi namamorak. 8 May doma pa enged
ang binik ang nabo-log ong matambek
ang tanek. Liminongay, namambael ig
namorak ta doro. Ang doma, tolong polok
ang pasi kada koay na, may enem ang
polok, ig may tale-tang gatos." 9 Pagatapos,
ganing si Jesus, "Mamasi tang may talinga!"

Angay naggamit si Jesus ta mga palim-
bawa?
(Mateo 13:10-17; Lucas 8:9-10)

10 Asing pagapagalin tang mga taw, na-
mampalenget ong ni Jesus tang tampolok
may doroang apostolis na may ang domang
mga taw ang pirming pamansitabid ong
nandia. Namane-ma tanira mga onopa
tang maliag yaning tang mga palimbawa
na. 11 Ganing si Jesus ang siminabat, "Ang
mga sikrito natetenged ong inadian tang

§ 3:27 3:27 Ong palimbawang na, ang mapoirsang taw yay si Satanas. Piro si Jesus mas mapoirsa ong ni Satanas. Midio linapot da ni Jesus si Satanas tenged agpalayasen na ra tang mga sinakepan ni Satanas ang magalin ong sinangoni tang mga taw ang aggistaran nira.

* 4:2 4:2 Ang bitalang "palimbawa," mga ong Tagalog ay "talinghaga." Ang palimbawa istoria piro may adalem ang maliag yaning na ig may adal ang makomit ta.

Dios, agbebego ra ong nindio mandian
para maintindian mi. Piro ong doma,
ang agtotoldoko poros lamang ong palim-
bawa, [12] agod magmatod tang na-tang ong
Sagradong Kasolatan ang ganing,
'Maski pa-dek man tanira tang pa-dek, indi
tanira mangaita.
Maski mamasi man tanirang mamasi, indi
tanira mangaintindi.
Tenged mga mangaintindi tanira, itaben
magbalik pa tang nem nira ong Dios
Ig patawaden pa tang mga kasalanan
nira.' "†

Pinaintindi ni Jesus tang palimbawa natetenged ong manigta-bol
(Mateo 13:18-23; Lucas 8:11-15)

[13] Oman, ganing si Jesus ong nira,
"Onopa? Indi naintindian mi tang
palimbawang inistoriao ong nindio? Mga
anda, mono amo pa bato maintindi tang
doma pang palimbawao? [14] Maning ta na
tang maliag yaning ta si: Ang mga binik ang
sina-bol tang manigkoma, yay ang bitala
tang Dios. [15] Ang mga binik ang nailat ong
dalan, yay ang mga taw ang pamamasi tang
bitala tang Dios, piro dadaton ang lagi si
Satanas ig agkomiten na tang bitala ang
naloak da ong popotokon nira.
[16] "Ang mga binik ang nabo-log ong ka-
batoan, yay ang mga taw ang pamamasi
tang bitala ig agrisibien ang lagi nira ang
may kalipay. [17] Piro tenged belag ta de-dek
ong popotokon nira, indi lamang maboay
tang pagto nira. Mga agliwagan tanira
obin aggakigan tenged ong pagtoman nira
ong bitala tang Dios, dayon ang laging bo-
wanan nira tang pagto nira.
[18] "Ang mga binik ang nangala-sik ong
kaibabawenan, pario ka mga may mga taw
ang pamamasi tang bitala tang Dios, [19] piro
pamagpaborido ong yading irintindien nira
ig gaekelan ong manggad nira asta ang
doma pang mga bagay ang galiagan nirang
magimong nira. Animan ang bitala tang
Dios andang pisan ay borak na ong kaboi
nira.
[20] "Piro ang binik ang nabo-log ong
matambek ang tanek, yay ang mga taw
ang pagabasi nira tang bitala tang Dios,
agloloak ang lagi nira ong popotokon nira
ig agpareten. Animan ang bitala may
masinlong borak na ong kaboi nira. Ang
doma kasarangan lamang, ang doma doro,
ig ang doma kadoro-doroan."‡

Ang palimbawa natetenged ong kingki
(Lucas 8:16-18)

[21] Ganing pa si Jesus, "Sinopa lamang
ay magsindi ta kingki oman dapan na ta
gantangan, obin i-tang na ong adalem tang
katri? Simpri ang kingki don ka enged
ibetang ong borondoan na. [22] Anday gat-
alok ang indi ipaita, ig anday sikritong indi
mata-wanan ong ori ig maintindian ka en-
ged. [23] Animan mamasi tang may talinga!"
[24] Ganing sing oman si Jesus, "Pama-yan
mi ta mo-ya tang agbibitalao. Tenged oldan
amo tang Dios ta kinata-wanan kompormi
ong pagprosigir mi ang maintindi, ig sobra
pa ngani.§ [25] Ang taw ang may gata-wanan
na natetenged ong Dios, dolangan pa. Piro
ang taw ang anday gata-wanan na, maski
ang ge-ley lamang ang gata-wanan na, sia
komiten pa ka enged ong nandia."

Ang palimbawa natetenged ong mga binik ang liminongay

[26] Ganing pa si Jesus, "Ang gainabo ong
inadian tang Dios pario ka asing nagloak
tang tatang taw ta binik ong koma na.
[27] Mga labi gapoyat tanandia. Pagtela tang
kaldaw, bangon si. Ig mintras tata-lib tang
mga kaldaw, pamansilongay ig pambabael
tang mga lindoak na. Piro indi gaintin-
dian tang taw ang asi mga monopa tang
paglolongayen na. [28] Ang tanek mismo yay
ang pagpabael ig pagpatambek tang mga
iloloak. Primiro mandaon. Mga mabael
da, mamorak da ig lomboa ra tang mga
koay na. [29] Mga lotok da ngani, dayon dang
gapasen tenged arayegen da."

Ang palimbawa natetenged ong alibotod tang mostasa
(Mateo 13:31-32, 34; Lucas 13:18-19)

[30] "Ong aypa pa ikompara ta tang inadian
tang Dios? Onopa pay domang palim-
bawa ang poiding gamiteno agod madaling
maintindian? [31] Ang inadian tang Dios pario

† 4:12 4:12 Isaias 6:9-10 ‡ 4:20 4:20 Ong bitalang Grigo: Ang doma talo-long polok tang borak nira, may enem ang polok, ig may tale-tang gatos. § 4:24 4:24 Ong bitalang Grigo: Ang serekeban ang ginamit mi ya kay ang gamiten ong nindio tang Dios, ig sobra pa.

ong tatang alibotod ta mostasa. Na kage-
ley ge-leyan ong tanan ang mga alibotod
ang poiding iloak. 32 Piro mga maloak da
ngani, pambael asta mas mabael pa ong
domang mga iloloak.* Panrabong tang mga
tanga na ig poiding magboat ta poyad don
tang mga lamlam."

Ang paggamit ni Jesus ta mga palimbawa
(Mateo 13:34)

33 Yadi pang palimbawang pario ta na
tang ginamit ni Jesus ong pagtoldok na tang
bitala tang Dios ong mga taw, ig kompormi
ong nirang masarangan ang maintindian.
34 Ong karakelan, indi tanandia nagtoldok
ang indi paggamit ta palimbawa. Piro mga
tanira-tanira ra lamang tang mga sinagpan
na, agpaintindi na ong nira tang maliag
yaning tang mga palimbawa na.

Pinapoas ni Jesus tang tampo
(Mateo 8:23-27; Lucas 8:22-25)

35 Ang kaldaw ang asi, asing gakorop da
tang kaldaw, ganing si Jesus ong mga sinag-
pan na, "Maytara! Paning ita ra ong dobal-
ing baybay." 36 Animan bino-wanan lamang
nira tang mga taw ong takat ig namansitay
ang lagi ong bilog nirang mabael ang don
dang lagi si Jesus, ba-lo namansilarga. May
mga domang bilog ang namansidengan ong
nira. 37 Mandian, asing don da tanira ong
laod, golpi tanirang kinabotan ta tampo
ig agtampekan tang bilog ta mababael ang
langeb asta ge-ley da lamang ma-mokan.
38 Piro si Jesus don ong boli tang bilog, ag-
tatandig ong moala ig gapoyat da. Animan
pinoaw ang lagi tang mga sinagpan na.
"Magino!" ganing tanira, "Angay baliwala
ong nio maski mapatay ita ra!"

39 Nambangon si Jesus ig sinambleng na
tang mageyep ang ganing, "Maglinawa ra!"
ig ganing ka ong langeb, "Magpoasa ra!"
Dayon kaman ang laging nagpoas tang
mageyep ig golping naglinaw tang kalib-
otan. 40 Oman ganing si Jesus ong mga
sinagpan na, "Angay pamansieled amo?
Asta mandian anda pay pagtalig mi ong
yen?" 41 Piro pisan tanirang pinangeldan ig
nangabereng ta mo-ya, animan namagtere-
ma te-man ang ganing, "Sinopa enged bato
tang taw ang na? Maski ang mageyep may
ang langeb pagtoman ong nandia!"

5

Pinao-ya ni Jesus tang taw ang aggaeman
ta mga malalain ang ispirito
(Mateo 8:28-34; Lucas 8:26-39)

1 Kiminabot da tanira ong dobaling
baybay ong banoa tang mga Geraseno.
2 Pagataboan ni Jesus, binagat ang lagi
tanandia ta tatang taw ang nagalin ong
simintirio. Ang taw ang na aggaeman ta
mga malalain ang ispirito, 3 ig don tanandia
gistar ong mga pantion. Indi kayang
lapoton ta maski talikala. 4 Pira rang bisis
ang linapot ta talikala may posas. Piro
kada lapoton, ang posas aglalampak na asta
mabelak, ig agbontok-bontokon na tang
mga talikala. Andang pisan ay taw ang
madeg ang magawid ong nandia. 5 Kaldaw
may labi pagalig-alig lamang ong mga
lebengan ig ong kabokidan ang paginiteg.
Aggigadan na pa tang sinangoni na ta
matarem ang bato.

6 Mandian, alawid pa inita na ra si Je-
sus, animan nagsinikad ang napalenget
ong nandia ig liminod ong talongan na.
7 Miniteg ta mapoirsa ang ganing, "Jesus,
Ana tang Kalawig-lawigan ang Dios! Ono-
pay boaten mo ong yen? Mate-beka kay
ong yen. Indio ka papagpinitinsiaen mo!"
8 Maning ta si tang bitala tang malain ang
ispirito tenged sinobol da ni Jesus ang gan-
ing, "Malain ang ispirito, lomboā atan ong
taw ang asia!"

9 Animan mandian sine-ma ni Jesus tang
dimonio, "Sinopay aran mo?"

Siminabat tang dimonio, "Ang arano si
Rinibo, tenged rinibo aming siminled ong
sinangoni tang taw ang na." 10 Ig sigi
lamang tang pakiloy tang mga dimonio ong
ni Jesus ang indi pālinen na tanira ong logar
ang asi.

11 Mandian, don ong takatan tang bokid
ang alenget-lenget, dorong mga baboy ang
pamanoliad. 12 Animan namagpakiloy tang
mga malalain ang ispirito ong ni Jesus ang
ganing, "Don ami ra lamang pa-leden mo
ong mga baboy ang asi." 13 Ganing si Jesus,
"Ala sigi, don amo!" Limindoa ong taw

* 4:32 4:32 Ang mostasa don ong banoang Israel parting klasi ta mostasa ang agloloak ong Pilipinas. Mga mabael da, ang kalawig na pario ong papa ta kalamonggay.

tang mga dimonio ig namansi-led da ong
mga baboy. Oman ang mga baboy diritsong
namagsinikad ong pangpang ig nangabo-
log ong talsi asta nangalmet ang tanan. Ang
mga baboy ang asi mga doroang ribo.
14 Ang mga mamanigsagod tang mga
baboy dayon ang namagsinikad ig binalita
nira ong lansangan asta ong kababarioan
tang nainabong na. Animan namansipan-
ing tang mga taw don para telekan mga
onopa enged ay nainabo. 15 Pagakabot nira
don ong ni Jesus, kinabotan nira tang taw
ang dating aggaeman tang mga dimonio,
ang kakarong da, paglambong da ig mo-
ya ra tang isip na. Animan pinangeldan
tanira. 16 Inistoria si ong nira tang mga
nangaita mga monopa nago-ya tang taw
ang dating aggaeman tang mga dimonio
asta ang nainabo ong mga baboy. 17 Tenged
tarin, ang mga taw namagpakiloy ong ni
Jesus ang magalin da tanandia don ong
logar nira.
18 Asing tomay da si Jesus ong bilog ang
mabael, napalenget tang taw ang asing dat-
ing sinled tang mga dimonio. Nagpakiloy
ong ni Jesus ang patabiden na kay. 19 Piro
indi pinatabid ni Jesus, ig ganing, "Molika
ra ong nindio. Ibalita mo ong mga kalogo-
dan mo tang bindoat ong nio tang Dios ig
monoapa inate-bekan na."
20 Animan napanaw da tang taw ig pagta-
lib na ong Decapolis,* binalita na tang
bindoat ong nandia ni Jesus. Ig ang tanan
ang nangabasi belag lamang ta ge-ley tang
kabeberengen nira.

Ang ana ni Jairo ig ang babay ang pagdogo-dogo

(Mateo 9:18-26; Lucas 8:40-56)

21 Nagbalik si da Jesus ong dobaling bay-
bay ig pagataboan lamang nira, tinompok-
tompokan sing lagi tanandia ta kadoro-
doroan ang mga taw. 22 Kiminabot ka tang
tatang lali, ang aran na si Jairo, tatang
pangolokolo ong simban tang mga Judio.
Pagaita na ong ni Jesus, liminod ong ta-
longan na 23 ig nagpakiloy ang ganing,
"Agpakamo-kamo ra tang anao ang sosolti-
ras! Tomabida kay ong yen! Maski ibondo
mo lamang tang kalima mo ong nandia,
maolikan pa tang kaboi na."
24 Siminabid ong nandia si Jesus. Kadoro-
doroan ang mga taw tang pamansitabid
ong nira ang pamagsagesean.
25 May tata kang babay don ong mga taw
ang pagdogo-dogo ong teled da ta tam-
polok may doroang takon. 26 Doro rang
pinitinsia na ig doro rang manigbolong ang
napatelekan na. Lobot da tang tanan ang
koarta na asta ang mga pagkabetang na ong
pagpabolong lamang, piro indi ka enged
nago-ya, mas kiminasag pa. 27 Naba-yan
na ra tang balita tang mga taw natetenged
ong ni Jesus. Animan mandian gimine-get
tang babay ong mga taw asta nakabot ong
boko-boko ni Jesus, oman sine-lek na tang
lambong na, 28 tenged ganing ong sadili na,
"Maski mate-leko lamang tang lambong na,
mago-yao ra."
29 Animan, pagate-lek na ong lambong ni
Jesus, nagpoas ang lagi tang pagdogo-dogo
na ig naba-yagan nang mo-ya ra tanandia.
30 Ya kay ang pagaba-yag ni Jesus ang may
poirsang limindoa ong nandia, animan mi-
nalied ig nane-ma ong mga taw, "Sinopay
simine-lek ong lambongo?"
31 Siminabat tang mga sinagpan na,
"Magino, agsagesen ita ta dorong taw!
Mono ita pa matako mga sinopay simine-
lek ong nio?"
32 Piro sigi pa tang lipara ni Jesus ang
pagdilem tang nagte-lek ong nandia. 33 Ig
tenged gata-wanan tang babay tang nain-
abo ong sadili na, ong sobrang eled na
napalenget ong ni Jesus ang pangelel. Lim-
inod ong talongan na ig nagbeg tang kam-
atodan. 34 Oman minaning si Jesus ong nan-
dia, "Babay, ang pagtalig mo tang nagpao-
ya ong nio. Molika ra ig india ra magsinti,
tenged mo-yā rang pisan."
35 Asing bibitala pa si Jesus, may mga taw
ang kiminabot ang nagalin ong balay tang
pangolokolo ang si Jairo, ig ganing tanira
ong nandia, "Maski indi ra bedlayen ta tang
Maistro. Ang ana mo anda ra." 36 Piro
indi inintindi ni Jesus tang binalita nirang
asi ong ni Jairo. Ganing tanandia, "India
magsinti. Magtaliga lamang ong yen."
37 Nagdayon tanira tang panaw. Piro
anday domang pinatabid ni Jesus, si Pedro
lamang ig ang doroang maglogod ang si
Santiago may si Juan. 38 Pagakabot nira ong

* 5:20 5:20 Ang maliag yaning tang "Decapolis" ay "Tampolok ang Banoa."

balay ni Jairo, inita ni Jesus ang pamagk-
agolo ra tang mga taw don. May pamagini-
yak, ang doma pamagdayag.† 39 Siminled si
Jesus ong balay ig minaning ong mga taw,
"Onopay aggimaloan mi? Angay pamagini-
yak amo? Belag ta patay tang mola.
Gapoyat lamang."
40 Piro inimodan lamang nira si Jesus.
Animan pinaloa na tanirang tanan. Oman
ingkelan na tang mga ginikanan tang mola,
asta ang tolong sinagpan na, ig siminled
tanira ong koartong aglolbogan tang mola.
41 Bindiotan ni Jesus tang kalima na ig mi-
naning, "Talita komi,"‡ ang maliag yaning,
"A-ing, mambangona ra."
42 Dayon ang laging nambangon tang
mola ig nagpanaw-panaw. Ang molang asi
ba-long tampolok may doroang takon. Ang
pamansipa-dek pisan ang nangabereng.
43 Piro sinoyonan tanira ta maelet ni Jesus
ang indi mamalita maski ong ninopa tang
nainabo. Oman ganing pa si Jesus, "Papa-
nen mi ra tang mola."

6

Indi rinisibi si Jesus ong Nazaret
(Mateo 13:53-58; Lucas 4:16-30)

1 Pagatapos ta si, nagalin si Jesus don
ig minolik ong sadiling banoa na. Sim-
inabid ka tang mga sinagpan na. 2 Pag
kabot tang Kaldaw ang Igperenay, nag-
toldok si Jesus ong simban. Dorong mga
taw ang pamamasi ong nandia ig pisan
tanirang gangabereng. Ganing tanira ang
pamagtere-ma te-man, "Ong aypa bato
nakomit tang taw ang na tang tanan ang ag-
totoldok na? Onora kang kinata-wanan ay
tang sindol ong nandia? Angay gapagboat
ta mga milagro? 3 Gailala ta tang taw ang
na! Tanandia tang karpintiro ka lamang,
ang ana ni Maria ig logod da Santiago, Jose,
Judas may ni Simon. Asta ang mga logod
nang mga babay tarin ka pamansistar!" Ig
tenged ong kaerep nira, indi enged ilalaen
nira.
4 Animan ganing si Jesus ong nira, "Ang
tatang propita aggilalaen tang tanan ang
taw, poira lamang ong mga kasimanoa na,
mga kaparintian na, asta ong pamalay-
balay na." 5 Animan indi tanandia napag-
boat ta yading milagro don, poira lamang
ong pirapang taw ang pamagmasit ang
pinao-ya na ong pagbondo na tang kalima
na ong nira. 6 Ig nabereng tanandia ta
mo-ya tenged ang mga kasimanoa na indi
mamagparet ong nandia.

Sinobol ni Jesus tang tampolok may doroang apostolis na para magtoldok
(Mateo 10:5-15; Lucas 9:1-6)

Pagatapos ta si, naglibot si Jesus ong
mga kababarioan ang pagtoldok. 7 Oman gi-
noyan na tang tampolok may doroang mga
apostolis na ig sinobol na tanira ang panaw
ang tagtalodoa para magtoldok. Sindolan
na tanira ta gaem ang magpalayas ta mga
malalain ang ispirito. 8 Sinoyonan na ka
tanira ang ganing, "Ong pagpanaw mi indi
amo mamagekel ta maski onopa--baston
lamang tang ekelan mi. Indi amo ka
magbalon ta pamangan obin magekel ta
binagteng, obin maski koarta. 9 Magtok
amo ta rapak, piro indi amo mage-leb tang
lambong mi.
10 "Mga komabot amo ong tatang logar
ig mga padayonon amo ong tatang balay,
don amo lamang magtinir mintras indi amo
pa pagalin ong logar ang asi. 11 Piro mga
maning amo ong tatang logar ang indi amo
risibien ig indi amo pama-yan tang mga
taw don, magalin among lagi ig tapokon mi
tang kolapok ong mga kakay mi, para ipaita
ming anda ray sarabaten mi ong nira."
12 Oman namansipanaw da tang tampolok
may doroang apostolis. Namagtoldok ong
mga taw ang dapat tanirang magtogat ig
bo-wanan nira tang mga kasalanan nira.
13 Yading anday sasayod ang ispirito tang
pinalayas nira ong mga taw ang sinledan
nira, ig doro kang pamagmasit ang binan-
iosan nira ta langis ig namago-yang tanan.

Ang pagpatay ong ni Juan ang Manigbo-niag
(Mateo 14:1-12; Lucas 9:7-9)

† 5:38 5:38 Don ong logar nira, ang mga taw ang pamagdayag belag lamang ta kalogodan tang napatay. May mga taw ang pamagpasol ang magdayag mga may patay. ‡ 5:41 5:41 Ang bitalang "Talita komi" bitalang Aramaico. Ang Aramaico yay ang bitala ni Jesus asta ang mga taw don.

[14] Naba-yan da tang Ading si Herodes*
tang natetenged ong ni Jesus, tenged ban-
tog da tang aran na maski ong aypa. May
pamaganing ang si Jesus ono ya kay si
Juan ang Manigboniag ang sigoro naboing
oman, animan sia may gaem nang magboat
ta makabebereng ang mga bagay. [15] Piro
ang doma ganing, "Tanandia sigoro tang
Propitang si Elias." Ig ang doma ganing
ka, "Tanandia tata kang propita pario tang
mga propita asing tokaw."

[16] Piro pagabasi tang Ading si Herodes,
ganing tanandia, "Sia si Juan kaman ang
pinapotolano tang likel na! Naboi ra
pala!" [17] Na yay ang ga-tang ong isip ni
Herodes tenged tanopa sia tanandia tang
nagpadep ong ni Juan, oman pinalapot na
ig pinapriso. Bindoat narin ni Herodes
tenged pirming agsamblengen tanandia ni
Juan tenged ong pagiga-pen a-pen na ong
babay ang si Herodias, ang katawa tang
logod nang si Felipe. [18] Narin tang pirming
agganing ni Juan, "Kontra ong Katobolan
ta ang magkatawan amo tang katawa tang
logod mo!" [19] Tenged tarin, ang babay ang
si Herodias pisan ang gasilagan na si Juan,
animan galiliagan na rin ang ipapatay, piro
indi paoyon si Ading Herodes. [20] Geldan si
Ading Herodes ong ni Juan tenged gata-
wanan nang mato-lid si Juan ig alenget tang
nem na ong Dios. Animan si Juan agtaban-
gan ka rin ni Ading Herodes ig agtatalok na
lamang ong prisoan. Ong kamatodan, ang
adi dorong kaliag nang mamasi ong mga
bitala ni Juan maski galibeg tang kinaisipan
na ong mga gaba-yan na.

[21] Piro ong ori, kiminabot ka enged tang
oras ang gelat-elaten ni Herodias. Nain-
abo na asing kakaldawan ni Ading Herodes.
Nagkombida tang adi ig inimbitar na tang
tanan ang mga opisialis na, ang mga pan-
golokolo ong mga sondalo, ig ang mga
alalawig ang mga taw ong probinsia tang
Galilea. [22] Mandian, asing pamangalipay da
tanira, siminled tang anang babay ni Hero-
dias ig nagtayaw ong talongan tang mga
bisita. Dorong kalipay ni Ading Herodes
asta ang mga bisita na. Animan ganing
tang adi ong soltiras, "Mama-dola tang
onopay galiliagan mo, i-dolo ong nio." [23] Ig
nanompa pa tang adi ang ganing, "I-dolo
ong nio maski onopay pa-dolon mo, maski
ang katengan pa tang inadiano."

[24] Dayon ang limindoa tang soltiras ig
nane-ma ong ni nanay na, "Nay, onopay pa-
dolono?" Siminabat si Herodias, "Maninga,
'Ang kolo ni Juan ang Manigboniag.' "

[25] Dali-daling nagbalik tang soltiras ong
ni Ading Herodes ang ganing, "Ang galil-
iagano, i-dol mo kay ong yen mandian ang
lagi tang kolo ni Juan ang Manigboniag, ang
agbe-tang ong tatang bandiha."

[26] Pagabasi tang adi, pinongawan tanan-
dia ta mo-ya. Piro gaeyak ang bawien
na tang nabitalan na ong soltiras tenged
yading mga bisitang nangabasi ong pan-
gako na. [27] Animan nagordin ang lagi si
Herodes ong tatang sondalo na ang paning
ong prisoan para potolon tang likel ni Juan,
oman e-lan nang magbalik. Diritsong na-
paning tang sondalo ong prisoan ig pino-
tol na kaman tang likel ni Juan. [28] Oman
bintang na tang kolo ong tatang bandiha ig
ingkelan ong soltiras. Ig narin dayon kang
inintriga tang soltiras ong nanay na.

[29] Asing pagatako tang mga sinagpan ni
Juan, dayon tanirang napaning don. Ki-
nomit nira tang sinangoni na, oman lim-
beng nira ong tatang pantion.

Pinapan ni Jesus tang sobra ong limang ribong taw

(Mateo 14:13-21; Lucas 9:10-17; Juan 6:1-14)

[30] Mandian, ang mga apostolis ang
sinobol ni Jesus namagbalik da ong nandia,
ig binalita nira tang tanan ang bindoat
nira asta ang sinoldok nira ong mga
taw. [31] Pagatapos, ganing si Jesus ong
nira, "Maytara, paning ita ong logar ang
alawid-lawid ong mga taw, agod mga ita-
ita lamang maenayan amo ka ta ge-ley."
Inaning narin ni Jesus tenged sigi-sigi tang
kabot may alin tang mga taw, animan indi
ra tanira mangatalongang mamamangan.
[32] Animan dayon tanirang namansitay ong
bilog nirang mabael ig namansipaning ong
logar ang anday gistar ang taw.

* 6:14 6:14 Ang Herodes ang na ay si Herodes Antipas. Tanandia ana tang ading si Herodes ang nagpapatay ong mga mamolang gege-ley asing tokaw. Si Herodes Antipas tang tetrarka, ang maliag yaning gobirnador, tang Galilea. Piro teta ang goy ong nandia adi ka.

33 Piro yadi kang nangaita asing pagalin
nira ig nailala ka nira ang asi yay da Je-
sus. Animan namagalin ka tanira ong mga
kababarioan nira ig namagsinikad ang pan-
gobay tang baybay. Nanga-kaw pang nan-
gakabot ong logar ang agrombon da Jesus.
34 Pagatampet da Jesus ig pagataboan nira,
inita na tang kadoro-doroan ang mga taw
ang asi ang don da. Dorong katete-beken
na ong nira tenged mga pa-dekan na, midio
mga karniro ang pinabayan da lamang
tang manigbadbad. Animan sinoldokan na
tanira ta yading mga bagay.

35 Asing apon da, namampalenget ong
nandia tang mga sinagpan na ig minaning,
"Madali rang makorop tang kaldaw, ig anda
paman ay mga taw ang gistar tarin ong
logar ang na. 36 Mo-ya pa sigoro, papanin-
gen ta ra tang mga taw ong mga bario ig
mga sitio ang alenget-lenget para mapa-
makal tanira ta mapangan nira."

37 Piro siminabat si Jesus, "Yamo tang
magtorol ta mapangan nira."

Ganing ka tang mga sinagpan na, "Aroy!
Panaw ami ig mamakal ta tinapay ang kan-
tidad nang rinibo† para ipapan ong nirang
tanan?"

38 Nane-ma si Jesus, "Pirapang bilog tang
tinapay mi atan? Abir, telekan mi."

Asing matelekan nira, ganing tanira ong
ni Jesus, "Lima ka lamang bilog ang tinapay
ig doroa ka lamang bilog ang yan ang kin-
diaw."

39 Oman inordinan ni Jesus tang mga
sinagpan na ang pakarongon tang mga
taw ta gropo-gropo ong kaibabawenan.
40 Animan ang mga taw namansikarong ta
gropo-gropo. May mga gropong tag tale-
tang gatos ig may atan ang taglilimam-
polok. 41 Kinomit ni Jesus tang limang
bilog ang tinapay may ang doroang bilog
ang yan. Simininga tanandia ong langit
ig nagpasalamat ong Dios. Oman pinisi-
pisi na tang mga tinapay ig sindol ong
mga sinagpan na para itagtag ong mga
taw. Maning ka ta si tang bindoat na ong
doroang bilog ang yan. 42 Nangapamangan
tang tanan ang taw ig poros nangaelen.
43 Pagatapos, sinimet tang mga sinagpan
na tang nanga-da, ig nanga-mok pa tanira
ta tampolok may doroang tiklis. 44 Ang
tanan ang mga namamangan, ang mga lali
lamang limang ribo rang lagi.

Napanaw si Jesus ong ta-paw tang talsi
(Mateo 14:22-33; Juan 6:15-21)

45 Pagatapos ta si, dayon ang laging
sinobol ni Jesus tang mga sinagpan na ang
tomay da ong bilog nirang mabael agod
tongkaw dang paning ong Betsaida, don
ong dobaling baybay, mintras agpaoliken
na pa tang mga taw. 46 Pagapagalin tang
mga taw, siminakat si Jesus ong tatang
bokid para mangadi.

47 Asing labi ra, ang bilog ang agtayan
tang mga sinagpan na don da ong laod,
piro si Jesus don pa ong bokid. 48 Inita
nang agliwagan dang panongtong tenged
kontra tang mageyep. Ig asing garamal
da, diminaton da si Jesus ong nira ang
papanaw ong ta-paw tang talsi. Ta-liban
na rin lamang tanira, 49 piro inita tanandia
tang mga sinagpan na ang papanaw ong
ta-paw tang talsi. Kalaom nira ang gitaen
nira peled, animan ong sobrang eled nira
pisan tanirang namangelel 50 ig nangaiteg
pa. Piro minitalang lagi si Jesus ong nira
ang ganing, "Indi amo meled. Yo na, si
Jesus!" 51 Oman siminay si Jesus ong bilog
ig dayon ang laging nagpoas tang mageyep.
Sia pa tang kabeberengen tang mga sinag-
pan na, 52 tenged maski inita ra nira asing
pagpapan ni Jesus tang kadoro-doroan ang
taw tang pirapang bilog ang tinapay, indi
pa ka enged gaintindian nira, tenged midio
gangaki-lepan pa tang mga kinaisipan nira.

Pinao-ya ni Jesus tang mga pamagmasit
ong Genesaret
(Mateo 14:34-36)

53 Pagakabot nira ong dobaling baybay,
don tanira siminampet ong Genesaret.
54 Pagataboan lamang nira, nailalang lagi si
Jesus tang mga taga don. 55 Animan dali-
daling lagi tang mga taw ang namaglibot
ong mga kababarioan ang pagpatako ang
ekelan tang mga pamagmasit, maski lolbog
da lamang ong bayan-bayan, maski ong ay-
pang logaray ang naba-yan nira ang don si
Jesus. 56 Animan maski ong aripa agpaning
si Jesus, ong lansangan obin ong mga bario,
agtakanen nira tang mga pamagmasit nira

† 6:37 6:37 Mga ong bitalang Grigo: 200 koartang "dinario." Ang 200 dinario pario tang sol ta tatang trabahador ong teled ta walong bolan.

ong mga plasa nira. Ig namagpakiloy tanira
ong ni Jesus ang maski mate-lek da lamang
tang mga pamagmasit tang kapotan tang
lambong na. Ig ang tanan ang nangate-lek,
namago-ya.

7

Ang mga toromanen ta taw ig ang Katobolan tang Dios
(Mateo 15:1-9)

1 Tatang kaldaw may mga Pariseo ig
mga manigtoldok tang Katobolan ang kim-
inabot nagalin ong Jerusalem ig nam-
agsimet don ong da Jesus. 2 Inita nira tang
doma ong mga sinagpan ni Jesus pamaman-
gan lamang ang indi namanaw tang mga
kalima nira sigon ong toromanen nirang
mga Judio. 3 Tenged ang kaogalian tang mga
Judio, labi ra enged tang mga Pariseo, man-
ing ta na: Indi tanira mamangan mintras
indi pa gapamanaw tang kalima nira sigon
ong mga toromanen ang pinanoblian nira
ong mga kamepet-mepetan nira.* 4 Ig
mga maolik tanirang magalin ong palingki,
indi ka tanira mamangan tang binakal nira
mintras indi pa gaogatan sigon ong kao-
galian nira.† Ig yadi pang mga pinanoblian
nirang mga toromanen pario tang pagpan-
gogat tang mga baso, mga pitsil, ig mga
kaldirong saway ba-lo gamiten.

5 Animan mandian sine-ma si Jesus tang
mga Pariseo may ang mga manigtoldok
ang ganing, "Angay indi pamagtoman tang
mga sinagpan mo ong mga toromanen tang
mga kamepet-mepetan ta? Pamamangan
lamang ang indi pamamanaw tang mga
kalima nira sigon ong kaogalian ta!"

6 Ganing si Jesus ang siminabat, "Yamong
mga taw! Pagpaosto-osto amo piro paita-
ita ka lamang! Animan tama kaman tang
inaning tang Dios natetenged ong nindio
ang pinasolat na ong propitang si Isaias ang
ganing,

'Ang mga taw ang na aggalangeno nira ong
anga lamang.
Piro ong kamatodan, ang popotokon nira
alawid ong yen.
7 Anday data na tang pagto nira ong yen,
Tenged ang mga agtotoldok nirang gan-
ing mga tobol tang Dios, toromanen
ang boat-boat lamang ta taw.' "‡

8 Ig ganing si Jesus ong nira, "Maderep amo
kaman ong pagosoy tang mga toromanen
ang boat-boat lamang ta mga taw, piro
ang mga tobol tang Dios agpabayan mi
lamang."

9 Ganing pa tanandia, "Kasinlo kaman
tang midios ang agboaten mi para pabayan
tang Katobolan tang Dios agod ang mga
toromanen mi ya lamang ay matoman!
10 Pario ta narin: Ganing tang tobol tang
Dios ang pinasolat na ong ni Moises, 'Galan-
gen mo tang tatay mo may ang nanay
mo,' ig 'Ang sinopay magbitala ta malain
kontra ong tatay obin ong nanay na, da-
pat patayen.'§ 11 Piro yamo, parti tang
agtotoldok mi. Tenged ganing amo, mga
ang taw may matabang na rin ong mga
ginikanan na, poiding maning ong nira,
'May itabango rin ong nindio, piro indi ra
ma-dolo tenged "Corban," maliag yaning,
nangakō ra ang i-dol si ong Dios.' 12 Ong
maning don, midio agsagangen mi tanan-
dia ang tomabang ong mga ginikanan na.
13 Animan, agboaten ming anday kointa na
tang tobol tang Dios tenged ong kaogalian
ming asia ang agpatobli mi pa ong doma.
Ig belag lamang ta sia, yadi pang agboaten
ming pario ta sia."

Ang mga bagay ang pagpaboling ong taw ong pama-dek tang Dios
(Mateo 15:10-20)

14 Ginoyan ni Jesus tang mga taw ang
palenget ong nandia ig minaning ong nira,
"Mamasi among tanan agod maintindian
mi tang ibitalao ong nindio. 15 Belag tang
agte-led ong sinangoni ta taw tang pag-
paboling ong nandia ong pama-dek tang
Dios, kondi ang mga malalain ang loloa ong
nandia. 16 [Mamasi tang may talinga!]"*

* 7:3 7:3 Dorong mga riglaminto tang mga Judio ang agboaten nira para magimong limpio ong pama-dek tang Dios. Ang pagpamanaw ba-lo mamangan ig ang pagpangogat tang mga platon, asia doroa ong mga toromanen ang agtoldan nira ta importansia. † 7:4 7:4 Poidi kang maliag yaning: Ig mga maolik tanirang magalin ong palingki, indi ka tanira mamangan mintras indi pa gapanlimpio tang sinangoni nira. ‡ 7:7 7:6-7 Isaias 29:13 § 7:10 7:10-11 Exodo 20:12; Deuteronomio 5:16; Exodo 21:17; Levitico 20:9 * 7:16 7:16 Ang birsikolong na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo.

17 Pagatapos, bino-wanan ni Jesus tang
mga taw ig siminled ong balay. Nane-ma
ong nandia tang mga sinagpan na mga ono-
pay maliag yaning tang palimbawang asi.
18 Ganing si Jesus ong nira, "Asta yamo, indi
amo pa gangaintindi? Indi gata-wanan mi?
Belag tang agpanganen ta taw tang pag-
paboling ong nandia ong pama-dek tang
Dios. 19 Tenged ang agpanganen na indi
agpaning ong popotokon na. Sia diritso
ong sian na, oman loloa ong sinangoni na."
Ong pagbitala ni Jesus ta na, pinaintindi na
nga maski onopang pamanganay poiding
panganen.
20 Oman ganing pa si Jesus, "Ang loloa
ong taw ang pagalin ong popotokon na yay
ang pagpaboling ong nandia ong pama-dek
tang Dios. 21 Tenged don mismo ong popo-
tokon ta taw pagalin tang anday sasayod
ang mga pagirisipen ig ang mga boat ang
malalain, pario tang pagiga-pen a-pen ong
belag ta katawa na, ang panakaw, pamatay
ta taw, 22 pangombabay obin pangonlali,
gaibeg ig pagboat ta tanan ang kalainan
pario tang pagdaya, pagboat ta kabastosan,
pangimon, pamirdi ta dengeg tang masig
ka taw na, kambogan, ig ang tanan ang
kalokoan. 23 Ang tanan ang asia pagalin ong
popotokon ta taw, ig sia tang pagpaboling
ong nandia."

Ang pagtalig tang tatang babay ang belag ta Judio
(Mateo 15:21-28)

24 Namagalin da Jesus don ig namansipan-
ing ong mga logar ang sakep tang siodad
tang Tiro. Pagakabot don, nagdayon si
Jesus ong tatang balay. Indi rin galiliag
ang mata-wanan tang mga taw ang don
tanandia, piro indi ka enged matalok tang
balita. 25 Mandian, may tatang babay ang
gistar ong logar ang asi, ang may ana nang
babay ang ge-ley pa, ang sinled ta malain
ang ispirito. Animan pagabasi nang don
si Jesus, lagi-lagi napaning ong nandia ig
liminod ong talongan na. 26 Ang babay ang
na pinangana ong Fenicia ang sakep tang
Siria, ig ang bitala na Grigo. Belag tanandia
ta Judio. Piro nagpakiloy pa ka enged ong ni
Jesus ang palayasen na kay tang dimoniong
siminled ong ana na. 27 Piro siminabat
si Jesus ong nandia ong tatang sarabien,
"Kaministiran ono ang papanen kang lagi
tang mga mola, tenged belag ta tama ang
komiten tang pamangan tang mga mola
oman i-dol ong mga kiro."
28 Siminabat si tang babay, "Matod ka
kaman, Magino. Piro maski ngani ang
mga kirong pagbantay ong sirong tang
lamisan, gapamangan tang mga namek ang
gangabo-log ong mga mola."
29 Animan ganing si Jesus, "Tama kaman
tang sabat mo! Molika ra. Limindoa ra tang
dimonio ong ana mo."
30 Dayon ang minolik tang babay ig kinab-
otan na tang ana nang agpenay da ta mo-
ya ong katri. Ang dimonio nagalin da ka
kaman ong mola.

Pinao-ya ni Jesus tang taw ang bengel ig boyon

31 Pagalin da Jesus ong Tiro, simina-lib
tanira don ong siodad tang Sidon, asta ong
probinsia tang Decapolis, ba-lo komabot
ong baybay tang Galilea. 32 May tatang
taw don ang bengel ig boyon ang ingkelan
ta mga taw ong ni Jesus. Namagpakiloy
tanira ong nandia ang ibondo na kay tang
kalima na ong taw ang asi agod mago-ya.
33 Ingkelan ni Jesus ong alawid-lawid tang
taw ang bengel, oman sino-sok na tang
doroa nga toldokan na ong mga talinga
tang taw ang asi. Pagatapos, inolakan ni
Jesus tang kalima na ig sine-lek na ong dilak
tang taw. 34 Simininga ra si Jesus ong langit
ig limininawa ta alawig. Oman minaning
ong bengel, "Effata," ang maliag yaning,
"Magabri amo ra!"
35 Ig lagi-lagi nagabri tang talinga na ig
nabasi ra kaman. Nakomit da ka tang
kaboyon na ig nabitala ra ta osto. 36 Oman
sinoyonan ni Jesus tang mga taw ang
indi mamamalita maski ong ninopa tang
bindoat na. Piro ong aypa sing agbawalen
tanira ni Jesus ang indi mamalita ya kay ang
balita nira tang nainabo. 37 Tenged pisan
tanirang nangabereng ta mo-ya ig ganing,
"Dorog kasinlo tang tanan ang agboaten
na! Maski ang mga bengel ig ang mga
boyon gapao-ya na!"

8

Pinapan ni Jesus tang epat ang ribong taw
(Mateo 15:32-39)

1 May tatang kaldaw, doro sing mga taw
ang namagsimet-simet ong ni Jesus. Asing

nalo-tan da tanira tang ekel nirang paman-
gan, ginoyan ni Jesus tang mga sinagpan
na ig minaning, 2 "Gate-beko ong mga taw
ang na, tenged tolo rang kaldaw tanirang
ka-pen ta, ig mandian anda ray mapangan
nira. 3 Mga paolikeno tanirang indi gan-
gapamangan, itaben tomomba tanira ong
dalan. Ang doma paman ong nira kalawid
tang pinagalinan nira."

4 Ganing tang mga sinagpan na, "Ong ari
ita pa bato makomit ta pamangan tarin
ong kabobokidan ang magigo ong nirang
tanan?"

5 Nane-ma si Jesus, "Pirapa pang bilog
tang tinapay mi atan?"

"Pito ra lamang," ganing tanira.

6 Oman pinakarong ni Jesus tang mga
taw ong tanek. Kinomit na tang pitong
bilog ang tinapay ig nagpasalamat ong
Dios. Pinisi-pisi na si ig sindol na ong
mga sinagpan na para itagtag ong mga
taw. 7 May pirapa kang bilog ang yan
ang gege-ley. Nagpasalamat sing oman si
Jesus ong Dios, ba-lo sinobol na si tang
mga sinagpan nang itagtag ong mga taw.
8 Nangapamangan tang tanan ang taw ig
poros nangaelen. Pagatapos, sinimet tang
mga sinagpan na tang nanga-da, ig nanga-
mok pa tanira ta pitong tiklis. 9 Ang mga
taw ang namamangan mga epat ang ribo.
10 Pagatapos ta si, dayon dang pinaolik ni
Jesus tang mga taw, ba-lo tanandia siminay
ong tatang bilog ang mabael, aroman na
tang mga sinagpan na, para paning ong
logar ang Dalmanuta.

Agdileman nira si Jesus ta milagro
(Mateo 16:1-4)

11 May mga Pariseo ang namampalenget
ong ni Jesus ang namagigdiskosion.
Sobokan din nira tanandia animan ganing
tanira, "Abir, magpaitā kay ong yamen
ta milagro ang yawa matod ang nagalin
ong Dios." 12 Limininawa ta alawig si
Jesus ig minaning, "Ay, yamong mga
taw ong timpong na! Angay pirmi
among pamagdilem ta mga milagro? Ong
kamatodan, andang pisan ay milagrong
ipaita ong nindio." 13 Pagabitala na ta si,
nagalin ang lagi tanandia. Siminay si,
aroman tang mga sinagpan na, para loma-
ted ong dobaling baybay.

Ang mga toldok tang mga Pariseo ig ang
ogali ni Herodes pario ong pampalsa ta tinapay
(Mateo 16:5-12)

14 Asi pala nangalipat ang namagbalon
ta pamangan tang mga sinagpan ni Je-
sus. Tambilog lamang tang ekel nirang
tinapay asing paglarga nira. 15 Mintras
lalayag tanira, ganing si Jesus ong nira,
"Magandam amo ong pampalsa ta tinapay
tang mga Pariseo may ang pampalsa ni
Herodes." 16 Tenged don, namagampang-
ampang tang mga sinagpan na, "Sigoro
maning ta si tang inaning na tenged indi ita
napamagbalon ta tinapay."

17 Gata-wanan ni Jesus tang agpagampan-
gan nira, animan ganing ong nira, "Angay
pamagpalibeg amo tang mga kolo mi ang
anday ekel ming tinapay? Indi amo pa
gangaintindi? Angay doro kalobay tang
pagirisipen mi? 18 May mga mata mi, indi
amo gangaita? May mga talinga mi, indi
amo gangabasi? Onopa? Nalipatan mi ra
19 asing pagpisi-pisio tang limang bilog ang
tinapay para mangapamangan tang sobra
ong limang ribong taw? Pirapang tiklis
tang nasimet mi ong nanga-da?"

"Tampolok may doroa," tang sabat nira.

20 "Asta ang pagpisi-pisio tang pitong
bilog ang tinapay para ong epat ang ribong
taw, pirapa kang tiklis tang nasimet mi?"

"Pitong tiklis," tang sabat nira.

21 Ig ganing si Jesus ong nira, "Oman indi
amo pa enged gangaintindi?"

Pinao-ya ni Jesus tang tatang taw ang bo-
ray

22 Pagakabot nira ong Betsaida, may mga
taw ang namagekel ong ni Jesus ta tatang
taw ang boray. Namagpakiloy tanira ang
apapen na kay tang mata na para mago-
ya. 23 Bindiotan ni Jesus tang boray ong
kalima na ig ingkelan na ong loa tang bario.
Bintangan na tang olak na tang mga mata
tang taw ang asi ig inapap na. Pagatapos,
ganing si Jesus, "May gitaen mo ra?"

24 Napa-dek tang boray ig minaning, "Ee,
gitaeno ra tang mga taw, piro ong pama-
deko magang mga papa ta ayong papanaw."

25 Inapap sing oman ni Jesus tang mata
tang boray. Nagprosigir ang napa-dek.
Pagpa-dek na, naolikan da tang mga
mata na ig mayag da tang pama-dek na.
26 Pagatapos, ganing si Jesus ong nandia,

"Molika ra, piro india ra mana-loy ong bario."

Ang bitala ni Pedro natetenged ong ni Jesus
(Mateo 16:13-20; Lucas 9:18-21)

27 Namansipaning da Jesus may ang mga
sinagpan na ong mga kababarioan ang
sakep tang siodad ang aggoyan ta Cesarea
ni Filipos. Mintras papanaw tanira, nane-
ma si Jesus ong mga sinagpan na ang gan-
ing, "Gonopa tang mga taw natetenged ong
yen. Yo, sinōpa ono?"
28 Siminabat tanira, "Ganing tang doma,
yawa ono si Juan ang Manigboniag. Ang
doma ganing ka, yawa ono si Elias. Ig
ganing pa ka tang doma, yawa ono tata pa
ong mga propita asing tokaw."
29 Ig ganing si Jesus ong nira, "Piro mga
ong nindio, yo sinōpa?" Ang siminabat si
Pedro, "Yawa tang Cristo,* ang aggelaten
ang komabot!"
30 Piro maelet tang toyon ong nira ni Jesus
ang indi enged mamagbeg ta narin, maski
ong ninopa.

Sinayod ni Jesus tang natetenged ong ka-
matayen ang mapasaran na
(Mateo 16:21-28; Lucas 9:22-27)

31 Mimpisa don, nagimpisa ra si Jesus ang
nagsaysay ong mga sinagpan na mga onopa
tang mainabo ong nandia. Ganing tanan-
dia, "Yo, ang Ana ta Taw,† kaministiran
ang mapasarano tang tanan ang kaliwagan
ang boaten ong yen tang mga taw. Indio
ilalaen tang mga mepet tang banoa, ang
mga pangolokolo ong mga padi, ig ang mga
manigtoldok tang Katobolan. Kaministiran
ang sintinsiano ta kamatayen, piro mata-
lib tang tolong kaldaw, maboiong moman."
32 Sinayod ni Jesus ta mo-ya ong nira.
Animan ingkelan tanandia ni Pedro ong
alawid-lawid ig agsamblengen na rin
tenged ong inaning nang asi. 33 Piro
nanaliod si Jesus, siminalonga ong mga
sinagpan na ig dayon kang sinambleng
na si Pedro ang ganing, "Lomayasa tarin,
Satanas! Belag ta kaliagan tang Dios tang
aggisipen mo, kondi kaliagan ta taw!"
34 Oman ginoyan ni Jesus tang mga taw,
asta ang mga sinagpan na, ang palenget
ong nandia ig minaning ong nira, "Ang
sinopay galiliag ang tomabid ong yen,
kaministiran ang lipatan na tang sadili na
ig magosoy ong yen, maski kamatayen pa
tang talongaen na ong pagtoman na ong
yen.‡ 35 Tenged ang taw ang agpalabien na
tang kaboi na tarin ong ta-paw tang kalib-
otan, tanandia tang malipatan tang kaboi
na. Piro ang sinopay magbolontad tang
kaboi na para ong yen may ong Mo-yang
Balita, tanandia tang marisibi ta kaboing
anday kataposan. 36 Onopa enged ay mapak-
inabangan ta tatang taw maski magimong
nandia ra tang tanan ang bagay tarin ong
kalibotan, piro malipat ka ong nandia tang
kaboi na? 37 Anda! Tenged andang pisan ay
mabayad ta taw para igawad na ong kaboi
na.
38 "Animan ang taw, mga agkakaeyako
nandia ig ang yen ang mga bitala ong ta-
longan tang mga malalain ang taw mandian
ang agtaliodan nira tang Dios, ang taw
ang asi ikaeyako ka ong pagbaliko tarin.
Tenged yo, ang Ana ta Taw, magbaliko tarin
ong kalibotan, ang pagekelo tang gaem ig
kayagan tang Tatayo ong langit, ig aromano
ka tang mga sagradong anghil."

9

1 Ganing pa si Jesus, "Tandan mi narin:
Ang doma tarin ong nindio mandian, kab-
otan pa nira tang kaldaw ig itaen nira ang
paggaem da tang Dios bilang adi ang may
kagaeman ong tanan."

Nagoman tang itsora ni Jesus
(Mateo 17:1-13; Lucas 9:28-36)

2 Pagata-lib tang enem ang kaldaw, in-
gkelan ni Jesus si Pedro ig ang doroang
maglogod ang da Santiago ni Juan para
koma-yat ong alawig ang bokid. Tanira-
tanira lamang tang napaning don. Asing

* 8:29 8:29 "Cristo." Mga ong bitalang Hebrero, "Mesiyas." Ang bitalang "Cristo" tatang titolo ni Jesus bilang ang pinilik tang Dios para maglibri ong mga taw ong mga kasalanan nira ig maggaem ong tanan-tanan. Telekan ka ong Bokabolario. † 8:31 8:31 "Ana ta Taw" tang goy ni Jesus ong sadili na. Ang titolong na pagpatako tang dibabak ang pagkabetang na tarin ong kalibotan bilang tatang nagimong taw. Pagpatako ka tang alawig ang pagkabetang na bilang pinilik ig sinobol tang Dios ang Tatay agod tanandia tang maggaem ong tanan ang mga taw. Telekan ka ong Bokabolario.
‡ 8:34 8:34 "magosoy ong yen, maski kamatayen pa tang talongaen na ong pagtoman na ong yen." Ong bitalang Grigo: tomabid ong yen ang pagtakan tang sadiling kros na.

don da tanira, mintras agpa-dekan tang
mga sinagpan na, inita nirang nagoman
tang itsora ni Jesus. [3] Sisinggat-singgat tang
lambong na ig pisan ang kakolit-kolitan.
Andang pisan ay madeg tang kakolit na.
[4] Oman napaita ong tolong sinagpan si Elias
may si Moises ang pamagigampang ong ni
Jesus. [5] Nabitala si Pedro ang ganing ong
ni Jesus, "Magino, masinlong narin ami!
Magboat ami ta tolo nga payag-payagan.
Tata para ong nio, tata ong ni Moises, ig
tata ong ni Elias." [6] Dorong eled nirang
tolo animan indi ra matako si Pedro tang
onopay ibitala na.

[7] Ya kay ang golpi tanirang binongot ta
tatang onom ig may tatang bosis ang naba-
yan nirang nagalin don ong onom ang gan-
ing, "Na tang agmalenong Anao. Mamasi
amo ong nandia!" [8] Dayon ang namanelek-
telek tang tolong sinagpan ong palibot nira
piro anda ray inita nirang domang taw, si
Jesus da lamang.

[9] Asing totoldak da tanira ong bokid,
maelet tang toyon ni Jesus ong nira ang
ganing, "Indi enged ibeg mi tang inita
mi maski ong ninopa mintras yo, ang
Ana ta Taw, indio pa gaboing oman."
[10] Sinalok lamang nira ong sadili nira, piro
namagtere-ma te-man mga onopay maliag
yaning tang bitala na ang tanandia ono
maboing moman. [11] Animan sine-ma nira
si Jesus ang ganing, "Mga maning don,
angay ganing tang mga manigtoldok tang
Katobolan, kaministiran ono ma-kaw ang
komabot si Elias* ba-lo pa tang Cristo?"

[12] Siminabat si Jesus, "Matod kaman
kaministiran ang tongkaw si Elias para
magsimpan tang tanan ang bagay. Ig may
atan kang na-tang ong Sagradong Kasola-
tan ang ganing ang Ana ta Taw kaministi-
ran mapasaran na tang dorong kaliwagan
ig pakalainen tanandia tang mga taw. [13] Piro
begen amo yen, kiminabot da si Elias, ig
bindoat tang mga taw ong nandia tang
tanan ang kaliagan nirang boaten pario
tang inaning tang Kasolatan ang mainabo
ong nandia."

Pinao-ya ni Jesus tang molang aggaeman ta malain ang ispirito

(Mateo 17:14-21; Lucas 9:37-43a)

[14] Asing pagbalik da Jesus ong mga nabo-
wan ang mga sinagpan na, inita nirang
agtompok-tompokan ta dorong mga taw.
May don kang mga manigtoldok tang Kato-
bolan ni Moises ang pamagigdiskosion ong
mga sinagpan na. [15] Pagaita tang mga taw
ang asia ra si Jesus ang gingabot, nangak-
ibot tanira ig namagsinikad ang naman-
sibagat ong nandia. [16] Oman sine-ma ni
Jesus tang mga sinagpan na, "Onopay ag-
pagdiskosionan mi tang mga manigtoldok
ang asia?"

[17] May tatang lali don ong kayadian tang
siminabat. Ganing tanandia, "Maistro,
aggekelano rin ong nio tang anao ang lali
tenged aggaeman tanandia ta malain ang
ispirito, ig indi tanandia gabitala. [18] Kada
kaboton, golpi lamang tanandia aglalam-
pak tang malain ang ispirito ong tanek.
Bobokal tang anga na, kakayeget tang mga
isi na, oman dayon dang kentel tang sinan-
goni na. Nagpakiloyo ra rin ong mga sinag-
pan mong palayasen kay nira tang ispirito,
piro indi mapalayas nira."

[19] Siminabat si Jesus, "Ay, yamong mga
taw amo! Andang pisan ay pagtalig mi!
Asta tanopa tang agoantao ig tiniro ong
nindio? Abir, ekelan mi tani tang molang
asia."

[20] Ig ingkelan nira tang mola ong ni Je-
sus. Pagaita tang malain ang ispirito ong
ni Jesus, dayon ang laging pinapeleg-peleg
na tang mola asta natomba ong tanek,
bobolid-bolid ang bobokal tang anga na.
[21] Ganing si Jesus ong tatay tang mola,
"Monorag kaboay ang maning ta na?"

Ganing ang siminabat tang tatay, "Asi
pang ge-ley pa tanandia. [22] Pirarang bisis
galiagan din ang patayen tang dimonio.
Teta agpe-lek na pa ong apoy, teta galiagan
nang lemeten din ong wi. Animan mate-
beka ong yamen, tabangay ami ka mga kaya
mo."

[23] Ganing si Jesus ang siminabat, "Onopay
maliag mong yaning tang mga kayao? Ang
tanan maboato ong taw ang pagparet ig

* 9:11 9:11 Si Elias tatang propita asing tokaw ba-lo tang timpo ni Jesus. Mabasa ta tang natetenged ong kaboi na ong 1 Hari 17:1-19:21 ig 2 Hari 1:1-2:25. Ang Elias ang na indi napatay kondi kinomit tanandia tang Dios ang boi pa. Sigon ong nasolat ong Malakias 4:5-6, magbalik si Elias ong kalibotan ba-lo komabot tang Cristo.

pagtalig ong yen." [24] Oman pinoirsan tang
tatay tang bosis na ig nagpakiloy si, "Pag-
pareto, piro korang pa ka enged! Tabangay
kang mamoirsa tang pagtaligo!"

[25] Asing pagaita ni Jesus ang yadi pang
mga taw ang pamagsinikad ang agpalenget
ong nandia, dayon ang binitalan na tang
malain ang ispirito ang ganing, "Yawang di-
monioa, agboaten mong bengel may boyon
tang taw! Tobolo ong nio, lomboā atan
ong molang asia! India ra moman ang
magbalik-balik ong nandia!"

[26] Naginiwik tang dimonio ig pinapeleg-
peleg na ta todo-todo tang mola ba-lo li-
mindoa. Ang mola indi rang pisan kakaliek,
ang midio ra patay. Animan ganing tang
mga taw, "Aroy! Patay da!" [27] Piro
bindiotan ni Jesus tang kalima tang mola,
oman binangon na ig dayon ang kimin-
deng.

[28] Paga-led da Jesus ong balay, asing
tanira-tanira ra lamang, nane-ma tang mga
sinagpan na ong nandia, "Angay yami, indi
mapalayas amen tang malain ang ispirito
ong molang asi?"

[29] Ganing si Jesus ang siminabat, "Ang
malain ang ispiritong maning atan, indi
basta-basta mapalayas mga indi amo man-
gadi [ig magpaletem.] Asia lamang tang
midios."

Moman sing sinambit ni Jesus tang natetenged ong kamatayen na
(Mateo 17:22-23; Lucas 9:43b-45)

[30] Namagalin da Jesus don ig namansita-
lib si ong Galilea. Indi galiliag si Jesus
ang mata-wanan tang mga taw mga ong
aypa tanandia, [31] tenged ang oras ang asi,
pagtoldok tanandia ong mga sinagpan na
lamang. Ganing si Jesus ong nira, "Yo, ang
Ana ta Taw, traidorono ig yintrigao ong
gaem tang mga taw ang yay mamamatay
ong yen. Piro mata-lib tang tolong kaldaw
maboiong moman." [32] Indi naintindian tang
mga sinagpan na tang mga bitala nang na,
piro gengeldan tanirang mane-ma pa ong
nandia.

Sinopa tang kaimportantian
(Mateo 18:1-5; Lucas 9:46-48)

[33] Kiminabot da tanira ong Capernaum.
Paga-led nira ong balay, sine-ma ni Jesus
tang mga sinagpan na ang ganing, "Onopay
agpagdiskosionan mi ong dalan?" [34] Piro
indi tanira minibek-ibek tenged ang ag-
pagdiskosionan nira mga sinopa ong nira
tang kaimportantian. [35] Animan kimi-
narong si Jesus ig pinalenget na tang tam-
polok may doroang sinagpan na ong nan-
dia ig minaning, "Ang sinopay galiliag ang
magimong importanti, kaministiran mag-
pababak ig magsirbi ong tanan." [36] Oman
ginoyan na tang tatang mola don ig pina-
deng na ong ka-ngan nira. Kineget na tang
mola ig minaning ong mga sinagpan na,
[37] "Ang maski sinopa, mga natetenged ong
pagto na ong yen, magrisibi ong tatang
mola ang pario ta narin, sia pagrisibi ka
ong yen. Ig ang pagrisibi ong yen, belag
lamang ta yo tang agrisibien na, kondi asta
ang nanobol ong yen."

Kakampi ta tang belag ta kakontra ta
(Lucas 9:49-50)

[38] Pagatapos, ganing si Juan ong ni Jesus,
"Maistro, may inita amen ang tatang taw
ang pagpalayas ta mga anday sasayod ang
ispirito ig aggamiten na tang aran mo. Bi-
nawalan amen tenged belag ta karomanan
ta."

[39] Piro ganing si Jesus, "Indi bawalen mi.
Tenged ang taw ang pagboat ta milagro ang
paggamit tang arano, inding lagi mabitala
ta malain kontra ong yen. [40] Tenged ang taw
ang indi kokontra ong yaten, maliag yaning
tanandia kakampi ta. [41] Agganingo ong
nindio, ang sinopay magtorol ong nindio
ta maski tang baso lamang ang wi tenged
yamo mga sinagpano,† ang taw ang asi indi
maimong indi balten tang Dios."

Ang agpagalinan tang pagkatalak
(Mateo 18:6-9; Lucas 17:1-2)

[42] "Piro mga may taw ang magtokso
agod magkatalak tang maski tata ong mga
molang narin‡ ang pamagtalig ong yen,
mo-ya pa ta-ketan da lamang tang likel na

† 9:41 9:41 Ang mga "sinagpan" ni Jesus belag ta maning ang tampolok lamang may doroa, kondi asta ang domang taw ang pirming pamansitabid ong nandia. Ang bitalang "sinagpan," mga ong Tagalog yay ang "alagad." Telekan ka ong Bokabolario. ‡ 9:42 9:42 Ong bitalang Grigo: "maski tata ong mga gege-ley ang narin." Maliag yaning, mga mola, obin poidi kang maliag yaning, mga taw ang dibabak ong pama-dek ta doma.

ta mabael ang bato, oman bontogan ong
laod. 43 Animan mga ang kalima mo tang
gagikanan ang yawa pagkatalak, potolon
mo! Tenged mas mo-ya pang maski potol
tang tambilog ang kalima mo, ma-leda pa
ong langit, kaysa komplito tang mga kalima
mo piro i-leka ka don ong impirno, ong
apoy ang indi enged mapatay-patay. 44 [Don
tang mga kolod ang indi mapatay ang pa-
mangan ong mga taw, ig ang apoy ang indi
mapatay-patay.]§
45 "Ig mga ang kakay mo ya kay ang
pagekel ong nio ang magkatalak, potolon
mo! Mo-ya pang maski potol tang tambilog
ang kakay mo, basta ma-leda ong langit,
kaysa komplito tang mga kakay mo oman i-
leka ka ong impirno. 46 [Don tang mga kolod
ang indi mapatay ang pamangan ong mga
taw, ig ang apoy ang indi mapatay-patay.]
47 "Ig mga ang mata mo ya kay ang
gagikanan ang yawa pagkatalak, koaten
mo! Mo-ya pang maski tambilog lamang
tang mata mo, ma-leda pa ong inadian tang
Dios, kaysa doroa tang mata mo oman i-
leka ka ong impirno. 48 Don tang mga kolod
ang indi mapatay ang pamangan ong mga
taw, ig ang apoy ang indi mapatay-patay.
49 "Kada tata ong mga pamagto ong yen
limpioan ta kasin may apoy.* 50 Mabael tang
pakinabang tang kasin. Piro mga manlasay
da, indi ra poiding mapakasin pang mo-
man. Animan ekelan ming pirmi tang kao-
yan tang kasin ong kaboi mi agod masinlo
tang pagtarabidan mi."†

10

Ang toldok ni Jesus natetetenged ong pag-
berelagen tang magkatawa
(Mateo 19:1-12; Lucas 16:18)

1 Nagalin don si Jesus ig napaning ong
mga logar ang sakep tang Judea ba-lo loma-
ted ong dobali tang soba tang Jordan. Don
doro sing mga taw ang namagsimet ong
nandia, ig pario tang pirming agboaten na,
nagtoldok tanandia ong nira.
2 Mandian, may mga Pariseo kang na-
mansipaning don ong ni Jesus para depde-
pen nira tanandia ong mga pamitala na.
Animan sine-ma nira ang ganing, "Mga ong
nio, sigon ong Katobolan, agpagnan bato
ang belagan tang tatang lali tang katawa
na?"
3 Binalik ni Jesus ong nira tang te-ma nira,
"Onopay tobol ang sindol ni Moises ong
nindio natetenged ong pagberelagen tang
magkatawa?"
4 Ganing tanirang siminabat, "Nagpagna
si Moises ang belagan tang tatang lali tang
katawa na basta oldan na tang babay ta
kasolatan bilang ka-telan ang tanandia be-
lagan na ra."*
5 Piro ganing si Jesus, "Tenged lamang
matetegat tang mga kolo mi, animan na-
paoyon da lamang si Moises ang belagan mi
tang mga katawa mi. 6 Piro asing primiro
pa, ang pagboat tang Dios tang kalibotan:
'Ang bindoat nang taw lali may babay.
7 Tenged tarin, pabelag da tang lali ong
mga ginikanan na, oman maga-penan da
tanira tang katawa na, 8 ig magimong tata ra
lamang tanira.'† Ang maliag yaning, belag
da tanira ta doroa kondi tata. 9 Animan
ang pinapaga-pen tang Dios indi dapat ang
papagbelagen ta taw."
10 Asing paga-led nira ong balay, nane-
ma si ong ni Jesus tang mga sinagpan na
natetenged ong inaning nang asi. 11 Ganing
si Jesus ong nira, "Mga belagan tang lali
tang katawa na, oman mangatawa si tanan-
dia ta doma, loloang pangombabay tanan-
dia ig pagkatalak ong dating katawa na.
12 Ig mga ang babay ya kay magigbelag ong
katawa na, oman pakatawa si ka ong doma,
pangonlali ka tanandia."

§ 9:44 9:44, 46 Ang mga birsikolong na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo. * 9:49 9:49 Ong bitalang Grigo: "Kada tata kasinan ta apoy." Mga monopa ang pamangan agbetangan ta kasin agod indi malangga, ig ang bolawan agpapanaw ong apoy agod magimong poro, pario ka ta si, ang mga pamagto agpapasaren tang Dios ta mga kaliwagan agod magimong de-dek ig masinlo tang pagto nira. † 9:50 9:50 Ang kasin mabael tang pakinabang na, tenged yay ang pampasabor ig pagpaboay tang pamangan ta. Pario ka ta si, ang pagto ta ong Dios may pakinabang na para ong yaten asta ong masig ka taw ta. Ig mga indi manlasay tang pagto ta, indi maimong indi magimong masinlo tang pagtarabidan ta. Telekan ka ong Mateo 5:13. * 10:4 10:4 Ang papilis ang maning don, pagpamatod nga ang babay anda enged ay talak na, tenged tanandia indi naglayas ong katawa na, kondi ang katawa na yay ang nagpalayas ong nandia. † 10:8 10:6-8 Genesis 2:24

Binindisionan ni Jesus tang mamola
(Mateo 19:13-15; Lucas 18:15-17)

13 Tatang kaldaw may mga taw ang pam-
agekel ta mamola ong ni Jesus para pabin-
disionan nira. Piro sinambleng tang mga
sinagpan ni Jesus tang mga taw. 14 Asing
itaen ni Jesus tang agboaten tang mga
sinagpan na, nasilag tanandia ig minaning
ong nira, "Pabayan mi lamang ang palenget
ong yen tang mga mola. Indi bawalen
mi. Tenged ang mga taw ang pario ong
mamolang narin, yay ang mabilang ong
inadian tang Dios. 15 Tandan mi narin:
Ang maski sinopa, mga indi tanandia mag-
pasakep ong gaem tang Dios pario ta tatang
mola, asia indi enged tanandia mabilang
ong inadian na." 16 Tapos, dayon ang sinalili
ni Jesus tang kada tata ong mga mola, oman
binondo na tang kalima na ong kolo nira ig
binindisionan.

Ang laling manggaden
(Mateo 19:16-30; Lucas 18:18-30)

17 Asing magalin da rin si Jesus, may
tatang taw ang nagsinikad ang agpalenget
ong nandia. Liminod ong talongan na ig
minaning, "Maistro, yawa mo-yang taw.
Onopay masinlong boateno para marisibio
tang kaboing anday kataposan?"

18 Ganing si Jesus ang siminabat, "Angay
aggoyano nio ta mo-ya? Ang Dios lamang
tang mo-ya. 19 Gata-wanan mo ra tang ga-
tang ong Katobolan: 'India mamatay ta
taw, india mangombabay, india manakaw,
india magtistigo ta bo-li, india magdaya,
ig galangen mo tang tatay may ang nanay
mo.' "‡

20 Ganing tang lali, "Maistro, ang tanan
ang asia agtomaneno ra ka mimpisang ge-
leyo pa."

21 Pina-dekan ni Jesus tang taw ang asi
ig ginegman na. Oman ganing tanandia,
"Tanga bagayan da lamang tang korang ong
nio. Molika ra, ipabakal mo tang tanan ang
pagkabetang mo, oman ang bayad na i-dol
mo ong mga malilised. Mga boaten mo sia,
magkatinira ta manggad ang tinagana tang
Dios don ong langit. Pagatapos, magbalika
ig tomabida ong yen." 22 Piro pagabasi ta si
tang lali, pinongawan tanandia ig minolik
ang mabelat tang nem na, tenged dorong
manggad na.

23 Animan pina-dekan ni Jesus tang mga
sinagpan na ig minaning ong nira, "Kaliwag
ang ma-led ong inadian tang Dios tang taw
ang manggaden!" 24 Nangabereng ta mo-ya
tang mga sinagpan na ong binitala nang asi.
Piro minaning si tanandia, "Mga logodo,
doro kaman agkaliwag ang ma-led ong ina-
dian tang Dios. 25 Mas madali pa nganing
tenled tang tatang kamilio ong boloat tang
singgoay, kaysa tatang taw ang manggaden
ang tenled ong inadian tang Dios."

26 Mas nagdolang tang kabeberengen
tang mga sinagpan na, animan namane-ma
ang ganing, "Mga maning don, sinopa en-
ged tang malibri?" 27 Pina-dekan tanira ni
Jesus ig minaning, "Na indi maboat ta taw,
piro belag ta maliwag ong Dios. Tenged
anday imposibli ong Dios."

28 Minitala si Pedro, "Yami, bino-wanan
amen tang tanan para tomabid ong nio."

29 "Ee, kaman," ganing si Jesus, "ig
narin tang matod: Ang sinopay nagbo-
wan tang balay na, ang mga logod na, mga
ginikanan na, mga ana na obin ang tanek
na natetenged ong yen ig ong Mo-yang
Balita, 30 ang taw ang asi marisibi mandian
ong kaboi na tarin ta dorong mga balay,
mga logod, mga nanay, mga ana asta tanek.
Piro akigan ka tanandia ig paliwagan ta
mga taw tenged ong pagto na ong yen. Ig
ong dobaling kaboi, oldan ka tanandia ta
kaboing anday kataposan. 31 Yading mga
taw ang ganga-kaw mandian ang mangaori
ong oring kaldaw. Ig ang mga gangaori
mandian yay ang manga-kaw."

Ya-long bisis dang sinambit ni Jesus tang natetenged ong kamatayen na
(Mateo 20:17-19; Lucas 18:31-34)

32 Mintras papanaw tanirang tatakat ong
siodad tang Jerusalem, to-kaw si Jesus ong
mga sinagpan na. Agkelban tang mga
sinagpan na ig ang mga taw ang dadaton
ong orian agpangeldan. Maboay-boay ta
ge-ley, pinabelag ta ge-ley ni Jesus tang
tampolok may doroang sinagpan na ong
mga taw, ig sinaysay na si ong nira tang
onopay mainabo ong nandia. 33 Ganing si
Jesus, "Tandan mi. Mandian agpaning ita
ra ong Jerusalem. Pag kabot ta don, yo,

‡ 10:19 10:19 Exodo 20:12-16; Deuteronomio 5:16-20; Levitico 19:18

ang Ana ta Taw, traidorono ig yintrigao ong
gaem tang mga pangolokolong padi ig ong
mga manigtoldok tang Katobolan. Sintin-
siano nira ta kamatayen, oman ekelano
ong mga belag ta Judio. 34 Insoltono nira,
olakan, patakan tang palo, ba-lō patayen
nira. Piro mata-lib tang tolong kaldaw,
maboiong moman."

Ang pina-dol ni Santiago may ni Juan
(Mateo 20:20-28)

35 Napalenget ong ni Jesus si Santiago
may si Juan, ang mga ana ni Zebedeo, ig
minaning tanira, "Maistro, may pa-dolon
amen din ong nio."
36 Ganing si Jesus, "Onopa si?"
37 Ganing tanirang siminabat, "Ang galia-
gan amen, mga maggaema ra ngani ong
niong inadian, yami kay tang pakarongon
mo ong tepad mo, ang tata ong to, ig ang
tata ong wala."
38 Piro ganing si Jesus ong nira, "Indi
gata-wanan mi mga onopa tang agpa-dolon
mi. Onopa, māgoanta mi tang kaliwagan
ang mapasarano? Māgoanta mi ka tang
kamatayen ang pario tang mapasarano?"§
39 "Ee, māgoanta amen," tang sabat nira.

Ig ganing si Jesus, "Ang kaliwagan ang
agoantaeno, agoantaen mi ka kaman. Ig
mapasaran mi ka tang kamatayen ang ma-
pasarano.* 40 Piro mga natetenged ong
sinopay komarong ong yen ang to ig ong
walao, belag ta yo tang maning mga sinopa.
Tenged ang mga logar ang agpa-dolon mi,
natagana rang lagi ong mga taw ang pinilik
da tang Tatayo."
41 Asing mata-wanan tang tampolok ang
aroman nira mga onopa tang agpa-dolon
da Santiago may ni Juan, namaglain tang
nem nira. 42 Animan ginoyan tanirang
tanan ni Jesus ang palenget ig minan-
ing, "Gata-wanan mi ra ka, ang mga ag-
gilalaen ang pangolokolo tarin ong kali-
botan, pamagadi-adi ong mga sinakepan
nira. Ig ang mga alalawig ta katengdanan,
agdegdegen nira tang mga tawan nira.
43 Piro indi amo magogali ta maning ta sia.
Ang sinopa ong nindio tang galiliag ang
mangolokolo, dapat magimong torobolon
ong tanan. 44 Ig ang galiliag ang magi-
mong alawig, kaministiran magpababak ig
magsirbi ong mga aroman na. 45 Tenged
maski yo, ang Ana ta Taw, indio napaning
tarin para magpasirbio kondi para magsir-
bio ig i-dolo tang yen ang kaboi agod yad-
ing taw tang magawad ong mga kasalanan
nira."

Pinao-ya ni Jesus tang boray ang si Bar-
timeo
(Mateo 20:29-34; Lucas 18:35-43)

46 Namana-loy si Jesus may ang mga
sinagpan na ong lansangan tang Jerico, ig
asing pagalin nira don, dorong taw tang
namansitabid ong nira. May nata-liban
nirang tatang boray ang lolopa-pak ong
binit tang dalan ang pagpalimos. Ang aran
na si Bartimeo, ang ana ni Timeo. 47 Asing
pagabasi nang si Jesus ang taga Nazaret
tang tata-lib, dayon tanandiang miniteg
ang ganing, "Jesus, Inampo ni David!†
Mate-beka ong yen!"
48 Sinambleng tanandia tang mga taw ang
magipes. Piro mas sinodoan na pa enged
tang iteg na ang ganing, "Inampo ni David!
Mate-beka ong yen!"
49 Siminareng si Jesus ig minaning ong
mga taw, "Papaningen mi tani ong yen."

Ig ginoyan nira tang boray ang ganing,
"Papoirsaen mo tang nem mo! Kendenga
ra, aggoyana nandia!"
50 Pagabasi lamang ta asi ni Bartimeo,
pinlek nang lagi tang agkopoton na, limino-
to pang kimindeng ig napalenget ong ni
Jesus. Ganing si Jesus, 51 "Onopa tang galil-
iagan mong boateno ong nio?"

"Magino, galiliago rin ang maita!" tang
sabat na.
52 Ig ganing si Jesus ong nandia, "Ala,
molika ra. Ang pagtalig mo tang nagpao-ya
ong nio." Ig lagi-lagi naita ra si Bartimeo.
Oman dayon ang siminabid ong da Jesus
ong pagpanaw nira.

§ 10:38 10:38 Ong bitalang Grigo: "Masarang among manginem tang teled tang kopang inemeno? Masarang amo kang boniagan pario tang pagboniag ang mapasarano?" * 10:39 10:39 Ong bitalang Grigo: "Manginem amo ka kaman tang teled tang kopang inemeno. Ig boniagan amo ka pario tang pagboniag ang mapasarano." † 10:47 10:47 "Inampo ni David" tang titolo tang Cristo. Sigon ong sinolat tang mga propita tang mga Judio asing tokaw, ang Cristo magalin ong dogo tang Ading si David. Telekan ka ong Bokabolario.

11

Ang pagteled ni Jesus ong Jerusalem
(Mateo 21:1-11; Lucas 19:28-40; Juan 12:12-19)

1 Asing alenget da tanira ong Jerusalem,
ig gingabot pa lamang ong mga bario tang
Betfage may Betania, ong Bokid tang Kaoli-
boan,* pina-kaw ni Jesus tang doroang
mga sinagpan na. 2 Ganing tanandia ong
nira, "Paning amo don ong dadaton ang
bario. Ong pagteled mi, asia itaen ming
lagi don tang tatang asnong agkeke-ked.
Ang asnong asi mola pa, indi pa gatayan
ta taw. Obaden mi ig e-lan mi tarin ong
yen. 3 Mga may mane-ma ong nindio ang
angay aggobaden mi, aningen mi lamang,
'Na kaministiran tang Gino. Mga matapos
ipabalik na kang lagi tarin.' "
4 Animan namampanaw da tang doroang
sinagpan na ig kinabotan ka kaman nira
tang asno don ong binit tang dalan, ang
agkeke-ked ong loa tang porta tang tatang
balay. Asing aggobaden da nira, 5 sine-
ma tanira tang mga taw ang pamansi-deng
don, "Hoy! Angay aggobaden mi sia?"
6 Siminabat tang doroa pario ka tang
toyon ong nira ni Jesus. Animan pinekel
ang lagi ong nira. 7 Ingkelan nira ong ni Je-
sus tang asno ig matapos ang dinamdaman
nira tang boko-boko na tang mga ge-leb
nirang lambong, siminay da si Jesus. 8 Yadi
kang mga taw ang namaglatag tang mga
lambong nira ong dalan para panawan na.
Ang doma, namamotol tang mga kapotan
ta ayong marabong tang daon na oman
linatag ka ong dalan bilang padengeg ong
ni Jesus pario ta tatang adi. 9 Ang mga taw
ong tokawan ni Jesus asta ang mga taw ang
pamansidaton ong nandia, sigi tang initeg
nira ang ganing, "Hosanna!† Dayawen tang
kiminabot mandian ang sinobol tang Dios!
10 Bindisionan tang Dios tang inadian tang
yaten ang kamepet-mepetan ang si David
ang boaten sing oman. Dayawen tang Dios
ong kalawig-lawigan ang langit!"
11 Pagakabot nira don ong Jerusalem, na-
paning si Jesus ong Timplo. Siminled ig
naglibot ang nanelek-telek ong tanan ang
mga bagay don. Oman limindoa tanandia ig
tenged galabi ra, nagbalik da ong Betania,
aroman na tang tampolok may doroang
mga apostolis na.

Sinompa ni Jesus tang papa ta ayong igos
(Mateo 21:18-19)

12 Pagaramal, pagapagalin nira ong Beta-
nia pabalik si ong Jerusalem, linetem da
si Jesus. 13 May natorongan nang tang
papang ayong igos‡ ang dorog karabong.
Animan pinaningan na ig sinelekan mga
may borak nang poiding alapen. Piro an-
dang pisan ay inita nang borak na, kondi
poros lamang mga daon, tenged belag pa
ta timpo na. 14 Animan minaning si Jesus
ong ayong asi, "Mimpisa mandian, india ra
enged mamorak!" Ig ang binitala nang na
naba-yan tang mga sinagpan na.

Pinalayas ni Jesus tang mga pamagpabakal don ong Timplo
(Mateo 21:12-17; Lucas 19:45-48; Juan 2:13-22)

15 Pagakabot nira ong Jerusalem, siminled
sing oman si Jesus ong Timplo. Pinalayas
na tang tanan ang pamagpabakal ta mga
ayep ang igsaragda don ig ang mga pa-
mamakal. Pinampakalintoad na tang mga
lamisan tang mamanigbailo ta koarta asta
ang mga kalarongan tang mga pamag-
pabakal ta mga marapating igborolontad.§
16 Binawal na ka ang toma-lib ong teled tang
Timplo tang maski sinopay pagekel ta mga
tinda. 17 Pagatapos, nagtoldok tanandia ong
mga taw don ang ganing, "Ga-tang ong
Sagradong Kasolatan, ang balay tang Dios
goyan ta logar ang parangadian para ong
tanan ang mga nasion.* Piro yamo, bindoat
mi rang paragsimetan ta mga takawan!"†
18 Nabalitan tang mga manigtoldok tang
Katobolan asta ang mga pangolokolo ong
mga padi tang bindoat ni Jesus ong teled

* 11:1 11:1 Ang borak tang ayong "olibo" magang borak ta sirgoilas. † 11:9 11:9 "Hosanna" ay bitalang Aramaico asta bitalang Grigo. Mga ong bitalang Agutaynen, "Biba!" Ig mga ong Tagalog, "Mabuhay!" ‡ 11:13 11:13 Ang borak tang papa tang "igos" magang pasas piro mas mabael. § 11:15 11:15 Asing tokaw, ang mga Judio pamagbolontad ong Dios ta mga ayep sigon ong Katobolan para ong mga kasalanan nira. Animan don ong Timplo may mga taw ang pamagpabakal ta mga ayep ang igsaragda, piro ang doma ong nira pamagdaya ong mga taw, tenged agpamalen nira tang mga agpabakal nirang asi. * 11:17 11:17 Isaias 56:7 † 11:17 11:17 Jeremias 7:11

tang Timplo. Animan mimpisa don, pam-
agdilem da tanira ta midios agod mapap-
atay nira si Jesus, tenged aggeldan tanira
ong nandia komo ang tanan ang mga taw
agsinloan ta mo-ya ong mga agtotoldok na.
19 Ig asing galikarem da, si Jesus may ang
mga sinagpan na namansiloa si don ong
siodad.

Ang adal ang nagalin ong papa tang igos ang nalanet
(Mateo 21:20-22)

20 Pagaramal, asing pamagbalik si
tanira ong siodad, nata-liban si nira
tang papa tang ayong igos. Lanet da
magalin ong daon na sa-sad ong lamot na.
21 Nademdeman ni Pedro tang binitala ni
Jesus ong ayo, animan minaning tanandia,
"Magino, way! Pa-dekan mo tang ayong
sinompa mo! Patay da!"
22 Ganing si Jesus ong nira, "Magparet
ig magtalig amo ong Dios. 23 Ong kamato-
dan, mga magparet amo ang de-dek ong
popotokon mi ang mainabo tang yaning
mi, ig indi amo magdoadoa, poidi amo
rang maning ong bokid ang asi, 'Magalina
atan ig loma-teda don ong talsi!' ig sia
boaten ka enged tang Dios para ong nin-
dio. 24 Animan agganingo ong nindio, maski
onopay agpa-dolon mi ong pagpangadi mi,
magparet among narisibi mi ra si, ig sia
marisibi mi ka enged. 25 Ig mga pangadi
amo, patawaden mi kang lagi tang maski
sinopay galainan tang nem mi, agod ang
mga talak mi patawaden ka tang Dios ang
Tatay mi ong langit. 26 [Mga indi amo mag-
patawad tang masig ka taw mi, indi amo ka
patawaden tang Tatay mi ong langit.]‡"

Ang te-ma mga ong aypa nagalin tang podir ni Jesus
(Mateo 21:23-27; Lucas 20:1-8)

27 Pagakabot da Jesus ong Jerusalem,
nagbalik si tanira ong Timplo. Mintras
pagpanaw-panaw si Jesus don ong teled
tang solar tang Timplo, pinalengetan
tanandia tang mga pangolokolong padi
may ang mga manigtoldok tang Katobolan,
aroman ka nira tang mga mepet tang
banoa. 28 Ganing tanira ong ni Jesus,
"Aningen mo ong yamen onopay podir
mong magboat tang mga bagay ang na
tarin ong Timplo. Sinopa tang nagtorol
ong nio tang podir ang asia?"
29 Ganing si Jesus ang siminabat, "Te-
maen amo ka yen. Sabateno kang lagi
nindio, ba-lo amo begen ta mga ong aripa
nagalin tang podiro para magboat tang
mga bagay ang na. 30 Nani tang te-mao:
Ong aypa nagalin tang podir ni Juan para
magboniag? Ong Dios obin ong taw? Abir,
sabateno nindio!"
31 Namagampang-ampang tanira mga
onopay isabat nira. Ganing tanira, "Mga
aningen ta 'nagalin ong Dios,' maning ka
tanandia ong yaten 'Oman, angay indi
amo namagparet ong ni Juan?' 32 Piro
mga maning ita 'nagalin ong taw,' monora
bato?" Maning ta si tang isip nira tenged
gengeldan tanira ang itaben onoray boaten
tang mga taw ong nira, tenged si Juan
aggilalaen tang mga taw ang matod ang
propita. 33 Animan siminabat lamang tanira
ang ganing, "Indi ami gatako."
Ig ganing si Jesus ong nira, "Mga maning
don, indio ka magbeg ong nindio mga ong
aripa pagalin tang yen ang podir ang mag-
boat tang mga bagay ang na."

12

Ang palimbawa natetenged ong kaobasan may ang mga agsador
(Mateo 21:33-46; Lucas 20:9-19)

1 Nagpadayon ang nagistoria si Jesus ong
nira piro poros lamang ong mga palim-
bawa. Ganing tanandia, "May tatang taw
ang nagloak ta mga obas ong tanek na,
oman pinakodal na. Nagpaboat ta mabael
ang boloat ong mabael ang bato ang boaten
ang palagremekan tang mga obas.* Nagpa-
deng ka ta alawig ang balay-balay ang
paragbantayan. Pagatapos, inintriga na
tang kaobasan na ong mga agsador na, ba-
lo tanandia nagbiahi ong alawid ang logar.
2 "Asing timpo rang igparangalap, sinobol
na tang tatang torobolon na para man-
gomit tang parti na. 3 Piro pagkabot don,

‡ 11:26 11:26 Ang birsikolong na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo. * 12:1 12:1 Ang mga "obas," mga ong English yay ang mga "grapes." Ang itsora na pario tang borak tang wakay obin lomboy. Don ong mabael ang bato ang palagremekan, aggieken tang mga taw tang mga obas para matalog tang wi na agod boaten ang bino. Telekan ka ong Bokabolario, ong "Bino."

binogbog tang mga agsador tang torobolon
ang asi ig pinaolik nirang anday ekel na.
4 Oman nanobol si tang may nandia ong tata
pang torobolon na. Piro ang torobolon ang
na, pino-pok nira tang kolo na ig naigadan
asta pinaeyak. 5 Mandian, nanobol si
tang may nandia tang tata pa enged ang
torobolon na, piro na pinatay nira. Yadi
pang mga torobolon ang sinobol tang may
nandia, piro maning ka don tang bindoat
tang mga agsador ong nira. Ang doma
pinamalo, ang doma pinamatay.

6 "Tang taw da lamang tang gabo-wan
don ang poiding papaningen na ong mga
agsador. Na ang ana na ra mismong ag-
malen na ta mo-ya. Ig asing ori ra, ya ray
ang sinobol na tenged ganing tanandia ong
sadili na, 'Indi maimong indi galangen nira
tang anao.'

7 "Piro asing itaen tang mga agsador
tang ana nang gingabot da, ganing tani-
rang namagampang-ampang, 'Asia ra tang
manonobli! Patayen ta tanandia agod mag-
imong yaten da tang kaobasan ang na.' 8 Ig
dayon ang laging pinatay nira, ba-lo pinlek
nira ong loa tang kaobasan.

9 "Mandian," ganing si Jesus, "onopa
bato tang boaten tang may nandia tang
kaobasan? Ang boaten na, molik tanandia
ig pamatayen na ka tang mga agsador ang
asi! Oman yintriga na si ong doma tang
kaobasan na. 10 Onopa? Indi gabasa mi
tang ga-tang ong Sagradong Kasolatan ang
ganing,

'Ang batong pinlek tang mga manigpa-deng
tang balay,
Yay ang ginamit tang Dios ig nagimong
kaimportantian ong tanan ang ba-
tong pagpabaked tang balay.
11 Ang Dios tang nagboat ta na,
Ig makabebereng ang enged ong pama-dek
ta!' "†

12 Naintindian tang mga pangolokolong
Judio ang tanira tang agpataman ni Jesus
ong palimbawang asi. Animan gangaliliag
da rin ang depen nira, piro gengeldan ong
mga taw. Animan pinabayan da lamang
nira si Jesus ig namagalin da.

Ang te-ma natetenged ong pagbayad ta bois
(Mateo 22:15-22; Lucas 20:20-26)

13 Oman, may mga Pariseo ig mga tawan
ni Herodes ang sinobol don ong ni Je-
sus para depdepen nira tanandia ong mga
pamitala na. 14 Pagakabot nira don, ganing
tanira, "Maistro, gata-wanan amen yawa
india pagbo-li, ig pario tang pagpama-dek
mo ong tanan. India pagpaekel-ekel ong
kaliagan ta taw maski sinopa tanira, kondi
agtotoldok mo lamang tang kamatodan
natetenged ong kaliliagan tang Dios ang
boaten ta mga taw. Animan mga ong nio,
sigon ong Katobolan ta, tama ka bato ang
itang mga Judio magbayad ta bois ong Adi
tang Roma?‡ Dapat ang magbayad ita obin
indi?"

15 Piro gata-wanan ni Jesus nga ang te-ma
nirang asi belag ta matod ang te-ma. Ani-
man ganing ong nira, "Angay agsobokano
nindiong depdepen ong te-ma ming asia?
Abir, ipaita mi ong yen tang tanga koartan,
telekano."

16 Ig dinawatan ka nira. "Ninopang itsora
na ig ninopang aran tang nasolat tarin?"
tang te-ma ni Jesus.

"Ang Adi tang Roma," tang sabat nira.

17 Ig ganing si Jesus, "Mga maning don, i-
dol mi ong adi tang para ong adi, ig i-dol
mi ong Dios tang para ong Dios." Pagabasi
nira ta si, pisan tanirang nangabereng ong
nandia.

Ang te-ma natetenged ong moman ang pagaboi tang mga patay
(Mateo 22:23-33; Lucas 20:27-40)

18 Oman may atan kang mga Saduseo ang
namampaning ong ni Jesus para mane-ma.
Tanira tatang sikta tang mga Judio ang
indi pamagparet ang maboing moman tang
mga patay. 19 Ganing tanira ong ni Jesus,
"Maistro, may tobol ang sinolat ni Moises
para ong yaten ang ganing, mga mapatay
tang lali ang anday ana nira tang katawa na,
ang logod tang lali dapat katawaen na tang
babay ang asing nabalo, agod magkatinir
tanira ta ana para ong laling napatay.§
20 Mandian, may pitong mamaglogod ang
poros lali. Nangatawa tang kakan ig na-
patay ang anday ana nira. 21 Oman ang

† 12:11 12:10-11 Salmo 118:22-23 ‡ 12:14 12:14 Ang "Adi tang Roma" aggoyan ta "Emperador" mga ong Tagalog.
§ 12:19 12:19 Ang tobol ang na mabasa ta ong Deuteronomio 25:5-6.

yadoang logod nangatawa ong babay ang
nabalo, piro napatay si kang anday ana
nira. Maning ka ta si tang nainabo ong ya-
lo, sa-sad ong yapito. 22 Ang pitong mama-
glogod, napangatawa ong babay ig poros
nangapatay ang anday ana nira. Asing ori
ra, ang babay napatay ka. 23 Mandian, ong
oring kaldaw, mga boien ang moman tang
mga patay, sinopa ong nirang pito tang
magimo sing katawa tang babay? Tenged
tanirang tanan nagimong katawa na."
24 Ganing si Jesus ang siminabat, "Doro
amo ka kamali! Gata-wanan mi mga an-
gay? Tenged indi amo gangaintindi tang
ga-tang ong Sagradong Kasolatan. Ig indi
amo ka gangaintindi mga monopa kamak-
agagaem tang Dios. 25 Tenged ong kaldaw
ang boien ang moman tang mga patay, indi
ra tanira mamagkaratawan tenged pario ra
tanira ong mga anghil ong langit. 26 Ig mga
natetenged ka ong pagboing oman ong mga
patay, midio indi enged gabasa mi ong libro
ni Moises tang istoriang natetenged ong
dibabak ang papa ta ayo. Maning ta na tang
inaning tang Dios ong ni Moises ang sinolat
na: 'Yo tang Dios ni Abraham, ni Isaac, ig ni
Jacob.'* 27 Piro ang Dios, belag ta Dios tang
mga patay. Tanandia Dios tang mga boi.
Animan mali enged tang aggisipen ming
indi moman ang maboi tang mga patay!"

Ang tobol ang kaimportantian ong tanan
(Mateo 22:34-40; Lucas 10:25-28)

28 May don kang tatang manigtoldok tang
Katobolan ni Moises ang naba-yan na si Je-
sus may ang mga Saduseo ang pamagdisko-
sionan. Napanaidan nang maosay si Je-
sus ong pagsarabaten na ong nira, animan
napalenget ong ni Jesus ig nane-ma, "Ong
tanan ang Katobolan, aypa tang kaimpor-
tantian?"
29 Ganing si Jesus ang siminabat, "Na tang
kaimportantian ong tanan ang tobol ang
sinolat ni Moises: 'Pama-yan mi, yamong
mga inampo ni Israel! Ang Ampoan tang
Dios, tanandia lamang tang Dios. 30 Animan
gegman mo tang Ampoan mong Dios ang
de-dek ong popotokon mo, bogos ong nem
mo, bogos ong kinaisipan mo, ig bogos ong
poirsa mo.'† 31 Ang yadoang kaimportan-
tian ang tobol ay na: 'Gegman mo tang
masig ka taw mo‡ pario tang paggegma mo
ong sadili mo.'§ Anda ray domang tobol
ang mas importanti pa ong doroang na."
32 Ganing tang manigtoldok tang Kato-
bolan, "Tama tang sabat mo, Maistro. Ma-
tod kaman tang inaning mong tambilog
lamang tang Dios. 33 Ig dapat kaman ang
gegman ta tanandia ang de-dek ong popo-
tokon ta, bogos ong kinaisipan ta, ig bogos
ong poirsa ta. Ig gegman ta ka tang masig
ka taw ta pario tang paggegma ta ong sadili
ta. Mas importanti pa nganing magtoman
ita ong doroang tobol ang na kaysa mag-
torol ita ta mga ayep ang sirokon ong altar
bilang sagda ong Dios, may ang doma pang
klasi ta bolontad."
34 Napanaidan ni Jesus ang maosay tang
sabat tang manigtoldok ang asi, animan
ganing tanandia, "Alengeta rang mabilang
ong inadian tang Dios." Ig mimpisa don,
anda ray mangas ang mane-ma pa ong ni
Jesus.

Ang maliag yaning tang titolong "Inampo
ni David"
(Mateo 22:41-46; Lucas 20:41-44)

35 Mintras pagtoldok si Jesus ong Tim-
plo, ganing tanandiang nane-ma, "Monopa
maning tang mga manigtoldok tang Ka-
tobolan nga ang Cristo* Inampo ni Ading
David? 36 Si David mismo tang naganing ta
na, asing ginaeman tang Ispirito Santo:
'Ganing tang Ginong Dios ong yen ang Gino:
Komaronga ong yen ang to,
asta ra lamang pasokono ong nio tang
tanan ang kasoay mo.'† 37 Mandian,
mga 'Gino' tang ginoy ni David

* 12:26 12:26 Na tang inaning tang Dios ong ni Moises asing naboay dang napatay da Abraham, Isaac, ig Jacob. Animan narin pagpamatod nga ang mga patay agboien ang oman. Mabasa ta narin ong Exodo 3:6. † 12:30 12:29-30 Deuteronomio 6:4-5 ‡ 12:31 12:31 "masig ka taw mo." Mga ong bitalang Grigo: kamalay mo § 12:31 12:31 Levitico 19:18 * 12:35 12:35 "Cristo." Mga ong bitalang Hebreo, "Mesiyas." Ang bitalang "Cristo" tatang titolo ni Jesus bilang ang pinilik tang Dios para maglibri ong mga taw ong mga kasalanan nira ig maggaem ong tanan-tanan. Telekan ka ong Bokabolario. † 12:36 12:36 Salmo 110:1 ‡ 12:37 12:37 Sigon ong sinolat tang mga propita asta ang nasolat ka ong Mateo 1:6-16, ang Cristo nagalin ong dogo ni David, animan tanandia inampo ka kaman ni David. Piro belag lamang tanandia ta taw kondi tanandia Dios mismo. Animan tama tang goy ni David ong nandia ang ganing "yen ang Gino." Telekan ka ong Bokabolario, ong "Inampo ni David."

ong Cristo, monopa maning ta ang
tanandia inampo ni David?”‡
Dorong mga taw don ig pisan ang gambengan tanirang pamamasi ong ni Jesus.

Magandam ong mga manigtoldok tang Katobolan ni Moises
(Mateo 23:1-36; Lucas 20:45-47)

38 Ganing pa si Jesus ong pagtoldok
na ong nira, “Magandam amo ong mga
manigtoldok tang Katobolan ni Moises.
Dorong kalipay nirang magpanaw-panaw
ang paglambong ta marimaboat. Ig doro
kang kaliliag nirang salodoan tang mga taw
ong plasa. 39 Mga ong simban ig ong mga
kombida, ang kaliliagan nira, komarong
ong masisinlong kalarongan ang para ong
mga importanting taw. 40 Agkalawen nira
tang mga pagkabetang tang mga babay
ang balo, asta ang balay nira. Oman
pamagpaita-ita ang tanira moro-ya ong
pagpangadi nira ta dorog kaboat ong talon-
gan tang mga taw. Animan magimong mas
mabelat pa tang silot ong nira!”

Ang bolontad tang babay ang balo
(Lucas 21:1-4)

41 Asing don pa si Jesus ong Timplo,
kiminarong tanandia ong toga tang mga
beretangan ang agbo-logan ta koarta. Ag-
panaidan na tang mga taw ang pamagbo-
log tang mga bolontad nira. Yading
mga manggaden ang pamagbo-log ta doro-
dorong koarta. 42 Maboay-boay ta ge-
ley, may siminled ang tatang babay ang
balo ang dorog kalised, ig nagbolontad ta
doroang sinsilio bali tang piso. 43 Oman
ginoyan ni Jesus tang mga sinagpan na ig
minaning ong nira, “Ong kamatodan, ang
babay ang asia tang nagbolontad ta mas
mabael pa ong nirang tanan. 44 Tenged
tanira, ang sindol nira ang gasobra ra
lamang ong kaministiran nira. Piro ang
balong na, maski malised lamang, sindol
na pa tang tanan ang para ong pangaboian
na.”

13

Natetenged ong pagdistroso tang Timplo
(Mateo 24:1-2; Lucas 21:5-6)

1 Asing loloa ra da Jesus ong Timplo, gan-
ing ong nandia tang tata ong mga sinagpan
na, “Maistro, way, pa-dekan mo! Kababael
tang mga batong ginamit ong Timplo ig ka-
sisinlong pa-dekan, asta ang domang mga
pina-deng atan.” 2 Ganing si Jesus ong nira,
“Gitaen ta ka kaman tang Timplo ang nang
doro kabael. Piro komabot tang kaldaw
ang anda enged ay mabo-wan ong mga
batong pamagtara-paw ta-pawan ang asia.
Mangapegnak ang tanan!”*

Ang kaliwagan ang komabot
(Mateo 24:3-14; Lucas 21:7-19)

3 Mintras kakarong don si Jesus ong Bokid
tang Kaoliboan ang tatalonga ong Tim-
plo, namampalenget ong nandia da Pedro,
Santiago, Juan may si Andres. Namane-
ma tanira ang anday gabasi. 4 Ganing
tanira, “Tanopa mainabo tang inaning
mong mapegnak tang Timplo, ig onopay
mga pasinial mga alenget dang mainabo
tang mga bagay ang asia?”
5 Siminabat si Jesus ang ganing, “Ma-
gandam amo agod indi amo maloko ta
maski sinopa. 6 Tenged yading mamansik-
abot ang magekel tang arano, ig kada tata
magpailala ang tanira ono tang Cristo. Ig
dorong maloko nira. 7 Animan indi amo
mangelba mga mabasi amo ta pamaggiran
ong alenget, ig mga mabalita amo kang
may gira ono ong domang banoa. Ang mga
bagay ang na kaministiran ang mainabo
ka enged, piro belag pa ta sia tang kata-
posan tang kalibotan. 8 Mamaggiran tang
mga nasion ig mamagkorontran tang mga
inadian. Manlinog ong sari-saring mga
logar ig magkatinir ta grabing letem. Piro
ang tanan ang narin, impisa pa lamang
tang kaliwagan ang komabot, pario ong
tatang babay ang palanganaen ang ba-lo pa
lamang pagpasit.
9 “Animan andaman mi tang sadili mi,
tenged depen amo ig e-lan ong korti, oman
pamalon amo ong simban tang mga Judio.
Ig natetenged ka ong pagto mi ong yen,
patalongaen amo ka nira ong mga gob-
irnador ig ong mga adi. Ig don ya ray
ang oras ang mapagpamatod amo ong nira

* 13:2 13:2 Narin pinatako rang lagi ni Jesus nga ang Timplo tang mga Judio pegnaken ono ong parakaboton. Ig ya ray asi tang nainabo asing takon ang 70 A.D. Tenged sinled tang mga taga Roma tang siodad tang Jerusalem asing namaggiran tanira tang mga taga Israel, ig dinistroso kaman nira tang Timplo.

tang natetenged ong yen. [10] Tenged ba-
lo komabot tang kataposan tang kalibotan,
ang Mo-yang Balita kaministiran mapatako
ong tanan ang mga nasion. [11] Mga depen
amo ra ngani ig patalongaen amo ra ong
mga osgado, indi amo magpalibeg tang mga
kolo mi mga onopay isabat mi. Tenged
ong oras ang asi, oldan amo tang isabat
mi. Tenged ang ibitala mi indi magalin
ong sadiling isip mi. Sia magalin ong
Ispirito tang Dios. [12] Ong mga kaldaw ang
asi, ang mga taw traidoron nira tang maski
sadiling logod nira ig yintriga ong osgado
para ipapatay. Ig ya kay boaten tang mga
tatay ong mga ana nira, asta ang mga ana
batokan ka nira tang mga ginikanan nira
ig ipapatay. [13] Ig yamo, asilagan amo tang
tanan tenged ong pagto mi ong yen. Piro
ang magagoanta ig magpadayon ang mag-
toman ong yen asta matapos tang tanan
ang kaliwagan, tanandia yay ang malibri."

*Ang Maniglangga ang Sobrang Mangin-
solto ong Dios*
(Mateo 24:15-28; Lucas 21:20-24)

[14] Ganing pa si Jesus, "Komabot tang
kaldaw ang itaen mi tang aggoyan ta
Maniglangga ang Sobrang Manginsolto ong
Dios† ang ke-deng da ong logar ang belag
ta dapat ang don tanandia. (Yamong mga
pamagbasa, intindien mi ta mo-ya tang
maliag yaning ta na.) Mga itaen mi ra
sia, ang mga taw ang pamansistar tarin
ong Judea, kaministiran ang mamanikad
dang lagi ong kabobokidan. [15] Ang taw ang
don ong loa tang balay na, dapat indi ra
magpawat ang tenled pa ong balay para
mangomit ta ekelan na. [16] Ya ka mga may
taw don ong bokid, dapat indi ra ka molik
para mangomit tang takol na. [17] Ong mga
kaldaw ang asi, kailo ka tang pamagabdet
asta ang mga pamagpatiti! [18] Magampo
amo ong Dios ang balampa indi māton ong
timpong malamig tang mga bagay ang na.
[19] Tenged ong mga kaldaw ang asi, ang mga
taw mapasar ta sobrang kaliwagan. Mimp-
isa asing bindoat tang Dios tang kalibotan,
anda pang pisan ay nainabo ang pario ong
kaliwagan ang na. Ig anda ra kay mainabo
pang pario ta sia asta tanopa. [20] Ong ma-
tod, mga indi rin padipoton tang Dios tang
timpong asi ta kaliwagan, anda enged ay
mabo-wan maski tanga tawan. Piro tenged
ong mabael ang kate-bek na ong mga taw
ang pinilik na, padipoton tang Dios tang
timpong asi.

[21] "Ong mga kaldaw ang asi, mga may
maganing ong nindio ang, 'Asia ra tang
Cristo!' obin may maning, 'Way, asia ka!'
indi amo magparet. [22] Tenged may ma-
mansiloa atan ang mga taw ang maganing
tanira ono tang Cristo, ig may atan kang
maganing tanira ono propita ang sinobol
tang Dios. Magpaita tanira ta mga mila-
gro ig makabebereng ang mga bagay ong
kaliliagan nirang maloko tang mga taw,
mga poidi lamang asta ang mga pinilik tang
Dios. [23] Animan tandan mi na! Agbebego
rang lagi tang mga bagay ang na mintras
indi pa gainabo."

*Ang pagbalik ni Jesus ong kalibotan
(Mateo 24:29-31; Lucas 21:25-28)*

[24] Ganing pa si Jesus, "Matapos lamang
tang sobrang kaliwagan ong timpong asi,
mangi-lep tang kaldaw ig ang bolan indi
ra mangayag. [25] Mangabo-log tang mga
bitokon ig pakedegen tang tanan ang ag-
gitaen ong langit. [26] Ig yo, ang Ana ta
Taw, itaeno ang tatabid ong mga onom
ang pabalik ong kalibotan, ang pagekelo
tang makabebereng ang gaem ig kadenge-
gan. [27] Oman tobolono ra tang yen ang mga
anghil ang magsimet da tang tanan ang taw
ang piniliko, magalin ong tanan ang parti
tang kalibotan."

*Ang adal ang nagalin ong papa tang igos
(Mateo 24:32-35; Lucas 21:29-33)*

[28] "Intindien mi tang adal ang nagalin
ong papa tang igos: Mga itaen mi ra ngani
narin ang pangolbot da, gata-wanan ming
alenget da tang koarisma. [29] Pario ka ta
si, mga itaen mi ra nganing gainabo ra

† 13:14 13:14 Ang mga bitalang "Ang Maniglangga ang Sobrang Manginsolto ong Dios" ay nagalin ong Daniel 9:27, 11:31 ig 12:11. Sigon ong doma, ang agganingen tarin yay ang tatang dios-diosan ang bintang ni Aristocus Epiphanes ong teled tang primirong Timplo tang mga Israelita don ong Jerusalem asing 168 B.C. Piro sigon ong doma, ang maliag yaning ni Jesus tarin yay ang bindoat tang mga taga Roma asing 70 A.D., asing linangga nira tang ba-long Timplo. Ig sigon ka ong doma, ang agganingen tarin ang Maniglangga, yay ang kontra-Cristo ang komabot pa, ba-lo magbalik si Jesu-Cristo ong kalibotan.

tang mga bagay ang inaningo ra ong nindio, mata-wanan ming indi ra maboay,
komabot da tang timpong asi ig madalio
rang magbalik. [30] Tandan mi: May doma
ong mga taw ang gangaboi mandian ang
kabotan pa nira tang mga bagay ang nang
mainabo. [31] Malipat tang langit may ang
tanek, piro ang yen ang mga bitala magpa-
dayon ang anday kataposan."

Anday gatako mga tanopa magbalik si Jesus
(Mateo 24:36-44)

[32] "Piro anday taw ang gatako mga tanopa
komabot tang kaldaw ang asi obin oras.
Maski ang mga anghil ong langit, maski
yo, ang Ana mismo tang Dios, indio ka
gatako. Ang Dios ang Tatay lamang tang
gatako ta sia. [33] Animan magimong listo
amo ig pirming simpan, tenged indi amo
gatako mga tanopa komabot tang oras ang
asi. [34] Ang kalimbawan ta na pario ka asing
nagbiahi tang tatang taw ong alawid ang
logar. Ba-lo tanandia nagalin, inintriga na
tang balay na ong mga torobolon na, ig
kada tata ong nira sindolan na ta sadiling
orobraen na. Ig ang manigbantay ong porta
inordinan na kang pirming listo ong pagba-
lik na. [35] Animan kaministiran maning amo
ka ta sia. Magbantay among pirmi, tenged
indi amo gatako mga tanopa magbalik tang
Gino mi. Itaben komabot tanandia ong
alikarem, obin ong tenganan, ong garamal,
obin ong damal-damal. [36] Ig mga golpi
tanandiang komabot, dapat indi amo kab-
otan na ang gapoyat. [37] Ang agganingo ong
nindio, agganingo ong tanan: Magimong
listo among pirmi!"

14

Plano para patayen si Jesus
(Mateo 26:1-5; Lucas 22:1-2; Juan 11:45-53)

[1] Doroa ra lamang kaldaw, Pista ra tang
Pagta-lib tang Anghil* may ang Pista tang
Tinapay ang Anday Pampalsa na. Ang mga
pangolokolo ong mga padi may ang mga
manigtoldok tang Katobolan, pirming pa-
magisip ta midios para madep nira si Jesus
ong talok, oman ipapatay. [2] Ganing tanira,
"Indi itōn ta ong kasagsagan tang pista,
itaben magkagolo tang mga taw."

Bino-bokan ta pabanglo si Jesus
(Mateo 26:6-13; Juan 12:1-8)

[3] Mandian, asing don si Jesus ong bario
tang Betania ang pamangan ong balay ni Si-
mon ang dating liproso, may tatang babay
ang kiminabot. May aggekelan nang tere-
ldan ang boat ong batong midio marmol.
Ang teled na ay pabanglo ang dorog kamal
ang aggoyan ta nardo ig andang pisan ay
sampora na. Pintek tang babay tang likel
tang tereldan ig bino-bok na tang paban-
glo ong kolo ni Jesus. [4] Asing itaen tang
domang mga taw don, pinangerepan tanira
ig namagmoro-moro ang ganing, "Aroy!
Arangan da tang pabanglong asia! [5] Mga
pinabakal pa sia, ang bayad na sobra pa
rin ong sol ta tang taw ong teled ta mag-
patakon,† ig sia malimos pa rin ong mga
malilised." Oman binasol nira tang babay.

[6] Piro ganing si Jesus ong nira, "An-
gay pagpalabet amo ong babay ang na?
Pabayan mi lamang. Ang bindoat nang
na ong yen doro kasinlo. [7] Ang mga
malilised pirming ka-pen mi ig poidi pang
matabangan mi. Piro yo, indio ra maka-
pen mi ong maboay ang timpo. [8] Ang
babay ang na bindoat na tang kasinloan
ang nasarangan na. Anda pa ngani, bino-
bokano ra nandia ta pabanglo agod magi-
mong simpan da tang sinangonio mga il-
bengo ra. [9] Agganingo ong nindio, maski
ong aripa ipatako tang Mo-yang Balita tarin
ong bilog ang kalibotan, ang bindoat tang
babay ang na ong yen magapil ka enged
bilang pagdemdem ong nandia."

Napaoyon si Judas ang traidoron na si Jesus
(Mateo 26:14-16; Lucas 22:3-6)

[10] Pagatapos ta si, si Judas Iscariote, ang
tata ong tampolok may doroang apos-
tolis ni Jesus, napaning ong mga pan-
golokolo ong mga padi para magprisintar
ang traidoron na si Jesus ig yintriga na
ong nira. [11] Pagabasi tang mga padi ong

* 14:1 14:1 Ang "Pista tang Pagta-lib tang Anghil" mga ong bitalang Grigo yay ang "Paskoa." Na belag ta pario ong agganingen ang "Paskoa" mandian. Ang pistang narin agsilibraen tang mga Judio takon-takon bilang pagdemdem nira ong paglibri tang Dios ong mga kamepet-mepetan nira ong mga taga Ehipto, asing timpo ni Moises. Telekan ka ong Bokabolario, ong "Pista tang Pagta-lib tang Anghil."

† 14:5 14:5 Ong bitalang Grigo: 300 dinario

plano ni Judas, nangalipay tanira ta mo-
ya ig nangako ang oldan nira ta koarta.
Animan nagimpisa ra tanandiang nagelat
ta tamang oras para maintriga na si Jesus
ong nira.

Nagsimpan da Jesus ta panapon para ong pista

(Mateo 26:17-25; Lucas 22:7-14, 21-23; Juan 13:21-30)

12 Kiminabot da tang primirong kaldaw
tang Pista tang Tinapay ang Anday Pam-
palsa na,‡ kaldaw ang pagpatay ta mga
karniro para ong Pista tang Pagta-lib tang
Anghil. Animan nane-ma ong ni Jesus tang
mga sinagpan na ang ganing, "Ong ari ami
pa magsimpan ta yapon ta para ong pista?"
13 Oman sinobol ni Jesus tang doroa ong
mga sinagpan na ig ganing ong nira, "Pan-
ing amo don ong lansangan. Don may
mabagat ming tatang laling pagtakan ta
tatang bangang may wi na. Datonon mi
tanandia, 14 ig don ong balay ang teldan
na, aningen mi tang may nandia tang
balay, 'Pagpate-ma tang Maistro mga aripa
tang koartong panaponan na mandian ang
pista, aroman na tang mga sinagpan na.'
15 Asia itoldok na ong nindio tang tatang
marogal ang koarto ong dibabaw ang may
mga garamiten dang lagi don. Don amo
magsimpan."
16 Animan napanaw da tang doroang
sinagpan nang napaning ong lansangan, ig
ang onopay inaning ni Jesus ya kay ang
kinabotan nira. Ig nagsimpan tanira tang
panapon nira para ong pista.
17 Alikarem dang napaning don si Jesus,
aroman na tang tampolok may doroang
apostolis na. 18 Mintras pamamangan
tanira, ganing si Jesus ong nira, "Begen amo
yen tang kamatodan, yo, traidorono tang
tata ong nindio tarin ang ka-peno mandian
ang pamangan."
19 Pagabasi ta si tang mga sinagpan na,
namagsinti tanira ig nane-ma tang kada
tata ong ni Jesus ang ganing, "Gino, yo ra
bato?"
20 Ganing si Jesus ong nira, "Agganingo,
tata ong nindiong tampolok may doroa,
ang yen ang kasaro ang pagte-me ta tina-
pay ong mangkok ang na, yay ang mag-
traidor ong yen.§ 21 Yo, ang Ana ta Taw,
mapatay sigon ong na-tang dang lagi ong
Sagradong Kasolatan. Piro kailo ka tang
taw ang magtraidor ong yen! Mas mo-ya pa
ong nandia, indi ra lamang nataw."

Ang Sagradong Panapon

(Mateo 26:26-30; Lucas 22:15-20; 1 Corinto 11:23-25)

22 Mintras pamamangan pa tanira,
namisik si Jesus ta tinapay ig nagpasalamat
ong Dios. Oman pinisi-pisi na ig sindol na
ong mga sinagpan na ang ganing, "Risibien
mi narin. Na tang yen ang sinangoni."
23 Pagatapos, bindiotan na tang tatang
kopang bino. Nagpasalamat si ong Dios,
oman sindol na ong nira ig namansinem
tanirang tanan. 24 Ganing si Jesus ong
nira, "Na tang dogo tang ba-long inigoan
ang agboaten tang Dios para ong nindio.*
Ang yen ang dogong na mailat agod yad-
ing mapatawad ong mga kasalanan nira.
25 Agganingo ong nindio, indio ra moman
ang manginem ta binong maning ta na
ang pagalin ong obas, asta indi komabot
tang kaldaw ang manginemo si tang ba-
long bino ong inadian tang Dios."
26 Pagabitala ni Jesus ta si, namagkanta
tanira ta tatang kantang pagdayaw ong
Dios, ba-lo tanira namansipaning ong
Bokid tang Kaoliboan.

Minaning dang lagi si Jesus ang si Pedro magbo-li

(Mateo 26:31-35; Lucas 22:31-34; Juan 13:36-38)

27 Ganing si Jesus ong mga sinagpan na,
"Ong matod, bo-wanano nindiong tanan,
tenged na-tang dang lagi ong Kasolatan,

‡ 14:12 14:12 ada takon, ang "Pista tang Tinapay ang Anday Pampalsa na" agsilibraen tang mga Judio ong teled ta pitong kaldaw. Ang bispiras tang kapistan, yay ang labing pamagsimpan tang kada pamilia ta ispisial ang panapon ong pagsilibra nira tang Pista tang Pagta-lib tang Anghil. Mabasa ta tang natetenged ong mga pistang narin ong Bokabolario, asta ong Exodo 12:18-20 ig Deuteronomio 16:5-8. § 14:20 14:20 Salmo 41:9 * 14:24 14:24 Ang "ba-long inigoan" pinabaked tang dogo ni Jesus. Telekan ong Hebreo 9:15; 13:20. Sigon ong ba-long inigoan, agto-dol tang Dios ong mga pamagto tang dorog kasinlong mga pangako na pario tang kaloy ig kao-yan na, ang kalibrian ig ang ba-long kaboi, asta ang Ispirito Santo. Telekan ka ong Bokabolario, ong "Ba-long Inigoan." † 14:27 14:27 Zacarias 13:7

'Ipagna tang Dios ang patayen tang manig-
badbad, ig ang mga karniro mamagwasag.'†
28 Piro matapos ang boieno rang moman
tang Dios, tongkawo ong nindio don ong
Galilea."

29 Ganing si Pedro ong ni Jesus, "Bo-
wanana pa nirang tanan, piro india ka en-
ged bo-wanan ta!"

30 Siminabat si Jesus, "Tandan mo na,
Pedro: Ba-lo tomolok tang mano ta madoa
mandian ang garamal, ma-long bisisang
magbo-li ang maning india gailala ong
yen."

31 Piro ganing si Pedro ang nagpareges,
"Maski patayeno pang aroman mo, indio
ka enged maning ang india gailala ta!" Ig
ya kay ang inaning tang tanan ang mga
sinagpan ni Jesus.

Asing nangadi si Jesus ong Getsemani
(Mateo 26:36-46; Lucas 22:39-46)

32 Oman namansipaning tanira ong logar
ang aggoyan ta Getsemani. Pagakabot don,
ganing si Jesus ong mga sinagpan na, "Atan
amo lamang mintras pangadio don ong
tokawan." 33 Piro pinatabid na si Pedro, si
Santiago may si Juan. Naborido ra tang isip
na ig dorog kabelat tang nem na tenged ong
agtalongaen na. 34 Ganing si Jesus ong tolo,
"Midio mapatayo ra ong sobrang sintio!
Atan amo lamang ig magpolaw amo."

35 Pagatokaw-tokawan na ta ge-ley, dimi-
nagpa tanandia ig nagampo ong Dios mga
maimo, indi ra komabot ong nandia tang
kaliwagan ang agtalongaen na. 36 Ganing
tanandia, "Tatay, Tatayo! Gata-wananong
andang pisan ay bagay ang indi maboat
mo. Animan mga maimo lamang, indio ra
papasaren mo ong kaliwagan ang na.‡ Piro
belag tang yen ang kaliagan tang dapat ang
matoman, kondi ang kaliagan mo."

37 Pagabalik na don ong tolong mga sinag-
pan na, kinabotan na tanirang gangapoyat.
Ganing tanandia ong ni Pedro, "Simon,
yawa pala gapoyata? Onora ka? India
ka enged mapagpapoyat, maski tang oras
lamang? 38 Indi amo mapoyat. Mangadi
amo agod indi amo madeg ta tokso. Galiliag
amo ka rin ang magboat ta mo-ya, piro
agdegen amo tang sinangoni ming mal-
olobay."§

39 Napalawid sing oman si Jesus ig nan-
gadi si. Ang pinangadi na pario si ka
tang primiro. 40 Pagabalik na don ong tolo,
kinabotan na sing gangapoyat tenged pisan
dang agkapoyon ta poyat. Ig indi ra man-
gatako mga onopay isabat nira ong ni Jesus.

41 Ong ya-long pagbalik na, ganing tanan-
dia ong nira, "Gangapoyat amo pa ka en-
ged? Telekan mi! Kiminabot da tang oras
ang yo, ang Ana ta Taw, yintriga ra ong
kalima tang mga taw ang mapinagtalaken.
42 Maytara! Asia ra tang taw ang magtraidor
ong yen!"

Dinep si Jesus
(Mateo 26:47-56; Lucas 22:47-53; Juan 18:3-12)

43 Asing bibitala pa si Jesus, kiminabot da
kaman si Judas, ang tata ong mga tampolok
may doroang apostolis na. Tang paneng
tang aroman nang mga taw ang pamagekel
ta mga ispada may pamalo. Ang mga taw
ang asi sinobol tang mga pangolokolong
mga padi, ang mga manigtoldok tang Kato-
bolan ig mga mepet tang banoa. 44 Minaning
dang lagi ong nira tang traidor ang si Judas
tang onopay sinial na. Ang inaning na,
"Ang taw ang itongano ya ray sia. Depen
ming lagi ig ekelan, piro bantayan mi ta
mo-ya."

45 Animan mandian, napalenget ang
lagi si Judas ong ni Jesus ig minaning,
"Maistro!" Oman dayon ang initongan
na. 46 Pinalengetan ang lagi si Jesus tang
mga taw ig dinep nira. 47 Piro tata ong mga
pamansi-deng don nagbonlok tang ispada
na ig dayon ang tinagpas na tang torobolon
tang kalawigan ang padi. Nalampong tang
talinga na. 48 Oman ganing si Jesus ong
dorong taw don, "Angay? Yo, kriminalo
ang pamagekel amo ta mga ispada may
pamalo para depeno? 49 Kaldaw-kaldaw
pagtoldoko ong Timplo ig don amo ka,
piro angay indiong lagi dinep mi? Piro
ang tanan ang narin kaministiran ang
mainabo agod magmatod tang ga-tang ong
Sagradong Kasolatan natetenged ong yen."

‡ 14:36 14:36 Ong bitalang Grigo: "Animan mga maimo lamang, ipalawid mo ong yen tang kopang na." § 14:38 14:38 Ong bitalang Grigo: "Matod kaman ang listo ra tang ispirito piro malobay tang sinangoni."

50 Pagabitala na lamang ta si, bino-wanan
si Jesus tang mga sinagpan na ig namansi-
layas tanirang tanan.
51 May tatang soltiros don ang dadaton-
daton ang lagi ong ni Jesus. Pangampit
lamang ta abel ig ya lamang tang dapa ong
sinangoni na. Agdepen da ka rin tanandia
tang mga taw, 52 piro napo-lot tenged ang
abel ang aggampiten na yay ang nawidan
nira. Animan naglayas lamang ang anday
ameng-ameng na.

Pinatalonga si Jesus ong tanan ang mga opisialis tang banoa

(Mateo 26:57-68; Lucas 22:54-55, 63-71; Juan 18:13-14, 19-24)

53 Pagatapos ta si, ingkelan nira si Je-
sus ong balay tang kalawigan ang padi
tang mga Judio. Don ka pamagsimet tang
tanan ang pangolokolo ong mga padi, asta
ang mga mepet tang banoa ig ang mga
manigtoldok tang Katobolan. 54 Si Pedro
pala dadaton ong nira, piro don lamang
ong alawid-lawid, asta na-led ong kodal
tang balay tang kalawigan ang padi. Don
minimbeng tanandia ong mga goardia ang
kakarong ig pamagpakinit-kinit ong apoy.
55 Mandian, ang mga pangolokolo ong
mga padi ig ang tanan ang mga opisialis
tang banoa,* pamagdilem ta ibidinsia kon-
tra ong ni Jesus agod masintinsian nira ta
kamatayen. Piro andang pisan ay inita
nira, 56 tenged maski dorong namagtistigo
ta kabo-lian kontra ong ni Jesus, indi nam-
agpararioan tang sabat nira.
57 Oman may doma pang mga taw ang na-
mansitalonga ig namagtistigo ka ta kabo-
lian kontra ong ni Jesus. 58 Ganing tanira,
"Yami mismo, nabasi ami ang ganing
tanandia gebaen na ono tang Timplong
narin ang bindoat ta taw, ig ong teled ono
ta tolong kaldaw magpa-deng si tanandia
ta Timplo ang belag ta taw tang magboat."
59 Piro indi pa ka enged namagpararioan
tang pamatod tang mga taw ang asi.
60 Animan kimindeng tang kalawigan ang
padi ong talongan tang tanan ig nane-
ma ong ni Jesus, "Angay india sasabat?
Onopay maning mo ong mga riklamo ni-
rang na kontra ong nio?" 61 Piro ind-
ing pisan minibek-ibek si Jesus, nagipes
lamang tanandia. Animan sine-ma si
tanandia tang kalawigan ang padi ang gan-
ing, "Onopa? Yawa ra tang Cristo, ang Ana
tang Kalawig-lawigan ang Dios?"
62 Ganing si Jesus, "Ee, yo ka kaman. Ig
itaeno nindio, yo, ang Ana ta Taw, ang
kakarong gampir ong to tang Makagagaem.
Ig itaeno ka nindio ang tatabid ong mga
onom ang pagbalik tarin ong kalibotan."
63 Pagabasi ta si tang kalawigan ang padi,
linasik na tang lambong na ong sobrang ka-
sisilagen na ig minaning, "Anda ray kamin-
istiran ta mga tistigos! 64 Naba-yan mi
ra mismo tang inaning na! Pangambong
tanandia tang Dios! Dorog kabelat tang
kasalanan ang na! Mandian, onopay lalang
mi?"
Tanirang tanan parario tang sabat nira
ang dapat ono ong nandia patayen.
65 Ig ang doma ong nira inolakan nira si
Jesus, oman pinedengan nira ig pinatakan
tang sontok. Ganing tanira ong nandia,
"Abir, pinton mo mga sinopay panontok
ong nio!" Ig sinalalabangan pa tanandiang
sinampaling tang mga goardia.

Nagbo-li si Pedro ang ganing indi ono gailala na si Jesus

(Mateo 26:69-75; Lucas 22:56-62; Juan 18:15-18, 25-27)

66 Mandian, asing don pa si Pedro
ong babakan, ang kakarong ong ge-
ley ang plasa, simina-lib tang tatang
babay ang torobolon tang kalawigan
ang padi. 67 Pagaita tang babay ong ni
Pedro ang pagpakinit-kinit ong apoy,
pinanengnengan na ta mo-ya ig minaning,
"Yawa, aromana ka tang Jesus ang asing
taga Nazaret!"
68 Piro nagbo-li si Pedro. Ganing tanan-
dia, "Way inayo--indio gatako mga onopay
agbibitala mo!" Oman napalawid-lawid
tanandia don ong may portan tang kodal.
[Ig golping timinolok tang mano.]
69 Indi naboay, inita si tanandia tang
babay ang torobolon ig ganing ong mga taw
ang pamansi-deng don, "Ang taw bayang
na tata ong mga aroman ni Jesus!" 70 Piro
nagbo-li si si Pedro.
Maboay-boay ta ge-ley, ganing ka ong
ni Pedro tang mga taw ang asing ke-deng

* 14:55 14:55 Ang mga "opisialis tang banoa" yay ang aggoyan ta "Sanedrin" mga ong bitalang Tagalog. Telekan ka ong Bokabolario, ong "Sanedrin.".

don, “Yawa tata kaman ong mga aroman
na, yawa taga Galileā ka!”
71 Piro siminabat si Pedro, “Sompano pa!
Maski doldolano pa!† Indio baya gailala
ong taw ang asing agganingen mi!”
72 Ig ya ray ang pagtolok tang mano ang
yadoang bisis. Oman nademdeman da ni
Pedro tang inaning ni Jesus ong nandia
ang ganing, “Ba-lo tomolok tang mano ta
madoa, ma-long bisisang maning ang india
gailala ong yen.” Ig indi nawidan ni Pedro
tang sadili na ig dorong i-yak na.

15

Pinatalongan si Jesus ong ni Pilato
(Mateo 27:1-2, 11-14; Lucas 23:1-5; Juan 18:28-38)

1 Pagaramal, māga pang pisan
namagbaragat-bagat ang lagi tang mga
pangolokolong padi, ang mga manigtoldok
tang Katobolan, ang mga mepet tang banoa
may ang tanan ang opisialis tang mga Judio
para mamagboat tang plano nira. Oman
dayon dang linapot nira si Jesus ig ingkelan
ong ni Pilato, ang gobirnador, ig inintriga
nira don ong nandia. 2 Sine-ma ni Pilato si
Jesus ang ganing, “Onopa? Matod ang yawa
tang adi tang mga Judio?”
Siminabat si Jesus, “Yawa ra ka tang
naganing.”
3 Yading mga riklamo ang pinrisintar
tang mga pangolokolong padi kontra ong ni
Jesus. 4 Animan ganing si Pilato ong nandia,
“Ta, naba-yan mo ra tang yading riklamo
nira kontra ong nio. Mandian, onopay
masabat mo atan?”
5 Piro inding pisan minibek-ibek si Jesus,
animan nabereng ta mo-ya si Pilato.

Si Jesus sinintinsian ang patayen
(Mateo 27:15-26; Lucas 23:13-25; Juan 18:39—19:16)

6 Kada Pista tang Pagta-lib tang Anghil,
nakaogalian da ni Pilato ang pagpalpat ta
tatang priso, mga sinopay pa-dolon ong
nandia tang mga taw. 7 Nāton ong takon
ang asi ang may mga agprison ang mga
ribildi ang namamatay ta mga taw asing
namaggolo ong Jerusalem. Ang tata ong
nira, ang aran na si Barabbas. 8 Animan
mandian, dorong mga taw ang pamagsimet
da don ong ni Pilato ig pamama-dol ang
palpatan na ra tang tatang priso, kompormi
ong agboaten na kada takon. 9 Nane-ma si
Pilato ong nira, “Galiliag among palpatano
para ong nindio tang adi tang mga Judio?”
10 Maning don tang te-ma ni Pilato tenged
gata-wanan nang gangaibeg lamang ong ni
Jesus tang mga pangolokolong mga padi, ig
yay sia animan ingkelan nira si Jesus ong
nandia.
11 Piro ang bindoat tang mga pangoloko-
long padi, sinolsolan nira tang mga taw ang
si Barabbas tang pa-dolon nirang palpatan,
belag ta si Jesus. 12 Animan nane-ma sing
oman si Pilato ong mga taw, “Mga maning
don, onopay boateno ong taw ang na, ang
aggoyan ming adi tang mga Judio?”
13 Namansisabat tanirang pamaginiteg,
“Ilansang ong kros!”
14 Ganing si Pilato, “Angay? Onopay
bindoat nang malain?” Mas sinodoan
pa tang mga taw tang iteg nira, “Basta
ilansang ong kros!”
15 Animan tenged galiliag si Pilato ang
malipay tang mga taw, pinalpatan na si
Barabbas. Piro si Jesus pinalatigo na, ig
pagatapos inintriga na ong mga sondalo na
para ilansang ong kros.

Si Jesus ininsolto tang mga sondalo
(Mateo 27:27-31; Juan 19:2-3)

16 Ingkelan si Jesus tang mga sondalo
ong palasio tang gobirnador, ang aggoyan
ang pritorio. Don namagsimet ong palibot
na tang tang batalion ang mga sondalo.
17 Pinatokan nira si Jesus ta kapang gra-
nati* bilang intirimis. Namagboat tanira
ta korona-koronang poros tenek oman bin-
tang nira ong kolo na. 18 Agsalod-salodoan
nira tanandia ig ganing, “Biba ong adi tang
mga Judio!” 19 Siay po-pokon nira tang
kolo na ta bi-lak, ig aggolakan pa nira.
Aglod-lodan ka nira ang midio pagtorol ta
kagalangan ong nandia. 20 Pagatapos ni-
rang insolton, lindoatan nira tang kapang
granati ig pinatokan si nira tang sadiling
lambong na, ba-lo ingkelan da nira ong loa
para ilansang ong kros.

† 14:71 14:71 Ong bitalang Grigo: Ig sinompa ni Pedro tang sadili na.

* 15:17 15:17 Ang kolor ang “granati” yay ang kolor ang bagay ong lambong ta adi. Animan pinatokan nira si Jesus tang kapang granati agod boat-boaten nirang midio ading intirimis.

Linansang si Jesus ong kros
(Mateo 27:32-44; Lucas 23:26-43; Juan 19:17-27)

21 May nabagat nira ong dalan ang tatang
taw ang nagalin ong bokid. Na si Simon
ang taga Cirene, tatay ni Alejandro may ni
Rufo. Rineges si Simon tang mga sondalo
ang magtakan tang kros ni Jesus. 22 Oman
ingkelan da nira si Jesus ong logar ang ag-
goyan ta Golgota, ang maliag yaning, logar
ang pa-dekan ang midio doli ta kolo ta taw.
23 Pagakabot nira don, agtoldan din nira si
Jesus ta bino ang may sampora nang bolong
ang mira.† Piro indi tanandia manginem.
24 Ig dayon dang linansang nira ong kros.
Pagatapos, pinarti-parti nira tang lambong
na. Namagparabonlokan pa tanira para
mata-wanan nira mga aypang lambong ay
tang makomit tang kada tata ong nira.
25 Mga alas noibi ong damal-damal tang
paglansang nira ong ni Jesus ong kros.
26 Don ong may kokoloan na, may kara-
tola ang sinolatan tang riklamo kontra
ong nandia. Ganing don, "Na tang Adi
tang mga Judio." 27 May doroang krim-
inal kang pinadengan nira ong ni Jesus
ang linansang. Ang kros tang tambilog
gampir ong to ni Jesus, ig ang tata gampir
ong wala. 28 [Ong maning don nagmatod
tang na-tang dang lagi ong Kasolatan ang
ganing, "Tanandia nabilang ang tata kang
kriminal."]‡
29 Agtonga-tongan tanandia tang mga
taw ang pamansita-lib ig agginsolton nira
ang ganing, "Hoy, ganinga laglagen mo
tang Timplo ig ong teled ta tolong kaldaw
ipa-deng mo sing moman! 30 Ta mandian,
abir, tomaboana atan ong kros ig ilibri mo
tang sadili mo!" 31 Maning ka don tang
bindoat tang mga pangolokolong padi asta
ang mga manigtoldok tang Katobolan. Lin-
ibak nira si Jesus ang ganing, "Linibri na
tang doma, piro indi malibri na tang sadili
na! 32 Itaen ta lamang bomabak ong kros
tang Cristong na, ang adi ono tang Israel,
magparet ita ong nandia!"
Asta ang doroang aroman nang
linansang ka ong kros, namaginsolto ka
ong ni Jesus.

Ang pagapatay ni Jesus
(Mateo 27:45-56; Lucas 23:44-49; Juan 19:28-30)

33 Asing ko-to ra ang magalas dosi ra,
nangi-lep tang kalibotan tegka alas tris
tang apon.§ 34 Ig asing alas tris da, miniteg
si Jesus ta mapoirsa ang ganing, "Eloi, Eloi,
lama sabachthani?" ang maliag yaning,
"Ampoanong Dios, Ampoanong Dios, angay
pinabayano nio?"
35 Naba-yan narin tang domang mga taw
ang pamansi-deng don ig ganing tanira,
"Pama-yan mi! Aggoyan na si Elias!" 36 May
tata ong nira ang nanikad ang nangomit
ta ispongha ig sine-me na ong binong
maka-lem. Pagatapos, sina-ket na ong
kapotan tang bi-lak oman dinoydoy na para
ipasepsep ong ni Jesus. Ganing tang taw
ang asi, "Elaten ta, telekan ta ngani mga
komabot kaman si Elias para ipababak na
tanandia ong kros."
37 Miniteg si si Jesus, oman nabontok da
tang linawa na.
38 Ong oras kang asi, ya kay ang golp-
ing pagaba-bak tang ka-ngan tang korti-
nang doro kabael ang don ong Timplo,
magalin ong dibabaw sa-sad ong babakan.*
39 Mandian, ang kapitan tang mga goardia
ke-deng don ong talongan tang kros ni
Jesus, ig inita na ang monopa tanandia nap-
atay. Animan ganing tang kapitan, "Matod
ka kaman ang Ana tang Dios tang taw ang
na!"
40 Don ong alawid-lawid may mga babay
kang pamanorong. Katabid da don si Maria
Magdalena, si Salome, may si Mariang
nanay ni Santiagong mola may ni Jose.
41 Ang mga babay ang na tang pamansitabid
ig pamagasikaso ong ni Jesus mimpisa asing
don pa tanira ong Galilea. Ig yadi pa kang
mga babay don ang namansitabid ong nan-
dia ong pagpaning na ong Jerusalem.

† 15:23 15:23 Ang "mira" tatang iloloak ang herbal. Ang wi na poiding inemen ta taw agod mabawasan tang sit ang gaba-yagan na. ‡ 15:28 15:28 Ang birsikolong na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo. § 15:33 15:33 Ang kaldaw ang asi ay Biyernes. * 15:38 15:38 Asing tokaw, ang kortinang asi aglilingeb ong Kasagradoan ang Logar don ong teled tang Timplo. Ang pagaba-bak na ong ka-ngan na, pagpaita ang libri ita rang lemenget ong Dios, komo ong kamatayen ni Jesus nakomit da tang mga kasalanan ta ang yay ang nagsagang ong yaten ong Dios.

Ang paglebeng ong ni Jesus
(Mateo 27:57-61; Lucas 23:50-56; Juan 19:38-42)

42-43 Asing apon da, may kiminabot ang
tatang taw ang taga Arimatea, ang aran na
si Jose. Tanandia tata ka ong mga opisialis
tang banoa ang aggalangen, ig tata ka ong
mga pamagelat tang kaldaw ang maggaem
tang Dios bilang adi. Ig tenged ang kaldaw
ang asi Kaldaw ang Palagsimpan ig ang
domaton ang kaldaw ya ray ang Kaldaw ang
Igperenay,† nangiteg si Jose tang nem na
ang napaning ong ni Pilato para maglisinsia
mga poiding komiten na tang sinangoni
ni Jesus ong kros. 44 Nabereng si Pilato
asing pagabasi na ang si Jesus patay da.
Animan pinagoy na tang kapitan tang mga
goardia ig sine-ma na mga matod kaman
ang patay da si Jesus. 45 Asing mata-wanan
ni Pilato ong kapitan ang matod ang patay
da, pinagnan na si Jose ang komiten na
tang sinangoni ni Jesus. 46 Animan na-
makal si Jose ta abel ang kolit, oman dayon
ang kinomit na tang sinangoni ni Jesus
ong kros. Binongot na tang abel ang asi
ba-lo bintang na ong lebengan ang midio
koiba ang bindoat ong pagsinsil ta bato.
Pagabetang na tang sinangoni ni Jesus ong
koiba, nagpaligid-ligid tanandia ta mabael
ang bato ang dinapa na don ong anga tang
koiba. 47 Pamansipa-dek ka don si Maria
Magdalena may si Mariang nanay ni Jose,
animan inita nira mga ong aypa limbeng
tang sinangoni ni Jesus.

16

Naboing oman si Jesus
(Mateo 28:1-8; Lucas 24:1-12; Juan 20:1-10)

1 Asing pagata-lib tang Kaldaw ang Igper-
enay, si Maria Magdalena, si Salome may
si Mariang nanay ni Santiago namakal ta
pabanglong para ong patay agod ipid ong
sinangoni ni Jesus. 2 Animan pagaramal,
kaldaw ang Dominggo, ba-lo pa lamang te-
la tang kaldaw, namansipaning da tanira
ong lebengan. 3 Ong dalan pa lamang
pamagampang-ampang da tang mga babay
ang ganing, "Sinopa bato tang matobol ta
ang magpaligid-ligid tang bato ang dadapa
ong lebengan?" 4 Maning don tang bitala
nira tenged dorog kabael tang batong asi.
Piro asing pagatorong nira tang koiba,
inita nira tang batong agdadapa naigod da!
5 Dayon tanirang siminled ong koiba ig don
inita nira tang tatang soltiros ang pagtok ta
maboat ang lambong ang kolit ig kakarong
don gampir ong to. Inledan ta mo-ya tang
mga babay. 6 Animan ganing tang lali ong
nira, "Indi amo meled! Gata-wanano ang
agdilemen mi si Jesus ang taga Nazaret, ang
linansang ong kros. Anda ra tarin. Naboi
rang oman tanandia. Telekan mi, nani ka
tang logar ang bintangan ong nandia."

7 Pagatapos, ganing tang lali ong nira,
"Magbalik amo ra lamang ig aningen mi
tang mga sinagpan na, labi pa ong ni Pedro,
ang tongkaw da si Jesus ong nindio don ong
Galilea. Itaen mi tanandia don, pario tang
inaning na ong nindio tanopa sia."

8 Pagaloa lamang tang mga babay ong
lebengan, dorong sinikad nira. Pamangelel
pa tang mga sinangoni nira ong sobrang
karaelden nira. Ig tenged geldan tanira,
inding pisan namansibek-ibek maski ong
ninopa.

Napaita si Jesus ong ni Maria Magdalena
(Mateo 28:9-10; Juan 20:11-18)

9 [Si Jesus naboing oman ong kaldaw ang
Dominggo ang māga pang pisan. Napaita
tanandia primiro ong ni Maria Magdalena,
ang dating pinalinan na ta pitong dimo-
nio. 10 Oman pinaningan ni Maria tang
mga sinagpan ni Jesus ang pamagsinti ig
pamagini-yak ig binalita na tang inita na.
11 Piro indi tanira namagparet ong inaning
na ang si Jesus boi ra ono ig napaita ong
nandia.

Napaita si Jesus ong doroang sinagpan na
(Lucas 24:13-35)

12 Pagatapos ta si, napaita ka si Jesus ong
doroa ong mga sinagpan na asing toton-
gol tanira ong bario, piro ang itsora na
midio belag ta tanandia. 13 Namagbalik tang
doroang asi ong Jerusalem ig namamalita
ong mga karomanan nira tang inita nira,
piro indi ka tanira pinaret.

† 15:42-43 15:42 Ang Kaldaw ang Igperenay tang mga Judio ay pagimpisa ong kaldaw ang Biyernes mga gakorop da tang kaldaw, tegka Sabado ong pagkorop si tang kaldaw.

Napaita si Jesus ong tampolok may tatang sinagpan na

(Mateo 28:16-20; Lucas 24:36-49; Juan 20:19-23; Bindoatan 1:6-8)

14 Asing ori ra, napaita ra ka enged si Jesus
ong tampolok may tatang mga sinagpan na
mintras pamamangan tanira. Binitalan na
tanira ang korang pa tang pagtalig nira ong
nandia ig matetegat tang mga kolo nira,
tenged asing binalitan tanira tang nangaita
ang boi ra tanandia, indi enged tanira nam-
agparet.
15 Oman minaning si Jesus ong nira,
"Liboton mi tang bilog ang kalibotan ig
ipatako mi ong tanan ang mga taw tang Mo-
yang Balitang natetenged ong yen. 16 Ang
sinopay magparet ig magpaboniag, malibri.
Piro ang indi magparet, silotan tang Dios.
17 Ang mga mamagto ong yen oldan tang
Dios ta gaem ang itaen ong pagboat nira
ta mga makabebereng ang mga bagay ang
pario ta na: Ong paggamit nira tang arano,
mapalayas nira tang mga dimoniong simin-
led ong sinangoni ta taw; mabitala tanira ta
domang klasing bitalang indi nadalan nira;
18 mga magbiot tanira ta ma-kal, obin mga
mainem ta makalalason ang bagay, indi
tanira maonopa; ig ong pagbondo lamang
tang kalima nira ong sinangoni tang pam-
agmasit, mamago-yang lagi."

Ang pagbalik ni Jesus ong langit

(Lucas 24:50-53; Bindoatan 1:9-11)

19 Pagatapos ang minitala si Ginong Jesus
ong mga sinagpan na, dayon da tanan-
diang ingkelan ong langit, ig don kimi-
narong gampir ong to tang Dios ang Tatay.
20 Ang mga sinagpan na, dayon da kang
namansipanaw ig namagpatako tang Mo-
yang Balita ong tanan ang mga logar. Sin-
abangan tanira tang Gino ig sindolan na
tanira ta gaem ang magboat ta mga milagro
para mapamatodan ong mga taw nga ang
agtotoldok nira yay ang kamatodan.]

ANG DIPOT ANG KATAPOSAN TANG IBANGHILIONG NA

(v 9) [Ang tolong babay ang asi na-
mansipaning ong da Pedro may ang mga
karomanan na ig binalita nira tang tanan
ang inaning ong nira tang laling don ong
lebengan. (v10) Pagatapos ta si, si Jesus
mismo nanobol ong mga sinagpan na ang
ipatako nira ong bilog ang kalibotan tang
sagradong balitang inding pisan magoman
asta ong tanopa, ang yay ang balitang
natetenged ong kalibrian ang anday kata-
posan na.]

Pa-kaw ang Bitala ong Mo-yang Balita sigon ong ni Lucas

Ang nagsolat tang Mo-yang Balitang na ay si Lucas, tatang doktor asing timpo ni Jesus. Matako ang taw si Lucas ig tanandia ka tang nagsolat tang librong aggoyan ta "Bindoatan tang mga Apostolis." Ang doroang librong na sinolat ni Lucas para ong tatang taw ang aran na si Teofilo. Sigon ong doma, si Teofilo tatang alawig ang taw ang taga Roma. Anday domang gata-wanan ta natetenged ong nandia.

Si Lucas belag ta Judio kondi Grigo, piro nagto ig nagparet ang si Jesus tang pinangakong Maniglibri para ong mga Judio, ig asta para ong tanan ang taw ong kalibotan. Animan asing nagbalik da si Jesus ong langit, sinolat ni Lucas tang mga bindoat ig binitala ni Jesus bilang pamatod ang si Jesus yay ang Ana tang Dios.

Tarin ong ibanghiliong na, ang kalipay tatang bagay ang importanti, labi pa enged ong primirong kapitolo natetenged ong pagpatakong ipangana si Jesus, ig ong kaorian ang kapitolo asing si Jesus pinaka-yat ong langit. Tarin ka ong librong na, itaen ta tang mabael ang kate-bek ni Ginong Jesus ong mga taw ang sari-sari tang mga kaministiran nira. Maski tanandia Ana tang Dios ang pinilik ang maggaem ong tanan, aggoyan ka tanandia ta "Ana ta Taw," tenged napasaran na ka tang mga kaliwagan ig kalisedan tarin ong tanek bilang tatang nagimong taw. Pinatako na tang Mo-yang Balita ong mga malilised ig pinao-ya na tang mga pamagmasit.

Yading istoria ang tarin lamang mabasa ong librong na ni Lucas. Alimbawa: Ang mga manigbadbad ig mga anghil (2:8-20); asing ingkelan si Jesus tang mga ginikanan na ong Timplo (2:22-38); ang mo-yang taw ang taga Samaria (10:25-37); ig ang molang naglayas ong balay nira (15:11-32).

[1] Aggalangenong Teofilo:

Doro rang mga taw ang napamagsolat
natetenged ong mga nainabo tani ong ya-
men asing tokaw. [2] Tanira namagsolat sigon
ong mga bagay ang sinayod ong yamen
tang mga taw ang mismong nangaita ta asia
ig ang nagimong mga manigtoldok tang
balitang na. [3-4] Ang tanan ang balitang na,
napagadalano ra ka ta mo-ya tanopa sia
pa. Animan, para masigoroa kang matod
ka kaman tang mga bagay ang sinoldok ong
nio, naisipo kang isolat ta dalalaton tang
tanan ang na para ong nio.

Pinatakong ipangana ra si Juan ang Manigboniag

[5] Asing tokaw ang si Herodes pa tang
adi tang probinsia tang Judea, may tatang
padi* tang mga Judio ang aran na si
Zacarias. Si Zacarias ang na tata ka ong
gropo tang mga pading inampo ni Abias.
Asta ang katawa ni Zacarias ang si Elisabet,
nagalin ka ong dogo ni Aaron.† [6] Ang
magkatawang na, pario tanirang mato-lid
ong pama-dek tang Dios. Agtomanen nira
ta mo-ya tang tanan ang katobolan na.
[7] Piro anday ana nira, tenged bog si Elisabet,
ig mepet da tanirang doroa.

[8] Ong mga kaldaw ang asi, belet da tang
gropo ni Zacarias ang magboat tang mga
katengdanan bilang mga padi ong Tim-
plo. Animan pagsirbi si Zacarias don.
[9] Asing namagparabonlokan tang mga padi,
sigon ong naogalian nira, si Zacarias tang
natengedan ang magsirok tang insinso.
Animan siminled tanandia don ong teled
tang Timplo tang Gino [10] para magsirok tang
insinso, mintras pamangadi ong loa tang
kadoro-doroan ang taw. [11] Asing don pa ong
teled si Zacarias, may tatang anghil tang
Gino ang napaita ong nandia. Ke-deng tang
anghil don ong parting to tang altar ang
agsirokan ta insinso. [12] Nakibot si Zacarias
asing pagaita na tang anghil ig inledan ta
mo-ya.

[13] Piro ganing ong nandia tang anghil,
"India meled, Zacarias. Pinama-yan tang
Dios tang pangadi mo. Magkatinira ta ana
mong lali. Tenged mangana tang katawa
mong si Elisabet, ig paranan mo tang mola

* 1:5 1:5 Ang mga "padi" tang mga Judio, teta aggoyan ka ta mga "saserdote" mga ong Tagalog. Telekan ka ong Bokabolario, ong "Padi." † 1:5 1:5 Si Elisabet may si Zacarias pariong nagalin ong dogo ni Aaron, pario tang tanan ang mga padi tang mga Judio.

ta Juan. [14] Malipaya ig ambengana ta mo-
ya tenged ong nandia. Ig yadi kang mali-
pay ang tanandia pinangana. [15] Tenged
magimong alawig tanandia ong pama-dek
tang Dios. Indi tanandia manginem ta
bino‡ obin maski onopang irinemen ang
pamaleng. Ong sian pa lamang tanan-
dia tang nanay na, gaeman tanandia tang
Ispirito Santo. [16] Dorong mga kasimanoa
ming mga inampo ni Israel ang pabaliken
na ong Ampoan ang Dios. [17] Tongkaw
tanandia ong Gino, ig ong nandia tang
gaem ig mapoirsang nem, pario tang pro-
pitang si Elias asing tokaw. Papagoliken
na tang mga nalanggang nem tang mga
tatay ong mga ana nira. Toldokan na ta
mo-yang pagirisipen tang mga taw ang
indi pamagtoman tang mga tobol tang Dios
agod maintindian nira tang natetenged ong
mato-lid ang pangaboi. Ong maning ta si,
simpan da tang mga taw ong pagkabot tang
Gino."

[18] Ganing si Zacarias ong anghil, "Monopa
masigorō tang agganing mong asia?
Tenged yami tang katawao mga mepet ami
ra."

[19] Siminabat tang anghil, "Yo si Gabriel.
Pagsirbio ong talongan tang Dios. Sinobolo
nandia para ipatako tang masinlong bali-
tang inaningo ra ong nio. [20] Piro tandan
mo: Maboyona ang lagi mandian, tenged
india nagparet ong yen ang bitala. India
ra mabitala mintras indi pa gainabo tang
mga bagay ang na. Piro sia mainabo enged
pagkabot tang oras."

[21] Mandian, pamagelat pa tang mga taw
ong ni Zacarias, ig nangabereng tanira an-
gay naboay da tanandia ong teled tang Tim-
plo. [22] Pagaloa na, indi ra tanandia mabitala.
Mga sinial da lamang tang aggamiten na
ong nira. Animan naisip nirang may napai-
tang makabebereng sigoro ong nandia don
ong teled tang Timplo.

[23] Asing natapos da tang belet ni Zacarias
ang magsirbi ong Timplo, minolik da
tanandia. [24] Indi naboay, nanangken da
tang katawa nang si Elisabet. Ig indi nalo-
aloa ong balay ong teled ta limang bolan.
[25] Ganing si Elisabet, "Ay! Nate-bek da ong
yen tang Ampoanong Dios. Nakomit da
tang kaeyakano ong talongan tang mga
taw."

Pinatakong ipangana si Jesus

[26] Asing yanem dang bolan ang pagab-
det si Elisabet, ang anghil ang si Gabriel
sinobol tang Dios ang paning ong Nazaret,
sakep tang Galilea, [27] ong tatang soltiras§
ang aran na si Maria. Si Maria, karasalen
da lamang ong ni Jose, tatang laling nagalin
ong dogo tang Ading si David. [28] Napaita
tang anghil ong ni Maria ig minaning,
"Malipaya, Maria! Yawa, inaloyana tang
Dios, ig ang Ampoan asia ong nio."

[29] Nalibeg tang isip ni Maria ong inaning
tang anghil, ig agpaino-inon na pa ta mo-
ya tang binitala nang asi. [30] Animan gan-
ing ong nandia tang anghil, "India meled,
Maria, galipay ong nio tang Dios. [31] Yawa,
magabdeta ig manganā ta tatang lali ig
paranan mo ta Jesus. [32] Magimong alawig
tang dengeg na ong pama-dek tang mga
taw, ig goyan tanandia ta Ana tang Kalawig-
lawigan ang Dios. Ipatobli ong nandia tang
Dios tang inadian tang nandiang kamepet-
mepetan ang si David, [33] ig maggaem tanan-
dia ong mga inampo ni Jacob* ang anday
kataposan. Inding pisan matapos-tapos
tang paggaraemen na bilang adi."

[34] Oman ganing si Maria ong anghil,
"Monopa yo magabdet? Tenged anda pay
laling nalenget ong yen!"

[35] Ganing ang siminabat tang anghil,
"Pababak ong nio tang Ispirito Santo, ig
magtinir ong nio tang kagaeman tang
Kalawig-lawigan. Animan sagrado tang
molang ipangana mo, ig goyan tanandia ta
Ana tang Dios. [36] Onopa? Gademdeman
mo tang pinagari mong si Elisabet? Ganing
tang mga taw, bog tanandia. Piro mandian
pagabdet da, maski mepet da tanandia.
Enem dang bolan tang aggekel-ekelan na
ong sian na. [37] Tenged anday imposibli ong
Dios."

[38] Siminabat si Maria, "Torobolono tang
Gino. Balampa mainabo ong yen tang inan-
ing mo." Ig nagalin da tang anghil.

‡ 1:15 1:15 Ang "bino" tatang klasi ta irinemen ang agboaten ong wi tang obas. Asing timpo ni Juan, ang bino nira pario ta teba, ang belag ta masiadong maiteg. Telekan ka ong Bokabolario. § 1:27 1:27 Ang maliag yaning ni Lucas tarin ong bitalang "soltiras" ay soltiras ang indi pa galengetan ta lali. * 1:33 1:33 Si Jacob ya kay si Israel, ang pinagalinan tang tanan ang mga Israelita.

Namisita si Maria ong ni Elisabet

39 Pagatapos ta si, nagapora si Maria ang
napaning ong tatang lansangan don ong
kabobokidan tang probinsia tang Judea.
40 Pagakabot na ong balay da Zacarias, ki-
nomosta na si Elisabet. 41 Asing pagabasi
ni Elisabet tang bosis ni Maria, pisan ang
kiminaliek tang mola ong sian na. Ginae-
man si Elisabet tang Ispirito Santo, 42 ig
ong sobrang kalipay na naiteg tanandiang
ganing, "Yawa Maria, pinalabia ong tanan
ang babay, ig pinalabi ka tang aggekel-
ekelan mo ong sian mo. 43 Angay bato ong
yen sindol tang dengeg ang na, ang yo
bisitaeno tang nanay tang yen ang Gino?
44 Gata-wanan mo, pagabasio lamang tang
bosis mo, pisan ang kiminaliek tang mola
ong siano ong sobrang kalipay na. 45 Ig
yawa masoirtia mandian tenged nagpare-
tang mainabo tang inaning ong nio tang
Dios."

Nagdayaw si Maria ong Dios

46 Dayon ang minaning si Maria,
"Agdayaweno tang Dios ong popotokono,
47 ig galipay ta mo-ya tang nemo ong
bindoat tang Dios, ang yen ang
Maniglibri.
48 Tenged yo tang pinilik nang inaloyan,
maski yo, torobolono lamang nan-
dia.
Ig mimpisa mandian, maning tang tanan
ang taw ang yo, pinalabio tang Dios
49 tenged makabebereng tang mga bagay
ang bindoat ong yen tang Dios ang
Makagagaem.
Sagrado tang aran na!
50 Gate-bekan na tang tanan ang pamag-
galang ong nandia mimpisa pa as-
ing tokaw, mandian ig asta ong
parakaboton.
51 Pinaita na tang gaem ig poirsa na,
Ig pinalin na tang mga taw ang alawig tang
pabetang nira ong sadili nira.
52 Pinababak na tang mga taw ang alalawig
tang katengdanan nira,
Ig pinalawig na tang mga taw ang dibabak
tang pagkabetang nira.
53 Pinaelen na ta mga mo-yang bagay tang
mga gangaletem,
Piro pinalayas na tang mga manggaden ang
anday nae-lan nira.
54 Sinabangan na itang mga inampo ni Is-
rael, itang mga torobolon na,
sigon ong pangako na ong mga kamepet-
mepetan ta.
55 Inate-bekan na si Abraham, asta itang
mga inampo ni Abraham ang anday
kataposan!"
Asia tang pagdayaw ni Maria ong Dios.
56 Mga tolong bolan ang nagtinir si Maria
ong da Elisabet ba-lo tanandia minolik.

Pinangana si Juan ang Manigboniag

57 Kiminabot tang oras ang mangana ra
si Elisabet, ig nangana tanandia ta tatang
molang lali. 58 Pagabalita tang mga kamalay
ig mga kaparintian na ang inate-bekan
tanandia ta mo-ya tang Dios, nangalipay ka
tanirang aroman ni Elisabet.
59 Asing yawalo rang kaldaw, namansi-
paning tang mga taw ong balay, tenged
torian da tang mola, sigon ong kaogalian
nira. Zacarias din tang iparan nira ong
mola, pario tang aran tang tatay na. 60 Piro
ganing tang nanay na, "Indi! Juan tang
iparan ong nandia."
61 Ganing tanira, "Yamo, anday kaparin-
tian ming maning atan tang aran na!"
62 Animan sininiasan nira si Zacarias, ig
sine-ma mga onopa tang galiliagan nang
iparan ong mola.
63 Nama-dol tanandia ta masolatan, ig
nagsolat ta maning ta na, "Juan tang
aran na." Ig nangabereng tanirang tanan.
64 Oman, golping nabitala si Zacarias, ig
nagdayaw ong Dios. 65 Nangabereng ang
pisan tang tanan ang kamalay nira ong
nainabo, ig indi naboay nabantog tang mga
bagay ang na ong bilog ang kabobokidan
tang Judea. 66 Ang tanan ang nangabalita,
dorong isip nira ig namagampang-ampang
ang ganing, "Onopa bato tang loan tang
molang na?" Tenged aggitaen nira nga ong
nandia tang kagaeman tang Dios.

Nagdayaw si Zacarias ong Dios

67 Si Zacarias, ang tatay ni Juan, ginaeman
tang Ispirito Santo, ig dayon ang minitala
ang ganing,
68 "Dayawen tang Gino, ang Dios tang Israel!
Tenged sinabangan na ig linibri tang banoa
na.
69 Sindolan ita ra nandia ta tatang makaga-
gaem ang Maniglibri,

tata ong mga inampo ni David, ang
torobolon tang Dios asing tokaw.
70 Sinobol tang Dios tang mga sagradong
propita na asing tokaw pa para
magpatako ong yaten
71 ang ilibri ita nandia ong mga kasoay ta,
ig ong gaem tang tanan ang mga paman-
degdeg ong yaten.
72 Minaning tang Dios ang ate-bekan na tang
mga kamepet-mepetan ta,
Ig tomanen na ono tang sagradong inigoan
73 ang bindoat na ong kamepet-mepetan
tang si Abraham. Nangako tanandia
74 ang ilibri ita nandia ong mga kasoay ta
agod mapagsirbi ita ong nandia ang anday
eled ta,
75 ig para magimong limpio ig mato-lid ita
ong pama-dek na, mintras gaboi ita
pa.
76 Ig yawa, anao, goyana ta propita tang
Kalawig-lawigan ang Dios.
Tenged tongkawa ong Gino para simpanen
tang dalan ang panawan na.
77 Yawa tang magpatako ong banoa tang
Dios† ang patawaden na tang mga
kasalanan nira,
ig ong maning ta si malibri tanira.
78 Tenged masine-bekanen ang enged tang
Ampoan tang Dios.
Papaningen na ong yaten tang Maniglibri
ang magalin ong langit,
ig ang pagkabot na magkapario ong kaldaw
mga te-la ra.
79 Tenged magtorol tanandia ta kayagan
ong mga taw ang gangabo-wan ong
maki-lep ig ong gaem tang ka-
matayen.
Ig antabayen ita nandia ong dalan tang kao-
yan."
Asia tang binitala ni Zacarias.
80 Nambael tang molang si Juan ig
namoirsa tang sinangoni na ig pinabaked
tang Gino tang nem na. Ministar tanandia
ong kabobokidan, ong logar ang anday
gistar ang taw, asta ong kaldaw ang
magpaita ra tanandia ong mga inampo ni
Israel para magtoldok ong nira.

2

Ang pagpangana ong ni Jesus
(Mateo 1:18-25)

1 Ong mga timpong asi, nagpapanaw ta
ordin tang alawig ang ading* si Agosto ang
magpalista tang tanan ang taw ong mga
banoang gasakepan tang Roma. 2 Narin
tang primirong palista, ig nainabo as-
ing si Cirenio tang gobirnador tang Siria.
3 Animan namansiolik tang kada tata ong
sadiling banoa nira para magpalista.
4 Ig nagalin ong Nazaret sakep tang
Galilea, nagbiahi si Jose ong Betlehem
sakep tang Judea, don ong banoang pinan-
ganan tang Ading si David. Napaning don si
Jose tenged tanandia tata ong mga inampo
ni David. 5 Aroman nang minolik para mag-
palista si Maria, ang pinagampangan dang
magimong katawa na. Asing oras ang asi,
palanganaen da lamang si Maria, 6 ig asing
don da tanira ong Betlehem, kiminabot
tang oras ang mangana ra. 7 Nangana
tanandia tang kakan ang ana na, tatang
molang lali.† Binongot na ta ga-net ig
pinalbog na ra lamang ong tatang palaman-
ganan ta ayep, tenged anda ray logar para
ong nira ong balay ang agpabayadan.

Ang mga manigbadbad ta karniro ig ang mga anghil

8 Don ong logar ang asi may mga taw ong
patag, ang pamagpolaw ig pamagbantay
tang mga karniro nira. 9 Mintras don tanira,
may tatang anghil tang Gino ang golping
napaita ong talongan nira, ig nangayag ta
mo-ya tang sinag tang Gino ong palibot
nira. Animan pisan ang pinangeldan tang
mga manigbadbad.
10 Piro ganing tang anghil ong nira, "Indi
amo meled. Mamasi amo! Yo, may ibalitao
ong nindio ang doro kasinlo, ang magtorol
ta kambengan ong tanan ang taw. 11 Tenged

† 1:77 1:77 Ang agsambiten tarin ang "banoa tang Dios" yay ang mga Israelita. * 2:1 2:1 Ang "alawig ang adi tang Roma" aggoyan ka ta "Emperador," ig mga ong bitalang Grigo "Cesar." † 2:7 2:7 Para ong mga Judio, ang kakan ang lali may kato-lidan ig pribilihio sigon ong na-tang ong Exodo 13:2, Bilang 3:12-13; 18:15-16, ig Deuteronomio 21:15-17. Sigon ong nasolat, ang mga kakan ang lali kaministiran ang itagana para ong Dios (Lucas 2:23). Ig mga natetenged ong toroblien, ang toblien tang kakan ay dobli kaysa ong mga ari (Deuteronomio 21:17). ‡ 2:11 2:11 "Cristo." Mga ong bitalang Hebreo, "Mesiyas." Ang bitalang "Cristo" tatang titolo ni Jesus bilang ang pinilik tang Dios para maglibri ong mga taw ong mga kasalanan nira ig maggaem ong tanan-tanan. Telekan ka ong Bokabolario.

pinangana mandian ang labi ong banoa ni
David tang Maniglibri mi. Tanandia tang
Gino ig ang Cristong‡ aggelaten. 12 Don
itaen mi tang tatang molang agbongoton
ta ga-net ig pinalbog ong palamanganan
ta ayep. Asia tang magimong tanda para
mata-wanan ming matod tang bibitalao."
13 Pagabitala lamang tang anghil, golping
napaita tang kadoro-doroan pang anghil
ang namagalin ong langit. Pamagdayaw
tanirang tanan ong Dios ang ganing,
14 "Dayawen tang Dios ong kalawig-lawigan
ang langit,
ig tarin ong tanek magkatinir ta kao-yan
tang mga taw ang galiliagan na."
15 Asing nangapamagalin da tang mga
anghil ang namansibalik ong langit,
namagampang-ampang tang mga manig-
badbad, "Maytara ong Betlehem! Telekan
ta tang mga nainabong nang pinatako ong
yaten tang Dios." 16 Animan nagdali-dali
tanirang napaning ong Betlehem. Don
kinabotan nira si Maria may si Jose, ig inita
nira tang molang lolbog ka kaman ong
palamanganan ta ayep. 17 Oman sinayod
nira tang inaning tang anghil ong nira
natetenged ong mola. 18 Nangabereng tang
tanan ang nangabasi tang inaning tang
mga manigbadbad. 19 Piro si Maria, lindoak
nang lagi ong isip na tang tanan ang mga
bagay ang na, ig pirming agpaino-inon na.
20 Ang mga manigbadbad namagbalik ong
obra nira, ig dorong pasalamat nira ig pag-
dayaw ong Dios tenged ong tanan ang inita
nira. Tenged mga onopa tang inaning ong
nira tang anghil, ya ka enged tang inita
nira.

Pinaranan si Jesus

21 Asing yawalo rang kaldaw, pinatorian
da tang mola ig pinaranan ta Jesus. Narin
tang aran ang sindol tang anghil asing anda
pa tanandia ong sian ni Maria.

Ingkelan si Jesus tang mga ginikanan na ong Timplo

22 Oman, kiminabot da tang kaldaw ang
magboat tanira tang sirimoniang sigon ong
Katobolan ni Moises para magimong limpio
tang nanay. Animan napaning da Jose ong
Jerusalem, ingkelan ka nira tang mola para
iprisintar ong Dios. 23 Tenged ganing ong
Katobolan tang Dios, "Kada kakan ang lali
kaministiran ang itagana para ong Dios."§
24 Animan asing don da tanira ong Timplo,*
nagbolontad tanira sigon ong Katobolan
para ong sirimonia tang pagpalimpio. Ang
agpa-dolon don ay magkatawang lare obin
doroang marapating mola pa.

25 Mandian don ong Jerusalem may
tatang mepet ang aran na si Simeon.
Madinioson tanandia ig masinomanen ong
mga tobol tang Dios. Pagelat tanandia ong
kaldaw ang maglibri tang Dios ong Israel.
Ig pirmi ong nandia tang Ispirito Santo.
26 Pinatako rang lagi tang Ispirito Santo ong
ni Simeon ang indi tanandia mapatay asta
indi itaen na tang Cristong pinangako tang
Dios ang komabot. 27 Mandian, aggekelan si
Simeon tang Ispirito Santo ang tenled ong
Timplo. Ig asing e-lan don si Jesus tang mga
ginikanan na para boaten tang agpa-dolon
ong Katobolan, 28 sinapopo ni Simeon tang
mola, ig nagdayaw ong Dios ang ganing,
29 "Mandian Gino, maski bawieno ra nio,
yo ang torobolon mo, kontinto ra.
Tenged sigon ong pangako mo,
30 initao ra ong yen ang mga mata tang
Maniglibri ang sinobol mo.
31 Sinagana mo tanandia ong talongan tang
tanan ang taw.
32 Tolok tanandiang magtorol ta kayagan
ong domang mga nasion,
ig magtorol ta mabael ang dengeg ong
banoa mong Israel."†
33 Nabereng ta mo-ya tang mga ginikanan
ni Jesus ong inaning ni Simeon natetenged
ong ana nira. 34 Oman binindisionan tanira
ni Simeon ig ganing ong ni Maria, "Maria,
tandan mo na. Ang molang na pinilik
tang Dios. Yading mga inampo ni Israel
ang madagpa ig mapatay natetenged ong
nandia, ig yadi kang kendeng agod malibri.
Tanda tanandiang nagalin ong Dios, piro
dorong mamangontra ong nandia. 35 Ong
maning ta si mata-wanan tang aggisipen
nira. Ig yawa Maria, midio sa-saken ta

§ 2:23 2:23 Exodo 13:2 * 2:24 2:24 Asing timpo ni Jesus, ang "Timplo" yay ang kaimportantian ang palagsimban tang mga Judio. Don tanira pamagtorol tang mga bolontad nira ong Dios. Sari-saring klasi ta bolontad tang agto-dol nira ig mabasa ta tang natetenged ong mga narin ong Bokabolario, ong "Bolontad.". † 2:32 2:32 Isaias 42:6; 49:6

ta-bat tang popotokon mo ong sobrang
pagsinti."
36 Mandian may tatang propitang babay
ang don ka ong Timplo, ang aran na si
Ana. Tanandia ana ni Fanuel, ig tata ka ong
mga inampo ni Aser. Doro ra kamepet si
Ana. Pitong takon lamang tanirang naga-
pen tang katawa na, 37 nabalo tanandia. Ig
mandian walompolok may epat dang takon
tang idad na. Pirmi tanandia ong Timplo,
kaldaw may labi, ang pagdayaw ong Dios ig
pagpaletem‡ mintras pangadi. 38 Ong oras
kang asi ang don pa da Jose, napalenget
tang mepet ig nagpasalamat ong Dios. Ig
mimpisa don, pirmi tanandiang pagsayod
natetenged ong molang si Jesus ong tanan
ang taw ang pamagelat kang maglibri tang
Dios ong Jerusalem.

Ang pagbalik da Jose ong Nazaret

39 Asing naboat da ni Jose may ni Maria
tang tanan ang dapat boaten nira sigon
ong Katobolan tang Dios, minolik tanira
ong banoa nira, ong Nazaret sakep tang
Galilea. 40 Don nambael ig namoirsa tang
mola. Ponok tanandia ta kinata-wanan ig
inaloyan tanandia tang Dios.

Ang molang si Jesus napabo-wan ong Jerusalem

41 Takon-takon, kada Pista tang Pagta-
lib tang Anghil,§ ang mga ginikanan ni
Jesus pamamista ong Jerusalem. 42 Animan
asing tampolok may doroa rang takon si
Jesus, namista ka tanira sigon ong nao-
galian nira. 43 Pagatapos tang pista, asing
pamansiolik da tanira, napabo-wan si Jesus
ong Jerusalem, ang indi nata-wanan tang
mga ginikanan na. 44 Ang kalaom nira,
tatabid lamang tanandia ong domang mga
karomanan nira. Animan, diritso ka tang
panaw nira asta kinabotan ta nagapon ba-
lo nata-wanan nira ang belag pala ta aro-
man nira. Dinilem nira si Jesus ong mga
kaparintian ig kailala nira. 45 Asing indi
inita nira, nagbalik tanira ong Jerusalem
para dilemen don. 46 Pagata-lib tang to-
long kaldaw ba-lo natoman nira don ong
Timplo. Kakarong tanandia aroman tang
mga manigtoldok, ang pamasi ig pane-
ma ong nira. 47 Gangabereng tang tanan
ang taw ang gangabasi ong nandia tenged
ong kinata-wanan na ig ong mga sabat na.
48 Asta ang mga ginikanan na, nangabereng
ka asing itaen nira tanandia don. Ganing
ong nandia tang nanay na, "Anao, angay
maning ta na tang bindoat mo ong yamen?
Doro rang ka-tekan tang kolo amen ang
pagdilem ong nio!"
49 Piro siminabat si Jesus, "Angay agdile-
meno nindio? Indi amo gatako ang dapat
tarino ong balay tang Tatayo?" 50 Piro indi
naintindian nira tang maliag nang yaning.
51 Oman, siminabid da si Jesus ong nirang
minolik ong Nazaret, ig pirming masino-
manen tanandia ong mga ginikanan na.
Piro agpaino-inon ang pirmi tang nanay na
tang tanan ang mga bagay ang na. 52 Diritso
tang pagbaraelen ni Jesus. Mas nagdolang
tang kinata-wanan na, ig mintras gaboay
mas galipay ong nandia tang Dios asta ang
mga taw.

3

Ang pagtoldok ni Juan ang Manigboniag
(Mateo 3:1-12; Marcos 1:1-8; Juan 1:19-28)

1 Yatampolok may lima rang takon ang
kakarong si Tiberio, ang alawig ang adi
tang Roma. Si Poncio Pilato ka tang gobir-
nador tang Judea. Si Herodes tang adi ong
probinsia tang Galilea, ig ang logod nang
si Felipe ong mga tiritorio tang Iturea ig
Traconite. Si Lisanias tang adi ong Abilinia.
2 Da Anas ig Caifas pa ka tang mga kalawigan
ang pangolokolo ong mga padi. Mandian,
asing timpong asi, don pagtinir si Juan ang
ana ni Zacarias ong logar ang anday gistar
ang taw. Ig kiminabot ong nandia tang
bitala tang Dios. 3 Animan linibot-libot ni
Juan* tang mga logar ong magdobali-dobali
tang sobang aggoyan ta Jordan. Pagtoldok
tanandiang ganing, "Magtogat amo ong
mga kasalanan mi ig magpaboniag agod
patawaden amo tang Dios." 4 Ong pagboat

‡ 2:37 2:37 "Pagpaletem" obin poidi ka "pagpoasa." Ong bitalang Tagalog yay ang "nag-aayuno." Teta ang taw indi mamangan ong teled ta tatang timpo agod bogos ang i-dol na tang oras asta isip na ong pagpangadi na. Telekan ka ong Bokabolario, ong "Magpaletem.". § 2:41 2:41 Ang "Pista tang Pagta-lib tang Anghil" mga ong bitalang Grigo yay ang "Paskoa." Na belag ta pario ong agganingen ang "Paskoa" mandian. Telekan ka ong Bokabolario. * 3:3 3:3 Si Juan ang Manigboniag ya kay si Juan Bautista. "Manigboniag" tang maliag yaning tang "Bautista."

ni Juan ta maning ta sia, nagmatod tang
sinolat tang propitang si Isaias asing tokaw
pa, ang ganing:
"May paginiteg don ong logar ang anday
gistar ang taw ang ganing,
'Simpanen mi tang paranawan tang Gino!
To-liden mi tang mga dalan ang panawan
na!
5 Tambakan tang kada dibabak ang logar,
Ig pegnaken tang kada bolod ig bokid.
To-liden tang kada liko-likong dalan,
Ig tampayen tang mga lobak-lobak,
6 Agod itaen da tang tanan ang taw tang
pagrilibrien tang Dios ong nira.' "

7 Yading mga taw ang namansipaning
don ong ni Juan para magpaboniag. Piro
ganing tanandia ong nira, "Mga ma-kal
amo! Sinopay nagpāman ong nindio ang
palibri amo ong silot ang ipakabot tang
Dios? 8 Mga matod ang pamagtogat amo
ra ong mga talak mi, ipaita mi ong mga
boat mi. Indi amo manalig ang indi amo
silotan tenged lamang mga inampo amo ni
Abraham. Agganingo ong nindio, maski
ngani ang mga batong na, poiding boaten
tang Dios ang magimong ana ni Abraham,
mga galiliag lamang tanandia. 9 Alenget
dang silotan tang mga taw!† Ang kaparioan
nira mga papa ta ayong alenget dang pe-
peten. Tenged ang kada papa ta ayo, mga
indi pamorak ta masinlo, pe-peten lamang
ig idapog ong apoy."

10 Animan nane-ma tang mga taw ong
ni Juan, "Mga maning ta si, onopay dapat
boaten amen?"

11 Siminabat si Juan, "Maning ta na tang
boaten mi. Mga ang lambong mi doroa,
i-dol mi tang tata ong anday lambong na.
Maning ka atan mga bastanti tang paman-
gan mi, partian mi ka tang anday mapan-
gan na."

12 May atan kang mga manigtokot ta bois
ang namansipaning ong Juan para mag-
paboniag. Nane-ma tanira, "Maistro, yami,
onopay boaten amen?"

13 Siminabat tanandia, "Indi amo
manokot ta sobra ong dapat ang tokoton
mi."‡

14 Nane-ma ka ong nandia tang mga son-
dalo, "Ig yami, onopa kay boaten amen?"

Siminabat ka si Juan, "Indi amo man-
degdeg ig magbandan ta belag ta ma-
tod ong mga taw para mapangoarta amo.
Magkontinto amo lamang ong soildo mi."

15 Asing mga timpong asi, pamaglangkag
da tang mga taw ong pagkabot tang
Cristong§ pinangako tang Dios. Animan
pamane-ma ra ong mga sadili nira mga
si Juan ang na ya ray ang aggelaten nira.
16 Animan ganing si Juan ong nira, "Yo,
pagboniago ong nindio ong wi lamang. Piro
may komabot ang domaton ong yen ang
magboniag ong nindio ong Ispirito Santo ig
ong apoy. Mas alawig tang dengeg na ong
yen, ig maski ngani magobad tang kordon
tang rapak* na, belago ta bagay. 17 Listo
ra tanandiang ipabelag tang moro-ya ong
malalain, pario tang pagpakolay ta paray.
Simeten tang simlat ig i-tang ong dispinsa.
Piro sirokon tang kepa ong apoy ang indi
mapatay-patay asta ong tanopa."

18 Doro pang mga bagay tang pinatako
ni Juan ong mga taw ong pagtoldok na
tang Mo-yang Balita. 19 Sinambleng na tang
ading si Herodes natetenged ong bayaw
nang babay ang si Herodias ang ga-pen
a-penan na, ig ong doma pang bindoat
nang malalain.† 20 Tenged don, pinapriso
ni Herodes si Juan, ig ong bindoat nang asi
mas nadolangan pa enged tang kasalanan
na.

Binoniagan si Jesus
(Mateo 3:13-17; Marcos 1:9-11)

21 Asing agboniagan ni Juan tang dorong
taw don, nagpaboniag ka ong nandia si
Jesus. Pagatapos ta si, mintras pangadi si
Jesus, nagabri tang langit ig 22 napababak
ong nandia tang Ispirito Santo ang magang
lare. Ig may tatang bosis nagalin ong langit
ang ganing, "Yawa tang agmalenong Anao.
Galipayo ta mo-ya ong nio."

† 3:9 3:9 "Alenget dang silotan tang mga taw!" Ong bitalang Grigo: Ang parakol listo rang ipe-pet ong lamot tang ayo.
‡ 3:13 3:13 Ang mga Judio agpapagbayaden ta bois ong gobirno tang Roma, tenged ang banoa nira sakep tang inadian tang Roma asing timpo ni Jesus. § 3:15 3:15 "Cristo" mga ong bitalang Grigo. Mga ong bitalang Hebreo, "Mesiyas."
* 3:16 3:16 Ang "rapak" yay ang mga tsinilas tang mga taw asing tokaw. Na boat ong olit ta ayep ig magang sandals mandian. † 3:19 3:19 Telekan ong Marcos 6:17.

Ang listan tang mga kamepet-mepetan ni Jesus
(Mateo 1:1-17)

23 Magtolompolok dang takon si Jesus asing magimpisa tanandiang magtoldok. Ong
pabetang tang mga taw, tanandia ana ni
Jose. Mandian si Jose ana ni Eli. 24 Si Eli
ana ni Matat. Si Matat ana ni Levi. Si Levi
ana ni Melqui. Si Melqui ana ni Janai. Si
Janai ana ni Jose. 25 Si Jose ana ni Matatias.
Si Matatias ana ni Amos. Si Amos ana ni
Nahum. Si Nahum ana ni Esli. Si Esli ana ni
Nagai. 26 Si Nagai ana ni Maat. Si Maat ana
ni Matatias. Si Matatais ana ni Semei. Si
Semei ana ni Josec. Si Josec ana ni Joda. 27 Si
Joda ana ni Joanan. Si Joanan ana ni Resa.
Si Resa ana ni Zerubabel. Si Zerubabel ana
ni Salatiel. Si Salatiel ana ni Neri. 28 Si Neri
ana ni Melqui. Si Melqui ana ni Adi. Si Adi
ana ni Cosam. Si Cosam ana ni Elmadam. Si
Elmadam ana ni Er. 29 Si Er ana ni Josue. Si
Josue ana ni Eliezer. Si Eliezer ana ni Jorim.
Si Jorim ana ni Matat. Si Matat ana ni Levi.
30 Si Levi ana ni Simeon. Si Simeon ana ni
Juda. Si Juda ana ni Jose. Si Jose ana ni
Jonan. Si Jonan ana ni Eliakim. 31 Si Eliakim
ana ni Melea. Si Melea ana ni Menna. Si
Menna ana ni Matata. Si Matata ana ni
Natan. Si Natan ana ni David. 32 Si David ana
ni Jesse. Si Jesse ana ni Obed. Si Obed ana ni
Boaz. Si Boaz ana ni Salmon. Si Salmon ana
ni Naason. 33 Si Naason ana ni Aminadab.
Si Aminadab ana ni Admin. Si Admin ana
ni Arni. Si Arni ana ni Esrom. Si Esrom
ana ni Farez. Si Farez ana ni Juda. 34 Si Juda
ana ni Jacob. Si Jacob ana ni Isaac. Si Isaac
ana ni Abraham. Si Abraham ana ni Terah.
Si Terah ana ni Nahor. 35 Si Nahor ana ni
Serug. Si Serug ana ni Rehu. Si Rehu ana
ni Peleg. Si Peleg ana ni Eber. Si Eber ana
ni Sala. 36 Si Sala ana ni Cainan. Si Cainan
ana ni Arfaxad. Si Arfaxad ana ni Shem. Si
Shem ana ni Noe. Si Noe ana ni Lamec. 37 Si
Lamec ana ni Matusalem. Si Matusalem ana
ni Enoc. Si Enoc ana ni Jared. Si Jared ana
ni Mahalaleel. Si Mahalaleel ana ni Kenan.
38 Si Kenan ana ni Enos. Si Enos ana ni Set.
Si Set ana ni Adan. Si Adan ana tang Dios.

4

Ang pagtokso ni Satanas ong ni Jesus
(Mateo 4:1-11; Marcos 1:12-13)

1 Asing pagalin ni Jesus ong soba tang
Jordan, ginaeman da tanandia tang Ispirito
Santo. Ingkelan si Jesus tang Ispirito don
ong logar ang anday tataw na.* 2 Ig don
tanandia nagtinir ta epat ang polok ang
kaldaw ang agtokson ni Satanas. Ong mga
kaldaw ang asi, inding pisan pamangan si
Jesus. Ig ong kaboayan linetem da tanandia.

3 Ganing si Satanas ong nandia, “Mga
yawa ka kaman tang Ana tang Dios, boaten
mong tinapay tang mga batong na.”

4 Piro siminabat si Jesus, “Na-tang ong
Sagradong Kasolatan, ‘Belag lamang ta ong
pamangan gaboi tang taw.’ ”†

5 Pagatapos ingkelan ni Satanas si Jesus
ong tatang logar ang doro kalawig, ig ong
tanga papa-dek pinaita na ong ni Jesus tang
tanan ang mga nasion ig mga inadian ong
kalibotan. 6 Oman ganing si Satanas, “I-
dolo ong nio tang tanan ang kagaeman ig
manggad tang mga inadian ang na. Tenged
ang tanan ang narin inintriga ra ong yen,
ig i-dolo ong maski sinopay galiagano.
7 Animan ang tanan ang na magimong nio,
mga lomoda ong talongano ig ilalaeno nio
bilang Dios mo.”

8 Siminabat si Jesus, “Na-tang ong Kaso-
latan,

‘Ang Ampoan mong Dios lamang tang
ilalaen mong Dios.

Tanandia lamang tang sirbian mo.’ ”‡

9 Oman dayon sing ingkelan ni Satanas si
Jesus don ong siodad tang Jerusalem, ong
talibobongan tang Timplo. Ganing si si
Satanas ong nandia, “Mga yawa ka kaman
tang Ana tang Dios, abir, pabo-loga atan!
10 Tenged na-tang ong Kasolatan,

‘Tobolon tang Dios tang mga anghil na para
bantayana nira.

11 Biotana nira agod maski ang kakay mo
inding pisan masigbak ong bato.’ ”§

12 Piro siminabat sing oman si Jesus, “Na-
tang ka ong Kasolatan ang ganing, ‘Indi
sobokan mi tang Ampoan ming Dios.’ ”*

* 4:1 4:1 Ang “logar ang anday tataw na,” mga ong bitalang Tagalog, “ilang.” Maliag yaning, kabobokidan obin mga logar ang alawid ong lansangan ig anday taw ang gistar don. Tatang logar ang silinsio ig anday distorbo, agod mas madaling magampo ong Dios. † 4:4 4:4 Deuteronomio 8:3 ‡ 4:8 4:8 Deuteronomio 6:13 § 4:11 4:10-11 Salmo 91:11-12 * 4:12 4:12 Deuteronomio 6:16

13 Pagatapos ang tokson din tanandia ni
Satanas ong tanan ang klasi ta tokso, na-
galin da lamang si Satanas ig nagelat si ta
domang oras.

Inimpisan ni Jesus tang mga boroaten na ong Galilea
(Mateo 4:12-17; Marcos 1:14-15)

14 Nagbalik si Jesus ong Galilea, ig ong
nandia tang gaem tang Ispirito tang
Dios. Nabantog ong tanan ang logar don
tang balitang natetenged ong nandia.
15 Nagtoldok tanandia ong mga simban tang
mga Judio,† ig namagdayaw tang tanan ang
taw ong nandia.

Indi rinisibi si Jesus ong Nazaret
(Mateo 13:53-58; Marcos 6:1-6)

16 Minolik si Jesus ong Nazaret, ang logar
ang pinambaelan na. Pario tang naogalian
na, asing Kaldaw dang Igperenay‡ napan-
ing tanandia ong simban nira. Kimindeng
tanandia para magbasa tang Sagradong Ka-
solatan, 17 ig sindol ong nandia tang sinolat
tang propitang si Isaias. Bino-kad na ong
parting gasolatan ta maning ta na:
18 "Ong yen tang Ispirito tang Dios,
tenged yo tang pinilik na para magpatako
tang Mo-yang Balita ong mga
malilised.
Sinobolo nandia para magpatako ong mga
priso ang librien da tanira,
Ig ong mga boray ang mangaita ra tanira.
Sinobolo ka para librien tang mga agdegde-
gen,
19 Ig para ipatako ang kiminabot da tang
oras ang tabangan tang Dios tang
banoa na!"

20 Oman linolon nang moman tang sino-
latan, binalik na ong manigtabang ong
simban, ig kiminarong tanandia para mag-
toldok. Dorong pa-dek ong nandia tang
tanan ang taw don ong simban. 21 Ganing si
Jesus ong nira, "Ang naba-yan ming nang
kasolatan, gainabo ra mandian."

22 Dinayaw tanandia tang tanan, ig
nangabereng tanira ong mga maosay ang
pamitala na. Piro ganing ka tanira, "Elat
kanay! Gailala ta tang taw ang na! Ana ka
lamang tanandia ni Jose!"

23 Animan ganing si Jesus, "Sigoradong
aningen mi ong yen tang sarabien ang na,
'Doktor, bolongon mo tang sadili mo.' Ig
aningen mi pa ka ong yen, 'Boaten mo ka
tarin ong sadiling banoa mo tang pario
tang nabalitan amen ang bindoat mo ong
Capernaum.' 24 Piro ang kamatodan, anday
propitang aggilalaen ong sadiling logar na.
25 Pario ta narin: Asing timpo tang pro-
pitang si Elias, indi kiminoran ong teled
ta tolong takon may tenga, ig nagkatinir
ta grabing tagletem ong bilog ang banoa.
Ong timpong asi, doro kang babay ang balo
tarin ong Israel. 26 Piro indi enged sinobol
tang Dios si Elias ong nira para tomabang.
Don lamang tanandia sinobol ong tatang
babay ang balo ang belag ta Israelita, don
ong Sarepta sakep tang Sidon. 27 Maning ka
ta si asing timpo tang propitang si Eliseo.
Doro kang may masit nirang liproso tarin
ong Israel. Piro anda enged ay pinao-ya ong
nira maski tambilog. Si Naaman lamang,
ang taga Siria, tang pinao-ya."

28 Dorong kasisilagen tang mga taw don
ong simban asing pagabasi nira tang inan-
ing ang asi ni Jesus. 29 Namansi-deng tani-
rang tanan ig sinolmon nira tanandia asta
maloa ong lansangan. Ang lansangan nira,
ga-tang ong dibabaw tang tatang bokid, ig
ingkelan nira si Jesus ong binit na para ibo-
log ong pangpang. 30 Piro nagpanaw si Jesus
ong ka-ngan nira ig nagalin.

Ang taw ang aggaeman ta malain ang ispirito
(Marcos 1:21-28)

31 Magalin don, napaning si Jesus ong
banoa tang Capernaum, sakep tang Galilea.
Don si tanandia nagtoldok ong mga taw ong
Kaldaw ang Igperenay. 32 Ig nangabereng
tanira ta mo-ya, tenged gitaen ong pag-
toroldokon na ang may sadiling aotoridad
na. 33 Don ka ong simban ang asi, may
tatang taw ang aggaeman ta dimonio, obin
malain ang ispirito. Giteg tang taw ang asi
ta mapoirsa ang ganing, 34 "Aroy! Jesus ang
taga Nazaret! Angay pagpalabeta ong yen?
Onopa? Napaninga tarin para langgaen
aming mga dimonio? Gailalā yen! Yawa
tang Sagradong Ana tang Dios!"

† 4:15 4:15 Ang goy ong simban tang mga Judio ay "sinagoga." Telekan ong Bokabolario, ong "Sinagoga.". ‡ 4:16 4:16 Ang "Kaldaw ang Igperenay" tang mga Judio ay pagimpisa ong kaldaw ang Biyernes mga gakorop da tang kaldaw, tegka Sabado ong pagakorop si tang kaldaw.

35 Sinambleng ni Jesus tang malain ang
ispirito ang ganing "Magipesa! Lomboā
atan ong taw ang asia!" Ig ong talongan
tang tanan, pinabegtak tang dimonio tang
taw, oman limindoa ang indi pinasitan na.
36 Nangabereng tang tanan ig
namagampang-ampang ang ganing,
"Onopa na? May aotoridad ig gaem tang
bitala na! Aggordinan na lamang tang
mga dimonio ang lomboa, pamagtoman
ang lagi!" 37 Ig indi naboay nabantog tang
balitang natetenged ong ni Jesus ong bilog
ang logar ang asi.

Yading pinao-ya ni Jesus
(Mateo 8:14-17; Marcos 1:29-34)

38 Nagalin si Jesus ong simban ig napaning
ong balay ni Simon. Na pala, ang panogan-
gan ang babay ni Simon agkinten ta doro.
Animan nagigampang tanira ong ni Jesus
ang pao-yaen na kay. 39 Napalenget si Jesus
ong silid tang aglolbogan tang mepet ig
inordinan na tang kinit ang magpoas. Ig
nagpoas ka kaman tang kinit na. Oman
dayon dang nambangon tang mepet ig na-
gasikaso ong nira.
40 Asing gakorop da tang kaldaw, ang
tanan ang may mga masit nira, maski
onopang klasiay ta masit, ingkelan tang
mga tangay nira ong ni Jesus. Binondo na
tang kalima na ong kada tata ig pinao-ya
na tanira. 41 Namansiloa ong kayadian tang
mga dimonio. Pagaloa nira, namansiteg
tang mga dimonio ang ganing, "Yawa tang
Ana tang Dios!" Piro sinambleng tanira ni
Jesus ig indi pinagnan ang mamagbitala,
tenged gailala nirang tanandia tang Cristo.

Nagtoldok si Jesus ong Judea
(Marcos 1:35-39)

42 Pagaramal, nagalin si Jesus ig napan-
ing ong tatang logar ang anday gistar ang
taw. Dinilem tanandia tang mga taw, ig
pagatoman nira nagpakiloy tanira ang indi
kang lagi tanandia magalin. 43 Piro ganing
si Jesus ong nira, "Kaministiran kang mag-
toldoko ong domang mga logar tang Mo-
yang Balitang natetenged ong paggarae-
men tang Dios bilang adi. Sia tang dailan
animan sinobolo tarin." 44 Animan nag-
padayon tanandiang nagtoldok ong mga
simban tang mga Judio don ong probinsia
tang Judea.§

5

Ginoyan ni Jesus tang primirong mga sinagpan na
(Mateo 4:18-22; Marcos 1:16-20)

1 Tatang kaldaw napaning si Jesus ong
binit tang baybay tang Talsi tang Gene-
saret.* Dorong taw ang pamagsiriek-siekan
don ong nandia, tenged gangaliliag ang
mamasi tang agtotoldok nang nagalin ong
Dios. 2 May doroa nga bilogan ang inita
ni Jesus ong dalay-dalayan tang talsi. Ang
mga manigyan pamagbonlaw pa tang mga
lambat nira. 3 Ig tenged ong dorong taw,
siminay si Jesus ong tatang bilog ang may
nandia si Simon. Nagigampang si Jesus ang
ipadistansia na kay ta ge-ley ong dalay-
dalayan tang talsi. Oman kiminarong da
tanandia ong bilog para magtoldok ong
mga taw.
4 Pagatapos ang nagtoldok si Jesus, gan-
ing tanandia ong ni Simon, "Palaod ita ig
ita-tak mi tang mga lambat mi."
5 Piro ganing si Simon, "Magino, nag-
damal aming nagpatikaseg, andang pisan
ay nakomit amen. Piro tenged inaning mo,
sigi, palaod ita, ita-tak amen tang lambat."
6 Maning ta si tang bindoat nira ig doro-
dorong yan tang nakomit nira, asta alos
malasik da tang lambat! 7 Animan linam-
bay nira tang mga karomanan nira ang
don ong domang bilog para tomabang, ig
napalenget ka tang mga karomanan nira.
Asing na-mok da tang doroa nga bilogan
ta yan, midio tomalmed da. 8 Pagaita ni
Simon Pedro, liminod tanandia ong talon-
gan ni Jesus ig nabitalang ganing, "Magino,
palawida ong yen, tenged yo mapinagta-
lakeno!" 9 Maning ta si tang nabitala na
tenged nagolpian tanandia asta ang mga
karomanan na ong doro-dorong nakomit
nira. 10 Maning ka ta si da Santiago may si
Juan, ang mga ana ni Zebedeo ig kasosio ni
Simon. Oman ganing si Jesus ong ni Simon,
"India meled. Impisa mandian, imbis ang
magyana, maekelan mo ra tang mga taw
agod mamagparet tanira ong Dios."

§ 4:44 4:44 Ong domang lomang kopia tang sagradong kasolatan, ang nasolat ong bitalang Grigo belag ta probinsia ta Judea kondi probinsia tang Galilea. * 5:1 5:1 Ang Talsi tang Genesaret, ya kay ang Talsi tang Galilea.

[11] Animan asing napatakat da nira tang
mga bilog, bino-wanan nira tang tanan ig
siminabid da ong ni Jesus.

Pinao-ya ni Jesus tang tatang taw ang may masit nang liproso
(Mateo 8:1-4; Marcos 1:40-45)

[12] Asing don si Jesus ong tatang lansan-
gan, napalenget tang tatang taw ang may
masit nang liproso.† Pagaita na ong ni
Jesus, diminagpa tanandia ong talongan na
ig nagpakiloy ang ganing, "Magino, gata-
wananong mapao-yao nio mga galiliaga
lamang."

[13] Bindiotan ni Jesus tang liprosong asi ig
minaning, "Galiliago! Mago-yā ra!" Ig lagi-
lagi nago-ya tang masit na ig nanlimpio ra
tang olit na. [14] Piro sinoyonan tanandia ni
Jesus ang ganing, "India enged mamalita
maski ong ninopa. Paninga lamang ong
padi ong Timplo ig ipaita mo ang yawa
mo-yā ra. Oman magtorola tang bolontad
ang sigon ong Katobolan ni Moises bilang
pamatod ong mga taw ang nago-ya ra tang
masit mo ig limpioa ra."‡

[15] Piro mas nabantog pa ka enged tang
balitang natetenged ong ni Jesus. Animan
mas nagdolang tang mga taw ang agpaning
ong nandia para mamasi ig agod pao-yaen
tang mga masit nira. [16] Piro madagmit
si Jesus ang agpaning ong mga logar ang
anday gistar ang taw para mangadi.

Pinao-ya ni Jesus tang taw ang paralisado
(Mateo 9:1-8; Marcos 2:1-12)

[17] Tatang kaldaw, asing pagtoldok si Jesus,
may kakarong ka don ang mga Pariseo§
ig mga manigtoldok tang Katobolan. Ang
mga taw ang narin namagalin ong tanan
ang mga banoang sakep tang mga probin-
sia tang Galilea may Judea, asta ong sio-
dad tang Jerusalem. Ig ong ni Jesus tang
gaem tang Dios para magpao-ya tang may
mga masit. [18] Mintras pagtoldok si Jesus,
may mga taw ang kiminabot ang pamag-
toang ta tatang taw ang paralisado ang
lolbog lamang ong bayan-bayan. Pagpros-
igir din tanirang ma-led ong balay para
mapalenget nira ong ni Jesus tang taw
ang asing paralisado. [19] Piro anday mata-
liban nira tenged dorong taw don. Ani-
man ang bindoat nira, kimina-yat tanira
ong dibabaw tang balay ig binoloat nira
tang katep don ong toga ni Jesus.* Oman
don sinonton nira tang paralisado, ang lol-
bog lamang ong bayan-bayan, ong talon-
gan ni Jesus. [20] Asing itaen ni Jesus ang
mapoirsa tang pagtalig nira ong nandia,
ganing tanandia ong paralisado, "Tangay,
pinatawad da tang mga kasalanan mo."

[21] Pagabasi ta si tang mga manigtoldok
may ang mga Pariseo, namagena-ena ong
sadili nira ang ganing, "Aroy! Sinopa nang
panginsolto ong Dios? Dorog kabelat tang
kasalanan ang na! Anday domang mapag-
patawad tang mga kasalanan ta, ang Dios
lamang!"

[22] Piro gata-wanan ni Jesus tang aggisipen
nira. Animan ganing tanandia, "Angay
pamagisip amo ta maning atan? [23] Ong aypa
tang mas madaling yaning tarin ong taw
ang nang paralisado? 'Pinatawad da tang
mga kasalanan mo'? Obin ang maning ong
nandia, 'Kendenga ig panaw.' [24] Animan
mandian, pao-yaeno rang lagi tanandia
para mapamatodano ong nindio ang yo,
ang Ana ta Taw,† may gaemo kaman tarin
ong kalibotan para magpatawad tang mga
kasalanan." Oman ganing si Jesus ong

† 5:12 5:12 Ang masit ang "liproso" tatang masit ong olit ang panalid ig makaeled ang pa-dekan. Asing timpo ni Jesus, ang pabetang ong mga liproso maboling ang taw. Dorog kapongaw tang pagkabetang nira tenged sigon ong Katobolan ni Moises, ang mga liproso agbawalen ang ma-pen ong mga pamagsimba ig indi poiding palenget ong domang taw.
‡ 5:14 5:14 Asing timpo ni Jesus, sari-saring klasi ta bolontad tang agto-dol tang mga taw ong Dios, don ong Timplo. Ang tatang klasi ta bolontad ay bolontad bilang pagpasalamat ong Dios ong grasia ig tabang ang narisibi. Telekan ka ong Bokabolario, ong "Bolontad."
§ 5:17 5:17 Ang mga "Pariseo" tatang gropo ta mga taw ong simban tang mga Judio asing timpo ni Jesus. Doro kaigpit tang pagtoman nira ong Katobolan ni Moises asta ong domang mga tobol ang dinolang atan.
* 5:19 5:19 Don ong logar nira, plastado tang mga katep ta balay. Narin mategat piro poiding boloaten. Ang katep nira pagsirbing palapriskoan obin parame-ladan ta maski onopa.
† 5:24 5:24 "Ana ta Taw" tang goy ni Jesus ong sadili na. Ang titolong na pagpatako tang dibabak ang pagkabetang na tarin ong kalibotan bilang tatang nagimong taw. Pagpatako ka tang alawig ang pagkabetang na bilang pinilik ig sinobol tang Dios ang Tatay agod tanandia tang maggaem ong tanan ang mga taw. Telekan ka ong Bokabolario.

paralisado, “Kendenga! Takanen mo tang
aglolbogan mo ig molika ra.” [25] Oman ki-
mindeng ang lagi tang taw ang asi ong
talongan tang tanan. Sinakan na ra tang
bayan-bayan na ig minolik ang pagdayaw
ong Dios.

[26] Pisan ang nangabereng ig pinangeldan
tang mga taw. Animan namagdayaw tanira
ong Dios ang ganing, “Makabebereng tang
mga bagay ang inita ta mandian!”

Ginoyan ni Jesus si Levi
(Mateo 9:9-13; Marcos 2:13-17)

[27] Pagatapos ta si, nagpanaw si Jesus.
Inita na tang tatang manigtokot ta bois, ang
aran na si Levi.‡ Don tanandia kakarong
ong paragtokotan ta bois. Ganing ong nan-
dia si Jesus, “Impisa mandian, tomabida§
ra ong yen.” [28] Ig kimindeng si Levi, bino-
wanan na tang tanan ig siminabid ong ni
Jesus.

[29] Nagsimpan si Levi ta mabael ang kom-
bida ong balay na para ong ni Jesus. Yadi
kang aroman nirang pamamangan ang mga
manigtokot ta bois ig domang mga taw.
[30] Pagaita tang mga Pariseo asta ang mga
karomanan nirang manigtoldok,* nama-
griklamo tanira ig ganing ong mga sinag-
pan ni Jesus, “Angay ga-pen amo ang pa-
mangan ig panginem ong mga manigtokot
ta bois ig ong domang mga mapinagta-
laken?”†

[31] Piro si Jesus tang siminabat ong nira,
“Ang mga taw ang anday masit nira, anday
kaministiran ta manigbolong. Ang may
mga masit lamang tang kaministiran ang
bolongon. [32] Pario ka ta si, yo, indio na-
paning tarin para goyano tang mga taw ang
ganing anday talak nira. Napaningo ta para
goyano tang mga taw ang aggakon nirang
tanira mapinagtalaken agod mamagtogat
tanira.”

Ang inaning ni Jesus natetenged ong pag-
paletem
(Mateo 9:14-15; Marcos 2:18-20)

[33] May mga taw ang nane-ma ong ni Jesus,
“Ang mga sinagpan ni Juan, madagmit ang
pamagpaletem‡ ig pamangadi. Maning ka
ta si tang mga sinagpan tang mga Pariseo.
Piro ang mga sinagpan mo, angay pirmi
tanirang pamamangan ig pamanginem?”

[34] Ganing ang siminabat si Jesus, “Pa-
betang ta may kasalan. Onopa? Maimo
bato ang indi mamangan tang mga tangay
tang laling ba-long kinasal mintras aroman
pa nira? Mamangan ka enged tanira! [35] Piro
komabot tang kaldaw ang komiten ong nira
tang laling kinasal, ig ya ray ang oras ang
tanira mamagpaletem.”

Ang dating toldok tang Katobolan belag ta
bagay ong ba-long toldok ni Jesus
(Mateo 9:16-17; Marcos 2:21-22)

[36] Nagtorol si Jesus ong nira ta tata pang
palimbawa. “Anday paglasik ta ba-long
lambong para itambel na ong lomang lam-
bong. Mga maning ta si tang boaten na,
malangga lamang tang ba-long lambong,
ig ang itambel ang asing ba-lo belag ka
ta bagay ong lomang lambong. [37] Ya ka,
anda kay pagbetang ta ba-long bino§ ong
lomang tereldan ang olit ta ayep ang indi
ra maonat. Tenged lompok tang tereldan
tenged ong ba-long bino. Oman, mailat
tang bino ig indi ra mapakinabangan tang
tereldan ang asi. [38] Animan kaministiran
ang enged, ang ba-long bino ibetang ong
ba-lo kang tereldan. [39] Ig anday galiliag ang
manginem ta ba-long bino mga sanay dang
manginem tang naboay da, tenged aningen
na, ‘Mas masabor tang naboay da.’ ”

6

Ang te-ma natetenged ong Kaldaw ang Ig-
perenay
(Mateo 12:1-8; Marcos 2:23-28)

‡ 5:27 5:27 Si Levi aggoyan ka ta Mateo. Telekan ong Mateo 9:9. § 5:27 5:27 Ang maliag yaning, tomabid si Levi ong ni Jesus bilang sinagpan na, ig magosoy ong nandia ong ogali na, mga bitala na, ig ong pagtoldok na ong mga taw. Ang bitalang “sinagpan,” mga ong Tagalog yay ang “alagad.” * 5:30 5:30 Ang mga “manigtoldok tang Katobolan,” teta aggoyan ka ta mga “eskriba” mga ong Tagalog. † 5:30 5:30 “Mapinagtalaken” tang goy tang mga Pariseo ong domang mga kasimanoa nirang indi pamagtoman ta osto tang toromanen nira. Agpabetang ka tang mga Pariseo ang malalain tang mga manigtokot ta bois tenged ang doma ong nira mga dayador. ‡ 5:33 5:33 “Pamagpaletem” obin poidi ka “pamagpoasa.” Telekan ong Bokabolario, ong “Magpaletem.” § 5:37 5:37 Ang “bino” tatang klasi ta irinemen ang agboaten ong wi tang obas. Ang mga obas, mga ong bitalang English yay ang mga “grapes.” Ang itsora na pario tang borak tang wakay obin lomboy. Telekan ka ong Bokabolario, ong “Bino.”

1 May tatang Kaldaw ang Igperenay, tata-
lib da Jesus ong mga kakoman ang arayegen
da lamang. Mintras tata-lib tanira, ang mga
sinagpan na pamanlantok ta pirapang koay
na oman aggeyeben nira. 2 Pagaita tang
mga Pariseo, ganing tanira, "Hoy! Mandian
Kaldaw ang Igperenay. Kontra ong Kato-
bolan tang agboaten ming asia."*
3 Ganing si Jesus ang siminabat, "An-
gay? Indi gabasa mi ong Sagradong Kaso-
latan tang bindoat ni David asing linetem
da tanandia may ang mga karomanan
na? 4 Siminled tanandia ong balay tang
Dios, nangomit tang sagradong tinapay
ang nabolontad da ong Dios, ig namangan.
Sindolan na pa tang mga karomanan na,
maski sigon ong Katobolan, ang mga padi
lamang tang poiding mamangan ta si." 5 Ig
ganing pa si Jesus ong nira, "Yo, ang Ana
ta Taw, yo tang may gaem ang maganing
mga onopay poiding boaten mga Kaldaw
ang Igperenay."

Ang taw ang pilay tang tatang kalima na
(Mateo 12:9-14; Marcos 3:1-6)

6 May tata sing Kaldaw ang Igperenay na-
paning si Jesus ong simban tang mga Judio
ig nagtoldok. May tatang lali don ang pilay
tang kalima nang to. 7 Ang mga Pariseo ig
ang mga manigtoldok tang Katobolan, pa-
magdilem ta dailan agod madimanda nira si
Jesus ong mga agboaten na. Animan pam-
agbantay tanira mga pao-yaen na tang taw
ang asi maski Kaldaw ang Igperenay. 8 Piro
gata-wanan ni Jesus tang aggisipen nira.
Animan ganing tanandia ong taw ang asing
pilay tang kalima na, "Tania kay! Kendenga
tani ong tokawan." Ig liminenget ka tang
lali. 9 Oman ganing si Jesus ong nira, "Te-
maen amo yen, onopay agpagnan ong Ka-
tobolan ang poiding boaten mga Kaldaw
ang Igperenay? Ang magboat ta mo-ya
obin ang magboat ta malain? Magsalbar ta
masig ka taw ta obin mamatay?" 10 Pina-
dekan ni Jesus tanirang tanan ong palibot
na, oman minaning ong taw ang asing
pilay, "Abir, yonat mo tang kalima mo."
Inonat na tang kalima na ig nago-ya ka
kaman. 11 Piro pisan ang pinangerepan tang
mga Pariseo ig ang mga manigtoldok, an-
iman namagampang-ampang mga onopay
dapat ang boaten nira ong ni Jesus.

Namilik si Jesus tang tampolok may doroang apostolis na
(Mateo 10:1-4; Marcos 3:13-19)

12 Pagatapos ta si, may kaldaw ang simi-
nakat si Jesus ong tatang bokid. Nagdamal
tanandia don ang nangadi. 13 Pagaramal,
ginoyan na tang mga sinagpan na ig nami-
lik tanandia ta tampolok may doroa ong
nira, ang ginoyan nang mga apostolis† na.
14 Narin tang mga aran nira: Si Simon ang
pinaranan na ra ta Pedro, ig si Andres ang
logod ni Pedro; da Santiago, Juan, Felipe,
Bartolome, 15 Mateo, Tomas, ig Santiagong
ana ni Alfeo; si Simon ang pagmal ta mo-ya
ong banoa nang Israel;‡ 16 si Judas ang ana
ni Santiago, ig si Judas kang Iscariote ang
nagimong traidor.

Nagtoldok si Jesus ig nagpao-ya tang may mga masit nira
(Mateo 4:23-25)

17 Siminoldak si Jesus, aroman na tang
mga apostolis na, asta kiminabot ong
tatang patag ang logar ang mala-bang.
Don ka tang yading mga sinagpan§ na ig
ang doro-dorong taw ang namagalin ong
bilog ang Judea ig siodad tang Jerusalem,
asta ong mga siodad tang Tiro ig Sidon,
ang alenget ong baybay. 18 Namansipaning
tanira don para mamasi ong ni Jesus,
ig agod pao-yaen tang mga masit nira.
Maski ang mga taw ang agpaliwagan ta
mga malalain ang ispirito napao-ya na
ka. 19 Animan ang tanan tang taw don
pamagprosigir ang mate-lek ong nandia,
tenged may gaem ang pagalin ong nandia
ig namago-ya tang tanan.

Ang mga masoirti ig ang mga kailo ka
(Mateo 5:1-12)

20 Pina-dekan ni Jesus tang yading mga
sinagpan na ig minaning,
"Masoirti among mga malilised,

* 6:2 6:2 Para ong mga Judio, bawal ang magobra ong Kaldaw ang Igperenay, maski ge-ley lamang ang bagay. † 6:13 6:13 Ang maliag yaning tang bitalang "apostolis" ay "Sinobol." Telekan ong Bokabolario. ‡ 6:15 6:15 Ong bitalang Grigo: Simon ang Makabanoa § 6:17 6:17 Ang mga "sinagpan" ni Jesus belag ta maning ang tampolok lamang may doroa, kondi asta ang domang taw ang pirming pamansitabid ong nandia. Ang bitalang "sinagpan," mga ong Tagalog yay ang "alagad." Telekan ka ong Bokabolario.

tenged yamo tang mabilang ong inadian
tang Dios.
21 "Masoirti among mga gangaletem man-
dian,
tenged paelenen amo.
"Masoirti among mga pamagini-yak man-
dian,
tenged mangalipay amo.
22 "Masoirti amo mga aggakigan ig ag-
palayasen amo ta mga taw, agginsolton
ig agpakalainen natetenged ong yen, ang
Ana ta Taw. 23 Dapat mangalipay amo ig
lomo-to ong sobrang kalipay mga narin ay
mainabo. Tenged dorog kasinlo tang balet
ang marisibi mi don ong langit. Demdemen
mi, ang agboaten nirang asia ong nindio,
pario ka tang bindoat tang mga kamepet-
mepetan nira ong mga propita asing tokaw.
24 "Piro yamong mga manggaden mandian,
kailo amo ka!
Tenged napasaran mi ra tang kambengan
mi.
25 "Ig yamong mga pamagpagosto mandian,
kailo amo ka!
Tenged komabot tang timpong man-
galetem amo.
"Ig yamong gangalipay mandian, kailo amo
ka!
Komabot tang kaldaw ang mangapongaw
amo ig mamagini-yak.
26 "Kailo amo ka mga dayawen amo tang
tanan ang taw! Tenged maning ka ta si tang
bindoat tang mga kamepet-mepetan nira
ong mga pangambong tanira propita asing
tokaw."

Gegman mi tang mga kasoay mi
(Mateo 5:38-48; 7:12a)

27 "Piro ganingo ong nindiong mga pama-
masi, gegman mi tang mga kasoay mi. Mag-
boat amo ta mo-ya ong mga gangasilag ong
nindio. 28 Ipangadi ming pangaloyan tang
Dios tang mga pamagsompa ong nindio, ig
ipangadi mi ka tang mga pamandegdeg ong
nindio. 29 Pabetang ta, mga tampalingena
ong emet mo, ipatalonga mo pa tang dobali.
Mga kinalaw ong nio tang takol mo, india
magriklamo. I-dol mo pa tang lambong
mong doma. 30 Oldan mi ka tang mga pama-
dol ong nindio, ig mga komiten tang do-
mang taw tang maski onopang gamit mi,
indi ra bawien mi. 31 Boaten mi ong masig ka
taw mi tang onopay galiliagan ming boaten
ka nira ong nindio.
32 "Mga pagmal amo lamang ong mga taw
ang pagmal ong nindio, onopa pay elaten
ming balet? Tenged maski ngani ang mga
mapinagtalaken pamagmal ka ong mga pa-
magmal ong nira. 33 Ig mga pamagboat amo
lamang ta mo-ya ong mga pamagboat ta
mo-ya ong nindio, onopa kay elaten ming
balet? Maski ngani ang mga mapinag-
talaken pamagboat ka ta maning ta sia.
34 Ig mga pagpaotang amo lamang ong mga
taw ang gangabayad ong nindio, onopa ka
tang elaten ming balet? Maski ngani ang
mga mapinagtalaken ay pagpaotang ka ong
kapario nirang mapinagtalaken, tenged pa-
manigoro ang mangabayad tanira. 35 Piro
maning ta na tang boaten mi. Gegman mi
tang mga kasoay mi ig magboat amo ta mo-
ya ong nira. Magpaotang amo ig indi amo
magelat ta bayad. Ong maning ta sia, doro
kabael tang risibien ming balet, ig mabi-
lang among mga ana tang Kalawig-lawigan
ang Dios. Tenged mo-ya tang Dios maski
ong mga taw ang anday sasayod ta ogali
ig indi gangatakong magdemdem ta otang
ang nem ong nandia. 36 Animan, magimong
masine-bekanen amo, pario tang Tatay mi
ong langit, ang masine-bekanen."

Indi amo magosgar ong aroman ming taw
(Mateo 7:1-5)

37 "Indi amo magosgar ong aroman ming
taw, agod indi amo ka osgaran tang Dios.
Indi amo maning ang dapat tanira silotan,
agod indi amo ka silotan. Magpatawad amo
ong kapario mi, agod patawaden amo tang
Dios. 38 Magtorol amo ong doma, ig oldan
amo ka tang Dios. Ostong sekeb, banet,
eyeg-eyegen, ig bobolik pa tang i-dol ong
nindio. Tenged ang serekeban ang gamiten
mi ong doma, sia ya kay ang gamiten tang
Dios ong nindio."
39 Nagistoria pa si Jesus ong mga palim-
bawa. Ganing tanandia, "Poiding maga-
ntabay tang boray ong kapario nang boray?
Indi! Tenged pario tanirang mabo-log ong
adalem ang galoang. 40 Anday manigadal
ang mas matako ong maistro na. Piro mga
natoldokan da ngani tanandia, kapario ra
ka tanandia tang maistro na.
41 "Angay aggitaen mo tang poling tang
logod mo, piro indi gitaen mo tang sadiling

poling mo ang midio ra troso ong mata
mo? 42 Monopa maning mo ong logod mo,
'Abir, komiten ta tang poling mo.' Piro atan
ngani ong mata mo indi gitaen mo tang
troso. Sinoa ra ka enged? Komiten mo kang
lagi tang troso ong mata mo, agod maitā ta
mo-ya ig matabangan mo tang logod mong
komiten tang poling na."

Mailala ta tang taw ong mga bitala na
(Mateo 7:16-20; 12:33-35)

43 "Anday masinlong papa ta ayong
pamorak ta anday sayod, ig anda kay
malain ang pamorak ta mo-ya. 44 Mailala
tang kada papa ta ayo ong borak na.
Tenged ang mga katenekan indi mamorak
ta igos, ig ang papa ta bantol-bantol indi ka
mamorak ta obas. 45 Ang mga taw pario ra
ka ta si. Ang taw ang mo-ya, poros mo-ya
tang bibitala na, tenged mo-ya tang ga-
tang ong popotokon na. Piro ang taw ang
anday sasayod ta ogali, poros malain tang
agbibitala na, tenged anda kay sasayod
tang ga-tang ong popotokon na. Tenged
mga onopa tang loloa ong anga ta, sia ya
kay ang ga-tang ong popotokon ta."

Doroang klasi ta taw ang nagpa-deng ta balay
(Mateo 7:24-27)

46 Ganing pa si Jesus, "Angay gogoy amo
ong yen ang ganing 'Gino! Gino!' Piro indi
ka agtomanen mi tang agtotobolo ong nin-
dio? 47 Ang taw ang agpalenget ong yen, pa-
masi ig pagtoman tang agganingo ong nan-
dia, begen amo yen mga onopay kaparioan
na. 48 Tanandia pario ta tatang taw ang
nagpa-deng ta balay ang may masinlong
pondasioan na. Nagali tanandia ta adalem
asta nakabot na tang batong pa-dengan na
ta adili. Namā ig dinalanan tang balay
na ta mapoirsang wi, piro indi napakedeg
tang balay ang asi, tenged mabaked tang
pagkaboat na. 49 Piro ang taw ang pamasi
ong yen ang mga bitala ig pagatapos indi
agboaten na, tanandia pario ta tatang taw
ang nagpa-deng ta balay ang anday ponda-
sion na. Namā ig dinalanan tang balay na
ta mapoirsang wi. Dayon ang siminomba ig
lobot ang nangabola-tak."

7

Pinao-ya ni Jesus tang torobolon tang kapitan
(Mateo 8:5-13)

1 Pagatapos ni Jesus ang nagtoldok ong
mga taw tang tanan ang na, napaning
tanandia ong Capernaum. 2 Don may tatang
kapitan tang mga sondalo ang taga Roma,
ang may torobolon nang agmalen na ta mo-
ya. Pagmasit tang torobolon nang narin
ig agpakamo-kamo ra. 3 Asing mabalitan
tang kapitan tang natetenged ong ni Jesus,
nanobol tanandia ta pirapang mga mepet
tang mga Judio para ampangan nira si Jesus
ang paningan na kay ig pao-yaen na tang
torobolon na. 4 Pagakabot tang mga sinobol
ong ni Jesus, dorong pakiloy nira ong nan-
dia ig ganing tanira, "Doro kao-ya tang kap-
itan ang asi. Mga maimo lamang, tabangan
mo kay tanandia. 5 Tenged itang mga Judio,
agmalen ita ka nandia. Pinaboatan ita pa
nandia ta tatang simban."

6 Animan siminabid si Jesus ong nira.
Ang asing alenget da tanira ong balay tang
kapitan, nanobol tang kapitan ong mga
tangay na ang bagaten kay nira si Jesus.
Sinoyonan na tanira ang ganing, "Anin-
gen mi patigayon ang indi ra magpabedlay
tanandia. Belago ta bagay ang magrisibi
ong nandia ong balay amen. 7 Ig belago ka
ta bagay ang tomalonga ong nandia. Piro
maski mitala ra lamang tanandia, mago-ya
ra tang torobolono. 8 Gata-wanano, tenged
maski yo, pagpasakepo ong mga alalawig
ang pangolokolo. Ig may gasakepano kang
mga sondalo. Mga aningeno tang tata,
'Panawa!' panaw ka tanandia. Ig ong tata,
'Tania!' lelenget ka tanandia. Ig mga ong
torobolono, 'Boaten mo na!' maning ka don
tang agboaten na."

9 Nabereng si Jesus asing pagabasi na tang
sinoyon tang kapitan. Ig siminalonga ong
doro-dorong taw ang pamansitabid ong
nandia ig minaning, "Ong matod, maski
ngani ong yaten ang mga Israelita,* indio
pa gabagat ta taw ang maning ta na kabael
tang pagtalig na."

10 Pagaolik tang mga sinobol tang kapi-
tan, inita nirang mo-ya ra tang torobolon.

Binoi ni Jesus tang ana tang babay ang balo

* 7:9 7:9 Ang mga Israelita ya kay ang mga Judio.

[11] Pagatapos ta si, napaning si Jesus ong
tatang banoa ang aggoyan ta Nain. Sim-
inabid ong nandia tang mga sinagpan na
ig ang doro-dorong taw. [12] Asing gingabot
da tanandia / (tanira) ong lansangan, (may)
nabagat na tang (nirang) dorong taw ang
loloa ang pamaglebeng ta patay. Na bog-
tong ang anang lali tang tatang babay
ang balo. [13] Pagaita tang Gino ong nanay
tang napatay, dorong katete-beken na ig
ganing ong babay, "India ra magini-yak."
[14] Napalenget si Jesus ig bindiotan na tang
bayan-bayan ang agbe-tangan tang patay,
/ (tang longon) ig siminareng ka tang mga
pamagtakan. Oman ganing si Jesus ong
patay, "A-oy, mambangona ra."
[15] Nambangon kaman tang patay ig mini-
tala. Oman ganing si Jesus ong nanay,
"Nani ra tang ana mo."
[16] Pisan ang pinangeldan tanirang tanan
ig namagdayaw tanira ong Dios ang ganing,
"Indi enged galipatan tang Dios tang banoa
na. Pinapaning na ong yaten tang tatang
makagagaem ang propita!"
[17] Ig ang balitang narin ang natetenged
ong ni Jesus nabantog ong bilog ang Judea
asta ong mga logar ang alelenget don.

Ang inaning ni Jesus ong mga sinobol ni Juan ang Manigboniag
(Mateo 11:2-19)

[18] Ang tanan ang nang gainabo, agbe-
beg ong ni Juan tang mga sinagpan na.
[19] Animan ginoyan na tang doroa ong nira ig
pinapaning na ong Gino para te-maen nira
mga tanandia ra kaman tang aggelaten ang
komabot, obin mga may domang komabot
ang dapat elaten pa. [20] Pagakabot nira ong
ni Jesus, ganing tanira, "Agtobolon ami
ni Juan ang Manigboniag para mane-ma
ong nio mga yawa ra tang aggelaten, obin
magelat ami pa ta doma."
[21] Mandian, naton ong oras ang asi
dorong pinao-ya ni Jesus ang mga pamagm-
asit, ang mga agpanliwagan ong mga masit
nira, ig ang mga aggaeman ta malalain
ang ispirito. Pinao-ya na ka tang mga
boray. [22] Animan ganing si Jesus ong mga
sinobol, "Magbalik amo ong ni Juan ig
ibalita mi tang tanan ang inita mi ig naba-
yan mi. Ibeg mi ong nandia nga ang mga
boray gangaita ra, ang mga pilay ganga-
panaw da, ang mga bengel gangabasi ra,
ang mga liproso mo-ya ra, asta ang mga
patay nangaboi rang oman. Ig agpatako
ra ong mga malilised tang Mo-yang Balita.
[23] Masoirti tang taw ang indi pagdoadoa
tang nem na ong yen!"
[24] Pagapagalin tang mga sinobol ni Juan,
minitala si Jesus ong mga taw natetenged
ong ni Juan ang ganing, "Asing napaning
amo don ong logar ang anday gistar ang
taw, onopay galiliagan ming itaen don?
Tatang kirib ang aggeyepen ta mageyep?†
Belag! [25] Piro onopa enged tang galiliagan
ming itaen don? Tatang taw ang pagtok
ta masinlong lambong? Belag ka! Tenged
ang mga pamagtok ta masisinlong lambong
ig pamagpagosto tang tanan ang kaliagan nira, don pamansistar ong mga pala-
sio. [26] Animan onopa enged tang galiliagan
ming itaen? Tatang propita? Ee. Propita
ka kaman. Ig begen amo yen, sobra pa
ong propita tang inita mi don. [27] Tenged
si Juan yay ang agsambiten tang Dios ong
Sagradong Kasolatan, ang ganing:

'Tobolono tang yen ang torobolon ang
tongkaw ong nio,
para simpanen na tang paranawan mo.'

[28] Agganingo ong nindio, anday
nataw ong ta-paw tang kalibotan
ang gilalaen ang mas alawig pa ong
ni Juan ang Manigboniag. Piro ang
maski sinopay gasakepan da tang
inadian tang Dios, maski tanandia
tang ipabetang ang kadibabakan
ong tanan, mas alawig pa ka enged
tang pagkabetang na ong ni Juan."

[29] Dorong mga taw ig maski ngani ang
mga manigtokot ta bois namamasi ong mga
bitala ni Jesus. Tanirang tanan namag-
toman ong tobol tang Dios ang asing nam-
agpaboniag tanira ong ni Juan. [30] Piro ang
mga Pariseo ig ang mga manigtoldok, indi
maliag ang magtoman tang kaliagan tang
Dios. Indi tanira magpaboniag ong ni Juan.
[31] Oman ganing si Jesus, "Yamong mga
taw ong timpong na! Onopa tang kaparioan

† 7:24 7:24 Sigon ong doma, ang taw ang pagpanonot-nonot lamang, ang kalimbawan na pario ong kirib ang aggeyepen ta mageyep. Piro si Juan indi nagpanonot-nonot obin nagpaekel-ekel ong kaliagan ta taw maski sinopa tanira. Nagtoldok lamang tang kaliliagan tang Dios ang boaten ta mga taw.

mi? 32 Ang kaparioan mi mga mamolang pa-
mansikarong ong plasa ig pamansiteg ong
mga kakayam nira ang ganing, ‘Sinogtogan
amo yamen ta tipano piro indi amo mamag-
tayaw! Namagkanta ami ta mapongaw piro
indi amo ka mamagini-yak!’

33 “Maning amo enged atan.‡ Tenged
pagkabot ni Juan ang Manigboniag,
inita ming pagpaletem tanandia ig indi
panginem ta irinemen, piro ganing amo,
‘Aggaeman tanandia ta anday sayod ang
ispirito!’ 34 Oman yo, ang Ana ta Taw,
kiminabot ang pamangan ig panginem,
ig ganing amo ka, ‘Telekan mi tang taw
ang na! Takaban ig manigpabaleng! Ang
mga tangay na poros manigtokot ta bois
ig domang mga mapinagtalaken!’ 35 Piro
maski maning ta sia tang agganing mi, ang
kinata-wanan tang Dios itaen pa ka enged
ang matod ong kaboi tang mga taw ang
pamagtoman ong nandia.”

Bino-bokan ta pabanglo tang mga kakay ni Jesus

36 Mandian may tatang Pariseong
nangimbitar ong ni Jesus para mamangan
ong balay na. Animan napaning si Jesus
don ig liminopa-pak ong silid tang lamisan,
sigon ong naogalian nira mga mamangan.
37 Ong lansangan kang asi, may tatang babay
ang bantog ang bisiosa. Nabalitan nang
si Jesus don mamangan ong balay tang
Pariseo. Animan napaning tang babay don
ang pagekel ta pabanglo ang agbe-tang
ong tatang tereldan ang boat ong batong
midio marmol. 38 Liminenget tanandia ong
boko-boko ni Jesus ong parting kakayan na.
Pagini-yak tang babay ig nalbay tang lok na
tang mga kakay ni Jesus. Oman sinrapoan
na tang mga kakay ni Jesus tang boa na.
Pagatapos, initongan na tang kakay na ig
binaniosan na tang pabanglong ekel na.
39 Asing itaen tang Pariseong nangimbitar
ong ni Jesus, ganing tanandia ong sadili na,
“Mga matod ang propita tang taw ang na,
nata-wanan nang lagi mga onopang klasiay
ta babay tang pagapros ong nandia. Tatang
mapinagtalaken!”

40 Piro gata-wanan ni Jesus tang aggisipen
tang Pariseo animan ganing ong nandia,
“Simon, may istoriao rin ong nio.”

Siminabat si Simon, “Onopa si, Maistro?”

41 Ganing si Jesus, “May doroang taw ang
nangotang ong manigpaotang. Ang tata,
500 koartang dinario tang naotang na, ig
ang tata, 50 dinario lamang.§ 42 Asing indi
tanira mabayad, pinasinsia ra tanira tang
nagpaotang. Mandian, sinopa ong nirang
doroa tang mas mabael ang gegma ong
nagpaotang?”

43 Siminabat si Simon, “Ong yen lamang,
ang pinasinsia na ang mas mabael ta
otang.”

Siminabat ka si Jesus, “Tama kaman tang
inaning mo.” 44 Oman minalied si Jesus
ong babay ig ganing ong ni Simon, “Gitaen
mo ka tang babay ang na? Siminledo ong
balay mi ig indio sindolan mo ta wi para
yogato ong kakayo. Piro tanandia limbay
na tang lok na tang kakayo, ig sinrapoan
na pa tang boa na. 45 Indio ka initongan
mo bilang pakomosta ong yen, piro impisa
asing kiminabot tanandia, indi napenay
tang pagitong na ong mga kakayo. 46 Indi
bino-bokan mo ta langis tang yen ang kolo,
piro tanandia bino-bokan na ta pabanglo
tang mga kakayo. 47 Animan, agganingo ong
nio, ang mabael ang paggegma ang pinaita
na ong yen pagpamatod ang pinatawad da
tanandia tang yading kasalanan na. Piro
ang taw ang pinatawad ong mga talak nang
ge-ley lamang, ge-ley ka tang paggegma
ang ipaita na.” 48 Oman ganing si Jesus ong
babay, “Pinatawad da tang mga talak mo.”

49 Animan ang mga aroman nang pa-
mamangan namane-ma ong sadili nira,
“Sinopa enged tang taw ang na, ang pag-
patawad ta mga talak!”

50 Ig ganing si Jesus ong babay, “Sinaban-
gana tang pagtalig mo. Molika ra ig aloyana
enged tang Dios.”

8

Ang mga babay ang namagtabang ong ni Jesus

‡ 7:33 7:33 Ang mga mola indi mamagkontinto maski onopay ipatogtog. Pario ka ta si, ang mga taw ang narin indi mamagkontinto maski sinopay agtobolon tang Dios ong nira. Indi rinisibi obin pinaret nira si Juan, ig ya ka indi rinisibi obin pinaret nira si Jesus, kondi pinakalain lamang. § 7:41 7:41 Ang kantidad tang tanga koartan ang “dinario” pario ong kinaldaw ta manigpasol ong logar ang asi.

[1] Pagatapos ta si, naglibot si Jesus ong
mga lansangan asta ong mga kababar-
ioan ang pagpatako tang Mo-yang Balita
natetenged ong paggaraemen tang Dios bi-
lang adi. Aroman na tang tampolok may
doroang apostolis na, [2] asta ang pirapang
mga babay ang pinao-ya na ong mga ma-
sit nira tanopa sia ig pinalinan na tang
malalain ang ispirito. Tata ong nira si Maria
ang aggoyan ta Magdalena, ang pinalinan
na ta pitong dimonio. [3] Tata ka si Juana, ang
katawa ni Cusa, ang agtaligan ong pamalay-
balay tang ading si Herodes. Asta si Su-
sana, ig yadi pa. Ang mga babay ang na,
aggamiten nira tang sadiling koarta nira
para ong mga kaministiran da Jesus may
ang mga sinagpan na.

Ang palimbawa natetenged ong manigta-bol
(Mateo 13:1-9; Marcos 4:1-9)

[4] Masigkabotay tang mga taw ang pama-
galin ong kada logar nira ang pamansipan-
ing ong ni Jesus. Asing namagirimbeng-
imbeng da tang doro-dorong taw, nagisto-
ria ra si Jesus ong nira tang palimbawang
na. Ganing tanandia,
[5] "May tatang taw ang napanaw ong
koma na para magta-bol ta binik. Ong
pagtara-bolon na, may mga binik ang nailat
ong dalan. Galiked-likedan ta taw ig sinom-
pit ta lamlam tang mga binik ang asi.
[6] May mga binik kang nabo-log ong kaba-
toan. Pagalongay na, nangalanet ang lagi
tenged marang lagi tang tanek. [7] Ang do-
mang binik nala-sik ong kaibabawenan ang
tenekan. Pario tanirang nambael ig dineg
tang mga ibabawen tang ba-long naman-
silongay. [8] May doma pa enged ang binik
ang nabo-log ong matambek ang tanek.
Liminongay ig namorak ta tang gatos ang
pasi kada koay na."

Oman pinabael ni Jesus tang bosis na ig
minaning, "Mamasi tang may talinga!"

Ang paggamit ni Jesus ta mga palimbawa
(Mateo 13:10-17; Marcos 4:10-12)

[9] Pagatapos ta si, nane-ma ong ni Je-
sus tang mga sinagpan na mga onopa
tang maliag yaning tang palimbawa nang
asi. [10] Ganing si Jesus ang siminabat, "Ang
mga sikrito natetenged ong inadian tang
Dios, agbebego ra ong nindio mandian para
maintindian mi. Piro ong doma, ang ag-
totoldoko poros lamang ong palimbawa,*
agod maski mamansipa-dek tanira, indi ka
mangaita. Ig maski mamamasi, indi ka
mangaintindi."

Pinaintindi ni Jesus tang palimbawa natetenged ong manigta-bol
(Mateo 13:18-23; Marcos 4:13-20)

[11] "Narin tang maliag yaning tang isto-
ria. Ang binik, yay ang bitala tang Dios.
[12] Mandian, ang mga binik ang nailat ong
dalan, yay ang mga taw ang pamamasi
tang bitala tang Dios, piro dadaton ang
lagi si Satanas ig agkomiten na tang bitala
ang naloak da ong popotokon nira agod
indi tanira mamagparet ig indi mangal-
ibri. [13] Ang mga binik ang nabo-log ong
kabatoan, yay ang mga taw ang pamamasi
tang bitala ig agrisibien ang lagi nira ang
may kalipay. Piro tenged belag ta de-dek
ong popotokon nira, indi lamang maboay
tang pagto nira. Mga komabot tang kali-
wagan ig pagsobok, dayon ang laging bo-
wanan nira tang pagto nira. [14] Ang mga
binik ang nangala-sik ong kaibabawenan,
pario ka mga may taw ang pamamasi tang
bitala tang Dios, piro mintras gaboay, pa-
magpaborido ong yading irintindien nira
ig gaekelan ong manggad nira may bisio.
Animan ang bitala tang Dios andang pisan
ay borak na ong kaboi nira. [15] Piro ang binik
ang nabo-log ong matambek ang tanek, yay
ang mga taw ang pagabasi nira tang bitala
tang Dios, agloloak ang lagi nira ong nirang
limpiong popotokon. Animan pamagpa-
dayon tanira ong pagto nira asta ang bitala
may masinlong borak na ong kaboi nira."

Ang palimbawa natetenged ong kingki
(Marcos 4:21-25)

[16] Ganing pa si Jesus, "Anday pagsindi ta
kingki oman dapan na ta gantangan, obin
i-tang na ong adalem tang katri. Kondi don
lamang ong borondoan na para mga tenled
tang mga taw, mayag ang lagi. [17] Anday gat-
alok ang indi ipaita, ig anda kay sikritong
indi mata-wanan ong ori ig maintindian ka
enged.

* 8:10 8:10 Ang bitalang "palimbawa," mga ong Tagalog ay "talinghaga." Ang palimbawa istoria piro may adalem ang maliag yaning na ig may adal ang makomit ta.

18 "Mamasi amo ta mo-ya. Tenged ang
sinopay may gata-wanan na natetenged
ong Dios, dolangan pa. Piro ang sinopay
anday gata-wanan na, maski gisipen nang
may gata-wanan na, sia komiten pa ka en-
ged ong nandia."

Ang nanay ig mga logod ni Jesus
(Mateo 12:46-50; Marcos 3:31-35)

19 Maboay-boay ta ge-ley, kiminabot tang
nanay ni Jesus may ang mga logod na. Piro
indi tanira mangalenget tenged dorong
taw. 20 Oman may minaning ong ni Jesus,
"Asia ong loa tang nanay mo ig mga logod
mo. Agdilemena nira."
21 Piro siminabat si Jesus ang ganing,
"Ang sinopay pamamasi ig pamagtoman
tang bitala tang Dios, tanira yay ang agbibi-
lango ang nanayo ig mga logodo."

Pinapoas ni Jesus tang tampo
(Mateo 8:23-27; Marcos 4:35-41)

22 Tatang kaldaw ganing si Jesus ong mga
sinagpan na, "Maytara! Paning ita ra ong
dobaling baybay." Animan namansitay
tanira ong bilog nirang mabael ig namansi-
larga. 23 Mintras lalayag da tanira, napoyat
si Jesus. Golpi tanirang kinabotan ta tampo
ig ge-ley da lamang ma-mokan tang bilog
ang agtayan nira. Dilikado ra tang pagk-
abetang nira. 24 Animan pinalengetan si
Jesus tang mga sinagpan na ig pinoaw.
Ganing tanira, "Magino, magino! Mapatay
ita ra!"
Nambangon si Jesus, ig sinambleng na
tang mageyep asta ang mababael ang
langeb. Ig dayon ang nagpoas tang tampo
ig golpi rang naglinaw. 25 Oman ganing si
Jesus ong mga sinagpan na, "Ong ayra tang
pagtalig mi?"
Piro pisan tanirang pinangeldan ig
nangabereng ta mo-ya, animan namagtere-
ma te-man ang ganing, "Sinopa enged bato
tang taw ang na? Gatobol na tang mageyep
asta ang langeb, ig pagtoman ong nandia!"

Pinao-ya ni Jesus tang taw ang aggaeman
ta mga malalain ang ispirito
(Mateo 8:28-34; Marcos 5:1-20)

26 Kiminabot da tanira ong banoa tang
mga Geraseno, ong dobali tang Galilea.
27 Pagataboan ni Jesus, binagat ang lagi
tanandia ta tatang taga lansangan ang
aggaeman ta mga malalain ang ispirito.
Naboay dang indi ra pagto-tok ta lambong
ig indi ra gistar ong balay nira. Don da
lamang gistar ong mga pantion ong sim-
intirio. 28 Pagaita na ong ni Jesus, liminod
ong talongan na ig miniteg ta mapoirsa ang
ganing, "Jesus, Ana tang Kalawig-lawigan
ang Dios! Onopay boaten mo ong yen?
Mate-beka kay ong yen. Indio ka papag-
pinitinsiaen mo!" 29 Maning ta si tang bitala
tang malain ang ispirito tenged sinobol
da ni Jesus ang lomboa ra ong taw. Ang
taw pirming aggawidan tang malain ang
ispirito. Maski talikalan tang kalima na
may kakay na ig bantayan, gabontok na
ka enged tang mga talikala, ig agge-lan
tanandia tang dimonio ong mga logar ang
anday tataw na.

30 Mandian, sine-ma ni Jesus tang malain
ang ispirito, "Sinopay aran mo?"

Siminabat tang malain ang ispirito, "Ang
arano si Rinibo." Tenged rinibo tang mga
dimoniong siminled ong taw ang asi. 31 Ig
sigi lamang tang pakiloy tang mga dimonio
ong ni Jesus ang indi tanira tobolon nang
paning ong kaidaleman ang anday kata-
posan.

32 Mandian, don ong takatan tang tatang
bokid ang alenget-lenget, dorong mga
baboy ang pamanoliad. Animan namag-
pakiloy tang mga malalain ang ispirito ong
ni Jesus ang pa-leden na ra lamang don ong
mga baboy ang asi. Ig pinagnan na tanira.
33 Limindoa ong taw tang mga dimonio ig
namansi-led da ong mga baboy. Oman
ang mga baboy diritsong namagsinikad ong
pangpang ig nangabo-log ong talsi asta
nangalmet ang tanan.

34 Pagaita tang mga mamanigsagod tang
baboy tang nainabo, namagsinikad tanira
ig binalita nira ong lansangan asta ong
mga kababarioan. 35 Animan namansipan-
ing tang mga taw don para telekan mga
onopa enged ay nainabo. Pagakabot nira
don ong ni Jesus, kinabotan nira tang taw
ang dating aggaeman tang mga dimonio.
Kakarong tanandia ong may kakayan ni
Jesus, paglambong da ig mo-ya ra tang isip
na. Animan pinangeldan tanira. 36 Inistoria
si ong nira tang mga nangaita mga monopa
nago-ya tang taw ang dating aggaeman
tang mga dimonio. 37 Oman ang tanan ang
mga Geraseno namagpakiloy ong ni Jesus
ang magalin da tanandia don ong logar

nira, tenged pangeldan dang pisan tanira.
Animan siminay da Jesus ong bilog nirang
mabael para magalin. 38 Nagpakiloy tang
taw ang dating sinled tang mga dimonio
ang patabiden na kay, piro pinaolik tanan-
dia ni Jesus ang ganing, 39 "Molika ra ong
nindio, ig ibalita mo tang bindoat tang Dios
ong nio."

Animan minolik da tang taw ig binalita
na ong tanan ang taw ong lansangan tang
bindoat ong nandia ni Jesus.

Ang ana ni Jairo ig ang babay ang pagdogo-dogo

(Mateo 9:18-26; Marcos 5:21-43)

40 Mandian, nagbalik si Jesus ong Ca-
pernaum. Binagat tanandia don ta doro-
dorong taw ang pamagelat ong nandia.
41 Kiminabot ka tang tatang lali, ang aran
na si Jairo, tatang pangolokolo ong simban
tang mga Judio. Liminod ong talongan ni
Jesus ig nagpakiloy ang paning kay si Jesus
don ong balay nira, 42 tenged agpakamo-
kamo ra tang bogtong ang ana nang babay,
ang magdosi anios pa lamang tang idad na.

Mandian, asing agpaning da don si Jesus,
agsagesen tanandia tang dorong taw ang
pamansitabid. 43 May tata kang babay don
ong mga taw ang pagdogo-dogo ong teled
da ta tampolok may doroang takon. Anday
nabolong ong nandia. 44 Napalenget tang
babay ong boko-boko ni Jesus ig sine-lek na
tang kapotan tang lambong na. Nagpoas
ang lagi tang pagdogo-dogo na. 45 Nane-ma
si Jesus, "Sinopay simine-lek ong yen?"

Asing anday nagbeg, ganing si Pedro,
"Magino, galibotan ita ig agsagesen ita ta
dorong taw!"

46 Piro ganing si Jesus, "May simine-lek
ong yen. Naba-yagano ang may poirsang
limindoa ong yen."

47 Asing mata-wanan tang babay ang indi
pala matalok tang bindoat na, pangelel ang
napalenget ong ni Jesus. Liminod ong
may kakayan na ig don ong talongan tang
tanan ang taw bineg nang angay sine-lek
na si Jesus, ig monopa tanandia nago-yang
lagi. 48 Oman minaning si Jesus ong nandia,
"Babay, ang pagtalig mo tang nagpao-ya
ong nio. Molika ra ig aloyana enged tang
Dios."

49 Asing bibitala pa si Jesus, may kim-
inabot ang nagalin ong balay tang pan-
golokolo ang si Jairo, ig ganing ong nandia,
"Maski indi ra bedlayen ta tang Maistro.
Ang ana mo anda ra."

50 Pagabasi ni Jesus, ganing tanandia ong
ni Jairo, "India magsinti. Magtaliga lamang
ong yen ig mago-ya tanandia."

51 Oman nagdayon da da Jesus ong balay
ni Jario. Pagakabot nira don, anday pina-
led ni Jesus kondi si Pedro, si Juan, si
Santiago ig ang mga ginikanan tang mola.
52 Pamagini-yak tang tanan don ig agdaya-
gan da nira tang mola. Ganing si Jesus,
"Indi amo mamagini-yak. Belag tanandia ta
patay. Gapoyat lamang."

53 Piro inimodan lamang nira si Jesus,
tenged ang gata-wanan nira, patay da tang
mola. 54 Oman bindiotan ni Jesus tang
kalima tang mola ig ganing, "A-ing, mam-
bangona ra." 55 Nagbalik tang linawa na ig
nambangon ang lagi. Oman ganing si Jesus,
"Papanen mi ra tang mola." 56 Pisan ang
nabereng tang mga ginikanan tang mola,
piro sinoyonan tanira ni Jesus ang indi
mamalita maski ong ninopa tang nainabo.

9

Sinobol ni Jesus tang tampolok may doroang apostolis na para magtoldok

(Mateo 10:5-15; Marcos 6:7-13)

1 Tatang kaldaw, sinimet ni Jesus tang
tampolok may doroang apostolis na ig sin-
dolan na tanira ta gaem ig podir ang mag-
palayas tang tanan ang mga dimonio ig
magpao-ya ta mga masit. 2 Oman sinobol
na tanira para magpatako tang natetenged
ong paggaraemen tang Dios bilang adi, ig
para magpao-ya tang may mga masit nira.
3 Sinoyonan na ka tanira ang ganing, "Ong
pagpanaw mi indi amo mamagekel ta maski
onopa. Maski baston, maski binagteng,
maski pamangan, maski koarta, ig maski
lambong ang irimaran. 4 Mga komabot
amo ong tatang logar ig mga padayonon
amo ong tatang balay, don amo lamang
magtinir mintras indi amo pa pagalin ong
logar ang asi. 5 Piro mga maning amo ong
tatang logar ang indi amo risibien tang mga
taw don, magalin among lagi ig tapokon mi
tang kolapok ong mga kakay mi, para ipaita
ming anda ray sarabaten mi ong nira."

[6] Oman namansipanaw da tang tampolok
may doroang apostolis. Linibot-libot nira
tang mga kababarioan ang pamagpatako
tang Mo-yang Balita ig pamagpao-ya tang
may mga masit maski ong aypa.

Nagoloan tang pagirisipen ni Herodes natetenged ong ni Jesus
(Mateo 14:1-12; Marcos 6:14-29)

[7] Mandian si Herodes, ang pangolokolo
ong Galilea,* nabalitan na tang tanan ang
gainabo, animan nagoloan tang pagirisipen
na. Tenged may pamaganing ang naboing
oman ono si Juan ang Manigboniag. [8] May
pamaganing kang napaita si Elias, ig may
pamaganing pa kang binoi ono tang tata
ong mga propita asing tokaw.
[9] Animan ganing si Herodes, "Pinapo-
tolano ta likel si Juan. Oman sinopa
bato tang taw ang na? Dorong gaba-yano
natetenged ong nandia!" Ig dorong prosi-
gir ni Herodes ang itaen na si Jesus.

Pinapan ni Jesus tang sobra ong limang ribong taw
(Mateo 14:13-21; Marcos 6:30-44; Juan 6:1-14)

[10] Pagabalik tang mga apostolis ni Je-
sus, binalita nira ong nandia tang tanan
ang mga bindoat nira. Pagatapos, in-
gkelan tanira ni Jesus ong tatang logar
ang aggoyan ta Betsaida ang tanira-tanira
lamang. [11] Piro asing pagatako tang mga
taw, dinaton si nira da Jesus. Ig masinlo
tang pagrisibi na ong nira. Sinoldokan na
tanira natetenged ong paggaraemen tang
Dios bilang adi, ig pinao-ya na tang mga
pamagmasit ong nira.
[12] Asing gakorop da tang kaldaw, namam-
palenget ong nandia tang tampolok may
doroang mga apostolis na, ig ganing tanira,
"Narin ita ong tatang logar ang anday gis-
tar ang taw. Mo-ya pa sigoro, papaningen
ta ra tang mga taw ong mga bario ig mga
sitio ang alenget-lenget para mamandilem
ta mapangan ig madayonan nira."
[13] Piro siminabat si Jesus, "Yamo tang
magtorol ta mapangan nira."
Ganing ka tang mga sinagpan na, "Aroy,
monora bato? Lima ka lamang bilog ang
tinapay ig doroa ka lamang bilog ang yan
tang ekel ta! Poira mga panaw aming
mamakal ta mga pamangan para ong tanan
ang taw ang na."
[14] Maning ta na tang inaning nira tenged
ang mga lali don limang ribo rang lagi.
Oman, ganing si Jesus ong mga sinagpan
na, "Pakarongon mi tanira ta gropo-gropo
ig taglilimampolok." [15] Maning ka ta si
tang bindoat nira, ig pinakarong nira tang
tanan. [16] Kinomit ni Jesus tang limang bilog
ang tinapay may ang doroang bilog ang
yan. Simininga tanandia ong langit ig
nagpasalamat ong Dios. Oman pinisi-pisi
na si ig sindol na ong mga sinagpan na para
itagtag ong mga taw. [17] Nangapamangan
tang tanan ang taw ig poros nangaelen.
Pagatapos, sinimet tang mga sinagpan na
tang nanga-da, ig nanga-mok pa tanira ta
tampolok may doroang tiklis.

Ang bitala ni Pedro natetenged ong ni Jesus
(Mateo 16:13-19; Marcos 8:27-29)

[18] Tatang kaldaw, asing si Jesus pangadi
ang tanandia lamang, ang mga sinagpan na
don kang alenget. Oman nane-ma ong nira
si Jesus ang ganing, "Gonopa tang mga taw
natetenged ong yen? Yo, sinōpa ono?"
[19] Siminabat tanira, "Ganing tang doma,
yawa ono si Juan ang Manigboniag. Ang
doma ganing ka, yawa ono si Elias. Ig
ganing pa ka tang doma, yawa ono tatang
propita asing tokaw ang naboi mandian."
[20] Ig ganing si Jesus ong nira, "Piro mga
ong nindio, yo sinōpa?" Ang siminabat si
Pedro, "Yawa tang Cristo,† ang pinilik tang
Dios para maggaem ong tanan!"

Sinayod ni Jesus tang natetenged ong kamatayen ang mapasaran na
(Mateo 16:20-28; Marcos 8:30—9:1)

[21] Oman maelet ang sinoyonan ni Jesus
tang mga sinagpan na ang indi enged ma-
magbeg maski ong ninopa ang tanandia
tang Cristo. [22] Ig ganing pa tanandia ong
nira, "Yo, ang Ana ta Taw,‡ kaministiran

* 9:7 9:7 Ang Herodes ang na ay si Herodes Antipas. Tanandia ana tang ading si Herodes ang yay ang nagpapatay ong mga mamolang gege-ley asing tokaw. Si Herodes Antipas tang tetrarka, ang maliag yaning gobirnador, tang Galilea. Piro teta ang goy ong nandia adi ka. † 9:20 9:20 "Cristo." Mga ong bitalang Hebreo, "Mesiyas." Ang bitalang "Cristo" tatang titolo ni Jesus bilang ang pinilik tang Dios para maglibri ong mga taw ong mga kasalanan nira ig maggaem ong tanan-tanan. Telekan ka ong Bokabolario. ‡ 9:22 9:22 "Ana ta Taw" tang goy ni Jesus ong sadili na. Telekan ong Bokabolario.

ang mapasarano tang tanan ang kaliwagan
ang boaten ong yen tang mga taw. Indio
ilalaen tang mga mepet tang banoa, ang
mga pangolokolo ong mga padi,§ ig ang
mga manigtoldok tang Katobolan. Kamin-
istiran ang sintinsiano ta kamatayen, piro
ong ya-long kaldaw maboiong moman."

23 Oman ganing tanandia ong nirang
tanan, "Ang sinopay galiliag ang tomabid
ong yen, kaministiran ang lipatan na tang
sadili na ig magosoy ong yen kaldaw-
kaldaw, maski kamatayen pa tang talon-
gaen na ong pagtoman na ong yen.*
24 Tenged ang taw ang agpalabien na tang
kaboi na tarin ong ta-paw tang kalibotan,
tanandia tang malipatan tang kaboi na.
Piro ang sinopay magbolontad tang kaboi
na para ong yen, tanandia tang marisibi ta
kaboing anday kataposan. 25 Onopa enged
ay mapakinabangan ta tatang taw maski
magimong nandia ra tang tanan ang bagay
tarin ong kalibotan, piro malipat ka ong
nandia tang kaboi na? Anda! 26 Animan ang
taw mga agkakaeyako nandia ig ang yen
ang mga bitala, tanandia ikaeyako ka ong
pagbaliko tarin. Tenged yo, ang Ana ta Taw,
magbaliko tarin ong kalibotan ong mabael
ang kayagano, ig ong kayagan tang yen
ang Tatay, asta ang kayagan ka tang mga
sagradong anghil. 27 Tandan mi narin: Ang
doma tarin ong nindio mandian, kabotan
pa nira tang kaldaw ig itaen nira ang pag-
gaem da tang Dios bilang Adi ong tanan."

Nagoman tang itsora ni Jesus
(Mateo 17:1-8; Marcos 9:2-8)

28 Mga walong kaldaw da pagatapos ang
inaning ni Jesus tang mga bagay ang na,
kimina-yat tanandia ong tatang bokid para
mangadi. Pinatabid na da Pedro, Juan ig
Santiago.

29 Mintras pangadi tanandia, nagoman
tang itsora na ig naningolit tang lambong
na ang pisan ang sisinggat. 30 Oman golp-
ing may napaita ang doroang taw ang pa-
magigampang ong ni Jesus. Asi pala, si
Moises ig si Elias. 31 Pisan ka tanirang sis-
inggat. Pinagampangan nira tang galenget
dang kamatayen ni Jesus ang mainabo ong
Jerusalem.

32 Ang oras ang asi, manek tang poyat ni
Pedro may ang mga karomanan na. Piro
pagapoaw nira, inita nira tang kayagan
ni Jesus ig ang doroang taw ang ke-deng
ong tepad na. 33 Asing magalin da ong ni
Jesus tang doroang taw, ganing si Pedro
ong nandia, "Magino, masinlong narin ami!
Magboat ami ta tolo nga payag-payagan.
Tata para ong nio, tata ong ni Moises ig tata
ong ni Elias." Ong matod, indi gata-wanan
ni Pedro tang agbibitala na. 34 Asing bibitala
pa si Pedro, may tatang onom ang golping
napababak ig binongot tanira tang onom
ang asi. Animan ang mga sinagpan pisan
ang pinangeldan.

35 Oman may tatang bosis ang naba-yan
nirang nagalin don ong onom ang ganing,
"Na tang yen ang Ana, ang yen ang pinilik.
Mamasi amo ong nandia!" 36 Asing napenay
da tang bosis, anda ray inita nirang domang
taw, si Jesus da lamang. Ig mintras aroman
pa nira si Jesus, indi kang lagi bineg nira
ong maski ninopa tang inita nira don ong
bokid.

Pinao-ya ni Jesus tang molang aggaeman ta
malain ang ispirito
(Mateo 17:14-18; Marcos 9:14-27)

37 Pagaramal, pagatoldak da Jesus, bi-
nagat tanira ta doro-dorong taw. 38 May
tatang lali don ong kayadian ang miniteg
ta maning ta na, "Maistro, mate-beka kay!
Telekan mo kay tang anao ang lali. Ya ka
lamang paman ay anao! 39 Aggaeman tanan-
dia ta malain ang ispirito, ig kada kaboton,
golpi ra lamang giteg. Agpapeleg-pelegen
tanandia asta bomokal da tang anga na.
Agpaliwagan da ta mo-ya tang malain ang
ispirito ig indi bo-wanan na. 40 Nagpakiloyo
ra rin ong mga sinagpan mong palayasen
kay nira tang dimonio, piro indi mapalayas
nira."

41 Siminabat si Jesus, "Ay, yamong mga
taw amo! Andang pisan ay pagtalig mi ig
matetegat tang kolo mi! Asta tanopa tang
agoantao ig tiniro ong nindio? Abir, ekelan
mo tani tang ana mo."

§ 9:22 9:22 Ang mga pangolokolo ong mga padi, teta aggoyan ka ta mga "punong saserdote" mga ong Tagalog. Telekan ka ong Bokabolario, ong "Padi."

* 9:23 9:23 "magosoy ong yen kaldaw-kaldaw, maski kamatayen pa tang talongaen na ong pagtoman na ong yen." Ong bitalang Grigo: tomabid ong yen kaldaw-kaldaw, ang pagtakan tang sadiling kros na.

42 Asing agpalenget tang mola, pinabeg-
tak tanandia ong tanek ig pinapeleg-peleg
tang malain ang ispirito. Oman dayon ang
sinambleng ni Jesus tang ispirito. Pinao-ya
na tang mola ig inintriga na ong tatay na.
43 Ig nangabereng tang tanan ang taw ong
gaem tang Dios.

Moman sing sinambit ni Jesus tang natetenged ong kamatayen na
(Mateo 17:22-23; Marcos 9:30-32)

Asing gangabereng pa tang mga taw ong
tanan ang bindoat ni Jesus, ganing tanan-
dia ong mga sinagpan na, 44 "Tandan mi
enged tang mga bitalao ang na. Yo, ang Ana
ta Taw, traidorono ig yintrigao ong gaem
tang mga taw." 45 Piro indi naintindian tang
mga sinagpan na tang mga bitala nang na.
Tenged midio may pagdapa pa ong mga
kinaisipan nira agod indi mangaintindi. Ig
pangelba ka tanirang mane-ma ong ni Jesus
tang maliag nang yaning.

Sinopa tang kaimportantian
(Mateo 18:1-5; Marcos 9:33-37)

46 Pamagdiskosionan tang mga sinagpan
ni Jesus mga sinopa ong nira tang kaim-
portantian. 47 Gata-wanan ni Jesus tang
aggisipen nira, animan ginoyan na tang
tatang mola don ig pina-deng na ong silid
na. 48 Oman ganing tanandia ong mga
sinagpan na, "Ang magrisibi ong molang
na tenged ong yen, pagrisibi ka ong yen.
Ig ang pagrisibi ong yen, sia pagrisibi ka
ong nanobol ong yen. Ang kadibabakan
ong nindiong tanan, tanandia tang kaim-
portantian."

Kakampi ta tang belag ta kakontra ta
(Marcos 9:38-40)

49 Pagatapos, ganing si Juan ong ni Jesus,
"Magino, may inita amen ang tatang taw
ang pagpalayas ta mga anday sasayod ang
ispirito ig aggamiten na tang aran mo. Bi-
nawalan amen tenged belag ta karomanan
ta."

50 Piro ganing si Jesus, "Indi bawalen mi.
Tenged ang taw ang indi kokontra ong
yaten, maliag yaning tanandia kakampi ta."

Indi rinisibi si Jesus ong tatang bario ong Samaria

51 Asing galenget da tang timpong ekelan
da si Jesus ong langit, nagdisision tanan-
diang paning ong Jerusalem. 52 Ta-liban na
pa tang Samaria, animan nanobol tanandia
ta pirapang taw ang tongkaw da don ong
tatang bario tang Samaria para magsimpan
ta madayonan na. 53 Piro indi tanandia rin-
isibi tang mga taga Samaria, tenged gata-
wanan nira ang distino na Jerusalem, ang
siodad tang mga Judio.† 54 Asing itaen da
Santiago may ni Juan, ganing tanira ong ni
Jesus, "Magino, galiliagang mama-dol ami
ta apoy magalin ong langit para pogdawen
tanira?"

55 Piro minalied si Jesus ig sinambleng na
tanira. ["Indi amo gatako tang onopang
klasiay ta ispirito tang atan ong nindio,"
ganing tanandia. "Tenged yo, ang Ana ta
Taw, indio napaning tarin para patayen
tang mga taw, kondi para ilibri."‡] 56 Ig
nagdayon da lamang tanira ong domang
bario.

Belag ta madali tang tomabid ong ni Jesus
(Mateo 8:19-22)

57 Asing pamansipanaw si tanira, may
tatang taw ang naganing ong ni Jesus,
"Tomabido ong nio,§ maski ong ariapa pan-
ing."

58 Piro ganing si Jesus ong nandia, "Ang
mga kirong lōg, may galoang ang agbalayan
nira. Ig ang mga lamlam, may poyad ka
nira. Piro yo, ang Ana ta Taw, andang pisan
ay mapenayano."

59 Ig ganing pa si Jesus ong tata,
"Tomabida ong yen."

Piro ganing tang taw, "Magino, pagnano
kang lagi niong molik, para ipalbengo tang
tatayo."*

† 9:53 9:53 Ang mga Judio ig ang mga Samaritano indi pamagsapetan. Telekan ka ong Bokabolario, ong "Samaria."

‡ 9:55 9:55 Ang mga bitalang na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo.

§ 9:57 9:57 Ang agganingen "Tomabido ong nio," maliag yaning tomabid tanandia ong ni Jesus bilang sinagpan na.

* 9:59 9:59 Para ong mga Judio, dorog kaimportanti ang ipalbeng nira tang mga parinti nirang napatay sigon ong kaogalian nira, ig magasikaso tanira tang toroblien nira. Piro ganing si Jesus, mas importanti ang tomabid ong nandia.

† 9:60 9:60 Ang agsambiten ang "patay" tarin belag ta maning ang mga taw ang matod ang patay, kondi ang mga taw ang midio patay ong pama-dek tang Dios tenged indi pangilala ong ni Jesus ig anda ong nira tang kaboing ispiritoal.

60 Piro siminabat si Jesus, “Pabayan mo
lamang ang mga patay† tang maglebeng
ong mga patay nira. Piro yawa, panawa ra
ig ipatako mo tang natetenged ong inadian
tang Dios.”
61 Ganing pa ka tang tata, “Magino,
tomabido ong nio, piro ba-lo kay, maglisin-
siao kang lagi ong pamiliao.”
62 Ganing si Jesus ong nandia, “Ang pa-
garado ang pirming babalied, belag ta
bagay ong inadian tang Dios.”

10

Sinobol ni Jesus tang pitompolok may doroang sinagpan na para magtoldok

1 Pagatapos ta si, namilik pa tang Gino
ta pitompolok may doroang sinagpan na.
Pina-kaw na tanira ta tag talodoa ong kada
lansangan ig kada logar ang paningan na.
2-3 Ganing si Jesus ong nira, “Agtobolon
amo yen ang midio mamanigayeg among
agpaning ong koma. Dorong arayegen,*
piro korang tang mga manigayeg. Ani-
man mama-dol amo ong may nandia tang
arayegen ang magpekel pa enged tanandia
ta mga manigayeg. Panaw amo ra! Piro
magandam amo. Ang kalimbawan mi pario
ong mga karnirong agpaning ong mga ayep
ang pamangkeb. 4 Indi amo magekel ta
poyo-poyo, binagteng asta rapak. Indi amo
magtareng ong dalan para magigampang
ong maski ninopa. 5 Paga-led mi ong maski
ninopang balay, maning amo kang lagi,
‘Balampa magkatinir tang kao-yan tang
Dios ong teled tang pamalay-balay ang
narin.’ 6 Mandian, mga kao-yan kaman tang
agdilemen tang mga taw ang pamansistar
don, magkatinir ka enged tanira ta kao-
yan ang magalin ong Dios. Piro mga belag,
indi ka marisibi ta sia. 7 Mga padayonon
amo ong tatang balay, don amo lamang
magtinir. Indi amo magla-ted la-ted ong
domang mga balay. Indi amo maeyak ang
mamangan ig manginem ta maski onopay
agsisirbi ong nindio, tenged ang mga taw
ang pamangabedlay, dapat ang solan ka
kaman. 8 Animan maski ong aypang logaray
tang kaboton mi, mga risibien amo don,
panganen mi tang maski onopa lamang ay
sisirbi nira ong nindio. 9 Pao-yaen mi tang
mga pamagmasit nira ig aningen mi tang
mga taw ang pamansistar don, ‘Galenget
da tang paggaraemen tang Dios ong nindio
bilang adi!’ 10 Piro mga maning amo ong
tatang logar ang indi amo risibien nira,
paning amo ong karsada ig aningen ming,
‘Tapokon amen tang kolapok ang pandepet
ong mga kakay amen ang nagalin ong logar
mi! Tanda ang anda ray sarabaten amen
ong nindio! 11 Ig tandan mi ka na, galenget
da tang paggaraemen tang Dios bilang adi!’
12 Asia tang yaning mi ong nira. Tenged ong
kamatodan, ong kaldaw ang osgaran tang
Dios tang tanan, ang silot ang i-dol ong mga
taw ong logar ang asi mas sobra pa ong silot
ang i-dol ong mga taga Sodoma.”†

Ang mabetangan tang mga banoang indi namagtogat

(Mateo 11:20-24)

13 Oman ganing pa si Jesus, “Kailo amo ka,
yamong mga taga Corazin ig taga Betsaida!
Dorong milagrong bindoato atan ong nin-
dio, piro indi amo enged namagtogat ong
mga talak mi! Piro mga bindoato lamang
tang mga bagay ang asi don ong Tiro ig
ong Sidon, ang mga taw don, naboay da ka
rin ang namaglambong ta sako ig naman-
sikarong ong kabo para ipaitang pamagto-
gat da tanira. 14 Animan ong Kaldaw tang
Pagosgar, mas malakan tang silot ang i-dol
ong mga taga Tiro may Sidon kaysa ong
nindio. 15 Ig yamong mga taga Capernaum,
galiliag among manlawig tegka ong langit.
Piro mabo-log amo lamang ong impirno,
tenged indi amo ka enged namagtogat!”
16 Oman ganing si Jesus ong mga agto-
bolon na, “Ang mamasi ong nindio, pamasi
ka ong yen. Ang indi magrisibi ong nindio,
indi ka magrisibi ong yen. Ig ang indi
magrisibi ong yen, sia indi ka pagrisibi ong
Dios, tenged tanandia tang nagtobol ong
yen.”

Namansibalik tang pitompolok may doroang sinagpan

* 10:2-3 10:2 Ang maliag yaning tang “dorong arayegen,” yay ang mga taw ang listo rang magrisibi tang bitala tang Dios piro korang tang manigpatako. † 10:12 10:12 Asing tokaw ang mga taga Sodoma ig taga Gomorra anday sayod tang pagrisibi nira ong mga anghil tang Dios ang pinapaning na don ong nira. Animan pinogdaw tang Dios tang banoa nira. Ig ong oring kaldaw silotan pa enged tanira. Ang nainabo ong Sodoma ig Gomorra mabasa ta ong Genesis 18:25-19:29.

17 Asing pagbalik tang pitompolok may
doroang sinobol ni Jesus, dorong kalipay
nira ig ganing tanira, “Magino, maski ngani
mga dimonio, pamagparet ka mga agto-
bolon amen ong paggamit amen tang aran
mo!”
18 Siminabat ka si Jesus, “Initao ka ka-
man si Satanas, ang asing golpi tanandi-
ang nabo-log ong langit, ang midio koldap.
19 Telekan mi, sindolan amo yen ta gaem
para likedan tang mga ma-kal ig mga
anono-siok, ig agod degen mi tang gaem
tang kasoay ta ang si Satanas. Indi amo
maonopa. 20 Animan mangalipay amo, be-
lag ta tenged gadeg mi tang mga malalain
ang ispirito, kondi tenged nasolat da tang
aran mi don ong langit.”

Nagpasalamat si Jesus ong Dios
(Mateo 11:25-27; 13:16-17)

21 Asing oras ang asi, pinalipay si Jesus
ta mo-ya tang Ispirito Santo, ig ganing,
“Tatayo, yawa tang paggaem tang langit
may ang tanek. Pagpasalamato ong nio
tenged sinalok mo tang mga kamatodan
ang na ong mga matatakong taw ig alalawig
tang inadalan nira. Piro pinatako mo ong
mga taw ang dibabak ta nem ig anday adal
nira. Salamat, Tatay, tenged maning ta sia
tang kaliliagan mo.”
22 Oman ganing si Jesus ong mga taw don,
“Ang tanan ang bagay, inintriga ong yen
tang Tatayo. Ang Tatay lamang enged tang
gailala ong Ana na, ig ang Ana lamang tang
gailala ong Tatay na, asta ang mga taw ang
galiliagan tang Ana ang mailala ong Tatay
na.”
23 Oman siminalonga si Jesus ong mga
sinagpan na ig minitala ong nira lamang
ang ganing, “Masoirti amo tenged inita mi
tang mga bagay ang gitaen mi mandian.
24 Ganingo ong nindio, dorong propita ig
mga adi asing tokaw ang gangaliliag din
ang mangaita tang gitaen mi, piro indi inita
nira. Ig gangaliliag din ang mangabasi tang
gaba-yan mi, piro indi ka naba-yan nira.”

Ang mo-yang taw ang taga Samaria

25 Tatang kaldaw may tatang manigtoldok
tang Katobolan tang mga Judio ang na-
palenget para sobokan na si Jesus. Ganing
tanandia, “Maistro, onopa tang masinlong
boateno para marisibio tang kaboing anday
kataposan?”
26 Ganing si Jesus ang siminabat, “Onopa
tang gasolat ong Katobolan? Onopa tang
gabasa mo don?”
27 Siminabat tang manigtoldok, “ ‘Geg-
man mo tang Ampoan mong Dios ang de-
dek ong popotokon mo, bogos ong nem
mo, bogos ong poirsa mo ig bogos ong
kinaisipan mo,’‡ ig ‘Gegman mo tang masig
ka taw mo pario tang paggegma mo ong
sadili mo.’ ”§
28 “Tama tang sabat mo,” ganing si Jesus.
“Boaten mo sia ig yawa marisibia ta kabo-
ing anday kataposan.”
29 Piro ang kaliagan tang manigtoldok,
masigoro nang tama tang boaten na agod
indi tanandia mapaeyak, animan nane-ma
si ong ni Jesus, “Piro Gino, sinopa tang yen
ang masig ka taw?”
30 Siminabat si Jesus ong nandia ong
tatang istoria. “May tatang taw ang na-
panaw nagalin ong Jerusalem paning don
ong Jerico. Mintras papanaw, ina-lawan
tanandia ta mga tolisan. Kinomit nira tang
ekel na asta ang aglambongon na. Sinalala-
bangan nira tang sontok oman bino-wanan
nirang lipeng. 31 Nāton ang nata-lib don ong
dalan ang asi tang tatang padi. Pagaita na
ong taw ang asing binogbog ig gibok ong
binit tang dalan, don tanandia nagpanaw
ong dobaling binit. 32 Oman may tatang
manigtabang ong Timplo,* ang simina-lib
ka don. Asing itaen na tang taw ang asi, indi
ka inintindi na kondi nagpadayon lamang
ong pagpanaw na.
33 “Ong ori, may tatang taga Samaria† ang
belag ta kasimanoa nira ang pagbiahi ig
nata-lib ka don. Pagaita na ong taw ang
asing binogbog, nate-bek ang lagi tanan-
dia. 34 Pinalengetan na ig binolong na ta

‡ 10:27 10:27 Deuteronomio 6:5 § 10:27 10:27,29 “masig ka taw.” Mga ong bitalang Grigo: kamalay. Levitico 19:18
* 10:32 10:32 Ang “manigtabang” ong Timplo, yay ang aggoyan ta mga “Levita.” Tanira mga inampo ni Levi, tata ong mga ana ni Israel. † 10:33 10:33 Ang mga Judio ig ang mga Samaritano indi pamagsapetan. Masiadong dibabak tang pama-dek tang mga Judio ong mga taga Samaria tenged indi pamagtoman ong mga kaogalian tang rilihion tang mga Judio. Telekan ka ong Bokabolario, ong “Samaria.” ‡ 10:34 10:34 Ang bino don ong logar nira teta aggamiten ong pagbanios, pario ong paggamit ta ta alcohol ang pambanios mandian.

langis may bino‡ tang mga igad na ba-
lo bine-ketan na. Oman, kinarga na don
ong ayep ang agtayan na. Ingkelan na ong
balay ang agpabayadan ig don inasikaso na.
35 Pagaramal, nagtorol tang Samaritano ta
koarta§ ong may nandia tang balay ang
ganing, ‘Patigayon mo kang asikason tang
taw ang na. Mga pirapa tang korang, sia
dolangano ra lamang ong pagbaliko.’ ”
36 Oman ganing si Jesus ong manigtoldok,
“Mandian, ong nio lamang, sinopa ong ni-
rang tolo tang nagpaita ang tanandia masig
ka taw ta sing taw ang binogbog tang mga
tolisan?”
37 Siminabat tang manigtoldok, “Ang
nate-bek ong nandia.” Ig ganing si Jesus,
“Panawa ra ig maning ka don tang boaten
mo.”

Namisita si Jesus ong da Marta may ni Maria

38 Nagpadayon da si Jesus may ang mga
sinagpan na ong pagpanaw nira asta kim-
inabot tanira ong tatang bario. May tatang
babay don, ang aran na si Marta, ig mo-
ya tang pagrisibi na ong da Jesus ong balay
na. 39 Mandian ang babay ang na, may logod
na ka, ang aran na si Maria. Si Maria,
kiminarong lamang ong may kakayan tang
Gino ig pamasi tang agtotoldok na. 40 Piro
gaborido si Marta tenged dorong aggasika-
son na. Animan napalenget si Marta ong
ni Jesus ig ganing, “Gino, anday kaso ong
nio ang agpabayano ra lamang tang lo-
godo? Tambilogo ka lamang ang pagsim-
pan. Aningen mo kay patigayon ang ta-
bangano ka nandia.”
41 Piro siminabat si Jesus, “Yawa, Marta,
pisana lamang gaborido ong mga irintin-
dien mo. 42 Piro tata ka enged lamang tang
importanti. Sia yay ang pinilik ni Maria.
Indi bawalen ta tanandia.”

11

Ang toldok natetenged ong tamang pagparangadien

(Mateo 6:9-13; 7:7-11)

1 Tatang kaldaw pangadi si Jesus ong
tatang logar. Pagatapos na, ganing tang
tatang sinagpan na ong nandia, “Magino,
toldokay ami ka niong mangadi, pario tang
bindoat ni Juan ang Manigboniag ong mga
sinagpan na.”
2 Ganing si Jesus ong nira, “Mga mangadi
amo, maning ta na tang pangadien mi:

‘Tatay amen, dayawen ig galangen tang
aran mo.
Balampa yawa ra tang maggaem ong tanan-
tanan.
3 Olday ami ka nio ta yamen ang pamangan
ong kaldaw-kaldaw.
4 Patawaden ami nio ong mga talak amen,
tenged agpatawaden amen ka tang mga
pamagkatalak ong yamen.
Ig tabangan ami kay nio agod indi ami
degen tang tokso.’ ”

5 Ganing pa ka si Jesus ong nira, “Pa-
betang ta, may tata ong nindio ang na-
paning ong balay tang tangay na, maski
tenganan da, ig ganing, ‘Tangay! Oldayo
kang lagi nio ta mapangan! 6 Ba-long kim-
inabot tang tatang tangayong nagbiahi, ig
anday mapapano ong nandia.’ 7 Piro man-
ing ta na tang sabat tang tangay na: ‘India
magdistorbo ong yen! Way, telekan mo!
Sirado ra tang portan amen ig lolbog ami
ra tang pamiliao! Tamadano rang mam-
bangon para magtorol tang kaministiran
mo.’ 8 Piro ganingo ong nindio, ang taw
ang asi mambangon ka enged para mag-
torol tang agpa-dolon tang tangay na. Be-
lag tang maning tenged ong pagtangayan
nira, kondi tenged sigi tang reges nang
pama-dol. 9 Animan agganingo ong nin-
dio, pirmi among mama-dol ong Dios ig
oldan amo. Magprosigir among magdilem
tang agdilemen mi, sia itaen mi ka. Sigi
lamang tang panagbalay mi ig padayonon
amo. 10 Tenged garisibi tang kada pama-
dol. Gaita tang pagdilem. Ig agpadayonon
tang panagbalay. 11 Yamong mga tatay,
mga pama-dol tang mga ana mi ta yan,
oldan mi bato ta ma-kal? 12 Obin, mga
pama-dol tanira ta ki-yoy, oldan mi bato
ta anono-siok? 13 Mga yamong mapinagta-
laken gatakong magtorol ta mo-yang bagay
ong mga ana mi, ang Tatay mi pa bato ong
langit? Indi bato magtorol tanandia tang
Ispirito Santo ong mga taw ang pama-dol
ong nandia?”

§ 10:35 10:35 Ong bitalang Grigo: “doroang dinario,” bali sol ta tatang manigpasol ong doroang kaldaw.

Si Jesus ig si Satanas
(Mateo 12:22-30; Marcos 3:20-27)

14 Tatang kaldaw nagpalayas si Jesus ta
dimonio ong tatang taw ang boyon. As-
ing pagaloa tang dimonio, nabitala ra tang
boyon. Nangabereng tang mga taw don,
15 piro ganing tang doma, "Si Satanas,* ang
pangolokolo ong mga dimonio, yay ang
pagtorol ong nandia ta gaem ang mag-
palayas ta mga malain ang ispirito."

16 May doma kang galiliag ang sobokan
nira si Jesus, animan ganing tanira ong
nandia, "Abir, magpaitā kay ong yamen
ta milagro ang yawa matod ang nagalin
ong Dios." 17 Piro gata-wanan ni Jesus tang
aggisipen nira. Animan ganing tanandia,
"Pabetang ta, mga ang mga taw ong tatang
inadian, tanira mismo tang pamagkoron-
tran, mamagbereblag ang enged tang ina-
dian ang asi. Ig maski ong tanga balayan,
mga tanira mismo tang pamagsoroayan,
indi maboay mamagbereblag ang enged.
18 Mandian, mga si Satanas mismo tang
mangontra ong mga sinakepan na, monopa
madayon tang inadian na? Ganing amo,
yo pagpalayaso ta mga dimonio, tenged
sindolano ni Satanas tang gaem ang na.
19 Piro mga matod ang si Satanas tang nag-
torol ta gaem ong yen para magpalayas ta
mga dimonio, sinopa ka tang pagtorol ta
gaem ong mga tawan mi para magpalayas
ta mga dimonio? Tanira ka mismo tang
magpamatod ang nagkamali amo! 20 Tenged
ang kamatodan, ang Ispirito tang Dios tang
pagtorol ong yen ta gaem ang magpalayas
ta mga dimonio. Animan maliag yaning,
ang Dios ya ray paggaem mandian tarin ong
nindio."

21 "Si Satanas, ang kalimbawan na pario
ong tatang taw ang mapoirsa ig may armas
na. Ig mintras pagbantay tanandia tang
balay na, anday ma-led para manakaw tang
mga kagamitan na. 22 Piro mga toloson
tanandia ig pirdien ta tatang taw ang mas
mapoirsa ong nandia,† komiten tang mga
armas nang agtaligan na. Pagatapos, ang
mga kagamitan na parti-partien da tang
taw ang nanolos may ang mga karomanan
na."

23 Ig ganing pa si Jesus, "Ang indi kakampi
ong yen, kokontra ong yen. Ig ang indi
pagtabang ong yen ang pagsimet ta mga
taw, pagwasag lamang."

Mga magbalik tang anday sayod ang ispir-
ito
(Mateo 12:43-45)

24 Ganing pa si Jesus, "Pabetang ta,
mga may malain ang ispirito ang lomboa
ong taw ang sinledan na, ang boaten na
magalig-alig ong logar ang anday wi na ig
magdilem ta logar ang mapenayan na. Mga
anday itaen nang mapenayan na, maning
ong sadili na, 'Magbaliko ra lamang ong taw
ang inistarano tanopa sia.' 25 Ig ong pagbalik
na, kabotan na tang taw ang midio tatang
balay ang limpio ra ig ariglado pa. 26 Animan
magpanaw si tanandia ig mangimbitar pa
enged ta pitong ispiritong mas malalain pa
ong nandia. Oman tenled ang lagi tanira
ig mistar si don. Animan ang taw ang
asing lindoan tanopa sia ta malain ang
ispirito, mas maliwag tang pagkabetang
ang kaboton na mandian."

Ang kambengan ang matod

27 Asing bibitala pa si Jesus, may tatang
babay don ong kayadian ang miniteg ang
ganing, "Masoirti tang babay ang nangana
ong nio ig nagpatiti!"

28 Piro ganing si Jesus ang siminabat,
"Mas masoirti pa tang pamamasi ig pamag-
toman tang bitala tang Dios!"

Agdileman nira si Jesus ta milagro
(Mateo 12:38-42)

29 Asing pangyadi ra tang mga taw, gan-
ing si Jesus, "Ang mga taw ong timpong
na, doro kalalain! Pamagdilem ta milagro
ba-lo tanira magparet. Piro anday ipaita
ong nira, poira lamang ong tatang mak-
abebereng ang bagay ang pario tang nain-
abo ong propitang si Jonas asing tokaw.
30 Mga monopa si Jonas nagimong tanda
para ong mga taga Ninive asing tokaw,
maning ka ta si magimong tanda tang Ana
ta Taw ong mga taw mandian. 31 Pag kabot

* 11:15 11:15 "Satanas." Ong bitalang Grigo: Beelzebul. Ang Beelzebul tata kang aran ni Satanas. Telekan ka ong Bokabolario, ong "Satanas." † 11:22 11:22 Ong palimbawang na, ang mapoirsang taw yay si Satanas, ig ang taw ang mas mapoirsa ong nandia, yay si Jesus. ‡ 11:31 11:31 Ang "Rayna tang Abagat" yay ang rayna ong Seba, tatang banoa ong parting abagat tang Arabia asing tokaw. Mabasa ta na ong 1 Hari 10:1-13.

tang kaldaw ang magosgar da tang Dios,
tomalonga don tang Rayna tang Abagat‡
ig maning ang yamo dapat ang silotan.
Tenged asing tokaw nagalin pa tanandia
ong logar ang dorog kalawid para lamang
mamasi ong kinata-wanan tang ading si
Solomon. Piro telekan mi, may nakabot
da tarin ang sobra pa ong ni Solomon!
32 Ong kaldaw kang asi, asta ang mga taga
Ninive tomalonga ka don ig magpamatod
ang yamo dapat kaman ang silotan. Tenged
asing si Jonas nagtoldok ong nira, namag-
togat tanira tang mga kasalanan nira. Piro
yamo, maski may tarin da mandian ang
sobra pa ong ni Jonas, indi amo pa enged
mamagparet ong toldok na."

Ang pa-kal tang sinangoni ta
(Mateo 5:15; 6:22-23)

33 Ganing si Jesus, "Anday pagsindi ta
kingki oman italok obin dapan na ta gan-
tangan. Kondi don lamang ong borondoan
na para mga tenled tang mga taw, mayag
ang lagi. 34 Ang kalimbawan tang mata ta,
midio pa-kal tang sinangoni ta. Animan
mga mayag tang pama-dek ta, gayagan ka
tang bilog ang kaboi ta. Piro mga maki-lep
tang pama-dek ta, gaki-lepan ka tang bilog
ang kaboi ta. 35 Animan sigoron ming mayag
tang popotokon mi, ang belag ta maki-lep.
36 Tenged mga mayag tang popotokon ta ang
andang pisan ay maki-lep don, mayag ka
kaman tang bilog ang kaboi ta, ig midio
gasinagan ita ta tatang kayag-ayagan ang
pa-kal."

Binitalan ni Jesus tang mga Pariseo asta
ang mga manigtoldok tang Katobolan
(Mateo 23:1-36; Marcos 12:38-40)

37 Pagatapos ang nagbitala si Jesus, inim-
bitar tanandia ta tatang Pariseo para ma-
mangan ong balay na. Animan napaning si
Jesus ong balay tang Pariseo ig namangan.
38 Nabereng tang Pariseo asing pagaita nang
si Jesus pamangan ang indi namanaw ta
tama sigon ong kaogalian nira.§ 39 Animan
ganing tang Gino ong nandia, "Yamong
mga Pariseo! Aglimpion mi ta mo-ya tang
loa tang mga baso ig mga platon mi, piro
ang teled tang popotokon mi maboling
tenged ponok ta kadegdegan ig katakab.
40 Anday isip mi! Ang Dios tang nagboat
tang mga bagay ong loa ang aggitaen. Bato
belag ka ta tanandia tang nagboat tang ga-
tang ong teled, ang indi gitaen ta taw?
41 Ang boaten mi, oldan mi kang lagi tang
mga malilised maski onopa atan ong platon
may ong tasa mi. Asia magimong limpio
tang tanan para ong nindio.*

42 "Kailo amo kang mga Pariseo! Maderep
amo ong pagtorol ong Dios ta tampolok ang
porsinto tang pa-bat mi asta ang mga daon
ang pagpasabor ong pamangan. Piro ong
dobali ta sia, indi amo enged pamagintindi
ang magboat ta mato-lid ig maggegma ong
Dios. Dapat magtorol amo ka kaman tang
tampolok ang porsinto, piro indi lipatan mi
tang mas importanting mga tobol.

43 "Kailo amo ka kaman, yamong mga
Pariseo! Mga don amo ong mga simban mi,
ang kaliliagan mi enged, mga kalarongan
ang masisinlo. Ig mga don amo ong plasa,
ang kaliliagan mi, ang salodoan amo tang
mga taw. 44 Kailo amo ka! Ang kalim-
bawan mi pario amo ong mga lebengan ang
anda ray tanda na, ig gapanaw-panawan ta
mga taw ang indi gangatakong poros anday
sasayod tang ga-tang ong adalem."

45 Ganing ong ni Jesus tang tatang manig-
toldok tang Katobolan, "Maistro, ong inan-
ing mong asia, agpaeyaken ami ka nio."

46 Siminabat si Jesus ang ganing, "Kailo
amo ka, yamong mga manigtoldok tang
Katobolan! Tenged agpabelatan mi tang
mga taw ong dorong mga toromanen mi,
piro indi enged agboinan mi tang tarakanen
ang asi agod makayan nira tang ka-
belatan.† 47 Kailo amo ka! Agpaobra

§ 11:38 11:38 Dorong mga riglaminto tang mga Judio ang agboaten nira para magimong limpio ong pama-dek tang Dios. Ang pagpamanaw ba-lo mamangan ig ang pagpangogat tang mga platon, asia doroa ong mga toromanen ang agtoldan nira ta importansia.

* 11:41 11:41 ara ong mga Pariseo, yading mga bagay tang agpabetang nirang maboling, pario tang mga pamangan ang agbawalen tang Katobolan ni Moises, ang mga garamiten ang indi pa gaogatan sigon ong tamang pagrilimpion, asta ang mga taw mismo ang indi pamagtoman ta osto tang domang mga toromanen nira.

† 11:46 11:46 Asing tokaw, poira ong Katobolan ni Moises, namagdolang pa tang mga Pariseo ta doma pang mga tobol ang dorog kaigpit ang agpareges nirang tomanen, asta ra ka ang dorong mga bagay ang agbawalen nirang boaten. Tenged tarin, liniwagan ta mo-ya tang mga taw ong pagtoman nira ong rilihion nira bilang mga Judio.

mi tang mga pantion tang mga propitang
pinatay tang mga kamepet-mepetan mi
asing tokaw. 48 Ong agboaten ming asia,
maliag yaning agpaoyon amo ong bindoat
tang mga kamepet-mepetan mi. Tenged
tanira tang namamatay tang mga propita,
ig yamo ka tang pamagpaobra tang mga
pantion nira! 49 Animan ganing tang kinata-
wanan tang Dios, 'Manobolo ong nira ta
mga propita ig mga apostolis. Patayen nira
tang doma, ig ang doma paliwagan ka nira.'
50 Animan yamong mga taw mandian, yamo
tang manabat ong kamatayen tang tanan
ang mga propita, mimpisa pa asing boaten
tang kalibotan, 51 mimpisa pa ong pagpatay
ong ni Abel,‡ sa-sad ong pagpatay ka ong
ni Zacarias don ong teled tang Timplo.§
Pinatay mismo tanandia don ong pagtete-
ngan tang altar ig ang sagradong logar. Ong
matod, yamong mga taw ong timpong na,
yamo tang silotan tenged ong tanan ang
bindoat nirang asi.

52 "Kailo amo kang mga manigtoldok tang
Katobolan! Sinalok mi ra tang pagtorol
ta kinata-wanan. Indi amo ngani gan-
gaintindi tang kamatodan, ig agsagangen
mi pa tang doma ang gangaliliag ang man-
gaintindi."

53 Pagatapos ang nagbitala si Jesus, na-
galin da tanandia. Impisa don, pirmi
rang agkontraen tanandia tang mga manig-
toldok tang Katobolan ig ang mga Pariseo.
Dorong bagay tang agte-maen nira ong ni
Jesus, 54 ig agbantayan nira ta mo-ya para
madep nira ong mga sabat na.

12

Pandam ong mga boat nira
(Mateo 10:26-27)

1 Asing pamansikabot pa tang ribo-
ribong mga taw, asta pamagtalapayan da
tang doma, minaning kang lagi si Jesus ong
mga sinagpan na, "Magandam amo. Itaben
matalidan amo tang mga Pariseo ong mga
boat nirang poros paita-ita lamang. Asia,
ang ogali nira midio pario ong pampalsa
ta tinapay ang madaling magwasag ong
agmasaen. 2 Anday gatalok ang indi ipaita,
ig anda kay sikritong indi mata-wanan.
3 Maski onopay inampang ming labi, ba-yen
ka enged mga kaldaw da. Ig maski onopay
lalalat mi don ong koartong sirado, narin
ipatako ka enged don ong loa."

Ang dapat eldan ta
(Mateo 10:28-31)

4 Ganing pa si Jesus, "Agganingo ong
nindio mga tangay, indi amo meled ong
mga pamamatay ta taw, sia sa-sad lamang
don tang gaem nira. 5 Begen amo yen
mga sinopa tang dapat eldan mi: Ang Dios
lamang tang dapat eldan mi, tenged pa-
gatapos nang komiten tang kaboi mi, may
gaem na pang magsilot ang i-lek ong im-
pirno. Agganingo si, tanandia tang dapat
eldan mi.

6 "Piro demdemen mi ka narin: Ang
mga aloma-wit, gata-wanan ta ang gabakal
ta doroang sintabos lamang kada limang
bilog. Asia, maski doro kabarato, piro indi
ka agpabayan tang Dios. 7 Ig yamo, maski
ngani ang mga naet tang boa mi, gata-
wanan na ang pirapang tanan. Animan indi
amo mamansieled, tenged mas agmalen
amo tang Dios kaysa ong kadoro-doroan
ang mga aloma-wit."

Ang mangilala ong ni Cristo ig ang indi
(Mateo 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

8 Ganing pa si Jesus, "Agganingo ong nin-
dio, ang sinopay mangilala ong yen, ang
Ana ta Taw, ong talongan tang mga taw,
ilalaeno ka tanandia ong talongan tang mga
anghil tang Dios. 9 Piro ang ganing indi ono
gailala ong yen, indi ka tanandia ilalaeno
ong talongan tang mga anghil tang Dios.

10 "Mapatawad tang maski sinopay mag-
bitala ta malain kontra ong yen, ang Ana
ta Taw. Piro mga ang Ispirito Santo
tang pakalainen na, inding pisan tanandia
patawaden.

11 "Mga ekelan amo ong mga simban tang
mga Judio, obin ong talongan tang mga
opisialis ig ong mga may aotoridad para
imbistigaren natetenged ong pagto mi ong
yen, indi amo magpalibeg tang mga kolo mi
mga onopa tang isabat mi obin mga onopay
ibitala mi. 12 Tenged ong oras asi, toldokan
amo tang Ispirito Santo tang dapat isabat
mi."

Ang taw ang panalig ong manggad na

‡ 11:51 11:51 Genesis 4:8 § 11:51 11:51 2 Cronica 24:20-21

13 Ganing ong ni Jesus tang tatang taw
don, “Maistro, aningen mo kay patigayon
tang logodo ang partiano kay nandia tang
toroblien amen.”
14 Siminabat si Jesus, “Tangay, sinopa
tang nagbetang ong yen para magosgar ong
nindio, obin magtenga tang mga toroblien
mi?” 15 Ig ganing pa tanandia ong nirang
tanan, “Magdan amo ong tanan ang klasi ta
katakab. Tenged ang kaboi ta taw indi na-
tang ong kabael tang manggad na.”
16 Pagatapos, inistoria ni Jesus tang pal-
imbawang na: “May tatang manggaden ang
napagpa-bat ta mabael. 17 Animan ganing
tanandia ong sadili na, ‘Onopa tang masin-
long boateno? Anda ray mabetangano
tang napa-bato. 18 A, gata-wanano ra
tang boateno. Ipalaglago ra lamang tang
mga bodigao ig magpa-dengo si ta mas
mababael. Ig don i-tango tang mga napa-
bato ig ang doma pang mga kagamitano.
19 Tapos, yaningo ong sadilio, Asia! Bas-
tanti ra tang mga pagkabetango! Indio ra
korangen asta tanopa! Penayo ra lamang.
Mamangan, manginem, ig mangalipay.’
20 “Piro maning tang Dios ong nandia,
‘Anday isip mo! Mandian mismong labing
na, mapataya ra. Oman, sinopay magpak-
inabang tang mga agtatalok mo?’ ” 21 Ig gan-
ing pa si Jesus, “Maning ta sia tang mainabo
ong taw ang pagsimet ta manggad para ong
sadili na lamang, piro ong pama-dek tang
Dios malised pa ka enged tanandia.”

Magtalig lamang ong Dios
(Mateo 6:25-34)

22 Ganing pa si Jesus ong mga sinagpan
na, “Animan agganingo ong nindio: Indi
amo magpaborido tang kolo mi natetenged
ong pamangan ang kaministiran mi para
maboi, asta ong mga pangabel tang sinan-
goni mi. 23 Tenged ang kaboi ta mas im-
portanti pa enged ong pamangan ta, ig
ang sinangoni ta mas importanti pa ong
lambong ta! 24 Telekan mi ra lamang tang
mga ogak. Indi tanira pagloak ig indi ka
pangayeg. Anday bodiga nira ig maski
payag anda. Piro agtoldan tanira tang Dios
ta pamangan nira. Yamo pa bato? Mas im-
portanti amo pa ong mga lamlam! 25 Sinopa
ong nindio tang poiding pāboaten na tang
kaboi na, maski tang oras lamang, tenged
ong pagpaborido na? Anda! 26 Animan mga
anday maimo mi para mapāboat tang kaboi
mi maski ge-ley lamang, angay pamagpa-
borido amo pa natetenged ong domang
mga bagay?
27 “Isipen mi ra lamang tang mga rosas
ong kabokidan. Pamansibabael tanirang
indi pagobra ig indi pagboat ta lambong.
Piro ong matod, ang adi mismong si
Solomon, maski monopa kamanggad, indi
ngani napaglambong ta pario kasinlo tang
maski tata ong mga rosas ang asi. 28 Ang
mga ibabawen ong kabokidan, mandian
asia pa ig ong damal sirokon da. Piro maski
maning ta si, agpalambongan tang Dios ta
dorog kasinlo. Yamo pa bato? Indi amo ka
palambongan na? Korang pa tang pagtalig
mi!
29 “Animan indi amo magpaborido mga
ong ari amo pa mangomit ta panganen mi
ig inemen 30 Tenged ang mga bagay lamang
ang narin tang pirming agdemdemen tang
mga taw ang anday talig nira ong Dios.
Gata-wanan tang Tatay mi don ong langit
ang kaministiran mi kaman tang tanan ang
asia. 31 Ang boaten mi, tokawen mi kang
lagi ong tanan ang maggaem tang Dios ong
kaboi mi. Sia, i-dol na tang tanan ang
kaministiran mi.”

Ang manggad ong langit
(Mateo 6:19-21)

32 “Indi amo mamansieled, mga ag-
maleno, maski pira amo pa lamang bilog.
Galiliag tang Dios ang pa-penen amo
nandia ong inadian na. 33 Ipabakal mi tang
mga pagkabetang mi, oman ang bayad na
i-dol mi ong mga malilised. Ong maning
ta sia, midio magboat amo ta mga poyo-
poyong indi malagi ig magsimet amo ta
manggad ong langit. Ang manggad ang asi
indi malangga ig indi enged makorangan,
tenged anday anay don ig anda kay
malenget ang mga takawan. 34 Tenged mga
ong aypa tang manggad mi, don ka tang
nem mi.”

Ang mga torobolon ang pirming simpan

35-36 “Magimong simpan amo. Patoladan
mi tang mga torobolon ang pamagelat
ong agalen nirang molik da magalin ong
kasalan. Indi tanira mapoyat ig indi ag-
pabayan nirang mapatay tang mga tolok
agod pag kabot ig tomo-tok tang agalen
nira, mabrian ang lagi nira tang portan.

37 Masoirti tang mga torobolon mga ong
pagbalik tang agalen nira, kabotan tani-
rang pamagbantay. Agganingo ong nindio,
manimara tang agalen tang lambong na,
pakarongon na tang mga torobolon na don
ong nandiang lamisan ig tanandia mismo
tang magsirbi ong nira. 38 Masoirti ka
kaman tang mga torobolon mga kabotan
tanira tang agalen nirang pamagelat pa.
Maski molik ang tenganan obin garamal
da. 39 Isipen mi narin: Mga gata-wanan
lamang tang may nandia tang balay mga
onopang orasay komabot tang takawan,
indi enged pabayan nang telden tang balay
na. 40 Animan yamo, kaministiran ang mag-
bantay amo ig pirming simpan. Tenged yo,
ang Ana ta Taw, komaboto ong oras ang
indi gelaten mi."

Ang torobolon ang mataligan ig ang belag
(Mateo 24:45-51)

41 Nane-ma si Pedro, "Magino, ang inisto-
ria mong asia, para ong yamen lamang obin
para ka ong tanan?"
42 Siminabat si Jesus ang ganing, "Ang
mataligan ig matakong torobolon, yay ang
boaten tang may nandia tang balay ang
ingkargado ong domang mga torobolon na,
ig ya kay ang magtorol ong nira ta pa-
mangan ong tamang oras. 43 Masoirti tang
torobolon ang asi mga kabotan tanandiang
pagboat tang katengdanan na ong pagbalik
tang agalen na. 44 Sigoradong boaten da
enged tanandiang ingkargado ong tanan
ang pagkabetang tang agalen na. 45 Piro
pabetang ta, mga maning tang torobolon
ang asi ong sadili na, 'Maboay-boay pa
ba-lo magbalik tang agaleno.' Ig impisan
na rang bogbogon tang aroman nang mga
torobolon ang lali asta ang mga babay. Ig
pagatapos mamangan, manginem ig mag-
pabaleng da. 46 Oman komabot tang agalen
na ong kaldaw ang indi enged gelaten na,
ig ong oras ang indi gata-wanan na. Dayon
da tanandiang kastigon tang agalen na ta
doro kaliwag, ba-lo ibanggil ong logar ang
para ong mga taw ang indi pamagto ig
pamagparet ong Dios.
47 "Ang torobolon ang gatako tang galil-
iagan tang agalen na, piro indi kakaliek
ig indi pagboat ta si, palon ang enged
tanandia ta osto. 48 Piro ang torobolon ang
indi gatako tang galiliagan tang agalen na,
kondi pagboat ta bagay ang tanandia ma-
palo, palon ka kaman piro ge-ley lamang.
Ang sinaligan ta dorong mga bagay, dile-
man ka tanandia ta dorong mga bagay. Ig
ang sinaligan ta mas dorong mga bagay,
mas doro pa enged tang dilemen ong nan-
dia."

Ang mamagana mamagkorontran
natetenged ong ni Jesus
(Mateo 10:34-36)

49 Ganing pa si Jesus, "Napaningo tarin
para magekel ta apoy ong kalibotan, ig
galiliaganong naparetan da. 50 Piro may
kaliwagan pang dapat risibieno,* ig indi
matareng tang isipo asta indi mainabo.
51 Kalaom mi sigoro, napaningo tarin para
magekel ta kaosayan ong kalibotan. Piro
ong matod, belag ta kaosayan tang aggeke-
lano kondi soroayen.
52 "Impisa mandian, mamagkarampi-
kampian tang mamagana natetenged ong
yen. Pabetang ta, mga lima tanira, ang tolo
kontra ong doroa, ig ang doroa komontra
ong tolo. 53 Mamagkorontran ka tang tatay
ig mga ana nang lali, asta ang nanay ig
mga ana nang babay. Maning ka ta si tang
panogangan ang babay ig minagad nang
babay."

Panaidan mi tang mga gangainabo
(Mateo 16:2-3)

54 Ganing ka si Jesus ong mga taw, "Mga
gitaen ming pangi-lep da ong gako-pan,
ganing amo, 'Komoran da!' Ig komoran ka
kaman. 55 Ig mga geyep tang mageyep ong
abagat, ganing amo ka, 'Maringet si!' Ig
magringet ka kaman. 56 Yamong mga am-
bogon! Gatako among manaid mga onopa
tang maliag yaning tang mga pasinial ang
gitaen mi ong langit may ong tanek. Piro
angay indi gata-wanan mi tang maliag yan-
ing tang gangainabo mandian ang timpo?"

Magigayosa ong kasoay mo
(Mateo 5:25-26)

57 Ganing pa si Jesus, "Angay midio indi
amo mapagisip para ong sadili mi mga
onopa tang tamang boaten mi? 58 Pabetang
ta, mga yawa dinimanda ta tatang taw,

* 12:50 12:50 "Piro may kaliwagan pang dapat risibieno." Ong bitalang Grigo: May tata pang pagboniag ang dapat mapasarano.

prosigiran mong magigayosa ang lagi ong
nandia mintras indi amo pa gakabot ong
korti. Tenged mga don amo ra ong osgado,
itaben yintrigā tang osgado ong goardia ig
dayona rang prison. 59 Ong matod, india
enged maloa don asta indi malobot mong
mabayadan tang molta mo."

13

Magtogat obin mapatay

1 May mga taw ang kiminabot don ig
binalita nira ong ni Jesus tang nainabo.
Pinapatay ni Pilato tang pirapang mga taga
Galilea mintras pamagbolontad tanira ong
Dios. 2 Ganing si Jesus ong namamalita,
"Onopa tang isip mi natetetenged ong kin-
abot nirang asi? Maliag yaning bato mas
mapinagtalaken tanira kaysa ong domang
taga Galilea? 3 Belag! Piro agganingo ong
nindio, mga indi amo magtogat ig magbo-
wan tang mga talak mi, mangapatay amo
kang tanan ang pario nira. 4 Isipen ta ka
tang tampolok may walong taw ang nap-
atay asing nabegtakan tanira tang alawig
ang tori don ong Siloe. Onopa ong nindio?
Maliag yaning bato tanira mas mapinagta-
laken kaysa ong domang pamansistar ong
Jerusalem? 5 Belag! Piro agganingo ong
nindio, mga indi amo magtogat ig magbo-
wan tang mga talak mi, mangapatay amo
kang tanan."

Ang papa ta ayong igos ang indi pamorak

6 Oman inistoria ong nira ni Jesus tang
palimbawang na. "May tatang taw ang
may papa ta ayong igos ong kodal na.
Pinaningan na ig sinelekan na mga may
borak na ra, piro andang pisan ay inita
na. 7 Animan ganing tang taw ong mani-
gasikaso na, 'Tolong takono rang pagbalik-
balik ang agtelekano mga pamorak da tang
ayong asia. Piro asta mandian andang
pisan. Pe-peten mo ra lamang. Paglinget
lamang atan.' 8 Piro siminabat tang mani-
gasikaso na, 'Indi kang lagi pe-peten ta
mandian ang takon ang na. Aliano kang lagi
tang binit na ig betangan ta abono. 9 Mga
mamorak ong moman ang takon, mo-ya.
Piro mga indi pa, pe-peten ta ra ka enged.' "

Pinao-ya ni Jesus tang babay ang bogtot

10 Tatang Kaldaw ang Igperenay pag-
toldok si Jesus ong simban tang mga Judio.
11 May tatang babay don ang bogtot dang
pisan. Narin boat tang malain ang ispirito
ong nandia, ig tampolok may walong takon
da ang maning ta na ig indi ra maonat tang
sinangoni na. 12 Asing itaen ni Jesus tang
babay ang na, ginoyan na ig minaning ong
nandia, "Babay, india ra magpinitinsia."
13 Oman binondo ni Jesus ong babay tang
kalima na. Nago-yang lagi ig nagdayaw ong
Dios.

14 Piro nasilag tang pangolokolo tang sim-
ban nira tenged nagpao-ya si Jesus ong
Kaldaw ang Igperenay. Ganing tang pan-
golokolo ong mga taw don, "Enem tang
mga kaldaw ang sindol ong yaten para
magobra. Paning amo tarin ong mga
kaldaw ang asia para magpabolong, ig belag
ta ong Kaldaw ang Igperenay."

15 Piro sinabat tanandia tang Gino ang
ganing, "Yamong pamangambong madin-
ioson! Maski Kaldaw ka ang Igperenay,
aggobaden mi tang mga baka may ang
kabayo mi ig agpalpatan para manginem ta
wi. 16 Piro telekan mi tang babay ang na.
Tanandia nagalin ka ong dogo ni Abraham
ang pario mi. Piro tenged ong kabogtot na,
midio linapot tanandia ni Satanas ong teled
da ta tampolok may walong takon. Indi
bato dapat obadan da tanandia ig pao-yaen,
maski Kaldaw ang Igperenay?"

17 Napaeyak tang mga pamangontra ong
ni Jesus ong sinabat na. Piro nangali-
pay tang mga taw tenged ong tanan ang
mga makabebereng ang mga bagay ang
agboaten na.

Ang palimbawa natetenged ong alibotod tang mostasa

(Mateo 13:31-32; Marcos 4:30-32)

18 Ganing si Jesus, "Onopay kapario tang
inadian tang Dios? Ong aypa ikompara
ta? 19 Kapario na tang tatang alibotod
ta mostasang* lindoak ta tatang taw ong
kodal na. Nambael narin asta nagimong
papa ta ayo, ig nagboat ta poyad tang mga
lamlam ong mga tanga na."

* 13:19 13:19 Ang mostasa don ong banoang Israel parting klasi ta mostasa ang agloloak ong Pilipinas. Dorog kage-ley tang alibotod na, piro mga mabael da, ang kalawig na pario ong papa ta kalamonggay.

Ang palimbawa natetenged ong pampalsa ta tinapay

(Mateo 13:33)

20 Ganing pa si Jesus, "Ong aypa pa ikompara ta tang inadian tang Dios? 21 Kapario
na tang pampalsa ta tinapay ang sinampora
ta tatang babay ong tolong gantang ang
arina. Maski ge-ley tang pampalsa, minalsa
tang bilog ang minasa."

Ang mapiet ang portan ang paning ong kaboing anday kataposan

(Mateo 7:13-14, 21-23)

22 Nagpadayon da Jesus ong pag-
paranawen nira. Pagtoldok tanandia ong
kada lansangan ig bariong gata-liban nira
paning ong Jerusalem. 23 Mandian, may
tatang taw ang nane-ma ong nandia,
"Magino, ge-ley bato tang mangalibri?"

Siminabat si Jesus ang ganing,
24 "Prosigiran ming tenled ong portan ang
mapiet. Agganingo ong nindio, yadi rin ang
galiliag ang tenled, piro indi manga-led.

25 "Mga siniradoan da tang may nandia
tang balay tang portan na, mabo-wan amo
ong loa. Maski mano-tok amo ig man-
ing, 'Magino, pa-leden ami kay nio!' piro
sabaten amo nandia, 'Indio gailala ong nin-
dio mga taga ariamo pa!' 26 Oman maning
amo, 'Yami, namangan ami ig nanginem
ang ka-pen mo. Nagtoldoka pa ngani ong
logar amen!' 27 Piro sabaten amo ka nandia,
'Indiong pisan gailala ong nindio! Palawid
amo tarin, yamong tanan ang pamagboat ta
malain!' 28 Ig mamagini-yak amo ig maman-
sikayeget tang isi mi mga itaen ming don da
ong inadian tang Dios da Abraham, Isaac,
ig Jacob, ig ang tanan ang mga propita,
piro yamo don amo ong loa ang agtaboyon.
29 Ig may doma pa enged ang mga taw ang
mamansikabot ang mamagalin ong tere-
lan, ong gako-pan, ong kambian asta ong
abagat ig mamangombida ka don ong ina-
dian tang Dios. 30 Pama-yan mi, may mga
taw ang gangaori mandian, piro manga-
kaw tanira ong kaldaw ang asi. Ig may atan
kang ganga-kaw mandian, piro mangaori
tanira."

Ang paggegma ni Jesus ong mga taga Jerusalem

(Mateo 23:37-39)

31 Asing oras ang asi, kiminabot tang pi-
rapang mga Pariseo ig ganing ong ni Je-
sus, "Magalina ra tarin tenged galiliag si
Herodes ang ipapataya nandia."

32 Piro siminabat si Jesus, "Aningen mi
tang ma-kal ang asing si Herodes, ang mag-
palayaso pa ta mga malalain ang ispirito
ig magpao-yao pa ta mga taw mandian
asta ong damal, ig ong ya-long kaldaw
ba-lo taposono tang agboateno. 33 Piro
kaministiran ang magpadayono ong pag-
panawo mandian, ong damal, asta ong
tatang kaldaw. Tenged indi maimong ma-
patay tang tatang propita ong loa tang
Jerusalem.

34 "Ay yamong mga taga Jerusalem! An-
gay agpatayen mi tang mga propita ig ag-
banggilen mi tang mga agtobolon tang Dios
ong nindio? Kaboay da tang andemong
imesen amo ig sagodon, pario ong manong
lo-lokan ang pagimes tang mga boto na
ong adalem tang kalipapa na, piro indi amo
maliag. 35 Animan pabayan amo ra lamang
atan. Tandan mi narin: Indio ra enged
itaen mi asta indi komabot tang kaldaw ig
mamaganing amo, 'Dayawen tang kakabot
ang sinobol tang Dios!' "

14

Pinao-ya ni Jesus tang taw ang panimpeng tang sinangoni na

1 Tatang Kaldaw ang Igperenay inimbitar
si Jesus tang tatang pangolokolo ong mga
Pariseo para mamangan don ong balay
nira. Ig agbantayan nira ta mo-ya tang ono-
pay boaten ni Jesus. 2 Mandian, napalenget
ong ni Jesus tang tatang taw ang panim-
peng tang sinangoni na. 3 Animan sine-
ma ni Jesus tang mga Pariseo ig ang mga
manigtoldok tang Katobolan, "Bato, ga-
tang ong Katobolan ang poiding magpao-ya
ta may masit na mga Kaldaw ang Igperenay
obin anda?"

4 Piro indi tanira minibek-ibek. Animan
bindiotan ni Jesus tang taw ang asing pan-
impeng tang sinangoni na. Pinao-ya na ig
pagatapos dayon dang pinaolik na. 5 Oman
ganing si Jesus ong nira, "Pabetang ta, may
ana mi obin bakang nabo-log ong wi ig
naton ang Kaldaw ang Igperenay. Onopa
bato, pabayan mi ra lamang tenged Kaldaw
ang Igperenay?"

6 Piro anday nasabat nira ong te-ma nang
na.

Ang taw ang pagpalawig ig ang pagpalepe

7 Napanaidan ni Jesus tang mga bisita
don, ang mga agpiliken nira ay ang mga
kalarongan ang para ong mga taw ang im-
portanti. Animan ganing si Jesus ong mga
bisita, 8 "Pabetang ta, mga inimbitara tang
maski sinopa ong tatang kombida, india
mamilik ta kalarongan ang para ong mga
taw ang importanti. Itaben may inimbitar
nirang mas gilalaen kaysa ong nio. 9 Oman
ang mainabo, palenget tang nangimbitar
ong nindiong doroa, ig aningena nandia,
'Ipalogot ta kang lagi tang kalarongan mo
ong taw ang na.' Ong maning don, ma-
paeyaka ig ma-tanga don ong kalaron-
gan ong binit. 10 Mo-ya pa, mga aggim-
bitarena, dona kang lagi komarong ong
kalarongan ang belag ta masinlo. Tenged
mga malenget tang nangimbitar ong nio,
maning tanandia, 'Tangay, tania ra lamang
komarong ong tokawan!' Ong maning ta
na, mabael tang dengeg mo ong talongan
tang domang mga bisita. 11 Tenged ang
pagpalawig tang sadili na, ipababak. Ig ang
pagpababak, tanandia tang ipalawig."
12 Ganing ka si Jesus ong nangimbitar
ong nandia, "Mga magsimpana ta kombida
ig mangimbitara ta taw, belag tang mga
tangay mo, mga logod mo, mga parinti
mo, obin mga kamalay mong manggaden
tang imbitaren mo. Tenged baltena ka
nirang imbitaren ig ong maning don, nar-
isibi mo ra tang balet mo. 13 Animan mga
magsimpana ta kombida, ang mga pobri,
mga pingkaw, mga pilay ig mga boray tang
imbitaren mo. 14 Tenged tanira indi mabalet
ong nio, ig sia aloyana tang Dios. Tenged
ang Dios mismo tang magbalet ong nio pag
kabot tang kaldaw ang moman ang boien
tang mga taw ang namagboat ta mato-lid."

Ang palimbawa natetenged ong mabael ang kombida

(Mateo 22:1-10)

15 Pagabasi ta si tang tatang inimbitar,
ganing tanandia ong ni Jesus, "Masoirti
tang mga taw ang ma-pen ong kombida don
ong inadian tang Dios."
16 Siminabat si Jesus ong tatang pal-
imbawa. Ganing tanandia, "May tatang
taw ang nagsimpan ta mabael ang kom-
bida ig dorong pinangimbitar na. 17 Asing
kiminabot tang oras ang kapistan na ra,
nanobol tanandia ong torobolon na ang
paningan tang mga pinangimbitar ig anin-
gen, 'Maytara! Simpan da tang tanan!'
18 Piro namagbalibad tanirang tanan ang
indi ono mangapaning. Ang primiro na-
ganing, 'Nabakalo ta koromaen, ig dapat
paningano kang lagi ig telekan. Yamo ra
lamang tang balang magpasinsia ong yen.'
19 Ig ganing ka tang yadoa, 'Nabakalo ta
tampolok ang nga bakan para yarado. Da-
pat betangano kang lagi ta singkaw para
masobokano. Yamo ra lamang tang balang
magpasinsia ong yen.' 20 Ganing pa ka
tang ya-lo, 'Ba-lo ami lamang kinasal tang
katawao. Animan indio mapangombida.'
21 "Nagbalik tang torobolon ig bineg na
ong agalen na. Nasilag tang agalen na ig
ganing, 'Dalien mo, paninga ong mababael
asta ong gege-ley ang mga karsada. E-lan
mo tarin tang mga pobri, mga pingkaw,
mga boray ig mga pilay.' 22 Pagabalik tang
torobolon, ganing tanandia ong agalen na,
'Magino, naboato ra tang ordin mo, piro
marogal pa tang kombidan!' 23 Animan
ganing si tang agalen, 'Panawa ong mga
karsada ig ong mga dalan ang paning ong
bokid. Regesen mong paning tarin tang
mga taw agod ma-mok tang balayo ta mga
bisita. 24 Agganingo ong nindio, anday
maski tambilog ong mga nanga-kaw ang
inimbitaro ang ma-bo tang sinimpano.' "

Dapat isipen ta kang lagi ta mo-ya ba-lo ita tomabid ong ni Jesus

(Mateo 10:37-38)

25 Dorong taw tang pamansitabid ong ni
Jesus ong pagpanaw na ong Jerusalem. An-
iman siminareng tanandia ig siminalonga
ong nira ig minaning, 26 "Indi poiding mag-
imong sinagpano* tang pagmal ong tatay
na obin ong nanay na, katawa na, mga ana
na, mga logod na, obin ong sadiling kaboi
na ang sobra pa ong paggegma na ong yen.
27 Ig ang maski sinopa, mga belag ka lamang

* 14:26 14:26 Ang maliag yaning tang "sinagpan" ni Jesus, belag ta maning ang tampolok lamang may doroa, kondi ang maski sinopay magto ig magosoy ong nandia. Telekan ka ong Bokabolario.

ta disidido ang magosoy ong yen ang toma-
longa ong kaliwagan ig kamatayen, ang taw
ang asi indi poiding magimong sinagpano.†
28 "Pabetang ta, mga ang tata ong nindio
pagplanong magpa-deng ta balay, bato indi
kang lagi tanandia komarong ig somadaen
na mga pirapa tang magastos na ig mga
bastanti tang koarta nang para matapos?
29 Itaben na-deng da tang adili piro indi
ka matapos. Oman libaken tanandia tang
tanan ang mangaita ta si. 30 Maning tanira,
'Ang taw ang na! Nagimpisang nagpa-deng,
oman indi ka natapos na!'
31 "Obin pabetang ta, may tatang adi.
Mga may plano nang magiggira ong ka-
pario nang adi, bato indi kang lagi tanandia
komarong ig pagadalan na ta mo-ya mga
tanandia may ang tampolok ang ribong
sondalo na masarangan nira tang doroam-
polok ang ribong kabatok nira? 32 Piro
mga indi masarangan nira, magtobol da
lamang tanandia ta tawan na para magi-
gayos mintras alawid pa tang kabatok nira.
33 "Animan, maning ka ta si, isipen mi
kang lagi ta mo-ya. Tenged ang maski
sinopay indi magbo-wan tang tanan ang
agpalabien na ong kaboi na, indi poiding
magimong sinagpano."

Ang kalimbawan mi pario ong kasin
(Mateo 5:13; Marcos 9:50)

34 Ganing pa si Jesus, "Mabael tang pakin-
abang tang kasin. Piro mga manlasay da,
indi ra poiding mapakasin pang moman.
35 Anda ray pakinabang na, maski ong tanek
obin maski gamiten pa ong abono. Narin i-
lek da lamang. Animan mamasi tang may
talinga!"

15

Palimbawa natetenged ong nalipat ang karniro
(Mateo 18:12-14)

1 Pamansilenget tang mga manigtokot ta
bois ig ang mga mapinagtalaken para ma-
masi ong ni Jesus. 2 Animan pamagmoro-
moro tang mga Pariseo ig mga manigtoldok
tang Katobolan ang ganing, "Telekan mi
tang taw ang na! Pagiga-pen ong mga
mapinagtalaken* ig ga-pen ka ong nira ang
pamangan." 3 Animan nagistoria ong nira si
Jesus tang palimbawang na.
4 Ganing si Jesus, "Pabetang ta, tata ong
nindio may tang gatos ang karniro na, ig
galipat tang tambilog. Onopa bato tang
boaten na? Sigorado enged ang bo-wanan
na tang siam ang polok may siam don
ong kamayagan ig dilemen na tang galipat
asta indi matoman na. 5 Mga matoman na
ra ngani, mambeng tanandiang agtakanen
nang golik. 6 Pag kabot ong balay nira,
imbitaren na tang mga tangay na ig ang
mga kamalay na ig maning tanandia, 'Mag-
pasalamat ita! Initao ra tang karnirong
nalipat.' 7 Animan maning ka ta si ong lan-
git. Mas mabael tang kalipay nira tenged
ong tatang mapinagtalaken ang pagtogat
tang mga kasalanan na kaysa ong siam ang
polok may siam ang mato-lid ang anda ray
kaministiran ang magtogat."

Palimbawa natetenged ong nalipat ang koarta

8 Ganing pa si Jesus, "Pabetang ta, may
tatang babay ang may tampolok ang pida-
song koarta nang silber,† ig nalipat tang
tambilog. Onopa bato tang boaten na?
Sindian na enged tang kingki ig siligan na
tang balay nira. Dilemen na ta mo-ya asta
indi matoman na. 9 Mga matoman na ra
ngani, imbitaren na tang mga tangay na ig
mga kamalay na, ig maning tanandia, 'Mag-
pasalamat ita! Initao ra tang koartao ang
nalipat!' 10 Agganingo ong nindio, maning
ka ta si tang kalipay tang mga anghil tang
Dios mga may tatang mapinagtalaken ang
magtogat tang mga kasalanan na."

Palimbawa natetenged ong naglayas ang ana

11 Ganing pa si Jesus, "May tatang taw
ang doroa tang ana nang lali. 12 Mandian
ganing tang karian, 'Tatay, i-dol mo ra
ong yen mandian tang mga toroblieno.' Ig
inelay tang tatay ong nirang doroa tang
mga pagkabetang na. 13 Pagata-lib tang
pirapang kaldaw, pinabakal tang ana nang
karian tang parti na, oman nagbiahi ong

† 14:27 14:27 "tomalonga ong kaliwagan ig kamatayen." Ong bitalang Grigo: magtakan tang sadiling kros na
* 15:2 15:2 Agpabetang tang mga Pariseo ang malalain tang mga manigtokot ta bois tenged ang doma ong nira mga dayador. Ig ang mga aggoyan nira ang "mapinagtalaken" yay ang mga kasimanoa nirang indi pamagtoman ta osto tang Katobolan ni Moises.
† 15:8 15:8 Ang tambilog ang koartang silber, bali sol da ta tatang taw ong tang kaldaw.

alawid ang logar. Don ginasta na tang
tanan ang koarta na ong anday sayod ang
pagparangaboien.
14 "Asing lobot na ra tang tanan, nāton
ang nagkatinir ta mabael ang tagletem
ong banoang asi. Ig liniwagan tanandia
ta mo-ya. 15 Animan nagpatorobolon da
lamang tanandia ong tatang taw ang taga
don. Pinapaning tanandia ong bokid para
magsagod tang mga baboy. 16 Ong sobrang
letem na, galiliag ka rin ang mamangan
maski ang mga borak da lamang ta ay-
ong agpapan ong mga baboy, piro anday
magtorol ong nandia. 17 Asing naisip na
ra tang bindoat na, ganing ong sadili na,
'Mo-ya pa don ong yamen, ang tanan ang
agsolan ni Tatay bastanti tang pamangan
nira. Ang yen tarin, mapatayo ra ong
letem! 18 Magbaliko ra lamang ong ni Tatay,
ig aningeno, "Tatay, nagkatalako ong Dios
asta ong nio. 19 Belago ra ta bagay ang
ilalaen mong ana mo. Ibilango ra lamang
nio ang tatang torobolon mo." ' 20 Oman
dayon da tanandiang napanaw ig minolik
ong logar nira.

"Alawid pa lamang, natorongan da
tanandia tang tatay na. Dorong katete-
beken tang tatay na ong nandia. Animan
nanikad ang minagat ong ana na. Kineget
na ig initongan na. 21 Piro ganing tang ana
na, 'Tatay! Nagkatalako ra ong Dios ig ong
nio. Belago ra ta bagay ang ilalaen mong
ana mo.' 22 Piro ganing tang tatay na ong
mga torobolon, 'Dalien mi! E-lan mi tarin
tang kasinloan ang lambongo ig ipatok mi
ong nandia. Patokan mi ka ta sising ig
rapak. 23 Komiten mi tang katambekan ang
tirnidang baka ig patayen. Mamangan ita
ig mangalipay! 24 Tenged midio napatay da
tang anao ang na, piro mandian naboing
moman. Nalipat, piro natoman si.' Ig
namagimpisa ra tanirang namangalipay.

25 "Piro ang ana nang kakan don pa
ong koma. Asing golik da tanandia ig
gingabot da ong balay nira, nabasi tanandia
ta mga togtogan ig tayawan. 26 Animan
ginoyan na tang tata ong mga torobolon
nira ig sine-ma na, 'Angay? Onopa don
ong yaten?' 27 Siminabat tang torobolon,
'Minolik da tang logod mo. Pinapatay tang
tatay mo tang katambekan ang tirnidang
baka, tenged nagbalik ono tanandiang boi
ig indi naonopa.' 28 Piro nasilag tang kakan
ong logod na ig indi siminled ong balay
nira. Animan limindoa tang tatay na ig
inalam-alam na. 29 Piro ganing ong tatay
na, 'Sinirbiana yen ong teled ta pirapang
takon, ig maski minta lamang indiong pisan
minatok ong nio. Piro ni maski minta, indio
sindolan mo maski tanga kambingan para
mangalipay ami tang mga tangayo. 30 Piro
mandian minolik tang ana mong asia. Nag-
porawas tang mga pangaboian mo ong mga
babay ang bisiosa. Oman pinapatayan mo
pa tanandia tang katambekan ang baka?'
31 Siminabat tang tatay, 'Anao, pirmiang ka-
pen ta. Ang tanan ang pagkabetango ong
nio ka. 32 Dapat ang mangalipay ita, tenged
ong isip ta patay da tang logod mo, animan
pario ra ka ang tanandia naboing moman.
Nalipat, piro natoman si.' "

16

Ang palimbawa natetenged ong taw ang nagdaya ong agalen na

1 Pagatapos, nagistoria si si Jesus ong
mga sinagpan na. Ganing tanandia, "May
tatang manggaden ang may agtaligan na.
May nagbeg ong nandia ang aggastaen tang
agtaligan ang asi tang mga manggad na.
2 Animan pinagoy na ig sine-ma na, 'Onopa
tang gaba-yano natetenged ong nio? I-dol
mo ong yen tang komplitong listan tang
pagarawiden mo tang manggado. Ig impisa
mandian belag da ta yawa tang taligano.'
3 Ganing tang agtaligan ong sadili na, 'Tang-
galeno ra tang agaleno ong obrao. Onopa
bato tang masinlong boateno? Indi kayao
ang magornal. Gaeyako kang magpalimos.
4 A, gata-wanano ra tang boateno agod mga
palineno ra tang agaleno ong obrao, risi-
bieno ka tang mga taw ong pamalay-balay
nira.' 5 Animan, ang bindoat na, talele-
tang pinagoy na tang mga may otang nira
ong agalen na. Sine-ma na tang prim-
iro, 'Pirapa tang otang mo ong agaleno?'
6 Ganing tanandiang siminabat, 'Tang gatos
ang bangang mantika.' Ig ganing tang
agtaligan, 'Nani tang listan tang mga otang
mo. Dali! Komaronga. Boaten ta ang
limampolok da lamang.' 7 Ig sine-ma na
ka tang yadoa, 'Yawa, pirapa ka tang otang
mo?' Siminabat ka tang yadoa, 'Tang gatos
ang pasong ang trigo.' Ig ganing ka tang

agtaligan, ‘Nani tang listan tang mga otang
mo.’ ‘Isolat ta walompolok da lamang.’
8 Mandian, asing pagatako tang agalen tang
pagpandaya tang agtaligan na, dinayaw na
pa tenged ong kaosayan ang pinaita na para
maski komiten da ong obra na, maboi pa
tanandia. Tenged ong matod, ang mga taw
ang indi gailala ong Dios, mas morosay ang
mamagoroyonan kaysa ong mga taw ang
gailala ong nandia.”*
9 Ganing pa si Jesus, “Animan, agganingo
ong nindio, gamiten mi tang manggad tarin
ong kalibotan para magigtangay ong doma,
agod pag kabot tang oras ang indi ra mag-
amit mi, risibien amo ka don ong balay
ang anday kataposan. 10 Ang mapiaran
ong ge-ley ang bagay, mapiaran ka ong
mabael. Ig ang mandaya ong ge-ley ang
bagay, mandaya ka ong mabael. 11 Mga indi
amo mapiaran ong mga manggad tarin ong
kalibotan ang na, mono amo pa bato intri-
gan tang manggad ang matod? 12 Ig mga
indi amo mapiaran ong mga kagamitan ta
doma, sinopay magtorol ong nindio ta para
ong sadili mi?”
13 Ganing pa si Jesus, “Ang torobolon,
indi poiding doroa tang agalen na. Tenged
asilagan na tang tambilog ig gegman na
tang yadoa. Obin, bogos ang sirbian na tang
tata, ig ang tambilog baliwalaen na. Pario
ka ta si, indi amo mapagsirbi ta dengan ong
manggad ig ong Dios.”

May doma pang mga bagay ang sinoldok ni Jesus
(Mateo 11:12-13; 5:31-32; Marcos 10:11-12)

14 Asing pagabasi tang mga Pariseo tang
inaning ni Jesus, linibak nira tanandia
tenged mga ingganioso tanira ta koarta.
15 Animan ganing si Jesus ong nira, “Yamo
tang pamagpaita-itang mato-lid ong ta-
longan tang mga taw, piro gata-wanan
tang Dios tang ga-tang ong popotokon mi.
Animan bantayan mi tang mga sadili mi,
tenged ang importanti ong pama-dek tang
mga taw, makaerep ong pama-dek tang
Dios.
16 “Ang Katobolan ni Moises ig ang mga
sinolat tang mga propita, yay ang ag-
tomanen tang mga taw tegka ong pagk-
abot ni Juan ang Manigboniag. Impisa
don, gatoldok da tang Mo-yang Balitang
natetenged ong inadian tang Dios. Ig ang
tanan ang mga taw dorong reges nirang
tenled.† 17 Piro belag ta maning ang linipat
da tang Katobolan. Maski malipat tang
langit may ang tanek, inding pisan malipat
tang kage-leyan ang parti tang Katobolan.”

18 Ganing pa si Jesus, “Mga belagan tang
lali tang katawa na, oman mangatawa si
tanandia ta doma, loloang pangombabay
tanandia. Ig ang mangatawa ong babay ang
binelagan, pangombabay ka.”

Ang manggaden ig si Lazaro

19 Nagpadayon si Jesus ong pagbitala na,
“May tatang manggaden ang paglambong
ta maralen ang lambong, ig bastanti tang
pamangan na kaldaw-kaldaw. 20 May tata
kang malised ang aran na si Lazaro, ig
romog ta igad tang sinangoni na. Si Lazaro,
lolopa-pak lamang ong may portan tang
balay tang manggaden, 21 para mapaman-
gan maski ang inogat da lamang ang agpe-
lek nira. Belag lamang ta maning don, ag-
palengetan pa tanandia ta mga kiro, ig agsi-
lakan nira tang mga igad na. 22 Mandian,
napatay si Lazaro. Kinomit tanandia tang
mga anghil ig ingkelan ang pinatepad ong
ni Abraham, don ong langit. Oman, nap-
atay ka tang manggaden ig limbeng ka.

23 “Don ong logar ang paragsilotan tang
mga patay, pagpinitinsia ta mo-ya tang
taw ang asing manggaden. Simininga ra
tanandia ig don ong alawid natorongan na
si Abraham ig si Lazaro ang pagtepadan.
24 Oman miniteg tang manggaden ang gan-
ing, ‘Tatay ang Abraham! Mate-beka ong
yen! Tobolon mo kay si Lazaro ang ite-
me na kay ong wi tang toldok na, pabawen
na kay tang dilako. Agliwaganong pisan
ong apoy ang na!’ 25 Piro ganing ong nan-
dia si Abraham, ‘Anao, demdemen mong
nagpagostoa ra ong kaboi mo ong ta-paw
tang kalibotan, ig si Lazaro poros kaliwagan
tang nata-liban na. Piro mandian, tanandia
pangalipay tani, ig yawa atan pagpinitin-
sia. 26 Belag lamang ta sia, may bintang
ang dorog kadalem ang galoang tarin ong

* 16:8 16:8 “mga taw ang gailala ong nandia.” Ong bitalang Grigo: mga ana tang kayagan
† 16:16 16:16 Poidi kang maliag yaning: Ig ang maraiteg ang taw yay ang ganga-led don.

pagtetengan ta, agod ang tani indi ra ma-
paning atan ong nio, ig ang atan indi ra ka
mapaning tani ong yamen.'
27 "Animan ganing tang manggaden, 'Mga
maning ta si, Tatay ang Abraham, pagpak-
iloyo ong nio, papaningen mo kay si Lazaro
ong balay tang tatayo. 28 Tenged may lima
pang mga logodong poros lali. Tobolon mo
kay patigayon si Lazaro para pamanan na
kay tanira. Itaben mapaning ka tanira tani
ong logar ang nang poros kaliwagan.' 29 Piro
ganing ong nandia si Abraham, 'Gabasa ra
ong nira tang mga sinolat ni Moises ig
sinolat tang mga propita. Don da lamang
tanira mamasi.' 30 Ganing tang manggaden,
'Tatay ang Abraham, indi tanira mamasi
don. Piro mga may patay ang mambangon
ig paning don ong nira, asia mamagtogat
tanira tang mga talak nira.' 31 Piro ganing
si Abraham, 'Mga indi tanira magparet ong
mga sinolat ni Moises ig ong sinolat tang
mga propita, indi ka tanira magparet maski
ong tatang patay ang naboing moman.' "

17

Ang agpagalinan tang pagkatalak
(Mateo 18:6-7, 21-22; Marcos 9:42)

1 Ganing si Jesus ong mga sinagpan na,
"Indi maimong indi komabot tang mga
bagay ang pagtokso ong mga taw ang
magkatalak. Piro kailo ka tang taw ang
agpagalinan ta na. 2 Mga may taw ang
magtokso agod magkatalak tang maski tata
ong mga molang narin,* mo-ya pa ta-ketan
da lamang tang likel na ta mabael ang
bato, oman bontogan ong laod. 3 Animan
bantayan mi tang sadili mi!
"Mga magkatalak tang logod mo, sam-
blengen mo. Ig mga magtogat tanandia,
patawaden mo. 4 Mga ong teled ta tang
kaldaw pitong bisis tanandiang magkatalak
ong nio, ig pitong bisis kang magbalik ig
mama-dol ta patawad, patawaden mo ka
tanandia."

Ang pagtalig ong Dios

5 Ganing tang mga apostolis ong Gino,
"Papoirsaen mo kay tang pagtalig amen
ong Dios."
6 Ig siminabat tang Gino, "Mga may pag-
talig mi ang maski pario ra lamang ong al-
ibotod tang mostasa† tang kabael na, poidi
amo rang maning ong mabael ang papa ta
ayong na, 'Bonlokon mo tang sadili mo ig
loma-teda ong talsi,' ig sia magtoman ong
nindio."

Ang katengdanan tang torobolon

7 Ganing pa si Jesus, "Pabetang ta, tata
ong nindio may torobolon nang pagarado
ong bokid, obin pagsagod tang mga
karniro. Mandian, pag olik tang torobolon
mo magalin ong bokid, aningen mo bato,
'Tania ra! Mamangana kang lagi!' 8 Simpri,
aningen mo, 'Simpanay ka ta yapono!
Oman, mapanimarā, sirbiano nio tani
mintras pamangano. Ba-loa ra mamangan
mga mataposo.' 9 Bato, pasalamatan mo
pa tang torobolon mo tenged nagparet
tanandia ong nio? Indi! 10 Maning ka ta
si ong nindio, matoman mi ngani tang
tanan ang sinobol ong nindio, maning amo,
'Yami, mga torobolon ami lamang. Bindoat
amen lamang tang mga katengdanan
amen.' "

Pinao-ya ni Jesus tang tampolok ang liproso

11 Ong pagpanaw da Jesus paning ong
Jerusalem, don tanira simina-lib ong
lindiroan tang Samaria ig Galilea. 12 Asing
te-led da tanira ong tatang bario, binagat
si Jesus ta tampolok ang taw ang may
masit nirang liproso. Ig tenged ong masit
nira, siminareng tanira ong alawid-lawid.
13 Namansiteg tanirang ganing, "Maginong
Jesus! Mate-beka ong yamen!"
14 Asing itaen tanira ni Jesus, ganing
tanandia, "Panaw amo ra ig ipaita mi tang
sinangoni mi ong mga padi."‡
Ig mintras papanaw pa tanira, namago-
ya ra ig nanlimpio ra tang olit nira.
15 Pagaita tang tata ang nago-ya ra tanandia,
nagbalik tanandiang giteg ang pagdayaw

* 17:2 17:2 Ong bitalang Grigo: "maski tata ong mga gege-ley ang narin." Maliag yaning mga mola, obin poidi kang maliag yaning, mga taw ang dibabak ong pama-dek ta doma. † 17:6 17:6 Ang alibotod tang mostasa, kage-ley ge-leyan ong tanan ang mga alibotod ang poiding iloak. ‡ 17:14 17:14 Ang masit ang "liproso" tatang masit ong olit ang panalid. Asing tokaw ang mga liproso agbawalen ang malenget ong domang mga taw. Animan ang mga padi tang magpamatod ang nago-ya ra tanira ig poidi rang magiga-pen ong mga taw. § 17:16 17:16 Ang mga Judio ig ang mga Samaritano indi pamagsapetan. Telekan ka ong Bokabolario, ong "Samaria."

ong Dios. 16 Diminagpa ong may kakayan ni
Jesus ig nagpasalamat. Mandian, ang taw
ang na taga Samaria.§
17 Oman ganing si Jesus ong mga aroman
na, "Tampolok tang pinao-yao. Ang siam
ong ayra ta? 18 Angay anday domang nag-
balik ig nagdayaw ong Dios, poira lamang
ong taw ang nang belag ta Judio?" 19 Oman
ganing si Jesus ong nandia, "Kendenga ig
panawa ra. Ang pagtalig mo tang nagpao-
ya ong nio."

Mga maggaem da tang Dios bilang adi
(Mateo 24:23-28, 37-41)

20 Tatang kaldaw sine-ma si Jesus tang
mga Pariseo mga tanopa magimpisang
maggaem tang Dios ong kalibotan bilang
adi. Siminabat si Jesus ang ganing, "Mga
magimpisa rang maggaem tang Dios ong
kalibotan, anday pasinial ang itaen tang
mga mata ta. 21 Anda kay maganing,
'Telekan mi! Asia ra!' obin 'Asi ka!' Tenged
ong kamatodan, nagimpisa rang paggaem
tang Dios ong mga popotokon tang mga taw
ang pamagtalig ong nandia."
22 Oman ganing tanandia ong mga sinag-
pan na, "Komabot tang timpo ang maildaw
among maita maski tata ong mga kaldaw
ang yo, ang Ana ta Taw, paggaem da bilang
adi. Piro indi itaen mi sia. 23 Animan
mga may maganing ong nindio, 'Telekan
mi! Asia ra tanandia!' obin 'Way! asi ka!'
indi amo paning don. Indi amo tomabid.
24 Tenged mga yo, ang Ana ta Taw, magbalik
da, ang itaen mi don midio koldap ang golpi
ra lamang mangayag magalin ong tatang
dobali tang langit tegka ka ong dobali.
25 Piro ba-lo mainabo narin, kaministiran
ang magpinitinsiao kang lagi ta dorog kali-
wag ig pangindiano tang mga taw ong tim-
pong na. 26 Ang agboaten tang mga taw
ong timpong magbaliko, magkapario tang
asing timpo pa ni Noe. 27 Ong timpong asi,
anday domang aggintindien tang mga taw
kondi pamamangan ig pamanginem, pa-
mangatawa ig agpakatawa, asta ra lamang
ong kaldaw ang siminay da Noe ong mabael
ang barko ang aggoyan ta arka. Pagatay
nira don, namā ig nangapatay tang tanan
ang nangabo-wan. 28 Maning ka ta si as-
ing timpo pa ni Lot. Pamamangan tang
mga taw, pamanginem, pamamakal, pa-
magpabakal, pamagloak ig pamagpa-deng
ta balay. 29 Piro asing kaldaw ang da Lot
nagalin da ong Sodoma, ba-lo kiminoran ta
apoy ig mga batong makinit, ig lobot ang
nangasirok tang tanan ang nangabo-wan.*
30 Maning ka ta si ong timpong magbaliko.
Ang mga taw, anda enged ay kalaom nira
ang komaboto ra.
31 "Ong oras ang asi, mga may taw don
ong loa tang balay na, dapat indi ra
magpawat ang tenled ong balay na para
komiten tang mga kagamitan na. Ya
ka mga may taw don ong bokid, dapat
indi ra ka molik para mangomit ta maski
onopa. 32 Demdemen mi tang makaeled ang
nainabo ong katawa ni Lot asing minalied
tanandia. 33 Ang taw ang agpalabien na
tang kaboi na tarin ong ta-paw tang kali-
botan, tanandia tang malipatan tang kaboi
na. Piro ang taw ang simpan dang malipat
tang kaboi na, tanandia tang marisibi ta
kaboing anday kataposan. 34 Agganingo ong
nindio, mga māton ang labi tang pagbaliko,
ig mga may doroang taw ang lolbog ong
tanga katrian, ang tambilog komiten ig ang
tambilog bo-wanan. 35 Obin mga may doroa
nga babayan ang pagkatodan ang panle-
bek, komiten tang tambilog ig ang tambilog
bo-wanan ka. 36 [Obin mga may doroang
laling pamagobra ong bokid, ang tambilog
komiten, ig ang tambilog bo-wanan ka.]†"
37 Piro ganing tang mga sinagpan ni Je-
sus, ang nane-ma ong nandia, "Ong aypa
mainabo, Gino?" Siminabat si Jesus ong
tatang sarabien. Ganing tanandia, "Mga
aripa tang mga ogak pamagolag, don toga
tang ayep ang patay."

18

Ang palimbawa natetenged ong babay ang balo ig ang osgado

1 Oman inistoria ni Jesus tang palim-
bawang na ong mga sinagpan na para mag-
toldok ong nira ang dapat pirming mangadi
ig indi manlobay tang nem nira. 2 Ganing si
Jesus, "Ong tatang lansangan may osgado
ang anday eled na ong Dios ig anday taw
ang aggalangen na. 3 Ong lansangan kang

* 17:29 17:29 Ang nainabo ong Sodoma ig Gomorra mabasa ta ong Genesis 18:25-19:29. † 17:36 17:36 Ang birsikolong na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo.

asi may tatang babay ang balo ang pirming
balik-balik ong osgadong asi ang pama-
dol ta tabang tenged pangdegdeg ono ong
nandia tang kakontra na. [4] Primiro, indi
galiliag ang tomabang tang osgado, piro
ong kaboayan, ganing tanandia ong sadili
na, 'Maski indio geldan ong Dios ig indio
paggalang ong mga taw, [5] mo-ya pa ta-
bangano ra lamang tang babay ang na ong
kaso na. Magamo! Pirming pagbalik-balik
ta! Madalio rang mabeyeg.' "
[6] Ig ganing tang Gino, "Ta, naba-yan mi ra
tang inaning tang malain ang osgado, ang
tabangan na ono tang balo. [7] Mandian, ang
Dios pa bato tang indi tomabang ong mga
pinilik na? Mga gogoy tanira ong nandia
kaldaw may labi, pabaya-bayan na bato
tanira? [8] Ganingo ong nindio, tabangan
nang lagi tanira sigon ong kato-lidan nira.
Piro pag baliko tarin ong kalibotan, may
itaeno batong mga taw ang pamagtalig pa
ong yen, ang Ana ta Taw?"

Ang palimbawa natetenged ong Pariseo ig ang manigtokot ta bois

[9] Mandian, may mga taw don ang pa-
betang nira ong sadili nira tanira ono mato-
lid, ig ang pama-dek nira ong doma doro
kadibabak. Animan inistoria ong nira ni Je-
sus tang palimbawang na. [10] "May doroang
taw ang napaning ong Timplo para man-
gadi. Ang tata Pariseo ig ang tata manig-
tokot ta bois. [11] Ke-deng tang Pariseo ig
memene-mene ang pangadi ang ganing,
'Dios, pagpasalamato ong nio ang yo be-
lago ta pario ta domang taw ang takawan,
dayador ig pangombabay, ig belago ta
pario tang manigtokot ta bois ang asi.*
[12] Pagpaletemo† ta madoa ong teled ta tang
dominggo, ig pagbolontado ta tampolok
ang porsinto ong tanan ang gitaeno.' [13] Piro
ang manigtokot ta bois, ke-deng lamang
ong alawid-lawid. Inding pisan sisingara
ong dibabaw, kondi agdēnan na lamang
tang debdeb na ig pangadi ang ganing,
'Ampoanong Dios, mate-beka ong yen ang
tatang mapinagtalaken.' " [14] Ig ganing pa si
Jesus, "Agganingo ong nindio, ang manig-
tokot ta bois ang asi, yay ang minolik ang
binilang dang mato-lid ong pama-dek tang
Dios, ig belag tang Pariseo. Tenged ang
pagpalawig tang sadili na, ipababak. Ig ang
pagpababak, tanandia tang ipalawig."

Binindisionan ni Jesus tang mamola (Mateo 19:13-15; Marcos 10:13-16)

[15] Tatang kaldaw may mga taw ang pam-
agekel tang mga ana nirang gege-ley ong ni
Jesus para pabindisionan nira. Asing itaen
narin tang mga sinagpan na, sinambleng
nira tang mga taw. [16] Piro pinalenget ni
Jesus ong nandia tang mga sinagpan na ig
ganing, "Pabayan mi lamang ang palenget
ong yen tang mga mola. Indi bawalen
mi. Tenged ang mga taw ang pario ong
mamolang narin, yay ang mabilang ong
inadian tang Dios. [17] Tandan mi narin:
Ang maski sinopa, mga indi tanandia mag-
pasakep ong gaem tang Dios pario ta tatang
mola, asia indi enged tanandia mabilang
ong inadian na."

Ang laling manggaden (Mateo 19:16-30; Marcos 10:17-31)

[18] May tatang pangolokolong Judio ang
nane-ma ong ni Jesus ang ganing, "Maistro,
yawa mo-yang taw. Onopay masinlong
boateno para marisibio tang kaboing anday
kataposan?"
[19] Ganing si Jesus ang siminabat, "Angay
aggoyano nio ta mo-ya? Ang Dios lamang
tang mo-ya. [20] Gata-wanan mo ra tang ga-
tang ong Katobolan: 'India mangombabay,
india mamatay ta taw, india manakaw, in-
dia magtistigo ta bo-li, ig galangen mo tang
tatay may ang nanay mo.' "
[21] Ganing ka tang lali, "Ang tanan ang asia
agtomaneno ra ka mimpisang ge-leyo pa."
[22] Pagabasi ta si ni Jesus, ganing tanandia,
"Tanga bagayan da lamang tang korang ong
nio. Ipabakal mo tang tanan ang pagka-
betang mo, oman ang bayad na i-dol mo
ong mga malilised. Mga boaten mo sia,
magkatinira ta manggad ang tinagana tang
Dios don ong langit. Pagatapos, magbalika
ig tomabida ong yen." [23] Piro pagabasi ta
si tang lali, pinongawan tanandia ta mo-ya
tenged dorong manggad na.
[24] Asing itaen ni Jesus ang doro kapongaw
tang taw ang asing manggaden, ganing

* 18:11 18:11 Agpabetang tang mga Pariseo ang malalain tang mga manigtokot ta bois tenged ang doma ong nira mga dayador. † 18:12 18:12 "Pagpaletem." Mga ong Tagalog, "nag-aayuno."

tanandia, “Kaliwag ang ma-led ong ina-
dian tang Dios tang taw ang manggaden!
25 Mas madali pa nganing tenled tang tatang
kamilio ong boloat tang singgoay kaysa
tatang taw ang manggaden ang tenled ong
inadian tang Dios.”
26 Nane-ma tang mga nangabasi tang
binitala ni Jesus, “Mga maning don, sinopa
enged tang malibri?”
27 Siminabat si Jesus, “Na indi maboat
ta taw, piro belag ta maliwag ong Dios.
Tenged anday imposibli ong Dios.”
28 Minitala si Pedro, “Yami, bino-wanan
amen tang mga pamalay-balay amen para
tomabid ong nio.”
29 “Ee, kaman,” ganing si Jesus, “ig narin
tang matod: Ang sinopay nagbo-wan tang
balay na, ang katawa na, mga logod na,
mga ginikanan na obin mga ana na para
mapagsirbi ong Dios ong inadian na, 30 ang
taw ang asi indi maimong indi oldan ta
doro-dorong balet mandian ong kaboi na
tarin, ig ong dobaling kaboi oldan pa ta
kaboing anday kataposan.”

Ya-long bisis dang sinambit ni Jesus tang natetenged ong kamatayen na
(Mateo 20:17-19; Marcos 10:32-34)

31 Oman pinabelag ta ge-ley ni Jesus tang
tampolok may doroang apostolis na ong
mga taw tenged may ibeg na si ong nira.
Ganing si Jesus, “Tandan mi. Mandian
agpaning ita ra ong Jerusalem, ig mainabo
ra don tang mga bagay ang sinolat tang
mga propita asing tokaw natetenged ong
yen, ang Ana ta Taw. 32 Yintrigao ong gaem
tang mga belag ta Judio. Insoltono nira,
paeyakeno ig olakan. 33 Patakano pa nira
tang palo ba-lō patayen. Piro ong ya-long
kaldaw maboiong moman.” 34 Piro indi
naintindian tang mga sinagpan na. Andang
pisan ay kalibotan nira tang maliag nang
yaning, tenged midio may pagdapa pa ong
mga kinaisipan nira.

Pinao-ya ni Jesus tang taw ang boray
(Mateo 20:29-34; Marcos 10:46-52)

35 Asing gingabot da si Jesus ong lansan-
gan tang Jerico, may tatang taw ang bo-
ray ang lolopa-pak don ong binit tang
dalan ang pagpalimos. 36 Asing ba-yen nang
pamansita-lib tang dorong taw, nane-ma
tanandia mga onopa tang gainabo.
37 “Tata-lib si Jesus ang taga Nazaret,”
ganing tanira.
38 Ig dayon ang miniteg tang boray, “Je-
sus, Inampo ni David!‡ Mate-beka ong
yen!” 39 Sinambleng tanandia tang mga
taw ang don ong tokawan, piro mas sin-
odoan na pa enged tang iteg na ang ganing,
“Inampo ni David! Mate-beka ong yen!”
40 Siminareng si Jesus ig nanobol ang e-lan
tang boray ong nandia. Pagalenget tang
boray, sine-ma tanandia ni Jesus, 41 “Onopa
tang galiliagan mong boateno ong nio?”
Siminabat tanandia, “Magino, galiliago rin
ang maita!”
42 Ig ganing si Jesus ong nandia, “Yawa,
maitā ra! Ang pagtalig mo tang nagpao-ya
ong nio.”
43 Lagi-lagi naita ra tang boray. Oman
siminabid tanandia ong ni Jesus ang dorong
pasalamat na ong Dios. Asing itaen narin
tang mga taw, namagdayaw da ka tanirang
tanan ong Dios.

19

Si Jesus ig si Zaqueo

1 Na-led da si Jesus ong lansangan tang
Jerico ig nagpadayon tang panaw na. 2 Don
may tatang manggaden ang pangolokolo
ong mga manigtokot ta bois, ang aran na
si Zaqueo. 3 Si Zaqueo, dorong kaliag nang
itaen si Jesus mga sinopa tanandia. Piro
indi itaen na tenged ong kadodoron ta taw,
ig tanandia dibabak ang taw. 4 Animan
ang bindoat na, nanikad tanandiang napa-
tokawan ig kimina-yat ong tatang mabael
ang ayong aggoyan ta sikomoro para itaen
na si Jesus mga toma-lib don. 5 Pagakabot ni
Jesus ong toga tang ayong asi, sininingara
tanandia ig ganing, “Zaqueo, tomaboana
kang lagi. Kaministiran dono domayon ong
balay mo mandian.”
6 Nagaporang siminaboan si Zaqueo ig
dorong kalipay nang nagrisibi ong ni Jesus
ong balay na. 7 Piro namagmoro-moro tang
tanan ang nangaita. Ganing tanira, “Angay

‡ 18:38 18:38 “Inampo ni David” tang titolo tang Cristo. Sigon ong sinolat tang mga propita tang mga Judio asing tokaw, ang Cristo magalin ong dogo tang Ading si David. Telekan ka ong Bokabolario. * 19:7 19:7 Ang mga manigtokot ta bois agbibilang tang mga kasimanoa nira ang mga mapinagtalaken tenged ang doma ong nira mga dayador.

don tanandia dadayon ong balay ta tatang
mapinagtalaken?”*
8 Mandian, asing don tanira ong balay,
kimindeng si Zaqueo ig ganing ong Gino,
“Magino, maning ta na tang boateno. Ang
katengan tang manggado i-dolo ong mga
malilised. Ig mga may atan ang nadayano,
doblieno ta epat tang ibaliko ong nira.”
9 Ig ganing ong nandia si Jesus, “Nalibri ra
mandian tang mga taw tarin ong pamalay-
balay ang na. Tenged ang taw ang na, tata
ka ong mga inampo ni Abraham ang midio
ganga-ngi ta dalan. 10 Ig yo, ang Ana ta
Taw, napaningo tarin ong kalibotan para
dilemeno ig ilibri tang mga taw ang ganga-
ngi ta dalan.”

Ang palimbawa natetenged ong koartang bolawan
(Mateo 25:14-30)

11 Nagpadayon si Jesus ong pagbitala na,
ig inistoria na tang tata pang palimbawa
ong mga nangabasi ong na-kaw ang mga
binitala na. Sinayod na narin tenged
alenget da tanira ong Jerusalem, ig ang
kalaom tang mga taw boaten da tang ina-
dian tang Dios. 12 Ganing si Jesus, “May
tatang prinsipi ang nagbiahi ong alawid
ang banoa para boaten tanandiang adi tang
pinagalinan na. Oman dayon ang mo-
lik ong banoa na. 13 Piro ba-lo tanandia
nagalin, ginoyan na tang tampolok ong
mga torobolon na, ig inintrigan na ta tag
talele-ta nirang koartang bolawan.† Gan-
ing tang prinsipi ong mga torobolon na,
‘Ipapanaw mi sia ong nigosio mintras an-
dao tarin.’ 14 Mandian, ang prinsiping asi in-
ding pisan maliliagan tang mga kasimanoa
na. Animan pinapaning kang lagi nira
tang domang mga kasimanoa nira don ong
paningan tang prinsipi para aningen nira
tang kalawigan ang adi don ang indi tanira
maliag ang magimong adi nira tang prin-
siping asi.
15 “Piro bindoat ka enged tanandiang adi
nira, oman minolik da tanandia. Pagakabot
na, pinampagoy na tang mga torobolon ang
inintrigan na tang mga koartang bolawan
para mata-wanan na mga pirapa tang na-
ganansia tang kada tata. 16 Napalenget tang
primirong sindolan na ig ganing, ‘Magino,
ang koartang inintriga mo ong yen, nagimo
rang tampolok.’
17 “ ‘Mo-ya!’ ganing tang ba-long adi.
‘Mo-yāng torobolon! Yawa, nataligana ong
ge-ley ang bagay. Mandian boatena ra yen
ang gobirnador ong tampolok ang banoa.’
18 “Napalenget ka tang yadoang
torobolon ig ganing, ‘Magino, ang koartang
inintriga mo ong yen, nagimo rang lima.’
19 “Ganing tang adi, ‘Mo-ya! Yawa,
boatena ka yen ang gobirnador ong lima
nga banoan.’
20 “Oman napalenget tang tata pang
torobolon ig ganing, ‘Magino, nani tang
koarta mong bolawan. Binongoto ta ta-
leng ig sinaloko ta mo-ya. 21 Geldano
ong nio tenged yawa mabelatang taw.
Agkomiten mo tang ganansia tang bined-
layan ta doma, ig maski belag ta yawa tang
nagloak, aggayegen mo.’
22 “Ganing tang adi ong nandia, ‘Anday
kointa mong torobolon! Ang inaning mong
asia, yay ang magosgar ong nio! Gata-
wanan mo palang mabelato, ig ganinga
agkomiteno tang ganansia ig ang pa-bat
maski belag ta yo tang nagbedlay. 23 Angay
indi bino-log mo ong bangko tang koar-
tao, agod mga mabaliko, makomito asta
ang tobo na?’ 24 Oman ganing tang adi
ong mga pamansi-deng don, ‘Komiten mi
ong nandia tang koartang bolawan ig i-dol
mi ong torobolon ang naganansia ta tam-
polok.’ 25 [‘Magino,’ ganing tanira. ‘Tanan-
dia may tampolok na rang koartang bo-
lawan!’] 26 Siminabat tang adi, ‘Agganingo
ong nindio, ang kada tata ang mataligan,
oldan pa. Piro ang indi mataligan, maski
ang ge-ley lamang ang inintriga ong nan-
dia, sia komiten pa ka enged ong nandia.
27 Ig natetenged pa ka ong mga taw ang
indi nangaliliag ang yo tang magimong adi
nira, e-lan mi tarin ig pamatayen mi ong
talongano.’ ”

Ang pagteled ni Jesus ong Jerusalem
(Mateo 21:1-11; Marcos 11:1-11; Juan 12:12-19)

28 Asing pagatapos ni Jesus ang nagis-
toria tang palimbawang asi, napatokawan
tanandia ong pagpanaw nira tomakat ong
Jerusalem. 29 Asing gingabot pa lamang

† 19:13 19:13 Ong bitalang Grigo “mina,” bali sol da ta tatang trabahador ong teled ta tolong bolan.

tanira ong mga bario tang Betfage may
Betania, ong bokid ang aggoyan ta Bokid
tang Kaoliboan,‡ pina-kaw ni Jesus tang
doroang mga sinagpan na. 30 Ganing tanan-
dia ong nira, "Paning amo don ong dadaton
ang bario. Ong pagteled mi, asia itaen ming
lagi don tang tatang asnong agkeke-ked.
Ang asnong asi mola pa, indi pa gatayan
ta taw. Obaden mi ig e-lan mi tarin ong
yen 31 Mga may mane-ma ong nindio ang
angay aggobaden mi, aningen mi lamang,
'Na kaministiran tang Gino.' "
32 Animan namampanaw da tang doroang
sinagpan na ig kinabotan ka kaman nira
tang asnong asi, pario ong inaning ong nira
ni Jesus. 33 Asing aggobaden da nira, sine-
ma tanira tang may nandia, "Hoy! An-
gay aggobaden mi sia?" 34 Siminabat tang
doroa, "Kaministiran tang Gino."
35 Ingkelan nira ong ni Jesus tang asno ig
matapos ang dinamdaman nira tang boko-
boko na tang mga lambong nirang panta-
paw, siminay da si Jesus. 36 Mintras tata-lib
si Jesus ang tatay ong asno, pamaglatag ka
tang mga taw tang mga lambong nira ong
dalan para panawan na, bilang padengeg
ong nandia pario ta tatang adi. 37 Asing
alenget da si Jesus ong Jerusalem, ong dalan
ang pababak ong Bokid tang Kaoliboan,
kadoro-doroan da tang mga sinagpan§ na.
Dorong pisan ang kalipay nira ig paman-
siteg tanirang tanan ang pamagdayaw ong
Dios tenged ong mga makabebereng ang
mga bagay ang inita ra nira. 38 Ganing
tanira, "Dayawen tang ading kiminabot
mandian ang sinobol tang Dios!* Kao-yan
ong langit! Dayawen tang Dios!"
39 Ganing ong ni Jesus tang pirapang
Pariseong don ong kayadian, "Maistro,
samblengen mo tang mga sinagpan mo!"
40 Piro siminabat si Jesus, "Agganingo ong
nindio, mga magipes tanira, ang mga bato
ya ray mamansiteg ang mamagdayaw ong
yen."

Ini-yakan ni Jesus tang Jerusalem

41 Asing alenget da si Jesus ong siodad
ig gatorongan na ra, ini-yakan na ra tang
Jerusalem. 42 Ig ganing tanandia, "Ay ya-
mong mga taga Jerusalem! Mga nata-
wanan mi ka rin lamang ong kaldaw ang
na mga onopa tang mapagtorol ta kao-yan
ong banoa mi! Piro maski ngani mandian,
midio may pagdapa pa ong mga kinaisipan
mi agod indi amo mangaintindi. 43 Komabot
tang kaldaw nga ang logar mi palibotan
tang mga kasoay mi, ig a-lawan amo nira
ong dobali may dobali agod anda rang pisan
ay malapotan mi. 44 Yamong tanan atan
ong teled, patayen amo nira ig lobot nirang
gebaen tang siodad mi may ang alalawig
ang mga padir na. Anda enged ay mabo-
wan ong mga batong pamagtara-paw ta-
pawan ang asia. Tenged indi inintindi mi
tang pagkabot tang Dios para ilibri amo."

Pinalayas ni Jesus tang mga pamagpabakal don ong Timplo

(Mateo 21:12-17; Marcos 11:15-19; Juan 2:13-22)

45 Pagakabot nira ong Jerusalem, siminled si Jesus ong Timplo ig pinalayas na tang tanan ang pamagpabakal ta mga ayep ang igsaragda don.† 46 Ganing tanandia ong nira, "Ga-tang ong Sagradong Kasolatan, ang balay tang Dios logar ang parangadian.‡ Piro yamo, bindoat mi rang paragsirimetan ta mga takawan!"§
47 Kaldaw-kaldaw, pagtoldok si Jesus ong teled tang Timplo. Ang mga pangolokolo ong mga padi, ang mga manigtoldok tang Katobolan, asta ang mga pangolokolo ong banoa, pamagdilem ta midios agod mapapatay nira si Jesus. 48 Piro anday naboat nira tenged pisan ang gangawili tang tanan ang taw ang mamasi ong nandia.

20

Ang te-ma mga ong aypa nagalin tang podir ni Jesus

(Mateo 21:23-27; Marcos 11:27-33)

‡ 19:29 19:29 Ang borak tang ayong "olibo" magang borak ta sirgoilas. § 19:37 19:37 Ang mga "sinagpan" ni Jesus belag ta maning ang tampolok lamang may doroa, kondi asta ang domang taw ang pirming pamansitabid ong nandia.
* 19:38 19:38 Salmo 118:26 † 19:45 19:45 Asing tokaw, ang mga Judio pamagbolontad ong Dios ta mga ayep sigon ong Katobolan para ong mga kasalanan nira. Animan don ong Timplo may mga taw ang pamagpabakal ta mga ayep ang igsaragda, piro ang doma ong nira pamagdaya ong mga taw, tenged agpamalen nira tang mga agpabakal nirang asi.
‡ 19:46 19:46 Isaias 56:7 § 19:46 19:46 Jeremias 7:11

[1] Tatang kaldaw, mintras pagtoldok si
Jesus ong mga taw don ong teled tang Tim-
plo ig pagpatako tang Mo-yang Balitang
nagalin ong Dios, pinalengetan tanandia
tang mga pangolokolong padi may ang mga
manigtoldok tang Katobolan, aroman ka
nira tang mga mepet tang banoa. [2] Ganing
tanira ong ni Jesus, "Aningen mo ong ya-
men onopay podir mong magboat tang
mga bagay ang na tarin ong Timplo. Sinopa
tang nagtorol ong nio tang podir ang asia?"
[3] Ganing si Jesus ang siminabat, "Te-
maen amo ka yen. Sabateno nindio. [4] Ong
aypa nagalin tang podir ni Juan para mag-
boniag? Ong Dios bato obin ong taw?"
[5] Ig namagampang-ampang tanira mga
onopay isabat nira. Ganing tanira, "Mga
aningen ta 'nagalin ong Dios,' maning ka
tanandia ong yaten 'Oman, angay indi amo
namagparet ong ni Juan?' [6] Piro mga man-
ing ita 'nagalin ong taw,' banggilen ita tang
tanan ang taw. Tenged pamagparet tani-
rang si Juan propita tang Dios." [7] Animan
siminabat lamang tanira ang ganing, "Indi
ami gatako."
[8] Ig ganing si Jesus ong nira, "Mga man-
ing don, indio ka magbeg ong nindio mga
ong aripa pagalin tang yen ang podir ang
magboat tang mga bagay ang na."

Ang palimbawa natetenged ong kaobasan may ang mga agsador

(Mateo 21:33-46; Marcos 12:1-12)

[9] Oman inistoria ni Jesus ong mga taw
tang palimbawang na. "May tatang taw
ang nagloak ta mga obas* ong tanek na.
Pagatapos, inintriga na tang kaobasan ong
mga agsador, ba-lo tanandia nagbiahi ong
alawid ang logar ig naboay don. [10] Asing
timpo rang igparangalap, sinobol na tang
tatang torobolon na para mangomit tang
parti na. Piro pagkabot don, binogbog
tang mga agsador tang torobolon ang asi
ig pinaolik nirang anday ekel na. [11] Oman
nanobol si tang may nandia ong tata pang
torobolon na. Piro binogbog si ka nira
tang torobolon ang na, pinaeyak ig pinaolik
kang anday ekel na. [12] Mandian, nanobol
pa ka enged tang may nandia ong ya-long
torobolon na. Narin sinibatan nira, tapos
sinolmon ong loa tang kaobasan. [13] Oman
ganing tang may nandia ong sadili na,
'Onopa bato tang boateno? Mo-ya pa sig-
oro, ang palanggao ang anao ra lamang
mismo tang tobolono don. Balampa galan-
gen nira tanandia.' [14] Piro asing itaen tang
mga agsador tang ana nang gingabot da,
ganing tanirang namagampang-ampang,
'Asia ra tang manonobli! Patayen ta tanan-
dia agod magimong yaten da tang kaobasan
ang na.' [15] Animan dinep ang lagi nira,
ginoyodan ong loa tang kaobasan ig don
pinatay.

"Mandian," ganing si Jesus, "onopa
bato tang boaten tang may nandia tang
kaobasan ong mga agsador ang asi? [16] Ang
boaten na, molik tanandia ig pamatayen na
ka tanira! Oman yintriga na si ong doma
tang kaobasan na."

Pagabasi tang mga taw, ganing tanira,
"Balampa ra lamang anda kay mainabong
maning ta si!" [17] Pina-dekan tanira ni Jesus
ig ganing, "Mga maning don tang agganing
mi, onopa bato tang maliag yaning tang ga-
tang ang narin ong Sagradong Kasolatan:

'Ang batong pinlek tang mga manigpa-deng
tang balay,
Yay ang ginamit tang Dios ig nagimong
kaimportantian
ong tanan ang batong pagpabaked
tang balay.'†

[18] Ang mabegtak ong batong narin, malapik-
lapik. Ig ang mabegtakan ta sia, marameк-
remek ang enged!"‡

Ang te-ma natetenged ong pagbayad ta bois

(Mateo 22:15-22; Marcos 12:13-17)

[19] Ang kaliliagan tang mga manigtoldok
tang Katobolan ig ang mga pangolokolo
ong mga padi, don ang lagi depen da
nira si Jesus, tenged naintindian nirang
tanira tang agpataman tang palimbawang
asi. Piro gengeldan tanira ong mga taw.
[20] Animan namagelat kang lagi tanira ta
timpo. Nanol tanira ta pirapang taw ang
magpaita-itang pamagdilem ta kamatodan,
agod depdepen nira si Jesus ong mga pami-
tala na, oman dayon dang idimanda nira
ong gobirnador. [21] Ganing tang mga sinolan
ang asi ong ni Jesus, "Maistro, gata-wanan

* 20:9 20:9 Ang mga "obas," mga ong bitalang English yay ang mga "grapes." Ang itsora na pario tang borak tang wakay obin lomboy. † 20:17 20:17 Salmo 118:22 ‡ 20:18 20:18 Isaias 8:14-15

amen ang poros matod tang agbibitala mo
ig agtotoldok mo. Pario tang pagpama-dek
mo ong tanan, ig agtotoldok mo lamang
tang kamatodan natetenged ong kaliagan
tang Dios ang boaten ta mga taw. 22 Animan,
mga ong nio, sigon ong Katobolan ta, tama
ka bato ang itang mga Judio magbayad ta
bois ong Adi tang Roma§ obin indi?"
23 Piro gata-wanan ni Jesus tang aggisipen
nirang malain. Animan ganing ong nira,
24 "Ipaita mi ong yen tang tanga koartan.
Ninopang itsora ig aran tang nasolat atan?"
"Ang Adi tang Roma," tang sabat tanira.
25 Ig ganing si Jesus, "Mga maning don, i-
dol mi ong adi tang para ong adi, ig i-dol mi
ong Dios tang para ong Dios."
26 Animan indi nadep nira si Jesus ong
mga pamitala na ong talongan tang mga
taw. Ig ong kabereng nira ong sabat ni
Jesus, nagipes da lamang tanira.

Ang te-ma natetenged ong moman ang pagaboi tang mga patay

(Mateo 22:23-33; Marcos 12:18-27)

27 Oman, may atan kang mga Saduseo
ang namampaning ong ni Jesus para mane-
ma. Tanira tatang sikta tang mga Judio ang
indi pamagparet ang maboing moman tang
mga patay. 28 Ganing tanira ong ni Jesus,
"Maistro, may tobol ang sinolat ni Moises
para ong yaten ang ganing, mga mapatay
tang lali ang anday ana nira tang katawa na,
ang logod tang lali dapat katawaen na tang
babay ang asing nabalo, agod magkatinir
tanira ta ana para ong laling napatay.*
29 Mandian, may pitong mamaglogod ang
poros lali. Nangatawa tang kakan ig na-
patay ang anday ana nira. 30 Oman ang
yadoang logod nangatawa ong babay ang
nabalo, piro napatay si kang anday ana
nira. 31 Maning ka ta si tang nainabo ong
ya-lo, sa-sad ong yapito. Ang pitong mama-
glogod, napangatawa ong babay ig poros
nangapatay ang anday ana nira. 32 Asing ori
ra, ang babay napatay ka. 33 Mandian, ong
oring kaldaw, mga boien ang moman tang
mga patay, sinopa ong nirang pito tang
magimo sing katawa tang babay? Tenged
tanirang tanan nagimong katawa na."
34 Ganing si Jesus ang siminabat, "Tarin
ong kalibotan ang na, pangatawa ig
agkatawaen tang mga taw. 35 Piro ang
mga lali ig mga babay ang magapil ong
mga dapat ang boien ang moman agod
e-lan ong dobaling kaboi, indi ra tanira
mamagkaratawan. 36 Indi ra ka tanira
mangapatay tenged pario ra tanira ong
mga anghil. Tanira mga ana tang Dios,
animan binoi tanirang moman. 37 Si Moises
mismo nagpamatod nga ang mga patay
agboien ang oman. Tenged ong istoria
nang natetenged ong dibabak ang papa
ta ayo, ginoyan na tang Gino ta 'Dios ni
Abraham, Dios ni Isaac, ig Dios ni Jacob.'†
38 Piro ang Dios, belag ta Dios tang mga
patay. Tanandia Dios tang mga boi. Ig ong
pama-dek tang Dios boi tang tanan ang
taw."
39 Ganing tang domang mga manigtoldok
tang Katobolan don, "Maistro, kasinlo tang
sabat mong asia!" 40 Ig anda ray mangas ang
mane-mang moman ong nandia.

Ang maliag yaning tang titolong "Inampo ni David"

(Mateo 22:41-46; Marcos 12:35-37)

41 Ganing ong nira si Jesus, "Monopa man-
ing ta nga ang Cristo‡ Inampo ni Ading
David? 42 Si David mismo tang naganing ong
libro tang mga Kanta,
'Ganing tang Ginong Dios ong yen ang Gino:
Komaronga ong yen ang to,
43 asta ra lamang pasokono ong nio tang
tanan ang kasoay mo.'§
44 Mandian, mga 'Gino' tang ginoy ni David
ong Cristo, monopa maning ta ang tanan-
dia inampo ni David?"*

Magandam ong mga manigtoldok tang Katobolan ni Moises

(Mateo 23:1-36; Marcos 12:38-40)

45 Mintras pamamasi pa tang dorong taw
ong ni Jesus, ganing tanandia ong mga

§ 20:22 20:22 Ang "Adi tang Roma" aggoyan ta "Emperador" mga ong Tagalog. * 20:28 20:28 Ang tobol ang na mabasa ta ong Deuteronomio 25:5-6. † 20:37 20:37 Na tang inaning ni Moises asing naboay dang napatay da Abraham, Isaac, ig Jacob. Animan narin pagpamatod nga ang mga patay agboien ang oman. Mabasa ta narin ong Exodo 3:6. ‡ 20:41 20:41 "Cristo." Ya kay ang "Mesiyas." Telekan ong Bokabolario. § 20:43 20:42-43 Salmo 110:1 * 20:44 20:44 e 20:44 Sigon ong sinolat tang mga propita asta ang nasolat ka ong Mateo 1:6-16, ang Cristo nagalin ong dogo ni David, animan tanandia inampo ka kaman ni David. Piro belag lamang tanandia ta taw kondi tanandia Dios mismo. Animan tama tang goy ni David ong nandia ang ganing "yen ang Gino."

sinagpan na, 46 "Magandam amo ong mga
manigtoldok tang Katobolan ni Moises.
Dorong kalipay nirang magpanaw-panaw
ang paglambong ta marimaboat. Ig doro
kang kaliliag nirang salodoan tang mga taw
ong plasa. Mga ong simban ig ong mga
kombida, ang kaliliagan nira, komarong
ong masisinlong kalarongan ang para ong
mga importanting taw. 47 Agkalawen nira
tang mga pagkabetang tang mga babay
ang balo, asta ang balay nira. Oman
pamagpaita-ita ang tanira moro-ya ong
pagpangadi nira ta dorog kaboat ong talon-
gan tang mga taw. Animan magimong mas
mabelat pa tang silot ong nira!"

21

Ang bolontad tang babay ang balo
(Marcos 12:41-44)

1 Don pa ka si Jesus ong Timplo. Pagpa-
dek na, inita na tang mga manggaden ang
pamagbo-log tang mga bolontad nira ong
beretangan ta koarta. 2 May inita na kang
tatang babay ang balo ang doro kalised ang
nagbolontad ta doroang sinsilio. 3 Ganing si
Jesus, "Ong kamatodan, ang babay ang asia
tang nagbolontad ta mas mabael pa ong
nirang tanan. 4 Tenged tanira, ang sindol
nira ang gasobra ra lamang ong kaministi-
ran nira. Piro ang balong na, maski malised
lamang, sindol na pa tang tanan ang para
ong pangaboian na."

Natetenged ong pagdistroso tang Timplo
(Mateo 24:1-2; Marcos 13:1-2)

5 Agpagampangan tang doma ong mga
sinagpan ni Jesus tang Timplo. Kasisinlo
ono tang mga mababael ang batong gina-
mit don, asta ang mga dikorasion na ang
sindol tang mga taw. Animan ganing si
Jesus, 6 "Ang mga gitaen ming asia, komabot
tang timpong anda enged ay mabo-wan
ong mga batong pamagtara-paw ta-pawan
ang asia. Mangapegnak ang tanan!"*

Ang kaliwagan ang komabot
(Mateo 24:3-14; Marcos 13:3-13)

7 Nane-ma tanira ong ni Jesus, "Maistro,
tanopa mainabo tang inaning mong
mapegnak tang Timplo? Ig onopay mga
pasinial mga alenget dang mainabo tang
mga bagay ang asia?"

8 Siminabat si Jesus ang ganing, "Maga-
ndam amo agod indi amo maloko ta maski
sinopa. Tenged yading mamansikabot ang
magekel tang arano, ig kada tata mag-
pailala ang maning, 'Yo tang Cristo!' ig
'Kiminabot da tang oras!' Indi amo enged
mamagparet ong nira. 9 Indi amo mangelba
mga mabalita amo ta mga gira ig mga
golo. Ang mga bagay ang na kaministiran
ang mainabo, piro belag pa ta sia tang
kataposan tang kalibotan." 10 Ig ganing
pa tanandia, "Mamaggiran tang mga na-
sion ig mamagkorontran tang mga inadian.
11 Manlinog ta dorog kapoirsa, ig mangap-
atay tang mga taw ong kada logar tenged
ong letem ig ong mga masit. May makaeled
ang mga bagay ig makabebereng ang mga
pasinial ang itaen ong langit.

12 "Piro ba-lo mainabo tang tanan ang
asi, depen amo ig papagpinitinsiaen tenged
lamang ong pagto mi ong yen. E-lan
amo ong mga osgado ig prison amo nira.
Ig natetenged ka ong pagto mi ong yen,
patalongaen amo ka nira ong mga adi ig
ong mga gobirnador. 13 Ig don ya ray ang
oras ang mapagpamatod amo ong nira tang
natetenged ong yen. 14 Piro i-tang ming lagi
ong isip mi ang indi amo magpalibeg tang
kolo mi mga monopa tang pagdipinsa mi
ong sadili mi. 15 Tenged yo tang magtorol
ong nindio ta kinata-wanan ig kaosayan
ang somabat ong nira, agod indi amo kon-
traen obin soplaken ta maski sinopa ong
mga kasoay mi. 16 Ang mga ginikanan mi,
mga logod, mga kaparintian ig mga tangay
mi, yay ang magtraidor ong nindio ig mag-
intriga ong osgado. Ig ang doma ong nindio
ipapatay ang enged. 17 Asilagan amo tang
tanan tenged ong pagto mi ong yen. 18 Piro
maski maning don, ta-lingan amo pa enged
tang Dios agod maski ang tang naet ong
boa mi indi ma-lek. 19 Animan agoantaen mi
lamang tang tanan ang asia agod marisibi
mi tang kaboing anday kataposan."

Natetenged ong pagdistroso tang

* 21:6 21:6 Narin pinatako rang lagi ni Jesus nga ang Timplo tang mga Judio pegnaken ono ong parakaboton. Ig ya ray asi tang nainabo asing takon ang 70 A.D. Tenged sinled tang mga taga Roma tang siodad tang Jerusalem asing namaggiran tanira tang mga taga Israel, ig dinistroso kaman nira tang Timplo.

Jerusalem
(Mateo 24:15-21; Marcos 13:14-19)
20 Ganing pa si Jesus, "Mga itaen mi ra
nganing agpalibotan da ta mga sondalo
tang siodad tang Jerusalem, mata-wanan
mi rang alenget dang distroson. 21 Ong
kaldaw ang asi, ang mga taw ang paman-
sistar tarin ong Judea kaministiran ma-
manikad dang lagi ong kabobokidan. Ig
ang asi ong teled tang Jerusalem, dapat
mamansiloa rang lagi, ig ang mga asi ong
mga koma, indi ra mamansi-led ong siodad.
22 Tenged asi ya ray ang mga kaldaw tang
pagsiriloton, para mainabo tang tanan ang
ga-tang ong Sagradong Kasolatan. 23 Ong
mga kaldaw ang asi, kailo ka tang mga pam-
agabdet asta ang mga pamagpatiti! Tenged
komabot tang sobrang kaliwagan ong kali-
botan ang na. Ig matalapoan da tang mga
inampo ni Israel tang kasisilagen tang Dios.
24 Mangapatay tang doma ong gira, ig ang
doma biagen, oman e-lan ong sari-saring
mga banoa. Ig ang Jerusalem ma-mok ta
mga taw ang belag ta Judio ang mandegdeg
ong mga gangabo-wan don, mintras agpag-
nan pa tanira tang Dios."

Ang pagbalik ni Jesus ong kalibotan
(Mateo 24:29-31; Marcos 13:24-27)
25 Ganing pa si Jesus, "May mga pasinial
ang itaen mi ong kaldaw, ong bolan, asta
ong mga bitokon. Ig tarin ong tanek,
mamansieled ig mangataranta tang mga
taw ong kada logar tenged ong lampak
tang mababael ang langeb. 26 Kentang tang
mga taw ong sobrang eled nira ang ono-
ray mainabo tarin ong kalibotan. Tenged
pakedegen tang tanan ang bagay ang ag-
gitaen ong langit. 27 Ig yo, ang Ana ta
Taw, itaeno ang tatabid ong tatang onom
ang pabalik ong kalibotan, ang pagekelo
tang makabebereng ang gaem ig kadenge-
gan. 28 Mga magimpisa rang mainabo tang
mga bagay ang na, mangalipay amo ra ig
magelat-elat,† tenged alenget da tang pa-
grilibrien tang Dios ong nindio."

Ang adal ang nagalin ong papa tang igos
(Mateo 24:32-35; Marcos 13:28-31)
29 Inistoria pa ni Jesus tang palimbawang
na. "Telekan mi tang papa tang igos, ig
ang domang papa ta ayo. 30 Mga itaen mi ra
ngani narin ang pangolbot da, gata-wanan
ming alenget da tang koarisma. 31 Pario ka
ta si, mga itaen mi ra nganing gainabo ra
tang mga bagay ang inaningo ong nindio,
mata-wanan ming alenget dang maggaem
tang Dios bilang adi. 32 Tandan mi: May
doma ong mga taw ang gangaboi mandian
ang kabotan pa nira tang mga bagay ang
nang mainabo. 33 Malipat tang langit may
ang tanek, piro ang yen ang mga bitala
magpadayon ang anday kataposan."

Magbantay amo ong pagbalik ni Jesus
34 Ganing si Jesus ong nira, "Bantayan mi
tang mga sadili mi, itaben ya ra lamang
ay maboat mi ang magpagosto amo tang
kalipay, magpabaleng ig magdemdem tang
mga irintindien mi ong kaboi mi tarin
ong kalibotan. Oman golpi among kab-
otan tang kaldaw ang asi ang indi amo
nabantay. 35 Tenged ang tanan ang taw
ong ta-paw tang kalibotan, kabotan ang
enged tang kaldaw ang asi ang gelaten nira.
36 Animan magbantay amo ong tanan ang
oras. Mangadi among pirmi para oldan
amo ta mapoirsang nem ong pagtaralon-
gaen mi tang tanan ang kaliwagan ang
komabot. Ig mga mata-liban mi si, indi amo
maeyak ang tomalonga ong yen, ang Ana ta
Taw."
37 Kaldaw-kaldaw pagtoldok si Jesus ong
Timplo. Mga apon da, pagalin tanandia
ong siodad ig don gapoyat ong Bokid tang
Kaoliboan. 38 Māga pa ong damal-damal,
pamansipaning da tang mga taw don ong
Timplo para mamamasi ong nandia.

22

Plano para patayen si Jesus
(Mateo 26:1-5; Marcos 14:1-2; Juan 11:45-53)
1 Galenget da tang bispiras tang Pista
tang Tinapay ang Anday Pampalsa na. Ang
bispiras ang na yay ang aggoyan Pista
tang Pagta-lib tang Anghil. 2 Ang mga
pangolokolo ong mga padi may ang mga
manigtoldok tang Katobolan, pirming pa-
magdilem ta midios para mapapatay nira si
Jesus ang indi magkagolo, tenged gengel-
dan tanira ong mga taw.

Napaoyon si Judas ang traidoron na si Jesus
(Mateo 26:14-16; Marcos 14:10-11)

† 21:28 21:28 "mangalipay amo ra ig magelat-elat." Ong bitalang Grigo: kendeng amo ig simingara

[3] Oman, ginaeman da ni Satanas si Judas
ang aggoyan ta Iscariote, tata ong tam-
polok may doroang apostolis. [4] Nagpanaw
si Judas ig nagigampang ong mga pan-
golokolo ong mga padi may ong mga kap-
itan tang mga goardia tang Timplo mga
monopa yintriga na si Jesus ong nira.
[5] Nangalipay tanira ta mo-ya ig naganing
tanirang oldan nira ono si Judas ta koarta.
[6] Napaoyon tanandia, ig nagimpisa rang
nagelat ta tamang timpo para maintriga na
si Jesus ang anday matako.

Nagsimpan da Jesus ta panapon para ong pista

(Mateo 26:17-25; Marcos 14:12-21)

[7] Kiminabot da tang bispiras tang Pista
tang Tinapay ang Anday Pampalsa na,
kaldaw ang pagpatay ta mga karniro para
ong Pista tang Pagta-lib tang Anghil.*
[8] Sinobol ni Jesus si Pedro may si Juan ig
ganing ong nira, "Panaw amo ig magsim-
pan amo ta yapon ta para ong pista."
[9] "Ong ari ami pa magsimpan tang yapon
ta?" tang te-ma nira ong nandia.
[10] Siminabat si Jesus, "Paning amo ong
lansangan. Don may mabagat ming
tatang laling pagtakan ta tang bangang
wi. Datonon mi tanandia, ig don ong
balay ang teldan na, [11] aningen mi tang
may nandia tang balay, 'Pagpate-ma
tang Maistro mga aripa tang koartong
panaponan na mandian ang pista, aroman
na tang mga sinagpan na.' [12] Asia itoldok na
ong nindio tang tatang marogal ang koarto
ong dibabaw ang may mga garamiten dang
lagi don. Don amo magsimpan." [13] Animan
napanaw da tanira ig ang onopay inaning
ni Jesus ya kay ang kinabotan nira. Ig
nagsimpan tanira tang panapon nira para
ong pista.

Ang Sagradong Panapon

(Mateo 26:26-30; Marcos 14:22-26; 1 Corinto 11:23-25)

[14] Asing kiminabot tang oras, kiminarong
da si Jesus para manapon aroman na tang
mga apostolis na. [15] Ganing si Jesus ong nira,
"Naboayo rang gaildaw ang maka-pen amo
yen mandian ong panapon tang Pista tang
Pagta-lib tang Anghil, ba-lō magpinitinsia.
[16] Agganingo ong nindio, indio ra moman
ang mamangan ta na asta indi mainabo
don ong inadian tang Dios tang matod ang
maliag yaning tang pistang na."
[17] Oman bindiotan na tang tatang kopang
bino ig pagatapos ang nagpasalamat ong
Dios, sindol na ong mga sinagpan na.
Ganing tanandia, "Risibien mi narin, ig
pagparti-partian mi. [18] Agganingo ong nin-
dio, mimpisa mandian, indio ra moman
ang manginem ta binong maning ta na ang
pagalin ong obas,† asta indi komabot tang
kaldaw ang maggaem da tang Dios bilang
adi."
[19] Oman, namisik tanandia ta tinapay ig
nagpasalamat si. Pinisi-pisi na ig sindol na
si ong nira ang ganing, "Na tang yen ang
sinangoni ang agbobolontad para ong nin-
dio. Boaten mi narin bilang pagdemdem
ong yen." [20] Pagatapos nirang nanapon,
maning si ka don tang bindoat na ong bino.
Bindiotan na si tang kopa ig minaning,
"Na tang ba-long inigoan tang Dios para
ong nindio, ang agpabakeden tang yen ang
dogo, ang mailat para ong nindio.‡
[21] "Piro tandan mi. Ka-pen ta tarin ang
pamangan tang magtraidor ong yen. [22] Yo,
ang Ana ta Taw, mapatay sigon ong plano
tang Dios. Piro kailo ka tang taw ang
magtraidor ong yen!" [23] Ig namagtere-ma
te-man tanira mga sinopa ong nira tang
magboat ta maning ta si.

Ang pinagdiskosionan mga sinopa tang kaimportantian

[24] Pagatapos ta si, namagdiskosionan
tang mga sinagpan na mga sinopa ong nira
tang kaimportantian. [25] Ganing si Jesus
ong nira, "Ang mga adi tarin ong kalibotan

* 22:7 22:7 Kada takon, ang "Pista tang Tinapay ang Anday Pampalsa na" agsilibraen tang mga Judio ong teled ta pitong kaldaw. Ang bispiras tang kapistan, yay ang labing pamagsimpan tang kada pamilia ta ispisial ang panapon ong pagsilibra nira tang "Pista tang Pagta-lib tang Anghil." Ang pistang narin para demdemen nira tang paglibri tang Dios ong mga kamepet-mepetan nira ong mga taga Ehipto, asing timpo ni Moises. Mabasa ta tang natetenged ong mga pistang narin ong Bokabolario, asta ong Exodo 12:18-20 ig Deuteronomio 16:5-8. † 22:18 22:18 Ang "bino" tatang klasi ta irinemen ang agboaten ong wi tang obas. Telekan ka ong Bokabolario. ‡ 22:20 22:20 Sigon ong "ba-long inigoan," mapatawad ita ong mga kasalanan ta tenged ong dogo ni Jesus ang siminorok, mga magparet ig magto ita ang si Jesus yay ang Ana tang Dios ig ang maglibri ong yaten.

mareges ang manobol ong mga sinakepan
nira. Ig ang mga pamaggaem, galiliag pa
tanirang goyan ‘tangay tang banoa.’ 26 Piro
indi amo magogali ta maning ta sia. Ang
ga-tang ong alawig, dapat tanandia tang
magpababak, ang midio ogali ta tatang kar-
ian. Ig ang pangolokolo, dapat tanandia
tang magsirbi ong mga aroman na. 27 Sinopa
bato tang taw ang mas alawig tang dengeg
na? Ang kakarong ong lamisan obin ang
pagsirbi ong nandia? Belag bato ta asing
kakarong? Piro ang yen ang ogali tarin ong
nindio, ogali ta tatang torobolon.
28 “Yamo, pirmi among aromano ong
tanan ang mga pagsobok ong yen, ig in-
dio bino-wanan mi. 29 Ig tenged sindolano
tang yen ang Tatay ta podir ang maggaem,
oldan amo ka yen ta podir ang maggaem.
30 Mamangan amo ig manginem ang ka-
peno ong yen ang Inadian, ig komarong
amo ong mga trono para magekel ig magos-
gar ong tampolok may doroang tribo ang
nagalin ong dogo ni Israel.”

Minaning dang lagi si Jesus ang si Pedro magbo-li
(Mateo 26:31-35; Marcos 14:27-31; Juan 13:36-38)

31 Oman minaning si Jesus ong ni Simon,
“Yawa, Simon, mamasia! Pina-dol ni Sa-
tanas ig pinagnan tanandia ang sobokan
amo nandiang tanan.§ 32 Piro pinangadiong
indi malipat tang pagtalig mo ong yen. Ig
mga nagbalik da tang nem mo ong yen,
papoirsaen mo ka tang nem tang mga logod
mo.”
33 Siminabat si Pedro, “Magino, simpano
rang mapriso ig mapatay ang aroman mo.”
34 Ganing si Jesus, “Tandan mo na, Pedro.
Ba-lo manolōk tang mano mandian ang
garamal, ma-long bisisang magbo-li ang
maning india gailala ong yen.”

Magsimpan amo

35 Pagatapos, sine-ma tanira ni Jesus, “As-
ing sinobol amo yen ang anday ekel ming
binagteng, poyo-poyo ig rapak, kinorang
amo ta maski onopa?”
“Anda, Magino,” tang sabat nira.
36 Ganing ka si Jesus, “Piro mandian, mga
may binagteng obin poyo-poyo, e-lan mi.
Ang anday ged, dapat ipabakal na tang
lambong na ig mamakal. 37 Tenged ag-
ganingo ong nindio, kaministiran main-
abo ong yen tang nasolat ong Kasolatan,
ang ganing, ‘Binilang tanandia ong mga
kriminal.’* Tenged gainabo ra tang tanan
ang nasolat natetenged ong yen!” 38 Oman
ganing tang mga sinagpan na, “Gino, nani
ra tang doroa nga gedan!”
Ig ganing si Jesus, “Tama ra sia!”

Asing nangadi si Jesus ong Getsemani
(Mateo 26:36-46; Marcos 14:32-42)

39 Pagatapos ta si, nagalin si Jesus ig na-
paning ong Bokid tang Kaoliboan, pario
tang agboaten nang pirmi. Siminabid ka
tang mga sinagpan na. 40 Pagakabot don,
ganing si Jesus ong nira, “Mangadi amo ang
indi amo madeg ta tokso.”
41 Oman napaning tanandia ong tokawan
don ong alawid-lawid. 42 Dayon ang lim-
inod ig nagampo ong Dios ang ganing,
“Tatay, mga maimo lamang, indio ra pa-
pasaren mo ong kaliwagan ang na.† Piro
belag tang yen ang kaliagan tang dapat
ang matoman, kondi ang kaliagan mo.”
43 [Napaita ong nandia tang tatang anghil
ang nagalin ong langit, ig pinapoirsa tang
nem na. 44 Agliwagan tanandia ta mo-ya,
animan nangadi pa enged bogos ong nem
na. Totorok ong tanek tang inang na, ang
midio mababael ang patak ta dogo.]
45 Kimindeng tanandia pagatapos nang
nangadi ig nagbalik ong mga sinagpan na.
Kinabotan na tanirang gangapoyat tenged
ong sobrang pagsinti nira. 46 Ganing si Je-
sus, “Angay gangapoyat amo? Mambangon
amo ig mangadi agod indi amo madeg ta
tokso.”

Dinep si Jesus
(Mateo 26:47-56; Marcos 14:43-50; Juan 18:3-11)

47 Asing bibitala pa si Jesus, kiminabot da
tang dorong taw. Ang panokaw-tokawan si
Judas, ang tata ong tampolok may doroang
apostolis na. Napalenget si Judas para iton-
gan na si Jesus. 48 Piro ganing ong nandia si
Jesus, “Traidorono pala nio, yo, ang Ana ta
Taw, ong tatang itong?”

§ 22:31 22:31 “sobokan amo nandiang tanan.” Ong bitalang Grigo: “sirien amo ang midio trigo.” Maliag yaning, agod itaen mga may atan ong nira ang palbag ong ni Jesus. * 22:37 22:37 Isaias 53:12 † 22:42 22:42 Ong bitalang Grigo: “Tatay, mga maimo lamang, ipalawid mo ong yen tang kopang na.”

49 Asing itaen tang mga sinagpan na ang
aroman na mga onopa tang mainabo, gan-
ing tanira, “Magino, bomatok ami ra?” 50 Ig
dayon ang laging tinagpas tang tata ong
mga aroman na tang torobolon tang kalaw-
igan ang padi, ig nalampong tang talinga
nang to.
51 Piro ganing si Jesus, “Tama ra sia!”
Tapos inapap ni Jesus tang talinga tang
torobolon ig nago-ya.
52 Oman minitala si Jesus ong mga pan-
golokolo ong mga padi ig ong mga kap-
itan tang mga goardia tang Timplo, asta
ong mga mepet tang banoa. Tenged tani-
rang tanan namansipaning don para depen
tanandia. Ganing si Jesus ong nira, “An-
gay? Yo, kriminalo ang pamagekel amo ta
mga ispada may pamalo? 53 Kaldaw-kaldaw
pagtoldoko ong Timplo, ig don amo ka, piro
angay indiong lagi dinep mi? Piro timpo mi
ra mandian, ig paggaem da tang kalainan.”

Nagbo-li si Pedro ang ganing indi ono gailala na si Jesus

(Mateo 26:57-58, 69-75; Marcos 14:53-54, 66-72; Juan 18:12-18, 25-27)

54 Oman dayon dang dinep nira si Jesus
ig ingkelan nira ong balay tang kalawigan
ang padi tang mga Judio. Si Pedro pala
dadaton ong nira, piro don lamang ong
alawid-lawid, asta na-led ong kodal. 55 Asing
napadet da tang apoy ong ka-ngan tang ge-
ley ang plasa, kiminarong tang mga taw
ong binit na, ig minimbeng da ka si Pe-
dro ong nira. 56 Inita tanandia ta tatang
torobolon ang babay don. Pinanengnengan
na si Pedro ta mo-ya ig minaning ong mga
taw don, “Ang taw ang na aroman ka ni
Jesus!”
57 Piro nagbo-li si Pedro. Ganing tanan-
dia, “Abaw, indio ngani gailala ong taw ang
asing agganingen mo!”
58 Indi naboay, inita si ka tanandia tang
tatang lali ig ganing, “Yawa tata ka ong mga
aroman na!”
Piro siminabat si Pedro, “Yawang tawa!
Belago baya ta aroman tang taw ang asi!”
59 Pagata-lib ta mga tang oras, rineges pa
ka enged tang tatang taw, “Ang taw ang na,
aroman ang enged ni Jesus! Tata kang taga
Galilea!”
60 Piro siminabat si Pedro, “Way inayo!
Anday kalibotano tang onopay agbibitala
mo!”
Indi pa gatapos tang bibitala na, golping
timinolok tang mano. 61 Minalied tang Gino
ig pina-dekan na si Pedro, ig nademdeman
da ni Pedro tang inaning tang Gino ang gan-
ing, “Ba-lo manolōk tang mano mandian
ang garamal, ma-long bisisang maning ang
india gailala ong yen.”
62 Ig nagalin si Pedro ang dorong i-yak na.

Ininsolto si Jesus ig pinatakan tang palo

(Mateo 26:67-68; Marcos 14:65)

63 Mandian, asing oras kang asi, si
Jesus agginsolton ig agpatakan tang palo
tang mga pamagbantay ong nandia.
64 Pinedengan nira ig ganing ong nandia,
“Abir, pinton mo mga sinopay pamalo ong
nio!” 65 Ig yadi pang mga malalain ang bitala
tang agganing nira ong nandia.

Pinatalonga si Jesus ong tanan ang mga opisialis tang banoa

(Mateo 26:59-66; Marcos 14:55-64; Juan 18:19-24)

66 Pagaramal, namagbaragat-bagat tang
mga mepet tang mga Judio ig ang tanan
ang mga opisialis tang banoa,‡ aroman nira
tang mga pangolokolong padi ig ang mga
manigtoldok tang Katobolan. Oman pinat-
alonga si Jesus ong nirang tanan ig sine-ma
nira ang ganing, 67 “Magbega ra ong yamen!
Yawa ra tang Cristo?”
Siminabat si Jesus, “Begen amo man yen,
indi amo ka magparet. 68 Ig mga te-maen
amo man yen, indi amo ka somabat. 69 Piro
mimpisa mandian, yo, ang Ana ta Taw,
komarongo ra ong to tang Makagagaem
ang Dios.”
70 Ig ganing si tanirang tanan ang nane-
ma, “Maliag mong yaning, yawa tang Ana
tang Dios?” Ganing si Jesus, “Yamo ra ka
tang naganing ang yo ka kaman.”
71 Oman ganing tanira, “Onopa pay do-
mang pamatod pang dilemen ta? Binasi ta
rang nagalin ong sadiling anga na!”

23

Pinatalonga si Jesus ong ni Pilato

(Mateo 27:1-2; 11:14; Marcos 15:1-5; Juan 18:28-38)

‡ 22:66 22:66 Ang mga “opisialis tang banoa” yay ang aggoyan ta “Sanedrin” mga ong bitalang Tagalog. Telekan ka ong Bokabolario, ong “Sanedrin.”

1 Oman namansi-deng da tanirang tanan
ig ingkelan nira si Jesus ong talongan ni
Pilato.* 2 Don masigbegay tanira tang mga
riklamo nirang kontra ong ni Jesus. Gan-
ing tanira, “Ang taw ang na, nadep amen
ang pagdolo-dolo ta bitala ong yamen ang
masig ka Judio. Kokontra tanandiang mag-
bayad ta bois ong Adi tang Roma, ig pag-
pailala pa ong mga taw ang tanandia ono
tang Cristo, maliag yaning tatang adi.”
3 Sine-ma ni Pilato si Jesus, “Onopa? Matod
ang yawa tang adi tang mga Judio?”

Siminabat si Jesus, “Yawa ra ka tang
naganing.”

4 Oman ganing si Pilato ong mga pan-
golokolong padi ig ong mga taw, “Anday
itaenong kakamalian tang taw ang na para
sintinsian tanandia.”

5 Piro namagreges pa ka enged tang mga
taw, ig ganing tanira, “Ong agtotoldok na,
agsolsolan na tang mga taw ong bilog ang
Judea. Inimpisan na ong Galilea ig mandian
tarin da.”

Si Jesus ong talongan ni Herodes

6 Pagabasi ta narin ni Pilato ang nagalin
ong Galilea si Jesus, sine-ma na mga taga
Galilea kaman. 7 Ig asing mata-wanan nang
si Jesus gasakepan pala ni Herodes, ang
pangolokolo ong Galilea, pinekel na ong
taw ang asi. Tenged ong oras ang asi,
nāton ang don ka si Herodes ong Jerusalem.
8 Nalipay ang pisan si Herodes asing pagaita
na ong ni Jesus. Doro rang gabalitan na
natetenged ong nandia, ig naboay da tang
andem nang itaen na. Dorong kaliag nang
magboat si Jesus ta mga milagro agod itaen
na. 9 Animan nane-ma tanandiang nane-ma
ong ni Jesus, piro inding pisan siminabat si
Jesus maski ge-ley lamang.

10 Don ka tang mga pangolokolo ong
mga padi asta ang mga manigtoldok. Sigi
lamang tang pagbandan nira ong ni Jesus.
11 Gine-ley ge-ley pa ni Herodes si Jesus ig
inintirimis, aroman na tang mga goardia
na. Ong ori, pinatokan nira si Jesus ta
masinlong lambong ta adi ig binalik nira
ong ni Pilato. 12 Ong kaldaw kang asi, nag-
imo rang magtangay da Herodes ni Pilato,
ang dati pagsoayan.

Si Jesus sinintinsian ang patayen

(Mateo 27:15-26; Marcos 15:6-15; Juan 18:39 —19:16)

13 Pinagoy ni Pilato tang mga pangolokolo
ong mga padi ig ang mga pangolokolo ong
banoa, asta ang mga taw. 14 Ganing si Pilato
ong nira, “Ingkelan mi tang taw ang na
ong yen ong talak nang ganing amo initeg-
iteg na tang mga taw ang mamanggolo.
Inimbistigaro ong talongan mi, ig initao
ang anday kamatodan tang mga agbaban-
dan mi ong nandia. 15 Maski si Herodes,
maning ka ta si. Animan pinabalik na ong
yaten. Ang taw ang na, indi dapat sintin-
sian ta kamatayen tenged anday talak na.
16 Animan, palon da lamang tanandia ba-
lo palpatan.” 17 [Maning ta si tang binitala
ni Pilato, tenged kada Pista tang Pagta-lib
tang Anghil, kaministiran ang magpalpat
tanandia ta tatang priso para ong mga
taw.]†

18 Piro delelengan ang namansiteg tang
mga taw, “Patayen tang taw ang asia! Si
Barabbas tang palpatan!” 19 Si Barabbas
ang na napriso tenged aroman tanandia
tang mga ribildi asing namanggolo ong
Jerusalem, ig namatay pa ta taw.

20 Mandian, minitala sing oman si Pilato
ong mga taw, tenged ang kaliliagan na si
Jesus tang palpatan. 21 Piro namansiteg si
tang mga taw, “Ilansang ong kros! Ilansang
ong kros!”

22 Ya-long bisis dang minaning si Pilato
ong nira, “Angay? Onopay bindoat nang
malain? Anda kay initao ang talak na ang
dapat tanandia patayen. Palon da lamang
ba-lo palpatan.”

23 Piro mas sinodoan pa tang mga taw
tang iteg nira, ig namagpareges tanirang
dapat ilansang si Jesus ong kros. Ig ong
kaboayan, napanonot da lamang si Pilato
ong kaliagan tang mga taw ang pamansiteg.
24 Animan sinintinsian na si Jesus sigon ong
kaliliagan nira. 25 Ig sigon ong agpa-dolon
nira, pinalpatan na si Barabbas, ang taw
ang nanggolo ig namatay pa ta taw. Oman
inintriga ong nira si Jesus para boaten tang
galiliagan nira.

* 23:1 23:1 Si Pilato taga Roma ig belag ta Judio. Tanandia tang gobirnador tang Judea asing timpo ni Jesus. † 23:17 23:17 Ang birsikolong na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo.

Linansang si Jesus ong kros

(Mateo 27:32-44; Marcos 15:21-32; Juan 19:17-27)

26 Asing ekel da nira si Jesus para ilansang,
may nabagat nirang tatang taw ang nagalin
ong bokid. Na si Simon ang taga Cirene.
Inawidan nira tanandia, ig pinatakan ong
nandia tang kros ang dadaton ong ni Jesus.
27 Agdatonon si Jesus ta dorong taw,
katabid da don tang mga babay ang
pamagini-yak ig pamagdayag tenged ong
nandia. 28 Binalied tanira ni Jesus, ig
minaning ong nira, "Yamong mga babay
ang taga Jerusalem! Indio ra i-yakan mi.
Ang mga sadili mi ra lamang tang i-yakan
mi asta ang mga ana mi. 29 Tandan mi.
Komabot tang kaldaw ig maganing tang
mga taw, 'Masoirti tang mga bog ig ang
mga indi pamagabdet, asta ang mga indi
pamagpatiti.' 30 Ong mga kaldaw ang asi,
aningen tang mga taw, 'Balampa mapegnak
tang mga bokid ong yamen, ig tampekan
ami tang mga bolod!' 31 Tenged mga maning
ta na tang bindoat nira ong yen, ang anday
talako, onopa enged tang mainabo ong mga
taw ang may mga talak nira?"‡
32 May ingkelan pa nirang doroang krim-
inal para patayen ang ipadengan ong ni Je-
sus. 33 Asing kiminabot tanira don ong logar
ang aggoyan ta Doli ta Kolo, dayon dang
linansang nira si Jesus ong kros. Linansang
ka nira tang doroang kriminal, ang kros
tang tambilog gampir ong to ni Jesus ig ang
tata gampir ong wala. 34 [Ganing si Jesus,
"Tatay, patawaden mo tanira tenged indi
gata-wanan nira tang agboaten nira."]

Namagparabonlokan tang mga goardia
para parti-partien nira tang mga lambong
ni Jesus. 35 Pamansi-deng don ig paman-
sitelek tang mga taw mintras aglibaken
pa si Jesus tang mga pangolokolong Judio.
Ganing tanira, "Linibri na tang doma, man-
dian, telekan ta mga malibri na tang sadili
na. Tanandia ono tang Cristo, ang ading
pinilik tang Dios!"
36 Agginsolton ka tanandia tang mga
goardia. Pinalengetan nira tanandia ig
agdoydoyan nira ta binong maka-lem.
37 Ganing tanira, "Mga yawa tang adi tang
mga Judio, abir, ilibri mo tang sadili mo!"
38 Ig don ong may kokoloan na may kara-
tolang sinolatan [ong bitalang Grigo, Latin
may Hebreo], "Na tang Adi tang mga Ju-
dio."
39 Asta ang tata ong mga kriminal ang
linansang don ang aroman ni Jesus, nan-
ginsolto ka ong nandia ig ganing tanandia,
"Ganinga, yawa tang Cristo! Abir, ilibri mo
tang sadili mo asta yami!"
40 Piro sinambleng tanandia tang aroman
nang kriminal ang ganing, "India geldan
ong Dios? Sinintinsian ita kang pario tang
taw ang na! 41 Tama lamang ang sintinsian
itang doroa ta maning ta na, tenged ong
bindoat ta. Piro tanandia, anday talak
na." 42 Ig ganing pa tang kriminal, "Jesus,
demdemeno nio mga paggaema ra bilang
adi."
43 Siminabat si Jesus, "Agganingo ong nio,
mandian ang lagi e-lana yen ong Paraiso."

Ang pagapatay ni Jesus

(Mateo 27:45-56; Marcos 15:33-41; Juan 19:28-30)

44 Asing ko-to ra ang magalas dosi ra,
nalipat tang kaldaw ig nangi-lep tang kali-
botan tegka alas tris tang apon. 45 Ig ya
kay ang golping pagaba-bak tang ka-ngan
tang kortinang dorog kabael ang don ong
Timplo.§ 46 Miniteg si Jesus ta mapoirsa ang
ganing, "Tatay, gintrigao ra ong nio tang
yen ang ispirito." Ig pagabitala na ta si,
nabontok da tang linawa na.
47 Asing itaen tang kapitan tang mga
goardia tang nainabo, nagdayaw tanandia
ong Dios ang ganing, "Matod ka kaman ang
anday talak na tang taw ang na!"
48 Ig ang nainabong narin, inita ka tang
tanan ang taw ang pamagtompok ig pa-
mansitelek don. Namansiolik tanirang
tanan ang agdēnan nira tang mga debdeb
nira, ong sobrang sinti nira. 49 Pamansi-
deng ka don ong alawid-lawid tang tanan
ang mga tangay ni Jesus, asta ang mga

‡ 23:31 23:31 Ong bitalang Grigo: Tenged mga maning ta na tang bindoat ong ayong ilaw, onopa enged tang boaten ong lango? § 23:45 23:45 Asing tokaw, ang kortinang asi aglilingeb ong Kasagradoan ang Logar don ong teled tang Timplo. Ang pagaba-bak na ong ka-ngan na, pagpaita ang libri ita rang lemenget ong Dios, komo ong kamatayen ni Jesus nakomit da tang mga kasalanan ta ang yay ang nagsagang ong yaten ong Dios.

babay ang namansitabid ong nandia na-
galin ong Galilea. Ig inita ka nira tang
nainabo.

Ang paglebeng ong ni Jesus
(Mateo 27:57-61; Marcos 15:42-47; Juan 19:38-42)

50-51 Mandian, may tatang taw don ang
aran na si Jose, ang taga Arimatea, tatang
logar tang mga Judio. Mo-ya ig mato-
lid tang taw ang na, ig kabilang ong mga
pamagelat tang kaldaw ang maggaem tang
Dios bilang adi. Tata ka tanandia ong mga
opisialis tang banoa, piro indi napaoyon
ong disision nira ang ipapatay si Jesus.
52 Mandian, napaning si Jose ong ni Pilato ig
linisinsia na mga poiding komiten na tang
sinangoni ni Jesus ong kros. 53 Pagakomit
na, binongot na ta abel ang kolit. Oman
bintang na ong lebengan ang midio koiba
ang bindoat ong pagsinsil ta bato, ig indi
pa galbengan ta patay. 54 Ang kaldaw ang
asi, Kaldaw ang Palagsimpan ig magimpisa
ra tang Kaldaw ang Igperenay.*
55 Diminaton ong ni Jose tang mga babay
ang namansitabid ong ni Jesus nagalin ong
Galilea, animan inita nira tang limbengan
ong nandia asta ang pagkabetang don tang
sinangoni na. 56 Pagatapos, namansiolik
tanira ig nagsimpan ta mga pabanglo ig
bolong ang para ong patay agod ipid ong
sinangoni na. Piro namansipenay kang lagi
tanira, sigon ong Katobolan, tenged Kaldaw
dang Igperenay.

24

Naboing oman si Jesus
(Mateo 28:1-10; Marcos 16:1-8; Juan 20:1-10)

1 Garamal pa lamang kaldaw ang Dom-
inggo, namansipaning da tang mga babay
don ong lebengan, ekel nira tang mga pa-
banglong sinimpan nira. 2 Pagakabot nira
don, kinabotan nirang naigod da tang ba-
tong agdadapa ong anga tang koiba. 3 Piro
asing siminled tanira, inita nirang anda
ra don tang sinangoni tang Ginong Jesus.
4 Asing galibeg pa tang pagirisipen nira
tenged tarin, golping napaita ong binit nira
tang doroang lali ig pisan ang sisinggat
tang mga lambong nira. 5 Ong sobrang
karaelden tang mga babay, liminod tanira
ig siminokok sa-sad ong tanek. Ganing
ong nira tang doroang lali, "Angay agdile-
men mi tang boi tani ong logar tang mga
patay? 6 Anda ra tarin. Naboi rang moman.
Demdemen mi tang inaning na ong nindio
asing don pa tanandia ong Galilea. 7 Ganing
tanandia, kaministiran ang yintriga ono
tang Ana ta Taw ong mga mapinagtalaken
ig ilansang ong kros. Piro ong ya-long
kaldaw maboing moman."
8 Ig nademdeman da tang mga babay tang
inaning ni Jesus. 9 Oman minolik da tanira
ig sinayod nira tang tanan ang na ong tam-
polok may tatang apostolis asta ong doma
pang mga aroman nira. 10 Ang mga babay
ang na, da Maria Magdalena, Juana, ig si
Mariang nanay ni Santiago. Tanira ig ang
doma pang mga babay ang aroman nira
tang namagsayod ong mga apostolis tang
nainabo don ong lebengan. 11 Piro kalaom
tang mga apostolis, kalokoan lamang tang
inaning tang mga babay. Animan indi
tanira namagparet. 12 [Piro kimindeng si Pe-
dro ig nagsinikad ang napaning ong leben-
gan. Simininek tanandia ig linipara na ong
teled, piro anday inita na poira lamang ong
mga abel ang binongot ong sinangoni ni Je-
sus. Animan minolik tanandiang gabereng
ong nainabo.]

Ang doroang taw ang agpaning ong Emaus
(Marcos 16:12-13)

13 Asing kaldaw kang asi, may doroa ong
mga sinagpan ni Jesus ang totongol ong
tatang bario ang aggoyan ta Emaus. Ang
bariong na, mga tampolok may tatang
kilomitro tang kalawid na ong Jerusalem.
14 Agpagampangan nira tang tanan ang
nainabo. 15 Ig mintras pagampang tanira ig
pagte-man, liminenget si Jesus ig siminabid
da ong nira. 16 Inita nira tanandia piro
indi nailala nira tenged midio agdapan tang
pama-dek nira. 17 Sine-ma tanira ni Jesus,
"Onopa tang agpagampangan mi?"
Siminareng tanirang doroa, ang itsora
nira pagpaitang gangapongaw. 18 Ang tata
ong nira, ang aran na si Cleopas, sim-
inabat ang ganing, "Onora enged ang india
gatako? Sigoro yawa lamang tang pagtinir
ong Jerusalem ang indi gatako tang nain-
abo ong mga kaldaw ang narin!"

* 23:54 23:54 Ang Kaldaw ang Igperenay tang mga Judio ay pagimpisa ong kaldaw ang Biyernes mga gakorop da tang kaldaw.

[19] Ganing si Jesus, “Angay? Onopa si?”

Siminabat tanira, “Ang nainabo ong ni Jesus ang taga Nazaret, tatang propita. Makagagaem tanandia ong mga bindoat na ig ong mga binitala na, maging ong pama-dek tang Dios asta ong pama-dek tang mga taw. [20] Piro ang yamen ang mga pangolokolong padi asta ang mga pangolokolo ong banoa, dinimanda nira tanandia para sintinsian ta kamatayen ig ilansang ong kros. [21] Tanandia paman tang aglaoman amen din ang maglibri tang banoa amen ang Israel. Piro ya-long kaldaw da mandian tanandiang napatay. [22] Ig mandian nagolpian ami ong binalita ong yamen tang domang mga babay ang aroman amen. Garamal pa ono napaning tanira ong lebengan, [23] ig indi ono inita nira tang sinangoni ni Jesus. Nagbalik tanirang ganing may napaita ono ong nira ang doroang anghil ig nagpatako ang naboi si Jesus. [24] Napaning ka ong lebengan tang doma pang mga aroman amen ig maning ka ta si tang kinabotan nira. Indi inita nira si Jesus.”

[25] Oman ganing ong nira si Jesus, “Ay yamong mga taw! Kalobay tang pagirisipen mi! Angay maliwag ong nindio ang magparet tang tanan ang inaning tang mga propita? [26] Belag bato tang inaning nirang kaministiran ang magpinitinsia kang lagi tang Cristo ba-lo tanandia mabalik ong paladengegan ang katengdanan na don ong langit?” [27] Oman pinaintindi ni Jesus ong nira tang tanan ang na-tang ong Sagradong Kasolatan natetenged ong sadili na, impisa ong mga libro ni Moises sa-sad ong mga sinolat tang mga propita.

[28] Mandian, alenget da tanira ong bariong paningan nira, ig midio magpadayon pa si Jesus ong pagparanawen na. [29] Piro inawidan nira tanandia. Ganing tanira, “Tania ra lamang domayon ong yamen. Gakorop da tang kaldaw.” Animan napawid si Jesus ong nira. [30] Asing ka-pen da nira si Jesus ong lamisan ang panapon, namisik tanandia ta tinapay ig nagpasalamat ong Dios, oman pinisi-pisi na ig sindol ong nira. [31] Ya ray ang pagabri tang pama-dek nira ig don nailala ra nira si Jesus. Piro golpi rang nalipat si Jesus ong pama-dek nira. [32] Ganing tang doroa, “Animan pala midio lompok tang popotokon ta ong sobrang kalipay asing pagigampang tanandia ong yaten ong dalan, ig pagsayod ong yaten tang Sagradong Kasolatan!”

[33] Dayon da tanirang kimindeng ig nagbalik ong Jerusalem. Kinabotan nirang pamagsirimet-simet tang tampolok may tatang apostolis ig ang domang mga karomanan nira. [34] Pamagampang tanira ang ganing, “Matod ka kaman ang naboing oman tang Gino! Napaita tanandia ong ni Simon!” [35] Ig sinayod ka tang doroa tang nainabo ong nira don ong dalan, ig monopa nailala nira si Jesus asing pagpisi-pisi na tang tinapay.

Napaita si Jesus ong mga sinagpan na
(Mateo 28:16-20; Marcos 16:14-18; Juan 20:19-23; Bindoatan 1:6-8)

[36] Asing pamagampang pa tanira tang mga bagay ang na, inita nirang ke-deng da si Jesus ong ka-ngan nira. [Ganing tanandia, “Asia ong nindio tang kao-yan tang Dios!”*] [37] Piro nangakibot tanira ig pinangeldan tenged ang kalaom nira, peled tang napaitang asia ong nira. [38] Animan ganing ong nira si Jesus, “Angay gaborido amo? Angay pagdoadoa amo? [39] Telekan mi tang mga kalimao ig kakayo. Yo na! Apapeno nindio ig telekan. Ang peled, anday isi na ig anday doli na. Piro yo, may atan! Pario tang gitaen mi.”

[40] [Oman, pinaita na ong nira tang mga kalima na ig mga kakay na.] [41] Asing midio indi pareten nira ong sobrang kalipay nira ig kabereng, nane-ma si Jesus ong nira, “Anday mapangan mi atan?” [42] Ig sindolan nira ta tang potol ang yan ang kindiaw. [43] Kinomit na ig pinangan na ong talongan nira.

[44] Oman minitala si Jesus ong mga sinagpan na ang ganing, “Narin tang inaningo rang lagi ong nindio tanopa asia asing aromano pa nindio: Kaministiran ang mainabo tang tanan ang sinolat natetenged ong yen ong Katobolan ni Moises, ong mga libro tang mga propita, ig ong libro tang mga Kanta.”

[45] Ig inabrian na tang pagirisipen nira agod maintindian nira tang mga Sagradong

* 24:36 24:36 “Asia ong nindio tang kao-yan tang Dios!” Maliag yaning, agpakabot ni Jesus ong nira tang kao-yan tang Dios.

Kasolatan. [46] Ganing pa tanandia, "Maning ta na tang nasolat don: Ang Cristo
kaministiran magpinitinsia ig mapatay, ig
moman ang maboi ong ya-long kaldaw. [47] Ig
kaministiran ang itoldok da ong tanan ang
mga logar, mimpisa ong Jerusalem: Mga
ang mga taw mamagtogat ong mga talak
nira, patawaden tanira tang Dios tenged
ong yen. [48] Yamo mismo tang nangaita ig
mapagpamatod tang mga bagay ang na.
[49] Tandan mi. Ipekelo ong nindio tang
Ispirito Santong pinangako tang yen ang
Tatay. Animan, indi amo magalin ong sio-
dad mintras indi pa garisibi mi tang gaem
ang magalin ong langit."

Ang pagbalik ni Jesus ong langit
(Marcos 16:19-20; Bindoatan 1:9-11)

[50] Pagatapos, ingkelan tanira ni Jesus ong
loa tang siodad tang Jerusalem. Pagak-
abot nira ong Betania, linawig na tang
mga kalima na ig binindisionan na tanira.
[51] Mintras agbindisionan na tanira, napa-
belag da tanandia ong nira [ig amat-amat
dang ingkelan ong dibabaw, don ong langit.
[52] Don ang lagi tinowan tanandia tang tanan
ang mga sinagpan na.] Pagatapos, nam-
agbalik tanira ong Jerusalem ang dorong
kalipay nira. [53] Ig pirmi ra tanira ong Timplo
ang pamagdayaw ong Dios.

Pa-kaw ang Bitala ong Mo-yang Balita sigon ong ni Juan

Ang nagsolat tang Mo-yang Balitang na ay si Juan, tata ong mga apostolis ni Jesu-Cristo. Ang tatay ni Juan ay si Zebedeo, ang tatang manigyan, ig ang nanay na si Salome. Si Juan nagto ong ni Jesus ang de-dek ong popotokon na ig agmalen tanandia ta mo-ya tang Gino.

Mabasa ta ong kapitolo 20:31 tang dailan animan sinolat ni Juan tang Mo-yang Bal-itang na, tenged ganing tanandia, "agod mamagparet amo ang si Jesus yay ang Cristo, ang Ana tang Dios, ig agod tenged ong pagto mi ong nandia, magkatinir amo ta kaboing anday kataposan." Animan yad-ing mata-wanan ta tarin natetenged ong mga milagrong bindoat ni Jesus ig mga binitala na bilang pamatod ang tanandia nagalin ong Dios. Piro ong dobali ta sia, ang karakelan ong mga kasimanoa na indi nam-agparet ang tanandia yay ang Ana tang Dios ig ang Cristong aggelaten nira. Animan ang mga pangolokolong Judio, labi pa ang mga Pariseo, pirming pamangontra ong ni Jesus tenged ong agtotoldok na ang ganing tanandia ono nagalin ong langit.

Tarin ong libro ang na, sari-saring titolo ang sindol ong ni Jesus. Ong impisa tang sinolat ang na, pinatako ni Juan ang si Jesus tang "Bitala" ang nagalin ong Dios (1:1). Gata-wanan ta mga onopa tang ga-tang ong isip may ong popotokon ta tatang taw tenged ong mga agbibitala na. Animan si Jesus aggoyan ta "Bitala" komo tenged ong nandia mata-wanan ta mga onopa tang pagirisipen may ang kaliagan tang Dios. Aggoyan ka tanandia ta "tolok" tenged tanandia tang pagtorol ta kayagan ong ki-naisipan tang mga taw (1:4). Ig aggoyan kang "Karniro tang Dios," tenged sindol tanandia bilang sagda agod makomit tang mga kasalanan tang mga taw ong kalib-otan (1:29). (Ang "Karniro tang Dios," mga ong Tagalog yay ang "Kordero tang Dios." Ang bitalang kordero nagalin ong bitalang Kastila, ig ang maliag yaning karnirong mola pa.)

Ginoyan ka ni Jesus tang sadili na ang "Mo-yang Manigbadbad" tenged nag-bolontad tanandia tang kaboi na para ong mga karniro na, ang yay ang mga taw ang gasakepan na (10:11). Ig ita, gasakepan ita ka ni Jesus mga pamagto ita ang tanandia tang Ana tang Dios ang nagalin ong langit.

Si Jesus tang Bitala ig ang Tolok

1 Asing primiro pa lamang, ba-lo bindoat
tang kalibotan, atan dang lagi tang Bitala.*
Ang Bitalang na aroman tang Dios ig ang
Bitalang na yay ang Dios. 2 Tanandia aro-
man dang lagi tang Dios impisa pa asing
primiro. 3 Tenged ong nandia, naboat tang
tanan ang bagay, ig anda enged ay naboat
mga belag ta tanandia. 4 Ang Bitalang na
yay ang pinagalinan tang kaboi, ig ang
kaboing na pario ta tatang tolok ang pag-
torol ta kayagan ong mga taw. 5 Ang tolok
ang na pisan ang sisinag ong maki-lep,
ig ang kayag na maski tanopa indi enged
agdegen tang kaki-lepan.

6 Mandian, may tatang taw ang sinobol
tang Dios, ang aran na si Juan.† 7 Sinobol
si Juan para magpatako ong mga taw
natetenged ong tolok agod ang tanan ma-
magto ong tolok tenged ong pagpamatod
na. 8 Belag ta si Juan tang tolok, kondi
napaning tanandia para lamang magpam-
atod natetenged ong tolok. 9 Si Jesus tang
matod ang tolok ang kiminabot tarin ong
kalibotan para magtorol ta kayagan ong
kinaisipan tang mga taw.

10 Piro asing tarin da tanandia ong kalib-
otan, ig maski ang tanan ang bagay naboat
tenged ong nandia, ang mga taw indi ka
enged nangailala ong nandia. 11 Napaning
mismo tanandia ong sadiling banoa na, piro
indi tanandia rinisibi tang mga kasimanoa
na. 12 Piro ang tanan ang namagrisibi ig
namagto ong nandia, tanira tang sindolan
na ta podir ang magimong mga ana tang

* 1:1 1:1 "Ang Bitala" tatang titolo ni Jesus, tenged tanandia nagimong taw ig ong mga binitala ig mga bindoat na don mata-wanan ta mga onopa tang pagirisipen may ang kaliagan tang Dios. † 1:6 1:6 Ang Juan ang narin ay si Juan ang Manigboniag, belag ta si Juan ang nagsolat tang Mo-yang Balitang na. Si Juan ang Manigboniag ya kay si Juan Bautista. Ang maliag yaning tang "Bautista" ay "Manigboniag."

Dios. [13] Nagimo tanirang mga ana tang Dios
belag ta maning ong ogaling pagpangana
sigon ong kaliliagan tang magkatawa ang
magkatinir ta ana nira, obin ong kaliagan ta
tatang lali. Ang pagimong ana nira tenged
lamang ong gaem ig ong kaliagan tang Dios.

Nagimong taw tang Bitala

[14] Ang Bitala nagimong taw ig minim-
beng ong yaten tarin ong kalibotan. Ponok
tanandia ta kao-yan ig kamatodan. Inita
amen tang makabebereng ang gaem ig
dengeg na bilang bogtong ang Ana ang
nagalin ong Dios ang Tatay.

[15] Si Juan nagpamatod natetenged ong
nandia ig naginiteg ang ganing, "Tanandia
tang agganingeno rang lagi ong nindio, ang
komabot ang domaton ong yen piro mas
alawig tang dengeg na ong yen. Tenged
indio pa gataw, atan dang lagi tanandia."

[16] Tenged bogos tang kaloy na, animan
indi malobot-lobot tang mga grasiang agto-
dol na ong yaten. [17] Tenged ang Katobolan,
sindol ong yaten ong tabang ni Moises
asing tokaw. Piro ang kaloy tang Dios
ig ang kamatodan natetenged ong nandia,
yay ang pinakabot ong yaten ni Jesu-Cristo.
[18] Maski tanopa, anda enged ay taw ang
naita ong Dios. Piro pinailala tanandia
tang bogtong ang Ana na ang yay ang Dios
mismo ig aroman ang pirmi tang Tatay na.

Ang pamatod ni Juan ang Manigboniag
(Mateo 3:1-12; Marcos 1:1-8; Lucas 3:1-18)

[19] May tatang kaldaw, ang mga pan-
golokolong Judio ong Jerusalem nanobol ta
mga padi‡ ig mga manigtabang ong Tim-
plo§ ang paning ong ni Juan para te-maen
nira mga sinopa enged tanandia. [20] Piro indi
nagbo-li si Juan kondi minaning, "Belag ta
yo tang Cristo* ang aggelaten mi."

[21] Ganing tang mga sinobol ang nane-ma,
"Mga belaga tang Cristo, sinoapa? Yawa si
Elias ang propita?"

Siminabat si Juan, "Belag!"

Animan minaning si tanira, "Sigoro yawa
tang propitang aggelaten amen!"

Piro siminabat si si Juan, "Belag ka!"

[22] Minaning sing oman tanira, "Mga man-
ing don, sinoapa enged? Aningen mo ngani
ong yamen agod may mabalita amen ong
mga namagtobol ong yamen. Onopa tang
maning mo natetenged ong sadili mo?"

[23] Ig dayon ang minaning si Juan, "Yo ya
ray ang agganingen tang propitang si Isaias
asing tokaw ang ganing,

'May paginiteg don ong logar ang anday
gistar ang taw† ang ganing,
To-liden mi tang mga dalan ang panawan
tang Gino.' "‡

[24] Mandian, tenged ang mga pamane-
mang narin agtobolon tang mga Pariseo,
[25] animan sine-ma si nirang oman si Juan.
Ganing tanira, "Mga yawa belaga tang
Cristo, obin si Elias, obin ang propitang
aggelaten, angay pagboniaga ong mga
taw?"

[26] Siminabat si Juan, "Yo pagboniago ong
wi lamang, piro may atan ong nindio ang
indi gailala mi. [27] Tanandia tang komabot
ang domaton ong yen. Piro maski ngani
magobad tang kordon tang rapak§ na, be-
lago ta bagay."

[28] Nainabo narin ong Betania, ong dobali
tang soba tang Jordan, don ong logar ang
pinagboniagan ni Juan.

Si Jesus tang Karniro ang sindol tang Dios

[29] Pagaramal, inita ni Juan si Jesus ang
agpalenget ong nandia. Ganing si Juan
ong mga taw, "Asia ra tang Karniro tang

‡ 1:19 1:19 Ang mga padi tang mga Judio, teta aggoyan ka ta mga "saserdote" mga ong Tagalog. Telekan ka ong Bokabolario, ong "Padi." § 1:19 1:19 Asing timpo ni Jesus, ang "Timplo" yay ang kaimportantian ang palagsimban tang mga Judio. Don tanira pamagtorol tang mga bolontad nira ong Dios. Ang mga "manigtabang" ong Timplo yay ang aggoyan ta mga "Levita." Tanira mga inampo ni Levi, tata ong mga ana ni Israel. * 1:20 1:20 "Cristo" obin "Mesiyas." Ang Cristo bitalang Grigo ig ang Mesiyas bitalang Hebreo. Pario tang maliag yaning "ang Pinilik." Si Jesus tang pinilik tang Dios para maglibri ong mga taw ong mga kasalanan nira ig maggaem ong tanan-tanan. Telekan ka ong Bokabolario. † 1:23 1:23 Ang "logar ang anday gistar ang taw," mga ong bitalang Tagalog, "ilang." Maliag yaning, kabobokidan obin mga logar ang alawid ong lansangan ig anday taw ang gistar don. ‡ 1:23 1:23 Isaias 40:3 § 1:27 1:27 Ang "rapak" yay ang mga tsinilas tang mga taw asing tokaw. Na boat ong olit ta ayep ig magang sandals mandian.

Dios!* Tanandia isagda† para makomit
tang mga kasalanan tang mga taw ong kali-
botan. 30 Tanandia tang inaningo rang lagi
ong nindio, ang komabot ang domaton ong
yen piro mas alawig tang dengeg na ong
yen. Tenged indio pa gataw, atan dang lagi
tanandia. 31 Asing primiro maski yo, indio
ngani gatako mga sinopa sing komabot.
Piro napaningo tarin ang magboniag ong
mga taw agod ipailala tanandia ong yaten
ang mga Israelita.
32 "Tenged asing pagboniago, maning ta
na tang nainabo: Initao tang Ispirito Santo
ang agpababak ang nagalin ong langit, ang
magang lare, ig siminareng ong nandia.
33 Asing primiro pa, indio pa gatako mga
sinopa enged tanandia. Piro ang Dios ang
nanobol ong yen ang magboniag ong nin-
dio ong wi, yay ang minaning ong yen ang
ganing, 'Mga itaen mo tang Ispirito Santo
ang agpababak ig magtinir ong tatang taw,
ang taw ang asia yay ang magboniag ong
mga taw ong Ispirito Santo.' 34 Ig sia initao
ang enged. Animan pagpamatodo ong nin-
dio ang si Jesus yay ang Ana tang Dios."

Ginoyan ni Jesus tang primirong mga sinagpan na

35 Pagaramal, don si oman si Juan, aroman
na tang doroa ong mga sinagpan na. 36 Asing
itaen ni Juan si Jesus ang tata-lib, ganing
tanandia, "Asia ra tang Karniro tang Dios!"
37 Pagabasi tang doroa, dayon ang laging
namansidaton ong ni Jesus. 38 Pagbalied
ni Jesus, inita nang dadaton da tanira ong
nandia, animan sine-ma na tanira, "Sino-
pay agdilemen mi?"

Siminabat tanira, "Rabi, ong ariapa pag-
dayon?" (Ang maliag yaning tang Rabi ay
Maistro.)
39 Ganing si Jesus, "Tomabid amo agod
itaen mi." Siminabid tanira ig inita nira
tang aggistaran na. Ang oras ang asi mga
alas koatro ra tang apon. Ig don tanira
nagtinir ong nandia asta nalabi.
40 Ang tata ong doroang asing nabasi ong
inaning ni Juan oman diminaton ong ni
Jesus ay si Andres, ang logod ni Simon
Pedro. 41 Animan dinilem ang lagi ni Andres
tang logod nang si Simon ig binalitan na
ang ganing, "Inita amen tang Mesiyas!"
(Ang maliag yaning tang Mesiyas ay Cristo.)
42 Ig dayon ang ingkelan na si Simon ong ni
Jesus.

Pagakabot nira ong ni Jesus, pina-dekan
ni Jesus si Simon ig minaning, "Yawa si
Simon ang ana ni Juan. Piro mandian Cefas
da tang igoyo ong nio." (Ang Cefas pario
ka tang aran ang Pedro, ang maliag yaning
"tatang bato.")

Ginoyan ni Jesus si Felipe ig si Natanael

43 Pagaramal, naisipan ni Jesus ang pan-
ing ong probinsia tang Galilea. Inita na
si Felipe ig minaning ong nandia, "Impisa
mandian tomabida ra ong yen." 44 Si Fe-
lipeng narin kasimanoa da Andres ni Pedro
ang mga taga Betsaida.
45 Dinilem ni Felipe si Natanael, ig pa-
gaita na ganing, "Inita amen da tang taw
ang inaning ni Moises ong Katobolan ig
nasambit ka tang mga propita ong mga
sinolat nira. Tanandia pala si Jesus ang taga
Nazaret, ang ana ni Jose!"
46 Ganing si Natanael, "Onora? May mag-
alin batong mo-ya ong Nazaret?"

Ganing si Felipe ong nandia, "Ta ra,
tomabida agod itaen mo."
47 Asing itaen ni Jesus si Natanael ang
agpalenget ong nandia, ganing si Jesus, "Na
tatang matod ang Israelita ig indi panloko."
48 Piro ganing si Natanael, "Angay
gailalao nio?"

Siminabat si Jesus, "Ong matod, india pa
gagoyan ni Felipe, initā rang lagi yen asing
dona ong sirong tang ayong igos."
49 Pagabasi ni Natanael ta na, dayon ang
minaning, "Rabi, yawa kaman tang Ana
tang Dios! Yawa tang aggelaten ang Adi
tang Israel!" 50 Ganing si Jesus, "Natanael,
yawa nagtoa ra ong yen tenged lamang
minaningo ong nio ang initā yen ong sirong
tang igos. Piro mas sobra pa atan tang
mga makabebereng ang mga bagay tang

* 1:29 1:29 "Karniro tang Dios." Mga ong Tagalog, "Kordero tang Dios." Ang bitalang kordero nagalin ong bitalang Kastila, ig ang maliag yaning karnirong mola pa. † 1:29 1:29 Ang maliag yaning ta "sagda" ay magpatay ig magpatorok ta dogo. Asing tokaw, ang mga padi tang mga Judio pamagsagda ta mga ayep ong altar sigon ong Katobolan, agod mapatawad tang mga kasalanan tang mga taw. Piro sia indi enged makomit ta mga kasalanan, kondi pagsirbing litrato tang mainabo ong ni Jesus. Tenged asing pinatay si Jesus ong kros, tanandia nagsirbing karniro ang sinagda para ong yaten. Telekan ka ong Bokabolario, ong "Magsagda."

itaen mo.” [51] Ig ganing pa si Jesus ong
nirang tanan, “Tandan mi: Komabot tang
kaldaw ang itaen ming abri tang langit, ig
itaen mi tang mga anghil tang Dios ang
pamampadibabaw ig pamampababak ong
yen, ang Ana ta Taw.”‡

2

Ang kasal ong Cana

[1] Pagata-lib tang doroang kaldaw, may
kasal don ong Cana, ong probinsia tang
Galilea. Don tang nanay ni Jesus. [2] Si Jesus ig
ang mga sinagpan na don ka. [3] Mandian, na-
ton ang kinorang tang irinemen ang bino*
don ong kombida. Animan ganing ong ni
Jesus tang nanay na, “Nalo-tan da tanira ta
irinemen.”

[4] Piro siminabat si Jesus, “Sigoro maski
indio ra aningen mo tang onopay boateno.
Tenged indi pa kakabot tang yen ang oras.”

[5] Oman minaning tang nanay ni Jesus ong
mga torobolon don, “Tomanen mi lamang
tang maski onopay itobol na ong nindio.”

[6] Mandian, don ong kasalan may enem
ang mababael ang tapayan. Narin tereldan
ta wing aggamiten tang mga Judio ong
pagpamanaw tang mga kalima ig ong pag-
pangogat tang mga garamiten ba-lo tanira
mamangan, sigon ong kaogalian nira. Ang
kada tapayan poiding mateldan ta mga
doroang polok asta tolong polok ang galon
ang wi. [7] Mandian, ganing si Jesus ong mga
torobolon, “Ponokon mi ta wi tang mga
tapayan.”

Ig pinonok ka kaman nira. [8] Pagatapos
ganing si Jesus ong nira, “Mana-lot amo ra
ig ekelan mi ong agtaligan tang kombida.”
Ig bindoat kaman nira.

[9] Sinamitan tang agtaligan tang wing asi
ang nagimo rang bino. Indi gata-wanan
na mga ong aypa nagalin tang binong asi,
piro ang mga torobolon ang namana-lot
ong tapayan gangatako. Animan pagasamit
tang agtaligan, ginoyan na tang laling ki-
nasal [10] ig ganing ong nandia, “Ang gata-
wanano, ang masabor ang klasi ta bino tang
agto-kaw ang agsisirbi, agod mga yadi rang
mainem tang mga bisita, ba-lo pa ipaloa
tang malasay ang klasi. Piro yawa, pinaori
mo pala ang pinaloa tang masabor ang
bino!”

[11] Nainabo narin don ong Cana ang sakep
tang Galilea, ig yay ang primirong mila-
grong bindoat ni Jesus. Ig ong bindoat
nang asi pinaita na tang makabebereng ang
gaem na ang pagalin ong Dios, ig ang mga
sinagpan na namagto ra ong nandia.

[12] Pagatapos tang kasal, napaning si Jesus
ong lansangan tang Capernaum, aroman
tang nanay na, ang mga logod na, asta ang
mga sinagpan na. Ig don tanira namagtinir
ta pirapang kaldaw.

Nasilag si Jesus ong mga taw ang anday galang nira ong Timplo

(Mateo 21:12-13; Marcos 11:15-17; Lucas 19:45-46)

[13] Pira ra lamang kaldaw, pista ra tang
mga Judio ang aggoyan ta Pista tang Pagta-
lib tang Anghil.† Animan napaning si Jesus
ong Jerusalem para mamista. [14] Don ong
Timplo inita na tang mga pamagpabakal
ta mga ayep ang igsaragda, pario tang
mga baka, karniro, ig mga marapati. May
don kang mga pamamailo ta koarta ong
mga poisto nira.‡ [15] Pagaita ni Jesus ong
mga agboaten nira, nangomit tanandia ta
tali ig bindoat nang latigo. Oman dayon
ang pinampalayas na tang mga pamag-
pabakal. Asta ang mga baka ig mga karniro,
pinanaboy na ang pinampaloa ong Timplo.

‡ 1:51 1:51 “Ana ta Taw” tang goy ni Jesus ong sadili na. Ang titolong na pagpatako tang dibabak ang pagkabetang na tarin ong kalibotan bilang tatang nagimong taw. Pagpatako ka tang alawig ang pagkabetang na bilang pinilik ig sinobol tang Dios ang Tatay agod tanandia tang maggaem ong tanan ang mga taw. Telekan ka ong Bokabolario. * 2:3 2:3 Ang “bino” tatang klasi ta irinemen ang agboaten ong wi tang obas. Aggieken tang mga obas ong mga mababael ang palagremekan ang bato para matalog tang wi na, oman agbetang ong mga tereldan ang bindoat ong olit ta ayep. Asing timpo ni Jesus, ang bino nira pario ta teba, ang belag ta masiadong maiteg. Telekan ka ong Bokabolario. † 2:13 2:13 Ang “Pista tang Pagta-lib tang Anghil” mga ong bitalang Grigo yay ang “Paskoa.” Na belag ta pario ong agganingen ang “Paskoa” mandian. Telekan ka ong Bokabolario. ‡ 2:14 2:14 Asing tokaw, ang mga Judio pamagbolontad ong Dios ta mga ayep sigon ong Katobolan para ong mga kasalanan nira. Animan don ong Timplo may mga taw ang pamagpabakal ta mga ayep ang igsaragda. Ig mga pamagbolontad tang mga Judio ong Timplo, ang aggamiten nirang koarta ang koarta lamang ang para don. Animan don may mga taw ang pamamailo ta koartang ogali ong koarta para ong Timplo.

Pinangwasag na tang mga koarta tang mga
pamamailo ta koarta ig pinampakalintoad
na tang mga lamisan nira. 16 Oman inordi-
nan na tang mga pamagpabakal ta mara-
pati ang ganing, “Komiten mi ra sia tarin!
Indi boaten ming palingki tang balay tang
Tatayo!”
17 Pagaita tang mga sinagpan na,
nademdeman nira tang na-tang ong
Kasolatan ang ganing, “Dorog kabael tang
pagmalo ong balay tang Tatayo, ig ang te-
kan na ay ang kamatayeno.”§
18 Oman, tenged ong bindoat ni Jesus ong
Timplo, sine-ma tanandia tang mga pan-
golokolong Judio. Ganing tanira, “Sinoapa
ang magboat ta maning ta na? Abir, mag-
paitā ong yamen ta milagro bilang pamatod
ang yawa may aotoridad mo!”
19 Siminabat si Jesus, “Gebaen mi tang
timplong na ig ong teled ta tolong kaldaw,
ipa-dengo sing oman.”
20 Ganing tang mga pangolokolo, “Abaw!
Inayo lamang! Epat ang polok may enem
ang takon tang boat tang Timplong na!
Oman ganinga ipa-deng mo si ong teled ta
tolong kaldaw lamang?”
21 Piro ang timplong nang agganingen ni
Jesus anday doma kondi ang sinangoni na.
22 Animan asing pagaboi nang oman, don
nademdeman tang mga sinagpan na tang
inaning nang asi. Ig namagparet tanira ang
matod kaman tang na-tang ong Kasolatan
ig ang inaning na mismo tenged ong sadili
na.

Gata-wanan ni Jesus tang onopay ga-tang ong popotokon ta taw

23 Mintras don pa si Jesus ong Jerusalem
asing Pista tang Pagta-lib tang Anghil, yad-
ing mga taw ang namagto ra ong nandia
asing pagaita nira tang mga milagrong ag-
boaten na. 24 Piro si Jesus indi nagtalig
ong nira, tenged gata-wanan na ta mo-
ya tang ogali tang tanan ang mga taw.
25 Belag ta kaministiran ang begen pa tanan-
dia natetenged ong maski sinopa, tenged
gata-wanan na tang onopay ga-tang ong
mga popotokon nira.

3

Ang inaning ni Jesus ong ni Nicodemo

1 May tatang pangolokolo ong mga Judio
ang aran na si Nicodemo. Mimbro tanandia
tang gropong aggoyan ta Pariseo.* 2 Tatang
labi, napaning tanandia ong ni Jesus ig
minaning, “Rabi,† gata-wanan amen ang
yawa tatang maistro ang nagalin ong Dios,
tenged anday taw ang mapagboat tang mga
milagrong agboaten mo mga ang Dios anda
ong nandia.”
3 Siminabat si Jesus, “Ong kamatodan,
anday taw ang poiding ma-pen ong inadian
tang Dios mga indi tanandia ipanganang
moman.”‡
4 Piro ganing si Nicodemo, “Monopa
ipanganang moman tang tatang taw mga
mabael da? Mabalik bato ong sian tang
nanay na para ipangana sing moman?”
5 Ganing si si Jesus, “Agganingo ong nio
tang kamatodan: Mga ang tatang taw indi
ipangana ong wi ig ong Ispirito Santo,
indi tanandia ma-pen ong inadian tang
Dios. 6 Ang kaboi ta pagalin ong mga
ginikanan ta, piro ang kaboing ispiritoal
pagalin ong Ispirito tang Dios. 7 Animan
dapat india mabereng ong inaningo ong
nio ang yamo kaministiran ang ipanganang
moman. 8 Ang Ispirito tang Dios pario
tang mageyep. Tenged ang mageyep geyep
maski ong aypa galiag ang meyep. Gaba-
yan ta ang geyep, piro indi ita gatako mga
ong aripa pagalin obin ong aripa paning.
Maning ka atan tang tanan ang agtoldan
tang kaboing pagalin ong Ispirito. Matod
ang gainabo, maski indi gaintindian ta.”
9 Ganing si Nicodemo, “Monopa si?”
10 Ganing ka si Jesus, “Angay? Yawa,
ilaladoang manigtoldok ong mga Israelita,
oman indi gaintindian mo tang mga bagay
ang na? 11 Agganingo ong nio, ang mga
bagay ang agpatako amen ong nindio yay
ang mga bagay ang gata-wanan amen ig
inita amen mismo. Piro yamo, indi amo
pamagparet ong mga agbabalita amen.
12 Mandian, mga indi pareten mi tang mga
inaningo ong nindio natetenged ong gain-
abo tarin ong kalibotan, mono amo pa

§ 2:17 2:17 Salmo 69:9 * 3:1 3:1 Ang mga “Pariseo” tatang gropo ta mga taw ong simban tang mga Judio. Telekan ka ong Bokabolario. † 3:2 3:2 Ang “Rabi” tatang bitalang Hebreo, ang maliag yaning “Maistro.” ‡ 3:3 3:3 Ang bitalang “ipanganang moman,” poidi kang maliag yaning: ipangana ong gaem ang pagalin ong dibabaw.

bato magparet mga begen amo yen tang
natetenged tang don ong langit? 13 Anda
enged ay naka-yat ong langit poira lamang
ong napababak ang nagalin ong langit, ang
yay yo, ang Ana ta Taw."
14 Ig mga monopa pinalawig ni Moises
ong posti tang magang ma-kal ang bindoat
na ong saway, asing don tanira ong logar
ang anday gistar ang taw,§ maning ka ta si
kaministiran ang ipalawig tang Ana ta Taw
ong kros, 15 agod ang maski sinopay magto
ong nandia, magkatinir ta kaboing anday
kataposan. 16 Animan, tenged lamang ong
mabael ang paggegma tang Dios ong mga
taw ong kalibotan, sindol na tang bogtong
ang Ana na, agod ang maski sinopay magto
ong nandia indi mapatay,* kondi magka-
tinir ta kaboing anday kataposan. 17 Tenged
indi pinapaning tang Dios tang Ana na tarin
ong kalibotan para sintinsian na tang mga
taw, kondi sinobol tanandia agod tenged
ong kamatayen na, malibri tang mga taw
ong silot ang para ong mga kasalanan nira.
18 Animan ang taw ang pagto ong Ana
tang Dios, indi ra sintinsian ang silotan ang
anday kataposan. Piro ang indi magto ong
nandia, nasintinsian dang lagi ang silotan
ta maning ta si tenged indi tanandia nagto
ong bogtong ang Ana tang Dios. 19 Silotan
tanira tenged napaning tarin ong kalibotan
tang tolok, piro pinalabi nira tang kaboi
ong maki-lep mas pa ong mayag, tenged
anday sasayod tang mga boat nira. 20 Ang
taw ang pagboat ta malain indi galiag ong
mayag. Agpalawid tanandia ong tolok agod
indi mabisto tang mga boat nang malain.
21 Piro ang taw ang pangaboi ang pagosoy
ong kamatodan, agpalenget ong tolok agod
itaen ong mga agboaten na ang tanandia
pagtoman ong Dios.†

Si Jesus mas alawig pa ong ni Juan ang Manigboniag

22 Pagatapos ta si, namansipaning da Je-
sus may ang mga sinagpan na ong probinsia
tang Judea. Don tanira nagtinir ta pirapang
dominggo ang pamagboniag ong mga taw.
23 Si Juan, pagboniag ka ong Enon, tatang
logar ang alenget ong Salim, tenged yading
wi don. Sigi lamang tang paning tang mga
taw ong ni Juan para magpaboniag 24 Na
asing si Juan indi pa gapriso.
25 Mandian, ang mga sinagpan ni Juan
pagigdiskosion da ong tatang masig ka
Judio nira don natetenged mga monopa
tang tamang pagrilimpion agod magimong
limpio tang tatang taw ong pama-dek tang
Dios. 26 Animan namansipaning tanira ong
ni Juan ig minaning ong nandia, "Rabi,
gademdeman mo tang taw ang aroman
mo asing dona ong dobali tang soba tang
Jordan? Ang taw ang pinatako mo ong
mga taw? Pagboniag ka tanandia ig ang
tanan ang mga taw don da ong nandia
pamansipaning!"
27 Siminabat ka si Juan, "Maski sinopang
taway, anda enged ay podir na mga belag
tang Dios tang magtorol ong nandia. 28 Mga
tistigos amo mismo ong inaningo ang belag
ta yo tang Cristo, kondi yo tang sinobol tang
Dios ang tongkaw ong nandia. 29 Pario mga
may karasalen. Ang babay ang karasalen
para lamang ong laling pakasalan na. Ang
abay ang lali ke-deng ang pamasi lamang
ig dorong kalipay na ang gaba-yan na tang
bosis tang tangay nang agkasalen.‡ Yo,
maningo ka ta si mandian ang bogos tang
kalipayo. 30 Ig mandian kaministiran ang
mas ilalaen tanandia ig yo dapat ipababak
da."

Si Jesus tang nagalin ong langit

31 Ang nagalin ong dibabaw makaga-
gaem ong tanan. Ang nagalin ong tanek
taga tanek ka enged ig pamalita tang
natetenged lamang ong mga bagay tarin
ong tanek. Piro tanandia ang nagalin
ong dibabaw, yay ang makagagaem ong
tanan. 32 Pagpamatod tanandia natetenged
ong inita na ig naba-yan na don, piro anday

§ 3:14 3:14 Ang istoriang narin mabasa ta ong Bilang 21:4-9. * 3:16 3:16 Ang maliag yaning tang bitalang "indi mapatay" ay maski mapatay tang mga sinangoni tang mga pamagto ong ni Jesus, indi i-lek tang mga kalag nira ong impirno, don ong dobaling kaboi. Don tang talsing gapoy ang anday kataposan, ig don ibanggil tang mga taw ang indi pamagto agod silotan asta ong tanopa, pario tang sinolat ong Apokalipsis 20:14-15. † 3:21 3:21 Poidi kang maliag yaning: agpalenget ong tolok agod itaen nga ang pagboat na ta mo-ya tenged lamang ong tabang tang Dios. ‡ 3:29 3:29 Poidi kang ila-ted ong Agutaynen ang maning ta na: Ang abay ang lali paggelat lamang ong pagkabot tang tangay nang karasalen, ig dorong kalipay na ang gaba-yan na ra tang bosis na.

magparet ong mga agbibitala na. [33] Piro ang
sinopay pagparet ong mga bitala na, pag-
pamatod nga ang Dios mataligan. [34] Tenged
ang sinobol tang Dios, poros bitala tang
Dios mismo tang agsasayod na. Tenged
bogos tang pagtorol tang Dios tang Ispirito
na ong nandia. [35] Ang Tatay, aggegman na
ta mo-ya tang Ana na ig inintriga na ong
kalima na tang tanan ang bagay. [36] Ang
taw ang pagto ong Ana tang Dios, ong
nandia ra tang kaboing anday kataposan.
Piro ang indi magtoman ong Ana tang Dios
indi enged magkatinir tang kaboing asi,
kondi silotan tanandia tang Dios asta ong
tanopa.§

4

Si Jesus ig ang babay ang Samaritana

[1] Mandian nabalitan tang mga Pariseo
ang mas yadi ra tang mga taw ang pa-
magosoy ig pamagpaboniag ong ni Jesus
kaysa ong ni Juan. [2] Piro ong matod belag
ta si Jesus mismo tang pagboniag kondi ang
mga sinagpan na. [3] Animan asing pagatako
da Jesus ang naba-yan da tang mga Pariseo,
namagalin tanira ong Judea para magbalik
ong Galilea. [4] Ong pagbalik nira don, kamin-
istiran ang toma-lib tanira ong probinsia
tang Samaria.

[5] Asing tata-lib da tanira ong Samaria,
gingabot da tanira ong tatang lansangan
ang aggoyan ta Sicar. Ang logar ang na
alenget ong tanek ang pinatobli ni Jacob
ong ana nang si Jose asing tokaw. [6] Tarin
ong tanek ang na itaen tang bobon ni Jacob.
Mandian, tenged ko-to ra tang kaldaw ig
agpilayan da si Jesus ong pagpanaw na,
kiminarong tanandia ong binit tang bobon
ang asi.

[7] Mintras kakarong don, may tatang
babay ang Samaritana ang kiminabot para
manoro ta wi. Ganing si Jesus ong babay,
"Poidio kang mainem ta wi?" [8] Ang oras
ang asi, ang mga sinagpan na don da ong
lansangan ang pamamakal ta mapangan
nira.

[9] Oman, ganing tang babay ang sim-
inabat, "Angay pama-dola ta wi ong yen?
Yawa tatang Judio, ig yo Samaritanao!"
Maning ta si tang sabat na tenged ang
mga Judio indi pamanapet ong mga Samar-
itano.*

[10] Ganing si oman si Jesus ong babay,
"Mga gata-wanan mo rin lamang mga
onopa tang agto-dol tang Dios, ig mga
sinopa nang pama-dol ong nio ta wi, yawa
pa rin tang mama-dol ong yen, ig oldana
yen ta wing pagtorol ta kaboi."

[11] Siminabat tang babay, "Magino, dorog
kadalem tang wing na ig anday garong
mo. Ong aria pa mangomit tang wing
agganingen mo pagtorol ta kaboi? [12] Maliag
mong yaning, yawa sobrā pa ong kamepet-
mepetan tang si Jacob? Tanandia tang
nagpatobli tang bobon ang na ong yamen,
ig tanandia mismo nanginem tarin, asta
ang mga ana na ig mga ayep na."

[13] Ganing si Jesus ang siminabat, "Ang
maski sinopay manginem ong wing na,
koawen ang oman. [14] Piro ang manginem
tang wing i-dolo, indi ra moman ang
koawen. Tenged ang wing i-dolo magi-
mong pario ong wing ma-bod ang bobolik
ong nandia ig magtorol ta kaboing anday
kataposan."

[15] Animan minaning tang babay ong ni
Jesus, "Magino, mga maning don, olday ka
tang wing agganingen mo, agod indio ra
koawen, ig agod indio ra magbalik-balik
tarin ang manoro."

[16] Ganing si Jesus, "Molika ra, komiten mo
tang katawa mo, ig e-lan mo tarin."

[17] Piro ganing tang babay, "Anday
katawao."

Ganing ka si Jesus, "Tama kaman tang
inaning mong anday katawa mo. [18] Tenged
lima ra tang nagimong katawa mo, ig ang
ka-pen mo mandian belag ta matod ang
katawa mo. Animan matod kaman tang
inaning mong asia."

[19] Ganing tang babay, "Magino, yawa sig-
oro tatang propita! Mane-mao kay ong
nio. [20] Ang mga kamepet-mepetan amen
agtowan nira tang Dios ig pamagtorol tang
mga bolontad nira tarin ong bokid ang
na. Piro yamong mga Judio, ganing amo

§ 3:36 3:36 "silotan tanandia tang Dios asta ong tanopa." Maliag yaning, silotan tanandia don ong impirno, ang anday kataposan.

* 4:9 4:9 Masiadong dibabak tang pama-dek tang mga Judio ong mga Samaritano. Agbibilang nira lamang ang mga taw ang maboling ig mapinagtalaken tenged indi pamagtoman ong mga kaogalian tang mga Judio. Telekan ka ong Bokabolario, ong "Samaria."

ang mga taw dapat mamagsimba ig ma-
magbolontad ong Dios don lamang ong
Jerusalem."

21 Ganing si Jesus, "Magpareta ong ag-
ganingo, babay. Komabot tang oras ang be-
lag da ta tarin ong bokid ang na obin maski
ong Jerusalem tang palagsimban tang mga
taw ong Dios ang Tatay. 22 Yamong mga
Samaritano, indi gailala mi tang Dios ang
agtowan mi. Piro yaming mga Judio gailala
amen tanandia, tenged ang maglibri ong
tanan ang taw magalin ong mga Judio.
23 Piro kakabot da tang oras ig ya ray na nga
ang matod ang pamagto ong Dios ang Tatay
mamagto ong tabang tang ispirito† ig sigon
ong kamatodan. Tenged maning atan tang
galiagan ang itaen na ong mga pamagto
ong nandia. 24 Ang Dios ay ispirito, animan
ang mga pamagto ong nandia kaministiran
mamagto ong tabang tang ispirito ig sigon
ong kamatodan."

25 Ganing tang babay ong ni Jesus, "Ang
gata-wanano, komabot tang Mesiyas ang
aggoyan ta Cristo. Ong pagkabot na,
tanandia tang magpaintindi ong yaten tang
tanan ang mga bagay."

26 Ganing si Jesus, "Yo, ang pagigampang
ong nio, yay ang ganingen mong komabot."

27 Pagabitala lamang ni Jesus ta si, ya
kay ang pagkabot tang mga sinagpan
na nagalin ong lansangan. Pisan tani-
rang nangabereng asing itaen nira si Je-
sus ang pagigampang ong tatang babay.‡
Piro maski tata ong nira anday nane-ma
mga onopay kaministiran na obin angay
pagigampang si Jesus ong nandia.

28 Animan dayon ang bino-wanan tang
babay tang tereldan na ta wi, ig dali-daling
nagbalik ong lansangan. Ganing ong mga
taw don, 29 "Dalien mi, tomabid amo ong
yen! May taw baya don ang gata-wanan
na tang tanan ang naboatano. Tanandia ra
bato tang Cristo?" 30 Animan ang mga taw
namansipanaw da paning ong ni Jesus.

31 Mandian, ang mga sinagpan ni Jesus
sigi tang sigir ong nandia ang ganing,
"Maistro, mamangana ra."

32 Piro siminabat si Jesus, "Yo may pa-
manganong indi gata-wanan mi."

33 Animan namagtere-ma te-man tang
mga sinagpan na ang ganing, "Onopa bato,
may nagtorol ong nandia ta pamangan?"

34 Piro ganing si Jesus ong nira, "Ang
pamangano anday doma, tomaneno tang
kaliagan tang Dios ang nanobol ong yen ig
taposono tang agpaboat na ong yen.

35 "Ganing amo mismo, 'Epat pang bolan
ba-lo tang pangangayeg.' Piro agganingo
ong nindio, pangangayeg da mandian.
Torongan mi tang dorong mga taw ang pa-
mansikabot!§ Mga ong arayegen pa, lotok
dang pisan ig listo rang ayegen. 36 Ang mga
manigayeg solan da tang Dios, ig ang mga
taw ang yay ang aggayegen nira oldan na
ta kaboing anday kataposan. Ong maning
don, ang mga pamagloak tang bitala tang
Dios ig ang pamangayeg tang borak na
delelengan ang mamagkalipay. 37 Animan
matod kaman tang agganingen nga 'Ang
doma manigloak, ang doma manigayeg.'
38 Sinobol amo yen ang mangayeg ta belag
ta lindoak mi. Doma tang nagbedlay, piro
yamo tang pangayeg tang binedlayan nira."

39 Mandian, yading mga Samaritano ong
logar ang asi tang namagto ong ni Jesus
tenged ong pamatod tang babay ong nira
ang ganing, "Bineg na ong yen tang tanan
ang naboatano." 40 Ig pagakabot tang mga
Samaritano don ong ni Jesus, inawidan nira
tanandia ang magtinir kang lagi don ong
logar nira. Animan nagtinir si Jesus don ta
doroang kaldaw.

41 Ig mas yadi pang namagto ong nandia
tenged ong pagtoldok na ong nira. 42 Asing
ori ra, ganing tanira ong babay, "Mandian
pamagto ami ra ong nandia belag lamang
ta tenged ong binalita mo, kondi nabasi
ami ra mismo ong mga bitala na. Ig gata-
wanan amen da ang tanandia kaman tang
Maniglibri tang mga taw ong kalibotan."

Pinao-ya ni Jesus tang ana tang tatang opisialis

43 Pagata-lib tang doroang kaldaw, na-
galin da don si Jesus ig napaning ong
probinsia tang Galilea. 44 Tenged si Jesus

† 4:23 4:23-24 "ong tabang tang ispirito." Poidi kang maliag yaning: ong tabang tang Ispirito na. ‡ 4:27 4:27 Belag ta ogali tang mga Judio ang manapet tang lali ong tatang babay ang belag ta katawa na. § 4:35 4:35 "Torongan mi tang dorong mga taw ang pamansikabot!" Ong bitalang Grigo: "Telekan mi tang mga koma!"

mismo minaning dang laging ang tatang
propita indi aggilalaen tang mga kasi-
manoa na. 45 Asing pagakabot na ong
Galilea, ang mga taw don masinlo tang pa-
grisibi nira ong nandia. Tenged asing Pista
tang Pagta-lib tang Anghil, don ka tanira
ong Jerusalem ig inita nira tang tanan ang
bindoat na don.

46 Oman, napaning sing oman si Jesus ong
Cana, sakep tang Galilea, ong logar ang don
bindoat nang bino tang wi tanopa sia. Man-
dian, don ong Capernaum, ang sakep ka
tang Galilea, may tatang opisialis tang gob-
irno tang Roma, ang ana nang lali pagmasit.
47 Asing mabalitan nang si Jesus nabalik da
ong Galilea ang nagalin ong Judea, dayon
ang pinaningan na. Nagpakiloy tanandia
ang paningan kay ni Jesus tang ana na
para pao-yaen, tenged agpakamo-kamo ra.
48 Ganing si Jesus, "Mintras indi amo gaita
ta milagro ig mga makabebereng ang mga
bagay, indi amo mamagto ong yen."

49 Piro ganing tang opisialis, "Magino,
maytara! Mapatay da tang anao!"

50 Siminabat si Jesus ong nandia, "Molika
ra. Nago-ya ra tang ana mo." Nagparet
tang opisialis ang matod tang inaning ni
Jesus, animan dayon dang napanaw ang
molik ong Capernaum.*

51 Pagaramal, asing don pa lamang ong
dalan, binagat da tanandia tang mga
torobolon na ig binalitan nira ang mo-ya ra
tang ana na. 52 Animan nane-ma tanandia
mga onopang orasay nago-ya. Ganing
tanirang siminabat, "Nongapon pang ala
ona tang apon pinoasan tang kinit na."

53 Ig nademdeman nang asing oras kang
asi mismo ya kay ang paganing ong nandia
ni Jesus, "Mo-ya ra tang ana mo." Animan
tanandia ig ang tanan ong pamalay-balay
na namagto ra ong ni Jesus.

54 Na yay ang yadoang milagrong bindoat
ni Jesus ong Galilea, pagapagalin na ong
probinsia tang Judea.

5

Pinao-ya ni Jesus tang tatang taw ong Betesda

1 Pagatapos ta si, pista si tang mga Ju-
dio, animan napaning sing oman si Jesus
ong siodad tang Jerusalem. 2 Don ong
Jerusalem, may parandigoan tang mga taw
ang aggoyan ta Betesda mga ong bita-
lang Hebreo. Ang parandigoan ang na,
alenget ong tatang porta tang padir ang
lomboa ong siodad. Ang goy ong por-
tang asi ay Porta tang Karniro. Ong
palibot tang parandigoan ang na, may
lima nga balay-balayan ang palasirongan.
3 Dorong mga taw ang sari-saring masit
nira tang pamaglobog-lobog lamang tarin,
pario tang mga boray, mga piang, ig mga
paralisado. [Pamagelat tanirang komaliek
tang wi 4 tenged teta tataboan tang anghil
tang Dios ig pagkalo-kalo tang wi. Ang
ma-kaw ang tomogbo ong wi mga matapos
ang kalo-kalon tang anghil ay mago-ya ono
maski onopay masit na.]*

5 Mandian, don may tatang lali ang to-
long polok may walo rang takon tang masit
na. 6 Inita ni Jesus tang laling asi ang
lolbog da lamang ig gata-wanan nang lagi
ang doro rag kaboay tang masit na. Ani-
man sine-ma tanandia ni Jesus ang ganing,
"Onopa? Galiliagang mago-ya?"

7 Siminabat tang lali, "Ee, Magino, galil-
iago ka rin. Piro mga makalo-kalo ra tang
wi anda kay magalsa ong yen ang pababak.
Pira rang bisis ang pagprosigiro ra rin ang
paning ong wi piro may ga-kaw kang pirmi
ong yen."

8 Ganing si Jesus ong nandia, "Kendenga,
takanen mo tang aglolbogan mo, ig
panawa." 9 Lagi-lagi nago-ya tang taw ig
dayon dang sinakan na tang lolbogan na ig
napanaw.

Ang kaldaw ang asi Kaldaw ang Igper-
enay. 10 Animan ganing tang mga pan-
golokolong Judio ong taw ang asing pinao-
ya, "Hoy! Kaldaw ang Igperenay† mandian!
Kontra ong Katobolan ang magtakana tang
lolbogan mong asia!"

* 4:50 4:50 Ang distansia magalin ong Cana ang paning ong Capernaum mga tolompolok may doroang kilomitro. Asing timpong asi, anda pay tarayan ong takat. Ang mga taw papanaw lamang obin tatay ong asno obin domang ayep. * 5:4 5:4 Ang birsikolong na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo. † 5:10 5:10 Para ong mga Judio, bawal ang magobra ong Kaldaw ang Igperenay, maski ge-ley lamang ang mga bagay.

[11] Piro siminabat tang taw, “Ang taw ang
nagpao-ya ong yen yay ang minaning ong
yen ang takaneno tang lolbogano ig po-
manaw.” [12] Sine-ma nira tanandia, “Sinopa
tang taw ang asing nagtobol ong nio?”
[13] Piro indi nailala tang taw mga sinopa
sing nagpao-ya ong nandia tenged napali-
pat da si Jesus ong kadodoron ta taw.
[14] Pagata-lib ta na, inita ni Jesus ong Tim-
plo tang taw ang pinao-ya na ig ganing ong
nandia, “Mandian mo-yā ra. Animan india
ra magboat ta kasalanan, itaben mas grabi
pa tang mainabo ong nio.”
[15] Oman dayon dang nagalin tang taw ig
napaning ong mga pangolokolo ong mga
Judio. Bineg na tanira ang si Jesus tang
nagpao-ya ong nandia. [16] Tenged tarin, in-
impisan dang inakigan ig pinaliwagan nira
si Jesus tenged nagpao-ya tanandia ong
Kaldaw ang Igperenay.
[17] Piro siminabat si Jesus ong nira, “Ang
Tatayo indi agpenay ong mga agboaten
na, animan yo pagpadayono ka ong mga
agboateno.”
[18] Tenged ong binitalang asi ni Jesus, mas
namagprosigir tang mga pangolokolong Ju-
dio ang ipapatay tanandia, belag lamang ta
tenged agkontraen na tang agbawalen nira
mga Kaldaw ang Igperenay, kondi ganing
pa tanandia nga ang Dios ay Tatay na. Ig
ong maning don agpatepeng na tang sadili
na ong Dios.

Ang aotoridad tang Ana tang Dios

[19] Animan ganing si Jesus ong mga pan-
golokolo ong mga Judio, “Ong kamatodan,
yo, ang Ana tang Dios, anday maboato mga
ong sadilio lamang. Ang agboateno lamang
ay ang aggitaenong agboaten tang Tatayo.
Ang onopay agboaten tang Dios ang Tatay,
ya kay ang agboaten tang Ana. [20] Tenged yo,
agmaleno ta mo-ya tang Tatayo, ig agpaita
na ong yen tang tanan ang agboaten na.
Ig mas sobra pa ong mga bagay ang nang
inita mi ra tang ipaboat na ong yen, agod
pisan among mangabereng. [21] Ang Dios ang
Tatay pagboi ong mga patay, ig yo, ang Ana
na, maning ka ta si boieno ka tang maski
sinopa ang galiliaganong boien. [22] Belag
lamang ta sia, ang Tatayo indi pagosgar
ong maski sinopa, kondi yo tang sindolan
na ta podir ang magosgar, [23] agod yo, ang
Ana na, galangeno tang tanan ang taw,
pario tang paggalang nira ong nandia. Ang
indi paggalang ong Ana tang Dios, indi ka
paggalang ong Dios ang Tatay ang yay ang
nanobol ong Ana na.
[24] “Agganingo ong nindio, ang sinopay
pamasi ong yen ang mga bitala ig pag-
paret ong nanobol ong yen, ong nandia
ra tang kaboing anday kataposan. Indi ra
tanandia sintinsian tang Dios ta kamatayen
tenged nalibri ra tanandia ong gaem tang
kamatayen ig nasakepan da tang kaboi.
[25] Piro tandan mi na: Komabot tang oras, ig
ya ray na, ang mga taw ang midio patay ong
pama-dek tang Dios, maba-yan nira tang
bosis tang Ana tang Dios. Ig ang magparet
maboi ka enged. [26] Ang Dios ang Tatay
may gaem na ang magtorol ta kaboi. Ig
yo, ang Ana na, sindolano ka nandia ta
gaem ang magtorol ta kaboi ong mga taw.
[27] Sinodolano ka nandia ta podir ang magos-
gar ong tanan, tenged yo tang nagimong
Ana ta Taw. [28] Dapat indi amo mangabereng
ong agganingo, tenged komabot ka enged
tang oras ang maba-yan tang mga patay
tang bosiso [29] ig mamambangon ang maga-
lin ong mga limbengan ong nira. Ang tanan
ang namagboat ta mo-ya oldan ta kaboing
anday kataposan, ig ang tanan ang namag-
boat ta malain silotan asta ong tanopa.”

Ang mga pamagpamatod natetenged ong ni Jesus

[30] Ganing pa si Jesus, “Mga ong sadilio
lamang anday maboato. Pagosgaro kaman
piro sigon ong agtotoldok tang Tatayo ong
yen. Animan mato-lid tang pagorosgareno,
tenged belag ta sadiling kaliagano tang ag-
boateno, kondi ang kaliagan tang Dios ang
yay ang nanobol ong yen.
[31] “Mga yo lamang tang pagpamatod
natetenged ong sadilio, dapat indi pareten
mi. [32] Piro may domang pagpamatod
natetenged ong yen, ig gata-wananong ma-
tod tang agganing na. [33] Yamo mismo tang
nanobol ta mga taw ong ni Juan, ig tanandia
nagbeg tang kamatodan natetenged ong
yen. [34] Belag ta maning ang kaministirano
pa tang pagtistigo ta taw. Agpademdemo
lamang ong nindio tang inaning ni Juan
tenged ong yen. Balampa pareten mi agod
malibri amo. [35] Si Juan, ang kalimbawan na
midio tatang tolok ang de-kal ig nagtorol ta

kayagan. Ig maski indi lamang naboay, in-
ambengan amo ta mo-ya ong pagpāyag na
ong nindio. 36 Piro may pamatod pa enged
natetenged ong yen ang mas pa ong pam-
atod ni Juan, ig ya ray na: Ang mga bagay
mismong agboateno ang agpaboat ong yen
tang Dios ang Tatay. Sia ya enged tang pag-
pamatod ang tanandia tang nanobol ong
yen. 37 Ig ang Dios ang Tatay ang nanobol
ong yen, tanandia mismo pagpamatod ka
natetenged ong yen. Maski tanopa indi
enged inita mi tanandia ig indi naba-yan
mi tang bosis na. 38 Indi ka ga-tang ong
kinaisipan mi tang mga bitala na, tenged
indi amo pamagparet ong yen, ang yay ang
sinobol na. 39 Ang agboaten mi lamang,
aggosisaen mi ta mo-ya tang Sagradong Ka-
solatan tenged kalaom mi don mata-wanan
mi mga mono amo pa magkatinir ta kabo-
ing anday kataposan. Ong kamatodan, ang
Kasolatan mismo pagpamatod natetenged
ong yen, 40 piro indi amo pa ka enged galiliag
ang palenget ong yen agod marisibi mi tang
kaboing asi.

41 "Yo, indio pagtalig ang dayaweno ta
mga taw. 42 Gailala amo yen ta mo-
ya, ig gata-wananong anday paggegma mi
ong Dios. 43 Yo, napaningo tarin bilang
tatang sinobol tang Tatayo, piro indio rin-
isibi mi. Piro mga may domang komabot
ang indi sinobol na, yay ang risibien mi!
44 Sigoradong indi amo mamagto ong yen!
Tenged agpalabien mi tang pagdayaw tang
kada tata may tata, imbis ang prosigiran mi
agod ang tambilog lamang ang Dios tang
magdayaw ong nindio. 45 Indi amo magisip
ang yo tang magtistigo kontra ong nindio
ong talongan tang Dios ang Tatay. Belag!
Si Moises ang agtaligan mi mismo yay ang
magtistigo kontra ong nindio. 46 Tenged
mga matod ang pamagparet amo ong sino-
lat ni Moises, dapat mamagparet amo ka
rin ong yen, tenged ang mga sinolat ni
Moises natetenged ka ong yen. 47 Piro indi
agpareten mi tang mga sinolat na! Animan
sigoradong indi ka pareten mi tang mga
agganingo."

6

Pinapan ni Jesus tang sobra ong limang ribong taw

(Mateo 14:13-21; Marcos 6:30-44; Lucas 9:10-17)

1 Pagatapos ta si, limina-ted si Jesus ong
dobaling baybay tang Talsi tang Galilea ang
aggoyan ka ta Talsi tang Tiberias. 2 Kadoro-
doroan ang mga taw tang namansidaton
ong nandia tenged inita nira tang mga mi-
lagrong bindoat na ong pagpao-ya na ong
mga pamagmasit. 3 Oman, siminakat si Je-
sus ong tatang bokid, aroman na tang mga
sinagpan na, ig don tanira namansikarong.
4 Ang oras ang asi galenget da tang pista
tang mga Judio ang aggoyan ta Pagta-lib
tang Anghil. 5 Mandian, pagpanorong ni
Jesus, inita na tang kadoro-doroan ang mga
taw ang agpapaning ong nira. Animan
sine-ma na si Felipe, "Ong ari ita pa bato
mabakal ta pamangan para ong mga taw
ang asia?" 6 Maning ta si tang te-ma ni
Jesus ong ni Felipe para lamang sobokan na
mga onopa tang sabat na. Piro si Jesus may
plano na rang lagi tang onopay boaten na.

7 Mandian siminabat si Felipe, "Kadoro!
Maski mamakal ita pa ta tinapay ang kan-
tidad nang rinibo* indi ka enged magigo,
maski tanga lolotad lamang."

8 Oman si Andres, tata ka ong mga sinag-
pan ni Jesus ig logod ni Simon Pedro, tang
naganing, 9 "Nani may tatang mola ang may
balon nang limang bilog ang tinapay may
doroang bilog ang yan. Piro pirara ka enged
ong kadodoron ang na ta mga taw?"

10 Ganing si Jesus ong mga sinagpan
na, "Pakarongon mi tang mga taw."
Marabong tang ibabawen don, animan
namansikarong tang tanan ang taw. Ang
mga lali lamang limang ribo rang lagi.
11 Oman kinomit ni Jesus tang tinapay
ang asi ong mola ig pagapagpasalamat na
ong Dios, pinatagtag na ong mga taw ang
pamansikarong don. Maning ka ta si tang
bindoat na ong yan, ig ang tanan ang mga
taw namagpagosto tang pangan. 12 Asing
nangaelen dang tanan, ganing si Jesus
ong mga sinagpan na, "Simeten mi tang
nanga-da para indi masayang." 13 Dayon
ang sinimet nira, ig nagalin ong limang
bilog ang tinapay ang pinapan nira ong
mga taw, nanga-mok pa tanira ta tampolok
may doroang tiklis.

* 6:7 6:7 Mga ong bitalang Grigo: 200 koartang "dinario." Ang 200 dinario pario tang sol ta tatang trabahador ong teled ta walong bolan.

14 Asing pagaita tang mga taw ong nang
makabebereng ang bagay ang bindoat ni
Jesus, ganing tanira, “Na ya ray enged
tang Propita ang pinatako asing tokaw
ang komabot tarin ong kalibotan.” 15 Ig
tenged gata-wanan dang lagi ni Jesus ang
galiliagan nirang boaten tanandia ang adi,
nagalin tanandia don ig napaning ong
kabobokidan ang tanandia lamang.

Napanaw si Jesus ong ta-paw tang talsi
(Mateo 14:22-33; Marcos 6:45-52)

16 Asing alikarem da, ang mga sinagpan
ni Jesus namansipaning ong binit tang bay-
bay. 17 Namansitay tanira ong bilog ni-
rang mabael para paning ong Capernaum,
don ong dobaling baybay. Labi ra ig
indi pa gabalik si Jesus ong nira. 18 Asing
don da tanira ong laod, namoirsa ra tang
mageyep ig namambabael da tang mga
langeb. 19 Pagabeltay nira ta lima obin
enem ang kilomitro, inita nira si Jesus ang
papanaw ong ta-paw tang talsi, ang ag-
palenget ong bilog ang agtayan nira. An-
iman pinangeldan tanira ta mo-ya. 20 Piro
minitala si Jesus ang ganing, “Indi amo
meled. Yo na, si Jesus!” 21 Dorong kalipay
nirang matay da si Jesus ong agtayan nira.
Ig pagatay lamang ni Jesus, golpi tanirang
nangatampet ong distino nira.

Dinilem si Jesus tang mga taw

22 Pagaramal, don pa ong baybay tang
kadoro-doroan ang taw. Gata-wanan dang
lagi nira ang si Jesus indi siminabid ong
mga sinagpan na asing pagalin nira, tenged
inita nira ang tanira lamang tang siminay
ong bilog. Ig gademdeman ka nirang ang
labing asi anday domang matayan don.
23 Mandian, may mga bilog ang nagalin
ong Tiberias ang namansitampet da don,
alenget ong logar ang pinamanganan nira
tang tinapay matapos ang nagpasalamat si
Jesus ong Dios. 24 Animan asing pagatako
tang mga taw ang anda ka don si Jesus
asta ang mga sinagpan na, dayon tanirang
namansitay ong mga bilog ang asi ig na-
mansipaning ong Capernaum para dilemen
nira si Jesus.

Si Jesus tang pamangan ang pagtorol ta kaboi

25 Pagakabot nira ong dobaling baybay,
initang lagi nira si Jesus ig sine-ma nira,
“Maistro, tanoapa pa tarin?”
26 Siminabat si Jesus ang ganing, “Ong
matod, agdilemeno nindio belag ta man-
ing naintindian mi tang mga milagrong
inita mi, kondi tenged pinapan amo yen
tang tinapay ig nangaelen among tanan.
27 Piro belag tang pamangan ang galangga
lamang tang dapat dilemen mi. Ang prosi-
giran ming dilemen ang pamangan ang
indi galangga ang yay pagtorol ta kaboing
anday kataposan. Yo, ang Ana ta Taw,†
tang magtorol ta sia ong nindio, tenged
pinamatodan da tang Dios ang Tatay ang yo
tang naliliagan na.”
28 Animan namane-ma tang mga taw ong
ni Jesus ang ganing, “Onopay boaten amen
para matoman amen tang boroaten ang
galiliagan tang Dios?”
29 Siminabat si Jesus, “Na ya ang galiliagan tang Dios ang boaten mi: Magto amo
ong yen, ang sinobol na tarin.”
30 Piro ganing sing oman tang mga taw,
“Animan onopay maboat mong milagro
ang mapaita mo ong yamen agod magparet
ami ong nio? 31 Asing tokaw ang timpo
ni Moises, ang mga kamepet-mepetan ta
namamangan ta tatang pamangan ang ag-
goyan ta ‘manna’‡ asing don tanira ong
logar ang anday gistar ang taw. Pario tang
na-tang ong Kasolatan ang ganing, ‘Sin-
dolan na tanira ta pamangan ang nagalin
ong langit.’ Ta mandian, yawa onopay
niong boaten?”
32 Siminabat si Jesus, “Ong matod, belag
ta si Moises tang nagtorol ong nira tang
pamangan ang asing nagalin ong langit,
kondi ang Tatayo. Ig mandian tanandia
ya kay ang pagtorol ong nindio tang ma-
tod ang pamangan§ ang nagalin ong lan-
git. 33 Tenged ang matod ang pamangan
ang agto-dol tang Dios, anday doma kondi
tanandiang siminaboan ang nagalin ong
langit ig pagtorol ta kaboi ong mga taw
tarin ong kalibotan.”

† 6:27 6:27 “Ana ta Taw” tang goy ni Jesus ong sadili na. Telekan ka ong Bokabolario. ‡ 6:31 6:31 Mabasa ta tang istoriang natetenged ong pamangan ang aggoyan ta “manna” ong Exodo 16:1-36. § 6:32 6:32 Ang nasolat ong bitalang Grigo belag ta “pamangan” kondi “tinapay.” Tenged don ong banoang Israel tinapay tang pamangan nira.

34 Animan ganing tang mga taw ong ni
Jesus, “Magino, olday ami ka niong pirmi
tang pamangan ang asing agganingen mo!”
35 Siminabat si Jesus, “Yo mismo tang
pamangan* ang asing pagtorol ta kaboi.
Tenged ang sinopay lemenget ong yen para
magto ong yen, indi ra enged le-men ig indi
ra koawen asta ong tanopa. 36 Piro yamo,
pario tang inaningo rang lagi, maski initao
ra nindio indi amo pa ka enged mamagto
ong yen. 37 Lemenget enged ong yen tang
tanan ang mga taw ang yintriga ong yen
tang Dios ang Tatay. Ig ang maski sinopay
lemenget ong yen, indi enged palayaseno.
38 Tenged yo siminaboano nagalin ong lan-
git, belag ta maning para boateno tang
sadiling kaliagano, kondi ang kaliagan tang
nanobol ong yen. 39 Ig ang kaliagan na
yay na: Ta-lingano tang mga taw ang inin-
triga na ong yen agod anday malipat maski
tambilog, kondi boieno tanirang tanan ong
oring kaldaw. 40 Tenged ang galiliagan tang
Tatayo, magkatinir ta kaboing anday kata-
posan tang tanan ang mailala ig magto ong
yen, ang Ana na. Ig boieno tanirang moman
ong oring kaldaw.”
41 Mandian, ang mga Judio pamagmoro-
moro tenged ong inaning ni Jesus ang
tanandia ono tang pamangan ang nagalin
ong langit. 42 Ganing tanira, “Onora? Si
Jesus ka lamang asia, ang ana ni Jose!
Gailala ta ka ngani tang mga ginikanan
na! Angay ganing tanandia mandian na-
galin ono tanandia ong langit?” 43 Sinabat
tanira ni Jesus ang ganing, “Indi amo ra
mamagmoro-moro atan. 44 Anday taw ang
malenget ong yen poira lamang mga e-lan
tanandia tang Tatay ang yay ang nanobol
ong yen. Ig ang mga lemenget ig magto ong
yen, tanira tang boieno ong oring kaldaw.
45 Nasolat ong libro tang mga propita ang
ganing, ‘Ang tanan ang taw toldokan tang
Dios.’† Animan ang tanan ang mamamasi
ig mamagadal ong Tatay mamansilenget
ong yen. 46 Indio ganing ang may taw ang
naita ra ong Dios ang Tatay. Yo ang nagalin
ong Dios, yo lamang tang naita ong nandia.
47 “Ong kamatodan, ang taw ang pagto
ong yen, ong nandia ra tang kaboing anday
kataposan. 48 Tenged yo tang pamangan‡
ang pagtorol ta kaboi. 49 Ang mga kamepet-
mepetan mi namamangan tang pamangan
ang aggoyan ta ‘manna’ asing don tanira
ong logar ang anday gistar ang taw, piro
nangapatay pa ka enged tanira. 50 Piro
ang pamangan ang agganingeno mandian,
sia yay ang matod ang pamangan ang na-
pababak nagalin ong langit, ig ang maski
sinopay mamangan ta narin indi enged
mapatay. 51 Yo yay ang pamangan ang asing
pagtorol ta kaboi ang napababak nagalin
ong langit. Ang maski sinopay mamangan
ta narin, maboi asta ong tanopa. Ang pa-
mangan ang narin anday doma kondi ang
yen ang sinangoni, ig na ibolontado agod
magkatinir ta kaboi tang mga taw tarin ong
kalibotan.”
52 Pagabasi ta narin tang mga Judio,
dayon dang namagdiskosionan ta mo-ya.
Ganing tanira, “Onora ka? Monopa bato i-
dol tang taw ang na tang sinangoni na ong
yaten para panganen ta?”
53 Animan siminabat si Jesus, “Yo, ang
Ana ta Taw, ganingo ong nindio: Mga
indi amo mamangan tang yen ang sinan-
goni ig indi manginem tang yen ang dogo,
indi amo enged magkatinir ta kaboing an-
day kataposan. 54 Piro ang maski sino-
pay pamangan tang yen ang sinangoni ig
panginem tang yen ang dogo, yay ang may
kaboi nang anday kataposan, ig boieno
ong oring kaldaw. 55 Tenged ang yen ang
sinangoni ig ang yen ang dogo yay ang
matod ang pamangan ig irinemen. 56 Ang
maski sinopay pamangan tang sinangonio
ig panginem tang yen ang dogo, na-pen da
ong yen, ig yo ya ka ong nandia. 57 Ang Dios
ang Tatayo ang nanobol ong yen yay ang
agpagalinan tang kaboi,§ ig gaboio tenged
ong nandia. Maning ka ta si, ang sinopay
pamangan tang yen ang sinangoni, maboi
ka tanandia tenged ong yen. 58 Yo tang ma-
tod ang pamangan ang napababak nagalin
ong langit. Ang pamangan ang na belag ta
pario tang manna ang pinangan tang mga
kamepet-mepetan mi asing tokaw. Nama-
mangan tanira ta si piro nangapatay pa ka
enged. Piro ang maski sinopay mamangan

* 6:35 6:35 “pamangan.” Ong bitalang Grigo: tinapay † 6:45 6:45 Isaias 54:13 ‡ 6:48 6:48 “pamangan.” Ong bitalang Grigo: tinapay § 6:57 6:57 Ang mga bitalang na, poidi kang ila-ted ong Agutaynen ang maning ta na: Ang Dios ang Tatay ang boi tang nanobol ong yen.

ong yen, maboing anday kataposan."
59 Ang mga bagay ang narin inaning ni
Jesus asing pagtoldok tanandia ong simban
tang mga Judio* don ong Capernaum.

Ang mga bitalang pagtorol ta kaboi

60 Naba-yan narin tang mga taw ang
pirming pamansitabid ong ni Jesus, ig yadi
ong nira tang ganing, "Kaparti ka tang
mga agbibitala nang na! Sinopa lamang ay
magparet ong nandia?"
61 Maski anday nagbeg ong ni Jesus, gata-
wanan na ang pamagmoro-moro tang mga
sinagpan na.† Animan ganing tanan-
dia, "Angay? Parti ong pamasi mi tang
inaningong asia? 62 Mono amo pa bato mga
itaen mi tang Ana ta Taw ang agpadibabaw
pabalik ong pinagalinan na? 63 Ang Ispirito
tang Dios yay ang pagtorol ta kaboi, belag
ta sinangoni ta taw, tenged sia anday gaem
na. Ang mga agbibitalao ong nindio pa-
galin ong Ispirito ig mapagekel ong nindio
ong kaboing anday kataposan. 64 Piro ang
doma ong nindio indi pamagto ong yen."
Minaning si Jesus ta si tenged gata-wanan
nang lagi, mimpisa pa asing primiro, mga
sinopay indi mamagto ig mga sinopa tang
magtraidor ong nandia. 65 Ig ganing pa
tanandia, "Yay sia animan minaningo ong
nindio, anday taw ang malenget ong yen
poira lamang mga sia tang kaliagan tang
Dios ang Tatay."
66 Impisa don yadi ra ong mga sinagpan ni
Jesus tang namampabelag ig indi ra naman-
sitabid ong nandia. 67 Animan sine-ma ni
Jesus tang tampolok may doroang apostolis
na, "Yamo, galiag amo ra kang magalin?"
68 Ang siminabat si Simon Pedro, "Gino,
ong nino ami pa oman paning? Yawa
lamang tang pagtoldok tang mga bitalang
pagtorol ta kaboi. 69 Pamagto ami ra ong
nio ig gata-wanan amen da ang yawa tang
Sagradong Ana tang Dios."
70 Ganing si Jesus, "Matod ang yamong
tampolok may doroa tang piniliko. Piro ang
tata ong nindio sinled ta dimonio." 71 Ang
agpataman ni Jesus ay si Judas, ang ana ni
Simon Iscariote. Tenged maski kabilang si
Judas ong tampolok may doroang sinagpan
na, tanandia yay ang magtraidor ong ni
Jesus ong ori.

7

Indi namagto ong ni Jesus tang mga logod na

1 Pagatapos ta si, linibot-libot ni Jesus
tang bilog ang probinsia tang Galilea. Indi
naliag ang paning ong probinsia tang Judea
tenged don tang mga pangolokolong Ju-
dio ig agplanoan nirang patayen tanandia.
2 Mandian, asing galenget da tang pista tang
mga Judio ang aggoyan ta Pista tang mga
Payag-payag,* 3 ganing ong ni Jesus tang
mga logod nang lali, "Angay india magalin
tarin ig mamistā don ong Judea, agod itaen
tang mga sinagpan mo don tang agboaten
mong mga milagro? 4 Ang taw ang galiliag
ang mabantog ong tanan, indi panalok-
talok tang mga agboaten na. Pagboata ra
ka lamang tang mga bagay ang na, angay
india magpaita ong bilog ang kalibotan?"
5 Maning ta si tang inaning tang mga logod
ni Jesus tenged maski ngani tanira indi ka
pamagto ong nandia.
6 Ganing ang siminabat si Jesus, "Yamo,
maski onopay oras poiding boaten mi tang
onopay galiliagan ming boaten. Piro yo,
indi pa kakabot tang yen ang oras. 7 Indi
amo asilagan tang mga taw tarin ong kali-
botan ang indi pangilala ong yen. Piro
yo gasilagano nira tenged agpaitao ang
malalain tang mga agboaten nira. 8 Ala,
mamista amo ra don. Yo, indio paning,†
tenged indi pa kakabot tang yen ang oras."
9 Maning ta na tang sabat ni Jesus, oman
napabo-wan tanandia ong Galilea.

Napaning si Jesus ong pista

10 Pagapagalin tang mga logod ni Jesus
para mamista, diminaton ka tanandia piro
talok lamang. 11 Don ong pista agdilemen
tanandia tang mga pangolokolong Judio ig
pamane-ma te-ma ang ganing, "Ong arira
tang taw ang asi?" 12 Ig ang mga taw,

* 6:59 6:59 Ang goy ong simban tang mga Judio ay "sinagoga." Telekan ka ong Bokabolario, ong "Sinagoga." † 6:61 6:61 Ang mga sinagpan ni Jesus belag ta maning ang tampolok lamang may doroa, kondi asta ang domang taw ang pirming pamansitabid ong nandia. Ang bitalang "sinagpan," mga ong Tagalog yay ang "alagad." * 7:2 7:2 "Pista tang mga Payag-payag." Telekan ong Bokabolario. † 7:8 7:8 "Yo, indio paning." Ong domang lomang kopia tang sagradong kasolatan, ang nasolat ong bitalang Grigo ay "Yo, indio pa paning."

sigi lamang tang arampang-ampang nira
natetenged ong ni Jesus. Ganing tang
doma, “Mo-yang taw tanandia!” Ang doma
ganing ka, “Belag! Aglokon na lamang tang
mga taw.” 13 Piro maloay lamang tang am-
pang nira natetenged ong ni Jesus tenged
agpangeldan tanira ong mga pangolokolo
ong nira.
14 Asing panenga-tengan da tang pista,
siminled si Jesus ong Timplo ig nagtoldok.
15 Nangabereng ta mo-ya tang mga pan-
golokolong Judio. Ganing tanira, “Ong
aripa bato nakomit tang kinata-wanan na
tang taw ang na? Indi ngani napagadal!”
16 Ganing si Jesus ong nira, “Ang agto-
toldoko ong nindio indi nagalin ong sadilio,
sia ong Dios ang yay ang nanobol ong yen.
17 Ang maski sinopay galiliag ang magtoman
tang kaliagan tang Dios, asia mata-wanan
na enged mga ang totoldoko nagalin ong
Dios obin ong sadilio lamang. 18 Ang taw ang
pagtoldok ong sadiling kaliagan na, galiliag
lamang ang dayawen tanandia ta doma.
Piro ang taw ang pagtoldok agod dayawen
tang nanobol ong nandia, yay ang taw ang
palareten ig belag ta bo-lien. 19 Matod ang
sindolan amo ni Moises tang Katobolan
asing tokaw. Piro maski tata ong nindio
anda enged ay pagtoman ta sia. Tenged
mga pamagtoman amo, angay galiliag amo
pang patayeno nindio?”
20 Siminabat tang mga taw, “Sigoro sin-
leda ra ta dimonio! Sinopay galiag ang
mamatay ong nio?”
21 Ganing si Jesus, “Nangabereng amo
asing nagpao-yao tang tatang taw ong
Kaldaw ang Igperenay. 22 Piro isipen mi
lamang narin: Asing tokaw may kaogalian
tang mga kamepet-mepetan ta natetenged
ong pagtori ong mga mola. Sia pinanoblian
ni Moises ig sindol na ka ong nindio. Ani-
man pamagtori amo tang mga ana ming lali
ong yawalong kaldaw sigon ong kaogalian
ang asi, maski māton ong Kaldaw ang Ig-
perenay. 23 Mandian, mga pamagtori amo
maski Kaldaw ang Igperenay para lamang
matoman tang tobol ni Moises natetenged
ong pagtori, angay gangasilag amo pa ong
yen ang nagpao-yao tang tatang taw ong
Kaldaw kang Igperenay? 24 Magosgar amo
ta mato-lid, belag ta sigon ong gitaen mi
lamang.”

Ang mga taw indi namaginigoan natetenged ong ni Jesus

25 Mandian, may mga taga Jerusalem
ang ganing, “Belag bato ta na tang taw
ang galiagan ang patayen tang mga pan-
golokolo ong yaten? 26 Piro asia tanandi-
ang bibitala ong talongan tang tanan, ig
ang mga pangolokolo anday ibek-ibek nira
kontra ong nandia. Sigoro naisip da nirang
tanandia ka kaman tang Cristo. 27 Piro indi
ka poidi, tenged ganing tanira mismo, mga
komabot ono tang Cristo, anday matako
mga ong aripa tanandia nagalin. Piro ang
taw ang na, gata-wanan ta rang lagi mga
ong aripa tanandia nagalin.”
28 Animan pinabael ni Jesus tang bosis
na asing pagtoldok don ong Timplo ig mi-
naning, “Onopa? Gailala amo ra ong yen?
Gata-wanan mi ka mga ong ariopa nagalin?
Anda! Tenged ong kamatodan, indio na-
paning tarin ong yen ang sadiling kaliagan.
Ang matod ang Dios yay ang nagtobol ong
yen. Indi tanandia gailala mi, 29 piro yo,
gailalao ong nandia. Tenged dono nagalin
ong nandia, ig tanandia mismo tang nagto-
bol ong yen tarin.”
30 Animan tenged ong mga binitalang asi
ni Jesus, depen da rin tanandia tang mga
pangolokolong Judio, piro anday nandep
ong nandia tenged belag pa ta oras na.
31 Piro ong dobali ta sia, yading namagto ong
nandia. Ganing tanira, “Sigoro ya ray na
tang Cristo! Tenged anda enged ay madeg
ong nandia ong mga makabebereng ang
bagay ang agboaten na.”

Sinobol tang mga goardia para depen si Jesus

32 Naba-yan tang mga Pariseo tang
arampang-ampang tang mga taw
natetenged ong ni Jesus. Animan tanira
may ang mga pangolokolo ong mga padi‡
nanobol ong mga goardia tang Timplo para
depen nira si Jesus.
33 Piro ganing si Jesus, “Indi ra lamang
maboay tang a-peno ong nindio, oman
magbaliko ra ong nanobol ong yen.
34 Dilemeno nindio, piro indio ra itaen mi.

‡ 7:32 7:32 Ang “mga pangolokolo ong mga padi” tang mga Judio, teta aggoyan ka ta mga “punong saserdote” mga ong Tagalog. Telekan ka ong Bokabolario, ong “Padi.”

Tenged indi amo mapaning ong logar ang
paningano."
35 Namagtere-ma te-man tang mga pan-
golokolong Judio ang ganing, "Ong ayra
bato paning tang taw ang na ang indi ra
ono tanandia itaen? Onopa? Paning bato
tanandia ong mga kasimanoa ta ang pa-
mansistar ong domang mga banoa para
magtoldok ka ong mga belag ta Judio?
36 Ganing dilemen ta ono tanandia, piro indi
ra itaen ta, ig indi ita ka ono mapaning ong
paningan na. Onopa bato tang maliag nang
yaning?"

Ang Ispirito pagtorol ta kaboi

37 Asing kataposan dang kaldaw tang
pista ang yay ang kapistan dang enged,
kimindeng si Jesus ig minitala ta doro ka
poirsa ang ganing, "Ang sinopay agkoawen
palenget ong yen ig manginem.§ 38 Tenged
ganing ong Kasolatan, ang taw ang magto
ong yen 'magtinir ong nandia tang pagtorol
ta kaboi ang pario ong wing ma-bod ang
sigi lamang tang tobod na.' "* 39 Ang ag-
ganingen ni Jesus tarin anday doma, ang
Ispirito Santong i-dol na ong mga taw ang
pamagto ra ong nandia. Ang mga oras
ang asi indi pa ga-dol tang Ispirito Santo,
tenged indi pa gapaita tang mabael ang
dengeg ni Jesus ong oras ang tanandia ma-
patay ig maboing moman.

Ang pabetang tang mga taw ong ni Jesus

40 Dorong taw tang nangabasi ong mga
inaning ang asi ni Jesus, ig ganing tang
doma, "Matod ka kaman! Ya ray na tang
Propitang aggelaten ta!" 41 Ang doma gan-
ing ka, "Na ya ray ang Cristo!" Piro ang
doma ganing pa ka enged, "Indi poidi! Ang
Cristo belag ta taga Galilea! 42 Na-tang
mismo ong Kasolatan, ang Cristo maga-
lin ong dogo ni Ading David ig don ipan-
gana ong Betlehem, ang banoa ni David."†
43 Animan indi mamaginigoan tang mga taw
ong pabetang nira ong ni Jesus. 44 Ang doma
ong nira galiliag din ang depen nira, piro
anda enged ay nangas ang magdep ong
nandia.

Ang mga pangolokolo indi namagparet

45 Mandian, namagbalik da tang mga
goardia tang Timplo ong mga pangoloko-
long padi ig mga Pariseo. Sine-ma tanira
tang mga pangolokolo ang ganing, "Angay
indi ingkelan mi si Jesus tarin?"
46 Siminabat tang mga goardia, "Mandian
ami lamang nabasi ta taw ang bibitala ta
maning ta naka!"
47 Ganing tang mga Pariseo, "Oy, yamong
taw amo! Maliag yaning asta yamo naloko
amo ra ka nandia? 48 Onopa? May inita mi
ang maski tata ong yamen ang mga Pariseo
obin mga pangolokolo ang nagparet da ong
nandia? Anda! 49 Ang mga taw lamang
ang asiang indi gangatako tang Katobolan
ni Moises tang pamagparet ong nandia.
Isompa tanira tang Dios!"
50 Mandian, tata ka don ong mga Pariseo
si Nicodemo, ang napaning ong ni Jesus
tanopa sia. 51 Ganing si Nicodemo ong
mga karomanan nang Pariseo, "Kontra ong
Katobolan ta ang sintinsian tang tatang
taw ang indi pa tanandia gaimbistigar para
mata-wanan mga onopay bindoat nang
kasalanan."
52 Siminabat tanira, "Sigoro yawa taga
Galileā ka! Osisaen mo ong Kasolatan, ig
don mata-wanan mo ang anda enged ay
propita tang Dios ang magalin ong Galilea."
53 Oman, namansiolik da tanirang tanan.

8

Ang babay ang nadep ang pangonlali

1 Piro si Jesus napaning pa don ong
Bokid tang Kaoliboan.* 2 Pagaramal, maga
pang pisan, nagbalik si tanandia ong Tim-
plo. Pagakabot na don, dorong mga taw
ang namansipalenget ong nandia, animan
kiminarong tanandia ig nagimpisang nag-
toldok. 3 Maboay-boay ta ge-ley, atan da
tang mga manigtoldok tang Katobolan ig
ang mga Pariseo.† May aggekelan nirang
tatang babay ang nadep nirang pangonlali.
Pina-deng nira ong talongan tang tanan,
4 oman ganing tanira ong ni Jesus, "Maistro,

§ 7:37 7:37 Isaias 55:1 * 7:38 7:38 Isaias 58:11 † 7:42 7:42 Mikas 5:2 * 8:1 8:1 Ang borak tang ayong "olibo" magang borak ta sirgoilas. † 8:3 8:3 Ang mga "manigtoldok tang Katobolan," teta aggoyan ka ta mga "eskriba" mga ong Tagalog. Ang mga "Pariseo" tatang gropo ta mga taw ong simban tang mga Judio asing timpo ni Jesus. Doro kaigpit tang pagtoman nira ong Katobolan ni Moises asta ong domang mga tobol ang dinolang atan.

ang babay ang na nadep amen ang pan-
gonlali ong akto. [5] Sigon ong Katobolan
ni Moises, ang mga babay ang maning ta
na kaministiran banggilen ta bato asta ma-
patay. Piro onopa ong nio?" [6] Maning
ta si tang te-ma nira para depdepen nira
Jesus ong sabat na agod madimanda nira
tanandia. Piro ang bindoat ni Jesus, nan-
ingkolong tanandia ig nagsolat-solat tang
toldok na ong tanek.

[7] Sigi pa enged tang te-ma nira ong ni
Jesus, animan kimindeng si tanandia ig mi-
naning, "Ang sinopa ong nindio tang anday
kasalanan na yay tongkaw ang mamanggil
ong babay ang na." [8] Oman dayon sing
naningkolong si Jesus ig nagsolat-solat si
ong tanek.

[9] Pagabasi nira tang inaning nang asi,
namagalin tang kada tata impisa ong
kamepetan. Anday nabo-wan poira ong
ni Jesus ig ang babay ang ke-deng pa ong
talongan na. [10] Kimindeng si si Jesus ig
pina-dekan na tang babay. Sine-ma na,
"Ong arira tanira, babay? Onopa? Anda
kay namanggil ong nio?"

[11] "Anda, Magino," tang sabat tang babay.

Ig ganing si Jesus ong nandia. "Maski yo,
indio ka magsilot ong nio. Molika ra ig in-
dia ra moman ang magboat ta kasalanan."

Si Jesus tang tolok para ong kalibotan

[12] Nagtoldok sing oman si Jesus ong mga
taw. Ganing tanandia, "Yo tang tolok ang
pagtorol ta kayagan ong mga kinaisipan
tang mga taw ong kalibotan. Ang magosoy
ong yen indi ra maki-lepan, kondi mayagan
tang kinaisipan na tang tolok ang yay ang
magekel ong nandia ong kaboi."

[13] Pagabasi tang mga Pariseo, ganing
tanira, "Yawa ka lamang tang pagpamatod
natetenged ong sadili mo, animan belag ta
palareten tang pamatod mo."

[14] Siminabat si Jesus, "Maski yo lamang
tang pagpamatod tenged ong sadilio, ma-
tod tang agganingo, tenged yo gatako tang
pinagalinano ig ang paningano. Piro yamo,
indi amo gatako. [15] Pamagosgar amo sigon
lamang ong isip ta taw, animan belag ta
tama tang pagorosgaren mi. Yo, indio
pagosgar maski ong ninopa. [16] Piro mga yo
ra enged ay magosgar, tama tang pagoros-
gareno. Tenged belag lamang ta yo tang
magosgar. Doroa aming magosgar--yo may
ang Dios ang Tatay ang nanobol ong yen.
[17] Ga-tang mismo ong Kasolatan mi ang
dapat pareten tang pamatod ta doroang
tistigos basta magparioan tang pamatod
nira. [18] Yo tatang pagpamatod natetenged
ong sadilio. Ig ang yadoa ang Tatayo, ang
yay ang nanobol ong yen."

[19] Ganing tang mga Pariseong nane-ma,
"Ong aripa tang tatay mo?"

Siminabat si Jesus, "Indi amo gailala ong
yen asta ong Tatayo. Mga nailalao ra rin
nindio, mailala mi ka asta ang Tatayo."

[20] Ang tanan ang narin binitala ni Jesus
asing pagtoldok tanandia don mismo ong
teled tang Timplo, alenget ong mga bere-
tangan ta bolontad. Piro anday nangas ang
magdep ong nandia, tenged belag pa ta oras
na.

*Indi tanira mapaning ong paningan ni Je-
sus*

[21] Ganing sing oman si Jesus ong mga pan-
golokolo ong mga Judio, "Indi ra lamang
maboay, yo magalino ra tarin. Dilemeno
nindio, piro mangapatay amo lamang ang
mga kasalanan mi indi napatawad. Indi
amo mapaning ong paningano."

[22] Animan ganing tang mga pangolokolo
ang pamagarampang-ampang, "Onopa
bato, magbigti tanandia animan ganing
indi ita ono mapaning ong paningan na?"

[23] Ganing si Jesus ong nira, "Yamo, taga
tarin amo ong tanek. Piro yo taga dono ong
dibabaw. Yamo, taga tarin ong kalibotan
ang na. Yo belag. [24] Yay sia animan inaningo
ong nindio ang mangapatay among ang
mga kasalanan mi indi napatawad. Tenged
ya enged ay mainabo ong nindio mga indi
amo magparet ang yo tang agganingeno."‡

[25] Ganing tanirang nane-ma, "Angay?
Sinoapa enged?"

Siminabat si Jesus, "Yo tang agganingeno
rang lagi ong nindio mimpisa pa asing
tokaw asta mandian da lamang. [26] Yadi rin
ang maningo kontra ong nindio. Piro ang
agbibitalao lamang mandian ong tanan ang
mga taw, anday doma kondi ang mga bagay
ang gaba-yano ong nanobol ong yen. Ig ang
tanan ang bitala na matod ig mataligan."

‡ 8:24 8:24 "Yo tang agganingeno." Ong bitalang Grigo: "Yo yay ang yo kaman." Telekan ong Exodo 3:14.

[27] Piro indi nangaintindi tang mga Judio
nga ang agsambiten nang nanobol ay ang
Dios ang Tatay mismo. [28] Animan ganing si
Jesus ong nira, "Pag kabot tang oras ang yo,
ang Ana ta Taw, pinalawig mi ra ong ayo,
asia mata-wanan mi ra ang yo ka kaman
tang inaningo rang lagi ong nindio.§ Mata-
wanan mi kang anday agboateno ong yen
ang sadiling aotoridad lamang. Ang ono-
pay agbibitalao, ang Tatay tang nagtoldok
ta si. [29] Tanandia tang nanobol ong yen tarin
ong kalibotan, ig tanandia pirmi kang aro-
mano. Indio enged agbayan na, tenged ang
onopay pagtorol ong nandia ta kalipayan,
sia yay ang agboateno." [30] Pagabasi tang
mga taw ong mga inaning ang na ni Jesus,
yadi ong nira tang namagto ra ong nandia.

Ang kamatodan ang maglibri ong mga taw

[31] Dayon ang minitala si Jesus ong mga
Judiong pamagto ra ong nandia. Ganing
tanandia, "Mga magpadayon among mag-
toman ong mga totoldoko, maliag yaning
matod ka kaman ang yamo mga sinagpano.
[32] Oman mata-wanan mi tang kamatodan,
ig ang kamatodan yay ang maglibri ong
nindio."

[33] Piro siminabat tang mga Judio, "Yami,
mga inampo ami ni Abraham! Ig libri ami
rang lagi tenged maski tanopa indi ami
agboaten ang torobolon tang maski sinopa.
Angay ganinga mangalibri ami?"

[34] Siminabat si Jesus, "Agganingo
ong nindio, ang tanan ang pamagboat
ta kasalanan, midio torobolon tang
kasalanan. [35] Mandian, ang tatang
torobolon indi agbibilang ang pirmanint-
ing mimbro tang pamalay-balay. Piro ang
ana mimbro pa ka enged tang pamalay-
balay asta ong tanopa. [36] Animan mga
yo, ang Ana tang Dios, tang maglibri ong
nindio, maliag yaning malibri amo ka
enged. [37] Gata-wananong mga inampo amo
ka kaman ni Abraham. Piro ong dobali ta
sia, pamagprosigir amo pa ka enged ang
patayeno nindio tenged indi maliagan mi
tang agtotoldoko. [38] Ang agganingo ong
nindio anday doma kondi ang mga bagay
ang gitaeno ong Tatayo. Ig yamo, maning
ka ta si, tenged ang onopay nadalan mi ong
tatay mi, ya kay ang agboaten mi."

Mga ana ni Abraham obin mga ana ni Satanas?

[39] Nagpareges tang mga Judiong sim-
inabat, "Si Abraham tang tatay amen!"

Piro ganing si Jesus, "Mga yamo mga ana
ni Abraham, agpatoladan mi ka rin tang
mga bindoat na. [40] Piro ang agprosigiran mi
ay patayeno nindio, maski pagbego lamang
tang kamatodan ang inaning tang Dios ong
yen. Si Abraham indi enged napagboat
tang pario tang agboaten mi! [41] Ang ag-
boaten mi pario tang agboaten tang matod
ang tatay mi."

Siminabat tanira, "Belag ami ta mga ana
ong poira! Ang Dios lamang tang tatay
amen! Anday doma!"

[42] Ganing si Jesus, "Mga matod nga ang
Dios tang tatay mi, gegmano ka rin nin-
dio tenged yo nagalino ong nandia. Indio
napaning tarin ong yen ang sadiling kaliag-
an lamang. Ang Dios tang nagtobol ong
yen. [43] Angay indi amo mangaintindi tang
agganingo? Tenged sigoro indi marisibi mi
tang agtotoldoko. [44] Si Satanas tang tatay
mi, ig dorong kaliag ming magboat tang
onopay galiliagan na! Tanandia manig-
patay ta taw impisa pa asing tokaw. An-
day kointa na ong nandia tang kamatodan
tenged anda enged ay kamatodan ong nan-
dia. Ogali na tang magbo-li, tenged tanan-
dia bo-lien ig ya kay ang tatay tang tanan
ang kabo-lian. [45] Piro yo, ang agbibita-
lao ay poros kamatodan, ig yay sia tang
dailan animan indi amo pamagparet ong
yen. [46] Sinopa ong nindio tang mapaganing
ang yo nagkatalak? Anda enged! Piro mga
pagbego tang kamatodan, anday indi amo
mamagparet ong yen? [47] Ang mga ana tang
Dios, pamamasi ong mga bitala na. Piro
tenged belag amo ta mga ana tang Dios, yay
sia animan indi amo mamamasi ong yen."

Indi pa gataw si Abraham, atan dang lagi si Jesus

[48] Pagabasi ta narin tang mga pangoloko-
long Judio, ganing tanira ong ni Jesus, "Oy!
Matod kaman pala tang agganing amen

§ 8:28 8:28 Ong bitalang Grigo: "Yo yay ang yo kaman." Exodo 3:14. * 8:48 8:48 Masiadong dibabak tang pama-dek tang mga Judio ong mga "Samaritano." Agbibilang nira lamang ang mga taw ang mapinagtalaken tenged indi pamagtoman ong mga kaogalian tang mga Judio. Telekan ka ong Bokabolario ong "Samaria."

ang yawa tatang Samaritano* ig sinleda ta
dimonio!”

49 Siminabat si Jesus, “Indio sinled ta di-
monio. Pagtorolo ta mabael ang dengeg
ong Tatayo, piro yamo, pamanlangga amo
ong yen. 50 Indio paggelat ang dayaweno
ta taw. Piro may atan ang galiliag ang
yo dayawen, ig tanandia tang gatakong
magosgar ong nindio. 51 Tandan mi na: Ang
maski sinopay magtoman ong mga toldoko
indi mapasar tang kamatayen ang anday
kataposan na.”

52 Ganing sing oman tang mga Judio,
“Mandian gasigoro amen da enged ang
sinleda ka kaman ta dimonio! Napatay si
Abraham, ig ang mga propita nangapatay
ka. Piro ganinga ang sinopay magtoman
ong mga toldok mo, indi enged mapatay
maski tanopa. 53 Angay? Maliag mong yan-
ing, yawa sobrā pa ong kamepet-mepetan
amen ang si Abraham? Napatay ngani
tanandia, asta ang mga propita ya ka. Ay
yawa sinoapa?”

54 Ganing si Jesus ang siminabat, “Mga
pagpalawigo tang sadilio, sia anday kointa
na. Ang Tatayo, ang ganing amo yay ang
Dios mi, tanandia tang pagpalawig ong yen.
55 Ong matod, indi tanandia gailala mi. Piro
yo, gailalao ong nandia. Mga maningo
ang indio gailala ong nandia, lomboao ang
bo-lien ang pario mi. Piro ang kamato-
dan, gailalao tanandia ig agtomaneno tang
mga agganing na. 56 Ang kamepet-mepetan
ming si Abraham mismo, dorong kalipay na
asing maba-yan nang itaen na tang kaldaw
ang paningo tarin ong kalibotan. Sia inita
na kaman ig inambengan tanandia ta mo-
ya.”

57 Tenged tarin ganing tang mga pan-
golokolong Judio ong ni Jesus, “Onora ka?
Anda pa ngani ay limampolok ang takon
tang idad mo, inita mo ra si Abraham?”

58 Ganing ang siminabat si Jesus, “Ag-
ganingo ong nindio, indi pa gataw si Abra-
ham, yo, atano rang lagi.”†

59 Ig dayon tanirang namamisik ta mga
bato para patayen nira tanandia ong bang-
gil. Piro napalipat si Jesus ig limindoa ong
Timplo.

9

Pinao-ya ni Jesus tang tatang boray

1 Mintras papanaw si Jesus, may inita
nang tatang taw ang boray ang lagi mimp-
isa pa asing pagataw na. 2 Mandian nane-
ma ong ni Jesus tang mga sinagpan na,
“Maistro, angay ang taw ang asia pinan-
ganang boray ang lagi? Sinopa bato
tang nagkatalak, tanandia obin ang mga
ginikanan na?”

3 Siminabat si Jesus, “Pinangana tanan-
diang boray belag tang maning tanandia
nagkatalak obin ang mga ginikanan na. Sia
nainabo agod itaen tang gaem tang Dios
ong kaboi na. 4 Mintras kaldaw pa, kamin-
istiran boaten ta tang mga agpaboat ong
yaten tang nanobol ong yen. Tenged mga
labi ra, indi ita ra mapagboat ta si. 5 Mintras
tarino pa ong kalibotan, yo tang tolok ang
pagtorol ta kayagan ong tanan.”

6 Pagabitala ta na ni Jesus, dayon ang nan-
golak ong tanek. Sinampora na tang tanek
may ang olak na. Oman sinampel na ong
mata tang boray 7 ig minaning, “Ala! Man-
dian paninga don ong parandigoan don ong
logar tang Siloam. Mandamota don.” (Ang
maliag yaning tang Siloam, “Sinobol.”) Ig
maning ka don tang bindoat tang boray ig
pagaolik na, gaita ra.

8 Animan namagampang-ampang tang
mga kamalay na ig ang mga nangaita ong
nandia tanopa sia asing tanandia pagpal-
imos pa. Ganing tanira, “Belag bato ta na
tang laling dating pagpalimos?”

9 Siminabat tang doma, “Ya ka kaman!”
Piro ang doma ganing, “Belag! Magkaning-
aning lamang.” Animan dayon ang sim-
inabat tang lali, “Yo ka kaman.”

10 Ganing tang mga taw ang nane-ma,
“Angay gaitā ra mandian?” 11 Siminabat
tang lali, “Ang taw ang aggoyan ta Jesus,
sinampora na tang olak na ong tanek oman
sinampel na ong matao. Pagatapos gan-
ing ong yen, ‘Paninga don ong Siloam ig
mandamota.’ Napaningo don ig pagapan-
damoto, naitao ra ka.”

12 Ganing tanira, “Ong ayra ta tang taw
ang asi?” Siminabat tanandia, “Inayo
lamang mga ong ayra.”

† 8:58 8:58 Ong bitalang Grigo: “Yo yay ang yo kaman.” Exodo 3:14.

Inimbistigar tang mga Pariseo tang dating boray

13 Oman, dayon ang ingkelan nira
tang dating boray don ong mga Pariseo.
14 Tenged asing pagsampora ni Jesus tang
olak na may ang tanek, ig pinao-ya na tang
boray, Kaldaw ang Igperenay. 15 Animan
mandian ang boray sine-ma si ka tang mga
Pariseo mga monopa nago-ya tang mga
mata na. Ganing tanandia, "Sinampelan ni
Jesus tang matao ta tanek ang sinamporan
na tang olak na. Pagatapos nandamoto, ig
mandian gaitao ra."

16 Ang domang mga Pariseo ganing, "Ang
taw ang asing si Jesus indi nagalin ong
Dios, tenged pagkatalak ong pagpangontra
na ong Katobolan mga Kaldaw ang Igpere-
nay!" Piro ganing tang doma, "Angay? Ang
taw ang mapinagtalaken mapagboat bato
ta mga milagrong maning ta na?" Animan
indi tanira namaginigoan.

17 Animan sine-ma si nirang oman tang
dating boray. "Yawa, tenged pinao-yā ono
ni Jesus tang mga mata mo, onopay maning
mo natetenged ong nandia?"

Siminabat tang dating boray, "Tatang
propita tanandia."

18 Piro indi mamagparet tang mga pan-
golokolong Judio mga ang taw ang na ay
dating boray ig mandian lamang gaita. An-
iman pinagoy nira tang mga ginikanan na
19 ig sine-ma, "Na ana mi? Onopa? Matod
ang tanandia pinanganang boray ang lagi?
Mga maning don, angay gaita ra tanandia
mandian?"

20 Siminabat tang mga ginikanan na, "Ana
amen tanandia ig matod ang pagataw na
boray ang lagi. 21 Piro indi ami gatako mga
angay gaita ra tanandia mandian, obin mga
sinopay nagpao-ya ong nandia. Tanandia
kay tang te-maen mi. May idad na ra ig
gatako rang magbeg natetenged ong sadili
na."

22 Maning don tang sabat tang mga
ginikanan na tenged geldan tanira ong
mga pangolokolong Judio. Tenged nam-
aginigoan dang lagi tang mga pangolokolo
nga ang maski sinopay mangilala ong ni Je-
sus ang tanandia yay ang Cristo, bawalen da
nirang ma-pen ong mga masig ka Judio nira
maski tenled ong mga simban nira. 23 Yay
asia animan minaning tang mga ginikanan
na, "Tanandia lamang tang te-maen mi,
may idad na ra."

24 Mandian pinagoy si nirang oman tang
dating boray ig minaning ong nandia, "Ala!
Pa-dek tang Dios! Magbega ong yamen
tang matod natetenged ong taw ang asi,
tenged gata-wanan amen ang tanandia
tatang mapinagtalaken."

25 Siminabat tang taw, "Indio matako mga
mapinagtalaken tanandia obin belag. Ang
gata-wanano lamang, yo dati borayo, piro
mandian gaitao ra."

26 Pareges pa tang te-ma nirang ganing,
"Piro monopa napao-ya na tang mga mata
mo? Onopa enged ay bindoat na ong nio?"

27 Siminabat tang taw, "Bineg amo ra
yen, piro indi amo mamasi. Angay galiliag
among ibego sing oman ong nindio? Sigoro
galiliag amo kang magimong sinagpan na!"

28 Tenged tarin, pisan ang nangasilag
tang mga pangolokolo ong dating boray ig
ininsolto pa nira ang ganing, "Yawa tang
sinagpan na! Yami mga sinagpan ami ni
Moises! 29 Gata-wanan amen ang nagigam-
pang tang Dios ong ni Moises. Piro mga
natetenged ong taw ang asi, indi ami gatako
mga ong aypa tanandia nagalin."

30 Siminabat tang lali, "Sia yay ang mak-
abebereng! Indi amo gatako mga ong
aripa tanandia nagalin, maski tanandia
tang nagpao-ya ong yen. 31 Gata-wanan ta
ang indi agpama-yan tang Dios tang taw
ang mapinagtalaken. Piro agpama-yan na
tang sinopay matod ang pagto ong nandia
ig pagtoman ong kaliagan na. 32 Gata-wanan
ta ka, mimpisa pa asing primiro, andang
pisan ay taw ang gapagpao-ya ta taw ang
boray ang lagi asing pinangana. 33 Mandian,
mga ang taw ang asi indi nagalin ong Dios,
indi ka rin mapagboat ta maning ta nang
bindoat na ong yen!"

34 Piro siminabat tang mga pangolokolo,
"Yawa, mapinagtalakena mimpisang
natawa! Yawa ray magtoldok ong yamen?"
Oman dayon dang pinalayas nira ig binawal
dang tenled ong mga simban nira.

Ang kaboray ang ispiritoal

35 Nabalitan ni Jesus ang pinalayas tang
mga Pariseo tang boray ang pinao-ya na.
Animan dinilem na ig pagatoman na, sine-
ma na ang ganing, "Onopa? Yawa pagtoa
ong Ana ta Taw?"

36 Ganing tang laling siminabat, “Sinopa
tanandia, Magino? Ibeg mo kay ong yen,
agod magtō ong nandia.”
37 Ganing si Jesus, “Inita mo ra. Yo mismo,
ang pagigampang ong nio, yay ang tanan-
dia.”
38 Ig dayon ang laging minaning tang lali,
“Pagtō ong nio, Gino!” Oman dayon ang
liminod ig tinowan na si Jesus.
39 Ganing pa si Jesus, “Napaningo tarin
ong kalibotan para osisaen ig osgaran tang
mga taw, agod ang mga boray mangaita,
ig ang mga gangaita, tanira yay si ang
lomboang boray.”
40 Mandian may mga Pariseo don ang
alenget ang nangabasi tang binitala ni Je-
sus. Ganing tanira, “Angay? Maliag mong
yaning asta yami boray ami ka?”
41 Siminabat si Jesus, “Mga yamo boray ka
rin, poidi pang patawaden tang mga talak
mi ig anday sarabaten mi. Piro tenged
ganing amo ang gangaita amo, sia tang pag-
pamatod ang may talak mi pa ka enged.”

10

Ang matod ang manigbadbad tang mga karniro

1 Ganing pa si Jesus ong tatang palim-
bawa,* “Agganingo ong nindio, ang sino-
pay tenled ong kolongan tang mga karniro
ang indi pagpanaw ong portan na, kondi
kaka-yat ong belag ta dapat ang palanawan
na, ang taw ang asi traidor ig takawan.
2 Piro ang pagpanaw ong portan tang kodal
yay ang manigbadbad tang mga karniro.
3 Agpa-leden tanandia tang goardia ong
portan, ig ang mga karniro pamamasi ong
nandia. Aggoyan na tang mga karniro na
ong mga aran nira ig aggekelan na ong loa.
4 Mga mapaloa na ra nganing tanan, to-
kaw tanandia ong nira ig ang mga karniro
pamansidaton ong nandia tenged gailala
nira tang bosis na. 5 Piro indi tanira ma-
mansidaton ong taw ang indi gailala nira.
Mamagsinikad pa tanirang palawid, tenged
indi gailala nira tang bosis na.”
6 Ginamit ni Jesus tang palimbawang na,
piro indi naintindian tang pamamasi tang
maliag nang yaning.

Si Jesus tang mo-yang manigbadbad tang mga karniro

7 Animan nagtorol si Jesus ta tata sing
palimbawa ang ganing, “Yo tang pagsirbing
portan tang kodal agod ma-led tang yen
ang mga karniro. 8 Ang mga manigtoldok
ang nanga-kaw ang kiminabot ong yen, ang
kalimbawan nira mga traidor ig takawan,
piro ang mga karniro indi namamasi ong
nira. 9 Yo tang portan. Maliag yaning,
ang sinopay lemenget ong yen para ma-
led ay malibri. Pario ra tanandia ong
tatang karniro ang te-led ig loloa ig gaita
ta mapamanganan na. 10 Ang takawan te-
led ong kodal tang karniro para lamang
manakaw, mamatay, ig manlangga. Piro
yo, napaningo tarin para oldan tang mga
karniro ta kaboing masinlo ig anda enged
ay korang na.

11 “Yo tang mo-yang manigbadbad tang
mga karniro. Ang mo-yang manigbad-
bad listong mapatay para tomabang ong
mga karniro na. 12 Piro ang taw ang ag-
solan lamang ang pamadbad tang mga
karniro, maita ngani ta kirong boang ang
gingabot, dayon ang laging bo-wanan na
tang mga karniro ig magsinikad. Tenged
belag ta tanandia tang matod ang manig-
badbad ig belag ta nandia tang mga karniro.
Oman dayon dang rotoson tang kirong
boang tang mga karniro ig mamagwasag
ang tanan. 13 Ang taw ang asi magsinikad
tenged agsolan lamang, animan baliwala
ong nandia maski onopay mainabo ong
mga karniro. 14 Piro yo tang mo-yang
manigbadbad. Gailalao tang yen ang mga
karniro, ig tanira gangailala ka ong yen.
15 Pario tang Dios ang Tatayo gailala ong
yen, ig yo gailalao ong nandia. Ig yo,
listōng magbolontad tang kaboio para ong
yen ang mga karniro. 16 May doma pang
karnirō ang anda pa ong teled tang kodal
ang na. Kaministiran pa-ledeno ka tanira.
Mamamasi ka tanira ong yen, ig ong man-
ing don, ang tanan ang pamamasi ong yen
magimong tang paneng da lamang ang may
tatang manigbadbad ong nira.

17 “Animan ang Tatayo paggegma ong yen
tenged agbobolontado tang yen ang kaboi

* 10:1 10:1 Ang bitalang “palimbawa,” mga ong Tagalog ay “talinghaga.” Ang palimbawa istoria piro may adalem ang maliag yaning na ig may adal ang makomit ta.

agod maboio sing moman. [18] Anday ma-
pagpatay ong yen mga belag ta kaliagano,
kondi bolontad ang to-dolo tang yen ang
kaboi. May gaemo ang i-dolo tang kaboio
ig may gaemo kang bawieno. Yay na tang
tobol tang Tatayo ong yen."
[19] Tenged ong mga binitalang na ni Jesus,
indi si mamaginigoan tang mga pangoloko-
long Judio. [20] Yadi ong nira tang ganing,
"Sinled ta dimonio tang taw ang na, animan
gabeyeg da! Angay pamamasi amo pa ong
nandia?" [21] Piro ang doma ganing ka, "Ang
taw ang sinled ta dimonio indi mapagbitala
ta maning atan ang kasinlo. Ang mga dimo-
nio indi enged mapagpao-ya ta boray!"

Ang mga Judio indi maliag ang magparet ong ni Jesus

[22] Mandian, timpo rang taglalamig ig
pista ra ong Jerusalem, pista tang pagdem-
dem ong pagbindision tang Timplo tang
Dios asing tokaw. [23] Ang oras ang asi
pagpanaw-panaw si Jesus don ong solar
tang Timplo, don ong logar ang aggoyan
ta Balkon ni Solomon. [24] Maboay-boay ta
ge-ley, pinalibotan tanandia tang mga Ju-
dio ig ganing tanira ang nane-ma, "Angay
pagtalok-taloka pa enged ong yamen mga
sinoapa? Mga yawa tang Cristo, magbega
ta osto."
[25] Siminabat si Jesus, "Bineg amo ra yen,
piro indi amo ka mamagparet. Ang mga mi-
lagrong agboateno ong gaem tang Tatayo,
yay ang pagpamatod ong sadilio. [26] Piro indi
amo mamagparet ong yen, tenged belag
amo ta kabilang ong yen ang mga karniro.
[27] Ang yen ang mga karniro pamamasi ong
yen. Gailalao ong nira ig tanira pamagosoy
ong yen. [28] Agtoldano tanira ta kaboing
anday kataposan, animan indi enged tanira
malbag ong Dios para silotan asta ong
tanopa;† indi tanira makalaw ong yen ta
maski sinopa. [29] Ang Tatayo tang nagtorol
ong nira ong yen, ig tanandia makagagaem
ong tanan. Animan anda enged ay ma-
pagkalaw ong nira ong kalima na. [30] Yo ig
ang Tatay tata lamang."
[31] Pagabasi ta na tang mga Judio, dayon
sing namamisik ta mga bato para banggilen
nira si Jesus. [32] Piro ganing si Jesus ong
nira, "Yadi rang mga mo-yang boat ang
nagalin ong Tatay tang pinaitao ong nindio.
Ong aypa don ong mga bindoatong asi tang
dailan ang angay banggileno nindio?"
[33] Sinabat tanandia tang mga Judio, "Be-
lag tang maning ong mga mo-yang boat mo
ang yawa banggilena yamen, kondi tenged
yawa tawa ka lamang, piro pangamboa ang
yawa Dios! Dorog kabelat tang kasalanan
ang na!"
[34] Siminabat si Jesus, "Ga-tang ong Kato-
bolan mi mismo tang inaning tang Dios ang
ganing, 'Yamo mga dios.'‡ [35] Ig gata-wanan
ta kang maski onopay ga-tang ong Kaso-
latan, sia matod enged asta ong tanopa.
Animan mandian, mga 'dios' tang goy tang
Katobolan ong mga taw ang sindolan tang
bitala tang Dios asing tokaw, [36] monopa
maning ming yo pagkatalako kontra ong
Dios ong paganingo ang yo tang Ana tang
Dios? Yo tang mismong pinilik ig sinobol
tang Tatay tarin ong kalibotan. [37] Mga
indi agboateno tang agpaboat tang Tatayo
ong yen, maski indi amo magparet ong
yen. [38] Piro ong matod, yay ang agboateno,
agod maski indi amo maliag ang magparet
ong yen, kaministiran pa ka enged ang
magparet amo ong mga agboateno. Ong
maning don, mata-wanan ming ang Dios
ang Tatay nani ong yen ig yo ong nandia."
[39] Tenged tarin, namagprosigir tanirang
oman ang depen din si Jesus, piro napalipat
tanandia ong nira.
[40] Pagatapos ta si, limina-ted ang oman
si Jesus ong soba tang Jordan, don ong
logar ang pinagboniagan ni Juan tanopa sia.
Ig don tanandia nagtinir. [41] Dorong mga
taw ang pamansipaning don ong nandia.
Ganing tanira. "Si Juan anday bindoat nang
mga milagro, piro ang tanan ang inaning
na natetenged ong taw ang na matod ang
enged."
[42] Animan yading mga taw don tang nam-
agto ra ong ni Jesus.

11

Ang pagapatay ni Lazaro

[1-2] May tatang taw ang aran na si Lazaro.
Gistar tanandia ong bario tang Betania,
sakep tang probinsia tang Judea, aroman
tang mga logod nang da Maria ni Marta.

† 10:28 10:28 "silotan asta ong tanopa." Maliag yaning, silotan don ong impirno ang anday kataposan. ‡ 10:34 10:34 Salmo 82:6

(Ang Mariang narin ong ori yay ang nagbobok ta pabanglo ong kakay ni Ginong Jesus
oman tinrapoan na tang boa na.) Mandian,
pagmasit si Lazaro. 3 Animan nagpatobol
tang maglogod ong ni Jesus ang ganing,
"Gino, ang agmalen mong tangay pagmasit."
4 Piro asing pagabasi ni Jesus ganing
tanandia, "Ang masit ang asi belag ta kamatayen tang tegkan na. Nainabo na agod
itaen tang gaem tang Dios ig ong maning
don dayawen tanandia asta yo, ang Ana na,
dayawen ka."
5 Agmalen ta mo-ya ni Jesus tang mamaglogod ang da Marta, Maria ig Lazaro. 6 Piro
pagatako nang pagmasit si Lazaro, pinatalib na pa tang doroang kaldaw, 7 ba-lo minaning ong mga sinagpan na, "Maytara,
magbalik ita don ong Judea."
8 Ganing tang mga sinagpan nang siminabat, "Maistro, tanopa sia ka lamang ang
banggilena ra rin tang mga Judio don! Mandian magbalika si don?"
9 Siminabat si Jesus, "Anday kaso sia.
Gata-wanan mi ka, tampolok may doroang
oras tang magapon. Indi matampok tang
papanaw mga may kaldaw pa, tenged
mayag pa. 10 Piro mga magpanaw tanandiang labi ra, matampok enged tenged anda
ray kaldaw." 11 Oman ganing pa si Jesus, "Gapoyat tang tangay tang si Lazaro.
Paningano don agod poaweno."
12 Siminabat tang mga sinagpan na,
"Gino, mga gapoyat tanandia, maliag
yaning mago-ya ra."
13 Ang kalaom nira gapoyat lamang si
Lazaro, piro ang maliag yaning ni Jesus
patay da. 14 Animan bineg da ni Jesus ong
nira ta osto, "Si Lazaro patay da, 15 piro moya lamang andao don asing pagapatay na,
agod mas mamoirsa pa tang pagtalig mi
ong yen. Na para ka ong ikakao-ya mi. Ta
ra! Paningan ta si Lazaro."
16 Ig si Tomas ang aggoyan ta Kambal
ganing ka ong mga karomanan na, "Ala,
tomabid ita agod mapatay ita ka ang aroman na."

Si Jesus tang pagboi ong mga patay

17 Pagakabot da Jesus ong Betania, nabalitan nirang epat dang kaldaw ang limbeng si Lazaro. 18 Mga tolong kilomitro
lamang tang kalawid tang Jerusalem ong
Betania. 19 Animan dorong mga Judio ang
taga Jerusalem tang namamisita ong da
Marta ni Maria para lipayen tanira.
20 Asing mabalitan ni Marta ang kakabot
da si Jesus, binagat nang lagi, piro si Maria
napabo-wan ong balay. 21 Ganing si Marta
ong ni Jesus, "Gino, mga tarina lamang, indi
rin napatay tang logod amen. 22 Piro gatawanano ang maski mandian, mga onopay
pa-dolon mo ong Dios, boaten na para ong
nio."
23 Ganing si Jesus ang siminabat, "Maboing oman tang logod mi."
24 Siminabat ka si Marta, "Gata-wanano
ang maboi tanandia ong oring kaldaw, mga
boien ang moman tang mga patay."
25 Ganing si Jesus, "Yo tang pagboi ong
mga patay ig yo tang pagtorol ta kaboi.
Ang pagto ong yen, maski mapatay, maboi
tanandiang moman. 26 Ig ang sinopay gaboi
ang pagto ong yen indi enged mapatay asta
ong tanopa. Onopa? Pagpareta ta na?"
27 Ganing si Marta, "Ee, pagpareto, Gino!
Pagpareto ra ang yawa tang Cristo, ang
Ana tang Dios, ang aggelaten amen ang
komabot ong kalibotan."

Nagini-yak si Jesus

28 Pagabitala ta si ni Marta, dayon da
tanandiang minolik. Ginoyan na si Maria ig
liminalat ang ganing, "Asia ra tang Maistro,
agpagoya nandia."
29 Pagabasi ni Maria, dali-daling kimindeng ig napaning don ong ni Jesus. 30 Si
Jesus indi pa ga-led ong bario, don pa
tanandia ong logar ang don binagat tanandia ni Marta. 31 Namansidaton ong ni
Maria tang mga bisita nirang Judio ang
pamaglipay ong nira, tenged asing pagaita
nira ong nandiang nagdali-daling kimindeng ang nagalin ong balay, ang kalaom
nira paning ong lebengan ni Lazaro para
magini-yak don.
32 Pagakabot ni Maria ong ni Jesus, liminod tanandia ong kakayan na ig minaning,
"Gino, mga tarina lamang, indi ka rin napatay tang logod amen."
33 Pagaita ni Jesus ang pagini-yak si Maria
asta ang mga Judiong aroman na, nagsinti
tanandia ta mo-ya ig doro kabelat tang nem
na. 34 Oman ganing si Jesus, "Ong aripa
limbeng mi si Lazaro?"

Ganing tanira, “Gino, maytara! Aro-
manana yamen.”
35 Ig nagini-yak si Jesus. 36 Animan ganing
tang mga Judio, “Telekan mi, pisan kaman
agmalen na si Lazaro.” 37 Piro ang domang
mga Judio don ganing, “Napao-ya na tang
taw ang boray, angay bato indi inawidan na
tang kamatayen ni Lazaro?”

Binoi ni Jesus si Lazaro

38 Doro sing pagsinti ni Jesus pagakabot
na ong lebengan ni Lazaro. Ang lebengan
ang na tatang koiba ang anga na agdapan ta
bato. 39 Ganing si Jesus ong nira, “Komiten
mi ra tang batong agdadapa.”

Piro ganing si Marta, “Gino, sia epat dang
kaldaw ang limbeng, mandian makalpot
da.”
40 Ganing si Jesus ang siminabat, “Demde-
men mo tang inaningo ong nio, Marta.
Mga magtaliga ong yen, itaen mo tang
gaem tang Dios.” 41 Oman pinaigod da
nira tang bato. Dayon ang simininga ra si
Jesus ong langit ig minaning, “Tatayo, pag-
pasalamato ong nio, tenged pinama-yano
nio. 42 Gata-wanano ang pirmiong agpama-
yan mo, piro na agganingo mandian para
ba-yen tang mga taw ang nani ong paliboto,
agod mamagparet tanira ang yawa tang
nanobol ong yen tarin ong kalibotan.”
43 Pagabitala na ta si, dayon ang miniteg
ta mapoirsa ang ganing, “Lazaro, lomboā
atan!” 44 Limindoa ka kaman si Lazaro. Ang
mga kakay na ig kalima na agtabed-tabedan
pa tang abel ang panlebeng, asta ang emet
na agbongoton ta mala-bang ang ta-leng.
Oman ganing si Jesus ong nira, “Obadan mi
tanandia agod mapanaw.”

Ang mga pangolokolong Judio namagplano ang ipapatay nira si Jesus

(Mateo 26:1-5; Marcos 14:1-2; Lucas 22:1-2)

45 Yadi ong mga Judiong namamisita ong
da Maria tang namagto ra ong ni Jesus
pagaita nira ong bindoat na. 46 Piro ang
doma, pagapagalin nira ong da Maria, don
namagdiritso ong mga Pariseo ig bineg
nira tang bindoat ni Jesus. 47 Animan
ang mga Pariseo ig ang mga pangoloko-
long padi nagpagoy tang tanan ang mga
opisialis tang banoa.* Ganing tanira, “Ono-
ray boaten ta? Doro rang makabebereng
ang mga bagay ang bindoat tang taw ang
na! 48 Mga pabayan ta ra lamang tanandia,
itaben ang tanan ang kasimanoa ta mam-
agto ra ong nandia. Oman ang mainabo,
papaningen tarin tang adi tang Roma tang
mga sondalo na. Langgaen nira tang Tim-
plo ta asta ang bilog ang nasion ta!”
49 Mandian, tata ka ong napasakep don
si Caifas. Tanandia tang kalawigan ang
pangolokolo ong mga padi asing takon ang
asi, ig ganing ong nira, “Indi amo pa pam-
agisip? 50 Mas mo-ya para ong yaten mga
tanga tawan lamang tang mapatay, kaysa
ang bilog ang banoa.” 51 Ang binitala nang
na indi nagalin ong sadiling kinaisipan na
lamang. Sia, bilang kalawigan ang padi,
pinabitala tanandia tang Dios mismo ig
ang maliag yaning mapatay si Jesus para
ong kasimanoa nang mga Judio. 52 Ig be-
lag lamang ta para ong nira, kondi para
ong tanan ang mga ana tang Dios ang
gingistar ong sari-saring banoa ong kali-
botan, agod boaten tanira ang magimong
tatang pamilia. 53 Impisa don, ang mga pan-
golokolo ong mga Judio pamagdilem da ta
midios mga monopa ipapatay nira si Jesus.
54 Animan si Jesus indi ra poiding maglibot-
libot ong Judea. Ang bindoat na, nagalin
tanandia don ig napaning ong bario tang
Efraim, don alenget ong logar ang anday
gistar ang taw. Ig don tanandia nagtinir
aroman na tang mga sinagpan na.
55 Mandian, galenget da tang Pista tang
Pagta-lib tang Anghil.† Animan yadi
rang mga taw ang namagalin ong mga
kababarioan ang namansipaning ong
Jerusalem agod ba-lo komabot tang pista,
mapamanlimpio ra tanira tang sadili nira
sigon ong kaogalian tang rilihion nira.
56 Dinilem nira si Jesus don, piro indi inita
nira. Animan mintras pamagsirimet-
simet tanira ong Timplo, pamagtere-ma
te-man tanira ang ganing, “Onopa bato,

* 11:47 11:47 Ang mga “opisialis tang banoa” yay ang aggoyan ta “Sanedrin” mga ong bitalang Tagalog. Telekan ka ong Bokabolario, ong “Sanedrin.”

† 11:55 11:55 Ang “Pista tang Pagta-lib tang Anghil” mga ong bitalang Grigo yay ang “Paskoa.” Na belag ta pario ong agganingen ang “Paskoa” mandian. Ang pistang narin agsilibraen tang mga Judio takon-takon bilang pagdemdem nira ong paglibri tang Dios ong mga kamepet-mepetan nira ong mga taga Ehipto, asing timpo ni Moises. Telekan ka ong Bokabolario.

paning pa tanandia mandian ang pista
obin indi?” 57 Pamagtere-ma te-man tanira
tenged gangatako rang lagi ang nagordin
da tang mga pangolokolong padi ig ang
mga Pariseo nga ang maski sinopay gatako
mga ong aripa si Jesus, dapat ang magbeg
ong nira agod ipadep nira tanandia.

12

Si Jesus bino-bokan ta pabanglo
(Mateo 26:6-13; Marcos 14:3-9)

1 Mandian, enem da lamang kaldaw ba-
lo komabot tang Pista tang Pagta-lib tang
Anghil. Si Jesus napaning si ong Betania,
don ong logar ni Lazaro, ang taw ang binoi
nang oman. 2 Sinimpanan tanandia don ta
kombida. Si Lazaro tata ka ong mga aroman
ni Jesus ang pamamangan, ig si Marta tang
manigsirbi ong nira. 3 Mandian, nangomit
si Maria ta tengang litrong pabanglo ang
aggoyan ta nardo. Ang pabanglong na an-
dang pisan ay sampora na ig kamal-malan.
Na dayon ang bino-bok ni Maria ong kakay
ni Jesus. Pagatapos, tinrapoan na tang boa
na. Ig minongaw ta pabanglo tang bilog
ang balay. 4 Ang tata ong mga sinagpan don
ay si Judas Iscariote ang yay magtraidor
ong ni Jesus ong ori. 5 Ganing si Judas,
“Aroy! Angay indi lamang pinabakal tang
pabanglong asia? Ang bayad na kapario
ra tang sol ta tang taw ong teled ta mag-
patakon* ig sia malimos pa rin ong mga
malilised.” 6 Belag tang maning gate-bek si
Judas ong mga malilised animan inaning na
si, kondi ong kamatodan takawan tanandia.
Tanandia tang manigbiot tang koarta nira
ig pirming agkomit-komitan na.

7 Mandian ganing si Jesus, “Angay pag-
palabet amo ong ni Maria? Pabayan mi
lamang ang gamiten na tang pabanglo na.
Sinalok na para ibanios na ong sinangonio
mga ilbengo ra. 8 Ang mga malilised pirm-
ing ka-pen mi ig poidi pang matabangan
mi. Piro yo, indio ra maka-pen mi ong
maboay ang timpo.”

Ang planong patayen si Lazaro

9 Ang oras ang asi yading mga Judio tang
nangabalita ang si Jesus don ong Betania.
Namansipaning tanira don belag lamang ta
tenged ong nandia, kondi gangaliliag kang
itaen nira si Lazaro ang binoi nang oman.
10 Animan ang mga pangolokolo ong mga
padi namagplano ang patayen nira asta si
Lazaro. 11 Komo natetenged ong ni Lazaro,
yadi rang mga masig ka Judio nira tang
namampabelag da ig pamagto ra ong ni
Jesus.

Ang pagteled ni Jesus ong Jerusalem
(Mateo 21:1-11; Marcos 11:1-11; Lucas 19:28-40)

12 Pagaramal, nangabalita tang dorong
mga taw ang pamamista ang si Jesus
komabot da ong Jerusalem. 13 Animan na-
mangomit tanira ta mga kolbot ta nioy ig
namansipanaw da tanira para bagaten nira
si Jesus. Ganing tanira ang pamansiteg,
“Hosanna!† Aloyan ang enged tang Dios
tang sinobol na ang kiminabot mandian!
Dayawen tang Adi tang Israel!”

14 May inita ni Jesus ang tatang asno ang
mola pa, ig yay ang sinayan na. Ang bindoat
nang na, pario enged tang na-tang dang
lagi ong Kasolatan ang ganing:

15 “Indi amo meled, yamong mga taga Sion!‡
Telekan mi! Narin da tang adi ming kak-
abot,
ang pagtay ta tatang asnong mola pa!”§

16 Ang oras ang asi, indi pa gaintindian
tang mga sinagpan ni Jesus tang mga gan-
gainabong na. Piro pagatapos ang si Je-
sus naboing oman, ba-lo nademdeman nira
nga ang mga bagay ang na na-tang dang
lagi ong Kasolatan natetenged ong ni Jesus,
ig ya enged kaman tang nainabo ong nan-
dia.

17 Mandian, ang mga taw ang nangaita
ong paggoy ig pagboi ni Jesus ong ni Lazaro
don ong lebengan, sigi lamang tang balita
nira natetenged ong inita nirang asi. 18 Yay
sia animan si Jesus binagat ta kadoro-
doroan ang mga taw, tenged nabalitan
dang lagi nira tang bindoat nang asing
milagro. 19 Ig tenged tarin namagampang-
ampang tang mga Pariseo ang ganing, “Ta,

* 12:5 12:5 Ong bitalang Grigo: 300 dinario † 12:13 12:13 “Hosanna” ay bitalang Aramaico asta bitalang Grigo. Mga ong bitalang Agutaynen, “Biba!” Ig mga ong Tagalog, “Mabuhay!” ‡ 12:15 12:15 Ang “Sion” yay ang tatang goy ong siodad tang Jerusalem asing tokaw, tenged ang siodad don mismo ong Bokid tang Sion. § 12:15 12:15 Zacarias 9:9

mandian teleken mi! Ang mga taw pam-
agosoy dang tanan ong nandia! Anda ray
maimo ta!"

May mga Grigo ang namagdilem ong ni Jesus

20 May mga Grigo kang namansipaning
ong pista para magsimba ong Timplo.
21 Namansipalenget tanira ong ni Felipe ang
taga Betsaida, ang sakep tang probinsia
tang Galilea. Ganing tanira, "Magino, galil-
iag ami rin ang magigbagat ong ni Jesus."

22 Bineg narin ni Felipe ong ni Andres,
ig namansipalenget tanirang doroa ong ni
Jesus para ipatako ang agdilemen tanandia
tang mga taw ang asi. 23 Ganing si Jesus
ong nira, "Kiminabot da tang oras, ig itaen
da tang makabebereng ang dengeg tang
Ana ta Taw! 24 Ang kalimbawano midio
tang legat ang trigo. Ong matod, ang binik
mga indi iloak ong tanek, indi lomongay
ig indi ka mamorak. Narin tegka ka enged
lamang ong tang legat. Piro mga maloak
da ngani, midio mapatay tenged lengkag.
Ig pagatapos, lomongay da ig mamorak
ta kadoro-doroan pang mga binik. 25 Ang
taw ang agpalabien na tang kaboi na tarin
ong ta-paw tang kalibotan, tanandia tang
malipatan tang kaboi na. Piro ang taw ang
indi palabien na tang kaboi na tarin ong
kalibotan, tanandia tang marisibi ta kabo-
ing anday kataposan. 26 Ang maski sinopay
galiag ang magsirbi ong yen, kaministiran
ang magosoy ong yen agod maski ong ar-
iopa, don ka tanandia. Ig ang taw ang
magsirbi ong yen dayawen ang enged tang
Tatayo."

*Sinambit ni Jesus tang natetenged ong ka-
matayen ang mapasaran na*

27 Pagatapos, ganing si Jesus, "Mandian
gaborido ra tang isipo. Mga maimo lamang,
pa-dolono rin ong Tatayo ang ilibrio nan-
dia ong kaliwagan ang nang agtalongaeno.
Piro indi poidi! Tenged napaningo tarin
ong kalibotan para mapasarano tang kali-
wagan ang na." 28 Oman minaning tanandia,
"Tatayo, ipaita mo kay tang gaem mo agod
dayawen tang aran mo."

Yay asi may naba-yan ang tatang bo-
sis ang nagalin ong langit ang ganing,
"Pinaitao ra, ig ipaitao pang oman."

29 Naba-yan tang kadoro-doroan ang mga
taw don tang bosis ang narin animan gan-
ing tanira, "Dodoldol!" Ang doma ganing,
"May anghil ang pagigampang ong nan-
dia!"

30 Piro ganing si Jesus ong nira, "Ang bosis
ang asia pinabasi tang Dios belag ta para
ong yen. Sia para ong nindio. 31 Kiminabot
da tang oras ang osgaran da tang tanan
ang taw ang indi pangilala ong yen, ig
pirdien da si Satanas ang yay ang paggaem
tarin ong kalibotan ang na. 32 Ig yo, mga
ipalawigo ra ngani ong kros, palengeteno
tang tanan ang taw ong yen."* 33 Inaning
narin ni Jesus para ipatako na mga monopa
tanandia mapatay.

34 Piro siminabat tang mga taw, "Onora
ka? Sigon ong Kasolatan, ang Cristo anday
kamatayen na! Angay ganinga ang Ana ta
Taw kaministiran mapatay? Sinopa enged
sing agsambiten mong Ana ta Taw?"

35 Ganing si Jesus ong nira, "Indi ra
lamang maboay malipat da ong nindio tang
tolok. Animan osoyon mi tang tamang
dalan mintras tarin pa ong nindio tang
tolok agod indi amo kabotan tang maki-lep.
Tenged ang papanaw ong maki-lep, indi
matako ta paningan na. 36 Animan mintras
aroman mi pa tang tolok, mamagtalig amo
ong tolok agod magimo among mga taw
ang gistar da ong sinag tang tolok."†

Ang mga Judio indi namagto ong ni Jesus

Pagabitala ni Jesus ta si, nagalin da
tanandia don ig nantalok. 37 Maski yadi rang
mga makabebereng ang bagay ang inita
tang mga Judio ong ni Jesus, indi pa ka
enged tanira mamagto ong nandia. 38 Indi
tanira namagto agod magmatod tang inan-
ing tang propitang si Isaias asing tokaw pa
ang ganing,

"Gino, sinopa lamay nagparet tang binalita
amen?
Maski pinaita mo ra ong nira tang gaem mo,
indi pa enged tanira mamagto ong
nio."‡

* 12:32 12:32 Telekan ong Juan 3:14-15. † 12:36 12:36 "agod magimo among mga taw ang gistar da ong sinag tang tolok." Ong bitalang Grigo: agod magimo among mga ana tang tolok. ‡ 12:38 12:38 Isaias 53:1

[39] Pario tang inaning pa ni Isaias, indi tanira
mamagto tenged:
[40] "Binoray tanira tang Dios ig pinategat na
tang kolo nira,
Agod indi tanira mangaita ig indi tanira
mangaintindi,
Itaben magbalik pa tang nem nira ong Dios
agod pao-yaen na tanira."§
[41] Ang mga bitala ang narin, binitala ni
Isaias natetenged ong ni Jesus, tenged asing
tokaw pa kanay, inita na rang lagi tang
gaem ig pagkadios na.
[42] Piro maski maning don tang binitala ni
Isaias, may atan pa ka enged ang namagto
ong ni Jesus, asta ang mga pangolokolong
Judio yadi kang namagto. Piro indi agbebeg
nira maski ong ninopa ang pamagto tanira
ong ni Jesus, itaben palayasen tanira ong
mga simban nira. [43] Tenged mas agpalabien
pa nirang dayawen tanira ta taw kaysa ang
Dios tang magdayaw ong nira.

Ang bitala ni Jesus tang magosgar

[44] Pagatapos, minitala si Jesus ta mapoirsa
ang ganing, "Mga ang tatang taw pagto ong
yen, belag lamang ta yo tang agtowan na,
kondi asta ang nanobol ong yen. [45] Ig ang
naita ong yen, naita ra ka ong nanobol ong
yen. [46] Yo, napaningo tarin bilang tolok para
ong kalibotan, agod ang mamagto ong yen
indi ra mangabo-wan ong maki-lep. [47] Mga
may taw ang nabasi tang mga toldoko piro
indi ka agtomanen na, belag ta yo tang
magosgar ong nandia. Tenged indio napan-
ing tarin ong kalibotan para sintinsian tang
mga taw. Napaningo ta para ilibri tanira
ong silot ang para ong mga kasalanan.
[48] Piro may atan enged ang magosgar ong
mga taw ang indi mangilala ong yen ig
indi ka magtoman ong yen mga bitala; ang
mga bitalang nang mismong sinoldoko yay
ang magosgar ong nira ong oring kaldaw.
[49] Tenged indio bibitala ong yen ang sadiling
kaliagan. Ang Dios ang Tatay ang nanobol
ong yen yay ang pagtoldok ong yen tang
onopay ibitalao ig itoldoko. [50] Ig gata-
wananong ang mga bitala na pagtorol tang
kaboing anday kataposan. Animan ang
tanan ang agtotoldok tang Tatay ong yen ya
kay ang agganingo ong nindio."

13

Inogatan ni Jesus tang kakay tang mga sinagpan na

[1] Bispiras da tang Pista tang Pagta-lib
tang Anghil.* Gata-wanan ni Jesus ang
kiminabot da tang oras ang magalin da
tanandia ong kalibotan ang na agod magba-
lik da ong Tatay na ong langit. Impisa ong
primiro ginegman nang pisan tang mga
sinagpan na tarin ong kalibotan, ig man-
dian agpaita na ra mga monopag kabael
tang pagmal na ong nira.
[2] Ang labing asi, pamanapon da Jesus
aroman na tang mga sinagpan na. Si Ju-
das, ang ana ni Simon Iscariote, pinaisip
dang lagi ni Satanas ang traidoron na si
Jesus. [3] Mandian, gata-wanan ni Jesus ang
sindol da ong nandia tang Dios ang Tatay
tang tanan ang gaem. Ig gata-wanan na
kang nagalin tanandia ong Dios ig ong Dios
ka magbalik. [4] Animan asing pamanapon
tanira, dayon ang kimindeng si Jesus, oman
nagloat tang lambong nang panta-paw ig
nangampit ta toalia ong awa na. [5] Nagtayon
tanandia ta wi ong planggana, ig nagimp-
isang nagogat tang mga kakay tang mga
sinagpan na. Kada maogatan na, agtrapoan
na tang toaliang aggampiten na ong awa
na.
[6] Pagalenget ni Jesus ong ni Simon Pedro,
ganing si Pedro, "Gino, angay yawa ray
magogat tang kakayo?"
[7] Siminabat si Jesus, "India pa gaintindi
mandian tang agboateno, piro maintindian
mo ka enged may pirapang kaldaw."
[8] Ganing ong nandia si Pedro, "India ka
enged papagogaten ta tang kakayo!" Piro
ganing si Jesus, "Mga india magpaogat tang
kakay mo ong yen, maliag yaning india
enged ma-pen ong yen."
[9] Animan ganing si Pedro, "Gino, mga
maning atan, belag lamang tang kakayo
tang ogatan mo, asta ra ka ang kalimao may
ang kolō!"
[10] Siminabat si Jesus, "Ang napandigo ra,
limpio ra tang bilog ang sinangoni na, ig
anda ray kaministiran ang ogatan poira
lamang ong kakay na. Limpio amo ra, piro
belag ta yamong tanan." [11] Minaning si
Jesus ang belag ta limpio tanirang tanan

§ 12:40 12:40 Isaias 6:10 * 13:1 13:1 Ang "bispiras" tang kapistan, yay ang labing pamagsimpan tang kada pamilia ta ispisial ang panapon.

tenged gata-wanan na rang lagi mga sinopa
tang magtraidor ong nandia.
12 Pagapagogat ni Jesus tang mga kakay
nira, nagtok sing oman tang lambong na
ig nagbalik ong lamisan. Ganing tanandia
ong mga sinagpan na, "Onopa? Gaintin-
dian mi mga onopay maliag yaning tang
bindoatong na ong nindio? 13 Aggoyano
nindio ta Maistro ig Gino, ig tama amo,
tenged yo Maistro ig Gino mi ka kaman.
14 Mandian, mga yo, ang Maistro mi ig Gino,
nagogat tang kakay mi, dapat mamagogat
amo ka tang kakay tang kada tata may tata.
15 Bindoato narin bilang alimbawa agod
sia tang patoladan mi. 16 Agganingo ong
nindio, anday torobolon ang mas alawig
ong agalen na, ig anda kay sinobol ang
alawig ong nanobol ong nandia. 17 Mandian
gaintindian mi ra tang mga bagay ang na,
animan mga boaten mi, masoirti amo.
18 "Belag ta yamong tanan tang agganin-
geno, tenged gailalao tang tanan ang mga
piniliko. Ig kaministiran mainabo tang na-
tang ong Kasolatan ang ganing, 'Ang taw
ang sasaro ong yen yay ang magtraidor ong
yen.'† 19 Narin agbebego ra mandian ong
nindio mintras indi pa gainabo, agod mga
mainabo ra, mamagparet amo ang yo yay
ang Cristo. 20 Tandan mi na: Ang magrisibi
ong maski sinopang agtobolono, pagrisibi
ka ong yen. Ig ang pagrisibi ong yen, sia
pagrisibi ka ong nanobol ong yen."

Nagbeg si Jesus ang may magtraidor ong nandia

(Mateo 26:20-25; Marcos 14:17-21; Lucas 22:21-23)

21 Pagatapos ang minitala si Jesus,
nagsinti tanandia ta mo-ya, ig nagbeg da ta
osto ong mga sinagpan na ang ganing, "Ong
matod, traidorono tang tata ong nindio."
22 Namagpina-dekan da lamang tang mga
sinagpan ni Jesus ang pamagisip, tenged
indi gangatako mga sinopa ong nira tang
agganingen na. 23 Mandian, ang katepad ni
Jesus don ang pamangan ay ang sinagpan
nang agmalen na ta mo-ya. 24 Sininiasan
narin ni Simon Pedro ang ganing, "Te-
maen mo mga sinopay agganingen na."
25 Animan siminandig tang tatang sinagpan
ang asi ong debdeb ni Jesus ig nane-ma,
"Gino, sinopa tang magtraidor ang asi ong
nio?"
26 Siminabat si Jesus, "Ite-meo tang tina-
pay ang na ong mangkok, ig ang dawatano
yay ang magtraidor ong yen." Pagate-me
na tang tinapay, dayon ang dinawat na
ong ni Judas, ang ana ni Simon Iscariote.
27 Pagarisibi ni Judas tang tinapay, ya ray
asi siminled da ong nandia si Satanas. Ig
minaning si Jesus ong ni Judas, "Ala, boaten
mo rang lagi tang boaten mo." 28 Piro maski
tata ong mga aroman nira ang pamangan,
indi gatako mga angay maning ta si tang
inaning ni Jesus ong ni Judas. 29 Si Judas
tang manigbiot tang koarta nira, animan
ang kalaom tang doma ong nira, agpapa-
makalen tanandia ni Jesus ta kaministiran
pa nira ong pista, obin sigoro papaglimoson
na ong mga pobri.
30 Ig pagapamangan ni Judas tang tina-
pay, dayon da tanandiang nagalin. Labi ra
asing oras ang asi.

Ang ba-long tobol

31 Pagapagalin ni Judas, ganing si Jesus,
"Indi ra lamang maboay, yo, ang Ana ta
Taw, padengegan ong mainabo ong yen. Ig
tenged ong yen, ang Dios padengegan ka.
32 Ig mga ang Dios padengegan tenged ong
yen, yo padengegano ka nandia don mismo
ong langit. Ig narin boaten nang lagi. 33 Mga
anao, indi ra lamang maboay tang pagtara-
bidan ta. Dilemeno nindio piro pario tang
inaningo ong mga pangolokolong Judio, sia
tang agganingo ra ong nindio mandian:
indi amo mapaning ong paningano.
34 "Animan mandian may ba-long tobol
ang agto-dolo ong nindio ig yay na: Ma-
maggeregman amo. Mga monopa tang
paggegmao ong nindio, dapat maning ka
ta si tang paggegma mi ong kada tata may
tata. 35 Mga mamaggeregman amo, asia
mata-wanan tang tanan ang yamo mga
sinagpano."

Minaning si Jesus ang magbo-li si Pedro natetetenged ong nandia

(Mateo 26:31-35; Marcos 14:27-31; Lucas 22:31-34)

36 Ganing si Simon Pedro, "Gino, ong ari-
apa paning?" Siminabat si Jesus, "Mandian
india pa matabid ong paningano, piro ong
ori domatona ka ong yen don."

† 13:18 13:18 Salmo 41:9

37 Piro ganing pa si Pedro, “Gino, angay
indio pa matabid ong nio mandian? Listō
kang magbolontad tang kaboio para ong
nio!”
38 Siminabat si Jesus, “Onopa, listoang en-
ged ang mapatay para ong yen? Tandan mo
na, Pedro: Ba-lo manolōk tang mano man-
dian ang garamal, ma-long bisisang magbo-
li ang maning india gailala ong yen.”

14

Si Jesus tang dalan

1 Oman, ganing si Jesus ong mga sinagpan
na, “Indi amo magpalibeg tang kolo mi.
Magtalig amo ong Dios ig magtalig amo
ka ong yen. 2 Don ong balay tang Tatayo
yading maistaran. Tongkawo don para
magsimpan ta logar para ong nindio. Indio
magbeg ta narin ong nindio mga belag ta
matod. 3 Ig mga dono ra ig nasimpanan amo
ra yen ta istaran mi, magbaliko si tarin para
komiten amo, agod mga ong ariopa, don
amo ka. 4 Ig gata-wanan mi ra tang dalan
ang paning ong paningano.”
5 Ganing ong nandia si Tomas, “Gino, indi
ami gatako mga ong ariapa paning, monopa
mata-wanan amen tang dalan?”
6 Ganing si Jesus, “Yo tang dalan, ang
kamatodan ig ang kaboi. Anday mapaning
ong Dios ang Tatay mga belag ta yo tang
dalan ang osoyon na. 7 Mga matod ang
gailalao nindio, maliag yaning gailala mi ra
ka asta ang Tatayo. Ig mimpisa mandian
gailala mi ra enged tanandia ig inita mi ra
ka.”
8 Ganing ong nandia si Felipe, “Gino,
ipaita mo kay ong yamen tang Tatay agod
magkontinto ami ra.”
9 Siminabat si Jesus, “Felipe, kaboay da
tang pagtarabidan ta! Indio pa enged
gailala mo? Ang naita ong yen, naita ra
ka ong Dios ang Tatay. Angay ganinga
pa, ‘Ipaita mo ong yamen tang Tatay’?
10 Onopa? India pagparet ang yo ong
Tatay ig ang Tatay nani ka ong yen? Ang
mga bitalang agtotoldoko indi pagalin ong
sadilio. Ang Dios ang Tatay ang nani ong
yen, tanandia mismo tang pagboat tang
mga bagay ang agboateno. 11 Animan mag-
paret amo ong agganingo nga ang Tatay
nani ong yen ig yo ong nandia. Piro
maski indi amo maliag ang magparet ong
agganingong na, dapat magparet amo ka
enged tenged ong mga milagrong inita mi.
12 Tandan mi na: Ang pagto ong yen ma-
pagboat ka tang pario tang agboateno, ig
mas sobra pa ngani, tenged yo magbaliko
ra ong Dios ang Tatay. 13 Ig maski onopay
pa-dolon mi ong nandia ong arano,* sia
boateno, agod dayawen tang Tatayo tenged
ong yen, ang Ana na. 14 Maski onopay pa-
dolon mi ong arano, sia boateno ka kaman.”

Pinangako ni Jesus ang i-dol na tang Ispirito Santo

15 Ganing pa si Jesus, “Mga matod ang
agmaleno nindio, tomanen mi tang mga
tobolo. 16 Pa-dolono ong Tatayo ang oldan
amo nandia tang Manigtabang ang tenlet
ong yen, agod magimo rang aroman mi asta
ong tanopa. 17 Na anday doma, ang Ispirito
Santo ang yay ang magtoldok ong nindio
tang kamatodan natetenged ong Dios. Ang
mga taw ang indi pangilala ong yen, indi
marisibi tang Ispirito tenged indi tanira
gaita ig indi ka gailala ong nandia. Piro
yamo, gailala mi tanandia, tenged asia ra
tanandia ang aroman mi mandian, ig mag-
tinir ong nindio asta ong tanopa.
18 “Indi amo bo-wanan ta ang anday aro-
man mi. Magbaliko ka ong nindio. 19 Indi
ra lamang maboay, indio ra itaen tang mga
taw ang sakep tang kalibotan ang na. Piro
yamo, itaeno pa nindio tenged maboio sing
oman. Ig tenged yo maboio, maliag yaning
asta yamo maboi amo ka. 20 Ong kaldaw ang
asi, don mata-wanan mi enged ang yo ong
Tatay, ig yamo nani ka ong yen, ig yo atano
ka ong nindio.
21 “Ang sinopay pagrisibi ig pagtoman
ong mga tobolo, tanandia yay ang
paggegma ong yen. Ig ang taw ang
paggegma ong yen, gegman ka tanandia
tang Tatayo. Asta yo, gegmano ka tanandia,
ig bogos ang ipailalao tang sadilio ong
nandia.”
22 Mandian, ang tata pang Judas, ang be-
lag ta Judas ang Iscariote, nane-ma ong ni
Jesus ang ganing, “Gino, angay ong yamen

* 14:13 14:13 Ang mga bitalang “pa-dolon mi ong arano” maliag yaning tenged pamagto tanira ong ni Jesus, poidi tanirang mama-dol tang maski onopa sigon ong kaliagan tang Dios.

lamang agpailala mo tang sadili mo? Angay
india magpailala ong tanan?"
23 Siminabat si Jesus, "Asia tenged ang
taw ang paggegma ong yen, tanandia tang
magtoman ong mga bitalao. Gegman
tanandia tang Tatayo, ig yo may ang Tatayo
ma-pen ami ong nandia. 24 Piro ang indi
paggegma ong yen, indi magtoman tang
mga bitalao. Ang mga bitalang gaba-yan
mi ong yen, indi pagalin ong sadilio. Sia
pagalin ong Dios ang Tatay ang yay ang
nanobol ong yen tarin ong kalibotan.
25 "Ang mga bagay ang na agpatakō rang
lagi ong nindio mintras aromano pa nindio.
26 Piro mga mapagalino ra ngani, ipekel
tang Tatayo tang Manigtabang, ang yay ang
Ispirito Santo, bilang kateleto. Tanandia
tang magtoldok ong nindio tang tanan ang
bagay ig magpademdem ong nindio tang
tanan ang inaningo.
27 "Kao-yan tang agbobo-wano ong nin-
dio. Ang kao-yan ang nang agto-dolo ong
nindio pagalin ong yen, ig belag ta pario
tang kao-yan ang pagalin ong kalibotan ang
na. Animan indi amo magpalibeg tang kolo
mi ig indi amo mageled. 28 Naba-yan mi
ra tang inaningo ong nindio: Magalino ra
piro magbaliko si. Mga matod ang aggeg-
mano nindio, mangalipay amo rin ang ma-
paningo ra ong Tatayo, tenged ang Tatay
mas makagagaem pa ong yen. 29 Na ag-
patakō rang lagi ong nindio mintras indi pa
gainabo, agod mga mainabo ra ngani, mam-
agparet amo. 30 Indi ra paboateno tang bita-
lao tenged komabot da tang pangolokolo
ong kalibotan ang na.† Anda enged ay
gaem na ong yen. 31 Piro tomaneno tang
agtotobol tang Tatayo ong yen, agod mata-
wanan tang tanan ang taw ang aggegmano
kaman tanandia. Animan, maytara! Panaw
ita ra!"

15

Ang kalimbawan ni Jesus tatang papa ta obas

1 Nagtoldok si Jesus ong mga sinagpan na
ta tatang palimbawa ang ganing, "Yo tang
matod ang papa ta obas,* ig ang Tatayo
tang manigsagod. 2 Agpotolon na tang yen
ang mga tanga ang indi pamorak. Piro
ang kada tanga ang pamorak, aglimpioan
na agod manaringsing ig mas manyadi pa
tang borak na. 3 Yamo tang mga tanga ang
nalimpioan da tenged ong mga bitalao ang
sinoldoko ong nindio. 4 Animan indi amo
palbag ong yen, ig yo indio ka palbag ong
nindio. Indi ra mapamorak tang tangang
indi ra toto-pat ong papa na. Maning amo
ka don, mga palbag amo ong yen, indi amo
ra mapamorak.
5 "Animan ganingo, yo tang papa ta obas
ig yamo tang mga tanga na. Ang taw mga
indi tanandia palbag ong yen, ig yo indio
ka palbag ong nandia, tanandia yay ang
mamorak ta doro. Tenged mga yo andao
ong nindio, anda enged ay maboat mi. 6 Piro
ang taw ang agpalbag ong yen igpere-lek
lamang, pario tang mga tangang pinlek
ig lango ra, simeten oman tolpokan da.
7 Piro mga indi amo palbag ong yen, ig mga
iloak mi ong mga popotokon mi tang mga
bitalao, mama-dol amo tang maski onopay
galiagan mi, sia oldan amo. 8 Mga mag-
padayon among mamorak ta doro, maliag
yaning yamo mga sinagpano, ig ong man-
ing don mapagtorol amo ta mabael ang
dengeg ong Tatayo. 9 Mga monopa tang
paggegma tang Tatay ong yen, maning ka
don tang paggegmao ong nindio. Indi amo
magpabelag ong paggegmao. 10 Mga toma-
nen mi tang mga tobolo, indi amo kaman
malbag ong paggegmao ong nindio. Pario
ka ong yen, ang agtomaneno tang mga
tobol tang Tatayo, animan indio galbag ong
paggegma na.
11 "Agganingo ong nindio tang mga bagay
ang na agod mangalipay amo pario ong
yen, ig agod magimong bogos tang kalipay
mi. 12 Na tang tobolo ong nindio: mamag-
geregman amo pario tang paggegmao ong
nindio. 13 Anda enged ay kapario na tang
paggegma ta tatang taw ang magbolontad
tang kaboi na para ong mga tangay na.
14 Tangay amo yen mga agtomanen mi tang
mga tobolo. 15 Indi amo ra agkabigen ta
ang mga torobolon, tenged ang torobolon
indi gatako tang tanan ang agboaten tang
agalen na. Agkabigen amo ra yen ang

† 14:30 14:30 "pangolokolo ong kalibotan ang na." Ong bitalang Grigo: "ang prinsipi tang kalibotan ang na." Yay si Satanas. * 15:1 15:1 Ang mga "obas," mga ong bitalang English yay ang mga "grapes." Ang itsora na pario tang borak tang wakay obin lomboy. Telekan ka ong Bokabolario.

mga tangayo, tenged ang onopay naba-
yano ong Tatayo, ya kay ang agganingo
ong nindio. [16] Belag ta yamo tang namilik
ong yen. Yo tang namilik ig nanobol ong
nindio agod magkatinir amo ta borak ong
pagtoldok mi. Ig ang mga borak ang asi indi
malipat asta ong tanopa. Ong maning don,
maski onopay pa-dolon mi ong Dios ang
Tatay ong arano, sia i-dol na ong nindio.
[17] Animan agganingo si ong nindio: mamag-
geregman amo."

Ang pamagto ong ni Jesus asilagan tang indi pamagto

[18] Ganing pa si Jesus, "Mga asilagan amo
ra tang mga taw ang sakep tang kalibotan
ang na, demdemen ming yo tang prim-
irong inasilagan nira ba-lo yamo. [19] Mga
kapario amo rin tang mga taw ang asi,
ginegman amo ka rin nira tenged aroman
amo nira. Piro ong matod, belag amo
ra ta aroman nira, tenged pinilik amo ra
yen agod pabelag amo ong nira ig yay
sia animan gangasilag tanira ong nindio.
[20] Demdemen mi tang inaningo ong nindio
ang anday torobolon ang mas alawig ong
agalen na. Maliag yaning, tenged yo ag-
paliwagano tang mga taw, indi maimong
indi amo ka paliwagan nira. Ya ka mga may
atan ang namagparet ong toldoko, pareten
ka nira tang itoldok mi. [21] Piro paliwa-
gan amo enged tang mga taw tenged mga
sinagpan amo yen ig indi tanira gangailala
ong nanobol ong yen. [22] Mga indio rin
napaning tarin ong kalibotan para begen
tanira tang natetenged ong sadilio, indi ka
rin namagkatalak tanirang indi namagto
ong yen. Piro mandian ang napaningo ra
tarin, indi ra tanira mapagbalibad ong talak
nirang asi. [23] Ang taw ang anday gegma
na ong yen, anda kay gegma na asta ong
Tatayo. [24] Mga indio ka nagboat ig nagpaita
ta mga milagrong indi enged maboat ta
taw, anda ka rin ay kasalanan nira maski
indi mamangilala ong yen. Piro maski
inita ra nira tang mga bindoato, ong dobali
ta sia gangasilag pa ka enged tanira ong
yen asta ong Tatayo. [25] Piro dapat dang
mainabo na agod magmatod tang na-tang
ong Katobolan nira ang ganing, 'Gangasilag
tanira ong yen ang anda kay dailan.'
[26] "Piro magpekelo ong nindio tang
Manigtabang, ang yay ang Ispirito Santo
ang magalin ong Tatayo. Tanandia tang
Manigtoldok tang kamatodan, ig mga
komabot magpamatod tang natetenged
ong yen. [27] Ig yamo kaministiran kang
magpamatod ong mga taw natetenged ong
yen, tenged impisa pa lamang ang tarino,
aroman amo rang lagi yen."

16

[1] Ganing pa si Jesus ong mga sinagpan
na, "Ang tanan ang narin agpatakō rang
lagi ong nindio agod maski onopay main-
abo, indi malipat tang pagto mi ong yen.
[2] Tenged palayasen amo tang mga masig ka
Judio mi ong mga simban mi. Ig komabot
tang oras nga ang doma mamamatay ong
nindio ang kalaom nira tama tang agboaten
nirang asi ong pagsirbi nira ong Dios.
[3] Maning ta sia tang boaten nira ong nindio
tenged indi tanira gangailala ong yen asta
ong Dios ang Tatay. [4] Agbebego narin man-
dian agod mga mainabo ra, mademdeman
ming pinatakō rang lagi ong nindio tang
natetenged ong nira."

Ang obra tang Ispirito Santo

"Ang mga bagay ang nang mainabo ong
nindio, indi pang lagi binego tanopa sia
tenged ka-peno pa nindio. [5] Mandian agbe-
bego ra tenged magbaliko ra ong nanobol
ong yen. Piro angay bato maski tata ong
nindio anda enged ay pane-ma mga ong
ariopa paning? [6] Asia tenged sigoro pam-
agsinti amo ta mo-ya natetenged ong mga
bagay ang ba-lo lamang binego ong nindio.
[7] Piro dapat mata-wanan mi, ang pagalino
tarin ong kalibotan ay para ong ikakao-
ya mi. Tenged mga indio magalin, ang
Manigtabang, ang yay ang Ispirito Santo,
indi paning ong nindio. Piro mga magalino,
ipekelo tanandia tarin agod tomabang ong
nindio. [8] Mga komabot tanandia, ipaita na
ong mga taw ang sakep tang kalibotan ang
na nga mali tang aggisipen nira natetenged
ong onopa enged tang kasalanan ig mga
sinopay mato-lid, ig mga monopa tang
pagorosgaren tang Dios. [9] Ipaita na ong
nira nga pamagkatalak tanira tenged indi
tanira pamagto ong yen. [10] Ipaita na mga
sinopa tang mato-lid tenged yo magbaliko
ra ong Dios ang Tatay, ig indio ra itaen
ming moman. [11] Ipaita ka tang Ispirito
mga monopa tang pagorosgaren tang Dios,

tenged nasintinsian dang silotan si Satanas,
ang yay ang pangolokolo ong mga taw ang
sakep tang kalibotan ang na.
12 "Doro pa rin tang yaningo ong nin-
dio, piro belag pa ta kaya mi. 13 Piro mga
komabot da tang Ispirito Santo, ang yay
ang Ispirito tang kamatodan, tanandia tang
magtoldok ong nindio tang tanan ang kam-
atodan natetenged ong Dios. Indi tanandia
magbitala ong sadiling kaliagan na lamang,
kondi ang onopay gaba-yan na ong Dios ang
Tatay, ya kay ang yaning na ong nindio.
Ig ipatako na tang onopay mainabo ong
parakaboton. 14 Ang Ispirito magtorol ta
mabael ang dengeg ong yen, tenged ang
mga bitalao mismo tang yaning na ong
nindio. 15 Ganingo ang mga bitalao yay
ang yaning tang Ispirito ong nindio, tenged
mga onopa tang bitala tang Tatayo, ya kay
ang yen."

Ang kapongawan teltan ta kalipayan

16 Ganing pa si Jesus ong mga sinagpan na,
"Indi ra lamang maboay, indio ra itaen mi.
Piro mata-lib tang indi ka lamang maboay
ang timpo, itaeno si nindiong moman."
17 Animan ang doma ong mga sinagpan
ni Jesus namagtere-ma te-man tang gan-
ing, "Onopa bato tang maliag nang yan-
ing? Angay bato ganing tanandia indi ra
lamang maboay, indi ra itaen ta tanandia,
piro mata-lib tang indi lamang maboay ang
timpo, itaen ta si ka onong oman? Ig
ganing pa, tenged magbalik ono ong Tatay
na. 18 Onopa bato tang maliag nang yaning,
'Indi ra lamang maboay'? Indi ita baya
maintindi!"
19 Gata-wanan ni Jesus ang gangalil-
iag ka rin tanirang mamane-ma ong
nandia, animan ganing tanandia ong
nira, "Pamagtere-ma te-man amo atan
natetenged ong inaningo ang indi ra
lamang maboay indio ra itaen mi, piro
mata-lib tang indi lamang maboay ang
timpo, itaeno si nindiong moman. 20 Ong
matod, ang mga taw ong kalibotan ang
indi pangilala ong yen, mangalipay ta
mo-ya ong mainabo ong yen. Piro yamo,
mamagini-yak amo tenged ong sobrang
sinti mi. Piro indi lamang maboay, ang
kapongawan ming asia malipat ig teltan ta
kalipayan. 21 Pario ong babay ang pagpasit.
Aggagoantaen na tang kasitan tenged
mangana ra. Piro mga maloa ngani tang
mola, malipatan na ra tang napasaran nang
kasitan. Galipay da tanandia tenged nataw
da tang ana na. 22 Pario ka ong nindio,
pamagsinti amo ka mandian, piro mga
mamaginitan ita sing moman, mangalipay
amo ta mo-ya. Ig indi enged makalaw ong
nindio ta maski sinopa tang kalipayan ang
asi.
23 "Ong kaldaw ang asi, anda ray kamins-
tiran ang mane-ma amo pa ong yen. Ong
matod, maski onopay pa-dolon mi ong
Tatayo ong arano, asia i-dol na ong nindio.
24 Asta mandian, indi amo pa pama-dol ta
maski onopa ong arano. Mama-dol amo,
ig sia marisibi amo, agod magimong bogos
tang kalipay mi."

*Dineg da ni Jesus tang kalainan tang kalib-
otan*

25 Ganing pa si Jesus, "Ang mga bagay ang
na agganingo ong nindio ong paggamito ta
mga palimbawa. Piro komabot tang kaldaw
ang indio ra maggamit ta mga palimbawa.
Idiritsō ra lamang ipatako ong nindio tang
natetenged ong Tatayo. 26 Ong kaldaw ang
asi, indio ra mama-dol ong nandia para ong
nindio. Yamo ra mismo tang mama-dol ong
nandia ong arano, 27 tenged ang Dios ang
Tatay mismo paggegma ong nindio. Aggeg-
man amo tang Tatay tenged aggegmano
nindio, ig pamagparet amo ang yo nagalino
ong nandia. 28 Nagalino ka kaman ong Dios
ang Tatay ig napaningo tarin ong kalibotan.
Ig mandian magalino ra tarin ig magbalik
ong nandia."
29 Dayon ang minaning tang mga sinag-
pan ni Jesus, "Asia, mayag da tang mga
pamitala mo! Tenged diritso lamang ang
india ra paggamit ta palimbawa. 30 Mandian
gasigoro amen dang gata-wanan mo tang
tanan ang bagay. Maski indi pa gapane-ma
ong nio tang tatang taw, gata-wanan mo
rang lagi tang onopay gisipen na. Animan
pamagparet ami ra ang yawa nagalina ong
Dios."
31 Siminabat si Jesus, "Onopa, pamagto
amo ra ong yen mandian? 32 Piro tandan
mi: Komabot tang oras, ig kiminabot da
mandian, ang yamong tanan mamagbelag-
belag. Mamansiolik amo ig bo-wanano
nindio. Piro maski bo-wanano nindio, may
aromano pa ka enged tenged ang Dios ang

Tatay aromanong pirmi. [33] Animan mandian ang tanan ang narin sinayodo ra ong
nindio agod indi magoloan tang isip mi,
tenged na-pen amo ra ong yen. Mapasar
amo ta kaliwagan ong kalibotan ang na,
piro papoirsaen mi tang nem mi! Ang
tanan ang kalainan tang kalibotan dinego
ra."

17

Nangadi si Jesus para ong mga sinagpan na

[1] Pagatapos ang minitala si Jesus, si-
miningara tanandia ong langit ig minaning,
"Tatayo, kiminabot da tang oras. Padenge-
gan mo kay tang Ana mo, agod ang Ana mo
mapagtorol ka ta dengeg ong nio. [2] Tenged
sindolano nio ta podir ang maggaem ong
tanan ang taw, agod magtorolo ta kaboing
anday kataposan ong tanan ang mga taw
ang sindol mo ong yen. [3] Magkatinir tanira
tang kaboing anday kataposan mga mangi-
lala tanira ong nio, ang matod ig tambilog
lamang ang Dios, ig mga mangilala ka ong
yen, ang sinobol mo. [4] Mandian nataposo ra
tang tanan ang pinaboat mo ong yen, ig ong
maning don napagtorolo ra ta mabael ang
dengeg ong nio tani ong tanek. [5] Animan
mandian, Tatay, padengegano si nio atan
ong podir mo, pario asing aromano pa nio
ba-lo bindoat tang kalibotan.

[6] "Pinailalā ra yen ong mga taw ang nang
pinilik mo ong kalibotan ig sindol mo ong
yen. Tanira nio ig inintriga mo tanira ong
yen. Sinoman nira tang mga tobol mo, [7] ig
mandian gangatako ra tanirang ang tanan
ang sindol mo ong yen, ong nio enged
nagalin. [8] Tenged mga onopa tang inaning
mo ong yen, ya kay ang sinoldoko ong nira,
ig rinisibi ka nira. Ig mandian gangatako ra
enged ang yawa mismo tang pinagalinano
ig yawa ka tang nanobol ong yen.

[9] "Animan, Tatay, pangadio para ong mga
sinagpanong narin. Belag ta maning ang
pangadio para ong tanan ang taw ong kali-
botan. Ang agpangadio lamang ay ang
mga taw ang sindol mo ong yen tenged
tanira nio. [10] Ang tanan ang nio ay yen.
Ig ang tanan ang yen ay nio. Ig yo ag-
padengegano tenged ong nira. [11] Indi ra
lamang maboay, magalino ra ong kalibotan
ang na ig magbaliko ra atan ong nio. Piro
tanira mangabo-wan pa tani. O, Tatay ang
Sagrado, bantayan mo kay tang mga taw
ang na ong gaem mong mismo ang sindol
mo ong yen, agod magimong tata ra lamang
tanira, pario tang ita tata lamang. [12] Asing
aromano pa nira, binantayano tanira ong
gaem mong sindol mo ong yen. Binan-
tayano tanira ta mo-ya, ig maski tata ong
nira anday napatay, poira lamang ong tam-
bilog ang dapat enged silotan ang i-lek
ong impirno agod magmatod tang na-tang
dang lagi ong Kasolatan. [13] Indi ra lamang
maboay, magbaliko ra atan ong nio, Tatay.
Animan mintras tanio pa ong kalibotan, ag-
pangadio tang mga bagay ang na para ong
mga sinagpano agod bogos ang marisibi
nira tang kalipayan ang magalin ong yen.
[14] Sindolo ra ong nira tang mga bitala mo ig
yay sia animan gasilagan tanira tang mga
taw ang sakep tang kalibotan ang na. Gasi-
lagan tanira tenged belag da tanira ta pario
tang mga taw ang asi, pario ong yen ang be-
lago ka ta pario nira. [15] Indio pagampo ang
komiten mo tanira ong kalibotan, kondi
ilibri mo kay tanira ong ni Satanas. [16] Belag
tanira ta pario tang mga taw ang sakep tang
kalibotan ang na, pario ang yo belago ka
ta pario nira. [17] Animan boaten mo kay
tanirang mga sagradong sinakepan mo ong
tabang tang bitala mo, ang yay ang kamato-
dan. [18] Na agpa-dolono ong nio tenged mga
monopa yo sinobolo nio tani ong kalibotan,
ya kay mandian tobolono ra ka tanira ong
mga taw ong kalibotan. [19] Ig para ong nira,
agbobolontado ra tang sadilio ong nio, agod
bogos tanirang magimong mga sagradong
sinakepan mo.

[20] "Belag lamang tanira tang agpangadio,
kondi asta ang tanan ang taw ang mam-
agto ong yen tenged ong pagtoldok nira.
[21] Tatayo, agpa-dolono ong nio ang magi-
mong tata lamang tanirang tanan. Mga
monopa yawa tani ong yen ig yo atano ong
nio, balampa magimong tata lamang tanira
ong yaten, agod mamagparet tang mga taw
ong kalibotan ang yawa tang nanobol ong
yen. [22] Ang dengeg ang sindol mo ong yen,
sindolo ka ong nira agod magimong tata
lamang tanira pario tang ita tata lamang.
[23] Maliag yaning mga monopa yawa tani ong
yen, yo ya ka ong nira agod magimong tata
lamang enged tanira. Ong maning don,
mata-wanan tang mga taw ong kalibotan
ang yawa tang nanobol ong yen ig aggeg-

man mo tanira pario tang paggegma mo
ong yen.
[24] "O Tatay, galiagano ang ma-pen ka ong
yen atan mismo ong langit tang mga taw
ang inintriga mo ong yen, agod itaen ka
nira tang mabael ang dengeg ang sindol mo
ong yen. Sindolano nio tang dengeg ang na
tenged asing indi pa gaboat tang kalibotan,
ginegmanong lagi nio. [25] Tatayong mato-
lid, ang mga taw ang sakep tang kalib-
otan ang na, indi gailala ong nio. Piro yo
gailalao ong nio. Ig gata-wanan tang mga
aromanong na ang yawa tang nanobol ong
yen. [26] Pinailalā yen ong nira, ig ipailalā pa
ka enged yen agod bogos ang mapasaran
nira tang paggegma mo ong yen, ig agod yo
mismo atano kang pirmi ong nira."

18

Dinep si Jesus

(Mateo 26:47-56; Marcos 14:43-50; Lucas 22:47-53)

[1] Pagatapos ni Jesus ang nangadi, na-
panaw tanandia aroman na tang mga sinag-
pan na. Namansila-ted tanira ong dobali
tang soba tang Cedron ig don tanira na-
mansipaning ong tatang mala-bang ang
logar ang lindoakan ta mga ayo. [2] Ang
logar ang narin gatoman ka tang traidor
ang si Judas tenged pirming pamansipan-
ing don da Jesus may ang mga sinagpan na.
[3] Animan napaning ka don si Judas, pagated
tang mga sondalong taga Roma asta ang
mga goardia tang Timplo ang sinobol tang
mga Pariseo ig ang mga pangolokolong
padi. May ekel nirang mga tolok, mga
lampara asta mga armas. [4] Gata-wanan
dang lagi ni Jesus tang tanan ang mainabo
ong nandia, animan binagat nang lagi tang
mga taw ang asi ig minaning, "Sinopay
agdilemen mi?"
[5] Siminabat tanira, "Si Jesus ang taga
Nazaret."
Ganing si Jesus ong nira, "Yo si Jesus."
Mandian, si Judas, ang nagtraidor ong
nandia, don kang aroman tang mga taw ang
asi. [6] Pagabitala ni Jesus ang ganing, "Yo si
Jesus," golping nangatras tang mga taw ig
nangatomba ong tanek.
[7] Oman sine-ma si tanira ni Jesus, "Sinopa
enged tang agdilemen mi?"
"Si Jesus ang taga Nazaret," tang sabat
nira.
[8] Siminabat si Jesus, "Ganingo ra ong nin-
dio, yo si Jesus. Mga yo tang agdilemen mi,
pabayan mi lamang mapagalin tang mga
aromanong na." [9] Maning ta na tang bitala
ni Jesus agod magmatod tang inaning na
rang lagi tanopa sia ong Dios ang ganing,
"Tatayo, anda enged ay napatay maski tam-
bilog ong mga taw ang inintriga mo ong
yen."

[10] Mandian, na pala si Simon Pedro may
ekel nang ispada. Golping binonlok na
ig dayon ang tinagpas na tang torobolon
tang kalawigan ang padi ig nalampong tang
talinga nang to. Ang aran tang torobolon
ang asi ay si Malco. [11] Oman ganing si Jesus
ong ni Pedro, "Itageb mo sia! India gatako?
Kaministiran ang mapasarano tang kaliwa-
gan ang na ang agto-dol tang Tatayo ong
yen."

[12] Oman dayon dang dinep si Jesus ig
linapot tang mga sondalo ong pagpan-
golokolo tang kapitan nira, aroman ka tang
mga goardiang Judio. [13] Primiro, don in-
gkelan nira ong ni Anas ang panogangan
ang lali ni Caifas. Si Caifas ang na yay
ang kalawigan ang padi tang mga Judio
asing takon ang asi. [14] Tanandia ka tang
naglaygay tanopa sia ong mga pangolokolo
ong mga Judio ang ganing mas mo-ya ono
para ong nira mga tanga tawan lamang
tang mapatay kaysa ang bilog ang banoa.

Nagbo-li si Pedro ang ganing indi ono gailala na si Jesus

(Mateo 26:69-70; Marcos 14:66-68; Lucas 22:55-57)

[15] Si Simon Pedro asta ang tata pang
sinagpan ni Jesus diminaton ka don. Ang
sinagpan ang asi, gailala tang kalawigan
ang padi, animan na-led tanandiang aro-
man ni Jesus ong kodal tang balay tang
padi. [16] Piro si Pedro nabo-wan don ong loa
tang kodal. Animan indi naboay, nagbalik
don tang aroman nang sinagpan ang gailala
tang kalawigan ang padi, ig nagigampang
ong babay ang manigbantay ong portan,
oman pina-led na si Pedro. [17] Ganing tang
babay ong ni Pedro, "Belag bato ta yawa
tata ong mga sinagpan tang taw ang asi?"

"Belag!" tang sabat ni Pedro.

18 Tenged malamig asing labing asi, ang
mga torobolon ig ang mga goardia namag-
padet ta koring ig namansi-deng ong pali-
bot na para magpakinit-kinit. Don minim-
beng ka si Pedro ong nira ang nagpakinit-
kinit.

Inimbistigar si Jesus tang kalawigan ang padi

(Mateo 26:59-66; Marcos 14:55-64; Lucas 22:66-71)

19 Mandian, inimbistigar si Jesus tang
kalawigan ang padi natetenged ong mga
sinagpan na ig ong mga agtotoldok na.
20 Siminabat si Jesus ang ganing, "Yo indio
pagtoldok ong talok. Pirmiong bibitala ong
talongan tang tanan. Tenged pagtoldoko
mismo ong mga simban ig ong Timplo, ang
palagsimetan tang tanan ang mga Judio.
21 Angay yo tang agte-maen mi? Ang mga
taw ang nangabasi ong yen tang dapat te-
maen mi. Sia gata-wanan nira tang onopay
sinoldoko."
22 Pagabitala ni Jesus ta na, sinampaling
tanandia tang tata ong mga goardia ang ke-
deng alenget ong nandia. "Angay maning
atan tang pagsarabaten mo ong kalawigan
ang padi?" ganing tang goardia.
23 Siminabat si Jesus, "Mga may
inaningong malain, isayod mo. Piro mga
anda, angay sinampalingo nio?"
24 Oman, asing aglapoton pa si Jesus,
pinekel da tanandia ni Anas don ong ni
Caifas, ang yay enged ang kalawigan ang
padi asing takon ang asi.

Nagbo-li sing oman si Pedro natetenged ong ni Jesus

(Mateo 26:71-75; Marcos 14:69-72; Lucas 22:58-62)

25 Asing oras kang asi, don pa si Simon Pe-
dro ong loa ang pagpakinit-kinit ong apoy.
Sine-ma tanandia tang mga taw don ang
ganing, "Belag bato ta yawa tata ong mga
sinagpan tang taw ang asi?"
Nagbo-li si si Pedro ang ganing, "Belag
baya!"
26 Mandian may don ka ang tatang
torobolon tang kalawigan ang padi ig
parinti tang taw ang asing tinagpas ni
Pedro tang talinga na. Ganing tanandia ong
ni Pedro, "Midio yawa ka kaman tang initao
ang aroman ni Jesus don ong kayoan!"
27 Piro nagbo-li sing oman si Pedro. Ig ya
kay ang pagpanolōk tang mano.

Pinatalonga si Jesus ong gobirnador ang si Pilato

(Mateo 27:1-2, 11-14; Marcos 15:1-5; Lucas 23:1-5)

28 Magalin ong ni Caifas, ingkelan si Jesus
tang mga pangolokolong Judio don ong
palasio tang gobirnador. Maga pang pisan
asing oras ang asi. Pagakabot nira don
ong palasio, ang mga Judio indi maliag
ang tenled tenged galenget da tang Pista
tang Pagta-lib tang Anghil, ig sigon ong
toromanen nira, mga tenled tanira ong
balay ta belag ta Judio,* bawal da ong nira
ang ma-pen ang mamangan ong pista nira.
29 Animan si Pilato tang limindoa ong nira ig
minaning, "Onopa tang riklamo mi kontra
ong taw ang na?"
30 Siminabat tang mga Judio ang ganing,
"Mga indi nagboat ta malain, indi ingkelan
amen tarin ong nio!"
31 Ganing si Pilato ong nira, "Ala, bala
amo ang magosgar ong nandia sigon ong
katobolan mi."
Piro siminabat tanirang ganing, "Yaming
mga Judio, anday podir amen ang
magsintinsia ta kamatayen ong maski
sinopa." 32 Maning ta na tang binitala nira
agod ong ori magmatod tang inaning ni
Jesus mga monopa tanandia mapatay.
33 Animan dayon ang siminled si Pilato
ong palasio. Pinagoy na si Jesus ig sine-ma
na ang ganing, "Onopa? Matod ang yawa
tang adi tang mga Judio?"
34 Siminabat si Jesus, "Onopa? May nag-
beg ong nio natetenged ong yen? Obin sia
sadiling isip mo lamang?"
35 Ganing si Pilato, "Angay? Pabetang mo
ong yen tatang Judio? Ang mga kasimanoa
mong Judio ig ang mga pangolokolong padi
mi mismo tang namagekel ong nio tarin
ong yen! Angay? Onopay bindoat mo?"
36 Ganing si Jesus ang siminabat, "Ang
paggaraemeno bilang adi belag ta pario
ong paggaraemen tang mga adi tarin ong
kalibotan ang na. Tenged mga maning
don, magigbatok ka rin tang mga tawano
agod indio madep tang mga pangolokolong

* 18:28 18:28 Ong pama-dek tang mga Judio, maboling tang mga taw ang belag ta Judio, tenged indi tanira pamagosoy ong toromanen tang mga Judio. Telekan ong Bokabolario, ong "Belag ta Judio."

Judio. Piro ong matod, ang paggaraemeno
bilang adi belag ta pario tang mga adi ong
kalibotan ang na."
37 Animan ganing si Pilato, "Maliag yan-
ing adia ka kaman!"
Siminabat si Jesus, "Yawa ra ka tang
naganing! Ig yo napaningo tarin ong kalib-
otan ig nagimong taw para magpatako ong
mga taw natetenged ong kamatodan. Ig
ang maski sinopay galiliag ang matako tang
kamatodan, pamamasi ong yen ang mga
bitala."
38 Ganing si Pilato, "Onopa enged tang
kamatodan?"

Sinintinsian si Jesus ta kamatayen
(Mateo 27:15-31; Marcos 15:6-20; Lucas 23:13-25)

Pagabitala ta si ni Pilato, dayon sing
oman ang limindoa don ong mga Judio
ig ganing ong nira, "Anda kay initao ang
kakamalian ong taw ang na para sintinsian.
39 Piro sigon ong kaogalian mi, kada Pista
tang Pagta-lib tang Anghil, dapat magpal-
pato ta tatang priso. Onopa? Palpatano
para ong nindiong mga Judio tang adi ming
narin?" 40 Namansisabat tang mga taw ang
pamaginiteg, "Indi! Belag ta tanandia! Si
Barabbas tang palpatan mo!" Si Barabbas
ang na tatang ribildi.

19

1 Animan pinakomit ni Pilato si Jesus ig
pinalatigo. 2 Namagboat tang mga son-
dalo ta korona-koronang poros tenek oman
pinakorona nira ong ni Jesus. Pinatokan
nira ta kapang granati* bilang intirimis,
3 oman kada tata agpalenget ong nandia ang
ganing "Biba ong adi tang mga Judio!" Ig
agtampalingen pa nira.
4 Limindoa sing oman si Pilato don ong
mga Judio ig minaning, "Ipaloao ra tanan-
dia tarin ong nindio agod itaen ming anda
enged ay kakamalian ang initao ong nan-
dia." 5 Animan pinaloa si Jesus ang pagko-
rona ra ta tenek ig pagtok ta sing kapang
granati. Ganing si Pilato ong mga Judio,
"Telekan mi! Nani ra tang taw!"
6 Pagaita ong ni Jesus tang mga pan-
golokolo ong mga padi ig ang mga goar-
dia tang Timplo, dayon ang namansiteg
ang ganing, "Ilansang tanandia ong kros!
Ilansang ong kros!"
Ganing si Pilato ong nira, "Ala,
komiten mi tanandia! Yamo tang balang
maglansang ong kros! Yo, anda enged ay
initao ang talak na para sintinsian."
7 Siminabat tang mga Judio, "Piro sigon
ong yamen ang katobolan, ang taw ang
na dapat ang patayen, tenged pangambong
tanandia tang Ana tang Dios."
8 Pagabasi ta si ni Pilato, mas inledan da
tanandiang sintinsian na si Jesus. 9 Animan
ingkelan na sing oman si Jesus ong teled
tang palasio ig sine-ma na si, "Taga ari-
apa enged?" Piro indi siminabat si Jesus.
10 Animan ganing si si Pilato, "Angay india
somabat ong yen? India gatako ang poidi-
ang palpatan ta obin ipalansang ong kros?"
11 Ganing si Jesus ong nandia, "Yawa, anda
enged ay maboat mo ong yen mga india
sindolan tang Dios ta gaem. Animan mas
mabelat tang kasalanan tang mga nam-
agekel ong yen tarin ong nio."
12 Pagabasi ni Pilato ta asi, nagdilem pa
enged tanandia ta midios para malibri na si
Jesus. Piro ang mga Judio namaginiteg ang
ganing, "Mga palpatan mo tang taw ang
asia, maliag yaning yawa pangontrā ong
Adi tang Roma!† Tenged ang maski sinopay
pangambo ang tanandia adi ay kasoay tang
Adi tang Roma."
13 Pagabasi ni Pilato tang inaning nirang
asi, dayon ang laging ingkelan na si Jesus
ong loa. Oman kiminarong si Pilato don
ong palagosgaran, don ong logar ang ag-
goyan "Ang Platapormang Bato." (Mga ong
bitalang Hebreo, "Gabata.")
14 Ang kaldaw ang asi bispiras da tang
pista ig ko-to ra. Mandian ganing si Pilato
ong mga Judio, "Telekan mi! Nani ra tang
adi mi!"
15 Piro sigi lamang tang initeg nira ang
ganing, "Patayen tanandia! Patayen tanan-
dia! Ilansang ong kros!"
Ganing si Pilato, "Onopa? Ipalansango
ong kros tang adi mi?"

* 19:2 19:2 Ang kolor ang "granati" yay ang kolor ang bagay ong lambong ta adi. Animan pinatokan nira si Jesus tang kapang granati agod boat-boaten nirang midio ading intirimis. † 19:12 19:12 Ang "Adi tang Roma" aggoyan ta "Cesar" mga ong bitalang Grigo.

Ganing tang mga pangolokolong padi
ang siminabat, “Anday domang adi amen
poira ong Adi tang Roma!”
16 Animan ong ori, inintriga ni Pilato ong
nira si Jesus para ilansang ong kros.

Linansang si Jesus ong kros
(Mateo 27:32-44; Marcos 15:21-32; Lucas 23:26-43)

Kinomit da si Jesus tang mga sondalo‡
17 ig limindoa tanira ong siodad. Pinatakan
nira ong nandia tang kros na paning don
ong logar ang aggoyan ta “Logar tang
Doli ta Kolo.” (Mga ong bitalang Hebreo,
“Golgota.”) 18 Pagakabot don, dayon ang
linansang nira si Jesus ong kros. May
doroa kang taw ang pinadengan nira ong
nandia ang linansang. Ang kros tang tam-
bilog gampir ong to ni Jesus, ig ang tata
gampir ong wala. Si Jesus ong pagteten-
gan nira. 19 Nagpaboat si Pilato ta kara-
tola ig pinakabit na ong kros ni Jesus.
Maning ta na tang nasolat don: “Si Je-
sus ang taga Nazaret, ang Adi tang mga
Judio.” 20 Sinolat narin ong mga bitalang
Hebreo, Latin, may Grigo, ig dorong mga
Judio tang nangabasa tenged ang logar
ang pinaglansangan ong ni Jesus alenget
lamang ong siodad. 21 Animan, pagabasa ta
na tang mga pangolokolong padi, namansi-
paning don ong ni Pilato ig namagriklamo
ang ganing, “Belag ta ‘Adi tang mga Judio’
tang isolat mo, kondi ‘Ang taw ang na
ganing tanandia ono tang Adi tang mga
Judio.’ ”
22 Piro siminabat si Pilato. “Ang onopay
sinolato don, nasolat da!”
23 Mandian, asing si Jesus nalansang
da tang mga sondalo, kinomit nira tang
lambong na ig pinarti-parti nira ta epat,
kada sondalo tang parti. Pagatapos, ki-
nomit ka nira tang lambong nang maboat
ang panta-paw. Na anday sino-patan na,
tenged diritso tang pangabel. 24 Animan
namagarampang-ampang tang mga son-
dalo ang ganing, “Indi ra lasiken ta na.
Mamagparabonlokan ita ra lamang agod
mata-wanan ta mga sinopay makomit.”
Maning ta sia tang nainabo agod magmatod
tang na-tang ong Kasolatan ang ganing,
“Pinagparti-partian nira tang lambongong
agtotoko,
ig namagpabonlokan pa tanira para ong
lambongong maboat.”§
Ig maning kaman don tang bindoat tang
mga sondalo.
25 Mandian, don ong binit tang kros ni
Jesus ke-deng tang nanay na may ang logod
ang babay tang nanay na, asta si Mariang
katawa ni Cleopas. Don ka si Maria Mag-
dalena. 26 Pagaita ni Jesus ong ni nanay na
ig ong sinagpan nang agmalen na ta mo-ya
ang ke-deng ka don, ganing tanandia ong
nanay na, “Nanay, asia tang ana mo.”
27 Oman ganing ka ong sinagpan nang asi,
“Tangay, asia tang nanay mo.” Ig mimpisa
don, si Maria don da ministar ong balay
tang sinagpan nang asi.

Ang pagapatay ni Jesus
(Mateo 27:45-56; Marcos 15:33-41; Lucas 23:44-49)

28 Pagatapos ta si, gata-wanan ni Jesus
ang tapos da tang tanan ang bagay, animan
agod magmatod tang na-tang dang lagi ong
Kasolatan, ganing tanandia, “Agkoaweno
ra.”*
29 May tatang tereldan don ang may teled
nang maka-lem ang bino. Nangomit tanira
ta ispongha ig sine-me nira ong irinemen
ang asi. Pagatapos, sina-ket nira ong
kapotan tang tanga ta iloloak ang isopo,
oman dinoydoy nira ong anga ni Jesus para
ipasepsep.† 30 Pagase-sep na ta si, ganing
tanandia, “Tapos da!” Oman siminokok
tanandia ig nabontok da tang linawa na.

Sina-sak tang silid ni Jesus

31 Ang kaldaw ang asi, Kaldaw ang
Palagsimpan.‡ Ang mga Judio indi
gangaliag mga ang sinangoni tang mga
linansang ong kros mangabo-wan don,
tenged maramal Kaldaw ang Igperenay ig
pista kang dorog kaimportanti ong nira.
Animan namagigampang tanira ong ni
Pilato mga poiding panlapiken tang mga
bisit tang mga taw ang linansang, agod

‡ 19:16 19:16 Ang mga sondalong narin sondalo tang Adi tang Roma. § 19:24 19:24 Salmo 22:18 * 19:28 19:28 Salmo 22:15 † 19:29 19:29 Salmo 69:21 ‡ 19:31 19:31 Para ong mga Judio, ang kaldaw ang Biyernes ay Kaldaw ang Palagsimpan para ong Kaldaw ang Igperenay nira. Ang Kaldaw ang Igperenay nira ay pagimpisa ong kaldaw ang Biyernes mga gakorop da tang kaldaw, tegka Sabado ong pagakorop si tang kaldaw.

madaling mangapatay ig makomit da tang
mga sinangoni nira ong kros. 32 Animan
pinaningan tang mga sondalo ig pinanlapik
nira tang mga bisit tang doroang taw ang
linansang ang kadengan ni Jesus. 33 Piro
pagakabot nira ong ni Jesus, inita nira ang
patay da pala. Animan indi ra linapik nira
tang mga bisit na. 34 Piro ang bindoat tang
tata ong mga sondalo don, sina-sak na
ta bangkaw tang silid ni Jesus ig golping
limindoa tang dogo may wi. 35 Ang mismong
naita yay ang pagpamatod natetenged ong
mga bagay ang na agod mamagparet amo.
Tama tang pagpamatod na, ig gata-wanan
nang poros matod tang agbabalita na. 36 Ig
ang mga bagay ang na nainabo enged agod
magmatod tang na-tang ong Kasolatan ang
ganing, "Anda enged ay malapik maski tata
ong mga doli na."§ 37 Ig may na-tang pa ong
Kasolatan ang ganing, "Pa-dekan nira tang
taw ang sina-sak nira."*

Ang paglebeng ong ni Jesus
(Mateo 27:57-61; Marcos 15:42-47; Lucas 23:50-56)

38 Pagatapos ta si, napaning si Jose ang
taga Arimatea don ong ni Pilato para
maglisinsia mga poiding komiten na tang
sinangoni ni Jesus ong kros. Si Jose ang
na tata ka ong mga pamagto ong ni Jesus,
piro talok lamang tenged geldan tanandia
ong mga pangolokolong Judio. Pinagnan ni
Pilato si Jose, animan dayon ang kinomit
na tang sinangoni ni Jesus. 39 Siminabid
ong nandia si Nicodemo, ang yay ang na-
paning may tatang labi ong ni Jesus. Si
Nicodemo, may ekel nang mabanglong bo-
long ang pambalsamo ang pinagsamporang
mira may alo vera. Ang simbang na mga
tolong polok may epat ang kilo. 40 Animan
pagakomit nira tang sinangoni ni Jesus,
tinabed-tabedan nira ta mga abel ang kolit
ang bintangan tang bolong ang asi, sigon
ong kaogalian tang mga Judio ong mga
patay nira. 41 Mandian, don alenget ong
logar ang pinaglansangan ong ni Jesus, may
tatang logar ang lindoakan ta mga ayo, ig
don may ba-long bindoat ang lebengan ang
midio koiba (lebengan ang koiba) ang indi
pa galbengan. 42 Animan tenged Kaldaw
ang Palagsimpan tang mga Judio ig alenget
lamang tang koibang asi, don da lamang
limbeng nira si Jesus.

20

Naboing oman si Jesus
(Mateo 28:1-8; Marcos 16:1-8; Lucas 24:1-12)

1 Pagkabot tang kaldaw ang Dominggo,
asing maki-lep ki-lep pa, napaning da si
Maria Magdalena (ang taga Magdala) ong
lebengan ni Jesus. Kinabotan nang nakomit
/ (napaligid) da tang (mabael ang) batong
agdadapa ong portan tang lebengan. /
(anga tang koiba.) 2 Pagaita na, dayon
tanandiang nanikad ig napaning ong ni Si-
mon Pedro may ong sinagpan ang agmalen
/ (agpalanggaen) ni Jesus ta mo-ya. Ganing
si Maria ong nirang doroa, "Dali! Kinomit
tang (sinangoni tang) Gino ong lebengan!
Indi mata-wanan amen mga ong aripa in-
gkelan!"
3 Animan pagabasi ni Pedro may ang
sinagpan ang asi, (aroman nang sinagpan,)
dayon ang laging namansipaning don ong
lebengan. 4 Namagsinikad tanirang doroa,
piro tenged mas madasig tang tatang sinag-
pan, tanandia tang na-kaw ang nakabot.
5 Dayon tanandiang siminokok ig simininek
ong teled tang lebengan ang asing midio
koiba. / (ong teled tang koiba.) Inita na don
tang mga abel ang kolit ang ginamit ong
paglebeng ong ni Jesus, piro indi tanandia
siminled. 6 Oman kiminabot da ka si Simon
Pedro ig nagdiritso tanandiang siminled
ong lebengan. / (ong koiba.) Inita na ka
tang abel ang kolit 7 asta ang ta-leng ang
binongot ong kolo ni Jesus. Ang ta-leng
ang asi sinipig ig na-tang ong tatang binit,
galbag ong domang mga abel. 8 Siminled
da ka tang tatang asi ang na-kaw ang kim-
inabot, ig pagaita na, nagparet ang lagi
ang naboi rang oman si Jesus. 9 Piro maski
maning don, indi pa gaintindian nira tang
maliag yaning tang na-tang ong Kasolatan
ang ganing kaministiran maboing oman si
Jesus. 10 Oman namansiolik ang lagi tang
doroang mga sinagpan ang asi.

Napaita si Jesus ong ni Maria Magdalena
(Mateo 28:9-10; Marcos 16:9-11)

11 Mandian, si Maria Magdalena ke-deng
pa don ong loa tang lebengan (koiba) ang

§ 19:36 19:36 Salmo 34:20 * 19:37 19:37 Zacarias 12:10

pagini-yak. Mintras pagini-yak, siminokok
tanandia ig simininek ong teled. 12 May
inita na don ang doroang anghil ang pa-
maglambong ta kolit. Don tanira kakarong
ong bintangan tang sinangoni ni Jesus, ang
tata gampir ong may kokoloan ig ang tata
gampir ong kakayan. 13 Ganing tang mga
anghil ong ni Maria, "Babay, angay pagini-
yaka?"

Siminabat si Maria, "May nangomit tang
sinangoni tang yen ang Gino ig indio gatako
mga ong aripa ingkelan."

14 Pagabitala ni Maria ta si, minalied
tanandia ig may inita nang tatang lali ang
ke-deng don, piro indi nailala na ang asi
pala si Jesus. 15 Animan nane-ma ong ni
Maria si Jesus ang ganing, "Angay pagini-
yaka? Sinopay agdilemen mo?"

Piro ang kalaom ni Maria ang laling
narin yay ang manigsagod tang mga papa
ta ayo don. Animan ganing tanandiang
siminabat, "Mga yawa tang nangomit tang
sinangoni na, itoldok mo kay ong yen mga
ong aripa ingkelan mo agod komiteno."

16 Ganing si Jesus, "Maria!"

Lagi-lagi siminalonga si Maria ong ni
Jesus ig nabitala ong bitalang Hebreo,
"Raboni!" (Ang maliag yaning, "Maistro.")

17 Ganing si Jesus, "Indio kang lagi biotan
mo! Tenged indio pa gabalik ong Tatayo.
Ang boaten mo, paningan mo tang mga
logodo ig begen mo ang yo magbaliko ra
ong Tatayo ang ya kay ang Tatay mi, ong
yen ang Dios ang ya kay ang Dios mi."

18 Animan pinaningan ni Maria Mag-
dalena tang mga sinagpan ni Jesus ig binali-
tan na ang inita na tang Gino. Ig bineg na ka
ong nira tang sinoyon ni Jesus ong nandia.

Napaita si Jesus ong mga sinagpan na
(Mateo 28:16-20; Marcos 16:14-18; Lucas 24:36-49)

19 Pagalabi, ang kaldaw kang asing
Dominggo, namagsirimet-simet tang
mga sinagpan ni Jesus ong tatang balay.
Agtrangkan tang mga porta tenged dorong
eled nira ong mga pangolokolong Judio. Ya
kay ang pagkabot ni Jesus ig kimindeng ong
ka-ngan nira. Ganing tanandia, "Asia ong
nindio tang kao-yan tang Dios!"* 20 Oman
pinaita na ong nira tang mga boloat ong
kalima na ig ong silid na. Dorong kalipay
tang mga sinagpan pagaita nira ong Gino.
21 Ig minaning sing oman si Jesus, "Asia
ong nindio tang kao-yan tang Dios. Mga
monopa yo sinobolo tang Tatayo, ya kay
mandian agtobolon amo ka yen." 22 Oman
lininawan na tanira ig minaning, "Risibien
mi tang Ispirito Santo, 23 agod mga maning
among napatawad da tang mga talak ta
tatang taw, maliag yaning pinatawad ka
kaman tang Dios. Piro mga maning among
indi gapatawad tang mga talak na, maliag
yaning indi ka pinatawad tang Dios."

Nagdoadoa si Tomas

24 Mandian si Tomas, ang aggoyan ta
Kambal, tata ka ong tampolok may doroang
sinagpan ni Jesus, piro anda don asing na-
paita si Jesus ong nira. 25 Animan binalitan
tanandia tang mga karomanan nang sinag-
pan ang ganing, "Inita amen tang Gino!"

Piro ganing si Tomas ong nira, "Indio en-
ged magparet, asta indi itaeno tang boloat
tang mga lansang ong kalima na ig igolō
tang toldoko don, ig asta indi ka gagolō
tang kalimao ong silid nang sina-sak."

26 Oman, pagata-lib tang walong kaldaw,
don si tanirang namagsirimet-simet ong
balay ang asi ig mandian aroman da nira
si Tomas. Maski agtrangkan si tang mga
porta piro golpi sing siminled si Jesus ig
kimindeng ong ka-ngan nira ig minaning,
"Asia ong nindio tang kao-yan tang Dios."
27 Ig minaning ong ni Tomas, "Telekan mo
tang mga kalimao ig igolo mo tang toldok
mo tani. Igolo mo ka tang kalima mo tani
ong silido. India ra magdoadoa, magpareta
ra."

28 Dayon ang laging minaning si Tomas
ong ni Jesus, "Yawa tang yen ang Gino ig
Dioso!"

29 Ganing si Jesus ong nandia, "Yawa,
Tomas, pagtoa ra ong yen tenged initao
ra nio mandian. Piro mas masoirti tang
mga taw ang pamagto ong yen maski indi
nangaita ong yen."

Ang importansia tang librong na

30 Yadi pa enged ang makabebereng ang
mga bagay ang bindoat ni Jesus ang inita
mismo tang mga sinagpan na ang indi na-
gapil ang sinolat ong librong na. 31 Piro

* 20:19 20:19 "Asia ong nindio tang kao-yan tang Dios!" Maliag yaning, agpakabot ni Jesus ong nira tang kao-yan tang Dios.

ang mga nasolat tarin, sinolat agod mamagparet amo ang si Jesus yay ang Cristo, ang
Ana tang Dios, ig agod tenged ong pagto
mi ong nandia, magkatinir amo ta kaboing
anday kataposan.

21

Napaita si Jesus ong pitong sinagpan na

1 Pagata-lib tang pirapang kaldaw, na-
paita sing oman si Jesus ong mga sinagpan
na, don ong binit tang baybay tang Talsi
tang Tiberias.* Maning ta na tang nainabo:
2 Pamagtabid da Simon Pedro, Tomas ang
aggoyan ta Kambal, si Natanael ang taga
Cana ang sakep tang Galilea, asta ang mga
ana ni Zebedeo, ig doroa pang sinagpan ni
Jesus. 3 Mandian ganing si Simon Pedro ong
mga aroman na, "Yo manilawo."

Ganing tanirang siminabat, "Ta ra!
Tomabid ami."

Animan namansitay tanira ong bilog ni-
rang mabael ig namampalaod. Piro maski
namagdamal da ong laod, andang pisan ay
nakomit nira. 4 Asing pangayag-ayag da,
may inita nirang ke-deng ong binit tang
baybay, piro indi nailala nira ang asi pala si
Jesus. 5 Linambay tanira ni Jesus ig ini-gan
ang ganing, "Mga tangay, yading nakomit
mi?"

"Andang pisan!" tang sabat nira. 6 Oman
minaning si Jesus ong nira, "Ibo-log mi tang
lambat mi atan mampir ong to tang bilog
mi, ig sia may makomit mi."

Animan bino-log nira tang lambat don,
ig asing bataken da nira, indi ra man-
gadeg tenged kadoro-doroan ang yan tang
nakomit nira. 7 Animan ang sinagpan ang
agmalen ni Jesus ta mo-ya tang minaning
ong ni Pedro, "Ang Gino si!"

Pagabasi lamang ni Pedro, dayon ang
nagtok tang lambong na, tenged pagloat
tanandia, ig limino-bo ong talsi para pan-
ing ong ni Jesus. 8 Ang mga aroman nang
sinagpan namampabaybay da ka ang pa-
magtay tang bilog ig pamagbeteng tang
lambat ang ponok ta yan. Alenget lamang
tanira ong baybay, sigoro mga siam ang
polok ang mitro lamang tang kalawid nira.
9 Pagatampet nira ong baybay, inita nirang
may koring ang nagbala ra ig may yan ang
agkiawen, ig may tinapay ka. 10 Ganing
si Jesus ong nira, "Magekel amo tani ta
pirapang bilog ang yan ang nakomit mi."

11 Animan siminay si Simon Pedro ong
bilog ig bineteng na tang lambat ong
binit tang baybay, ang ponok ta yan ang
mababael. Na bali tang gatos may limam-
polok may tolong tanan. Piro indi enged
nalasik tang lambat maski maning da don
agkayadi. 12 Oman minaning si Jesus ong
nira, "Tani amo, mamamaw ita ra." Piro
gangaeyak tanira ang mane-ma mga sinopa
enged tanandia, tenged gata-wanan nira
ang tanandia tang Gino. 13 Oman kinomit
ni Jesus tang tinapay ig sindol na ong nira,
asta ang yan ang kindiaw.

14 Na ya-lo rang bisis ang napaita si Jesus
ong mga sinagpan na pagatapos ang tanan-
dia naboing oman.

Ang inaning ni Jesus ong ni Pedro

15 Pagatapos nirang namamangan, sine-
ma ni Jesus si Simon Pedro ang ganing,
"Simon, ana ni Juan, aggegmano nio sobra
pa ong mga aroman mong narin?"

Siminabat si Pedro, "Ee, Gino, gata-
wanan mong aggegmana yen."

Ganing si Jesus, "Animan papanen mo
tang yen ang mga karniro."† 16 Ig sine-ma
na si si Pedro ang ganing, "Simon, ana ni
Juan, aggegmano nio?"

Ganing si ka si Pedro, "Ee, Gino, gata-
wanan mong aggegmana yen." Minaning
si si Jesus, "Sagodon mo tang yen ang mga
karniro."

17 Ong ya-lo rang bisis ang te-ma ni Jesus,
ganing sing oman, "Simon, ana ni Juan,
aggegmano enged nio?"

Nagsinti ra si Pedro tenged tolo rang
bisis ang sine-ma tanandia ni Jesus mga
aggegman na. Animan ganing si Pedro,
"Gino, gata-wanan mo tang tanan ang
bagay! Gata-wanan mong agmalena yen!"

Siminabat ka si Jesus, "Papanen mo tang
yen ang mga karniro." 18 Ig ganing pa,
"Asing molā pa, yawa tang panimara tang
lambong mo ong sadili mo ig pagpanawa
maski ong ariapa galiag ang paning. Piro
tandan mo: Mga mepeta ra, yonat mo tang
mga kalima mo, may maglapot ong nio ig
ekelana nira ong logar ang india galiag ang

* 21:1 21:1 Talsi tang Tiberias ya kay ang Talsi tang Galilea.

† 21:15 21:15 Ang maliag yaning tang "karniro" tarin belag ta ayep kondi ang mga taw ang pagpasakep ong ni Jesus.

paning." [19] Maning ta na tang bitala ni Jesus
para ipatako na mga monopa mapatay si
Pedro, ig ong kamatayen nang asi, mapag-
torol tanandia ta mabael ang dengeg ong
Dios. Pagatapos ta si, ganing si Jesus ong
ni Pedro, "Magosoya ong yen."‡

Ang sinagpan ang agmalen ni Jesus ta mo-ya

[20] Minalied si Pedro ig inita nang dadaton
ong nira tang sinagpan ang agmalen ni Je-
sus ta mo-ya. Narin yay ang siminandig ong
debdeb ni Jesus asing pamanapon tanira ig
nane-ma mga sinopa tang magtraidor ong
nandia. [21] Animan pagaita ni Pedro, ganing
tanandia ong ni Jesus, "Gino, ang taw ang
asia, onopay nandiang mapasaran?"
[22] Piro siminabat si Jesus, "Mga galil-
iago ang indi tanandia mapatay asta mag-
baliko tarin ong kalibotan, onoray nio?
Basta yawa, magosoya lamang ong yen."
[23] Animan tenged ong inaning ang asi ni
Jesus, nabantog tang balita ong mga pam-
agto ang indi ono mapatay tang sinagpan
nang asi. Piro si Jesus indi minaning ta
maning don, kondi ganing lamang, "Mga
galiliagong indi tanandia mapatay asta ong
pagbaliko, onoray nio?"
[24] Yo tang sinagpan nang asi. Ig yo tang
pagpamatod natetenged ong mga bagay
ang na, ig yo mismo tang nagsolat ta narin.
Ig gata-wanan amen ang tanan ang sinolato
matod.

Kataposan tang solat

[25] Doro pang mga bagay ang bindoat ni
Jesus ig mga isolat tang tanan, sigoro indi
magigo ong bilog ang kalibotan tang tanan
ang librong boaten.

‡ 21:19 21:19 Ang maliag yaning, magosoy ong ni Jesus ong ogali na, mga bitala na, ig ong pagtoldok na ong mga taw.

Pa-kaw ang Bitala ong Mga Bindoatan tang mga Apostolis

Ang librong na pagpadayon tang istoria tang Mo-yang Balita sigon ong ni Lucas. Tokaw-tokaw, pagsayod tang natetenged ong mga primirong namagto ong ni Cristo, impisa asing tanira sindolan ta gaem ang nagalin ong Ispirito Santo agod magpatako tang Mo-yang Balita natetenged ong ni Jesus "ong siodad tang Jerusalem, ong bilog ang mga probinsia tang Judea ig Samaria, asta ra lamang ong kataliposposan tang kalibotan" (1:8).

Dorong bindoatan tang mga apostolis ang si Pedro ig si Pablo tang agsasayod tarin. Ang librong na midio tolay ang pagto-pat tang epat ang ibanghilio (Mateo, Marcos, Lucas ig Juan) ong domang mga solat ang mabasa ta ong agganingen ang "Ba-long Inigoan" obin "Bagong Tipan." Ong pagbasa ta tang Bindoatan, mailala ta tang mga primirong namagrisibi tang mga solat ang asi, ig ong maning ta si mas maintindian ta tang matod ang maliag nirang yaning para ong yaten mandian ong mga kaldaw ang na.

1 Agmalenong Teofilo, ong yen ang prim-
irong libro nasayodo ra tang tanan ang
bindoat ig sinoldok ni Jesus impisa as-
ing tokaw 2 asta ong kaldaw ang ingkelan
tanandia ong langit. Ba-lo tanandia in-
gkelan ong langit, ang mga pinilik nang
mga apostolis sinoyonan na ong gaem tang
Ispirito Santo. 3 Pagatapos tang pagpinitin-
sia ni Jesus ong kros, dorong bisis ang
tanandia napaita ong mga apostolis na ig
dorong bindoat na agod masigoro enged
tanira ang binoi ra tanandiang oman. Na-
paita tanandia ong teled ta epat ang polok
ang kaldaw ig nagtoldok tang natetenged
ong paggaraemen tang Dios bilang adi.
4 May naminta, asing aroman pa si Jesus
tang mga apostolis, nagordin tanandia ong
nira ang ganing, "Indi amo kang lagi ma-
galin ong Jerusalem, kondi elaten mi tang
Ispirito Santong pinangako tang Dios ang
Tatay, ang asing inaningo ra ong nindio
asing tokaw pa. 5 Si Juan nagboniag ong
mga taw ta wi, piro yamo pirapang kaldaw
boniagan amo ra ta Ispirito Santo."

Ingkelan si Jesus ong langit

6 Asing namagsirimet-simet si Jesus ig
ang mga apostolis na, sine-ma nira tanan-
dia ang ganing, "Gino, boaten mo rang
moman mandian tang inadian tang Israel?"
7 Ganing tanandiang siminabat, "Ang
mga timpo ig mga takon inariglo ra tang
Tatay ong sadiling kaliliagan na. Belag ta
kaministiran ang mata-wanan mi pa. 8 Piro
pag kabot tang Ispirito Santo ong nindio,
oldan amo nandia ta gaem, ig magpamatod
amo natetenged ong yen ong siodad tang
Jerusalem, ong bilog ang mga probinsia
tang Judea ig Samaria, asta ra lamang ong
kataliposposan tang kalibotan."
9 Pagabitala na ta si, ingkelan da tanan-
dia ong langit mintras pamansipa-dek ong
nandia tang mga sinagpan na, asta nampi-
lan tanandia ta onom.
10 Mintras pamansipa-dek pa tanira ong
langit, may doroang laling paglambong ta
kolit ang golping napaita ong binit nira.
11 Ganing tanira, "Yamong mga taga Galilea,
angay atan amo pang pamansipa-dek ong
langit? Ang Jesus ang nang kinomit ong
nindio ig ingkelan ong langit, magbalik
pa tarin. Inita mi mandian mga monopa
tanandia ingkelan ong langit. Maning atan
ka tang pagbaraliken na."

Ang katelet ni Judas

12 Mandian, namagbalik tang mga aposto-
lis ong Jerusalem ang namagalin ong Bokid
tang Kaoliboan, mga tatang kilomitro tang
kalawid na ong siodad. 13 Pagakabot nira
ong siodad, nagdiritso tanira ong koarto
ong dibabaw tang balay ang agdayonan
nira. Ang mga taw ang na ay da Pedro,
Juan, Santiago, Andres, Felipe, Tomas, Bar-
tolome, Mateo, si Santiago ang ana ni Alfeo,
si Simon ang Makabanoa, ig si Judas ang
ana ni Santiago. 14 Tanirang tanan pirming
pamagsirimet-simet para mamangadi, aro-
man nira tang mga babay ig si Maria ang
nanay ni Jesus, asta ang mga logod ni Jesus.
15 Pagata-lib tang pirapang kaldaw,
namagsimet-simet tang mga pamagto
ong ni Jesus. Mga tang gatos may
doroang polok tanirang tanan. Dayon ang
kimindeng si Pedro ong tokawan nira ig
minitala. 16 Ganing tanandia, "Mga logod,

kaministiran ang mainabo tang ga-tang
ong Sagradong Kasolatan, ang pinabitala
tang Ispirito Santo ong ni David asing
tokaw natetenged ong ni Judas, ang yay
ang nagated ong mga namagdep ong ni
Jesus. [17] Tanandia tata ka ong yamen ang
pinilik ni Jesus, ig aroman amen ong obra
amen."
[18] Mandian, ang koartang binayad ong ni
Judas ong bindoat nang anday sayod ay
binakal na ta tanek, ig don tanandia nabo-
log ang pake-keb. Nabo-dik tang sian na
ig limindoa tang bi-wa na. [19] Ang nain-
abong na nabalitan tang tanan ang mga taw
ong Jerusalem. Animan ong sadiling bitala
nira pinaranan nira tang tanek ang asi ta
Akeldama, ang maliag yaning "Tanek ang
binayadan ta dogo."
[20] Ganing pa si Pedro, "Tenged narin tang
inaning ni David ang na-tang ong libro tang
mga Salmo,
'Pabayan da lamang malangga tang in-
istaran na,
ig anday paistaren don ang maski sinopa.'*
Ig ganing pa,
'I-dol da lamang ong doma tang obligasion
na.'†
[21-22] "Animan dapat mamilik ita ta tanga
tawan ang maroman amen ang magpama-
tod natetenged ong pagaboing moman ni
Ginong Jesus. Kaministiran tanandia tata
ka ong mga taw ang pirming tatabid ong
yamen ong mga kaldaw ang si Ginong Jesus
tarin pa ong tanek ang paglibot-libot ang
pagtoldok, impisa asing binoniagan tanan-
dia ni Juan asta ra lamang ingkelan ong
langit."
[23] Animan namilik tanira ta doroang lali--
si Matias ig si Jose ang aggoyan ta Barsabas
(ang aggoyan ka ta Justo). [24] Namangadi
tanirang ganing, "Gino, yaway gatako tang
mga popotokon tang tanan ang mga taw.
Ipaita mo ong yamen mga sinopa ong ni-
rang doroa tang piliken mo [25] ang mag-
imong apostolis bilang katelet ni Judas.
Tenged si Judas, bino-wanan na tang obra
na asing napaning tanandia don ong logar
ang dapat para ong nandia."
[26] Tapos namagpabonlokan tanira, ig ang
aran ni Matias tang nabonlok. Animan si
Matias na-pen da ong tampolok may tatang
mga apostolis.

2

Ang pagkabot tang Ispirito Santo

[1] Asing kiminabot tang kakaldawan tang
Pentecostes,* namagsirimet-simet ong
tanga balayan tanirang tanan ang pamagto
ong ni Jesus. [2] Golping may ingal ang
pagalin ong langit, ig mga pama-yan nira
midio mageyep ang babagrong. Poro ra
lamang lago-lot tang naba-yan nira ong
intirong balay ang agpagsimet-simetan
nira. [3] May inita pa nirang midio mga dilak
ta apoy ang agpababak ong kada tata ong
nira. [4] Ig tanirang tanan ginaeman tang
Ispirito Santo ig dayon ang namagbitala ta
sari-saring mga bitala, sigon ong gaem ang
sindol ong nira tang Ispirito Santo.
[5] Mandian, don ong Jerusalem may mga
Judiong rilihioso ang namagalin ong sari-
saring mga logar ong bilog ang kalib-
otan. [6] Pagabasi nira tang ingal ang asi,
namagsimet-simet da tang mga taw. Doro
tang pagkabereng nira tenged ang kada
tata gangabasi tang sadiling mga bitala
nira ang agbibitala tang mga sinagpan ni
Jesus. [7] Ong kabeberengen nira ganing
tanira, "Belag bato ta taga Galilea tang
tanan ang asiang pamansibitala? [8] Piro
angay? Kada tata ong yaten, ang gaba-yan
ta ong nira mga sadiling bitala ta! [9] Ang
doma ong yaten mga taga Partia, mga taga
Media, mga taga Elam, mga gingistar ong
Mesopotamia, ong Judea ig ong Capadocia,
ong Ponto ig ong Asia, [10] ong Frigia ig ong
Panfilia, ong Ehipto ig ong mga parting
Libia ang sakep tang Cirene. May mga
gingistar ong Roma, mga kapario tang mga
Judio asta mga belag ta Judio ang nala-ted
ong rilihion ta. [11] May mga taga Creta ig taga
Arabia. Onora ka enged ang gaba-yan ta
ong mga taw ang narin ong yaten ang sadil-
ing mga bitala tang natetenged ong mga
makabebereng ang mga bindoatan tang
Dios?" [12] Nangagolpian tanirang tanan ig
belag lamang ta ge-ley tang kabeberengen
nira. Namagte-ma te-man tanira, "Onopa
enged tang maliag yaning tang gainabong
narin?"

* 1:20 1:20 Salmo 69:25 † 1:20 1:20 Salmo 109:8 * 2:1 2:1 Ang "Pentecostes" tatang pista tang mga Judio. Telekan ka ong Bokabolario.

[13] Piro namanginsolto tang doma ang
ganing, “Baleng tang mga taw ang asia!”

Ang bitala ni Pedro

[14] Mandian, kimindeng si Pedro ig ang
tampolok may tatang mga aroman na, ig
minitala tanandia ong mga taw ta doro
kapoirsa. Ganing, “Mga kasimanoao ang
mga Judio ig yamong tanan ang pamansis-
tar tarin ong Jerusalem! Pama-yan mi ta
mo-ya tang yaningo ong nindio. [15] Belag
ta baleng tang mga taw ang narin, pario
tang kalaom mi. Alas noibi pa lamang tang
damal-damal! [16] Ang gainabo mandian, yay
ang binitala tang propitang si Joel asing
tokaw ang ganing,

[17] ‘Narin tang boateno ong mga oring
kaldaw,’ ganing tang Dios.
‘Bogos ang i-dolo tang yen ang Ispirito ong
tanan ang taw.
Ang mga ana ming mga lali ig mga babay ay
mamagpakabot tang yen ang bitala.
Ang mga soltiros mi mangaita tang mga
ipaitao ong nira.
Ig ang mga mepet ming mga lali ma-
manalakinep.
[18] Komabot kaman tang mga kaldaw ang bo-
gos ang i-dolo tang yen ang Ispirito
ong tanan ang mga torobolono, mga lali ig
mga babay.
Ig mamagpakabot tanira tang yen ang
bitala.
[19] Magpaitao ta mga makabebereng ang mga
bagay ong langit,
ig mga pasinial tarin ong tanek, pario ta
dogo, apoy ig madamel ang kato.
[20] Mangi-lep tang kaldaw, ig manisinggi
tang bolan ang midio dogo,
ba-lo komabot tang makaeled ig mak-
abebereng ang kaldaw ang magos-
gar tang Gino.
[21] Ig mangalibri tang maski sinopay gomoy
ong Gino.’ ”†

[22] Ganing pa si Pedro, “Mga kasimanoao
ang mga taga Israel, pama-yan mi tang
ibitalao. Si Jesus ang taga Nazaret ay
sinobol tang Dios. Pinamatodan tang Dios
narin ong nindio ong mga milagro, mga
makabebereng ang bagay ig mga pasinial
ang pinaboat na ong nandia. Gata-wanan
mi na, tenged ang tanan nainabo tarin ong
nindio. [23] Gata-wanan ang lagi tang Dios
asing tokaw pa ang si Jesus yintriga ong
nindio tenged yay ang lagi tang plano na. Ig
ang bindoat mi, pinapatay mi tanandia ong
mga mapinagtalaken ang naglansang ong
nandia ong kros. [24] Piro tanandia binoing
oman tang Dios ig linibri ong gaem tang
kamatayen. Tenged maski kamatayen pa,
anday gaem nang magawid ong nandia.
[25] Narin tang inaning ni David asing tokaw
natetenged ong nandia:

‘Gata-wananong pirming tatabid ong yen
tang Gino,
ig indio agbo-wanan na, animan indio
agkelban.
[26] Narin tang dailan ang galipayo ta mo-ya,
ig pagdayawo ong Dios!
Ig panalig tang nemo ang maski mapatayo
may parakaboton pa tang sinango-
nio.
[27] Tenged ang kalago indi pabayan mo ong
logar tang mga patay,
ig indi ka pabayan mong maronot
tang sinangonio, yo tang niong
sagradong torobolon.
[28] Sinoldok mo ra ong yen tang mga dalan
ang paning ong kaboi.
Ig tenged pirmiang ka-peno, galipayo ta
mo-ya.’‡

[29] “Mga kasimanoao,” ganing pa si Pedro,
“Mga natetenged ong yaten ang kamepet-
mepetan ang si David, maningo ta mayag
ong nindio, ang tanandia napatay ig lim-
beng. Ig gata-wanan ta ang asta mandian
ang lebengan na atan pa ka. [30] Tanandia
propita ig gata-wanan na tang pinangako
ong nandia tang Dios, nga ang tata ong mga
inampo na magimong ading kapario na.§
[31] Gata-wanan nang lagi tang natetenged
ong pagaboing moman tang Cristo.* Ani-
man ganing tanandia ang indi ono pabayan
tang kalag na ong logar tang mga patay,
ig indi maronot tang sinangoni na.† [32] Si
Jesus, yay ang binoi tang Dios. Ig yaming
tanan mapagpamatod ong mga bagay ang
narin tenged mismong inita amen. [33] Asing

† 2:21 2:17-21 Joel 2:28-32 ‡ 2:28 2:25-28 Salmo 16:8-11 § 2:30 2:30 Salmo 132:11 * 2:31 2:31 Ang bitalang “Cristo” tatang titolo ni Jesus bilang ang pinilik tang Dios para maglibri ong mga taw ong mga kasalanan nira ig maggaem ong tanan-tanan. Telekan ka ong Bokabolario. † 2:31 2:31 Salmo 16:10

pinalawig si Jesus ig pinakarong ong to
tang Dios, rinisibi na tang Ispirito Santong
pinangako tang Tatay na ang i-dol ong
nandia. Ig narin bogos ang sindol na ong
yamen, pario tang gitaen ig gaba-yan mi
mandian. 34 "Tenged belag ta si David tang
kimina-yat ong langit, kondi tanandia tang
minaning,
'Ganing tang Ginong Dios ong yen ang Gino:
"Komaronga ong yen ang to,
35 asta ra lamang pasokono ong nio tang
tanan ang kasoay mo." '‡
36 "Animan, dapat ang enged ang mata-
wanan tang tanan ang taw ong banoang
Israel ang nang si Jesus ang linansang mi
ong kros, yay ang bindoat tang Dios ang
Gino ig Cristo."§
37 Asing naba-yan narin tang mga taw,
natandeg tang mga popotokon nira, ig gan-
ing tanira ong ni Pedro ig ong domang mga
apostolis, "Mga logod, onopa tang boaten
amen?" 38 Siminabat si Pedro, "Magtogat
amo ig bo-wanan mi tang mga kasalanan
mi, ig magpaboniag tang kada tata ong
nindio agod ipaita ang nagpasakep amo ong
ni Jesu-Cristo.* Maning ta si, patawaden
amo ig marisibi mi tang i-dol tang Dios
ong nindio, ang yay ang Ispirito Santo.
39 Tenged ang pangakong na ay para ong
nindio ig ong mga ana mi, asta ong tanan
ang mga taw ang alawid ong yaten, ang
maski sinopay goyan tang Ampoan tang
Dios ang palenget ong nandia."
40 Doro pang inaning ni Pedro ang pag-
pamatod ong mga binitala na. Ig agregesen
na tanira ang ganing, "Palawid amo ong
mga mapinagtalaken ang taw agod malibri
amo." 41 Animan, ang namagparet ong
mga binitala na ay namagpaboniag. Ig
ong kaldaw ang asi nadolangan ta tolong
ribong taw tang mga pamagto ong ni Je-
sus. 42 Padayon tanirang pamagadal tang
mga agtotoldok ong nira tang mga apos-
tolis, pamagsirimet-simet bilang mamagl-
ogod ong Gino, pamagsaro† ig pamangadi.

Ang pangaboi tang mga pamagto ong ni Jesus

43 Dorong mga milagro ig mga mak-
abebereng ang mga bagay ang pinaboat
tang Dios ong mga apostolis, animan ang
mga taw nagkatinir ta paggalang ig eled
ong Dios. 44 Masinlo tang pagtarabidan tang
mga pamagto ong ni Jesus, ig maski onopay
pagkabetang nira pamagparti-parti tani-
rang tanan. 45 Agpabakal nira tang mga
pagkabetang nira, ig ang bayad na agparti-
partien nira sigon ong kaministiran tang
kada tata. 46 Kaldaw-kaldaw pamagsirimet-
simet tanirang tanan ong Timplo. Pa-
magsaro‡ tanira bilang mamaglogod ong
Gino ong mga balay nira ig pamamangan
tanira ang mambeng tang popotokon nira.
47 Pamagdayaw tanira ong Dios ig gangali-
pay ka ong nira tang mga taw, ig kaldaw-
kaldaw agdodolang tang Gino ong nira tang
mga taw ang aglilibri na.

3

Ang pagpao-ya ong taw ang pilay

1 May naminta alas tris tang apon, oras
dang igparangadi, napaning si Pedro doroa
ni Juan ong Timplo. 2 Mandian, don
ong Timplo ong portan ang aggoyan ta
"Masinlo," may tatang taw ang pilay tanan-
dia mimpisang ipangana. Kaldaw-kaldaw
agge-lan tanandia don agod magpalimos
ong mga taw ang pamansi-led ong Tim-
plo. 3 Asing itaen na si Pedro ig si Juan
ang te-led don ong Timplo, nagpalimos
tanandia ong nira. 4 Pina-dekan tanandia
tang doroa, ig ganing si Pedro ong nan-
dia, "Pa-deka ong yamen!" 5 Ang kalaom
tang taw, limosan nira ra tanandia, ani-
man dayon ka tanandiang napa-dek ong
nira. 6 Ganing si Pedro ong nandia, "Anday
koartao ang ma-dolo ong nio. Piro may
domang i-dolo ong nio. Ong gaem ni Jesu-
Cristong taga Nazaret, panawa!" 7 Tapos
bindiotan ni Pedro tang kalimang to tang
taw ig sinabangan nang kendeng. Lagi-lagi
namoirsa tang mga kakay ig mga pokol-
pokolan na. 8 Golpi tanandiang limino-tong
kimindeng ig nagpanaw-panaw. Pagata-
pos, siminabid tanandiang siminled ong

‡ 2:35 2:35 Salmo 110:1 § 2:36 2:36 "Cristo." Telekan ong Bokabolario. * 2:38 2:38 "magpaboniag agod ipaita ang nagpasakep amo ong ni Jesu-Cristo." Ong bitalang Grigo: magpaboniag ong aran ni Jesus † 2:42 2:42 Ong bitalang Grigo: pamagterenga-tengaen ta tinapay ‡ 2:46 2:46 Ong bitalang Grigo: pamagterenga-tengaen ta tinapay

Timplo ang papanaw-panaw ig lolo-to lo-
to ig pagdayaw ong Dios. 9 Inita tanandia
tang mga taw ang papanaw-panaw tanan-
dia ig pagdayaw ong Dios. 10 Ig asing mata-
wanan nirang tanandia pala tang pirm-
ing kakarong ig pagpalimos ong Masinlong
Portan tang timplo, pisan ang nangabereng
tanira ong nainabong asi.

Minitala si Pedro ong Timplo

11 Asing pambiot pa tang taw ang asi
ong ni Pedro ig ni Juan don ong logar
ang aggoyan ta Alalan ni Solomon, pa-
mansisikad dang agpalenget tang mga taw
ong sobrang kabeberengen nira. 12 Pagaita
ni Pedro ong mga taw, ganing tanandia,
"Mga kasimanoao ang mga Israelita, angay
gangabereng amo ta mo-ya? Angay pa-
dek amo ta maning atan? Itaben maning
amo ang yami tang nagpapanaw ong nan-
dia ong sadiling gaem amen, obin bato ong
yamen ang pagkamadinioson. 13 Belag ang
enged! Ang Dios ang agtowan ni Abra-
ham, ni Isaac ig ni Jacob, ang yay ang Dios
tang yaten ang kamepet-mepetan, tanan-
dia tang nagboat ta narin agod padenge-
gan na tang Torobolon nang si Jesus. Si
Jesus tang inintriga mi ong mga aotori-
dad ig pinangindian mi ong talongan ni
Pilato maski nadisisionan na rang palpatan
tanandia. 14 Sinaliodan mi tang Sagrado ig
Mato-lid, ig ang pina-dol ming palpatan
tatang manigpatay ta taw. 15 Pinatay mi
tang manigtorol ta kaboi. Piro tanandia
binoing oman tang Dios, ig mga tistigos ami
ta asia. 16 Ang gaem ni Jesus tang nagpao-ya
ong taw ang nang gailala mi ig agpa-dekan
mi. Nainabo narin tenged ong pagtalig
amen ong aran ni Jesus. Pagtalig ka kaman
ong ni Jesus tang bogos ang nagpao-ya ong
nandia, pario tang gitaen mi.

17 "Mandian, mga logod, gata-wananong
indi naintindian mi tang mga bindoat mi.
Maning ka ta si tang mga pangolokolo ong
nindio. 18 Piro ong bindoat ming asia, nag-
matod tang pinabalita tang Dios ong mga
propita asing tokaw pa, ang kaministiran
ono magpinitinsia tang Cristo.* 19 Animan
magtogat amo ong mga talak mi ig magba-
lik amo ong Dios agod komiten na tang mga
talak mi, 20 ig komabot tang mga kaldaw
ang oldan amo nandia ta ba-long poirsa. Ig
tobolon na ong nindio si Jesus ang Cristong
pinilik na asing tokaw pa. 21 Piro si Je-
sus don kang lagi ong langit asta komabot
tang timpong ba-lon tang Dios tang tanan
ang bagay, sigon ong inaning na ong mga
sagradong propita na impisa asing tokaw
pa. 22 Pario tang inaning ni Moises, 'Ang
Ampoan ming Dios mamilik ta tata ong
nindio ang boaten nang propita pario ong
yen. Kaministiran ang pama-yan mi tang
tanan ang yaning na ong nindio.† 23 Ig ang
tanan ang indi mamasi ong propitang asi,
ipalbag tanira ong mga tawan tang Dios ig
patayen ang enged.'‡ 24 Animan ang tanan
ang mga propita, magimpisa ong ni Samuel
asta ong mga diminaton ong nandia, nam-
agpatako tanirang tanan tang natetenged
ong mga gangainabo ong mga kaldaw ang
narin. 25 Ang pangako tang Dios ong mga
propita ay para ong yaten ang mga Judio,
ig gapil ita ong sagradong pinaginigoan
ang bindoat tang Dios ong mga kamepet-
mepetan ta asing inaning na ong ni Abra-
ham ang, 'Gamiteno tang mga inampo mo
agod aloyan tang tanan ang mga taw.'§
26 Animan sindol tang Dios tang Torobolon
na, ig primiro ong yaten pinapaning na
agod aloyan ita ig tabangan itang tanan
ang bo-wanan tang mga boat ta ang anday
sasayod."

4

Pinatalonga si Pedro ig si Juan ong mga opisialis tang banoa

1 Asing bibitala pa si Pedro ig si Juan ong
mga taw, namansikabot da tang mga padi,
ang kapitan tang mga goardia ong Tim-
plo, asta ang mga Saduseo.* 2 Gengerepan
tanira tenged pagtoldok si Pedro ig si
Juan ong mga taw ang si Jesus binoi ong
kamatayen, ig asia ono pagpamatod ang
maboing moman tang mga patay. 3 Animan
dayon ang dinep nira tang doroa ig pina-
led ong prisoan. Ig tenged alikarem da,

* 3:18 3:18 "Cristo." Telekan ong Bokabolario. † 3:22 3:22 Deuteronomio 18:15-16 ‡ 3:23 3:23 Deuteronomio 18:19; Levitico 23:29 § 3:25 3:25 Genesis 22:18 * 4:1 4:1 Ang mga "Saduseo" tatang gropo ong rilihion tang mga Judio asing timpo ni Jesus, ang indi pamagparet ang boien ang moman tang mga patay.

bino-wanan da lamang tanirang doroa don
ong prisoan asta naramal. 4 Piro dorong
nangabasi ong sinoldok nira tang namag-
paret. Ang mga lali lamang mga limang
ribo rang lagi.

5 Pagaramal namagbaragat-bagat ong
Jerusalem tang mga pangolokolo ong
mga Judio, ang mga mepet, ig ang mga
manigtoldok tang Katobolan. 6 Don ka
tang pangolokolo ong mga padi ang si
Anas doroa ni Caifas, asta si Juan ig si
Alejandro, ig ang domang mga mimbro
tang pamilia tang pangolokolo ong padi.
7 Pinatalonga nira tang doroang apostolis
ig sine-ma nira ang ganing, "Onopang
gaemay tang aggamiten mi? Ong ninopang
aran agboaten mi tang mga bagay ang
asia?" 8 Siminabat si Pedrong aggaeman
tang Ispirito Santo, "Yamong pangolokolo
ong banoa ig mga mepet, 9 mga agte-maen
ami nindio mandian natetenged ong kao-
yan ang naboat amen ong taw ang pilay
ang narin ig mga monopa tanandia nago-
ya, nani tang maning amen. 10 Dapat mata-
wanan ming tanan ig ang tanan ang mga
taga Israel, ang taw ang nang ke-deng ong
talongan mi, mo-ya ra tenged ong gaem ni
Jesu-Cristong taga Nazaret, ang linansang
mi ong kros piro binoing oman tang Dios.
11 Ang Jesus ang narin yay ang agsambiten
ong Kasolatan ang ganing,

'Ang batong pinlek mi, yamong mga
manigpa-deng ta balay, yay ang
ginamit tang Dios
ig nagimong kaimportantian ong tanan ang
batong pagpabaked tang balay.'†

12 "Poira ong ni Jesus, anda ra enged
ay maski sinopang mapaglibri ong yaten.
Tenged tanandia enged lamang tang sindol
tang Dios tarin ong ta-paw tang kalibotan
agod malibri ita ong mga talak ta."

13 Nangabereng tang mga taw ang si Pe-
dro ig si Juan doro kaiteg tang nem ni-
rang magbitala, ig labi pa enged asing
mata-wanan nirang mga ordinariong taw
ka lamang ig indi napamagadal. Oman
nata-wanan nira tang doroang narin mga
aroman pala ni Jesus asing tokaw. 14 Piro
tenged inita nira tang taw ang nago-ya
ang ke-deng ong tepad ni Pedro doroa ni
Juan, anday maning nira kontra ong ni-
rang doroa. 15 Animan pinaloa nira tang
doroa, ig namagampang-ampang tang mga
opisialis ang ganing, 16 "Onopa tang boaten
ta ong doroang asia? Tenged nabantog da
tarin ong bilog ang Jerusalem tang mak-
abebereng ang milagrong nang bindoat
nira, ig indi ita mapaganing ang na bo-
li. 17 Ang boaten ta para indi ra magwasag
tang agtotoldok nira, pamanan ta tanira
ang indi ra enged mamansibitala maski ong
ninopa tang natetenged ong ni Jesus ang
asi." 18 Animan ginoyan nirang oman si
Pedro ig si Juan ang magbalik ong teled, ig
inordinan nira ang indi ra enged maman-
sibitala obin mamagtoldok natetenged ong
ni Jesus.

19 Piro siminabat si Pedro ig si Juan ang
ganing, "Ong aypa tang mato-lid ong pama-
dek tang Dios, ang magtoman ami ong nin-
dio obin ong nandia? Yamo tang magosgar.
20 Mga ong yamen, indi maimong indi ami
mamagbitala natetenged ong inita ig naba-
yan amen." 21 Piro pinamanan pa enged
tanirang oman tang mga pangolokolo, ig
pagatapos dayon da tanirang pinalpatan.
Maski gangaliliag pang kastigon nira tang
doroa, anda enged ay maisip nirang midios
tenged ang tanan ang mga taw pamag-
dayaw ong Dios ong nainabo. 22 Tenged ang
taw ang nago-ya ong milagrong narin sobra
ra ong epat ang polok ang takon tang idad
na.

Ang pangadi tang mga pamagto ong ni Jesus

23 Asing napalpatan da si Pedro ig si
Juan, namagbalik da tanira ong mga karo-
manan nira ig binalita nira tang inaning
tang pangolokolo ong mga padi ig ang mga
mepet. 24 Ig pagabasi nira ta na, boliog
tanirang tanan ang nangadi ong Dios ang
ganing, "Ampoan amen ang makagagaem
ong tanan, yawa tang nagboat tang langit
ig tanek, asta ang talsi ig ang tanan ang
na-tang tarin. 25 Yawa tang nagpabitala ong
torobolon mong si David asing tokaw ong
gaem tang Ispirito Santo ang ganing,

'Angay dorong kasisilagen tang mga belag
ta Judio?
Ig angay ang mga taw pamagisip ta planong
anday kointa na?

† 4:11 4:11 Salmo 118:22

[26] Ang mga adi ong tanek pamagsimpan ang mamansibatok,
ig ang mga pangolokolo pamagsirimet-simet
para kontraen nira tang Gino ig ang nandi-ang Cristo.’‡
[27] Maning ang enged ta si tang bindoat ni Herodes ig ni Poncio Pilato. Namagbaragat-bagatan tanira tarin ong siodad, aroman tang domang mga belag ta Judio ig asta ka ang mga Judio, agod kontraen tang sagradong Torobolon mo, ang yay ang Cristong pinilik mo. [28] Ong bindoat nirang asi, nainabo tang pinlano mo rang lagi asing tokaw sigon ong gaem ig ong kaliliagan mo. [29] Ig mandian, Ampoan amen, pama-yan mo tang mga paeled-eled nira ong yamen. Tabangay ami ka nio, yaming mga torobolon mo, ang bogos ang mangiteg tang nem amen para mitala tang bitala mo. [30] Ipaita mo tang gaem mo ong pagpao-ya tang mga taw ang may masit, ig pagnan mong may mga milagro ig mga makabebereng ang mangaimo ong aran tang sagradong Torobolon mong si Jesus.” [31] Pagatapos tang pangadi nira, kiminedeg tang logar ang agpagsimetan nira. Tanirang tanan ginaeman tang Ispirito Santo ig nangiteg tang nem nirang namagbitala tang bitala tang Dios.

Koromon ong tanan ang bagay

[32] Ang mga pamagto ong ni Jesus pamaginigoan ig tanga isipan lamang tanira. Maski sinopa ong nira, anday ganing ang pagkabetang nira ong nira lamang, kondi koromon tanira ong tanan ang bagay. [33] Ang mga apostolis nagkatinir ta mabael ang gaem ong pagpamatod natetenged ong moman ang pagaboi ni Ginong Jesus. Ig tanirang tanan inaloyan ta mo-ya. [34] Anda enged ay maski sinopa ong nira tang nalisedan. Tenged ang mga may tanek obin mga may balay agpabakal nira ig ang koarta agge-lan nira [35] ang aggintriga ong mga apostolis agod narin ma-dol ong mga karomanan nira kompormi ong kaministiran tang kada tata.

[36] Maning ta si tang bindoat ni Jose ang tatang manigtabang ong Timplo ang taga Chipre. Animan “Bernabe” tang ginoy ong nandia tang mga apostolis, tenged ang maliag nang yaning “Masinabangen.” [37] Ang bindoat na, pinabakal na tang koma na ig ang bayad ingkelan na ig inintriga ong mga apostolis.

5

Si Ananias may si Safira

[1] Piro don may magkatawa kang nagpabakal tang tanek nira. Ananias tang aran tang lali ig Safira tang aran tang babay. [2] Ig gata-wanan ka tang katawa nang binoinan ni Ananias tang bayad na ba-lo ingkelan ong mga apostolis. [3] Ganing si Pedro ong nandia, “Ananias, angay napadeg-dega ong ni Satanas ig nagbo-lia ong Ispirito Santo? Angay binoinan mo tang bayad tang tanek mo? [4] Ang tanek, belag bato ta nio ba-lo pinabakal mo? Ig asing binakal da, belag pa bato ta yawa tang may podir mga ondion mo pa tang bayad na? Angay naisipan mong magboat ta maning ta sia? India nagbo-li ong taw, kondi ong Dios.” [5] Pagabasi ni Ananias tang inaning ni Pedro, natomba tanandia ig napatay. Ig ang tanan ang nangabasi tang nainabong asi pinangeldan ta mo-ya. [6] Ang mga soltiros dayon ang napalenget, binongot nira tang sinangoni ni Ananias, ingkelan nira ong loa ig limbeng.

[7] Pagatapos tang tolong oras siminled tang katawa ni Ananias ang anday kalibotan na tang nainabo. [8] Dayon tanandiang sine-ma ni Pedro, “Magbega ong yen, narin lamang ka kaman tang kantidad tang tanek mi?” Siminabat si Safira, “Ee, ong kantidad lamang kaman ang asia.”

[9] Ganing si Pedro ong nandia, “Angay naginigoan among magkatawa ang sobokan mi tang Ispirito tang Gino? Telekan mo, asia ra ong portan tang mga naglebeng ong katawa mo, ig yawa idatona ka nirang ilbeng.”

[10] Ig golping natomba si Safira ong may kakayan ni Pedro ig napatay. Paga-led tang mga soltiros, inita nirang patay da tanandia. Dayon ang ingkelan nira tang sinangoni ni Safira ig limbeng ong tepad tang katawa na. [11] Ig ang tanan ang pamagto ong Gino asta ang tanan ang nangabasi ta na, pisan ang pinangeldan. [12] Dorong mga

‡ 4:26 4:25-26 Salmo 2:1-2. “Cristo.” Telekan ong Bokabolario.

milagro ig makabebereng ang bagay ang
naboat tang mga apostolis ang inita tang
mga taw.

Mga milagro ig makabebereng ang bagay

Ang tanan ang pamagto ong Gino
pamagsirimet-simet don ong parti tang
Timplo ang aggoyan ta Alalan ni Solomon.
13 Ang domang mga taw indi namangas ang
namagiga-pen ong nira. Piro mabael tang
paggalang tang mga taw ong nira. 14 Ig
mintras gaboay, mas doro tang gadolang
ong nira tenged dorong mga lali asta mga
babay ang pamagto ong Gino. 15 Tenged
ong mga milagrong bindoat tang mga
apostolis, ang mga pamagmasit ingkelan
ong mga karsada ig agbe-tang ong mga
bayan-bayan ig mga aglolbogan, agod mga
toma-lib da ono si Pedro, maski ang pirapa
ong nira makaninoan da lamang. 16 Belag
lamang ta sia, doro rang mga taw ong
mga bario ong palibot tang Jerusalem tang
namansipaning ang pamagekel tang mga
may masit ig ang mga taw ang agpaliwagan
ta mga malain ang ispirito. Ig tanirang
tanan poros namago-ya.

Ang pagpaliwag ong mga apostolis

17 Ang pangolokolo ong mga padi asta ang
mga karomanan nang mimbro tang siktang
Saduseo,* dorong kaibeg nira. 18 Animan
pinadep nira tang mga apostolis ig pina-led
ong prisoan. 19 Piro asing labi ra, may tatang
anghil ang sinobol tang Gino ang nagabri
ong portan tang kolongan, ig pinaloa na
tang mga apostolis ang ganing, 20 "Paning
amo don ong Timplo. Itoldok mi ong mga
taw tang natetenged ong kaboing narin ang
agto-dol tang Gino." 21 Namagtoman tanira,
ig asing garamal da napaning tanira ong
Timplo, ig namagimpisa rang namagtoldok
ong mga taw.

Mandian ong pagkabot tang kalawigan
ang padi ig ang mga karomanan na,
pinagoy nira tang tanan ang mga opisialis,
ang yay ang mga mepet tang banoa, agod
magbaragat-bagat tanirang tanan. Pagat-
apos, nanobol tanirang komiten tang mga
apostolis ong prisoan agod patalongaen
ong nira. 22 Piro asing pagkabot tang mga
goardia don ong prisoan, anda ra don
tang mga apostolis, animan namagbalik
tanira ig namagbalita ong mga opisialis
ang ganing, 23 "Asing pagkabot amen don
maelet ka tang pagkatrangka tang prisoan.
Ig ang mga goardia, don kang pamagbantay
ong portan. Piro pag abri amen, anday
inita amen ang taw don ong teled!" 24 Asing
maba-yan narin tang pangolokolo ong mga
padi may ang kapitan tang mga goardia
ong Timplo, nagoloan tanira ig indi maisip
nira mga onopa bato tang nainabo ong
mga apostolis. 25 Lagat-lagat ta ge-ley
kiminabot tang tatang taw ang nagbalita
ong nira ang ganing, "Telekan mi! Ang
mga taw ang kinolong mi, asi ong Timplo
ang pamagtoldok ong mga taw!" 26 Animan
ang kapitan may ang mga goardia na
namansipaning ong Timplo, ig kinomit nira
tang mga apostolis. Piro indi pinapanawan
nira ta poirsa tenged gengeldan itaben
banggilen tanira tang mga taw.

27 Ingkelan nira tang mga apostolis ig
pinatalonga ong opisialis tang banoa. Gan-
ing ong nira tang kalawigan ang padi,
28 "Inordinan amo ra yamen ta maelet ang
indi amo ra magtoldok ong aran tang Jesus
ang asi. Piro telekan mi tang bindoat mi!
Nagwasag da ong bilog ang Jerusalem tang
toldok mi, ig yami pa tang agpabandanan
mi ong kamatayen na!" 29 Piro siminabat si
Pedro ig ang mga karomanan nang apos-
tolis ang ganing, "Ang Dios tang dapat
ang pareten amen, belag tang mga taw.
30 Ang Dios ang agtowan tang mga kamepet-
mepetan ta yay ang nagboing oman ong
ni Jesus ang pinalansang mi ong kros ig
pinatay. 31 Ig mandian si Jesus pinalawig
tang Dios ong langit ig pinakarong na ong
to na, ig sindolan ta alawig ang dengeg bi-
lang Mangolokolo ig Maniglibri, agod itang
mga Israelita mapamagtogat ig mapatawad
ong mga talak ta. 32 Ig yami, mga tistigos
ami ong mga bagay ang narin, aroman tang
Ispirito Santo ang sindol ong tanan ang
pamagtoman ong Dios."

33 Asing maba-yan narin tang mga
opisialis, dorong kasisilagen nira ig ang
kaliliagan nira patayen din nira tang mga
apostolis. 34 Piro kimindeng tang tata ong
nira, ang aran na si Gamaliel, tata ong
mga Pariseo. Manigtoldok tanandia tang
Katobolan ig aggalangen tang tanan ang

* 5:17 5:17 "Saduseo." Telekan ong Bokabolario.

mga taw. Nanobol tanandiang paloaen
kang lagi tang mga apostolis ta indi lamang
maboay. 35 Oman, minitala tanandia ang
ganing, “Mga kasimanoao ang taga Israel,
isipen mi ta mo-ya tang boaten mi ong mga
taw ang narin. 36 Tanopa sia may tatang
taw ang aran na si Teudas, ang pagpambog
ong sadili nang midio sino ra ka enged
tanandia. Ig nakombinsi tanandia ta epat
ang gatos ang mga taw ang minimbeng ong
nandia. Piro pinatay tanandia ig ang mga
karomanan na namagbereblag lamang ang
anday lindoan na. 37 Pagatapos, asing mga
kaldaw tang pagpalista, si Judas sing taga
Galilea tang nakombinsi ta mga taw ang
ma-pen ong nandia. Napatay ka tanandia,
ig namagbereblag ka tang mga namagosoy
ong nandia. 38 Animan narin tang maningo
ong nindio mandian--indi palabetan mi
tang mga taw ang na. Pabayan mi lamang
tanira. Mga ong taw lamang nagalin tang
aggisipen nira ig ang mga agboaten nira,
malipat lamang sia. 39 Piro mga ang Dios
yay ang nagtobol ong nira, indi degen mi
tanira, ig lomboa pang pamangontra amo
ong Dios.” Namamasi ka tanira ong inaning
ang asi ni Gamaliel. 40 Pina-led sing oman
tang mga apostolis, pagatapos pinatakan
tang palo ig inordinan ang indi ra moman
ang mamansibitala ong aran ni Jesus, ba-
lo pa pinalpatan nira. 41 Ig namagalin
tanira ong talongan tang mga opisialis tang
banoa ang doro kambeng tanira tenged
pinagnan tang Dios ang paeyaken tanira
tenged lamang ong pagto nira ong ni Jesus.
42 Kaldaw-kaldaw pamansipaning tanira
ong Timplo ig ong mga kababalayan ig sigi
tang toldok ig patako ong mga taw ang si
Jesus yay ang Cristo.†

6

Ang pagpilik ong pitong manigtabang

1 Ong mga kaldaw ang asi, asing pa-
mandoro ra ta mo-ya tang mga sinag-
pan tang Gino, namagriklamo tang mga
Judio ang bitala nira Grigo kontra ong
mga Judio ang bitala nira Hebreo.* Gan-
ing tanira, ang mga aroman nirang mga
babay ang mga balo, gapabayan da ono ang
ga-dolan tang pangaboi nira ong kaldaw-
kaldaw. 2 Animan sinimet tang tampolok
may doroang mga apostolis tang tanan ang
mga sinagpan tang Gino. Ganing tanira,
“Belag ta tama ang pabayan amen tang
pagtoroldokon tang bitala tang Dios para
lamang asikason amen tang pagtororolon
ta pamangan ong mga malised. 3 Ang
masinlo, mga logod, mamilik amo ong mga
karomanan mi ta pitong laling ilaladong
mga mo-yang taw, matako ig aggaeman
tang Ispirito Santo, ig oldan amen tanira
tang obrang narin. 4 Ig yami, bogos ang
gamiten amen tang timpo amen ong pag-
pangadi ig ong pagtoldok tang bitala tang
Dios.” 5 Nangalipay tang tanan ang taw ang
namagsimet ong inaning tang mga aposto-
lis. Animan pinilik nira si Esteban, tatang
laling doro kaelet tang pagtalig na ong Dios
ig aggaeman tang Ispirito Santo. Pinilik
ka nira da Felipe, Procoro, Nicanor, Timon,
Parmenas, ig Nicolas ang taga Antioquia,
tatang belag ta Judio ang nala-ted da ong
rilihion nira. 6 Ang mga narin pinrisintar
ong mga apostolis. Ig ang mga apostolis
namagbondo tang mga kalima nira ong nira
ig namangadi para ong nira.

7 Ig ang bitala tang Dios mas nagwasag
pa enged ig don ong Jerusalem sigi tang
dolang tang mga sinagpan tang Gino.
Maski ang mga padi, doro ka ong nira tang
namagto.

Ang pagdep ong ni Esteban

8 Si Esteban ang narin, tenged tanandia
inaloyan ta mo-ya tang Dios ig sindolan
ta gaem, napagboat tanandia ta mga mila-
gro ig mga makabebereng ang bagay ong
mga taw. 9 Piro may mga taw ang limin-
doang kiminontra ong nandia. Mga mim-
bro tanira tang tatang sikta tang mga Judio
ang agganingen “mga Linibri.” Tanira mga
Judiong taga Cirene ig Alejandria, Cilicia ig
Asia. Nagigdiskosion tanira ong ni Esteban,
10 piro tenged ong kinata-wanan ang sin-
dol ong nandia tang Ispirito Santo, anday
madeg ong mga pamitala na. 11 Animan
nagsol tanira ta pirapang mga lali agod

† 5:42 5:42 “Cristo.” Telekan ong Bokabolario. * 6:1 6:1 Asing timpong asi, may mga Judio ang pamagbitala pa ta Hebreo, ang yay ang bitala tang kamepet-mepetan nira, ig may atan kang mga Judio ang Grigo ra tang bitala nira. Ang doroang gropong na teta aggoyan ta Hebreo ig Helenista, sigon ong bitalang aggamiten nirang pangaldaw-kaldaw.

maning ang naba-yan nira si Esteban ang
agpakalainen na ono si Moises ig ang Dios.
12 Ong inaning ang asi tang mga lali, nasi-
lag tang mga taw, asta ang mga mepet
ig ang mga manigtoldok tang Katobolan.
Animan si Esteban pinadep nira, ig in-
gkelan ang pinatalonga ong mga opisialis
tang banoa. 13 Nangomit tanira ta mga taw
para magtistigo ta bo-li kontra ong nandia.
Ganing tang mga tistigos, "Ang taw ang
na indi agtatareng ang pagbitala ta anday
sayod kontra ong sagradong Timplo ta asta
ong Katobolan ni Moises. 14 Naba-yan amen
tanandia ang ganing ang gebaen ono ni
Jesus ang taga Nazaret tang Timplo ig oma-
nen na ka tang kinaogalian ang sindol ong
yaten ni Moises." 15 Pina-dekan si Esteban
tang tanan ang mga opisialis, ig inita nira
tang emet na magang emet ta anghil.

7

Ang diskorso ni Esteban

1 Mandian, nane-ma tang kalawigan ang
padi ong ni Esteban ang ganing, "Matod ka
kaman tang tanan ang narin?" 2 Siminabat
si Esteban, "Mga logod ig mga ginikanan,
pama-yan mi tang yaningo. Ang dalayawen
ig makagagaem ang Dios napaita asing
tokaw ong yaten ang kamepet-mepetan
ang si Abraham asing tanandia don ong
Mesopotamia ba-lo tanandia limina-ted
ong Haran. 3 Ganing tang Dios ong ni Abra-
ham, 'Magalina ong banoa mong narin, bo-
wanan mo tang mga kaparintian mo, ig
paninga ong banoang itoldoko ong nio.'*
4 Animan nagalin si Abraham ong banoa
nang asi tang mga Caldeo ig napaning don
ong Haran. Don napatay tang tatay na, ba-
lo pa si Abraham pinapagalin tang Dios ig
pinapaning ong banoang nang aggistaran
ta mandian. 5 Ang timpong asi, si Abraham
indi sindolan tang Dios maski midio palad
ang tanek ang makabig nang nandia. Piro
nangako tang Dios ang i-dol na ong nandia
ig ong mga inampo na, maski ong oras ang
asi si Abraham anda pay ana na.† 6 Maning
ta na tang inaning tang Dios, 'Ang mga in-
ampo mo mamansistar ong domang logar
ang belag ta sadiling banoa nira. Boaten
tanira don ang mga torobolon, ig degdegen
tanira tang mga taga don ong teled ta epat
ang gatos ang takon. 7 Piro silotano tang
nasion ang magtorobolon ong nira. Pagat-
apos, mamagalin si tang mga inampo mo
ong banoang asi, ig magbalik ong logar ang
na, ig tarin tanira magto ong yen.'‡ 8 Ig para
mademdeman ni Abraham tang pinangako
tang Dios ong nandia, ang pagtori yay ang
tandang ginamit tang Dios. Animan asing
pinangana tang ana nang si Isaac, tinorian
na tanandia ong pagkabot tang yawalong
kaldaw. Ig maning ka don tang bindoat
ni Isaac ong ana nang si Jacob. Ig ya ka
tang bindoat ni Jacob ong tampolok may
doroang ana nang lali, ang yay ang mga
kamepet-mepetan ta."

9 Ganing pa si Esteban, "Ang yaten ang
mga kamepet-mepetan ang asi nangaibeg
ong logod nirang si Jose. Animan pin-
abakal nira tanandia ig tanandia nagimong
tatang torobolon don ong Ehipto. Piro
tenged aroman na tang Dios, 10 sinabangan
tanandia ong tanan ang kaliwagan ang
gapasaran na. Sindolan na ka tanandia ta
kinata-wanan. Animan naliagan tanandia
ni Faraon ang adi tang Ehipto, ig bindoat na
tanandiang gobirnador ang mangolokolo
ong Ehipto, ig ong tanan ang mga taw
don ong palasio na. 11 Mandian, nagkatinir
ta tagletem ong bilog ang banoang Ehipto
asta ong banoang Canaan, ig liniwagan
ta mo-ya tang mga taw. Ang yaten ang
mga kamepet-mepetan, anda rang pisan ay
itaen nirang pamangan. 12 Animan, asing
mabalitan ni Jacob ang don ong Ehipto may
pamangan, pinapaning na don tang mga
ana na, ang yay ang mga kamepet-mepetan
ta. 13 Asing yadoa rang pagpaning nira don,
nagpailala ra si Jose ong mga logod na, ig
nata-wanan ka ni Faraon tang natetenged
ong pamilia na. 14 Dayon ang pinakomit ni
Jose tang tatay nang si Jacob, ig ang tanan
ang mga kaparintian na. Pitong polok may
limang taw tanirang tanan. 15 Animan si Ja-
cob may ang mga kamepet-mepetan ta na-
mampaning don ong Ehipto, ig don tanira
namansistar asta nangapatay. 16 Ang mga
sinangoni nira ingkelan don ong Siquem ig
don limbeng ong lebengan ang binakal ni
Abraham ong mga inampo ni Hamor.

* 7:3 7:3 Genesis 12:1 † 7:5 7:5 Deuteronomio 2:5; Genesis 12:7; 17:8 ‡ 7:7 7:6-7 Genesis 15:13-14; Exodo 3:12

17 "Asing galenget dang mainabo tang
pinangako tang Dios ong ni Abraham,
mintras gaboay mas pandoro pa tang mga
kasimanoa ta don ong Ehipto. 18 Asta ra
lamang kiminabot tang kaldaw ang doma
rang adi tang kakarong ong Ehipto, ang
anday gata-wanan na natetenged ong ni
Jose. 19 Linoko tang ading narin tang
mga kamepet-mepetan ta, ig dinegdeg na
tanira. Pinoirsa na tanira ang ipanlek nira
tang mga mamolang gege-ley agod man-
gapatay. 20 Ong timpong asi, pinangana si
Moises ig doro kasinlong mola. Inasikaso
tanandia tang mga ginikanan na ong teled
ta tolong bolan. 21 Ig asing bino-wanan nira
tanandia ong loa, sinagod tanandia tang
anang babay tang Faraon, ig pinabael na
ang midio sadiling ana na.§ 22 Sinoldokan
si Moises tang tanan ang kinata-wanan ong
Ehipto, ig nagimo tanandiang doro kaosay
ong pamitala ig ong tanan ang mga boat
na."

23 Ganing pa si Esteban, "Asing si Moi-
ses pagidad da ta koarinta anios, napag-
isip tanandiang mamisita ong mga kapario
nang mga Israelita. 24 Ig inita na don tang
tata ong nira ang agsigbaken ta tatang
taga Ehipto. Dayon ang sinabangan na
tang kapario nang Israelita, ig bilang balet
pinatay na tang taga Ehipto. 25 Kalaom
ni Moises, maintindian tang mga Israelita
ang tanandia yay ang gamiten tang Dios
ang maglibri ong nira ong mga kaliwagan
ang gapasaran nira. Piro asi pala indi
naintindian nira. 26 Pagaramal may inita
nang doroang Israelita ang pagsoayan, ig
pinrosigiran na rin ang papagtomboyon
tang doroa. Ganing si Moises ong nira, 'Mga
tangay, pario among mga Israelita! Angay
pagsoayan amo?' 27 Piro kinalieg si Moises
tang tatang laling pagsigbak ong aroman
na ang ganing, 'Sinopay nagboat ong niong
mangolokolo ig manigosgar ong yamen?
28 Onopa? Patayeno ka nio pario tang
bindoat mo nongapon ong taga Ehipto?'*
29 Asing naba-yan narin ni Moises, naglayas
ang lagi tanandia ong Ehipto, ig napaning
ong Midian ig don ministar. Nangatawa
tanandia don ig nagkatinir ta doroang
anang lali.

30 "Pagata-lib tang epat ang polok ang
takon, napaita tang tatang anghil ong ni
Moises ong tatang dibabak ang papa ta
ayong dadaba-daba, don ong logar ang an-
day taw na alenget ong bokid tang Sinai.
31 Nabereng ta mo-ya si Moises ong inita
nang asi, ig asing palengetan na para
telekan, naba-yan nang minitala tang Gino
ang ganing, 32 'Yo tang Dios ang agtowan
tang mga kamepet-mepetan mo, ang Dios
ni Abraham, ni Isaac, ig ni Jacob.' Nangelel
si Moises ong sobrang karaelden na ig indi
ra galiliag ang pa-dek. 33 Ganing tang Gino
ong nandia, 'Loaten mo tang rapak mo
tenged sagradong logar tang agke-dengan
mo. 34 Initao tang mga kaliwagan ang
gapasaran tang mga tawano ong Ehipto.
Naba-yano ka tang mga tangit nira. Ani-
man napababako tarin para ilibrio tanira.
Animan mandian magsimpana. Tania, to-
bolona yen don ong Ehipto.'†

35 "Ang Moises ang na yay ang indi rinisibi
tang mga kapario nang Israelita asing gan-
ing tanira ong nandia ang, 'Sinopay nag-
boat ong niong mangolokolo ig manigosgar
ong yamen?' Piro si Moises kang narin
tang sinobol tang Dios ang mangolokolo ig
maglibri ong mga Israelita, ong tabang tang
anghil ang napaita ong nandia ong ge-ley
ang papa ta ayo. 36 Si Moises tang nagekel
ong mga Israelita ong paglayas nira ong
Ehipto. Nagboat tanandia ta mga milagro
ig makabebereng ang bagay ong Ehipto, ig
don ong talsing aggingaranan ta Masinggi,
ig ong mga logar ang anday gistar ang taw
ang agpanawan nira ong teled tang epat
ang polok ang takon. 37 Tanandia ka tang
Moises ang minitala ong mga Israelita ang
ganing, 'Ang Dios mamilik ta tata ong nin-
dio ig boaten ang propitang pario ong yen.'
38 Ig asing don namagsimet-simet tang mga
kamepet-mepetan tang mga Israelita ong
logar ang anday gistar ang taw, si Moises
tang nagpatenga ong nira ig ong anghil
ang nagigampang ong nandia ong bokid
tang Sinai. Ig don tanandia nagrisibi ong
Dios ta mga bitalang pagtorol ta kaboi para
ipakabot ong yaten."

39 Ganing pa si Esteban, "Piro ang mga
kamepet-mepetan ta, indi naliliag ang

§ 7:21 7:20-21 Exodo 2:1-10 * 7:28 7:23-28 Exodo 2:11-15 † 7:34 7:30-34 Exodo 3:1-10

magtoman ong ni Moises. Sinaliodan nira
tanandia ig gangaliag tanirang mamagbalik
ong Ehipto. 40 Animan ganing tanira ong
ni Aaron, 'Magboata kay ta mga dios amen
ang manokaw-tokaw ong yamen, tenged
indi gata-wanan amen ang naonora si Moi-
ses ang asi ang nagekel ong yaten ang
limindoa ong Ehipto.'‡ 41 Ig ang timpong asi
namagboat tanira ta dios-dios ang itsora na
midio bakang ge-ley. Namagpista tanira ig
namagsagda ta ayep para ong dios-dios ang
asing sadiling bindoatan nira. 42 Animan
sinaliodan tanira tang Dios ig pinabayan da
lamang tanirang magto ong mga de-kal ong
langit. Pario enged tang na-tang ong libro
tang mga propita asing ganing tang Dios:

'Yamong mga inampo ni Israel, nam-
agsagda amo don ong logar ang an-
day gistar ang taw ong teled ta epat
ang polok ang takon.

Piro belag ta yo tang matod ang binolon-
tadan mi tang mga torol mi ig mga
ayep ang pinatay mi.

43 Aggekel-ekelan mi pa tang torda tang
dios-dios ming si Moloc,

ig ang bitokon-bitokon tang dios-dios ming
si Renfan.

Namagboat amo tang mga riboltong narin
agod towan mi.

Animan i-lek amo yen asta ong dobali pa
tang Babilonia.' "§

44 Ganing pa si Esteban, "Don ong
logar ang anday gistar ang taw, ang mga
kamepet-mepetan ta may torda nirang
pagsirbing pamatod nga ang Dios aroman
nira. Sinobol tang Dios ong ni Moises ang
boaten nira narin, ig inosoy nira tang plano
ang pinaita tang Dios ong nandia. 45 Oman
ang mga ana nira nanoblian tang torda. Ig
asing si Josue tang panokaw-tokawan ong
mga kamepet-mepetan ta, ingkelan ka nira
asing sinakep nira tang mga banoa tang
domang mga nasion ang pinalayas tang
Dios para ong nira. Ang tordang na, si pa
ong mga Israelita asta asing nagimong adi
si David. 46 Si David, naliagan ta mo-ya tang
Dios, ig nagampo tanandiang pagnan ang
magpa-deng ta balay para ong Dios, ang
yay ang Dios ang agtowan ni Jacob asing
tokaw. 47 Piro si Solomon yay ang nagboat
tang balay ang agpagtowan ong Dios.

48 "Piro ang Dios ang Makagagaem ong
tanan, indi gistar ong balay ang bindoat
lamang ta taw, sigon ong inaning tang mga
propita asing tokaw:

49 'Ang langit tang yen ang trono,' ganing
tang Gino.

'Ig ang tanek tang borondoan tang kakayo.
Onopang klasi ta balay tang boaten mi ong
yen,

obin bato logar ang perenayano?

50 Ong kamatodan, yo tang nagboat tang
tanan ang bagay.' "*

51 Ganing pa si Esteban ong mga opisialis,
"Katetegat tang mga kolo mi! Indi amo
mamagparet ig indi amo ka mamamasi
tang kamatodan! Ang mga boat mi, pario
tang bindoat tang mga ginikanan mi--
pamangontra among pirmi ong Ispirito
Santo. 52 Sinopa lamang ong mga propita
asing tokaw tang indi pinaliwagan nira?
Pinatay nira tang mga pamagpatako tang
natetenged ong pagkabot tang Mato-lid
ang Torobolon tang Dios. Ig asing tarin
da tanandia, yamo ra ka tang nagtraidor
ig nagpatay ong nandia. 53 Yamo tang na-
magrisibi tang Katobolan ang pinaintriga
tang Dios ong mga anghil asing tokaw, piro
yamo ka mismo tang indi pamagtoman ta
si!"

Ang pagbanggil ong ni Esteban

54 Asing naba-yan tang mga opisialis tang
inaning ni Esteban, dorong kasisilagen
nira, ig kakayeget pa tang mga isi nira ong
sobrang kaerep nira ong nandia. 55 Piro
si Esteban ginaeman tang Ispirito Santo.
Napa-dek tanandia ong langit ig inita na
tang kayagan tang Dios, ig si Jesus ang
ke-deng ong to tang Dios. 56 Ganing si
Esteban, "Telekan mi! Aggitaenong abri
tang langit, ig ang Ana ta Taw ke-deng ong
to tang Dios." 57 Piro ang mga opisialis
namaginiteg ig agtengtengen nira tang
mga talinga nira, ig delelengan ang ki-
nolokoboan nira si Esteban. 58 Ginoyodan
nira ong loa tang siodad ig sinalalabangan
ang binanggil. Ang mga namagtistigo kon-
tra ong ni Esteban, namagloat tang mga
lambong nirang panta-paw ig bino-wanan

‡ 7:40 7:40 Exodo 32:1, 23 § 7:43 7:42-43 Jeremias 19:13; Amos 5:25-27 * 7:50 7:49-50 Isaias 66:1-2

ong tatang soltiros don ang aran na si
Saulo. 59 Ig mintras agbanggilen nira si
Esteban, pangadi tanandia ong Gino ang
ganing, "Ginong Jesus, risibien mo tang
yen ang ispirito." 60 Dayon tanandiang lim-
inod ig miniteg ta mapoirsa, "Gino," ganing
tanandia, "indi ra tanira papanabaten mo
ong kasalanan ang na!"

8

Pagabitala na ta maning ta si, dayon da
tanandiang napatay.

1 Ig napaoyon si Saulo ong pagpatay nira
ong ni Esteban.

Pinaliwagan ni Saulo tang mga pamagto ong ni Cristo

Ong kaldaw ang asi don ong Jerusalem,
inimpisan dang pinaliwagan ta mo-ya tang
tanan ang mga pamagto ong ni Cristo.
Ig poira lamang ong mga apostolis, nam-
agbereblag tanirang tanan ig nangakabot
ong mga logar ang gasakepan tang Judea
ig Samaria. 2 Ig mga natetenged ong ni
Esteban, may mga laling madinioson ang
namaglebeng tang sinangoni na, ig ini-
yakan nira tanandia ta mo-ya.

3 Mandian, dorong prosigir ni Saulong
lipaten tang mga pamagto ong ni Cristo.
Agpaningan na ong mga kababalayan nira
ig agpoirsaen nang agge-lan ig agpa-led
ong prisoan, belag lamang tang mga lali
kondi asta mga babay.

Pinatako don ong Samaria tang Mo-yang Balita

4 Asing namagbereblag tang mga pam-
agto ong ni Jesus, namagpatako tanira tang
Mo-yang Balita maski ong ayra lamang
tanira nangakabot. 5 Si Felipe napaning
ong siodad tang Samaria ig nagtoldok don
ong mga taw tang natetenged ong Cristo.*
6 Asing pagabasi tang mga taw tang ag-
ganing na ig itaen nira tang mga mak-
abebereng ang agboaten na, pinama-yan
nira ta mo-ya. 7 Tenged dorong mga taw
ang sinled ta mga malain ang ispirito, ig
pamansiteg tang mga narin mintras loloa
ong sinangoni tang mga taw. Doro kang
mga pilay ig mga piang tang pinao-ya ni
Felipe. 8 Animan ang mga taw ang taga don
doro kang kalipay nira.

9 Mandian, don ong siodad ang asi may
taw ang aran na si Simon. Naboay da
tanandiang pagmadyikiro ig ang mga taw
gangabereng ta mo-ya ong agboaten na.
Pagpambog tanandiang maga sinora ka en-
ged. 10 Animan ang tanan ang klasi ta taw,
maski may dengeg maski anda, pamamasi
ong nandia. Ganing tanira, "Ang taw ang na
may gaem na ang pagalin ong Dios mismo,
ang aggoyan ta Makagagaem." 11 Naboay
dang timpong pinabereng na tang mga taw
ong pagmadyikiro na, animan pamamasi
tanira ta mo-ya ong nandia. 12 Piro asing
nagpatako si Felipe ong nira tang Mo-yang
Balita natetenged ong paggaraemen tang
Dios bilang adi ig ong ni Cristo, namagparet
tanira ig namagpaboniag ong ni Felipe, mga
lali ig mga babay. 13 Asta si Simon mismo
nagparet ka. Ig pagaboniagan na, pirmi ra
tanandiang tatabid ong ni Felipe. Mandian
si Simon da tang nabereng ong mga milagro
ig makabebereng ang bagay ang inita nang
agboaten ni Felipe.

14 Asing nabalitan tang mga apostolis ong
Jerusalem ang namagparet tang mga taga
Samaria ong bitala tang Dios, dayon ang
pinapaning nira don si Pedro ig si Juan.
15 Pagakabot nira ong Samaria, pinangadi
nira tang mga ba-long pamagto don agod
marisibi nira tang Ispirito Santo. 16 Tenged
ang oras ang asi, maski sinopa ong nira indi
pa gangarisibi tang Ispirito Santo. Tanira
naboniagan lamang ong aran ni Ginong
Jesus. 17 Dayon ang binondo ni Pedro ig
ni Juan tang mga kalima nira ong mga
pamagto ig narisibi ra nira tang Ispirito
Santo.

18 Pagaita ni Simon ang garisibi pala tang
Ispirito Santo ong pagbondo tang kalima
tang mga apostolis, dinoydoyan na si Pedro
ig si Juan ta koarta, 19 ang ganing, "Ol-
dayo ka nindio ta gaem ang maning atan
agod maski sinopay bondoano tang kali-
mao, marisibi ka nira tang Ispirito Santo."

20 Siminabat si Pedro, "I-leka ra lamang
ong impirno, yawa asta ang koarta mo!
Kalaom mo, mabakal mo ta koarta tang
rigalo tang Dios? 21 Andang pisan ay parti
mo ong agpaboat tang Dios ong yamen
tenged ang popotokon mo belag ta mato-lid
ong pama-dek na. 22 Magtogata ig bo-wanan

* 8:5 8:5 "Cristo." Telekan ong Bokabolario.

mo tang kalainan mong na, ig magpakiloya
ong Gino ang balampa patawadena nandia
ong gaisip mong anday sayod. 23 Tenged ini-
tao ang masiadoang gaibeg ig aglapotona
pa tang kasalanan mo." 24 Ganing si Simon,
"Ipangadio kay nindio ong Gino ang inding
pisan mainabo ong yen tang inaning ming
asia!"
25 Pagatapos ang namagpamatod ig nam-
agpatako tang bitala tang Gino ong siodad
tang Samaria, namagbalik da Pedro ni Juan
ong Jerusalem. Ig namagpatako tang Mo-
yang Balita natetenged ong ni Jesu-Cristo
ong dorong kababarioan tang Samaria ang
napanawan nira.

Si Felipe ig ang opisialis ang taga Etiopia

26 Mandian may anghil ang sinobol tang
Gino ang minitala ong ni Felipe ang ganing,
"Panawa. Paninga ong abagat, osoyon mo
tang dalan magalin ong Jerusalem paning
ong Gaza." Mandian, ang dalan ang asi
indi ra agpanawan ta taw. 27 Dayon ang
napanaw si Felipe paning don. Tarin pala
ong dalan ang na may tatang taga Etiopia.
Ang laling na tatang kinapon, ig opisialis
tanandia ong inadian tang Candace, ang
yay ang rayna tang Etiopia. Agtaligan
tanandia ong tanan ang manggad tang
rayna. Napaning tanandia ong Jerusalem
para magsimba ong Dios, 28 ig mintras golik,
kakarong tanandia ong karo nang pagbasa
tang librong sinolat tang propitang si Isa-
ias. 29 Oman ganing tang Ispirito Santo
ong ni Felipe, "Palengeta don ig demen-
gana ong karo na." 30 Nanikad si Felipeng
agpaning don ong karo, ig naba-yan nang
pagbasa tang opisialis tang librong sinolat
tang propitang si Isaias. Nane-ma si Felipe
ong opisialis ang ganing, "Gaintindian mo
ka tang agbasaen mong asia?"
31 "Indi kaman," ganing tang opisialis.
"Monopa maintindiano mga anday mag-
paintindi ong yen?" Dayon ang inaning
na si Felipeng tomay da lamang ong karo
ig tempad ong nandia. 32 Ang parti tang
Kasolatan ang agbasaen na ganing,

"Anda enged ay riklamo na.
Pario ta tatang karnirong agge-lan para
patayen,
obin ang karnirong ge-ley ang agtopian
tang bolbol na,
inding pisan tanandia naginingal.
33 Pinaeyak tanandia ig pinangindian ta os-
tisia.
Anday mapagbalita natetenged ong mga
inampo na,
tenged komiten da tang kaboi na tarin ong
kalibotan."†
34 Ganing tang opisialis ang nane-ma ong
ni Felipe, "Begay ka, sinopa tang agsam-
biten tang propitang narin? Ang sadili na
bato obin domang taw?"
35 Impisa ong Kasolatan ang narin,
sinayod ong nandia ni Felipe tang Mo-yang
Balita natetenged ong ni Jesus. 36 Asing
pagbiahi pa tanira ong dalan, may nata-
liban nirang wi. Ganing tang opisialis,
"Telekan mo! May wi tarin! Yo bato, indio
maboniagan mo?" 37 [Siminabat si Felipe,
"Poidi, mga magpareta lamang ang de-dek
ong popotokon mo." Ganing tang taw, "Ee,
pagpareto ang si Jesus Ana tang Dios."]‡
38 Dayon ang pinapara tang opisialis tang
karo. Tanirang doroa siminaboan don
ong wi ig ang opisialis binoniagan ni
Felipe. 39 Pagatakat nira ong wi, dayon
ang kinomit si Felipe tang Ispirito tang
Gino, ig indi ra tanandia initang oman tang
opisialis. Nagpadayon tanandiang minolik
ang dorong kalipay na. 40 Nata-wanan da
lamang ni Felipe ang tanandia pala asi ra
ong Azoto. Impisa don, nagpatako tanandia
tang Mo-yang Balita natetenged ong ni
Jesus ong tanan ang mga lansangan ang
nata-liban na asta ra lamang ang nakabot
tanandia ong Cesarea.

9

Ang pagailala ni Saulo ong Gino

1 Mandian, si Saulo indi agpenay ang
pagpaeled-eled ang pamatayen na ono tang
mga sinagpan tang Gino. Animan napaning
tanandia ong kalawigan ang padi, 2 ig nama-
dol ta solat ang magtorol ta aotoridad ong
nandia ig para magpailala tanandia ong
mga simban tang mga Judio ong Damasco.
Tenged ang galiliagan na panlapoton ig e-
lan na ong Jerusalem tang maski sinopay

† 8:33 8:32-33 Isaias 53:7-8 ‡ 8:37 8:37 Ang birsikolong na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo.

itaen na don ong Damasco, babay man obin
lali ang pamagosoy ong Gino.
3 Asing gingabot da si Saulo ong siodad
tang Damasco, golping nangayag ong pal-
ibot na tang doro kakilaw ang sinag ang
pagalin ong langit. 4 Natomba tanandia
ong tanek, ig may bosis ang naba-yan nang
ganing, “Saulo, Saulo, angay agpaliwagano
nio?” 5 Siminabat si Saulo, “Sinoapa, Gino?”
Ganing tang bosis ang siminabat, “Yo si
Jesus, ang agpaliwagan mo. 6 Kendenga
atan ig padayon ang tenled ong siodad tang
Damasco. Yaningo don ong nio mga ono-
pay boaten mo.” 7 Ang mga taw ang tatabid
ong ni Saulo, namansi-deng da lamang don
ang anday nangaibek-ibek ong nira. May
naba-yan nirang bosis piro anday taw ang
inita nira. 8 Kimindeng si Saulo, ig pagabo-
kad tang mata na indi ra tanandia maita.
Animan bindiotan da lamang nira si Saulo
ig inantabay asta ong Damasco. 9 Tolong
kaldaw tanandiang indi maita ig indi pa-
mangan obin panginem.
10 Mandian, don ong Damasco may tatang
sinagpan tang Gino ang aran na si Ananias.
Ginoyan tanandia tang Gino ong midio ta-
lakinep, ig ganing, “Ananias!” Siminabat
ka si Ananias, “Onopa si, Gino?” 11 Ganing
tang Gino ong nandia, “Paninga ra don ong
karsadang aggoyan ta Mato-lid. Dilemen
mo don ong balay ni Judas tang tatang
laling taga Tarso ang aran na si Saulo.
Asia pangadi mandian tanandia, 12 ig ong
midio talakinep may inita nang taw ang
aran na si Ananias ang siminled ong balay
na ig binondoan tanandia tang kalima na
para maitang moman.” 13 Siminabat si
Ananias, “Piro, Gino, doro rang gabalitano
natetenged ong laling asi ang agpaliwa-
gan na ono ta mo-ya tang mga sinakepan
mo ong Jerusalem. 14 Animan napaning
tanandia tarin ong Damasco tenged may
gaem nang nagalin ong pangolokolo ong
mga padi, para pandepen na tang tanan
ang pamaggoy ong nio.” 15 Piro ganing
ong nandia tang Gino, “Paninga don. Ang
taw ang asi piniliko agod ipatako na tang
natetenged ong yen ong mga belag ta Judio
ig ong mga adi, ig asta ong nindiong mga
inampo ni Israel. 16 Ipaitao ong nandia tang
tanan ang kaliwagan ang dapat mapasaran
na para ong yen.”
17 Dayon dang napanaw si Ananias ig
paga-led na ong balay ang asi, binondo
na tang kalima na ong ni Saulo ang gan-
ing, “Saulo, logodo, yo sinobolo ni Ginong
Jesus tarin ong nio. Tanandia tang na-
paita ong nio ong dalan ang pagpaning
mo tarin. Sinobolo nandia para maitā
sing moman, ig para gaemana tang Ispirito
Santo.” 18 Lagi-lagi may midio mga sisi ta
yan ang nangabo-log nagalin ong mga mata
ni Saulo ig naita ra tanandia. Pagatapos,
dayon tanandiang kimindeng ig nagpabo-
niag. 19 Namangan tanandia ig namoirsang
oman tang sinangoni na.

Nagtoldok si Saulo ong Damasco

Don ong Damasco si Saulo minimbeng ta
pirapang kaldaw ong domang mga sinag-
pan tang Gino. 20 Dayon tanandiang na-
paning ong mga simban tang mga Judio
ig sinoldok na don ong mga taw tang
natetenged ong ni Jesus. Ganing tanan-
dia, “Si Jesus yay ang Ana tang Dios!”
21 Ang tanan ang nangabasi ong nandia
nangabereng ta mo-ya. Ganing tanira,
“Ang taw ang narin! Belag bato ta tanan-
dia tang don ong Jerusalem tanopa siang
manigpatay tang mga pamagto ong ni Je-
sus? Itaben napaning tanandia tarin para
lamang depen na tang mga taw ang pa-
magto ong taw ang asi, ig e-lan ong mga
pangolokolo ong mga padi!”
22 Piro mintras gaboay, mas nagimong
maosay si Saulo ong pagtoroldokon na. Ig
ang mga Judiong pamansistar ong Dam-
asco, anday nasabat ong pagpamatod na
ang si Jesus tang Cristo.*
23 Pagata-lib tang dorong mga kaldaw,
namagplano tang mga Judiong patayen si
Saulo, 24 piro nabalitan ni Saulo tang mga
plano nira. Kaldaw may labi pamagbantay
tang mga Judio ong portan tang siodad
agod patayen nira tanandia. 25 Animan
tatang labi kinomit si Saulo tang mga
sinakepan na ig sinonton nira tanandia ong
tatang tiklis ig sinonton ong loa tang padir.

Si Saulo ong Jerusalem

26 Dayon ang napaning si Saulo ong
Jerusalem. Pagakabot na don, galiliag
din tanandiang mimbeng ong mga

* 9:22 9:22 “Cristo.” Telekan ong Bokabolario.

pamagsimet-simet ang mga sinagpan tang
Gino. Piro geldan tanira ong ni Saulo
tenged indi tanira mamagparet ang si
Saulo nagpasakep da ong ni Jesus. 27 Piro
si Bernabe, inated na si Saulo ong mga
apostolis ig nagsaysay ong nira mga
monopa tang Gino napaita ong ni Saulo
ong dalan ig minitala ong nandia. Ig
sinayod na ka ang si Saulo maiteg tang
nem nang nagtoldok ong Damasco tang
natetenged ong ni Jesus. 28 Pagatapos,
naimbeng da si Saulo ong nira, ig maski
ong aypa ong Jerusalem maiteg tang
nem nang magtoldok tang natetenged
ong Gino. 29 Nagigampang ka tanandia ig
nagigdibati ong mga Judiong bitala nira
Grigo. Animan naliliag ka tanirang patayen
tanandia. 30 Asing nata-wanan narin tang
mga pamagto, kinomit nira si Saulo, inated
ong Cesarea ig pinaolik ong Tarso.

31 Ig ong mga timpong asi anda ray pag-
golo ong mga pamagto ong ni Cristo maski
ong aypa ong mga logar tang Judea, Galilea,
ig Samaria. Ong tabang tang Ispirito Santo,
mas nambaked tang pagto nira, ig mas
nandoro tanira. Ig nagpadayon tanira ang
mabael tang paggalang nira ong Gino.

Si Pedro don ong Lida ig ong Jope

32 Si Pedro pirming pagbiahi agod
mamisita ong mga pamagto, ig may
naminta napaning tanandia don ong Lida
agod bisitaen na tang mga sinakepan tang
Dios don. 33 Asing don da tanandia, inita
na tang tatang taw ang aran na si Eneas.
Si Eneas ang narin, walo rang takon ang
lolbog tenged ang sinangoni na paralisado
ra. 34 Ganing si Pedro ong nandia, “Eneas,
pinao-yā ra ni Jesu-Cristo. Mambangona
ra ig imesen mo ra tang lolbogan mo.” Ig
golpi tanandiang nambangon. 35 Inita narin
tang mga taw ang taga Lida ig taga Saron,
ig namagto ra ka tanira ong Gino.

36 Mandian don ong Jope, may tatang
babay ang sinagpan tang Gino, ang aran
na si Tabita. (Ong bitalang Grigo Dorcas
tang aran na, ang maliag yaning osa.) Si
Tabitang narin doro kaderep ang magboat
ta mo-ya ong domang mga taw ig tomabang
ong malilised. 37 Naton ong mga kaldaw
ang asi ang nagmasit tanandia ig dayon ang
napatay. Ig asing natrapoan da nira tang
sinangoni na, pinalbog nira don ong koarto
ong dibabaw. 38 Mandian ang Lida, alenget
lamang ong Jope. Animan asing naba-
yan tang mga sinagpan tang Gino don ong
Jope ang si Pedro don ong Lida, nanobol
tanira ta doroa nga lalian ang paning ong
nandia ig aningen mga maimo paning kay
ang lagi tanandia don ong nira ong Jope.
39 Siminabid si Pedro ong nira. Pagakabot
nira don, ingkelan ang lagi nira tanandia
don ong koarto ong dibabaw. Pinalibotan
ang lagi tanandia tang mga babay ang
balong pamagini-yak ang pamagpaita ong
nandia tang mga lambong ig mga bistidang
binedbed ni Dorcas asing boi pa tanan-
dia. 40 Pinaloa ni Pedro tanirang tanan ong
koarto. Dayon tanandiang liminod ig nan-
gadi. Pagatapos, siminalonga tanandia ong
patay ig ganing, “Tabita, mambangona!”
Dayon ang nabo-kad tang mata ni Tabita,
ig pagaita na ong ni Pedro, kiminarong da
tanandia. 41 Bindiotan tanandia ni Pedro
ig sinabangan nang kimindeng. Pagatapos,
ginoyan ni Pedro tang mga sinakepan tang
Dios don, gapil tang mga balo, ig pinaita
na ong nira si Tabitang boi ra. 42 Ang
nainabong narin nabalitan tang tanan ang
taw ong bilog ang Jope ig dorong namagto
ong Gino. 43 Ig naboay-boay pa tang tinir ni
Pedro don ong Jope, ong balay ni Simon ang
manigkanit ta olit ta ayep.

10

Si Pedro ig si Cornelio

1 Don ong Cesarea may taw ang aran na
si Cornelio. Kapitan tanandia ong batalion
tang mga sondalong Romano ang aggoyan
ta Batalion Italiano. 2 Ang taw ang narin
madinioson, ig tanandia asta ang pamalay-
balay na may eled nira ong Dios. Pirmi
tanandiang pagtabang ong mga Judiong
malilised, ig pirming pangadi. 3 Tatang
kaldaw, asing magalas tris tang apon, may
inita na ong tatang midio talakinep ang
tatang anghil ang sinobol tang Dios ang
agpalenget ong nandia ig nagigampang ang
ganing, “Cornelio.” 4 Pinanengnengan na
ig dorong eled nang siminabat, “Onopa si,
Gino?” Ganing tang anghil ong nandia,
“Pinama-yan tang Dios tang pangadi mo
ig galipay tanandia ong mga boat mong
pagtabang ong mga malilised. 5 Mandian,
manobola ta pirapang taw ong Jope ig

ipakomit mo don tang taw ang aran na
Simon, ang aggoyan ka ta Pedro. 6 Tanandia
don pagdayon ong balay ni Simon ang
manigkanit ta olit, ong binit tang bay-
bay." 7 Animan asing nagalin da tang
anghil, dayon ang ginoyan ni Cornelio
tang doroang torobolon na ig tanga son-
daloan ang madinioson, tata ong nandiang
gatobol-tobol. 8 Sinayod na ong nira tang
tanan ang nainabo, ig sinobol na tanira ang
paning ong Jope.

9 Pagaramal, asing alenget da ong Jope
tang mga sinobol ni Cornelio, kimina-yat
si Pedro ong patag ang katep tang balay
para mangadi. Ang oras ang asi ko-to
tang kaldaw. 10 Agle-men da tanandia, ig
galiliag da rin tanandiang mamangan. Piro
mintras agsimpanen pa tang pamangan,
may pinaita tang Dios ong ni Pedro. 11 Inita
na ang inabrian tang langit ig may midio
mala-bang ang kolton ang agpababak ong
kalibotan ang agtotonton ong epat ang po-
tod na. 12 Ig ang na-tang ong kolton ang
asi ay ang tanan ang klasi ta mga ayep ang
papanaw ig kakandoang ong tanek, asta
ang mga lalayog ong dibabaw. 13 Ig may
naba-yan nang tatang bosis ang ganing,
"Kendenga, Pedro. Magpataya ta ayep ig
mamangan." 14 Siminabat si Pedro, "Indi
enged maboato, Gino. Maski tanopa, indio
pa gapamangan ta maski onopang bagay
ang poiding maning ta maboling ig be-
lag ta paranganen sigon ong Katobolan."
15 Minitala sing oman tang bosis ang asi ong
ni Pedro ang ganing, "Indi aningen mong
maboling tang mga bagay ang linimpio ra
tang Dios." 16 Tolong bisis ang nainabo
narin. Pagatapos, dayon dang binatak tang
kolton ong langit.

17 Mintras aggisipen ni Pedro tang maliag
yaning tang inita nang asi, kiminabot da
tang mga taw ang sinobol ni Cornelio.
Tenged asing nata-wanan nira tang balay
ni Simon, nagdiritso tanira don. 18 Giminoy
tanira ig namane-ma mga don ka kaman
dadayon tang taw ang aran na si Simon ang
aggoyan ka ta Pedro. 19 Mintras pagpaino-
ino si Pedro ong inita na, ganing tang Ispir-
ito Santo ong nandia, "May tolong laling
pagdilem ong nio. 20 Tomaboana don ig
tomabida ang anday doadoa. Tenged yo
tang nagtobol ong nira." 21 Animan dayon
ang siminaboan si Pedro, ig ganing tanan-
dia ong mga taw, "Yo tang agdilemen mi.
Onopa rin tang kaministiran mi?" 22 Ganing
tanirang siminabat, "Sinobol ami ong nio
tang Kapitan ang si Cornelio. Mo-yang taw
tanandia ig may eled na ong Dios. Aggalan-
gen tanandia tang tanan ang mga Judio.
Inaning tanandia ta tatang anghil ang na-
galin ong Dios ang ipakomita agod maba-
yan na tang onopay yaning mo." 23 Oman
pinadayon tanira ni Pedro ig don tanira
nangapoyat ang labing asi.

Pagaramal, nagsimpan si Pedro ig sim-
inabid da ong nira. Ang domang mga pa-
magto don ong Jope namansitabid ka ong
nira. 24 Ang domaton ang kaldaw kiminabot
tanira ong Cesarea. Pagelat ong nira si
Cornelio, aroman tang mga kaparintian ig
mga masesebek ang tangay ang pinangim-
bitar na. 25 Asing te-led da si Pedro, bina-
gat tanandia ni Cornelio. Ig liminod ong
kakayan ni Pedro agod towan na tanan-
dia. 26 Piro pina-deng tanandia ni Pedro
ig ganing, "Ayaw. Kendenga. Yo pario
mi kang taw." 27 Mintras te-led tanira ong
balay, sigi tang pagigampang ni Pedro ong
ni Cornelio. Ig inita nang doro rang mga
taw ang namagimes don. 28 Ganing si Pe-
dro ong nira, "Gata-wanan mi mismo ang
yaming mga Judio agbawalen tang rilihion
amen ang magigtabid obin mamisita ong
mga belag ta Judio. Piro pinaita tang Dios
ong yen ang indi dapat aningen ta mabol-
ing obin belag ta sarapeten tang maski
sinopang taw. 29 Animan asing pinakomito
nio, siminabidong lagi ang anday riklamo.
Mandian, mane-mao kay ang lagi, angay
pinakomito nindio?"

30 Siminabat si Cornelio, "Maning ta na
sia. Tolo rang kaldaw ang nagta-lib, midio
maning ka ta nang magalas tris tang apon
ang pangadio tarin ong balay. Golping
napaita tang tatang lali ong talongano
ig makilaw ang pa-dekan tang lambong
na. 31 Ganing tanandia ong yen, 'Corne-
lio, pinama-yan da tang Dios tang pan-
gadi mo ig galipay tanandia ong mga ag-
boaten mong tabang ong mga malilised.
32 Manobola ta taw don ong Jope ig ipakomit
mo tang taw ang aran na si Simon ang
aggoyan ka ta Pedro. Gistar tanandia don
ong balay ni Simon ang manigkanit ta olit.

Ig ong binit tang baybay tang balay na.'
33 Animan pinakomitang lagi yen ig pag-
pasalamato ta mo-ya ang nakabota ra ka.
Mandian narin aming tanan ong talongan
tang Dios para mamasi mga onopa tang
ipabitala ong nio tang Gino."

Ang sinayod ni Pedro ong da Cornelio

34 Animan nagimpisa rang minitala si
Pedro, "Gata-wanano ra enged, ang Dios
anday pinilikan na. 35 Galipay tang Dios
ong maski sinopang taw ang may eled ong
nandia ig pagboat ta mato-lid, maski ong
aypa pang nasion tanandia nagalin. 36 Gata-
wanan mi ang mga inampo ni Israel, sin-
dolan tang Dios tang mga bitala na, ig
pinatako na ong nira tang Mo-yang Balita
ang mabalik ita ong Dios ong tabang ni
Jesu-Cristo, ang yay ang Gino tang tanan.
37 Nabalitan mi ka tang nainabo ong bilog
ang Judea, impisa don ong Galilea pagata-
pos tang pagtoldok ig pagboniag ni Juan.
38 Ang agsambiteno yay si Jesus ang taga
Nazaret, ang sindolan tang Dios ta Ispir-
ito Santo ig gaem. Tenged ong nandia
tang Dios, napagboat tanandia ta kao-yan
ig napagpao-ya ong tanan ang agpaliwa-
gan ta mga malain ang ispirito maski ong
aypa tanandia napaning. 39 Yami mismo
nangaita tang tanan ang bindoat ni Jesus
don ong siodad tang Jerusalem ig ong do-
mang mga banoa tang mga Judio. Piro
ang bindoat tang mga taw, pinatay nira
ang pinalansang ong kros. 40 Piro si Je-
sus binoing oman tang Dios ang ya-long
kaldaw, oman pinaita na tanandia ong ya-
men. 41 Indi tanandia inita tang tanan ang
taw, kondi yami lamang ang pinilik tang
Dios ang magtistigo ong doma natetenged
ong nandia. Namagigsaro ami pa ong nan-
dia asing naboi rang oman tanandia. 42 Si
Jesus tang nagtobol ong yamen ang mag-
patako tang Mo-yang Balita ong mga taw,
ig magpamatod ang tanandia tang bindoat
tang Dios ang manigosgar ong tanan ang
mga taw, maging boi obin patay. 43 Ig tanan-
dia tang sinambit tang mga propita asing
tokaw ang ganing, 'Maski sinopay magto
ong nandia patawaden ong mga kasalanan
nira, mga gomoy lamang ong aran na.' "

Napababak tang Ispirito Santo ong mga belag ta Judio

44 Bibitala pa si Pedro asing napababak
tang Ispirito Santo ong tanan ang pama-
masi tang bitala na. 45 Nangabereng ta mo-
ya tang mga aroman ni Pedro ang nama-
galin ong Jope ang yay ang mga Judiong
pamagto ra ong Gino. Tenged inita nira nga
ang Ispirito Santo sindol ka tang Dios ong
mga belag ta Judio. 46 Naba-yan nirang pa-
mansibitala ong sari-saring mga bitala ang
pamagdayaw ong Dios. Animan ganing si
Pedro ong nira, 47 "Pario ta, ang mga taw ang
narin sindolan ka tang Ispirito Santo. Indi
poiding maning ang indi ka maboniagan
ong wi!" 48 Ig dayon tanandiang nanobol
ang boniagan tanirang tanan ong aran ni
Jesu-Cristo. Pagatapos, inimbitar nira si
Pedro ang magtinir kang lagi tanandia ong
nira ta pirapang kaldaw.

11

Ang sinayod ni Pedro ong mga logod ong Jerusalem

1 Mandian nabalitan tang mga apostolis
ig mga pamagto ong bilog ang Judea ang
namagparet da tang belag ta mga Judio ong
bitala tang Dios. 2 Animan, pagabalik ni
Pedro ong Jerusalem binasol tanandia tang
mga Judio ang pamagto ra ka ong ni Cristo
piro pamagtoldok ang ganing kaministiran
ono magpatori tang mga lali agod mag-
toman ong Katobolan. 3 Ganing tanira, "An-
gay napaninga ong balay tang mga belag ta
Judio ig nagigsaroa pa ong nira?" 4 Dayon
ang sinayod ni Pedro ong nira tang nainabo
magimpisa ong primiro.

5 Ganing tanandia, "Asing yo dono ong
Jope ang pangadi, may pinaita tang Dios
ong yen ong tatang midio talakinep. Initao
ang may tatang bagay ang agpababak ig
mga telekano midio kolton ang mala-bang.
Agtotonton magalin ong langit ong epat
ang potod na, ig ong silido siminareng.
6 Liniparao ta mo-ya ig initao ang mga teled
na sari-saring klasi ta mga ayep. May mga
ayep ang papanaw, ayep ang talonanen,
ayep ang kakandoang ig mga ayep ang
lalayog. 7 Ig naba-yano tang tatang bosis
ang ganing, 'Kendenga, Pedro. Magpataya
ig mamangan!' 8 Piro siminabato ang gan-
ing, 'Indi enged maboato, Gino! Maski
tanopa, indio pa gapamangan ta maski
onopang bagay ang poiding maning ta ang

maboling ig belag ta paranganen sigon ong
Katobolan.' [9] Dayon sing minitala tang
bosis ang nagalin ong langit, 'Indi anin-
gen mong maboling tang linimpio ra tang
Dios.' [10] Tolong bisis ang nainabo narin,
ig pagatapos ta si dayon dang binatak ong
langit. [11] Ong mismo kang oras ang asi,
kiminabot ka ong balay ang agdayonano
tang tolong laling sinobol ong yen nagalin
ong Cesarea. [12] Inaningo tang Ispirito Santo
ang tomabido ong nira ang anday doadoa.
Napanaw ami ig siminabid ka ong yen tang
enem ang nang mga logod, ig siminled
aming tanan ong balay ni Cornelio ong
Cesarea. [13] Sinayod na ong yamen ang
may inita nang anghil ang ke-deng ong
teled tang balay na ig ganing ong nandia,
'Manobola ta taw ong Jope ig ipakomit mo
tang taw ang aran na si Simon ang aggoyan
ka ta Pedro. [14] May ibalita na ong nio ang
gamiten tang Dios agod malibria asta ang
tanan ang pamalay-balay mo.' [15] Mandian
asing ba-lo lamang ang nagimpisao ang
mitala, napababak da ong nira tang Ispir-
ito Santo pario tang pagpababak na ong
yaten asing tokaw. [16] Ig nademdemano
tang bitala tang Gino, ang ganing, 'Si Juan,
nagboniag ta wi piro yamo, boniagan amo
ra ta Ispirito Santo.' [17] Mandian, mga ang
belag ta Judio sindolan ka tang Dios tang
Ispirito Santo pario tang bindoat na ong
yaten asing nagto ita ong ni Ginong Jesu-
Cristo, sinopa yo ang masagang ong Dios?"
[18] Asing pagabasi nira tang inaning ang na
ni Pedro, siminareng da tanirang nagbasol.
Ig namagdayaw tanira ong Dios ang ganing,
"Mga maning ta si, ang mga belag ta Ju-
dio agtoldan ka ta timpong mapagtogat ig
magba-lo agod maboing anday kataposan!"

Ang mga pamagto don ong Antioquia

[19] Ang mga pamagto ong ni Jesus
namagbelag-belag tenged ong pagpaliwag
ang nagimpisa asing patayen si Esteban.
Ang doma ong nira nangakabot ong
Fenicia, ong Chipre ig ong Antioquia ang
sigi tang toldok nira tang bitala tang Dios,
piro belag ta ong tanan ang taw kondi
ong mga Judio lamang. [20] Piro ang doma
ong nira ang mga taga Chipre ig taga
Cirene, ong pagkabot nira ong Antioquia
nagigampang ka tanira ong mga belag
ta Judio ig nagpatako ong nira tang Mo-
yang Balita natetenged ong ni Ginong
Jesus. [21] Ong nira tang gaem tang Gino,
animan dorong mga taw ang namagto ig
namagosoy ong Gino.

[22] Ang nainabong narin nabalitan tang
mga pamagto ong ni Cristo don ong
Jerusalem. Animan dayon ang sinobol
nira si Bernabe ang paning ong Antioquia.
[23] Asing pagkabot na don ig inita nang
aggaloyan tanira tang Dios, nalipay
tanandia ta mo-ya ig linaygayan na
tanirang paeleten nira tang pagosoy nira
ong Gino, ang de-dek ong mga popotokon
nira. [24] Tenged mo-yang taw si Bernabe.
Aggaeman tanandia tang Ispirito Santo ig
maelet tang pagto na ong Dios. Ig dorong
mga taw tang nae-lan nang magparet ong
Gino.

[25] Dayon ang napaning si Bernabe ong
Tarso para dilemen na si Saulo. [26] Asing inita
na ra si Saulo, ingkelan nang nagbalik ong
Antioquia. Nagpatakon enged tanira don
ang nagigimbeng ong mga pamagto ong ni
Jesus, ig dorong mga taw tang sinoldokan
nira. Ig don ka ong Antioquia, tokaw ang
ginoyan ta "Kristiano" tang mga sinagpan
tang Gino.

[27] Ang mga kaldaw ang asi may mga
manigpakabot tang bitala tang Dios ang
kiminabot ong Antioquia nagalin ong
Jerusalem. [28] Kimindeng tang tata ong
nira ang aran na si Agabo, ig ong gaem
tang Ispirito Santo nagpatako tanandia
ang magkatinir ta mabael ang tagletem
ong bilog ang kalibotan. (Ang tagletem
ang asi nainabo ka kaman asing timpong si
Claudio tang adi tang Roma.) [29] Ig ang mga
sinagpan tang Gino don ong Antioquia,
namaginigoan tanirang mamagpaekel ta
tabang ong mga pamagto don ong Judea,
sigon ong masarangan tang kada tata ong
nira. [30] Maning ta don ka kaman tang
bindoat nira. Pinaekel nira ong da Bernabe
ni Saulo tang mga tabang nira para i-dol
ong mga mepet ang pangolokolo ong mga
pamagto ong ni Cristo don ong Judea.

12

Ba-lo sing pinaliwagan tang mga pamagto ong Gino

1 Ang mga timpong asi, pinadep ni Ading
Herodes* tang domang mga pamagto ong
ni Cristo, agod paliwagan na tanira. 2 Si
Santiagong logod ni Juan pinapotolan na ta
kolo. 3 Ig asing itaen nang nalipay tang mga
Judio ong bindoat nang asi, si Pedro si tang
pinadep na. Nainabo na asing Pista tang
Tinapay ang Anday Pampalsa na. 4 Pagadep
ong ni Pedro, dayon ang pinriso ig pinaban-
tayan ong epat ang gropo ta mga sondalo ig
tagepat-epat tang kada gropo. Ang plano
ni Herodes, ipatalonga tanandia ong mga
Judio pagatapos tang pista. 5 Animan ag-
prison pa si Pedro. Piro ang mga pamagto
ong ni Cristo bogos ang pamagampo ong
Dios para ong ni Pedro.

Pinaloa tang anghil si Pedro

6 Ong domaton ang kaldaw, ipatalonga
ra rin ni Herodes si Pedro ong mga taw.
Ang labing asi, gapoyat si Pedro ong ka-
ngan tang doroang sondalo, ig agkadinan ta
doroang kadina. May pamaggoardia pa ong
portan tang prisoan. 7 Lagat-lagat ta ge-
ley, golping napaita don ang tatang anghil
tang Gino, ig nangayag ta mo-ya tang teled
tang prisoan. Kinalbit tang anghil si Pedro
ong silid na ig pinoaw ang ganing, "Mam-
bangona, dali!" Ig golping naokas tang mga
kadina ong mga kalima na. 8 Ganing ka
tang anghil ong ni Pedro, "Maglambonga
ra! Tokon mo tang rapak mo." Nagtoman
ka si Pedro, ig ganing si tang anghil, "Tokon
mo tang lambong mong panta-paw ig do-
matona ong yen."

9 Dayon ang limindoa si Pedro ig dimi-
naton ong anghil. Piro indi gata-wanan
na mga matod tang gainabo. Ang kalaom
na, panalakinep lamang tanandia. 10 Nata-
liban nira tang primiro ig ang yadoang
goardia. Pagakabot nira ong portan ang
taltalen ang paning ong siodad, nagabri
narin ong sadili na, ig dayon ang limindoa
tanira. Pagapanaw nirang pagosoy tang
karsada, golping bino-wanan tang anghil si
Pedro.

11 Ba-lo pa nata-wanan ni Pedro ang belag
pala ta talakinep tang nainabo ong nandia.
Ganing tanandia ong sadili na, "Mandian
nata-wanano! Matod ka kaman ang sinobol
tang Dios tang anghil ig linibrio nandia ong
kalima ni Herodes, ig ong aggelaten tang
mga Judiong boaten ong yen."

12 Asing nata-wanan ni Pedro ang nalibri
ka kaman tanandia, napaning tanandia ong
balay ni Mariang nanay ni Juan ang ag-
goyan ka ta Marcos. Don ong nira dorong
mga taw ang pamagimes ig pamangadi.
13 Nano-tok si Pedro ong portan ong loa,
ig ang torobolon ang si Roda tang limi-
nenget para telekan mga sinopa si. 14 Nailala
na tang bosis ni Pedro ig ong kalipay na
imbis ang abrian na tang portan, nanikad
tanandia ong teled ig nagbalita ong nira
ang si Pedro asia ong loa. 15 "Gabeyega ra
sigoro?" ganing tanira. Piro pagpareges si
Rodang asi ono si Pedro. Animan ganing
tanira, "Taben anghil na si!" 16 Sigi pa
tang pano-tok ni Pedro, ig asing inabrian
nira tang portan, midio indi tanira mam-
agparet ang si Pedro ka kaman tang inita
nira. 17 Sininiasan tanira ni Pedro ang indi
mamaginingal. Dayon ang sinaysay na mga
monopa tanandia pinaloa tang Gino ong
prisoan. Ig ganing pa tanandia, "Ibalita mi
kay narin ong ni Santiago ig ong domang
mga logod." Pagatapos ta si, dayon dang
nagalin si Pedro ig napaning ong domang
logar.

18 Pagaramal, nangataranta ta mo-ya tang
mga goardia tenged ong pagalipat ni Pedro.
Ig indi mata-wanan nira mga onora tang
nainabo ong nandia. 19 Dayon ang nagordin
si Herodes ang dilemen si Pedro, piro indi
inita nira. Animan pinaimbistigar na tang
mga goardia ig pinapatay.

Pagatapos nagalin si Herodes ong Judea
napaning ong Cesarea, ig don da nagtinir.

Ang pagapatay ni Herodes

20 Mandian si Herodes naboay dang gasi-
lag ong mga taga Tiro ig taga Sidon.
Animan namagampang-ampang tanirang
lemenget ong nandia, tenged ang paman-
gan tang mga banoa nira agkomiten nira
ong banoa ni Herodes. Primiro nagigam-
pang tanira ong ni Blasto para matabangan
na tanira, tenged tanandia tang agtaligan
tang adi ong palasio. Pagatapos, napaning

* 12:1 12:1 Ang Ading Herodes ang na, angken tang Herodes Antipas ang nagpapotol tang likel ni Juan ang Manigboniag. Mabael tang tiritorio na ong logar tang mga Judio, pario tang Ading Herodes ong Mateo 2:1-23 ig Lucas 1:5, ang yay ang lolo na. Teta, Agripa I tang goy ong nandia.

tanira ong adi para magigosay ong nandia.
21 Animan ang adi nagtirmino ta kaldaw
para tomalonga ong mga taw. Ig pagak-
abot tang kaldaw ang asi, sinok na tang
lambong na bilang adi, ig kiminarong ong
trono ig nagdiskorso ong mga taw. 22 Dayon
ang namaginiteg tang mga taw ang ganing,
"Belag ta taw tang bibitalang asia! Dios da!"
23 Ig don ang lagi sinilotan si Herodes tang
tatang anghil ang nagalin ong Gino tenged
sinadili na tang dengeg ang dapat para ong
Dios lamang. Pinangan tanandia ta kolod
asta ra lamang napatay.
24 Piro ang bitala tang Dios mas
nagsaboag pa ig dorong namagparet.
25 Mandian, asing natapos da ni Bernabe
ig ni Saulo tang obra nira, namagbalik da
tanirang doroa ong Jerusalem, ang aroman
nira si Juan Marcos.

13

Da Bernabe ni Saulo sinobol tang Ispirito Santo

1 Ong mga pamagto ong ni Cristo don ong
Antioquia, may mga manigtoldok ig mga
manigpakabot tang bitala tang Gino. Kabi-
lang don si Bernabe, si Simeon ang aggoyan
ta Negro, si Luciong taga Cirene, si Saulo
ig si Manaen ang tangay tang pangolokolo
ang Herodes impisa asing ge-ley pa tanira.*
2 Asing pamagpaletem ig pamangadi ang
mga narin, ganing ong nira tang Ispirito
Santo, "Ipalbag mi si Bernabe ig si Saulo.
Piniliko tanira para ong tatang obra ang
nataganao ong nira." 3 Animan asing pa-
gatapos nirang magpaletem ig mangadi,
binondo nira tang mga kalima nira ong da
Bernabe ni Saulo. Pagatapos pinapanaw da
nira tang doroa.

Si Bernabe ig si Saulo ong Chipre

4 Mandian si Bernabe ig si Saulo, ang
sinobol da tang Ispirito Santo, dayon
ang napaning ong Seleucia. Magalin
don naglayag tanira paning ong isla tang
Chipre. 5 Don ong Chipre napatampet
tanira ong Salamina, ig don namagtoldok
tanira tang bitala tang Dios ong mga sim-
ban tang mga Judio. Pinatabid ka nira si
Juan Marcos para tomabang.
6 Linibot nira tang bilog ang isla asta nan-
gakabot tanira ong lansangan tang Pafos.
Nabagat nira don tang tatang madyikirong
Judio ang pangambo ang tanandia propita.
Si Bar-Jesus tang aran na. 7 Pagtangayan
tanira ni Sergio Paulo, ang gobirnador tang
islang narin. Ang gobirnador ang na doro
katakong taw. Pinagoy na si Bernabe ig si
Saulo tenged galiliag tanandiang mamasi
tang bitala tang Dios. 8 Piro kinontra tanira
tang madyikirong si Elimas, ang yay ang
aran ni Bar-Jesus ong bitalang Grigo. Ag-
gawidan na tang gobirnador ang itaben
magto ra ong ni Jesus. 9 Mandian si Saulo,
ang aggoyan ka ta Pablo, ginaeman da tang
Ispirito Santo. Pina-dekan na si Elimas, 10 ig
ganing tanandia, "Yawang ana ni Satanas!
Dayadora ig manloloko! Kasoay mo tang
tanan ang mo-ya! Doroa kabo-li ig doroa
kalain! Tanoapa magtareng ang magbali-
kad tang kamatodan natetenged ong Gino?
11 Mandian silotana ra tang Dios! Mabo-
raya ra. Ig maboay-boaya ang india maita
ta kayagan tang kaldaw!" Lagi-lagi nan-
gorabo ig nangi-lep tang pama-dek ni Eli-
mas asta indi ra tanandia maita. Nangarap-
karap da lamang tanandia ta taw ang ma-
gantabay ong nandia. 12 Asing inita tang
gobirnador tang nainabong narin, nagto ra
tanandia ong Gino, ig dorong kabeberen-
gen na ong mga toldok da Pablo natetenged
ong Gino.

Ong Antioquia don ong probinsia tang Pisidia

13 Pagalin nira ong Pafos, liminayag da
Pablo ig ang mga karomanan na tegka
ong Perga, tatang siodad don ong Pan-
filia. Asing don da tanira, binayan tanira
ni Juan Marcos ig nagbalik tanandia ong
Jerusalem. 14 Magalin ong Perga, nag-
padayon tanira ig kiminabot ong Antio-
quia tang Pisidia. Pagakabot tang Kaldaw
ang Igperenay, dayon tanirang napaning
ong simban tang mga Judio ig kiminarong
tanira don. 15 Pagatapos ang basaen tang
Katobolan ni Moises, asta ang mga sinolat
tang mga propita, nagpatobol ong nira tang
mga pangolokolo ong simban ang ganing,

* 13:1 13:1 Ang Herodes ang na ay si Herodes Antipas. Tanandia tang nagpapotol tang likel ni Juan ang Manigboniag (Marcos 6:14-29), ig ana tang Ading Herodes ang nagpapatay ong mamolang gege-ley (Mateo 2:1-23). Tetrarka tanandia, ang maliag yaning gobirnador, piro teta aggoyan ka ta adi.

"Mga logod, mga may bitala ming mata-
bang ong mga taw, mibek-ibek amo atan."
16 Animan kimindeng si Pablo, ig sininiasan
na tang mga taw tang kalima na ang indi ra
mamaginingal. Ganing tanandia,

"Mga kasimanoao ang mga Israelita, asta
yamong mga belag ta Judiong may eled
ong Dios, mamasi amo ong yen! 17 Ang
Dios ang agtowan tang mga Israelita yay
ang namilik ong yaten ang mga kamepet-
mepetan asing tokaw. Asing don tanira
gingistar ong Ehipto, bindoat tanira tang
Dios ang tatang mapoirsang nasion ig ong
nandiang makabebereng ang gaem ingke-
lan na tanira ang magalin ong Ehipto. 18 Ong
teled ta epat ang polok ang takon ang tanira
don ong logar ang anday gistar ang taw,
inagoanta tang Dios tang katetegaten tang
mga kolo nira. 19 Linangga na tang pitong
nasion ong logar tang Canaan, ig sindol na
ong mga inampo ni Israel tang mga tanek
agod magimong mga sadiling banoa nira
20 ong teled tang epat ang gatos ig limang
polok ang takon.

"Pagatapos, sindolan tanira tang Dios
ta mga osgado ang mangolokolo ong nira,
asta ong timpo tang propitang si Samuel.
21 Asing mama-dol tanira ta sadiling adi
nira, sindol ong nira tang Dios si Saulong
ana ni Cis, tatang laling nagalin ong tribo
ni Benjamin. Naggaem si Saulo bilang adi
ong teled ta epat ang polok ang takon. 22 Ig
asing tanggalen da tang Dios si Saulo, si
David yay ang sinlet na ong nandia. Maning
ta narin tang inaning tang Dios natetenged
ong ni David, 'Initao ang si David, ang ana
ni Jesse, tatang taw ang galiliagano ta mo-
ya. Magtoman tanandia tang tanan ang
galiliagano.'† 23 Ig tarin ong dogo ni David
nagalin si Jesus, ang pinangako tang Dios
ang maglibri ong Israel. 24 Ba-lo kiminabot
si Jesus, si Juan ang Manigboniag nagtoldok
dang lagi ong mga Israelita ang mamag-
togat ong mga kasalanan nira ig mamag-
paboniag. 25 Ig asing natapos da ni Juan
tang obra na, ganing tanandia ong mga taw,
'Sinopa yo ong pabetang mi? Begen amo
yen, belago tang aggelaten ming komabot.
Piro pama-yan mi, komabot tanandiang
domaton ong yen, ig belago ta bagay ang
magsirbi ong nandia maski ngani magobad
tang kordon tang rapak na.' "

26 Ganing pa si Pablo, "Mga logod ang
mga inampo ni Abraham, asta yamong mga
belag ta Judiong may eled ong Dios, ong
yaten mismo pinatako tang balitang nang
ganing ilibri ita tang Dios. 27 Ang mga
taga Jerusalem ig ang mga pangolokolo
ong nira indi gangatakong si Jesus yay ang
Maniglibri. Indi ka naintindian nira tang
mga sinolat tang mga propita asing tokaw,
ang agbasaen kada Kaldaw ang Igperenay.
Piro tanira ya ka tang nagboat tang inaning
dang lagi tang mga propita asing sinintin-
sian nira si Jesus ta kamatayen. 28 Maski
anday itaen nirang ibidinsia ang dapat
patayen si Jesus, pina-dol pa ka nira ong ni
Pilatong ipapatay tanandia. 29 Ig pagatapos
ang boaten nira ong ni Jesus tang tanan
ang inaning tang Kasolatan ang mainabo
ong nandia, kinomit nira tang sinangoni
na ong kros ig limbeng. 30 Piro si Jesus
binoing oman tang Dios. 31 Ig ong teled ta
dorong kaldaw, napaita tanandia ong mga
taw ang namansitabid ong nandia asing
nagalin tanandia ong Galilea asta nakabot
ong Jerusalem. Ang mga taw ang na ya ray
pamagpamatod mandian ong mga Israelita
natetenged ong ni Jesus. 32 Ig mandian,
nani ami ra kang pagbalita ong nindio
tang Mo-yang Balitang na: Ang pangako
tang Dios asing tokaw ong mga kamepet-
mepetan ta 33 ay naboat na ra ong yaten
ang mga inampo nira asing si Jesus binoing
oman. Maning ta na enged tang ga-tang
ong yadoang Salmo, ang ganing,

'Yawa tang Anao,
ig mandian agpaitao ang yo tang Tatay
mo!'‡

34 Si Jesus binoi ka kaman tang Dios, ig indi
pinabayan nang maronot tang sinangoni
na, kompormi ong pangako na asing tokaw
ang ganing,

'I-dolo ong nindio tang mga sagrado ig sig-
oradong mga bindision ang pinan-
gakō ong ni David.'§

35 Ig ganing pa ka don ong domang salmo,

'Tenged indi pabayan mong maronot
tang sinangoni tang sagradong
torobolon mo!'*

† 13:22 13:22 Salmo 89:20; 1 Samuel 13:14; Isaias 44:28
‡ 13:33 13:33 Salmo 2:7
§ 13:34 13:34 Isaias 55:3
* 13:35 13:35 Salmo 16:10

36 Asing timpo pa ni David, bindoat na tang
tanan ang pinaboat tang Dios ong nandia.
Oman pagapatay na, limbeng tanandia ong
lebengan tang mga kamepet-mepetan na,
ig naronot tang sinangoni na. 37 Piro si Jesus
ang binoing oman tang Dios, ang sinangoni
na indi enged naronot. 38 Animan dapat
ang mata-wanan mi, mga logod, ang narin
tang agpatako amen ong nindio tenged ong
bindoat ni Jesus--ang mapatawad ita ong
mga talak ta. 39 Ig ang tanan ang pam-
agtalig ong nandia pinatawad da ong mga
talak nira, maski ong mga talak ang indi
mapatawad mga nagtoman ita lamang ong
Katobolan ni Moises. 40 Animan magandam
amo! Itaben mainabo ong nindio tang
inaning tang mga propita asing tokaw ang
ganing,
41 'Telekan mi, yamong mga masiadong ma-
manlibak! Mangabereng amo ig
mangapatay!
Tenged magboato ta mga makabebereng
ang bagay ong timpo mi, ang
indi amo magparet, maski may
magsayod pa ong nindio.' "†
42 Mandian asing loloa ra si Pablo ig si
Bernabe ong simban tang mga Judio, in-
imbitar tanira tang mga taw ang magbalik
ong domaton ang Kaldaw ang Igperenay,
ig mitalang moman natetenged ong mga
bagay ang na. 43 Pagatapos tang pagsirimet-
simet nira, dorong namansidaton ong da
Pablo ni Bernabe, mga Judio asta mga ma-
dinioson ang belag ta Judio ang nala-ted
da ong rilihion nira. Minitala ong nira
tang mga apostolis ig sinoldokan tanirang
magpadayon ang magtalig ong kaloy tang
Dios.
44 Ang diminaton ang Kaldaw ang Igper-
enay, alos ang tanan ang taw ong siodad
napamagsimet-simet da agod mamamasi
ong bitala tang Dios. 45 Piro asing itaen
tang mga Judio tang dorong mga taw ang
pamamasi, pisan tanirang nangaibeg, ig
dayon dang kinontra nira tang mga ag-
bibitala ni Pablo ig ininsolto nira tanandia.
46 Piro mas nangiteg tang nem ni Pablo ig
ni Bernabe. Ganing tanira, "Kaministiran
ong nindio kang laging mga Judio tinokaw
ang pinatako tang bitala tang Dios. Piro
indi amo maliag ang mamasi. Midio ang
pabetang mi, belag amo ta manigrisibi tang
kaboing anday kataposan! Animan, tandan
mi, paning ami ra mandian ong mga belag
ta Judio. 47 Tenged maning ta na tang
sinobol ong yamen tang Gino,
'Boatena yen ang midio tolok para mag-
torol ta kayagan ong mga nasion,
agod yaway mapaglibri ong tanan ang taw
maski ong aypa ong kalibotan.' "‡
48 Pagabasi tang mga belag ta Judio tang
inaning ang narin ni Pablo, dorong kalipay
nirang namagdayaw ong bitala tang Gino.
Ig ang tanan ang pinilik tang Dios ang
marisibi tang kaboing anday kataposan ay
namagparet da.
49 Animan nabantog tang bitala tang Gino
ong bilog ang logar ang asi. 50 Piro ang
mga Judio, sinolsolan nira tang mga laling
ilalado ong siodad, ig ang mga babay ang
rilihioso ig alawig tang pagkabetang nira
agod kontraen nira da Pablo. Animan,
pinaliwagan nira si Pablo ig si Bernabe ig
pinalayas ong logar nira. 51 Animan si Pablo
ig si Bernabe sinapok nira tang kolapok
ong mga kakay nira para ipaita ang anda
ray sarabaten nira ong mga taga don. Ig
dayon ang namansipaning tanirang doroa
ong siodad tang Iconio. 52 Piro dorong
kalipay tang mga sinagpan tang Gino ang
nangabo-wan ong Antioquia, ig tanirang
tanan aggaeman tang Ispirito Santo.

14

Ong Iconio

1 Maning ka ta si tang nainabo don ong
Iconio. Si Pablo ig si Bernabe siminled
ong simban tang mga Judio. Maosay tang
mga binitala nira animan dorong namag-
paret ong Gino, mga Judio asta mga Grigo.
2 Piro ang mga Judiong indi galiliag ang
mamagparet, sinolsolan nira tang mga be-
lag ta Judio agod maglain tang nem nira
ong mga logod. 3 Nagtinir ka ta naboay-
boay da Pablo ni Bernabe ong Iconio.
Maiteg tang mga nem nirang mamansi-
bitala natetenged ong Gino, ig agpaita ka
tang Gino ang matod tang mga agtotoldok
nira natetenged ong kaloy na, tenged sin-
dolan na tanira ta gaem ang magboat ta
mga milagro ig mga makabebereng ang

† 13:41 13:41 Habacuc 1:5 ‡ 13:47 13:47 Isaias 49:6

bagay. [4] Mandian, ang mga taw ong siodad
nagtenga. Ang doma, namansikampi ong
mga Judiong indi pamagparet. Ig ang doma
kampi ong mga apostolis.
[5] Oman ang mga belag ta Judio aro-
man tang domang mga Judio asta ang
mga pangolokolo ong nira, namagplanong
magboat ta anday sayod ig banggilen da
Pablo. [6] Asing mata-wanan narin da Pablo,
namaglayas tanira ig namansipaning ong
Listra ig Derbe, mga siodad ong Licao-
nia, ig ong mga lansangan ang palibot na.
[7] Namagpatako tanira don tang Mo-yang
Balita natetenged ong ni Jesus.

Ong Listra

[8] Don ong Listra may tatang laling indi
mapanaw. Pilay ang lagi tanandia mimp-
isang ipangana. [9] Kakarong tanandiang pa-
masi ong agtotoldok ni Pablo. Asing itaen
ni Pablo tang pilay ang may pagtalig na
para mapao-ya, pina-dekan na ta mo-ya
[10] ig minitala ta doro kapoirsa ang ganing,
"Kendenga ta mato-lid!" Dayon ka kaman
ang kimindeng tang pilay ig nagpanaw-
panaw. [11] Asing pagaita tang domang mga
taw tang bindoat ni Pablo, namaginiteg
tanira ong bitalang Licaonia ang ganing,
"Napababak da ong yaten tang mga dios
ong itsora ta taw!" [12] Ig ginoyan nira
si Bernabe ta Zeus, ig si Pablo ginoyan
ka nira ta Hermes, tenged tanandia tang
manigbitala. [13] Ang timplo tang dios-dios
nirang si Zeus atan lamang ong loa tang
siodad. Animan ang padi ni Zeus nagekel
ta mga baka ig mga rosas ong may portan
tang siodad tenged tanandia asta ang mga
taw don gangaliliag dang magsagda para
ong mga apostolis. [14] Asing nata-wanan da
Bernabe ni Pablo ang maning ta si tang
boaten tang mga taw, linasik nira tang mga
lambong nira ig namanikad tanira ong ka-
ngan tang mga taw ang namaginiteg ang
ganing, [15] "Mga tangay, angay pagboat amo
ta maning atan? Yami mga taw kang ka-
pario mi. Pamalita ami ong nindio man-
dian tang Mo-yang Balita agod taliodan mi
tang mga bagay ang nang anday kointa
na ig magbalik amo ong Dios ang boi.*
Tanandia tang nagboat tang langit may ang
tanek, ang talsi ig ang tanan ang na-tang
tarin. [16] Asing mga timpong nangata-lib,
pinabayan lamang tang Dios tang mga taw
ang magboat ta maski onopang bagay ang
galiliagan nirang boaten. [17] Piro ong tanan
ang oras pinailala na ka tang sadili na ong
mga kao-yan ang bindoat na. Aggoldan
amo nandia ta koran ang pagalin ong langit
ig abondang patebat ong mo-yang timpo.
Ig aggoldan amo ka nandia ta pamangan
agod makontinto amo ig malipay." [18] Piro
maski pa ong mga bitalang asi da Pablo,
may ge-ley indi nawidan tang mga taw ang
magpatay ta mga bakang ibolontad ong
nira.
[19] Piro may mga Judiong namansikabot
ang nagalin ong Antioquia tang Pisidia, ig
ong Iconio. Naekelan nira tang mga taw
tarin ong Listra ang mamansikampi ong
nira. Binanggil nira si Pablo ig ginoyodan
ong loa tang siodad. Ig ong kalaom tang
mga taw, patay da tanandia. [20] Piro asing
aglibotan tanandia tang mga sinagpan tang
Gino, kimindeng tanandia ig nagbalik ong
siodad. Ig pagaramal, napaning tanira ni
Bernabe ong Derbe.

Ang pagbalik da Pablo ni Bernabe ong Antioquia tang Siria

[21] Don ong Derbe namagpatako da Pablo
ni Bernabe tang Mo-yang Balita natetenged
ong ni Jesus ig dorong taw tang nagi-
mong sinagpan tang Gino. Pagatapos, nag-
balik da tanirang doroa don ong Listra,
Iconio ig asta ong Antioquia ong Pisidia.
[22] Inampangan nira tang mga sinagpan tang
Gino don agod pabakeden pa enged tang
pagto nira, ig pinanganingan nira ang pa-
dayon tanira ong pagto nirang asi. Ganing
pa tanira, "Kaministiran mapasaran ta pa
tang dorong kaliwagan ba-lo ita ma-pen
ong inadian tang Dios." [23] Ig ong kada tara-
bidan tang mga pamagto ong ni Cristo,†
namamilik tanira ta mga mepet ang man-
golokolo ong nira. Pagatapos ang nangadi
ig nagpaletem, inintriga ra nira tang mga
mepet ang narin ong Gino ang agtaligan
nira.

* 14:15 14:15 "Dios ang boi" tang goy tang mga Judio ong Dios ang Makakagaem, tenged tanandia matod ang boi, ig belag ta pario ong mga dios-diosan tang domang mga nasion, ang boat-boat lamang ta taw. † 14:23 14:23 Ang "tarabidan tang mga pamagto ong ni Cristo" ong bitalang Grigo, yay ang "ekklesia."

24 Pagatapos, simina-lib da Pablo ni Bernabe ong Pisidia ig nangakabot ong Panfilia. 25 Don ong Perga ang sakep tang
Panfilia nagtoldok tanira tang bitala tang
Dios, ig pagalin nira don napaning tanira
ong Atalia. 26 Don ong Atalia naglayag tani-
rang pabalik ong Antioquia, ong pinagali-
nan nira asing primirong inintriga tanira
ong kaloy tang Dios para boaten nira tang
natapos da mandian.
27 Pagakabot da Pablo ni Bernabe ong
Antioquia, sinimet nira tang tanan ang pa-
magto ong ni Cristo don ig binalita nira
tang tanan ang pinaboat tang Dios ong nira,
ig binalita ka nira mga monopa ang mga
belag ta Judio sindolan ka ta dalan agod
tanira mamagto ka ong ni Jesus. 28 Ig naboay
tanirang nagtinir don, ka-pen tang domang
mga sinagpan tang Gino.

15

Ang inampangan ong Jerusalem

1 Mandian may pirapang mga taw ang
namagalin ong Judea ang napaning ong
Antioquia ig nagtoldok ong mga logod don
ang ganing, "Indi amo malibri ong mga
kasalanan mi mga indi amo matorian sigon
ong toldok tang Katobolan ni Moises."*
2 Piro kinontra tanira ta mo-ya ni Pablo
ig ni Bernabe ig nagimong makinit tang
pagdiskosion nira. Animan namaginigoan
tanirang papaningen da Pablo ni Bern-
abe ong Jerusalem ig ang pirapang mga
logod ang taga Antioquia para magigba-
gat ong mga apostolis ig ong mga mepet
natetenged ong bagay ang na.
3 Dayon da tanirang pinapanaw tang mga
pamagto ong ni Cristo. Simina-lib tanira
ong Fenicia ig ong Samaria ig pamamalita
tanira ong mga logod don ang ganing ang
mga belag ta Judio pamagto ra ka ong Dios.
Animan dorong kalipay nira ong balitang
narin. 4 Pagakabot da Pablo ni Bernabe
ong Jerusalem, rinisibi tanira don tang
mga pamagto ong ni Cristo asta ang mga
apostolis ig ang mga mepet. Ig inistoria
nira tang tanan ang pinaboat tang Dios ong
nira. 5 Piro don may mga pamagto ka, ang
mga mimbro tang gropo tang mga Pariseo.
Kimindeng tanira ig ganing, "Kaministiran
ang torian tang mga belag ta Judio, ig
aningen ang mamagtoman ong Katobolan
ni Moises."
6 Namagsimet-simet tang mga aposto-
lis ig ang mepet para pagampangan tang
bagay ang na. 7 Namagdibatian tanira ta
mo-ya, ig asing ori ra kimindeng si Pedro ig
ganing ong nira, "Mga logod, gata-wanan
mi ka ang asing tokaw yo piniliko tang Dios
ong nindio para magpatako ong mga belag
ta Judio tang Mo-yang Balita natetenged
ong ni Jesus, agod pagabasi nira mamagto
ra ka tanira. 8 Ang Dios ang gatako tang
ga-tang ong mga popotokon tang tanan
ang mga taw, yay ang nagpaita ang rinisibi
na tang mga belag ta Judio tenged sindol
na ka ong nira tang Ispirito Santo pario
tang bindoat na ong yaten asing primiro.
9 Pario lamang tang pama-dek tang Dios ong
nira asta ong yaten. Ang mga popotokon
nira linimpioan na ka ong mga kasalanan
nira tenged namagto ra tanira ong Gino.
10 Animan, angay agsobokan mi mandian
tang Dios? Angay ang Katobolan ni Moises
ipatakan mi pa ong mga sinagpan tang
Gino? Asia mabelat ang tarakanen ang ita
mismo asta ang mga ginikanan ta, indi ita
natakan. 11 Itang mga Judio, pamagparet ita
ig gangalibri tenged lamang ong kaloy ni
Ginong Jesus. Ig ang mga belag ta Judio,
maning ka ta si."
12 Namagipes da lamang tang mga
namagsimet-simet. Pinama-yan da lamang
nira si Bernabe ig si Pablo mintras
agsasaysay nira tang mga milagro ig mga
makabebereng ang bagay ang pinaboat
tang Dios ong nirang doroa para ong
mga belag ta Judio. 13 Pagatapos nirang
magbitala, si Santiago si tang minitala
ang ganing, "Mga logod, mamasi amo
ong yen. 14 Si Simon nagbalita ra ong
yaten mga monopa pinaita tang Dios tang
paggegma na ong mga belag ta Judio asing
namilik tanandia ta pirapang taw ong nira
ang magimong nandia. 15 Ig ong bindoat
tang Dios ang maning ta si, nagmatod ka
enged tang inaning tang mga propita asing
tokaw pa. Tenged na-tang ong Sagradong

* 15:1 15:1 Ang mga taw ang namagalin ong Judea ay mga Judiong pamagto ong ni Jesus piro pamagosoy pa ong Katobolan ni Moises. Ang mga taw ang sinoldokan nira ong Antioquia ay mga belag ta Judio ang pamagto ka ong ni Jesus, piro anday inadalan nira natetenged ong Katobolan ni Moises.

Kasolatan,
16 'Pagatapos ta na, magbaliko. Ig tokodono
sing moman tang balay ni David ang
nageba.†
Maski nalangga tang balay na, ipa-dengo
sing moman ig ibaliko ong dati,
17 agod ang domang mga taw mamagdilem
ong yen;
mamagalin ong tanan ang mga nasion ang
ginoyano ang magimong yen.'
18 Maning ta na tang agganing tang Gino
asing nagpatako tang mga bagay
ang na asing tokaw pa."‡

19 "Animan mandian," ganing si Santiago, "nani tang maningo. Indi ra pabelatan ta tang mga belag ta Judiong lelenget da ong Dios. 20 Ang boaten ta, solatan ta tanira ig aningen ang indi ra tanira mamangan tang mga pamangan ang binolontad ong mga dios-diosan, obin karni ta mga ayep ang na-kel tang likel na ig indi natorok tang dogo na, asta ang dogo na. Aningen ta kang indi tanira mangombabay obin mangonlali. 21 Tenged ang Katobolan ni Moises, impisa pa asing tokaw ang timpo, agbasaen da ka ong mga simban ta kada Kaldaw ang Igperenay, ig agtotoldok ong kada banoa."

Ang solat para ong mga belag ta Judiong pamagto ong ni Jesus

22 Animan ang mga apostolis ig ang mga pangolokolo ang mga mepet don, asta ang tanan ang pamagto ong ni Cristo don, namaginigoan ang mamilik ta mga lali ong gropo nira ang patabiden nira ong da Pablo ni Bernabe ang paning ong Antioquia. Ang pinilik nira ay si Judas ang aggoyan ta Barsabas asta si Silas. Ang doroang na, aggalangen ta mo-ya tang mga logod. 23 May solat ang pinaekel nira ong mga laling na ang ganing,

"Yaming mga apostolis ig mga mepet tani pamagpakomosta ami ong nindiong mga logod ang belag ta Judio ang pamagto ra atan ong Antioquia, Siria ig Cilicia. 24 Nabalitan amen ang may mga aroman amen tani ang napaning atan ong nindio, maski indi sinobol amen, ig ginamo amo nira ig pinalinget nira tang mga kinaisipan mi ong mga sinoldok nira. 25 Animan namaginigoan aming tanan ong pagsirimeten amen ang mamilik ta mga lali para papaningen atan ong nindio katabid tang yaten ang agmalen ang da Bernabe ni Pablo. 26 Si Pablo ig si Bernabe pamagsirbi ong ni Jesu-Cristo ang indi enged geldan maski ang kaboi nira gabetang ang pirmi ong karisgoan. 27 Piro mandian, agtobolon amen si Judas ig si Silas, ig tanira mismo tang magpaintindi ong nindio tang mga bagay ang agsosolat amen ong nindio tani. 28 Tenged nagimong disision amen ong tabang tang Ispirito Santo, mo-ya pa ang indi amo ra pabelatan poira ong mga bagay ang na ang kaministiran ka kaman ang boaten mi: 29 Indi amo mamangan ta mga pamangan ang binolontad ong mga dios-diosan; indi amo mamangan ta dogo ig karni ta ayep ang na-kel tang likel na ig indi natorok tang dogo nira; ig indi amo mangombabay obin mangonlali. Mga tomanen mi tang agganing amen ang na, mo-ya sia. Tegka ra lamang tarin."

30 Dayon dang pinapanaw nira tang mga taw ang sinobol ang paning ong Antioquia. Pagakabot nira don, dayon ang sinimet nira tang tanan ang mga logod ig sindol nira tang solat. 31 Pagabasa nira tang solat, dorong kalipay nira ong laygay ang na ang nagpabaked tang nem nira. 32 Mandian si Judas ig si Silas, bilang manigpakabot ka tang bitala tang Dios, nagigampang ta naboay ong mga taw agod pamoirsaen tang nem nira ig pabakeden pa enged tang pagto nira. 33 Nagtinir ka tanira don ta indi naboay. Pagatapos, asing pinangadi ra tanira tang mga logod ong Antioquia ang balampa ra lamang mo-ya ka tang pagparanawen nira, dayon tanirang namagbalik ong mga namagtobol ong nira. 34 [Piro si Silas nagdisision ang pabo-wan don.]§

35 Si Pablo ig si Bernabe napabo-wan don ong Antioquia. Tanira ig doro pang aroman nira tang namagtoldok ig namagpatako tang bitala tang Gino.

Nagbelagan si Pablo ig si Bernabe

† 15:16 15:16 Maliag yaning ilibri tang Dios tang mga inampo ni David, ig boaten sing moman tang inadian na.
‡ 15:18 15:16-18 Amos 9:11-12; Jeremias 12:15; Isaias 45:21
§ 15:34 15:34 Ang birsikolong na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo.

36 Pagata-lib tang pirapang kaldaw ganing si Pablo ong ni Bernabe, “Balikan ta,
bisitaen ta tang mga logod ong tanan ang
mga lansangan ang pinanoldokan ta tang
bitala tang Gino. Telekan ta mga monora
tanira.” 37 Mandian ang galiagan ni Bernabe e-lan nira si Juan Marcos. 38 Piro indi
maliag si Pablo, ig pagpareges ang ganing
indi e-lan nira. Tenged asing don tanira
ong Panfilia asing tokaw, binayan tanira
ni Marcos ig indi nagpadayon ong pagtoroldokon nira. 39 Nagkinit tang diskosion
nira, asta namagbelagan da lamang. Ingkelan ni Bernabe si Marcos ig namansitay
tanira paning ong Chipre. 40 Ig si Silas
tang pinatabid ni Pablo. Ba-lo tanira namagalin, pinangadi tanira tang mga pamagto ang pangaloyan ka tanira tang Gino.
41 Napaning si Pablo ong mga tarabidan tang
mga pamagto ong ni Cristo* don ong Siria
ig Cilicia ig pinabaked na tang pagto nira.

16

Siminabid si Timoteo ong da Pablo ni Silas

1 Nagpadayon si Pablo asta ong mga siodad tang Derbe ig Listra. Don ong Listra may tatang sinagpan tang Gino, ang
aran na si Timoteo. Ang nanay ni Timoteo, tata kang Judio ang pagto ong Gino,
piro ang tatay na Grigo. 2 Maski sinopa
ong mga logod don ong Listra ig ong Iconio pamansianing ang si Timoteo mo-yang
taw. 3 Mandian, galiliag si Pablong e-lan
na si Timoteo, animan tinorian na tanandia
agod indi mamagriklamo tang mga Judio.*
Tenged ang tanan ang mga Judio ong mga
logar ang asi gangatakong ang tatay ni
Timoteo Grigo. 4 Ig ong kada lansangan
ang paningan nira agsasayod ka nira tang
pinaginigoan tang mga apostolis ig mga
mepet don ong Jerusalem natetenged ong
mga tobol ang dapat lamang ono tomanen
tang mga belag ta Judio. 5 Animan ang mga
pamagto ong ni Cristo mas nambaked tang
pagto nira, ig kaldaw-kaldaw mas panyadi
tanira.

Ang laling taga Macedonia

6 Linibot-libot ka da Pablo tang mga
logar ong Frigia ig Galacia, tenged indi
tanira pinagnan tang Ispirito Santo ang
magpatako tang bitala tang Dios don ong
probinsia tang Asia. 7 Pagakabot nira don
ong kate-kan tang Misia, mamansidayon da
rin tanira ong probinsia tang Bitinia, piro
inawidan tanirang moman tang Ispirito ni
Jesus. 8 Animan binagtas nira tang Misia
asta mababak tanira ong lansangan ang
aggoyan ta Troas. 9 Ang labing asi don ong
Troas, may napaita ong ni Pablo ang tatang
taw ang taga Macedonia. Ke-deng narin
ig pagpakiloy ong ni Pablo ang ganing,
“Paninga ka ong Macedonia ig tabangan
ami ka nio.” 10 Animan lagi-lagi nagsimpan
ami† ang paning ong Macedonia, tenged
nagparet ami nga ang Dios yay ang naggoy
ong yamen ang magpatako tang Mo-yang
Balita ong mga taw don ong Macedonia.

Nagto si Lydia ong ni Jesus

11 Animan, pagalin amen ong Troas, liminayag ami parombo ong Samotracia ig ang
diminaton ang kaldaw siminampet ami ong
Neapolis. 12 Pagalin amen ong Neapolis, napaning ami ong Filipos, tatang importanting siodad ong parting asi tang Macedonia,
ig sakep tang gobirno tang Roma. Nagtinir
ami ta pirapang kaldaw don ong Filipos.
13 Asing pagkabot tang Kaldaw ang Igperenay, limindoa ami ong siodad ig napaning
ami ong binit tang soba ang pabetang amen
don may logar ang palagampoan tang mga
Judio. Kiminarong ami ig nagigampang
ami ong mga babay ang pamagsimet-simet
don. 14 Ang tatang pamasi ong yamen ay si
Lydia, ang taga Tiatira. Manigtinda tanandia ta mga maralen ang tilang granati, ig
pagto ka ong Dios. Bino-kad tang Gino
tang kinaisipan na ig nagparet tanandia
ong mga agganing ni Pablo. 15 Tanandia
asta ang tanan ong pamalay-balay nira
namagpaboniag. Pagatapos inimbitar ami
nandia ang ganing, “Mga pamagparet amo
ang matod ka kaman tang yen ang pagto
ong Gino, paning amo ong balay ig don

* 15:41 15:41 “tarabidan tang mga pamagto ong ni Cristo.” Ong bitalang Grigo: “ekklesia.” * 16:3 16:3 Ang kaogalian tang mga Judio ay patorian tang mga ana nirang lali bilang tanda ang tanira mga pinilik tang Dios. Piro ang mga belag ta Judio, pario tang mga Grigo, belag ta ogali nira ang magpatori. † 16:10 16:10 Ang maliag yaning tang “ami” ay si Lucas, ang yay ang nagsolat tang librong narin, asta ang domang mga aroman ni Pablo ang namansitabid ong nandia.

amo ra mamansidayon." Ig indi ami enged
napangindi ong imbitar na.

Pinriso si Pablo ong Filipos

16 Tatang kaldaw, asing agpaning ami
ong logar ang parangadian binagat ami
ta tatang torobolon ang soltiras. Tanan-
dia agtelden ta malain ang ispirito, ani-
man gatako tanandiang maminto tang mga
bagay ang mainabo ong parakaboton. Ig
tenged ong paminto na, dorong koarta tang
aggitaen tang mga agalen na. 17 Mandian,
ang babay ang na pirmi rang dadaton ong
yamen da Pablo ig sigi tang initeg nang
ganing, "Ang mga laling na sinobol tang
Dios ang Kalawig-lawigan ong tanan para
magpatako ong nindio mga mono amo pa
malibri." 18 Doro rang mga kaldaw ang
agboaten na narin, asta indi ra nagagoanta
si Pablo. Animan dayon ang sinalonga na
tang babay ig ganing ong ispiritong pag-
gaem ong nandia, "Ong aran ni Jesu-Cristo,
agtobolona yen ang lomboa ong nandia!"
Ig ong oras ang laging asi, limindoa tang
ispirito ong babay. 19 Pagaita tang mga
agalen tang babay ang anda ray paglaom
nirang maita pa ta koarta ong nandia,
dayon ang dinep nira si Pablo ig si Silas ig
ingkelan ong plasa agod patalongaen ong
mga aotoridad. 20 Ig pinatalonga nira tang
doroa ong mga opisialis ang taga Roma,
ang ganing, "Ang mga taw ang na, mga
Judio ig pamagboat tanira ta gamo tarin
ong siodad ta! 21 Pamagtoldok tanira ta
mga kinaogalian ang kontra ong li ta ig
belag ta dapat ang risibien obin tomanen ta
bilang mga sakep tang gobirno tang Roma."
22 Ig ang mga taw don dayon ang dina-
magan nira da Pablo ni Silas, ig sinalala-
bangan nirang pinamalo. Oman nagordin
tang mga opisialis ang loatan tanira ig
panlatigon. 23 Pagatapos tang doro-dorong
latigo, pinanggatek tanira ong prisoan, ig
inordinan tang goardia tang prisoan ang
sigoron nang maelet tang pagkakolong ong
nira. 24 Animan, pina-led na da Pablo ong
kateled-teledan ang koarto tang prisoan ig
pinangapit na tang mga kakay da Pablo ong
tatang karapitan ta kakay.

25 Mandian, asing tenganan da, paman-
gadi da Pablo ni Silas ig pamagkanta ang
pamagdayaw ong Dios. Ang mga karo-
manan nirang mga priso pamamasi ka ong
nira. 26 Lagat-lagat ta ge-ley, golping nan-
linog ta doro kapoirsa. Namansikedeg tang
mga pondasion tang prisoan, ig golping
nagabri tang tanan ang portan ig nan-
gatangtang tang mga kadina tang tanan
ang mga priso. 27 Napoaw tang goardia,
ig asing inita nang abri tang mga por-
tan, dayon ang inogot na tang ispada na
agod patayen na rin tang sadili na, tenged
kalaom na nangapalpat da tang tanan ang
priso. 28 Piro initegan tanandia ni Pablo ta
doro kapoirsa ang ganing, "Indi pasipalan
mo tang sadili mo! Nani aming tanan!"
29 Dayon ang nanobol ta tolok tang goardia
ig nanikad ong teled. Diminagpa tanandia
ong talongan da Pablo ni Silas ig pangelel
tanandia ong sobrang eled na. 30 Pagatapos,
ingkelan na ong loa da Pablo ni Silas ig
ganing tanandiang nane-ma, "Mga magino,
onopa tang dapat ang boateno agod malib-
rio?" 31 Siminabat tanira, "Magtoa ong ni
Ginong Jesu-Cristo ig malibria--yawa asta
ang pamalay-balay mo." 32 Ig sinoldok da
Pablo tang bitala tang Gino ong goardia,
asta ong tanan ang don ong teled tang
pamalay-balay na. 33 Ang oras ang laging
asi tang labi, ingkelan na da Pablo ig lin-
impioan na tang mga igad nira. Oman,
nagpaboniag ang lagi tang goardia asta ang
tanan ong pamalay-balay na. 34 Pagatapos,
pinadayon na da Pablo ong balay na ig
sinimpanan ta pamangan. Ang goardia asta
ang tanan ong pamalay-balay na, dorong
kalilipayen nira ang tanira pamagto ra ong
Dios.

35 Pagaramal, ang mga opisialis tang sio-
dad nanobol ta mga sondalo ang ganing,
"Palpatan da tang mga taw ang asi." 36 Ang
inaning nirang asi binalita tang goardia
ong ni Pablo ang ganing, "Ang mga opisialis
nagordin ang pamalpatan amo ra. Lom-
boa amo ra, ig balampa masinlo tang pag-
paranawen mi." 37 Piro ganing si Pablo
ong mga sondalong pinanobol, "Yami mga

‡ 16:37 16:37-38 Si Pablo ig si Silas aggilalaen ang mga "siodadanos tang Roma" tenged nataw tanira ong mga siodad ang sakep tang gobirno tang Roma. Maliag yaning, may mga kato-lidan nira pario tang mga taw ang matod ang taga Roma. Ang kayadian tang mga Judio ay belag ta siodadanos, ang maliag yaning belag ta "citizens" tang Roma.

siodadanos tang Roma!‡ Pinatakan ami
nira tang palo ang indi ami gaimbistigar.
Pagatapos, ginatek ami pa nira ong prisoan.
Mandian galiliag tanirang paloaen ami ong
talok? Indi maimo. Tanira tang paning
tarin ig magekel ong yamen ong loa." 38 Ang
inaning ang na ni Pablo bineg tang mga
sondalo ong mga opisialis ig pagabasi ni-
rang si Pablo ig si Silas mga siodadanos pala
tang Roma, pinangeldan tanira. 39 Animan
napaning tang mga opisialis ong da Pablo
ni Silas ig namama-dol ta pasinsia ong nira.
Ingkelan nira da Pablo ong loa tang prisoan
ig namagigampang ang mamagalin ang lagi
tanira ong siodad tang Filipos. 40 Pagaloa
nira ong prisoan, napaning da Pablo ni Silas
ong balay da Lydia. Nagigbagat tanira ong
mga logod don, ig namagtoldok ong nira
agod mas mambaked tang mga nem nira, ig
pagatapos dayon da tanirang namagalin.

17

Ang golo don ong Tesalonica

1 Mandian ong pagparanawen da Pablo
ni Silas, simina-lib tanira ong siodad tang
Anfipolis ig ong siodad tang Apolonia asta
nangakabot tanira ong siodad tang Tesa-
lonica. Don ong Tesalonica may simban
tang mga Judio. 2 Ig pario tang agboaten
ang pirmi ni Pablo, nagsimba ka tanandia
don. Ong teled tang tolong dominggo,
Kaldaw ang Igperenay nagigampang tanan-
dia ong mga taw natetenged ong maliag
yaning tang Sagradong Kasolatan, ig nagi-
grason tanandia ong nira. 3 Agpaintindi ig
aggamiten na tang Kasolatan para pama-
todan ong nira ang kaministiran ang ma-
pasar ta kaliwagan tang Cristo, ig pagata-
pos maboing moman. Ganing si Pablo ong
nira, "Si Jesus ang narin ang agbabalitao
ong nindio yay ang Cristo."* 4 Ang domang
pamamasi naekelan kaman ang namagto
ong ni Jesus, ig minimbeng tanira ong da
Pablo ni Silas. Namagparet ka tang doro-
dorong mga rilihiosong Grigo, asta ang
dorong mga babay ang ilalado ong siodad.

5 Piro naibeg tang mga Judio ong da
Pablo, ig namaggoy tanira ta mga laling
barombado ang pamaglaog-laog lamang
atan ong plasa. Ig asing doro ra tanira,
ginamo nira tang mga taw ong siodad.
Tinolos nira tang balay ni Jason ig agdile-
men nira da Pablo ni Silas tenged galiliag
tanirang patalongaen nira ong mga taw. 6 Ig
asing indi inita nira da Pablo ni Silas, si
Jason asta ang domang mga pamagto tang
rineges nira ig ingkelan ang pinatalonga
ong mga pangolokolo ong siodad, ig na-
maginiteg tanirang ganing, "Ang mga taw
ang asi namagekel lamang ta gamo maski
ong aypa tanira. Ig mandian namansikabot
da tarin ong logar ta! 7 Rinisibi pa tanira ni
Jason ong balay na! Paririo tanirang tanan
ang pamangontra ong riglaminto tang Adi
tang Roma. Ganing tanirang may doma
pang adi ang aran na si Jesus." 8 Ang mga
taw ig ang mga pangolokolo ong siodad,
asing naba-yan nira asi, mas namaggolo pa
enged tanira. 9 Ig ba-lo pinalpatan nira si
Jason asta ang mga karomanan nira, pina-
pagbayad kang lagi nira ta piansa.

Da Pablo ong Berea

10 Pagalabi, da Pablo ni Silas, sinobol ang
lagi tang mga pamagto ang paning don ong
Berea. Pagakabot nira ong Berea napaning
tanira ong simban tang mga Judio. 11 Tarin
ong Berea mas bo-kad tang mga kinaisipan
tang mga Judio mga ikompara ong mga taga
Tesalonica. Ang mga taga Berea, dorong
kaliliag nirang mamasi tang bitala tang
Dios, ig kaldaw-kaldaw aggadalan nira tang
Kasolatan para telekan mga matod kaman
tang mga agtotoldok da Pablo. 12 Ig doro ong
nira tang namagto ong Gino. Maning ka ta
si tang dorong mga Grigo, babay may lali
ang ilalado ong banoa.

13 Piro asing mabalitan tang mga Judio
don ong Tesalonica ang si Pablo pagtoldok
da tang bitala tang Dios ong Berea, na-
mansipaning tanira don ig initeg-iteg nira
tang mga taw ang mamaggolo. 14 Animan
si Pablo, dayon ang laging inated tang mga
pamagto don ong baybay. Piro si Silas ig si
Timoteo napabo-wan pa ong Berea. 15 Ang
mga taw ang namagated ong ni Pablo na-
mansitabid ong nandia tegka ong Atenas.
Oman dayon da tanirang namagbalik ong
Berea ang may ordin ni Pablo ang aningen
ka nira da Silas ni Timoteo ang domaton
ang lagi ong nandia.

* 17:3 17:3 "Cristo." Telekan ong Bokabolario.

Asing si Pablo ong Atenas

16 Asing si Pablo don ong Atenas ang
pagelat ong da Silas ni Timoteo, na-
panaidan na tang siodad ang narin. Ig
nagoloan tanandia ta mo-ya, tenged maski
ong aypa tanandia pa-dek ay dorong mga
dios-diosan. 17 Animan don ong simban
tang mga Judio, nagigrason tanandia ong
nira ig asta ong mga rilihiosong belag ta
Judio. Maning ka ta si tang bindoat na
don ong plasa. Kaldaw-kaldaw pagigrason
tanandia ong mga taw ang gapaning don.
18 Doroang klasi ta mga manigtoldok tang
namagigrason ka ong nandia. Ang tata
aggoyan ta mga Epicureo, ig ang tata ag-
goyan ta mga Estoico. Pamane-ma tang
doma, "Onopa bato tang agganing tang
bongalngalan ang na?" Ang doma ganing
ka, "Ang agganing na midio natetenged
ong domang mga dios." Tenged kaman
ang agpatako ni Pablo yay ang natetenged
ong ni Jesus ig ang natetenged ong pagabo-
ing moman tang mga patay.† 19 Mandian
asi, dayon ang ingkelan nira si Pablo ig
pinatalonga ong pagsirimeten nira don ong
logar ang aggoyan ta Areopago. Ig ganing
tanira ong nandia, "Ba-lo amen lamang
naba-yan tang agganing mo ig galiliag ami
lamang ang matako mga onopang toldokay
sia. 20 Tenged yawa may agganing mong
mga pama-yan amen ang parti ong mga
gata-wanan amen. Animan galiliag ami
lamang ang matako mga onopa tang maliag
yaning tang mga agtotoldok mong asia."
21 Tenged ang tanan ang taga Atenas asta
ang taga domang banoang pamansistar
don, anda ray domang agboaten nira kondi
ang mamagarampang-ampang ig mama-
masi natetenged ong ba-long mga bagay.

22 Mandian sia, si Pablo dayon ang kimin-
deng don ong ka-ngan tang paragsimetan
tang Areopago ig minitala ang ganing, "Ya-
mong mga taga Atenas! Napanaidano ang
maski onopang bagayay doro amo karil-
ihioso. 23 Tenged asing papanaw-panawo
ong siodad mi ig panelek-teleko ong mga
agsimban mi may initao ang tatang altar
ang maning ta na tang nasolat don, 'Para
ong Dios ang indi gailala ta.' Animan ang
agtowan ming asing indi mailala mi yay ang
ipailalao ong nindio mandian. 24 Ang Dios
ang nagboat tang kalibotan ig ang tanan
tarin ong kalibotan, yay ang Gino tang
langit may ang tanek. Tanandia indi gistar
ong mga simban ang bindoat ta taw. 25 Indi
ita matabang ong nandia, tenged tanan-
dia indi pangaministiran ta maski onopang
bagay ang maimo tang kalima ta. Tanandia
mismo tang pagtorol ong yaten ta kaboi ig
linawa, ig tanan-tanan ang mga kaminis-
tiran ta. 26 Bindoat tang Dios tang tanga
tawan, ang yay ang pinagalinan tang tanan
ang mga irinsia ta taw ang pinaistar tang
Dios ong tanan ang mga logar tarin ong
kalibotan. Asing tokaw pang lagi, ang Dios
tang nagtirmino tang timpong itinir tang
taw ong kalibotan ig tanandia ka tang nag-
betang ong nira ong mga logar ang istaran
nira. 27 Ang tanan ang na bindoat tang
Dios agod itang mga taw magdilem ong
nandia, ig balampa ong pangarap-karap ta
matoman ta enged tanandia. Ong kama-
todan, ang Dios belag ta alawid ong maski
sinopa ong yaten. 28 Tenged may naganing,

'Biot na tang kaboi ta, kaliek ta, ig pagkataw
ta.'

Maski ang mga manigbirso mi, maning ta
na tang inaning nira,

'Ita kaman mga ana tang Dios.'

29 Animan, tenged ana ita ka kaman tang
Dios, belag ta dapat ang maning ita ang
pario tanandia ong mga riboltong bindoat
ong bolawan, silber obin bato. Asia, ag-
boaten lamang ong isip ig kalima ta taw.
30 Asing oras ang mga taw anda pay kalib-
otan nira natetenged ong Dios, agpabayan
na lamang tanira. Piro mandian agtobolon
tang Dios tang tanan ang taw ong ta-paw
tang kalibotan ang magtogat ig magbo-
wan tang mga kasalanan nira. 31 Tenged
natirmino na ra tang kaldaw ang osgaran
na ta mato-lid tang tanan ang taw ong
kalibotan. Paosgaren na tanira ong tatang
taw ang pinilik na. Ig pinamatodan na
ong tanan mga sinopa tang pinilik na asing
binoi nang oman."

32 Asing pagabasi nirang si Pablo pag-
bitala natetenged ong moman ang pagaboi

† 17:18 17:18 Ang mga bitalang "pagaboing moman" mga ila-ted ta ong bitalang Grigo ay "Anastasis," ang yay ang tatang aran ta babay. Animan, nalito sigoro tang mga taga Atenas ang pamamasi ong ni Pablo, ig kalaom nira ang agtotoldok na ay natetenged ong doroang dios, ang tata si Jesus ig ang tata Anastasis.

tang mga patay, inintirimis lamang tanandia tang doma ong nira. Piro ang doma
ganing, “Galiliag aming mamasing moman
ong nio natetenged ong mga bagay ang na.”
33 Oman nagalin si Pablo ong pagsirimetan
nira. 34 Piro ang domang mga taw nagiga-
pen ong nandia ig namagto ra ong ni Jesus,
pario ong ni Dionisio ang tatang mimbro
tang mga taga Areopago, ig ang babay ang
si Damaris, ig may mga doma pa enged.

18

Asing si Pablo don ong Corinto

1 Pagatapos ta si, dayon ang nagalin si
Pablo ong Atenas ig napaning don ong
Corinto. 2 Nailala na don tang tatang lali
ang si Aquila, tatang Judiong taga Corinto.
Tanandia asta ang katawa nang si Priscila
indi pa lamang gaboay ang kiminabot ang
nagalin ong Italia, tenged si Claudio ang
Adi tang Roma nagordin ang mamagalin
da ong Roma tang tanan ang mga Judio.*
Animan mandian, binisita ni Pablo tang
magkatawang na ong balay nira. 3 Ig tenged
si Pablo ig ang magkatawang na pariong
mamanigboat ta torda, minimbeng tanan-
dia ong nira ig mina-pen ong obra nira.
4 Ig kada Kaldaw ang Igperenay, agpaning
tanandia don ong simban tang mga Judio ig
pagigrason ong mga Judio don ig ong mga
Grigo. Tenged ang kaliliagan na maekelan
na tanira ang mamagto ong ni Jesus.

5 Pagakabot da Silas ni Timoteo ang na-
galin ong Macedonia, anda ray domang
agboaten ni Pablo kondi ang magtoldok.
Pagpamatod tanandia ong mga Judio ang
ganing si Jesus yay ang Cristo.† 6 Piro kinon-
tra tanandia tang mga Judio ig binitalan
nira tanandia ta anday sayod. Animan
sinapokan ni Pablo tang kolapok ong lam-
bong na, ang ganing, “Yamo tang bala mga
silotan amo tang Dios! Anda ray sarabateno
ong nindio. Impisa mandian, paningo
ra ong mga belag ta Judio.” 7 Pagatapos
nagalin tanandia ig napaning ong balay
ni Ticio Justo, ang tatang belag ta Judio
ang pagto ong Dios. Ang balay na ong
dobali lamang tang simban tang mga Judio.
8 Si Crispo, ang pangolokolo ong simban
ang asi, nagto ka ong Gino, aroman tang
pamalay-balay na. Ig dorong mga taga
Corinto tang namamasi ong ni Pablo ig
namagto ong Gino, ig pinamoniagan tanira.

9 Tatang labi may pinaita tang Dios ong
ni Pablo. Inita na tang Gino ang gan-
ing ong nandia, “India meled! Magpaday-
ona lamang ang mitala ig india tomareng,
10 tenged katabido nio. India ondion pa
tang mga taw tenged dorong tawano ong
siodad ang na.” 11 Animan nagtinir si Pablo
ta nagpatakon may tenga ong Corinto. Ig
sigi tang toldok na tang bitala tang Dios ong
mga taw.

12 Piro asing si Galion nagimong gobir-
nador tang Acaya, ang mga Judio nam-
agoroyonan ig dinep nira si Pablo, ingkelan
ig pinatalonga ong ni Galion para osgaran.
13 Ganing tanira, “Ang taw ang na agregesen
na tang mga taw ang magto ong Dios ong
mga dalan ang kontra ong li ta.” 14 Asing
mitala rin si Pablo para somabat, ganing si
Galion ong mga Judio, “Mga ang kasong na
ay natetenged ong boat nang anday sayod
obin mabelat ang kasalanan, dapat lamang
ang pama-yan amo yen. 15 Piro komo ang
riklamo mi ay natetenged lamang ong mga
bitala, ong mga aran, ig ong Katobolan
ming mga Judio, yamo tang bala atan. Indio
maliliag ang magosgar ong mga bagay ang
asia.” 16 Ig dayon ang pinalin ni Galion tang
mga Judio ong korti. 17 Mandian ang pina-
ngawan tang mga Judio ig sinalalabangan
ang dinep ay si Sostenes, ang pangolokolo
ong simban nira. Sinigbak nira tanandia
ong talongan tang korti, piro indi enged
nagsapet si Galion.

Ang pagbalik ni Pablo ong Antioquia

18 Naboay-boay pa si Pablo don ong Cor-
into. Pagatapos, naglisinsia tanandia ong
mga logod ig nagbiahi paning ong Siria,
aroman na si Priscila ig si Aquila. Piro
ba-lo ta si, nagpabolog kang lagi si Pablo
ong lansangan tang Cencrea para ipaita ang
may pinangakoan na ong Dios. 19 Mandian,
kiminabot tanira ong Efeso. Ig don bino-
wanan na tang magkatawang Priscila ig
Aquila. Napaning tanandia ong simban
tang mga Judio ig nagigrason ong nira.
20 Inampangan nira si Pablo ang magtinir

* 18:2 18:2 Roma tang kapital tang Italia, asta ang bilog ang inadian tang Adi tang Roma. † 18:5 18:5 “Cristo.” Telekan ong Bokabolario.

kang lagi tanandia ong nira, piro indi
maliag si Pablo. 21 Animan ganing, "Mag-
baliko sing moman tarin ong nindio, mga
ipagna tang Dios." Oman dayon da tanan-
diang siminay ig nagalin ong Efeso.
22 Pagakabot na don ong Cesarea, napan-
ing tanandia ong Jerusalem ig nagigbagat
kang lagi ong mga pamagto ong Gino don,
ba-lo tanandia diminayon ong Antioquia.
23 Pagatinir na ta maboay-boay ong Antio-
quia, nagbiahi si tanandia ig pinaningan na
tang tanan ang mga sinagpan tang Gino
ong mga logar tang Galacia ig Frigia ig
pinapoirsa na tanira ong pagto nira.

Ang taw ang si Apolos

24 Mandian asia, may tatang Judiong taga
Alejandria ang napaning ong Efeso, ang
aran na si Apolos. Maosay tanandiang
mitala ig dorong gata-wanan na ong Kaso-
latan. 25 Natoldokan tanandia natetenged
ong pagorosoyon ong Gino. Dorong kalil-
iag nang magtoldok ig osto tang mga ag-
totoldok na ig agbibitala na natetenged
ong ni Jesus. Piro ang pagboroniagen
ang gata-wanan na, tegka lamang ong ni
Juan. 26 Nagimpisa ra tanandiang minitala
ang maiteg tang nem na ong simban tang
mga Judio. Ig asing naba-yan tanandia ni
Priscila ig ni Aquila, ingkelan nira tanan-
dia ig pinaintindi nira ta osto ong nan-
dia tang natetenged ong pagorosoyon ong
Dios. 27 Ig asing ganing si Apolos ang galiliag
tanandiang paning ong Acaya, sinabangan
tanandia tang mga logod ang namagsolat
ong mga sinagpan tang Gino don ong Acaya
ang risibien nira si Apolos. Asing nakabot
tanandia don, sinabangan na ta mo-ya tang
mga taw ang pamagto ra tenged ong kaloy
tang Dios ong nira. 28 Tenged doro kaosay
tanandiang magigrason ong mga Judio ong
talongan tang mga taw, ig aggamiten na
tang Kasolatan agod magpamatod ang si
Jesus yay ang Cristo.‡

19

Asing si Pablo don ong Efeso

1 Mandian, asing don pa si Apolos ong
Corinto, si Pablo nana-loy ta-loyan ong
kabobokidan tang domang mga probinsia,
asta nakabot tanandia ong Efeso. Ig don
may nangabagat nang mga sinagpan tang
Gino. 2 Sine-ma tanira ni Pablo mga nar-
isibi ra nira tang Ispirito Santo asing nag-
paret tanira. Piro ganing tanirang sim-
inabat, "Anda! Indi ngani naba-yan amen
ang asi pala may agganingen ang Ispirito
Santo." 3 "Angay?" ganing si Pablo ong
nira. "Onopang klasi ta pagboroniagen
tang binoniag ong nindio?" Ganing tani-
rang siminabat, "Pario tang pagboronia-
gen ni Juan ang Manigboniag." 4 Mandian
ganing si Pablo, "Ang pagboroniagen ni
Juan para ong mga namagtogat tang mga
talak nira. Ig inaning na tang mga taw
ang mamagto tanira ong komabot ang do-
maton ong nandia, ang anday doma kondi
si Jesus." 5 Asing naba-yan nira si, dayon
tanirang namagpaboniag agod ipaita ang
tanira namagpasakep ong ni Ginong Jesus.
6 Binondo ni Pablo tang kalima na ong nira
ig ang Ispirito Santo kiminabot ong nira.
Namansibitala ra tanira ong domang mga
bitala, ig nagpakabot tang bitala tang Dios.
7 Ang mga laling na mga tampolok may
doroa tanira.
8 Ong teled ta tolong bolan, pirming ag-
paning si Pablo ong simban tang mga Ju-
dio ig maiteg tang nem nang bibitala ong
mga taw. Nagigrason tanandia ong nira
ig dorong patikaseg nang papagpareten
tang mga taw natetenged ong paggarae-
men tang Dios bilang adi. 9 Piro ang doma
ong nira doro katetegat tang mga kolo nira,
ig indi enged mamagparet. Doro pang an-
day sasayod tang binitala nira don ong ta-
longan tang tanan ang mga taw natetenged
ong pagorosoyon ong Gino. Animan, bino-
wanan da lamang tanira ni Pablo. Ingkelan
na tang mga sinagpan tang Gino, ig kaldaw-
kaldaw nagtoldok ong mga taw don ong
iskoilan ni Tirano. 10 Bindoat na narin ong
teled ta doroang takon, animan ang tanan
ang pamansistar ong probinsia tang Asia,
Judio man obin belag ta Judio, nangabasi
tang bitala tang Gino.

Ang mga ana ni Esceva

11 Dorong mga milagrong matod ang
makabebereng tang pinaboat tang Dios ong
ni Pablo. 12 Maski ang mga ta-leng obin
lambong ang agsasapen ong sinangoni ni
Pablo, agge-lan ta mga taw para itapal ong

‡ 18:28 18:28 "Cristo." Telekan ong Bokabolario.

mga pamagmasit. Asia pamago-ya tanira
ig namagalin ong nira tang mga ispiritong
anday sasayod.
13 Mandian, may mga Judio don ang
pamagalig-alig ang pamagpalayas ong mga
malain ang ispirito ang te-led ong sinan-
goni tang mga taw. Sinobokan nirang
gamiten tang aran ni Ginong Jesus ong
pagpalayas nira. Ganing tanira ong mga
anday sasayod ang ispirito, "Ong aran ni
Jesus ang agtotoldok ni Pablo, agtobolon
amo yamen ang lomboa." 14 Pamagboat
ka ta maning ta na tang pitong anang
lali ni Esceva, ang tatang pangolokolo ong
mga padi. 15 Piro siminabat tang malain
ang ispirito ong nira, "Gailalao si Jesus,
asta si Pablo gailalao ka. Piro yamo, sino
amo pa?" 16 Ig ang taw ang asing sinled
tang malain ang ispirito, dayon ang lino-
toan na tang mga ana ni Esceva. Ong
kapopoirsaen na dineg na tanirang tanan.
Animan namaglayas tanira ong balay ang
asi ang anday mga ameng-ameng nira ig
poros nangaigadan. 17 Ang nainabong narin
nabalitan tang tanan ang mga Judio ig mga
belag ta Judiong pamansistar ong Efeso.
Animan namansieled tanirang tanan, ig
mas dinayaw pa tang aran ni Ginong Jesus.
18 Dorong mga taw ang namagto ong Gino
tang namansipaning ong ni Pablo ig inamin
nira ong tanan tang mga bindoat nira asing
tokaw ang anday sayod. 19 Ingkelan tang
mga madyikiro tang mga libro nira, sinimet
ang tanan ig sinolpokan ong talongan tang
mga taw. Kinointa nira tang kantidad tang
mga librong asi ig ang balor na singkointa
mil pidasong koarta. 20 Ong maning ta si,
mas nabantog pa tang bitala tang Gino ig
inita tang gaem na ong tanan ang logar.

Ang golo ang nainabo ong Efeso

21 Pagatapos tang nainabong narin, indi
naboay nagdisision si Pablo ang mana-
loy ong mga probinsia tang Macedonia ig
Acaya ba-lo paning ong Jerusalem. Ganing
tanandia, "Mga magalino ong Jerusalem,
kaministiran ang paningo ka ong Roma."
22 Dayon ang pina-kaw na ong Macedonia
tang katabang nang doroa, da Timoteo ni
Erasto. Ig nagtinir pa tanandia ta indi
naboay ong Asia.
23 Ang mga timpong asi namagkagolo ta
mo-ya tang mga taw ong Efeso tenged indi
tanira nangaliag ang may magosoy ong
Gino. 24 Tenged may tatang platiro don ong
Efeso ang aran na si Demetrio. Manigboat
tanandia ta timplo-timplong silber ang ag-
betangan tang dios-dios nirang si Diana.*
Ang nigosio nang asi aggitan ta dorong
koarta para ong mga panday. 25 Mandian,
pinanggoyan ni Demetrio tang mga panday
na asta ang domang mga taw ang pario ka
tang pandilem nira. Ganing tanandia, "Mga
tangay, gata-wanan mi ka ang pagmanggad
ita ong pandilem tang narin. 26 Aggitaen ig
gaba-yan mi ka tang agboaten tang Pablong
asi. Ganing tanandiang ang mga dios ang
narin ang agboaten ta mga taw, belag ono
ta Dios ang matod. Ig dorong mga taw tang
napaparet na ig naekelan na, belag lamang
ta tarin ong Efeso kondi asta ong bilog ang
probinsia tang Asia. 27 Animan may risgong
pakalainen tang mga taw tang pandilem
ta ang narin. Ig belag lamang ta sia, ang
timplo tang yaten ang makagagaem ang
diosa ang si Diana ay malipatan ta data
na. Itaben ang diosa ta ang agtowan tang
tanan ang taw ong Asia asta ong aypa ong
kalibotan, itaben indi ra tanandia towan!"

28 Asing maba-yan nira tang inaning ang
asi ni Demetrio, dorong kasisilagen nira.
Ig dayon tanirang namansiteg ang gan-
ing, "Makagagaem si Dianang diosa tang
mga taga Efeso!" 29 Animan sia namagk-
agolo tang mga taw ong bilog ang sio-
dad. Namanikad tanirang tanan ong plasa
ang aggoyod-goyodan nira si Gayo ig si
Aristarco ang mga taga Macedoniang aro-
man ni Pablo ong biahi. 30 Ang kaliagan
ni Pablo tomalonga tanandia ong mga taw,
piro inawidan tanandia tang mga sinagpan
tang Gino. 31 Asta ang domang mga tan-
gay nang opisialis ong probinsia tang Asia,
nagpatobol ka ong nandia ang ganing indi
ra enged tanandia magpaita tang sadili na
ong mga taw don ong plasa. 32 Mandian ang
mga taw don ong plasa gangataranta ra.
Ang doma ong nira pamansiteg ong tanga
bagayan. Ang doma, doma kang bagay
tang aggiteg nira. Ig ang kayadian ong
nira anday kalibotan nira mga angay tanira

* 19:24 19:24 Ang aran ang "Diana", mga ong bitalang Grigo ay "Artemis."

pamagsimet don. [33] May tatang taw don
ang sinolmon tang mga Judio, si Alejan-
dro tang aran na, ig sinobol nirang mitala.
Dayon ang pinalawig na tang kalima na
para paipesen na rin tang mga taw tenged
galiliag tanandiang mitala. [34] Piro asing
nata-wanan tang mga taw ang tanandia
pala tatang Judio, namaginiteg si tanirang
oman. Ig sigi-sigi tang iteg nirang delelen-
gan ong teled ta doroang oras, ang ganing,
"Makagagaem si Artemis ang diosa tang
mga taga Efeso!"

[35] Ong kaorian da, ang mga taw na-
paipes da ka tang sikritario tang monisi-
pio. Ganing tanandia ong nira, "Yamong
mga taga Efeso! Gata-wanan tang tanan
ang itang mga taga Efeso yay ang mani-
gasikaso tang timplo tang makagagaem ang
si Diana asta ang sagradong batong nabo-
log nagalin ong langit. [36] Maski sinopa,
indi mapaganing ang asia belag ta matod.
Animan magipes amo lamang ig indi amo
pagolpi-golpi. [37] Ingkelan mi tarin tang
mga taw ang narin, piro indi tanira na-
manakaw ong timplo ig indi ka naman-
sibitala ta anday sayod kontra ong diosa
ta. [38] Mandian, mga si Demetrio asta ang
mga karomanan nang mga panday, may
galiagan nirang idimanda, abri tang korti
ig may mga manigosgar ka. Tanira tang
balang magdimanda don. [39] Piro mga yamo
may riklamo mi pang doma, mayos ka si
ong tatang sision sigon ong li. [40] Itaben
ita pa tang idimanda tenged ong golong
narin ang gainabo mandian. Anda enged ay
rason ang ma-dol ta para ong golong na."
[41] Pagatapos ang minitala tang sikritario,
dayon dang pinaolik na tang mga taw.

20

Si Pablo ong Macedonia ig Grecia

[1] Asing napenay da tang golo, pinagoy
ni Pablo tang mga sinagpan tang Gino, ig
pinabaked na tang nem nira. Pagatapos,
dayon da tanandiang naglisinsia ig napan-
ing ong Macedonia. [2] Linibot-libot na tang
tanan ang logar don ig dorong pagigam-
pang na ong mga sinagpan don agod mam-
baked ka tang nem nira. Tapos dayon da
tanandiang napaning ong Grecia, [3] ig tolong
bolan tanandia don. Asing magbiahi ra
tanandiang paning ong Siria, nata-wanan
nang may anday sayod ang aggisipen tang
mga Judio ang boaten nira ong nandia.
Animan nagdisision tanandiang mo-ya pa
magpanaw da lamang tanandia ong Mace-
donia ong pagbalik na. [4] Siminabid ong
nandia si Sopater ang ana ni Pirro ang
taga Berea, si Aristarco doroa ni Segundo
ang taga Tesalonica, si Gayo ang taga
Derbe, si Tiquico ig si Trofimo ang mga
taga Asia, asta si Timoteo. [5] Namansi-kaw
tanira ig namagelat ong yamen ong Troas.
[6] Pinalampas amen kang lagi tang Pista tang
Tinapay ang Anday Pampalsa na,* ba-lo
ami liminayag nagalin ong Filipos. Limang
kaldaw tang biahi amen ba-lo ami kim-
inabot ong nira don ong Troas. Ig nagtinir
ami don ta pitong kaldaw.

Ang kaori-orian ang paning ni Pablo ong Troas

[7] Ang primirong kaldaw tang dominggo,
namagsimet-simet ami ig namagsaro bi-
lang mamaglogod ong Gino.† Ig tenged si
Pablo magalin pagaramal, minitala tanan-
dia ong mga taw ig dinayon-dayon na
ra lamang asta natenganan. [8] Dorong
tolok don ong dibabaw, ong koarto ang
paragsimetan amen. [9] Mandian may tatang
soltiros ang aran na si Eutico, ang kakarong
ong talamban. Ig tenged nangaboat da
tang bitala ni Pablo, si Eutico pinoyat da
asta nadot da lamang tanandia. Ig asing
manek da tang poyat na, dayon tanandi-
ang nabo-log ong talamban magalin ong
ya-long paranda-talan tang balay asta ong
tanek. Animan patay da tanandia asing
pisiken nira. [10] Piro siminaboan si Pablo
ig kimine-keb ang kineget na si Eutico, ig
ganing ong mga taw, "Indi amo mangelba,
boi tanandia!" [11] Dayon ang nagbalik si
Pablo ong dibabaw ig nagigsaro ong nira.
Pagatapos, pagapamangan nira, nagigam-
pang pa enged tanandia ong nira asta ra
lamang naramal. Oman dayon da tanan-
diang nagalin. [12] Mandian ang soltiros ang
nabo-log, ingkelan nirang minolik ang boi
ig dorong kalilipayen nira.

* 20:6 20:6 "Pista tang Tinapay ang Anday Pampalsa na." Telekan ong Bokabolario. † 20:7 20:7 "namagsaro bilang mamaglogod ong Gino." Ong bitalang Grigo: namagterenga-tengaen ta tinapay

Ang biahi magalin ong Troas paning ong Mileto

13 Siminay ami ong barko, ig nagalin ami
paning ong Ason. Ang plano amen, don
da lamang bagaten amen si Pablo. Tenged
ganing si Pablo tanandia ono ong takat
da lamang magpanaw. 14 Pagakabot amen
ong Ason, binagat ami ni Pablo. Dayon da
tanandiang pinaka-yat amen ig liminayag
ami ra paning ong Mitilene. 15 Pagalin
amen ong Mitilene, nakabot ami ong parti
tang Quio ang diminaton ang kaldaw. Ang
diminaton pa enged ang kaldaw siminam-
pet ami ong Samos, ig ong ya-long kaldaw
kiminabot ami ong Mileto. 16 Sina-liban
amen da lamang tang Efeso tenged indi
maliliag si Pablo ang matraso tanandia ong
Asia. Pagapora tanandiang makabot ong
Jerusalem ba-lo tang kaldaw tang pistang
aggoyan ta Pentecostes.‡

Ang paglisinsia ni Pablo ong mga mepet don ong Efeso

17 Animan don ong Mileto nanobol si
Pablo ong Efeso mga maimo magigbagat
ong nandia tang mga mepet ang pan-
golokolo ong mga pamagto ong ni Cristo
don. 18 Pagakabot nira don ganing si Pablo
ong nira, "Yamo mismo, gangatako tang
yen ang parangaboien tarin ong nindio,
impisa asing kaldaw ang kiminaboto tarin
ong probinsia tang Asia asta ra lamang
mandian. 19 Bogosong nagpalepe ig nagsirbi
ong Gino. Siminorok pa tang mga lok ko
ong mga matao ong dorong mga kaliwa-
gan ang napasarano tenged ong mga anday
sasayod ang plano tang mga Judio. 20 Gata-
wanan mi ka, maski onopay mapagtorol
ong nindio ta kao-yan, sinayodo tang tanan
ong nindio ig indio minengted, maski ong
pagtoroldokono ong nindio ong kayadian,
obin ong mga pamalay-balay mi. 21 Ig maski
ang mga Judio obin mga belag ta Judio
tanirang tanan linaygayano ang mamag-
togat ong mga kasalanan nira ig magbalik
ong Dios, ig magtalig ong ni Jesu-Cristo
ang yaten ang Gino. 22 Ig mandian, tenged
agtobolono tang Ispirito Santo, paningo
ra ong Jerusalem ang indi gata-wanano
mga onopa tang mainabo ong yen don.
23 Gata-wanano lamang kada paningo ong
tatang lansangan, agpademdem ong yen
tang Ispirito Santo nga ang agtalongaeno
ay prisoan ig mga kaliwagan. 24 Piro anday
babali tang yen ang kaboi, basta mataposo
lamang tang agpaboat ong yen ni Ginong
Jesus, ig yay na, ang mamalita ong mga taw
tang Mo-yang Balita natetenged ong kaloy
tang Dios.

25 "Yamong tanan napaningano ra ig na-
toldokano ra ka natetenged ong paggarae-
men tang Dios bilang adi. Ig mandian,
gata-wanano ang maski sinopa ong nindio
indi ra maitang moman ong yen. 26 Animan
galiliago ang isayod ong nindio mandian
ang lagi, mga indi malibri tang maski
sinopa ong nindio, anda ray sarabateno
ong nira. 27 Ang tanan ang kaliliagan tang
Dios sinaysayo ra ong nindio, ig anda en-
ged ay sinaloko. 28 Bantayan mi tang mga
sadili mi asta ang tanan ang pinasagod
ong nindio tang Ispirito Santo. Bantayan
mi tanira ta mo-ya, pario tang manigbad-
bad ang pagbantay tang mga karniro na.
Tenged ang tanan ang pamagto ong Dios
ay ginawad na ong dogo tang sadiling Ana
na. 29 Gata-wananong mga magalino ra,
may mga taw ang mamagtoldok ta lain ong
nindio. Tanira pario ong mga maraiteg
ang mga ayep ang pamangkeb ang anday
patawad ong mga karniro. 30 Ig maski ngani
tarin ong nindio may mga taw ang lom-
boang manigtoldok ta bo-li, para maekelan
nirang magosoy ong nira tang domang mga
sinagpan tang Gino. 31 Animan pandam
amo. Ig demdemen mi ra lamang nga ong
teled ta tolong takon, kaldaw may labi,
nagtoldoko ong nindio ang totorok pa tang
lok ko.

32 "Ig mandian," ganing pa si Pablo, "yin-
triga amo ra yen ong Dios, ig ong pa-
gadal mi tang bitala nang pagpatako tang
natetenged ong kaloy na. Asia mambaked
tang mga nem mi, ig oldan amo tang
kao-yan ang tinagana tang Dios para ong
tanan ang bindoat nang mga sagradong
sinakepan na. 33 Yo indio enged pagintris
ta koarta obin bolawan obin lambong tang
maski sinopa. 34 Yamo mismo gangatako
ang nagprosigiro ong sadiling inango para
ong mga kaministirano asta ong kaminis-
tiran tang mga karomanano. 35 Ong tanan

‡ 20:16 20:16 "Pentecostes." Telekan ong Bokabolario.

ang bindoato pinaitao ong nindio ang dapat
magpatikaseg ita ta maning ta na agod
matabangan ta tang mga malolobay. Ig
kaministiran demdemen ta tang inaning
ni Ginong Jesus ang, ‘mas mambeng ang
magtorol kaysa ong magrisibi.’ ”
36 Asing matapos dang mitala si Pablo,
liminod tanirang tanan ig namangadi.
37 Namagini-yak tanirang tanan ig kineget
nira si Pablo ig initongan. 38 Pinongawan
tanira ta osto labi pa ong mga bitala ni
Pablo ang ganing tanandia indi ra itaen
nira ang moman. Pagatapos dayon ang
inated nira si Pablo ong barko.

21

Ang pagpaning ni Pablo ong Jerusalem

1 Pagatapos amen ang namaglisinsia ong
nira, liminayag ami parombo ong isla tang
Cos. Ig ang pagaramal, kiminabot ami ong
Rodas. Pagalin amen ong Rodas, nagpa-
dayon ami ong Patara. 2 Don ong Patara
may tarayan ang magalin da ang paning
ong Fenicia. Animan dayon aming siminay
ig nagalin. 3 Pag kabot amen ong logar ang
gatorong-torongan amen da tang banoa
tang Chipre, simina-lib ami ong parting
to tang islang narin ig nagdiritso ami ong
probinsia tang Siria. Siminampet ami ong
siodad tang Tiro, tenged ang tarayan don
magdiskarga tang mga karga na. 4 Dinilem
amen don tang mga sinagpan tang Gino,
ig nagtinir ami ong nira ta pitong kaldaw.
Sinoldokan tanira tang Ispirito Santo ang
aningen si Pablo ang indi ra domayon ong
Jerusalem. 5 Piro pagakabot tang oras ang
lomarga ami ra, nagalin ami ig nagpadayon
tang biahi amen. Inated ami nirang tanan,
asta ong loa tang siodad aroman ka nira
tang mga katawa nira ig mga ana nira.
Don ong baybay namansilod aming tanan
ig namangadi. 6 Pagatapos naglisinsia ami
ong nira ig siminay ami ong tarayan ig
namansiolik da tanira.
7 Pagalin amen ong Tiro, nagpadayon
tang pagbiriahien amen asta makabot ami
ong Tolemaida. Don ami nagigbagat ong
mga logod ig nagtinir ami ta tatang kaldaw
ong nira. 8 Pagaramal nagbiahi aming oman
ig nakabot ami ong Cesarea. Napaning ami
ong balay ni Felipeng manigtoldok tang
Mo-yang Balita ig don ami nagdayon ong
balay nira. Tanandia tata ong pitong mga
laling pinilik asing tokaw ong Jerusalem.
9 Epat tang mga ana nang soltiras, ang
poros manigpakabot tang bitala tang Dios.
10 Asing may pira ami rang kaldaw don, may
kiminabot ang tata kang manigpakabot ang
taga Judea ang aran na si Agabo. 11 Si Agabo
napaning don ong yamen ig kinomit na
tang a-ket ang agtokon ni Pablo ig linapot
na tang sadiling mga kalima na ig mga
kakay na, ang ganing, “Nani tang inaning
tang Ispirito Santo. Ang may nandia tang
a-ket ang na, lapoton tanandia ta maning
ta na tang mga Judio ong Jerusalem, ig
pagatapos yintriga nira tanandia ong mga
belag ta Judio.”
12 Asing naba-yan amen tang inaning ang
asi ni Agabo, dorong pakiloy amen ong
ni Pablo, yami tang mga taga don, ang
indi ra tanandia paning ong Jerusalem.
13 Piro ganing si Pablo ang siminabat, “An-
gay pamagini-yak amo ig agpapongawen
mi tang yen ang nem? Belago lamang ta
simpan ang lapoton kondi maski patayeno
pa don ong Jerusalem para ong ni Ginong
Jesus.”
14 Ig asing indi enged mawidan amen, na-
pananeng ami ra lamang ang ganing, “Bal-
ampa mainabo tang galiliagan tang Gino.”
15 Pagata-lib tang pirapang kaldaw, dayon
aming nangimes tang erekelan amen ig
napaning ami ong Jerusalem. 16 May doma
kang siminabid ong yamen ang mga sinag-
pan tang Gino ang taga Cesarea. Inated
ami nira ong balay ni Mnason ang dayonan
amen. Si Mnason ang narin taga Chipre ig
naboay dang sinagpan tang Gino.

Nagigbagat si Pablo ong ni Santiago

17 Pagakabot amen ong Jerusalem dorong
kalipay tang mga logod, ig rinisibi ami nira
ta masinlo. 18 Ang diminaton ang kaldaw
napaning ami ni Pablo ong da Santiago ig
don ka tang tanan ang mga mepet tang
banoa. 19 Kinomosta tanira ni Pablo, oman
inistoria na ong nira ta daton-daton tang
bindoat tang Dios para ong mga belag ta
Judio ong pagtoroldokon na.
20 Pagabasi nira ong inaning ni Pablo,
nagdayaw tanirang tanan ong Dios. Pagata-
pos ganing tanira ong nandia, “Gata-wanan
mo, logod, rinibo ra tang mga Judiong pa-
magto ra ong ni Jesus, ig tanirang tanan

maelet ang magtoman ong Katobolan ni
Moises. [21] Nabalitan nira ang yawa ono
pagtoldok ong mga Judiong pansistar ong
logar tang mga belag ta Judio ang bo-wanan
da nira tang Katobolan ni Moises. Inaning
mo pa ono tanirang indi ra torian nira tang
mga ana nirang mga lali ig indi ra magosoy
ong domang mga kinaogalian tang mga
Judio. [22] Mandian, onopa bato tang mo-yang
boaten ta? Tenged sigoradong maba-yan
nirang kiminabota ra. [23] Mo-ya pa boaten
mo tang yaning amen ong nio. Tarin may
epat ang laling may pinangakoan nira ong
Dios. [24] Tomabida ong nira ig boaten mi tang
sirimoniang para magpalimpio amo sigon
ong Katobolan. Bayadan mo ka mga pirapa
tang magastos nira agod pagatapos ta si
mapagpalinat tanira tang mga kolo nira.
Asia, mata-wanan tang mga Judiong asi ang
yawa pagtomana ka ong Katobolan ig belag
ta matod tang naba-yan nira natetenged
ong nio. [25] Mandian mga natetenged ong
mga belag ta Judiong namagto ra ong ni
Jesus, nagpaekel ami ra ta solat ong nira
ig pinatako amen da ong nira tang disision
amen ang indi ra tanira mamangan ta mga
pamangan ang binolontad ong mga dios-
diosan, obin mamangan ta dogo obin karni
ta ayep ang indi natorok tang dogo nira, ig
indi tanira mangombabay ig mangonlali."

[26] Animan pagaramal, ingkelan ka kaman
ni Pablo tang mga laling asi ig bindoat nira
tang na-tang ong Katobolan agod magi-
mong limpio ra tanira ong pama-dek tang
Dios. Pagatapos dayon ang napaning si
Pablo ong Timplo para ipatako mga tanopa
matapos tang pagpalimpio nira, tenged
mga tapos da sia, magbolontad tanira ta
mga ayep para ong kada tata ong nira.

Dinep si Pablo ong Timplo

[27] Asing alenget dang matapos tang
pitong kaldaw para makomplito tang
pagpalimpio nira, napaning si Pablo ong
Timplo ig don inita tanandia tang domang
mga Judiong namagalin ong probinsia tang
Asia. Dayon ang initeg-iteg nira tang tanan
ang mga taw don ong Timplo ig dinep nira
si Pablo. [28] Ganing tanirang pamaginiteg,
"Mga Israelita!* Tabang amo! Ang taw ang
na maski ong aypa paning pagtoldok ong
mga taw ang kontraen itang mga Judio,
may ang Katobolan ni Moises, asta ang
Timplong mismong narin. Ingkelan na
pa tarin ong teled tang Timplo tang mga
belag ta Judio ig don binolingan na tang
sagradong logar ang na!" [29] (Inaning nira si
tenged inita nira si Trofimong taga Efeso,
ang aroman ni Pablo ong siodad, ig ang
kalaom nira ingkelan tanandia ni Pablo ong
Timplo.)

[30] Mandian, namagkagolo ra tang mga
taw ong siodad. Namanikad tanirang
siminled ong Timplo, ig ginoyodan nira si
Pablo ong loa. Pagatapos dayon ang laging
siniradoan tang Timplo. [31] Asing patayen
da rin tang mga taw si Pablo, nabalitan
tang komander tang batalion tang mga
sondalong taga Roma ang pamagkagolo ra
ono tang mga taw ong siodad. [32] Nagekel
ang lagi tang komander ta mga sondalo ig
mga kapitan ig dayon ang napaning ong
mga taw. Asing inita tang mga taw ang
asia ra tang komander ig ang mga sondalo,
pinenayan nira si Pablo tang palo. [33] Dayon
ang pinaningan tang komander si Pablo ig
pinadep. Nagordin tanandiang lapoton si
Pablo ta doroang kadina. Ganing tanandi-
ang nane-ma, "Sinopa tang taw ang na ig
onopa tang bindoat na?"

[34] Ang doma ong mga taw pamaginiteg ta
tanga bagayan, ang doma ong nira, parti ka
tang aggiteg nira. Kagolo-goloan ang indi
ra mata-wanan tang komander mga onora
tang nainabo, animan nagordin tanandi-
ang ekelan si Pablo ong kota. [35] Asing don
da tanira ong aldan, agtakanen da lamang
si Pablo tang mga sondalo tenged ang mga
taw gengerepan dang pisan. [36] Agdatonon
nira si Pablo ig sigi tang iteg nirang ganing,
"Patayen da lamang tanandia!"

Nagdipinsa si Pablo tang sadili na

[37] Asing si Pablo aggekelan da tang mga
sondalo ang te-led ong kota, ganing tanan-
dia ong komander, "Poiding magigampang
ong nio?" Ganing tang komander ang sim-
inabat, "Gatakoa ka palang mitala ta Grigo?
[38] Ang kalaomo, yawa tang laling taga Ehip-
tong tanopa siang nagribildi ong gobirno.
Nagekel tanandia ta epat ang ribong mga

* 21:28 21:28 Ang mga Israelita ya kay ang mga Judio. Telekan ka ong Bokabolario. Asing timpong asi, ang banoang Israel aggaeman tang Adi tang Roma.

taw ang maraiteg ig poros armado, ig
namokid tanira." 39 Siminabat si Pablo,
"Belag. Yo tatang Judio, ig siodadanos
tang ilaladong siodad tang Tarso, don ong
Cilicia. Mga maimo lamang, mitalao kay
ong mga taw." 40 Pinagnan si Pablo tang
komander ang mitala, animan kimindeng
tanandia ong aldan ig sininiasan na tang
mga taw ang mamagipes. Asing anda ray
paginingal, dayon ang minitala tanandia
ong nira ong bitalang Hebreo.†

22

1 "Mga logod ig mga ginikanan," ganing
si Pablo ong mga taw. "Pama-yan mi kay
tang yaningo ong pagdipinsao ong sadilio
ong nindio." 2 Pagabasi tang mga taw ang
tanandia bibitala ong bitala nirang Hebreo,
mas namagipes pa enged tanira. Nagpa-
dayon ang minitala si Pablo 3 ang ganing:

"Yo tatang Judiong pinangana ong
Tarso ong Cilicia, piro tarino nambael
ong Jerusalem. Si Gamaliel tang yen ang
maistro, ig maelet tang toldok na ong yen
natetenged ong Katobolan tang yaten ang
mga kamepet-mepetan. Maderepo ang
magsirbi ong Dios pario ong nindiong
tanan mandian. 4 Ang mga taw ang
pamagosoy ong ni Jesus pinaliwagano ig
pinamatayo tanira, ig maski lali obin babay
pinanlapoto ig pinampriso. 5 Asia, ang
kalawigan ang padi asta ang tanan ang
mga mepet tang banoa mapamagtistigo
ang matod tang agganingong na. Tanira
pa tang nagtorol ong yen ta kasolatan
agod ipaitao ong yaten ang masig ka
Judio ong Damasco, ba-lō napaning don
ang pandepeno tang mga taw ang asing
pamagosoy ong ni Jesus, ig maekelan tarin
ong Jerusalem para masilotan tanira."

Binalita ni Pablo tang pagailala na ong Gino

6 Ganing pa si Pablo, "Asing pagbiahi
ami ig gingabot ami ra ong Damasco, mga
ko-to tang kaldaw, golping may makiki-
law ang sinag ang nagalin ong langit ang
nangayag ong paliboto. 7 Natombao ong
tanek ig may naba-yanong bosis ang ganing
ong yen, 'Saulo, Saulo, angay agpaliwagano
nio?' 8 Siminabato, 'Sinoapa, Gino?' Ig
ganing tanandia ong yen, 'Yo si Jesus ang
taga Nazaret. Yo tang agpaliwagan mo.'
9 Inita ka pala tang mga karomanano tang
sinag, piro indi naba-yan nira tang bosis
ang nagigampang ong yen. 10 Ganingo,
'Onopa tang boateno, Gino?' Ig ganing tang
Gino ong yen, 'Kendenga atan ig padayona
ang tenled ong Damasco. Yaning don ong
nio tang tanan ang dapat ang boaten mo.'
11 Ig tenged ong doro kakilaw ang sinag ang
asi, naborayo. Bindiotano ra tang mga
karomanano ong kalimao, ig inantabayano
ra lamang nira asta ong Damasco.

12 "Don ong Damasco may taw ang aran na
si Ananias. Maelet tanandiang magtoman
tang Katobolan ig aggalangen tanandia
tang tanan ang mga Judio ang pamansis-
tar don. 13 Napaning tanandia ong yen ig
pagakereng na ong binito ganing tanandia,
'Saulo, logodo, maitā ra mandian.' Ig ang
oras ang laging asi naitao ang oman, ig
initao si Ananias. 14 Ganing tanandia ong
yen, 'Yawa, pinilika tang Dios tang mga
kamepet-mepetan ta agod mata-wanan mo
mga onopa tang galiliagan na, ig agod itaen
mo si Jesus ang Mato-lid ig maba-yan mo
tang bosis na. 15 Tenged ibalita mo ong
tanan ang taw mga onopa tang inita mo
ig naba-yan mo. 16 Animan mandian, in-
dia ra magdoadoa. Kendenga ra atan ig
magampoa ong Gino. Magpaboniaga ig
magpalimpioa tang mga kasalanan mo.' "

Ang pagtobol ong ni Pablo ang magtoldok ong mga belag ta Judio

17 Ganing pa si Pablo, "Nagbaliko tarin
ong Jerusalem. Ig asing pangadio ong Tim-
plo, may pinaita tang Dios ong yen. 18 Initao
tang Gino ig ganing tanandia, 'Dali! Mag-
alina rang lagi tarin ong Jerusalem tenged
ang mga taw tarin indi mamagparet ong
mga agganing mo natetenged ong yen.'
19 Piro ganingo ang siminabat, 'Gino, gata-
wanan ka nira ang yo agpaningo ong mga
simban tang mga Judio ig agpatakan tang
palo tang mga pamagto ong nio! 20 Ig asing
patayen si Esteban, ang niong manigpama-
tod, yo mismo tang napaoyon ig nagbantay
tang mga lambong tang namamatay ong
nandia.' 21 Piro ganing tang Gino ong yen,
'Magalina, tenged tobolona yen ong alawid,
don ong mga taw ang belag ta Judio.' "

† 21:40 21:40 Hebreo tang sadiling bitala tang mga Judio. Animan Hebreo tang ginamit ni Pablo, tenged ang karakelan tang mga taw ong Jerusalem ay mga masig ka Judio na.

[22] Tegka lamang don tang pamasi tang
mga taw ong inaning ni Pablo. Pagatapos
dayon da tanirang namaginiteg ang gan-
ing, “Patayen tang taw ang maning atan!
Belag ta manigtareng tarin ong kalibotan!”
[23] Sigi tang iteg nira ong sobrang kasisilagen
nira ig agpapaypay nira tang mga lambong
nira ong dibabaw ig pamagpasirabo tang
kolapok ong mageyep. [24] Animan nanobol
tang komander ong mga sondalo ang eke-
lan si Pablo ong kota ig patakan tang palo
asta indi tanandia magbeg mga angay man-
ing ta si tang initeg tang mga taw kontra
ong nandia. [25] Piro asing nalapot da nira
tanandia para latigon, ganing ang nane-
ma si Pablo ong kapitan, “Agpagnan bato
tang li ang latigon mi tang tatang Romano*
ang indi pa gaimbistigar?” [26] Asing naba-
yan narin tang kapitan, dayon tanandi-
ang napaning ong komander ang ganing,
“Onopa tang agboaten ta? Ang taw palang
narin Romano ka!” [27] Dayon ang napaning
tang komander ong ni Pablo ig ganing,
“Magbega tang matod, Romanoa ka?” “Ee,”
ganing ang siminabat si Pablo. [28] Oman
ganing tang komander, “Yo, nagbayado ta
mabael agod magimong Romano.”

“Piro yo,” ganing si Pablo, “natawo ang
tatang Romano.” [29] Animan ang mga taw
ang magimbistigar din ong ni Pablo na-
mampalawid dang lagi. Asta ang komander
inledan da ka, tenged pinakadinan na si
Pablo ang asi pala tata kang Romano.

Pinatalonga si Pablo ong mga opisialis tang mga Judio

[30] Galiliag pa enged tang komander ang
masigoro tanandia mga onopay riklamo
tang mga Judio kontra ong ni Pablo. Ani-
man asing diminaton ang kaldaw, pinaobad
na tang mga kadina na. Pagatapos nanobol
tanandiang mamagbaragat tang mga pan-
golokolo ong mga padi ig ang tanan ang
mga opisialis tang mga Judio, ig ingkelan na
si Pablo ig pinatalonga na ong nira.

23

[1] Napa-dek ta diritso si Pablo ong mga
opisialis tang banoa ig ganing tanandia
ong nira, “Mga logod, mga natetenged
ong yen ang kaboi, limpio tang konsinsiao
ong talongan tang Dios asta mandian ong
kaldaw ang na.” [2] Oman ang kalawigan ang
pading si Ananias dayon ang nanobol ong
mga pamansi-deng ong binit ni Pablo ang
tampalen nira tang anga na. [3] Ganing si
Pablo ong nandia, “Tampalena enged tang
Dios. Yawang paita-ita lamang tang mga
boat mo!* Kakaronga atan ang manigos-
gar ong yen sigon ong Katobolan. Piro
yawa mismo tang pangontra ong Katobolan
tenged nanobola ang tampalingeno!”

[4] Ganing tang mga taw ang ke-deng ong
binit ni Pablo, “Agginsolton mo pa tang
kalawigan ang padi tang Dios?”

[5] Siminabat si Pablo, “Indio gatako, mga
logod, ang tanandia pala tang kalawigan
ang padi. Tenged ganing kaman ong Ka-
solatan, ‘India mitala ta anday sayod ong
pangolokolo ong banoa mo.’ ”†

[6] Mandian, inita ni Pablo nga ang domang
mga taw don mga Saduseo ig ang doma mga
Pariseo, animan dayon tanandiang mini-
tala ta doro poirsa ang ganing, “Mga logod!
Yo tatang Pariseo, ig ana ta Pariseo. Ig
agkasoano mandian tenged lamang pagtal-
igo ang boien ang moman tang mga patay.”

[7] Pagabitala lamang ni Pablo ta asi, na-
magkorontran da tang mga Pariseo ig mga
Saduseo, ig nagtenga tang pamagsimet.
[8] Tenged sigon ong mga Saduseo, ang mga
patay indi ra maboing moman. Indi ka
tanira mamagparet ang may anghil obin
ispirito. Piro ang tanan ang narin ag-
pareten tang mga Pariseo. [9] Animan dayon
da tanirang namaginitegan don. Ang do-
mang mga Pariseong manigtoldok tang
Katobolan, namansi-deng ig namansiba-
tok ang ganing, “Anday itaen amen ang
kasalanan tang taw ang na. Itaben may
ispirito obin anghil kaman ang nagigam-
pang ong nandia!”

[10] Ig ang pagkorontran nira nagkinit da
ta mo-ya. Inledan da tang komander ang
itaben talalabangan nira si Pablo. Animan

* 22:25 22:25 Ang maliag yaning tang bitalang “Romano” ay “siodadanos tang Roma.” Ang mga Romano ay agtoldan ta mga kato-lidan ang indi agto-dol ong mga belag ta Romano. Alimbawa, si Pablo, maski Judio tanandia, bilang tatang Romano may kato-lidan na ang tomalonga ong korti ig magdipinsa tang sadili na ba-lo tanandia maosgaran obin sintinsian. * 23:3 23:3 “Yawang paita-ita lamang tang mga boat mo!” Ong bitalang Grigo: Yawang lebleb ang pinakolit! † 23:5 23:5 Exodo 22:28

nanobol tanandia ong mga sondalo na ang
komiten da nira si Pablo para ekelan ong
kota.
11 Ang labi ra, napaita tang Gino ong ni
Pablo ig ganing tanandia, "Paitegen mo
tang nem mo. Ang bindoat mo tarin ong
Jerusalem ong pagbitala mo natetenged
ong yen, boaten mo ka ong Roma."

Ang planong patayen si Pablo

12 Pagaramal, namagbaragat-bagat tang
mga Judio ig namaginigoan mga onopa
tang boaten nira. Namagsompan tani-
rang indi enged mamamangan obin ma-
manginem mintras indi pa gapatay nira si
Pablo. 13 Sobra tanira ong epat ang polok
tang namagarampang-ampang ang maning
ta si tang boaten nira. 14 Pagatapos napan-
ing tanira ong mga pangolokolo ong mga
padi ig ong mga mepet tang banoa ig gan-
ing, "Yaming tanan namagsorompan ang
indi ami enged tombo ta maski onopang
pamangan mintras indi gapatay amen si
Pablo. 15 Animan yamo asta ang mga
opisialis tang banoa, kaministiran pato-
bolan mi tang komander tang mga sondalo
tang Roma para ekelan si Pablo ong nindio,
ang midio galiliag amo pang imbistigaren
tanandia mga onopa enged tang kaso na.
Ig yami, magbantay ami ig magsimpan ang
patayen tanandia mintras indi pa gakabot
tarin ong nindio."

16 Piro ang plano nirang asia naba-yan
tang angken ni Pablo, ang ana tang logod
ang babay ni Pablo. Animan napaning
tanandia ong kota ig dayon ang siminled ig
nagbeg ong ni Pablo. 17 Ginoyan ni Pablo
tang tata ong mga kapitan don, ig ganing
tanandia, "E-lan mo tang soltiros ang na
ong komander. May yaning na rin ong
nandia."

18 Ingkelan kaman tang kapitan ong ko-
mander tang angken ni Pablo ig ganing
tang kapitan, "Ginoyano tang prisong si
Pablo ig inaningo nandiang e-lano ong nio
tang soltiros ang narin tenged may yaning
na rin ono ong nio."

19 Bindiotan tang komander tang soltiros
ong kalima ig ingkelan na ong logar ang
indi tanira ba-yen ta doma. Oman dayon
ang sine-ma na, "Onopa tang yaning mo
ong yen?"

20 Siminabat tang soltiros, "Ang mga Ju-
dio, namaginigoan ang aningena ono ni-
rang ekelan mo ong damal si Pablo ig pata-
longaen ong mga opisialis nira, ang midio
imbistigaren pa nira tanandia ta mo-ya.
21 Piro india enged paoyon ong nira, Magino,
tenged sobra tanira ong epat ang polok
ang mga taw ang mamagelat ig mamagban-
tay ong nandia. Namagsorompan tanirang
tanan ang indi mamangan ig manginem
mintras indi gapatay nira si Pablo. Man-
dian ngani pamagbantay da tanira. Pam-
agelat lamang tanira tang disision mo."

22 Ganing tang komander ong soltiros,
"India magbeg maski ong ninopa ang bi-
nalita mo na ong yen." Pagatapos dayon
dang pinaloa na tang soltiros.

Pinated si Pablo ong ni Gobirnador Felix

23 Animan, naggoy tang komander ta
doroang kapitan ang ganing, "Magsimpan
amo ta doroang gatos ang sondalo, mam-
agalin alas noibi tang labi ang paning ong
Cesarea. Asta pitong polok ang mamanigk-
abayo ig doroang gatos ang mamanig-
bangkaw. 24 Magsimpan amo ka ta kabay-
ong tayan ni Pablo ig yated mi tanandia
ong ni Gobirnador Felix. Pandaman ming
anday mainabo ong nandia ong dalan."
25 Oman nagsolat tang komander ta maning
ta na:

26 "Yo, si Claudio Lisias, pangomosta
ong nio, aggalangen ang Gobirnador Fe-
lix. 27 Ang taw ang asia ang pinatedo ong
nio, dinep tang mga Judio ig patayen da
rin nira. Piro pagatakong tanandia pala
siodadanos tang Roma, nagekelo ta mga
sondalo ig binawio tanandia. 28 Galiliago
rin ang matako mga onopa tang riklamo
tang mga Judio kontra ong nandia, animan
pinatalongao tanandia ong mga opisialis
nira. 29 Nata-wanano ang riklamo nira ong
nandia ay natetenged lamang ong mga
toldok tang Katobolan nira. Ig anda enged
ay naboat nang kasalanan ang dapat sintin-
sian tanandia ta kamatayen obin prisoan.
30 Animan, asing may nagbeg ong yen ang
agplanoan tanandiang patayen tang mga
Judio, pinatedo ang lagi tanandia ong nio.
Inaningo ra ka ong mga pamagdimanda
ong nandia ang iprisintar nira ong nio mga
onopa tang mga riklamo nira ong nandia."

31 Namagparet tang mga sondalo tang
kompormi sinobol ong nira, ig ingkelan
nira si Pablo ang labing asi, asta nangak-
abot tanira ong Antipatris. 32 Pagaramal,
ang domang mga sondalo namagbalik da
ong kota, ig ang mga mamanigkabayo ra
lamang tang namagdayon ang namagated
ong ni Pablo. 33 Pagakabot nira ong Cesarea,
sindol nira tang solat ong Gobirnador ang
si Felix ig inintriga ka nira si Pablo ong
nandia. 34 Mandian binasa tang Gobirnador
tang solat, ig pagatapos sine-ma na si Pablo
mga taga aripa tanandia. Asing nata-
wanan na ang si Pablo taga Cilicia, 35 ganing
tanandia ong ni Pablo, "Magosgaro tang
kaso mo mga komabot tang mga pamagdi-
manda ong nio." Ig dayon tanandiang
nanobol ang don ekelan si Pablo ong pala-
sio ni Herodes ig bantayan.

24

Si Pablo dinimanda tang mga Judio

1 Pagata-lib tang limang kaldaw, kim-
inabot ong Cesarea tang kalawigan ang
padi tang mga Judio ang si Ananias. Aro-
man na tang mga mepet tang banoa ig
ang tatang abogadong aran na si Tertulo.
Siminalonga tanira ong ni Gobirnador Fe-
lix ig pinrisintar nira tang dimanda nira.
2 Asing si Pablo goyan da, nagimpisa rang
magtistigo si Tertulo kontra ong nandia
ang ganing:

"Aggalangen ang Gobirnador Felix.
Tenged ong maosay ig masinlong papanaw
mo tang banoa, naboay dang anday
golo ong yaten, ig dorong mga kao-yan
ang naboat mo ong banoa ta. 3 Ong
tanan ang logar ig ong tanan ang oras,
aggilalaen amen narin ang otang ang
nem ig pagpasalamat ami ta mabael ong
nio. 4 Piro agod india mas magpabedlay,
pagpakiloyo rin ong nio ang natetenged
ong mo-yang kaneman mo, pama-yan ami
ka nio ta indi lamang maboay. 5 Ang taw ang
na inita amen ang doro kataligpanawan, ig
maski ong aypa paning, pagekel tanandia
ta gamo ong yamen ang mga Judio.
Pangolokolo pa tanandia tang siktang
aggoyan ta Nazareno. 6 Sinobokan na pa
rin ang magboat ta mga bagay ong teled
tang Timplo amen ang indi agpagnan tang
Katobolan, animan dinep amen tanandia.
[Osgaran amen da rin tanandia sigon ong
yamen ang Katobolan, 7 piro dayon ang
kiminabot tang komander ang si Lisias
ig rineges nang kinomit ong yamen tang
taw ang na. 8 Pagatapos, ganing si Lisias
ang sinopay magdimanda ong taw ang
na kaministiran paning ong nio.]* Mga
imbistigaren mo lamang tanandia, mata-
wanan mo ong nandia mga onopa tang mga
riklamo amen kontra ong nandia."

9 Ig ang mga Judiong aroman ni Tertulo
minileg da ka ong pagbandan na ong ni
Pablo, ig ganing matod kaman tang tanan
ang asi.

Nagdipinsa si Pablo tang sadili na ong ni Felix

10 Pagatapos ta si, sininiasan tang Gobir-
nador si Pablo para mitala. Ig ganing si
Pablo:

"Galipayo ang magdipinsa tang sadilio
mandian, tenged gata-wanano, Gobir-
nador, ang naboaya rang manigosgar ong
banoang narin. 11 Mga imbistigaren mo,
mata-wanan mo ang anda pay tampolok
may doroang kaldaw ang nagta-lib ang yo
napaning ong Jerusalem para magsimba.
12 Indio inita tang mga Judiong narin
ang pagigdiskosiono ong maski sinopa
obin panggolo ong mga taw, maski ong
Timplo obin ong mga simban nira, obin
maski ong aypa ong siodad. 13 Anda kay
ibidinsiang ma-dol nira ong nio mandian
ang matod tang mga riklamo nira kontra
ong yen. 14 Risibieno ang yo pagto ong
Dios tang yamen ang kamepet-mepetan
ig pagosoyo ong nandia ong tatang dalan
ang agpabetang nirang tatang sikta. Piro
pagpareto tang tanan ang na-tang ong
Katobolan ni Moises asta ang mga solat
tang mga propita. 15 Ig pagtaligo ong
Dios, pario ka tang mga taw ang narin,
ang boien nang moman tang tanan ang
mga patay, mo-ya man obin malain.
16 Animan pagprosigiro ta mo-ya ang indio
mapagboat ta kasalanan agod maski ong
talongan tang Dios obin ong yen ang masig
ka taw, pirming limpio tang konsinsiao.

* 24:8 24:6-8 Ang mga birsikolong na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo.

[17] "Pagata-lib tang pirapang takon ang
yo andao ong Jerusalem, nagbaliko don
para magekel ta koarta para ong mga kasi-
manoao ig para magtorol ta bolontad ong
Dios. [18] Pagatapos ang maboato tang agga-
ning ong Katobolan para magimong limpio
ra ong pama-dek tang Dios, dono kinab-
otan nira ong Timplo ang pagbolontad.
Ong oras ang asi anday yading taw don ig
anda kay golo. Piro may pirapang mga
Judio don ang namagalin ong probinsia
tang Asia. [19] Tanira yay ang dapat ang
manigtalonga ong nio mga may riklamo
nira kontra ong yen. [20] Ig mga anda, ang
mga taw mismong narin tang pane-maen
mo mga onopang kasalanan tang inita nira
ong yen asing pinatalongao nira ong mga
opisialis. [21] Anday doma, na ka lamang tang
initego asing dono ang ke-deng ong ka-
ngan nira, 'Aggosgarano mandian tenged
lamang pagpareto ang maboing moman
tang mga patay!' "

[22] Mandian, ang Gobirnador ang si Felix,
bastanti tang gata-wanan na natetenged
ong agpareten tang mga pamagosoy ong
Gino. Animan pinalampas na kang lagi
tang bista. Ganing tanandia, "Mga komabot
ngani tang komander ang si Lisias ba-lo
madisisionano tang kaso mo." [23] Pagatapos,
nagordin tanandia ong kapitan ang ban-
tayan si Pablo, piro indi igpitan nira, kondi
pagnan tang mga tangay na ang tomabang
ong nandia ong mga kaministiran na.

Siminalonga si Pablo ong da Felix ni Drusila

[24] Pagata-lib ta pirapang kaldaw, nagba-
lik si Felix ig mandian ingkelan na tang
katawa nang si Drusila ang tata kang Ju-
dio. Pinagoy ni Felix si Pablo ig pinama-
yan nang minitala natetenged ong pagto
ong ni Cristo Jesus. [25] Piro asing bibitala
ra si Pablo natetenged ong mato-lid ang
pangaboi, ang pagarawiden tang sadili, ig
ang natetenged ong komabot ang kaldaw
ang magosgar tang Dios, inledan da si Felix.
Ganing tanandia, "Tama ra sia! Poidia
rang magalin. Mga may timpo, ipagoya si
lamang yen." [26] Ig pirming agpagoy ni Felix
si Pablo, tenged pagelat-elat din ang oldan
tanandia ni Pablo ta koarta.

[27] Pagata-lib tang doroang takon, sinletan
da si Felix ni Poncio Festo bilang gobir-
nador. Ig komo ang kaliliagan ni Felix
maliliagan tanandia tang mga Judio, bino-
wanan na pa ka enged si Pablo ong prisoan.

25

Nagapilar si Pablo ong Adi tang Roma

[1] Mandian kiminabot si Festo ong probin-
sia bilang gobirnador. Ig pagata-lib tang
tolong kaldaw nagalin tanandia ong Ce-
sarea ig napaning ong Jerusalem. [2] Ang
mga pangolokolo ong mga padi, asta ang
domang mga pangolokolo ong mga Judio,
bineg nira don ong ni Festo tang mga rik-
lamo nira kontra ong ni Pablo. Rineges nira
si Festo, [3] mga maimo oldan na ka tanira ta
pabor, ang papaningen na ka si Pablo ong
Jerusalem. Piro ang plano pala nira, ban-
tayan nira si Pablo ong dalan ig patayen.
[4] Siminabat si Festo, "Agkolongon si Pablo
ong Cesarea, piro indi lamang maboay mag-
baliko ka don. [5] Animan, patabiden mi
ra lamang ong yen tang nindiong mga
pangolokolo ong pagbaliko don. Don da
lamang iprisintar nira tang mga riklamo
nira kontra ong taw ang asi, mga may
naboat nang kasalanan."

[6] Nagtinir pa si Festo ong Jerusalem ta
mga walo obin tampolok ang kaldaw, ba-
lo tanandia nagbalik ong Cesarea. Asing
diminaton ang kaldaw, kiminarong tanan-
dia ong orosgaran ig nanobol ang pa-leden
si Pablo. [7] Paga-led ni Pablo, linibotan
ang lagi tanandia tang mga Judio ang taga
Jerusalem, ig sinalalabangan ang binan-
danan ta mabebelat ang kasalanan ang indi
ka maproiban nira. [8] Piro nagdipinsa si
Pablo tang sadili na ang ganing, "Anda
enged ay naboato ang kasalanan maski ong
Katobolan tang mga Judio, maski ong Tim-
plo, maski ong Adi tang Roma." [9] Piro galil-
iag si Festo ang maliliagan tanandia tang
mga Judio, animan ganing tanandia ong ni
Pablo, "Galiliaga ang paning ong Jerusalem
agod dona imbistigaren ta natetenged ong
mga riklamong na?" [10] Siminabat si Pablo,
"Nanio ang ke-deng ong talongan tang ko-
rti tang Adi tang Roma, ig tarino dapat
osgaran. Gata-wanan mong anday naboato
ang kasalanan ong mga Judio. [11] Mga
nagkatalako obin napagboato ta maski
onopang dapat ang silotano ta kamatayen,
risibieno tang sintinsia ong yen. Piro mga
anday kamatodan tang mga riklamo nira

kontra ong yen, anday sinopang mapag-
intriga ong yen ong kalima tang mga Ju-
diong asi. Pagapilaro mandian ong Adi tang
Roma!" 12 Nagigampang si Festo ong mga
maniglaygay na don, ig pagatapos ganing
tanandia ong ni Pablo, "Nagapilara ong Adi
tang Roma, pois dona paning ong nandia!"

Pinatalonga si Pablo ong Ading Agripa

13 Pagata-lib tang pirapang kaldaw, kim-
inabot ong Cesarea tang Ading si Agripa*
may si Berenice para mangomosta ong ni
Festo. 14 Asing naboay-boay da tanira don,
binalita ni Festo ong adi tang kaso ni Pablo.
Ganing si Festo ong ni Agripa, "May tatang
priso tarin ang bino-wan ni Felix. 15 Asing
dono ong Jerusalem, bineg ong yen tang
kaso na tang pangolokolo ong mga padi
asta ang mga mepet tang mga Judio. Ang
kaliliagan nira silotano tang taw ang na.
16 Ang sabato ong nira belag ta ogali tang
mga Romano ang silotan tang tatang taw
asta indi pa gapagtalonga ong mga pam-
agdimanda ong nandia, ig ma-dolan tanan-
dia ta timpong magdipinsa tang sadili na
natetenged ong mga riklamo nira kontra
ong nandia. 17 Animan asing tanira namag-
imes da tarin, indi ra pinatraso tang bagay
ang na. Ang diminaton ang kaldaw kim-
inarongo ong orosgaran ig nanobolo ang
komiten tang taw ang asi. 18 Ang kalaomo
mabelat tang kasalanan tang taw ang na.
Piro asing namansi-deng ig namansibitala
tang mga namagdimanda ong nandia, anda
kay inaning nirang maning ta asi. 19 Ang
mga bagay lamang ang agsoayan nira ay
ang natetenged ong rilihion nira ig ong
tatang taw ang si Jesus. Patay da tang
taw ang narin piro agrereges ni Pablo ang
tanandia boi ono. 20 Indi mata-wanano
mga monopa tang pagirimbistigareno ong
mga bagay ang narin. Animan sine-mao
si Pablo mga galiliag tanandia ang paning
ong Jerusalem agod don tanandia imbisti-
garen. 21 Piro nagpakiloy tanandiang yelat
tang kaso na ong Adi tang Roma para yay
ang magdisision. Animan nanobolong ban-
tayan tanandia asta mapaekelo tanandia
don." 22 Ganing si Agripa ong ni Festo,
"Maski yo, galiliago ka rin ang mamasi ong
taw ang asi." Siminabat si Festo, "Ong
damal maba-yan mo."

23 Asing diminaton ang kaldaw, napan-
ing si Agripa ig si Berenice ong korti ang
agtabiden ta maboat ang prosision. Don
tang tanan ang alalawig ang pangolokolo
ong mga sondalo ig ang mga ilaladong mga
taw ong siodad. Ig asing pagatobol ni
Festo, dayon ang pina-led si Pablo. 24 Ganing
si Festo ong ni Agripa, "Ading Agripa ig
yamong tanan ang tarin mandian. Telekan
mi patigayon tang taw ang na. Natetenged
ong nandia, ang tanan ang mga Judio na-
mansipaning ong yen ang namagriklamo,
belag lamang ta tarin kondi asta don ong
Jerusalem. Namansiteg pa tanira ang da-
pat patayen ono tanandia. 25 Piro initao
ang anda kay naboat nang dapat silotan
tanandia ta kamatayen. Ig tenged tanandia
nagapilar ong Adi tang Roma, nagdisisiono
ang ipekel tanandia don. 26 Piro indi mata-
wanano mga onopay isolato ong yen ang
Adi. Animan pinatalongao tanandia ong
nindio, labi pa ong nio, Ading Agripa, agod
pagatapos tang imbistigasion ang na may
masolato ra ka. 27 Tenged mga ong yen
midio belag ta tama ang magpaekelo ta
tatang priso ong Adi tang Roma, ang indio
gatako mga onopa tang mga riklamo kontra
ong nandia."

26

Nagdipinsa si Pablo tang sadili na ong ni Agripa

1 Ganing si Agripa ong ni Pablo, "Agpag-
nana rang mitala. Onopa tang maning mo
para ong sadili mo?" Dayon ang sininiasan
ni Pablo tang mga taw tang kalima ang
mitala tanandia. Ig nagdipinsa tang sadili
na ang ganing:

2 "Mga ong yen, masoirtio enged man-
dian, Ading Agripa, tenged ong nio mismo
mapagdipinsao tang sadilio natetenged
ong tanan ang mga riklamo tang mga Judio
kontra ong yen. 3 Labi pa yawa, gata-wanan
mo ta mo-ya tang kinaogalian ig mga bagay
ang agpagsoayan ang pirmi tang mga Judio.
Animan mga maimo pasinsiaeno ka niong
pama-yan.

* 25:13 25:13 Ang Agripang na ay Agripa II, ig ana tang Ading Herodes ang sinilotan tang anghil ong Bindoatan 12:23.

4 "Mimpisang ge-leyo pa, gata-wanan
tang tanan ang mga Judio mga monopa
tang yen ang kaboi don ong sadiling logaro
asta ong Jerusalem. 5 Mga tanira mangaliag
lamang ang mamagtistigo, maning tanira
ang yo, maski nontokaw pang lagi, mimbro
ra tang kaistriktoan ang sikta tang rilihion
amen, yay ang mga Pariseo. Asia gata-
wanan dang lagi nira. 6 Ig agkasoano man-
dian tenged lamang pagtaligo ang boaten
tang Dios tang pinangako na ong mga
kamepet-mepetan amen. 7 Ang pangakong
na yay ang aggelaten tang tanan ang tam-
polok may doroang tribo ni Israel, animan
tanira pamagto ong Dios kaldaw may labi
ang de-dek ong popotokon nira. Aggalan-
gen ang Adi, tenged yo pagtaligo ka ang
maning atan tang mainabo, dinimandao ra
mandian tang mga Judio! 8 Angay aggisipen
nirang ang Dios indi poiding boien nang
moman tang mga patay?"

9 Ganing pa si Pablo, "Yo mismo, asing
tokaw, ang kalaomo dapat ang boateno
tang tanan ang masarangano agod kon-
traen tang mga sinagpan ni Jesus ang taga
Nazaret. 10 Ig asi, bindoato ka kaman
ong Jerusalem. Ong aotoridad ang sindol
ong yen tang mga pangolokolo ong mga
padi, dorong mga sinakepan tang Dios ang
pinaprisoano. Ig asing pinatay da tanira,
napaoyono ka. 11 Dorong bisis liniboto tang
mga simban tang mga Judio para dilemen
tanira, ig pinasilotano tanira agod regesen
tanirang magbitala kontra ong ni Jesus.
Ong sobrang kasisilageno ong nira, pinam-
paningano pa maski ong alawid ang logar.

Binalitang oman ni Pablo tang pagailala na ong Gino

12 "Asia tang dailan ang napaningo ong
Damasco. Sindolano ta aotoridad tang mga
pangolokolo ong mga padi ig agtobolono
nira. 13 Ko-to tang kaldaw si, aggalan-
gen ang Adi, asing initao ong dalan tang
sinag ang nagalin ong langit ang mayag
pa ong sinag tang kaldaw. Nangayag ong
paliboto ig ong mga karomanano ang pa-
panaw. 14 Nangatomba aming tanan ong
tanek. Oman may naba-yanong bosis ang
minitala ong yen ong bitalang Hebreo.
Ganing, 'Saulo, Saulo, angay agpaliwagano
nio? Agpasitan mo lamang tang sadili
mong babatoka ong yen, pario tang tatang
bakang panipa ong panondot.' 15 Oman
ganingo, 'Sinoapa, Gino?' Ig siminabat tang
Gino, 'Yo si Jesus, ang agpaliwagan mo.
16 Kendenga ra atan! Napaitao mandian ong
nio tenged pinilika yen ang magsirbi ong
yen, ig para magpamatoda natetenged ong
pinaitao mandian ong nio, asta ang ipaitao
ong nio ong mga kaldaw ang komabot.
17 Tobolona yen ong mga Judio ig mga be-
lag ta Judio, ig ilibria yen ong mga anday
sasayod ang maliag nirang boaten ong nio.
18 Tobolona yen ong nira agod mabo-kad
tang mga kinaisipan nira ig taliodan nira
tang maki-lep ig paning ong mayag, ig
agod magalin tanira ong gaem ni Satanas ig
magpasakep ong Dios. Ig tenged ong pagto
nira ong yen, patawaden tanira ong mga
kasalanan nira, ig ma-pen da tanira ong
mga nagimong sagradong sinakepan tang
Dios.' "

Binalita ni Pablo tang boroaten na

19 "Animan, Ading Agripa, bindoato ka
enged tang sinobol ong yen ong pinaita
ong yen ang asing nagalin ong langit.
20 Nagtoldokong lagi, primiro don ong Dam-
asco, oman ong Jerusalem, pagatapos ong
tanan ang mga lansangan ong probinsia
tang Judea ig asta ra lamang ong mga belag
ta Judio. Inaningo tanirang mamagtogat da
tanira ong mga kasalanan nira ig magbalik
ong Dios, ig ipaita nira ong mga kaboi nira
ang tanira namagtogat da ka kaman. 21 Asia
tang dailan ang pinadepo tang mga Judio
asing dono ong Timplo, ig patayeno ra rin
nira. 22 Piro sinabangano tang Dios asta ong
kaldaw ang na. Animan ke-dengo man-
dian tani ig pagpamatod natetenged ong
ni Jesus ong tanan ang klasi ta taw, maski
dibabak, maski alawig tang katengdanan
nira. Anday domang agganingo kondi ang
mga inaning dang lagi tang mga propita
ig ni Moises ang mangainabo. 23 Inaning
nira ang kaministiran magpinitinsia tang
Cristo* ig tanandia tang ma-kaw ang mabo-
ing moman agod ipatako ong tanan ang
mga taw, maski Judio obin belag ta Judio,
ang tanira malibri."

24 Asing si Pablo bibitala ig pagdipinsa
tang sadili na, miniteg si Festo ang gan-

* 26:23 26:23 "Cristo." Telekan ong Bokabolario

ing, “Nabariadoa ra Pablo. Sobra ra tang
kinata-wanan mo, animan nabeyega ra!”
25 Siminabat si Pablo, “Belago ta bariado,
aggalangen ang Festo. Poros kamatodan
tang agganingo. 26 Ang tanan ang asia gata-
wanan ni Ading Agripa, ig mabitalao ong
nandia ang anday agtatalok-taloko. Sig-
orado, gata-wanan na ra tang tanan ang
agganingong na, tenged indi nainabo ong
sikrito.” 27 Oman ganing si Pablo ong adi,
“Ading Agripa, pagpareta ong mga inan-
ing tang mga propita? Gata-wanano ang
pagpareta ka.” 28 Siminabat si Agripa ong
ni Pablo, “Ong dipot ang timpo, galiagano
ra niong boaten ang Kristiano?” 29 Ganing
si Pablo, “Ong madali obin ong maboay,
aggampo ong Dios ang belag lamang ta
yawa kondi asta ang tanan ang gangabasi
ong yen mandian ay magimong Kristiano
pario ong yen, poira lamang ong mga kadi-
nang narin.”
30 Dayon ang kimindeng tang adi, asta
ang gobirnador may si Berenice, ig ang
tanan ang pamansikarong don. 31 Ig paga-
loa nira, ganing tanirang namagarampang-
ampang, “Ang taw ang asi, anday naboat
nang kasalanan ang dapat sintinsian tanan-
dia ta kamatayen obin prison.” 32 Ganing si
Agripa ong ni Festo, “Mga indi ra rin tanan-
dia nagapilar ong Adi tang Roma, palpatan
da rin tanandia.”

27

Ang pagbiahi ni Pablo paning ong Roma

1 Asing nagdisision tanira ang tomay ami
ni Pablo paning ong Italia, dayon ang inin-
triga nira si Pablo ig ang domang mga priso
ong ni Julio, ang tatang kapitan ong mga
sondalong taga Roma ang aggoyan ta Batal-
ion tang Adi. 2 May tarayan don ang nagalin
ong Adramitio ang madali rang lomarga
para ong mga porondoan ong baybay tang
probinsia tang Asia. Don ami namansitay
ig dayon ami rang namagalin. Aroman
amen si Aristarco, ang taga Tesalonica ong
probinsia tang Macedonia. 3 Asing dim-
inaton ang kaldaw, siminampet ami ong
Sidon. Si Julio nagpaita ta mo-yang nem
ong ni Pablo, ig pinagnan na ang mamisita
ong mga tangay na para masikaso nira
tanandia. 4 Pagalin amen ong Sidon, nag-
palayag ami ong limbengan tang Chipre
tenged agtongtongon amen tang mageyep.
5 Nagpadayon ami ong kawayang-wayangan
ong dobali tang Cilicia may ang Panfilia ig
dayon aming kiminabot ong Mira, tatang
lansangan ong Licia. 6 Tarin ong Mira ang
kapitan ang si Julio naita ta tatang tarayan
ang nagalin ong Alejandria paning ong
Italia. Animan pinala-ted ami nandia ong
tarayan ang asia.
7 Malobay tang paglayag amen ig naboay
ta pirapang kaldaw, animan liniwagan ami
ta mo-ya ba-lo ami nakabot ong may
lansangan tang Nido. Tenged tongton-
gon pa ka enged tang mageyep, indi ami
marombo ong paningan amen. Animan na-
palimbeng ami ra lamang ong tere-lan ang
parti tang Creta, ong dobali tang Salmon.
8 Liniwagan aming nangobay ong Creta asta
makabot ami ong logar ang aggoyan ta
Masinlong Porondoan, alenget ong lansan-
gan tang Lasea.
9 Maboat dang timpo tang nata-lib asta
kinabot ami tang timpong dilikado rang
magbiahi, tenged nata-lib da tang Kaldaw
tang Pagpaletem.* Animan ganing si
Pablong nano-patan ong mga karomanan
amen, 10 “Mga tangay, aggitaeno ang liwa-
gan ita ong pagbiriahien tang na. Belag
lamang tang mga karga ig ang tarayan tang
malipat, kondi asta ang kaboi ta.”
11 Piro ang kapitan tang mga sondalo, mas
pinama-yan na tang inaning tang kapitan
tang tarayan, asta tang inaning tang may
nandia tang tarayan, belag lamang tang
paman ni Pablo. 12 Ig tenged ang porondoan
ang asi belag ta masinlong palalimbengan
mga timpo mapalet, ang kayadian ong nira
napaoyon ang mamagdayon tanira agod
balampa maski monopa makabot tanira
ong Fenice, tatang porondoan ong islang
Creta ang tatalonga ong pontanen may
daplak.

Ang bagio ong laod

13 Pageyep ta maloay tang abagat ang
kalaom tang mga karomanan amen poidi
ra ka kaman magbiahi. Dayon ang binatak
nira tang pondo tang tarayan ig nangobay
ami ang alenget ong baybay tang Creta.

* 27:9 27:9 “Kaldaw tang Pagpaletem.” Yay ang “Pista tang Patawad,” ang agsilibraen sigon ong mabasa ta ong Levitico 16:1-34.

14 Indi naboay nagpalet ta doro kapoirsa
ang pagalin ong banoa, ang yay ang
mageyep ang “kambian.” 15 Sinakep tang
mageyep ang narin tang tarayan ig indi ami
ra matongtong. Animan nagpabaya ami
ra lamang ang napanonot ong mageyep.
16 Simina-lib ami ong tatang porong ag-
goyan ta Cauda ig tarin belag ta masiadong
mapoirsa tang mageyep, piro liniwagan
aming pigaran tang boti. 17 Pagabatak tang
boti dayon ang sina-ketan nira tang tarayan
ta mga mababael ang tali para indi mag-
belak tang sinangoni na. Ong karaelden
nira ang itaben matanlad tanira ong kenay
ang malogaw ang aggoyan ta Sirtis, inaria
nira tang layag ig napabaya ami ra lamang
ang napadagta-dagta. 18 Liniwagan ta mo-
ya tang tarayan tenged doro ka poirsa tang
bagio. Animan asing diminaton ang kaldaw
pinamo-log nira tang mga karga. 19 Ang
diminaton pa enged ang kaldaw ang mga
goromiti ra mismo tang namagbo-log tang
mga kagamitan tang tarayan. 20 Doro rang
kaldaw ang indi inita amen tang kaldaw
ig mga bitokon, ig doro pa kapoirsa tang
bagio. Animan anda ray kalaom amen ang
malibri ami pa.

21 Naboay dang indi gapamangan tang
mga tawan tang tarayan. Animan dayon
tanirang linengetan ni Pablo ig ganing
tanandia ong nira, “Mga tangay, mga na-
mamasi amo rin lamang ong yen ig indi ita
namagalin ong Creta, indi ita kinabotan ta
kaliwagan ang maning ta na. Piro mandian
pagpakiloyo ong nindio ang 22 paitegen mi
tang nem mi. Anday maski sinopa ong nin-
dio ang mapatay. Ang tarayan lamang tang
mabagbag. 23 Tenged napaita ong yen talabi
tang tatang anghil tang Dios, ang Dios ang
agtowano ig agsirbiano, 24 ig ganing ong
yen, ‘India meled, Pablo. Matalongā enged
ong Adi tang Roma. Ig natetenged ong nio,
mangasalbar ka tang tanan ang mga karo-
manan mo ong biahi.’ 25 Animan,” ganing si
Pablo ong mga karomanan na, “paitegen mi
lamang tang nem mi. Tenged pagtaligo ong
Dios mga onopa tang inaning na ong yen
yay ang mainabo. 26 Piro idagta ita enged
ong tatang poro.”

27 Yatampolok may epat dang labi ig di-
nagta ami pa ong talsi ang aggoyan ta Adri-
atico. Asing mga tenganan da, napanaidan
tang mga goromiti ang alenget ami ra
ong tatang enasan. 28 Dayon ang sinonda
nira ig inita nirang doroang polok ang
depa tang kadalem tang talsi. Ong tokaw-
tokawan ta ge-ley namagsonda si tanira ig
don tampolok may lima ra lamang depa
tang kadalem na. 29 Pinangeldan tanira ang
itaben matanlad ami ong kabatoan, animan
bino-log nira tang epat ang nga pondoan
ong boli tang tarayan, ig namagampong
balampa maramal da. 30 Sinobokan din
tang mga goromiti ang mamagalin ong
tarayan, animan sinonton nira ong talsi
tang boti ang midio pamagbo-log ta pondo
ong tokawan tang tarayan. 31 Ganing si
Pablo ong kapitan ig ong mga sondalo,
“Mga ang mga taw ang asia indi magtinir
tarin ong tarayan, indi amo mangalibri.”
32 Animan dayon ang sina-tab tang mga
sondalo tang mga taling agtata-ket ong boti
ig pinabayan da lamang nirang idagta.

33 Asing madali rang maramal, rineges
ni Pablo tang tanan ang mga taw ang
mamamangan. Ganing tanandia, “Tam-
polok may epat dang kaldaw tang elat-
elat ming magpoas tang bagio, ig indi
amo enged gapamangan ta maski onopa.
34 Mamangan amo kang lagi agod mamoirsa
tang mga sinangoni mi. Demdemen ming
indi maonopa tang maski sinopa ong nin-
dio.” 35 Pagabitala ni Pablo ta si, dayon
tanandiang nangomit ta tinapay ig ong
talongan tang tanan ang mga taw nag-
pasalamat tanandia ong Dios. Oman pinisi-
pisi na tang tinapay ig dayon tanandiang
namangan. 36 Naolikan da ka tang nem
tang mga taw ig dayon da tanirang tanan
ang namamangan. 37 Doroang gatos may
pitong polok may enem aming tanan don
ong tarayan. 38 Asing nangapamangan da
tanirang tanan ig nangaelen da, pinamo-
log nira tang mga sako tang trigo ong talsi
agod lontaw tang tarayan.

Ang pagabagbag tang tarayan

39 Asing mayag da, may natorongan ni-
rang banoa piro indi mailala nira mga
onopang islay si. Inita nirang may tatang
lek don ang kenay tang baybay na, ig naisi-
pan nirang don ipasagasa tang tarayan.
40 Animan pinana-tab nira tang kabli tang
mga pondo agod mabo-wan da lamang
ong talsi, ig pinangobad nira tang mga

taling tata-ket ong simon para gamiten.
Pagatapos, pagabo-kad nira tang pok, na-
parombo ra tanira ong baybay. 41 Dayon ang
natanglad tang tarayan ong tatang bagom-
bon ig don nabara tang tarayan ig indi ra
mapagalin. Linaba-laba tang langeb asta
nagbelak-belak tang boli na.
42 Ang kaliliagan tang mga sondalo pa-
matayen nira tang mga priso agod anday
magkapay ig mapalpat. 43 Piro sinagang
tanira tang kapitan tenged galiliag ang
ilibri na si Pablo. Animan, nanobol tanan-
dia ong tanan ang gangatakong mamagka-
pay, mamansi-kaw dang mamansilo-bo ong
talsi ig mamagkapay paning ong takat. 44 Ig
ang doma sinobol nang mamangomit ta
tabla obin pidasong mga ayo ang poiding
gabayanen. Ong maning ta si, yaming
tanan nangakabot ong takat ang poros libri.

28

Ong Malta

1 Asing nalibri ami ra, ig don ami rang
tanan ong takat, ba-lo pa nata-wanan ang
porong asi aggoyan ta Malta. 2 Doro karao-
ya tang mga taga don ong yamen. Nagparet
tanira ta apoy ig inasikaso ami nira tenged
pagimpisa rang kokoran ig doro kalamig.
3 Nagsimet si Pablo ta mga magatong ig as-
ing dinapog na ong apoy, may madalit ang
ma-kal ang limindoa tenged ong kinit. Ig
kiminabit-kabit tang ma-kal ong kalima ni
Pablo. 4 Asing inita tang taga poro tang ma-
kal ang kakabit-kabit ong kalima na, ganing
tanirang namagarampang-ampang, "Sigo-
rado, manigpatay ta taw tang laling narin.
Nalibri tanandia ong talsi, piro soirti na
mandian ang indi ra malibri." 5 Piro wina-
sik lamang ni Pablo tang ma-kal ong apoy ig
indi enged tanandia naonopa. 6 Binantayan
nirang manimpeng tang sinangoni ni Pablo
obin tomomba tanandia ig mapatay. Piro
asing naboay da tang elat nira ig inita ni-
rang anda kay nainabo ong ni Pablo, nago-
man tang isip nira ig ganing tanira, "Dios
tang taw ang narin!"
7 Ang aran tang pangolokolo ong porong
asi ay si Publio. Ang mga tanek na
alenget don ong nadampayan amen. Rinis-
ibi ami nandia ig ong teled ta tolong kaldaw
inasikaso ami nandia ta mo-ya. 8 Naton ang
pagmasit tang tatay ni Publio. Agkinten
tanandia ig agdisintariaen. Animan napan-
ing si Pablo ong nandia ig nangadi. Oman
binondo na tang kalima na ong tatay ni
Publio, ig pinao-ya na tanandia. 9 Tenged
ong nainabong na, ang tanan ang pamagm-
asit ong porong narin namansipaning ong
ni Pablo ig pinao-ya ka tanira. 10 Dorong
rinigalo nira ong yamen ig asing magalin
ami ra ingkelan pa nira ong tarayan tang
mga sindol nirang kaministiran amen.

Nagalin ong Malta paning ong Roma

11 Tolong bolan ami don ong poro. Ig pa-
gatapos dayon aming siminabid ong tatang
tarayan ang napalimbeng don asing tim-
pong mapalet. Ang tarayan ang na nagalin
ong Alejandria ig ang aran na, "Kapid ang
Dios." 12 Pagalin amen ong Malta kiminabot
ami ong Siracusa, ig nagtinir ami don ta
tolong kaldaw. 13 Magalin ong Siracusa
nagpabordo ami asta makabot ami ong Re-
gio. Asing diminaton ang kaldaw mineyep
da tang abagat. Dayon ami sing larga ig
ong teled ta doroang kaldaw kiminabot ami
ong lansangan tang Puteoli. 14 Don may
nangabagat amen ang mga pamagto, ig
inimbitar ami nira ang magtinir ong nira ta
pitong kaldaw. Pagatapos dayon ami rang
napaning ong Roma.
15 Nabalitan tang mga pamagto don ong
Roma ang komabot ami ra, animan na-
mansipaning tanira asta ong Foro de Apio
ig Tres Tabernas para bagaten ami nira.
Pagaita ni Pablo ong nira, nagpasalamat
tanandia ong Dios ig namoirsa tang nem na.

Asing si Pablo ong Roma

16 Pagakabot amen ong Roma, pinagnan
si Pablong magarkila ta sadiling istaran na,
aroman na tang tatang sondalong mag-
goardia ong nandia.
17 Pagata-lib tang tolong kaldaw, pinagoy
ni Pablo tang mga pangolokolo ong mga
Judio ong Roma. Ig asing namagimes da
tanira ganing si Pablo ong nira, "Mga lo-
god, maski anda enged ay naboatong an-
day sayod kontra ong mga kasimanoa tang
mga Judio obin kontra ong mga kinaogalian
tang mga kamepet-mepetan ta, dinepo nira
ong Jerusalem ig inintrigao nira ang tatang
priso ong mga opisialis ang Romano. 18 Ig
asing naimbistigaro ra nira, palpatano ra
rin nira tenged anday inita nirang talako

ang dapat ang sintinsiano ta kamatayen.
19 Piro indi maliag tang mga Judiong pal-
patano. Animan naregesano ang magapilar
ong Adi tang Roma, maski mga ong yen ang
masig ka Judio, anday dimandao ong nira.
20 Asia tang dailan ang pinagoy amo yen
para mapagigampango ong nindio. Tenged
agkadinano mandian tenged lamang ong
pagsirbio ong Maniglibri ang agpakaboton
tang tanan ang mga Israelita!"

21 Ganing tanira ong ni Pablo, "Anday
narisibi amen ang solat nagalin ong Judea
natetenged ong nio. Maski ang domang
mga Judiong namansikabot ang nagalin
don, anda kay binalita nira obin inaning
ang anday sayod kontra ong nio. 22 Piro
galiliag ami kang mamasi tang onopay yan-
ing mo. Tenged mga ong yamen, gata-
wanan amen ang siktang narin agkontraen
ta mga taw maski ong aypa."

23 Animan dayon tanirang nagtirmino ta
kaldaw para mamagbaragat-bagat. Pagak-
abot tang kaldaw ang asi, doro pa tanirang
namansipaning don ong balay ang aggis-
taran ni Pablo. Ig impisa damal-damal
asta ra lamang nalabi tang pagsaysay ni
Pablo ong nira tang natetenged ong pag-
garaemen tang Dios bilang adi. Ig dorong
prosigir nang mapaparet na tanira ong ni
Jesus ong paggamit na tang Katobolan ni
Moises asta ang mga sinolat tang mga pro-
pita. 24 Ang doma ong nira namagparet
ong inaning nang asi, piro ang doma indi
mamagparet. 25 Asing indi tanira namag-
inigoan, dayon tanirang namansiolik. Piro
ba-lo tanira namansiolik, may inaning ni
Pablo ong nira ang ganing, "Tama ka ka-
man tang pinabitala tang Ispirito Santo ong
propitang si Isaias asing tokaw ong mga
kamepet-mepetan ta, ang ganing,

26 'Paningan mo tang mga taw ang asi ig
maninga ong nira:
Mamasi amo man ang mamasi, indi amo ka
mangaintindi,
Ig maski pa-dek amo man tang pa-dek, indi
amo ka mangaita.
27 Tenged ang mga taw ang na, matetegat
tang mga kolo nira.
Ang mga talinga nira pamandamel da
lamang tang pamasi,
ig pineyeng da lamang nira tang mga mata
nira
para indi tanira mangaita ig indi
mangabasi.
Itaben mangaintindi pa tanira,
magbalik pa tang nem nira ong yen,
ig pao-yaeno tanira,' ganing tang Dios."*

28 Ganing pa si Pablo, "Dapat mata-wanan
mi, ang balitang na natetenged ong pa-
grilibrien tang Dios ong mga mapinagta-
laken agbabalita ra ong mga belag ta Judio.
Ig pamamasi ka tanira." 29 [Pagabitala ni
Pablo ta na, dayon dang namansiolik tang
mga Judio ig dorong diskosion nira.]†

30 Nagtinir si Pablo ta doroang takon don
ong balay ang asing aggarkilan na. Agris-
ibien na ka tang tanan ang agpaning don.
31 Agtotoldok na ong nira tang natetenged
ong paggaraemen tang Dios bilang adi ig
natetenged ong ni Jesu-Cristo, ang maiteg
tang nem na ig anday pagsagang ong nan-
dia.

* 28:27 28:26-27 Isaias 6:9-10 † 28:29 28:29 Ang birsikolong na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo.

Pa-kaw ang Bitala ong Solat ni Pablo ong mga taga Roma

Nagsolat si Pablo ong mga pamagto ong ni Cristo don ong Roma agod magpakomosta ong nira ig magpatako ong nira tang kaliagan nang mamisita ong nira ong pagbiahi na ang paning ong Espania. Nagsolat ka tanandia agod magsayod mga monopa tang tamang pagto ig pagpangaboi tang mga pamagto ong ni Cristo. Anday domang sinolat ni Pablo ang mas komplito tang toldok na.

Sinayod ni Pablo tarin tang natetenged ong matod ang kato-lidan. Ganing tanandia, ang taw risibien tang Dios bilang matolid da tenged lamang enged ong pagto na (1:17). Ganing si Pablo, ang tanan ang taw "nagkatalak ig nagkorang ong pamadek tang Dios" (3:23), ig "kamatayen tang balet tang kasalanan, piro kaboing anday kataposan tang irigalo tang Dios ong mga taw ang na-pen da ong ni Cristo Jesus ang yaten ang Gino" (6:23). Maliag yaning, patawaden tang Dios tang mga talak ta ig oldan ita nandia ta kaboing anday kataposan mga magtalig ita lamang ong ni Jesu-Cristo. Ang kalibrian ang na belag lamang ono ta para ong mga Judio, kondi para ong tanan ang taw ang magpasakep ong ni Cristo, maski ong aripang nasionay tanira namagalin (4:16, 9:31).

1-7 Yo si Pablo, tatang torobolon ni Cristo Jesus. Ginoyano tang Dios ang magimong apostolis ig piniliko nandia agod ipatako tang Mo-yang Balita na. (7) Pagsolato ong nindio atan ong Roma, yamong agmalen tang Dios ig ginoyan ang magimong mga sinakepan na.

Balampa pirmi ong nindio tang kaloy ig kao-yan ang pagalin ong Dios ang yaten ang Tatay ig ong ni Ginong Jesu-Cristo.

(2) Ang Mo-yang Balita pinangako rang lagi tang Dios asing tokaw pa, asing pinasolat na ong mga propita na ong mga Sagradong Kasolatan. (3) Ig yay ang natetenged ong ana na, ang yaten ang Ginong si Jesu-Cristo. Mga natetenged ong pagkataw na, tata tanandia ong mga inampo ni David. (4) Ig mga natetenged ong pagkadios na, pinamatodan ang tanandia Ana tang Dios ong makagagaem ang pagaboi nang moman. (5) Natetenged ong ni Cristo ig para ka ong nandia, rinisibi amen ong Dios tang pribilihiong magimong apostolis agod ang tanan ang mga irinsia ta taw maekelan amen ang magto ig magosoy ong nandia. (6) Ig yamo, gapil amo ka ong mga taw ang ginoyan na agod magimong mga tawan ni Jesu-Cristo.

Ang kaliagan ni Pablong mamisita don ong Roma

8 Primiro ong tanan ig ong tabang ni Jesu-Cristo, pagpasalamato ong yen ang Dios natetenged ong nindiong tanan, tenged ang pagto mi bantog da ong bilog ang kalibotan. 9 Agpangadi amo ra yen ang pirmi, ig narin gata-wanan tang Dios ang agsirbianong de-dek ong popotokono ong yen ang pagpatako tang Mo-yang Balita natetenged ong Ana na. 10 Pirmi kang agpagampō ong nandia ang mandian ong ori, pagnano ka nandiang mamisita atan ong nindio. 11 Mabael ang enged tang kaliagano ang itaen amo yen agod maelayan amo yen ta tatang grasiang ispiritoal, agod mas mamoirsa tang mga nem mi. 12 Ang maliagong yaning, agod mamagtarabangan itang mas mambaked tang pagto tang kada tata ong yaten--ang nindiong pagto mambaked natetenged ong yen ang pagto, ig ang yen natetenged ka ong nindio.

13 Mga logod, galiliago ang mata-wanan mi, pira rang bisis ang nagplanō ang mamisita atan ong nindio, piro midio pirming may pagsagang ong yen. Galiliago ang mamisita atan, tenged balampa lamang may mga taw ang matabangano kang magto ong ni Cristo, pario tang pagtabango ong domang mga belag ta Judio. 14 May katengdanano ang magtoldok ong tanan ang taw, sibilisado man obin belag,* ang mga may kinata-wanan nira ig ang anda. 15 Animan galiliago ka ta mo-ya ang magpatako tang Mo-yang Balita atan ong Roma.

* 1:14 1:14 Ang "sibilisado man obin belag" ong bitalang Grigo ay "mga Grigo ig mga Barbaro." Poidi kang maliag yaning "mga taga siodad ig mga taga bokid."

Ang gaem tang Mo-yang Balita

16 Animan mandian, indi enged
agkakaeyako tang Mo-yang Balita
natetenged ong ni Cristo. Tenged narin
tang pagekel tang gaem tang Dios agod
malibri tang tanan ang pamagto--primiro
ong mga Judio, ig asta ra ka ong mga belag
ta Judio. 17 Tenged agpaita tang Dios ong
Mo-yang Balita ang risibien na tang taw
bilang mato-lid tenged mismo ong pagto
na. Na-tang ong Kasolatan, "Ang binilang
ang mato-lid da tenged ong pagto na, yay
ang maboi."†

Ang talak tang mga taw

18 Piro agpaita tang Dios ang silotan na
enged tang tanan ang pamagsagang ong
kamatodan natetenged ong nandia ong
pagkontra nira ong Dios ig pagboat ta
malain. 19 Tenged ang mata-wanan ta
taw natetenged ong Dios mayag da, ig
Dios mismo tang nagpaita ta sia ong nira.
20 Tenged impisa pa lamang bindoat tang
kalibotan, maski ang Dios indi gitaen, ang
mga bagay ang bindoat na mayag ang pag-
paita tang gaem nang anday kataposan ig
ang pagkadios na. Animan anday mabal-
ibad tang mga taw ong nandia. 21 Piro maski
gailala ra nira tang Dios mga sinopa, indi
pinadengegan nira tanandia bilang Dios ig
maski pasalamatan da lamang nira. Im-
bis, midio nabeyeg da tang mga kolo nira,
ig mas pinangi-lepan pa tang kinaisipan
nirang anday kointa na. 22 Ganing tanira
ang matako ono tanira, piro limindoang
mga kabos-kabos. 23 Sinaliodan nira tang
dalayawen ang Dios ang boi asta tanopa,
ig namagto ra ong mga dios-diosan ang
bindoat ang midio itsora ta mga taw ang
gangapatay, mga lamlam, mga ayep ang
papanaw, asta mga ayep ang kakandoang.

24 Animan, pinabayan da lamang tanira
tang Dios ang boaten nira tang anday sayod
ig maboling ang mga kaliliagan nira. Ig
ang lindoan na, malaway tang bindoat
nira ong tata may tata ong mga sinangoni
nira. 25 Sinaliodan nira tang kamatodan
natetenged ong Dios ig binailoan nira ta
kabo-lian. Tenged namagto tanira ig na-
magsirbi ong mga bindoat tang Dios, ig
sinaliodan nira tang Dios mismo ang yay
ang nagboat tang tanan, ig yay ang dal-
awayen asta ong tanopa. Matod ka kaman.

26 Tenged atan, pinabayan da lamang
tanira tang Dios ang magboat tang
makaeyak ang kaliliagan tang mga
sinangoni nira. Maski ang mga babay,
nagbali-kad ka tang mga ogali nirang
natoral, ig ang kapario nirang mga babay
yay ang kinatawa-katawa nira. 27 Maning ka
ta sia tang mga lali. Imbis ang mangatawa
ong mga babay, ang yay ang ogaling
natoral, dorong enged ang kaliag nira ong
kapario nirang mga lali. Makaeyak tang
bindoat nira ong mga sinangoni tang tata
may tata. Ig tenged ong boat nirang nang
belag ta tama, gapasaran nira mismo tang
silot ang bagay ong nira.

28 Ig tenged indi tanira maliliag ang
mangilala ong Dios, pinabayan na ra
lamang tanira ong mga pagirisipen nirang
anday kointa na, ig ong mga agboaten
nirang belag ta dapat. 29 Gagaeman
tanira tang tanan ang klasi ta anday
sayod, kalainan, katakaban, ig malaway
ig maboling ang bindoatan. Masiado
tanirang malaibegen. Masiado tanirang
mamamatay, mamagigsoay, mamandaya,
ig maski onopa pa tang aggisipen nirang
magboat ta malain ong kapario nira.
Pirming pamagtsismis, 30 ig pamanlangga
ta dengeg tang masig ka taw nira. Mga
kasoay tanira tang Dios. Anday galang nira.
Pamagpalawig ig pamagpambog tang mga
sadili nira. Pamagdilem tanira ta midios
agod magboat ta malain. Indi pamagtoman
ong mga ginikanan nira. 31 Nagimong anday
kointa na tang isip nira, indi mataligan, indi
matakong maggegma, ig andang pisan ay
kate-bek nira. 32 Maski gata-wanan nira
tang tobol tang Dios ang ganing dapat
patayen tang mga taw ang pamagboat ta
maning atan, sigi pa ka enged tanira. Ig
belag lamang ta sia, kondi gangalipay pa
mga may gitaen nirang pagboat pario ta
sia.

2

Mato-lid tang pagosgar tang Dios

1 Animan, maski sinoapa, anday mabal-
ibad mo mga pagosgara ong domang taw
ang ganing malain tang agboaten nira.

† 1:17 1:17 Habacuc 2:4

Tenged ong pagosgar mo ong doma, midio
aggosgaran mo ka tang sadili mo. Tenged
yawang pagosgar, pario ka enged tang mga
malain ang agboaten mo! 2 Gata-wanan ta
ang mato-lid tang pagosgar tang Dios kon-
tra ong mga taw ang pamagboat ta malain.
3 Yawang tawa! Kalaom mo sigoro, malibria
ong pagosgar tang Dios. Aggosgaran mo
tang domang pagboat ta malain, mintras
yawa, pario ra ka ta sia tang agboaten mo.
4 Obin itaben baliwalaen mo tang mo-yang
kaneman ang agpaita tang Dios ong nio!

India matako? Tanandia doro kao-ya,
agoantado, ig mapinasinsiaen pa. Ig ang
tanan asia para lamang magtogata ig ba-
lon mo tang kaboi mo. 5 Piro tenged ong
katetegaten tang kolo mo ig india magto-
gat, agdolangan mo pa tang silot ong nio
mga komabot tang kaldaw ang magosgar
tang Dios. Ong kaldaw ang asi itaen tang
tanan tang mato-lid ang pagorosgaren na.
6 Tenged balten tang Dios tang kada tata
sigon ong mga bindoatan nira. 7 May mga
taw ang pirming pamagprosigir ang pam-
agboat ta mo-ya tenged ang kaliagan nira
Dios tang magdayaw ig magtorol ta dengeg
ong nira, ig gangaliliag ka ang maboi asta
ong tanopa. Tanira oldan ang enged ta
kaboing anday kataposan. 8 Piro may mga
taw ang poros lamang sadili nira tang ag-
gisipen nira. Indi tanira mamagosoy ong
kamatodan, kondi kalainan tang aggosoyon
nira. Itaen nira tang kasisilagen tang Dios
ig mapasaran nira tang silot na. 9 Tenged
ang tanan ang mga taw ang pagboat ta
malain, pinitinsia ig kaliwagan tang ma-
pasaran nira, tokaw-tokaw ang mga Judio,
ig asta ra ka ang mga belag ta Judio. 10 Piro
ang taw ang pagboat ta mo-ya, dayawen,
galangen, ig oldan ta kao-yan, tokaw-tokaw
ang mga Judio, ig asta ra ka ang mga belag
ta Judio. 11 Tenged pario tang pagorosgaren
tang Dios ong tanan ang mga taw.

12 Ang mga belag ta Judio indi gangatako
tang Katobolan tang mga Judio. Piro tani-
rang tanan silotan ong impirno bilang mga
namagkatalak, maski indi ibasi tang Dios
tang pagosgar na ong Katobolan. Mandian
ang mga Judio, tanira tang may Katobolan,
ig ya enged tang gamiten tang Dios ong
pagosgar na ong nira natetenged ong mga
talak nira. 13 Tenged belag tang mga pa-
mamasi lamang tang Katobolan, kondi ang
mga pamagtoman ta sia, yay ang risibien
tang Dios bilang mato-lid. 14 Ang mga be-
lag ta Judio indi gangatako tang Katobolan
tang mga Judio. Piro mga may agboaten
nira sigon ong Katobolan, maski indi gata-
wanan nira sia, maliag yaning ang nem
nirang naogalian yay ang nagsirbing ka-
tobolan nira. 15 Tenged ang agboaten ni-
rang mo-ya pagpaita ang asia ka ong pa-
girisipen nira tang agtotoldok ong Kato-
bolan. Ang konsinsia nira pagpamatod ka
ang asia ong nira tang Katobolan, tenged
teta agbandanan tanira ig teta agdipinsan
tang sadiling kinaisipan nira. 16 Sigon ong
Mo-yang Balitang agtotoldoko, komabot ka
enged tang kaldaw ang si Cristo Jesus pa-
pagosgaren tang Dios ong mga talak ang
agtatalok-talok pa tang mga taw.

Ang mga Judio ig ang Katobolan

17 Mandian, yamong pamaganing ang
yamo Judio, pamagtalig amo ong Katobolan
ig agpambog mi pa tang rilasion mi ong
Dios. 18 Gata-wanan mi ono mga onopa
tang galiliagan tang Dios, ig gaintindian
mi pa ono mga onopa tang tama, tenged
inadalan mi ra tang Katobolan. 19 Ang
kalaom mi, yamo tang mapagantabay ong
mga taw ang indi mangaita, ig yamo pa tang
midio tolok ang mapagtorol ta kayagan ong
mga taw ang gaki-lepan pa tang kinaisipan
nira. 20 Pamaganing amo ono ang yamo
manigtoldok ong mga taw ang polpol ig ong
mga taw ang ba-lo pa lamang pagimpisang
pagadal natetenged ong Dios. Maning ta si
tang kaisip mi tenged ong Katobolan ang
sindol ong nindio tang Dios, ig atan ka
kaman matoman mi tang kinata-wanan ig
kamatodan. 21 Pagtoldok amo ra ong doma,
piro angay indi agtoldokan mi tang mga
sadili mi? Pamagtoldok amo ang indi man-
akaw, piro yamo mismo pamanakaw amo
ka! 22 Pamagtoldok amo ang indi mangom-
babay obin mangonlali, piro yamo mismo
pangombabay amo ka! Gengerepan amo
ta mo-ya ong mga dios-diosan, piro pa-
manakaw amo pa ong mga timplo-timplo
nira! 23 Pamagpambog amo natetenged
ong Katobolan ang narisibi mi ong Dios,
mintras Dios mismo tang agpaeyaken mi
ong pagpangontra mi tang Katobolan ang
asia! 24 Pario tang na-tang ong Kasolatan,

"Tenged ong nindiong mga Judio, ang Dios
agpakalainen tang mga belag ta Judio."*

25 Mga natetenged ong pagpatori mi bi-
lang mga Judio, may data na ka kaman
sia, basta agtomanen mi tang Katobolan.†
Piro mga pamangontra amo ong Katobolan,
maliag yaning pario amo ra ka ong mga
belag ta Judio ang indi gatorian. 26 Ig mga
natetenged ong mga belag ta Judio ang indi
pamagpatori, mga agtomanen nira tang
ga-tang ong Katobolan, sia ibilang tanira
tang Dios ang midio natorian da ka tanira.
27 Animan ang mga belag ta Judio ang indi
pamagpatori, basta agtomanen nira tang
na-tang ong Katobolan, tanira yay ang ma-
magosgar ong nindiong mga Judio. Maski
atan ong nindio tang Katobolan ang sinolat
ig natorian amo pa, osgaran amo pa enged
tenged agkontraen mi tang Katobolan.

28 Tenged ang tatang taw indi maning ang
tanandia Judio tenged lamang may bindoat
ong sinangoni na. Tenged belag lamang
ta sinangoni tang agba-lon mga ong matod
ang pagtori. 29 Ang matod ang Judio yay
ang taw ang bina-lo ra tang nem na asta
ang popotokon na ong tabang tang Ispirito
Santo, ig belag ta natetenged ong naboat
na sigon ong Katobolan ang sinolat. Ang
taw ang maning atan, belag lamang ta taw
tang magdayaw ong nandia kondi ang Dios
mismo.

3

1 Mandian, itaben may mane-ma, "Mga
ong maning ta si, onora lamang tang data
tang pagka-Judio ta ig onopay data tang
pagtori ong yaten?" 2 Ang sabato, "Dorong
enged ang data na ta sia! Tokaw-tokaw,
ong yaten ang mga Judio inintriga tang
mismong mga bitala tang Dios." 3 Mandian,
onopay loan na mga may Judiong indi pam-
agparet ong bitala tang Dios? Asia, maliag
yaning bato ang indi mataligan ta tang Dios
ang tomanen na tang pinangako na? 4 Indi
poidi! Tenged maski ang tanan ang taw
bo-lien, ang Dios mataligan ang enged ong
mga binitala na. Pario tang na-tang ong
Kasolatan,

"Agod ang mga bitala mo ilalaen ang mato-
lid,
Ig mandega mga bandanana ta taw."*

5 Itaben may maganing, "Mo-ya pa mga
magkatalak ita! Tenged mga ikompara ta
tang agboaten ta ang malain ong mga boat
tang Dios, mas itaen da enged don ang
tanandia mato-lid. Animan belag ta tama
ang silotan ita pa nandia!" Maning ta sia
tang pagpilosopo tang doma. 6 Piro indi
sia maimo! Tenged mga ang pagorosgaren
tang Dios belag ta mato-lid, monopa maos-
garan na tang mga taw ong kalibotan?

7 Mandian itaben may magpapilosopo pa
atan ang maning, "Mo-ya pa mga magbo-li
ita! Tenged mga ikompara ta tang pagbo-
li ta ong kamatodan tang Dios, mas itaen
da enged don ang tanandia mataligan, ig
mas dayawen tanandia. Animan belag ta
tama mga osgaran ita pa nandia bilang mga
mapinagtalaken!" 8 Obin itaben may mag-
papilosopo pa ang maning, "Magboat ita ra
lamang ta malain, agod mo-ya tang lom-
boa!" Maning atan ono tang pagtoroldokon
amen sigon ong mga taw ang galiliag ang
manlangga ong yamen. Tanira bagay ang
enged ang sirilotan tang Dios.

*Ang tanan ang taw paririong mapinagta-
laken*

9 Mandian onopa? Itang mga Judio, mas
mo-ya pa bato tang pagkabetang ta ong
pagkabetang tang mga belag ta Judio? Be-
lag! Tenged napamatodan amen da, ang
tanan ang mga taw, maski Judio maski
belag, gagaeman ta kasalanan. 10 Pario tang
na-tang ong Kasolatan ang ganing:

"Anday taw ang mato-lid, maski tanga
tawan.
11 Anday maski sinopa ang osto tang pang-
intindi na ong Dios, ig anday pag-
prosigir ang mailala ong nandia.
12 Ang tanan napabelag da ong matod ang
dalan, ig nagimong anda ray kointa
nira;
Anday pagboat ta mo-ya, maski tanga
tawan."†
13 "Ang mga tetenlan nira pario ong abring
lebengan ang makalpot, tenged

* 2:24 2:24 Isaias 52:5 † 2:25 2:25 Ang kaogalian tang mga Judio ay patorian tang mga ana nirang lali bilang tanda ang tanira mga pinilik tang Dios ig mga manigtoman tang Katobolan. Telekan ka ong Bokabolario, ong "Pagtori."

* 3:4 3:4 Salmo 51:4 † 3:12 3:10-12 Salmo 14:1-3; 53:1-3 ‡ 3:13 3:13 Salmo 5:9

poros panloko tang loloa ong mga
anga nira."‡
"Ang dilak nira madalit, ang midio dalitan
ang ma-kal."§
14 "Poros mga sompang masisit tang loloa
ong mga anga nira."*
15 "Madali tanirang mamatay ta taw.
16 Maski ong aripa tanira paning, paman-
langga ig pamagekel ta kalisedan,
17 ig indi gangatakong magosoy ong dalan
tang kao-yan."†
18 "Andang pisan ay eled nira ong Dios."‡
19 Mandian, gata-wanan ta mga onopay
na-tang ong Katobolan, asia para ka ong
yaten ang mga Judiong sinakep tang Ka-
tobolan. Animan anday maski sinopa ong
yaten ang may ibalibad na, ig ang tanan
ang taw ong kalibotan manabat ang enged
ong Dios tenged ong mga kasalanan nira.
20 Animan andang pisan ay risibien tang
Dios bilang mato-lid mga ong agboaten ta
lamang para magtoman tang Katobolan.
Tenged ang Katobolan ya enged tang sindol
tang Dios agod mata-wanan ta ang map-
inagtalaken ita!

Mono ita pa magimong mato-lid ong pama-dek tang Dios

21 Piro mandian pinatako ra tang Dios ong
yaten mga mono ita pa magimong mato-lid
ong pama-dek na. Magimo itang mato-lid,
belag ta maning ong pagtoman ta ong mga
tobol. Narin pinamatodan tang Katobolan
mismo asta ang sinolat tang mga propita
asing tokaw. 22 Ang Dios, boaten nang mato-
lid tang tanan ang mamagto ong ni Jesu-
Cristo tenged ong pagto nirang asi, maski
Judio maski belag. 23 Tenged ang tanan
ang taw lobot ang enged ang nagkatalak
ig nagkorang ong pama-dek tang Dios ang
dalayawen. 24 Piro ong kaloy na, rinisibi
ita nandia bilang mato-lid da tenged ong
bindoat ni Cristo Jesus para maggawad ong
yaten, ig narin rigalo tang Dios ong yaten.
25 Si Cristo, sindol tang Dios ang bilang
tatang sagda agod tanandia tang mapasar
tang silot ang para ong mga kasalanan ta
asing pinatorok na tang dogo na. Animan
indi ita ra silotan, kondi mapatawad tang
mga talak ta mga magto ita ong nandia.
Maning ta si tang bindoat tang Dios agod
ipaita ang tanandia mato-lid. Tenged asing
tokaw, inagoanta na lamang tang mga talak
tang mga taw ig indi kang lagi sinilotan
na tanira tenged mapinasinsiaen tanan-
dia. 26 Ig mandian ong timpong na, agpaita
na ang mato-lid pa tang pagosgar na ong
pagrisibi na bilang mato-lid da tang mga
pamagto ong ni Jesus.
27 Onora lamang mandian tang mapam-
bog ta? Anda enged! Angay? Tenged
indi ita aggosgaran tang Dios ong mga boat
ta sigon ong Katobolan, kondi ong pagto
ta. 28 Tenged ganing ami, ang taw risi-
bien tang Dios bilang mato-lid tenged ong
pagto na, ig belag ta ong pagtoman na tang
Katobolan. 29 Ang Dios bato, Dios lamang
tang mga Judio? Belag ka bato tanan-
dia ta Dios tang mga belag ta Judio? Ee,
tenged tanandia Dios tang tanan. 30 Tenged
tambilog lamang tang Dios, ig maski Judio
maski belag, risibien na tanira bilang mato-
lid natetenged ong mismong pagto nira.
31 Maliag yaning bato, agpe-lek ta ra tang
Katobolan? Ayaw! Aggilalaen ta ngani tang
matod ang importansia ta sia!

4

Si Abraham binilang ang mato-lid natetenged ong pagto na

1 Isipen ta kang lagi si Abraham, ang
yaten ang kamepet-mepetan. Monopa
tanandia nagimong mato-lid ong pama-
dek tang Dios? 2 Mga tanandia binilang
ang mato-lid natetenged din lamang ong
bindoatan na, poiding ipambog na ra sia.
Piro anda enged ay mapambog na ong
pama-dek tang Dios, 3 tenged ganing tang
Kasolatan, "Si Abraham nagto ong Dios
ig tenged ong pagto na tanandia binilang
ang mato-lid."* 4 Mandian, ang taw ang
pagobra agsolan ka. Ig ang sol nang asi,
indi agbibilang ang rigalo, kondi balet tang
bedlay na. 5 Piro belag ta maning atan
ong Dios. Ang agrisibien na bilang mato-
lid yay ang mga taw ang pamagtalig ong
nandia. Ig agrisibien na tanira natetenged
ong pagto nira, ig indi maning ta ang narin
balet tang kabedlay nira ong pagtoman din
ong Katobolan. 6 Ya kay narin tang maliag

§ 3:13 3:13 Salmo 140:3 * 3:14 3:14 Salmo 10:7 † 3:17 3:15-17 Isaias 59:7-8 ‡ 3:18 3:18 Salmo 36:1 * 4:3 4:3 Genesis 15:6

yaning ni David asing naganing tanandia
ang masoirti tang mga taw ang agrisibien
tang Dios bilang mato-lid da, maski indi
tanira nagpabedlay. Ganing si David,
7 "Masoirti tang mga taw nga ang mga
talak nira pinatawad da ig indi ra
mademdeman tang Dios.
8 Masoirti kaman tang taw nga ang mga
talak na indi ra panabaten tang Dios
ong nandia."†
9 Mandian, ang kaloy ang narin, para
lamang bato ong mga Judio, ang yay ang
mga natorian? Belag! Na para ka ong
mga belag ta Judio, maski indi tanira na-
torian.‡ Ganing ita rang lagi, si Abra-
ham nagto ong Dios, ig tenged ong pagto
na binilang tanandia ang mato-lid. 10 Ig
tanopa na nainabo? Asing indi pa tanandia
gatorian obin asing tapos da? Na nainabo
ba-lo tanandia natorian, ig belag ta asing
natorian da. 11 Tinorian tanandia bilang
pamatod ang kinomit da tang mga talak na
tenged ong pagto na asing indi pa tanandia
gatorian. Animan sia, poiding maning ita
ang si Abraham nagimong tatay tang tanan
ang pamagto ong Dios. Ig tenged ong pagto
nirang asi, agbibilang ka tanirang mato-lid
da, maski indi tanira gatorian. 12 Maning
ka ta si, si Abraham nagimong tatay tang
tanan ang mga natorian ang pamagto ka.
Tenged aggosoyon nira tang pagto tang
kamepet-mepetan ta ang si Abraham ba-lo
tanandia tinorian.

Marisibi ta tang pinangako tang Dios tenged ong pagto ta

13 Nangako tang Dios ong ni Abraham ang
tanandia asta ang mga inampo na, matobli
nira tang kalibotan. Ig ang pangakong asi,
indi sindol tenged ong pagtoman ni Abra-
ham ong Katobolan, kondi tenged tanandia
binilang ang mato-lid tenged ong pagto na.
14 Pabetang ta, mga ang pamagpasakep ong
Katobolan ya lamang tang marisibi tang
pinangako tang Dios, maliag yaning anda
ray gaem tang pangako na. Ig ang pagto ta,
anda kay kointa na. 15 Ang Katobolan ya ray
nagekel tang silot ang ipakabot tang Dios
ong mga taw. Tenged mga anda rin tang
Katobolan, anda ka rin ay napangontra.

16 Animan, ang pangako tang Dios maris-
ibi ta tenged ong pagto ta. Ong maning
atan pagimong rigalo ang sigoradong i-dol
tang Dios ong tanan ang mga inampo ni
Abraham, belag lamang tang mga Judio,
ang yay ang pamagprosigir din ang mag-
toman ong Katobolan, kondi asta ang tanan
ang mga taw may pagto nira ong Dios ang
pario tang pagto ni Abraham. Tenged si
Abraham tang nagimong tatay ta, itang
tanan. 17 Maning ta na tang na-tang ong
Kasolatan, "Bindoata yen ang tatay tang
dorong nasion."§ Animan, si Abraham
tang nagimong tatay ta ong pama-dek tang
Dios ang agtowan na, ang yay ang pagboi
tang mga patay ig ong tatang tobol lamang
pagpaloa tang anda pa. 18 Maski anda ray
kalaom ni Abraham ang magkatinir pa ta
ana nira, nagtalig pa ka enged tanandia
ong pinangako tang Dios. Ig ong maning
ta si, tanandia nagimong tatay tang mga
taw ang magalin ong dorong mga nasion,
sigon ong inaning tang Dios ong nandia
ang, "Ang magimong mga inampo mo ma-
papario ong kayadien tang mga bitokon."*
19 Ong timpong asi mga tang gatos da tang
idad ni Abraham ig gata-wanan nang anda
ray poirsa tang sinangoni na, ig ang katawa
nang si Sara bog. Piro maski maning don,
indi nanlobay tang pagtalig na. 20 Indi
enged tanandia nagdoadoa ong pangako
tang Dios, kondi mas namoirsa tang pagto
na, ig nagdayaw pa tanandia ong Dios,
21 tenged bogos ang enged tang pagtalig
na ang sarang ang boaten tang Dios tang
pinangako na. 22 Animan tenged ong pagto
ni Abraham, rinisibi tanandia tang Dios
bilang mato-lid da. 23 Piro ang na-tang ong
Kasolatan ang "binilang tanandiang mato-
lid"† belag lamang ta natetenged ong ni
Abraham, 24 kondi natetenged ka ong yaten.
Tenged ita, ibilang ita kang mato-lid da
mga magto ita ong Dios ang nagboing oman
ong yaten ang Ginong Jesus. 25 Si Ginong
Jesus tang pinatay tenged ong yaten ang
mga kasalanan, ig tanandia tang binoing

† 4:8 4:7-8 Salmo 32:1-2 ‡ 4:9 4:9 Ang kaogalian tang mga Judio ay patorian tang mga ana nirang lali bilang tanda ang tanira mga pinilik tang Dios ig mga manigtoman tang Katobolan. Telekan ong Bokabolario, ong "Pagtori." § 4:17 4:17 Genesis 17:5 * 4:18 4:18 Genesis 15:5 † 4:23 4:23 Genesis 15:6

oman agod risibien ita ra tang Dios bilang
mato-lid da.

5

Mabalik ita ong Dios

1 Mandian ang rinisibi ita tang Dios bilang
mato-lid da tenged ong pagto ta, maliag
yaning mabalik ita ong nandia ong tabang
ni Ginong Jesu-Cristo. 2 Natetenged kaman
ong ni Cristo ig tenged ong yaten ang pagto
ong nandia, gapasaran ta ra mandian tang
kaloy tang Dios. Ig bogos itang galipay ong
kasigoroan ta ang ma-pen ita ong mabael
ang kadengegan na. 3 Belag lamang ta sia,
galipay ita pa maski ong mga kaliwagan
ta. Tenged gata-wanan ta, ong mga kali-
wagan matako ita mga mono ita pa ma-
magprosigir. 4 Ig mga mamagprosigir ita,
magimong mo-ya tang pagkataw ta. Ig mga
mo-ya tang pagkataw ta, may kasigoroan ta
ang mo-ya ka tang yaten ang parakaboton.
5 Ig indi maimong mapaeyak ita ong kasig-
oroan ta ang na, tenged gapasaran ta ra
tang mabael ang paggegma tang Dios, ang
bogos ang pinakabot na ong yaten asing
sindol na ong yaten tang Ispirito Santo.

6 Tenged asing anday maimo ta para
malibri ita, si Cristo napatay ong tamang-
tamang oras para ong yaten ang mga map-
inagtalaken. 7 Maliwag ang maita ta taw
ang magbolontad tang kaboi na para ong
tatang taw ang mato-lid--piro poiding may
mangas ang papatay para ong tatang taw
ang mo-ya. 8 Piro si Cristo nagbolontad
tang kaboi na para ong yaten asing map-
inagtalaken ita pa, ig don pinaita tang Dios
mga monopa tang paggegma na ong yaten.
9 Ig mandian ang rinisibi ita nandia bilang
mato-lid da tenged ong dogo ni Cristo, mas
gasigoro ita ra enged ang malibri ita ong
silot ang ipakabot tang Dios ong kalibotan.
10 Asing tokaw, kasoay ita tang Dios, piro
mandian binalik ita nandia ong sadili na
tenged ong kamatayen tang Ana na. Ig
mandian ang mga tangay ita ra nandia,
sigorado ra enged ang indi ita silotan na,
tenged gaboi si tang Ana na. 11 Belag lamang
ta sia. Pisan itang gangalipay ong pagiga-
pen ta ong Dios ang gapasaran ta tenged
ong bindoat tang yaten ang Ginong Jesu-
Cristo. Tenged kaman ong bindoat na,
rinisibi ita ra tang Dios bilang mga tangay
na.

Si Cristo ig si Adan

12 Animan mandian, ang kasalanan na-
led tarin ong kalibotan tenged ong bindoat
tang tanga tawan, ang yay si Adan. Ig ang
talak nang asi, yay ang nagekel ong yaten
ta kamatayen. Yay siang kiminabot tang
kamatayen ong tanan ang mga taw, tenged
ang tanan ang mga taw namagkatalak.
13 Tenged ba-lo sindol tang Dios tang Kato-
bolan na ong mga taw, nagkatalak dang lagi
tanira. Anda lamay agpapanabaten ong
kasalanan mintras anda pa tang Katobolan.
14 Piro maski anda pa tang Katobolan, tani-
rang tanan nangapatay, impisa ong timpo
ni Adan asta ong timpo ni Moises, maski
anday tobol ang mismong kinontra nira
pario tang bindoat ni Adan. Mandian, ang
Adan ang na, midio kanino lamang tang
tatang taw ang komabot pa, ang yay si
Cristo. 15 Piro belag ta pario tang doroang
taw ang narin, tenged ang kaloy ang pinaita
tang Dios sobra pa ong talak ang bindoat ni
Adan. Matod kaman, ang pagpangontra ni
Adan nagated ta kamatayen ong tanan ang
taw. Piro mas mabael pa enged tang kaloy
tang Dios, ig ang kapatawaden ang agto-dol
na bilang rigalo kakabot ong doro kang mga
taw tenged ong bindoat tang tanga tawan
lamang, ang yay si Jesu-Cristo. 16 Omaneno,
ang rigalo tang Dios parti ong nainabo
natetenged ong talak ni Adan. Inosgaran
si Adan asing nagkatalak tanandia, ig yay
ang nagekel ta silot ong mga taw. Piro
tenged ong bindoat ni Cristo, itang mga
taw mapatawad ig mabilang ang mato-lid,
maski yadi ra tang mga talak ta. 17 Matod
kaman. Tenged ong talak tang tanga tawan
ang si Adan, ang tanan ang taw gasakepan
tang kamatayen. Piro mas makagagaem pa
enged tang bindoat tang tanga tawan ang
si Jesu-Cristo. Tenged ong nandia, ang mga
taw pisan ang aloyan ig risibien tang Dios
bilang mato-lid. Animan tanira bogos ang
maboi ang anday kataposan.

18 Animan, inita ta ang tenged ong ta-
lak tang tanga tawan, ang tanan ang taw
sinintinsian ang silotan. Ig maning ka
ta si, tenged ong bindoat ang mato-lid
tang tanga tawan, risibien tang Dios bi-
lang mato-lid tang tanan ang mamagto ong
nandia, ig oldan ta kaboing anday kata-
posan. 19 Tenged ong tanga tawan ang

indi nagtoman ong Dios, dorong nagimong
mapinagtalaken. Maning ka ta si, tenged
ong tanga tawan ang nagtoman ong Dios,
dorong nagimong mato-lid.
20 Ang Katobolan sindol tang Dios agod
mas itaen pa enged tang talak. Piro maski
nandoro kaman tang talak, mas nandoro pa
ka enged tang kaloy tang Dios. 21 Animan,
maski ang talak paggaem ig pagekel ta ka-
matayen asing tokaw, mandian ang kaloy
tang Dios ya ray paggaem ong yaten. Asia
risibien ita nandia bilang mato-lid da agod
maboi ita ang anday kataposan, salamat
ong yaten ang Ginong Jesu-Cristo.

6

Bina-lo ra tang kaboi ta

1 Animan mandian onopay maning
ta? Magpadayon ita ra lamang bato ang
magkatalak, agod mandolang pa tang kaloy
tang Dios ong yaten? 2 Indi poidi! Mono
ita pa magpadayon ang magkatalak? Mga
natetenged ong kasalanan, midio mga
patay ita ra ig anda ray labet na ong
yaten! 3 Indi pa gata-wanan mi na? Itang
tanan ang nagpaboniag para ipaita ang
nagpasakep ita ong ni Cristo Jesus, ginapil
ita ka ong kamatayen na. 4 Animan, ang
pagboniag ong yaten pagpaita ang napatay
ita ra ig limbeng ang aroman ni Cristo,
agod mangaboi ita sing moman ong ba-
long kaboi, pario tang nainabo ong ni
Cristo asing tanandia binoing oman ong
makabebereng ang gaem tang Dios ang
Tatay.
5 Ig mga na-pen ita ra ong ni Cristo ong
kamatayen na ong maning ta sia, sigo-
rado enged ang ma-pen ita ka ong pagaboi
nang moman. 6 Gata-wanan ta ang dat-
ing pagkataw ta midio linansang dang aro-
man ni Cristo ong kros agod mapatay tang
sadili ta ang mapinagtalaken, ig indi ita
ra magsirbi ong kasalanan. 7 Tenged mga
ang tatang taw patay da, libri ra tanandia
ong gaem tang kasalanan. 8 Piro pagparet
ita ang maboi ita ang aroman ni Cristo,
pario tang napatay ita ka ang aroman na.
9 Tenged gata-wanan tang si Cristo binoing
oman. Animan indi ra poiding mapatay
tanandiang oman. Ang kamatayen anda
ray gaem na ong nandia. 10 Asing nap-
atay tanandia agod pirdien tang kasalanan,
minta lamang sia ig indi ra maoman. Piro
gaboi tanandia mandian ig ang kaboi na
mismo para ong Dios. 11 Animan yamo,
bilang mga na-pen da ong ni Cristo Jesus,
dapat ibilang mi tang sadili mi ang patay da
ka mga para ong kasalanan, piro boi si para
ong Dios.
12 Indi ra papaggaemen mi tang kasalanan
ong mga sinangoni ming asiang mapatay
lamang, agod indi amo ra magsirbi ong
anday sasayod ang mga kaliliagan tang
sadili mi. 13 Ig indi gamiten mi tang maski
onopang parti tang sinangoni mi ong pag-
boat ta malain. Ang boaten mi, mag-
pasakep amo ong Dios bilang mga nap-
atay ig binoing oman, ig yintriga mi ong
Dios tang bilog ang sinangoni mi, agod
gamiten na ong pagboat ta mato-lid. 14 Ang
kasalanan indi ra poiding maggaem ong
nindio. Tenged indi ita ra gasakepan tang
Katobolan, kondi gasakepan ita tang kaloy
tang Dios.

Mga torobolon tang Dios

15 Mandian, tenged indi ita ra gasakepan
tang adalem tang Katobolan, kondi ong
kaloy tang Dios, monopa bato? Magpa-
dayon itang magkatalak? Indi maimo!
16 Gata-wanan mi, mga nagpasakep amo
maski ong ninopa agod magtoman ong nira
bilang tatang torobolon, torobolon amo ra
enged nira! Pabetang ta, mga kasalanan
tang agsirbian mi, ang borak ta sia ka-
matayen ang anday kataposan. Piro mga
pamagtoman amo ong Dios agod tanandia
tang agsirbian mi ang borak ta sia, yamoy
magimong mato-lid. 17 Asing tokaw, pa-
magsirbi amo ka kaman ong kasalanan.
Piro salamat ong Dios, mandian bogos
amo rang pamagtoman ong kamatodan ang
sinoldok ong nindio. 18 Linibri amo ra tang
Dios ong gaem tang kasalanan, ig man-
dian pamagsirbi amo ra ong kato-lidan.
19 Ginamitong alimbawa tang torobolon,
agod mas madaling maintindian mi tang
maliagong yaning. Asing tokaw, midio
nagpatorobolon amo ong kasalanan, ig gi-
namit mi tang sinangoni mi ong pagboat ta
anday sayod ang pabael ang pabael. Piro

* 6:19 6:19 "agod malimpio tang kaboi mi." Poidi kang maliag yaning: agod magimo among sagradong mga sinakepan tang Dios

mandian, dapat yintriga mi ra tang sadili
mi bilang torobolon ong kato-lidan, agod
malimpio tang kaboi mi.*
20 Asing tokaw ang pamagsirbi amo pa
ong kasalanan, midio libri amo ka kaman
ong tanan ang tobol ang kaministiran ang
tomanen ong kaboing mato-lid. 21 Piro
onopa lamay nakomit mi ong pangaboi
ming asi ang agkakaeyak mi mandian? Ang
paningan lamang ta si kamatayen ang an-
day kataposan. 22 Piro mandian linibri amo
ra ong gaem tang kasalanan agod mag-
imong mga torobolon tang Dios, ig ang
gakomit mi tarin yay ang limpiong kaboi. Ig
mga linimpio amo ra ngani,† maliag yaning
maboi amo ang anday kataposan. 23 Tenged
kamatayen tang balet tang kasalanan, piro
kaboing anday kataposan tang irigalo tang
Dios ong mga taw ang na-pen da ong ni
Cristo Jesus ang yaten ang Gino.

7

Indi ita ra gasakepan tang Katobolan

1 Mga logod, may gata-wanan mi
natetenged ong li. Animan sigorado, gata-
wanan mi ka, ang tatang taw gasakepan
tang li mintras lamang gaboi tanandia.
2 Pario ta tatang babay ang may katawa
na. Sigon ong Katobolan, ang babay indi
poiding magigbelag ong katawa na mintras
gaboi tanandia. Piro mga ang katawa
na patay da, libri ra tanandia ong mga
toromanen ta magkatawa. 3 Animan, mga
magigimbeng tanandia ong domang lali
mintras boi pa tang katawa na, maning
ta ang pangonlali tanandia. Piro mga ang
katawa na patay da, oman nagpakatawa
tanandia ong doma, anday tobol ang
kinontra na, ig indi maning ang tanandia
pangonlali.
4 Maning ka ta si, mga logod, asing nag-
paboniag amo, midio napatay amo ra kang
aroman ni Cristo, ig don amo linibri ong
gaem tang Katobolan. Animan libri amo
ra mandian ang magpasakep ong doma,
ang yay ang Cristong binoing oman ong
kamatayen. Ig yamo, binoi amo ka agod
mamorak ta mga boat ang mo-ya para ong
Dios.
5 Asing tokaw, pangaboi ita sigon ong
dating pagkataw ta ang mapinagtalaken.
Ig ang mga sadiling kaliliagan tang anday
sasayod ang pinoaw pa tang Katobolan,
yay ang nagekel ong yaten ang magboat
ta mga bagay ang agbawalen mismo tang
Katobolan ig sirilotan ta kamatayen. 6 Piro
mandian tenged napatay ita rang aroman
ni Cristo, indi ita ra gasakepan tang Ka-
tobolan, ang yay ang dating pagpriso ong
yaten. Animan pamagsirbi ita ra mandian
ong Dios sigon ong ba-long pangaboi ang
agtotoldok tang Ispirito Santo, ig belag da
ta sigon ong dating mga toromanen ang
sinolat ong Katobolan.

Ang Katobolan ig ang kasalanan

7 Oman onora mandian ay maning ta?
Anday sayod bato tang Katobolan? Be-
lag! Tenged mga anda pa tang Kato-
bolan, indi ka nata-wanano mga onopa
tang kasalanan. Alimbawa, mga indi na-
tang ong Katobolan ang "India maibeg,"*
indi nata-wanano mga onopa tang mag-
imong milibegen. 8 Piro tenged ong to-
bol ang asi, midio napoaw tang isipo ang
maibeg ig mas bindoato pa ka enged, maski
agbawalen sia tang Katobolan. Animan
mga anda tang Katobolan, ang kasalanan
midio anda kay gaem na ong yen. 9 Asing
tokaw, pangaboio ang midio indio gatako ta
Katobolan. Piro asing pagatakō tang tobol
ang asi, napoaw ang lagi tang kasalanano,
10 ig dono sinintinsian ta kamatayen. Ani-
man ang mga tobol ang sindol agod mag-
torol din ta kaboi, ya ray nagekel ong yen
ta kamatayen. 11 Tenged ang Katobolan, yay
ang ginamit tang kasalanan agod lokono, ig
ong maning don yay ang kinamatayo.
12 Animan mandian, ang Katobolan
sagrado. Ig ang kada toromanen na
sagrado, mato-lid, ig mo-ya. 13 Maliag
yaning bato, ang tatang bagay ang mo-
ya, ya pala tang nagekel ta kamatayen ong
yen? Belag ang enged! Yo, sinintinsiano
ta kamatayen tenged ong kasalanano. Ig
don itaen ta mga monora enged ka anday
sayod tang kasalanan, tenged ginamit na
tang Katobolan ang mo-ya agod masilotano
ta kamatayen. Animan ong tabang tang

† 6:22 6:22 "mga linimpio amo ra ngani." Poidi kang maliag yaning: mga bindoat amo rang mga sagradong sinakepan tang Dios
* 7:7 7:7 Exodo 20:17

Katobolan mas gitaen ta mga monopa ka
anday sayod tang kasalanan.

Gaboato tang indi galiliaganong boaten

14 Gata-wanan ta, ang Katobolan mo-
ya para ong mga ispirito ta. Piro yo,
taw ka lamang, ig ang sinangonio midio
torobolon ang sigi pa tang pagsirbi na ong
kasalanan. 15 Indi maintindiano tang sadilio
ong agboateno. Tenged ang mo-yang
galiliaganong boaten indi ka agboateno.
Piro ang mga bagay ang indi galiliaganong
boaten, yay ang gaboato. 16 Mandian mga
indio maliliag ong mga agboateno, maliag
yaning agpaoyono ang tama ka kaman tang
agganing tang Katobolan. 17 Animan, midio
belag ta yo tang pagboat ta anday sayod,
kondi ang kasalanan ang tarin ong yen.
18 Gata-wananong anday mo-yang bagay
ang tarin ong yen, mga natetenged ong
kaliliagan tang yen ang sadili. Tenged
galiliago ka rin ang magboat ta mo-ya, kaso
lamang indi maboato. 19 Animan, ang mo-
yang galiliaganong boaten indi maboato,
piro ang malain ang indio galiliag ang
boateno, yay ang gaboato. 20 Mandian, mga
agboateno tang indi galiliaganong boaten,
narin pagpamatod lamang ang belag da ta
yo mismo tang pagboat ta na, kondi ang
kasalanan ang tarin ong yen.

21 Maning ta na tang gitaeno ong sadilio.
Mga galiliago ang magboat ta mo-ya, tarin
dang lagi ong yen tang kasalanan ang
pagtobol ong yen ang magboat ta malain.
22 Tenged mga ong isipo, galipayo ta mo-
ya ong Katobolan tang Dios. 23 Piro parti
tang pagtobol tani ong yen ang sadili. Ang
narin midio parti sing katobolan ang pan-
gontra ong Katobolan ang galiliagan tang
isipo. Ang sadilio midio agprison tang
kasalanano. 24 Kailō ka! Sinora lamang tang
mapaglibri ong yen ong sadiliong na ang
pagekel ong yen ong kamatayen? 25 Anday
doma kondi ang Dios ong tabang tang yaten
ang Ginong Jesu-Cristo! Salamat ong Dios!

Maning ta na ka kaman tang yen ang
pagkabetang: Ong isipo galiliagong mag-
toman ong Katobolan tang Dios, piro ong
sadiling kaliliaganong anday sasayod midio
pagsirbio pa ong kasalanan.

8

Ang pangaboi sigon ong Ispirito Santo

1 Mandian, itang tanan ang na-pen da
ong ni Cristo Jesus, indi ita ra osgaran tang
Dios ang dapat silotan ita. 2 Tenged kaman
ong pagiga-pen ta ong ni Cristo Jesus, ang
Ispiritong pagtorol ta kaboi ya ray ang
paggaem ong yaten, ig ya kay ang paglibri
ong yaten ong gaem tang kasalanan ig ka-
matayen. 3 Ang Katobolan indi mapaglibri
ong yaten tenged itang mga taw malolobay,
ig indi enged matoman ta tang Katobolan
agod malibri ita. Piro bindoat tang Dios
tang indi maboat tang Katobolan. Sinobol
na tang sadiling Ana na ang nagsinango-
ning taw pario ong yaten ang mapinagta-
laken, agod tanandia tang magimong sagda
ig mapasar tang silot ang para ong yaten
ang mga kasalanan. Ig ong pagkataw nang
mismo, inosgaran tang Dios tang kasalanan
ang yay ang paggaem ong yaten ang mga
mapinagtalaken.* 4 Bindoat na tang tanan
ang asia agod ang kato-lidan ang kaministi-
ran ang boaten sigon ong Katobolan bogos
ang tomanen ong yaten, itang pamangaboi
ra sigon ong kaliliagan tang Ispirito ig be-
lag ta sigon ong sadiling kaliliagan ta ang
anday sayod.†

5 Ang taw ang pangaboi sigon ong sadili
na, aggintindien na lamang tang sadil-
ing mga galiliagan na. Piro ang taw ang
pangaboi sigon ong Ispirito Santo, ang ag-
gintindien na yay ang mga galiliagan tang
Ispirito Santo. 6 Ang taw ang pagintindi
tang sadiling kaliliagan na, ang kaboton
na kamatayen ang anday kataposan. Piro
ang taw ang pagintindi ong kaliliagan tang
Ispirito Santo, yay ang magkatinir ta kao-
yan ig kaboing anday kataposan. 7 Ang taw
ang pirming pagisip ong sadiling kaliliagan
na, pangontra ra ong Dios. Indi tanandia
pagtoman ong mga tobol tang Dios ig indi
ngani matoman na. 8 Ang mga pangaboi
kaman sigon ong sadiling kaliliagan nira,

* 8:3 8:3 "Ig ong pagkataw nang mismo, inosgaran tang Dios tang kasalanan." Ang mga bitalang na poidi kang ila-ted ong Agutaynen ang maning ta na: "Ig ong maning ta si, kinomit tang Dios tang gaem tang kasalanan." † 8:4 8:4 Ang birsikolong na poidi kang ila-ted ang maning ta na: Bindoat na tang tanan ang asia agod bogos ang maboat ta tang kato-lidan sigon ong Katobolan, tenged pamangaboi ita ra sigon ong kaliliagan tang Ispirito ig belag ta sigon ong sadiling kaliliagan ta ang anday sayod.

indi enged mapagtorol ta kalipayan ong
Dios.
9 Piro yamo, indi amo ra pangaboi sigon
ong sadiling kaliliagan mi kondi sigon ong
Ispirito, mga matod ka kaman ang gistar
ong nindio tang Ispirito tang Dios. Ig
mga ang Ispirito ni Cristo anda ong tatang
taw, tanandia belag ka ta ong ni Cristo.
10 Piro tenged ang si Cristo asia ong nindio,
maski mapatay tang sinangoni mi tenged
ong kasalanan, maboi pa ka enged tang
mga ispirito mi tenged rinisibi amo tang
Dios bilang mato-lid da. 11 Ang Dios tang
nagboing oman ong ni Jesu-Cristo. Animan
mga gistar ong nindio tang Ispirito tang
Dios, indi maimong indi boien na tang mga
sinangoni ming gangapatay. Boaten tang
Dios narin ong tabang tang Ispirito na ang
gistar ong nindio.
12 Animan, mga logod, may otang ta ang
nem, piro sia belag ta otang ong mga sadili
ta. Animan indi ita ra mangaboi sigon ong
sadiling kaliliagan ta. 13 Tenged mapatay
amo enged mga mangaboi amo sigon ong
sadiling kaliliagan mi. Piro mga ong tabang
tang Ispirito Santo lipaten mi tang mga
malain ang agboaten tang mga sinangoni
mi, asia maboi among anday kataposan.
14 Tenged ang tanan ang taw ang agtoldokan
tang Ispirito tang Dios, yay ang mga ana
tang Dios. 15 Tenged ang Ispirito ang sindol
tang Dios ong nindio indi pagkirepen ong
nindio agod meled amo si. Ayaw! Tanandia
tang nagekel ong nindio ang magimong
mga ana tang Dios, agod poidi amo rang
gomoy ong nandia ang maning "Tatay!
Tatayo!" 16 Ang Ispirito Santo mismo, aro-
man tang yaten ang mga ispirito, yay ang
pagpamatod ang mga ana ita kaman tang
Dios. 17 Ig tenged mga ana ita ra tang Dios,
maliag yaning mga manonobli ita tang mga
bagay ang natagana tang Dios para ong
yaten. Mga manonobli ita ka kaman ang
aroman ni Cristo. Tenged mga paliwagan
ita ang aroman ni Cristo, komabot tang
kaldaw ang padengegan ita kang aroman
na.

Ang kambengan tang parakaboton

18 Mga ong yen lamang, ang mga kali-
wagan ang gapasaran ta mandian, an-
day bali mga ikompara ta ong mabael
ang kadengegan ang magimong yaten ong
parakaboton. 19 Asta ang tanan ang mga
bagay ang bindoat tang Dios ong kalib-
otan, gangalangkag dang pamagelat ong
oras ang ipaita tang Dios mga sinopa tang
mga ana na. 20 Tenged ang tanan ang
bindoat ong kalibotan midio agsagangen pa
ig indi pa gakabot ong dapat ang kaboton
nira. Belag ta maning ang kaliliagan nira
si, kondi yay ang plano tang Dios. Piro
maski maning don, may masinlong parak-
aboton tang kalibotan, 21 tenged komabot
tang kaldaw ang indi ra maronot-ronot
tang mga bindoat tang Dios, kondi magi-
mong aroman tang mga ana tang Dios ang
mangalibri ong kamatayen ig ma-pen ong
kambeng-ambengan ang kalibrian. 22 Gata-
wanan ta, asta mandian ang tanan ang mga
bindoat tang Dios midio pamansiaroroy
pa, pario ong tatang babay ang pangana
ra. 23 Ig belag lamang ta tanira! Asta
itang nangarisibi tang Ispirito Santo, ang
yay ang tokaw ang agto-dol tang Dios ong
yaten. Gangalangkag ita ra ka mintras
agpakaboton ta tang kaldaw ang risibien ita
ra enged tang Dios bilang mga ana na, ig
pa-letan na tang mga sinangoni ta ang na.
24 Mimpisa asing linibri ita, agpakaboton ta
lamang ang makomplito tang bagay ang na.
Mandian, indi ita maning ang agpakaboton
ta tang tatang bagay mga narisibi ta ra sia.
Tenged sinopa tang magpakabot pa mga
narisibi na ra? 25 Piro mga agpakaboton
ta tang indi pa garisibi ta, bogos itang
mamagprosigir ang magelat.

26 Ig agtabangan ita pa tang Ispirito Santo
ong kalolobayen ta. Alimbawa, maski indi
ita matakong mangadi ta osto, ang Ispir-
ito Santo yay pagpakiloy ong Dios para
ong yaten ong mga i-yak ang inding pisan
mabogawas ta. 27 Ig ang Dios, aggosisaen
na tang ga-tang ong mga popotokon ta ig
gaintindi na mga onopay maliag yaning
tang agbibitala tang Ispirito Santo, tenged
ang Ispirito Santo pagpakiloy para ong mga
sinakepan tang Dios ig sigon ka ong kaliliagan tang Dios.

28 Gata-wanan ta, ong tanan ang gan-
gainabo, may agboaten tang Dios para ong
ikakao-ya tang mga pamaggegma ong nan-
dia, ang yay ang mga ginoyan na sigon
ong plano na. 29 Tenged asing tokaw pang
lagi, gata-wanan da tang Dios mga sinopa

tang magimong mga ana na. Ig pinlano na
rang lagi ang tanira magimong pario ong
Ana nang si Jesus, agod si Jesus magimong
kakan ong dorong mamaglogod. 30 Animan
ang mga taw ang pinilik na rang lagi asing
tokaw, ginoyan nang magimong mga ana
na. Ig ang mga ginoyan na, rinisibi na ra
bilang mga mato-lid da. Ig ang mga rinisibi
na ra, sindolan na pa enged ta mabael ang
kadengegan.

Ang gegma tang Dios

31 Mandian, onopa pay maning ta
natetenged ong mga bagay ang na? Ang
Dios panabang ong yaten. Mga maning
don, sinopa enged tang mapangontra ong
yaten? 32 Mismo ang Ana na indi inispot
na, kondi inintriga na agod mapatay para
ong yaten ang tanan. Ig komo sindol na
tang Ana na, indi maimong indi i-dol na
asta ang tanan ang kaministiran ta. 33 Anda
enged ay mapagdimanda ong yaten ong
talongan tang Dios, itang mga pinilik na.
Dios mismo tang pagrisibi ong yaten bilang
mga mato-lid da! 34 Anda kay mapaganing
ang ita sirilotan, tenged si Cristo Jesus
mismo tang sinilotan ig napatay para ong
yaten. Belag lamang ta sia, kondi binoi pa
tanandia, pinakarong ong to tang Dios, ig
don da pagpakiloy para ong yaten. 35 Anda
enged ay mapagpabelag ong yaten ong
gegma ni Cristo. Maski panaw ita ong
mga kapinitinsian, mga kalisedan, mga
kaliwagan. Maski letem ita, maski pobri
ang anda ray pangabel ta, maski ga-tang
ita ong karisgoan, maski patayen ita pa.
36 Pario tang na-tang ong Kasolatan,

"Tenged ong pagto amen ong nio, ga-
betang aming pirmi ong karisgoan
ang patayen ami tang mga taw.
Midio ami kaman mga karnirong
paratayen."‡

37 Piro maski pa maning ta si tang talon-
gaen ta, mamandeg ita ka enged ong ta-
bang ni Cristo, ang yay ang paggegma ong
yaten. 38 Sigoradō ang anday mapagpabelag
ong yaten ong gegma tang Dios--ang kaboi
obin ang kamatayen, ang mga anghil obin
dimonio,§ ang gainabo mandian obin ang
mainabo ong parakaboton, ang mga may
gaem, 39 ang mga atan ong dibabaw obin
ong idalem tang tanek, obin maski onopa
pang mga bagay ang bindoat tang Dios.
Anda enged ay mapagpabelag ong yaten
ong gegma tang Dios ang gapasaran ta ong
pagiga-pen ta ong ni Cristo Jesus ang yaten
ang Gino.

9

Ang pagpilik tang Dios ong mga Judio

1 Mandian may ibego pa ong nindio
ong talongan ni Cristo, ig indio pagbo-
li. Pa-dek tang Ispirito Santo, limpio tang
konsinsiao ong agganingong na: 2 Belag
lamang ta ge-ley tang kapopongaweno ig
indi malobot-lobot tang kasisintiren tang
popotokono 3 tenged ong mga kasimanoao
ig mga kadogō. Mga maimo lamang, mas
galiliago pang yo ra lamang tang silotan
tang Dios ig ipalbag ong ni Cristo asta
ong tanopa para lamang mangalibri tanira.
4 Tanira mga Israelita mismo, ig agkabigen
tang Dios ang mga ana na. Pinaita na
ong nira tang kayag-ayagan ang prisinsia
na. May mga inigoan ang bindoat tang
Dios ong nira. Ig sindol ka ong nira tang
Katobolan. Sinoldokan na tanira tang os-
tong pagsimba ong nandia, ig may mga
pinangako na ong nira. 5 Tanira nagalin ong
dogo tang mga garalangen ang kamepet-
mepetan ta, ig ong dogo ka nira nagalin
si Cristo asing tanandia nagimong taw.
Tanandia tang Dios ang makagagaem ong
tanan ig dalayawen asta tanopa! Matod ka
kaman.

6 Piro maski indi nabilang ong pinilik
tang Dios tang tanan ang mga Israelita, asia
belag ta maliag yaning ang indi nagtoman
tang Dios ong mga binitala na. 7 Belag ka
tang tanan ang inampo ni Abraham tang
binilang ang mga ana na enged. Narin
tang inaning tang Dios, "Ang mga nagalin
lamang ong ni Isaac tang ilalaen ang in-
ampo mo."* 8 Maliag yaning, belag tang
tanan ang inampo ni Abraham agbibilang
ang mga ana tang Dios, kondi ang mga
pinangana lamang sigon ong pinangako na
ong ni Abraham, yay ang ilalaen ang mga

‡ 8:36 8:36 Salmo 44:22 § 8:38 8:38 Ang "dimonio" tarin, mga ong bitalang Grigo, yay ang "pangolokolo" obin "prinsipi." Gapil tarin tang mga pangolokolo ong mga dimonio. * 9:7 9:7 Genesis 21:12

ana na.† 9 Tenged asing nangako tang Dios
ong ni Abraham, maning ta na tang inaning
na: "Magbaliko tarin ong domaton ang
takon, ig si Sara mangana ta tatang lali."‡
10 Ig belag lamang ta sia. Nagimong mas
mayag pa ong nainabo ong doroang ana
ni Rebeca ong kamepet-mepetan ta ang si
Isaac. 11 Don pinaita tang Dios ang sigon
ong sadiling plano na tang pagpamilik na,
ig belag lamang ta sigon ong boat ta taw.
Tenged ba-lo pinangana ni Rebeca tang
kambal ang asi, ig ba-lo tanira naboat ta
mo-ya obin malain, 12 minaning dang lagi
tang Dios ong ni Rebeca ang ganing, "Ang
aka magsirbi ong ari na."§ 13 Pario tang na-
tang ong Kasolatan, "Ginegmano si Jacob,
piro indio naliag ong ni Esau."*
14 Animan onoray maning ta? Maning
ita bato ang belag ta mato-lid tang boat
tang Dios? Indi poidi. 15 Tenged maning
ta na tang inaning tang Dios ong ni Moises
asing tokaw, "Aloyano tang galiliaganong
aloyan, ig ate-bekano tang galiliaganong
ate-bekan."† 16 Animan ang bindision tang
Dios belag ta sigon ong kaliliagan obin ong
boat ta taw, kondi sigon lamang ong kate-
bek tang Dios. 17 Pario ka tang inaning tang
Dios ong ni Faraon ang adi tang Ehipto
asing tokaw sigon ong Kasolatan. Ganing
tang Dios, "Bindoata yen ang adi, agod ong
boateno ang kontra ong nio, ipaitao tang
gaemo, ig ang arano ilalaen tang tanan ang
taw ong bilog ang kalibotan."‡ 18 Animan
gate-bekan tang Dios tang galiliagan nang
ate-bekan, ig agpategaten na tang mga kolo
tang mga taw ang galiliagan nang papagte-
gaten.

Ang kasisilagen tang Dios ig ang kaloy na

19 Itaben may maganing ong yen, "An-
gay basolon ita pa tang Dios mintras itang
tanan gaekelan na lamang ong sadiling
kaliliagan na?" 20 Maning ta na tang
masabato: Yawang tawa! Sinoapa en-
ged ang masabat ta maning atan ong
Dios? Mga bindoatan ita lamang tang Dios.
Mono ita pa mapagriklamo ong nandia an-
gay bindoat ita nandiang maning ta na?
21 Pario tang manigboat ta oron. Pagosto
lamang tanandia mga onopay galiliagan
nang boaten. Ig ong pariong lagnang ang
aggamiten na, poidi tanandiang magboat ta
tatang oron ang maralen ig ang tata kang
baraton lamang. Kaman?
22 Animan anday masabat ta ong Dios.
Tenged maski galiliag tanandiang mag-
paita tang gaem na ig kasisilagen na ong
mga mapinagtalaken, nagagoanta pa en-
ged tanandia ong mga taw ang dapat da
rin ang patayen ig silotan ong impirno.
23 Maning ta sia tang bindoat na agod ang
makabebereng ang dengeg na ipaita na ong
mga taw ang ate-bekan na, ang yay ang mga
sinimpan na rang lagi asing tokaw pa ang
ma-pen ong kadengegan na ong langit. 24 Ig
ita yay ang mga taw ang asiang ginoyan na,
belag lamang tang magalin ong mga Judio
kondi asta ra ka ong mga belag ta Judio.
25 Tenged maning ta na tang inaning tang
Dios don ong sinolat ni Oseas,

"Ang mga taw ang dating belag ta yen,
kabigeno ra mandian ang yen ang
banoa.
Ig ang indi aggegmano asing tokaw, geg-
mano ra mandian."§

26 "Ig ong mismong logar ang inaningano
ong mga taw ang, 'Yamo, belag amo
ta yen ang banoa.'
Don da tanira goyan ang mga ana tang Dios
ang boi."*

27 Sia ya kay ang pinatako ni Isaias
natetenged ong mga Israelita asing tanan-
dia minaning: "Ang kadodoron tang in-
ampo ni Israel, maski magimong pario
tang kenay ong baybay, ge-ley lamang tang
mangalibri. 28 Tenged alenget dang magos-
gar tang Dios ong mga taw ong kalibotan, ig
maelet tang pagorosgaren na."† 29 Pario ka
tang inaning ni Isaias,

† 9:8 9:8 Ang mga ana ni Abraham doroa. Ang ana nang si Esau pinangana tang torobolon na ang si Agar. Ig ang ana nang si Isaac pinangana tang katawa nang si Sara, sigon ong pinangako tang Dios. Animan ang mga inampo da Abraham may Sara, ya lamay aggilalaen ang mga ana tang Dios. Mabasa ta tang istoria natetenged ong doroang ana ni Abraham ong Genesis 16:1-16 ig 21:1-21. ‡ 9:9 9:9 Genesis 18:10. § 9:12 9:12 Genesis 25:23 * 9:13 9:13 Malakias 1:2-3 † 9:15 9:15 Exodo 33:19 ‡ 9:17 9:17 Exodo 9:16 § 9:25 9:25 Oseas 2:23 * 9:26 9:26 Oseas 1:10. "Dios ang boi" tang goy tang mga Israelita ong Dios ang Makakagaem, tenged tanandia matod ang boi, ig belag ta pario ong mga dios-diosan tang domang mga nasion, ang boat-boat lamang ta taw. † 9:28 9:27-28 Isaias 10:22-23

"Mga ang Ampoan tang Makagagaem indi
nagbo-wan ta pirapang manonobli
ong yaten, itang tanan ang mga
Israelita nangalipat ka rin, pario
tang nainabo ong mga taw don ong
Sodoma ig Gomorra."‡

Ang mga Judio ig ang Mo-yang Balita

30 Animan onoray maning ta? Ang mga
belag ta Judio ang indi namagprosigir ang
magimong mato-lid, yay ang binilang tang
Dios ang mato-lid tenged ong pagto nira
ong ni Cristo. 31 Piro ang mga Israelita
ang namagprosigir din ang magtoman ong
Katobolan agod magimong mato-lid ong
pama-dek tang Dios indi nakabot nira.
32 Angay indi? Tenged imbis ang magto
ong ni Jesu-Cristo, namagtalig tanira ong
sadiling boat nira ong pagtoman tang Kato-
bolan. Midio nangadagpa tanira ong tatang
mabael ang bato, 33 ang yay ang inaning ong
Kasolatan asing minaning tang Dios,
"Nagbetango ta tatang batong pagpadagpa
don ong banoa tang Sion.§
Ang batong asi yay kaman ang magpadagpa
ong nira.
Piro indi mapaeyak tang maski sinopay
magto ong nandia."*

10

1 Mga logod, galiliago enged ang mangal-
ibri tang yen ang kapariong mga Israelita,
ig na agpagampō ong Dios. 2 Yo mismo ma-
pagpamatodo ang dorong prosigir nira ang
malipay tang Dios ong nira. Kaso lamang,
indi gaintindian nira mga monopa boaten
nira. 3 Tenged indi gata-wanan nira mga
monopa tanira marisibi tang Dios bilang
mato-lid, ig namagprosigir tanirang magi-
mong mato-lid ong sadili nira. Animan indi
tanira nagpababak ong Dios para magrisibi
tang kato-lidan ang i-dol na rin ong nira.
4 Tenged kaman ong bindoat ni Cristo, indi
ita ra gasakepan tang Katobolan, agod ang
maski sinopay magto ong nandia risibien
tang Dios bilang mato-lid.*

Ang kalibrian para ong tanan

5 Maning ta na tang sinolat ni Moises
natetenged ong pagimong mato-lid sigon
ong Katobolan: "Ang taw ang magboat tang
tanan ang ga-tang ong Katobolan, yay ang
maboi."† 6 Piro may nasolat ka natetenged
ong pagimong mato-lid sigon ong pagto ta.
Ganing, "Maski india ra magpaborido ang
mane-ma ong sadili mo ang ganing, 'Sino-
pay maka-yat ong langit' " agod gomoy ong
ni Cristo ang tomaboan tarin? 7 "Ig india ra
mane-ma ang ganing, 'Sinopay sarang ang
bomabak ong adalem don ang logar tang
mga kalag' " agod boien si Cristo? 8 Piro
demdemen ta lamang tang na-tang ong
Kasolatan ang ganing, "Ang bitala tang Dios
alenget ong nio, atan ang enged ong anga
ig popotokon mo."‡ Mandian ang bitala
tang Dios ang na, anday doma kondi ang
natetenged ong pagto ang agtotoldok amen
ong nindio. Ig yay na: 9 Mga ong anga mo
ilalaen mong "si Jesus ang Gino," ig de-
dek ong popotokon mo magtoa ang binoi
tanandia tang Dios ong kamatayen, asia
malibria. 10 Tenged ang popotokon ta tang
aggamiten ta para magto ita agod risibien
ita tang Dios bilang mato-lid. Ig ang anga
ta tang aggamiten ta agod mangilala ong
ni Jesus, agod malibri ita. 11 Pario tang na-
tang ong Kasolatan, "Indi enged mapaeyak
tang maski sinopay magto ong nandia."§
12 Tenged maski Judio, maski belag ta Judio,
tata lamang tang Gino tang tanan, ig tanan-
dia abondang magtorol ong tanan ang go-
moy ong nandia. 13 Tenged na-tang ong
Kasolatan, "Malibri tang tanan ang gomoy
ong Gino."*

14 Piro monopa magoyan nira tang Gino
mga indi tanira pagto ong nandia? Ig
monopa matowan nira mga anday gabal-
itan nira natetenged ong nandia? Ig
monopa mabalitan nira mga anday mag-
patako ong nira? 15 Ig monopa pa ka man-
gapanaw tang mamagpatako mga anday
magtobol ong nira? Sigon ong Kasolatan,
"Kambeng ang may pamansikabot ang pa-
magekel tang Mo-yang Balita!" 16 Piro belag

‡ 9:29 9:29 Isaias 1:9. Ang nainabo ong mga taga Sodoma ig Gomorra mabasa ta ong Genesis 19. § 9:33 9:33 Ang "Sion" tatang goy ong siodad tang Jerusalem asing tokaw, tenged ang siodad don mismo ong Bokid tang Sion. * 9:33 9:33 Isaias 8:14, 28:16 * 10:4 10:4 Ang birsikolong na poidi kang ila-ted ang maning ta na: Tenged nagtoman si Cristo tang tanan ang ga-tang ong Katobolan, ang maski sinopay magto ong nandia risibien tang Dios bilang mato-lid da. † 10:5 10:5 Levitico 18:5 ‡ 10:8 10:6-8 Deuteronomio 30:12-14 § 10:11 10:11 Isaias 28:16 * 10:13 10:13 Joel 2:32

ta tanan tang namagparet ong Mo-yang
Balita. Pario tang inaning tang propitang
si Isaias, "Gino, sinopa lamay nagparet tang
binalita amen?"† 17 Animan matod ka ka-
man. Ang mga taw mapagto mga nabalitan
da nira tang natetenged ong ni Cristo. Ig
mabalitan nira mga may magtoldok ong
nira tang natetenged ong nandia.
18 Mandian, mane-mao. Onopa bato? Indi
nabalitan tang mga Judio tang natetenged
ong ni Cristo? Nabalitan da enged nira,
pario tang na-tang ong Kasolatan,
"Ang bitalang asi nabalitan da maski ong
aypang logaray.
Ig ang mga agbabalita nira nakabot da ong
bilog ang kalibotan."‡
19 Oman mane-mao pa. Ang mga Israeli-
tang§ na, onopa bato? Indi tanira man-
gaintindi? Indi ka poidi. Isipen ta lamang
tang pinasolat tang Dios ong ni Moises
asing tokaw pa ang ganing,
"Gamiteno tang mga belag ta kapario ming
Israelita agod mangimon amo.
Gamiteno tang mga taw ang anday gata-
wanan nira natetenged ong yen,
agod masilag amo."*
20 Ig nangiteg pa tang nem ni Isaias asing
tanandia pinabitala tang Dios natetenged
ong mga belag ta Israelita ang ganing,
"Ang mga taw ang indi pamagdilem ong
yen, tanira tang nangaita ong yen.
Ig ang mga indi pamane-ma natetenged
ong yen, napaitao ra ong nira."†
21 Piro mga natetenged ong mga Israelita,
ganing tang Dios, "Kaboay da ka rin tang
goyo ang magbalik ong yen tang mga taw
ang nang masosotil ig matetegat ta kolo!"‡

11

Inate-bekan tang Dios tang mga Judio

1 Mandian mane-mao si. Pinlek da bato
tang Dios tang mga Judio ang yay ang
pinilik nang banoa? Indi poidi! Tenged
yo mismo tatao kang Israelita,* ang na-
galin ong dogo ni Abraham ig ong tribo
ni Benjamin. 2 Indi pinlek tang Dios tang
mga taw ang pinilik na impisa pa asing
tokaw. Gademdeman mi tang istoria ong
Kasolatan natetenged propitang si Elias?†
Nagriklamo tanandia ong Dios natetenged
ong agboaten tang mga kapario nang Is-
raelita ang ganing, 3 "Gino, pinamatay nira
tang mga propita mo, ig linangga nira tang
mga altar mo. Yo lamang tang gabo-wan, ig
maski yo, agplanoano pa nirang patayen."‡
4 Piro onopa tang sabat tang Dios ong nan-
dia? Ganing, "Nagbo-wano pa ta 7,000 mga
tawano ang indi pamagto ong dios-dios ang
si Baal."§ 5 Asia pario ka ong timpo ta
mandian. May nangabo-wan pa kang mga
Judiong pamagto ong Dios, tenged pinilik
tanira tang Dios tenged ong kaloy na. 6 Ang
pagpilik ong nira indi agbabasi ong mga
bindoat nira kondi sigon lamang ong kaloy
tang Dios. Tenged mga agbabasi ong mga
bindoatan ta taw, indi ra maning ang na
kaloy.
7 Animan mandian, belag ta tanan ang
mga Israelita tang narisibi tang kato-lidan
ang agprosigiran nira ta mo-ya. Ang mga
pinilik lamang tang Dios tang mga narisibi
ta sia. Tenged ang domang mga Israelita
pinategat tang Dios tang mga kolo nira
8 pario tang na-tang ong Kasolatan,
"Midio pinanlipeng tanira tang Dios,
ig sindolan ta mga matang indi mangaita ig
mga talingang indi mangabasi,
asta ra lamang mandian ang mga kaldaw
ang na."*
9 May binitala ka ni David natetenged ong
nira, ang ganing,
"Balampa ang mismong mga pista nira
magimong midio kabantay, agod
madagpa tanira ig madep, bilang
balet tang Dios ong nira.
10 Balampa mangi-lep tang mga mata nira,
Agod indi tanira mangaita.
Ig balampa pirming oldan ta mabebelat ang
problima ang takanen nira mintras
gangaboi."†
11 Animan mane-mao si. Ang mga Ju-
dio bato, nangabegtak da ang indi ra

† 10:16 10:16 Isaias 53:1 ‡ 10:18 10:18 Salmo 19:4 § 10:19 10:19 Ang mga Israelita ya kay ang mga Judio. Telekan ka ong Bokabolario. * 10:19 10:19 Deuteronomio 32:21 † 10:20 10:20 Isaias 65:1 ‡ 10:21 10:21 Isaias 65:2 * 11:1 11:1 Ang mga Israelita ya kay ang mga Judio. Telekan ka ong Bokabolario. † 11:2 11:2 Ang istoriang na natetenged ong ni Elias mabasa ta ong 1 Hari 19:10-18. ‡ 11:3 11:3 1 Hari 19:10, 14 § 11:4 11:4 1 Hari 19:18 * 11:8 11:8 Deuteronomio 29:4; Isaias 29:10 † 11:10 11:9-10 Salmo 69:22-23

mangabawik? Indi poidi. Ong kamato-
dan, tenged ong talak nirang indi namagto
ong ni Cristo, ang mga belag ta Judio ya
ray ang sindolan ta logar para mangalibri
tanira, agod mamangimon tang mga Judio
tenged gangaliliag ka tanirang mangalibri.
12 Mandian, mga ang talak ig kalogian tang
mga Judio nagtorol ta dorong kao-yan ong
belag ta mga Judio ong bilog ang kalibotan,
sigoradong mas doro pa enged tang kao-
yan ang magimong risolta na mga bogos
ang magbalik tang nem nira ong Dios.

Ang kalibrian tang mga belag ta Judio

13 Mandian, nani tang maningo ong nin-
diong mga belag ta mga Judio. Yo bindoato
tang Dios ang apostolis para ong nindiong
mga belag ta Judio, agod ibalitao ong nindio
tang natetenged ong ni Cristo. Ig agbibi-
lango ang importanti tang obrang nang
sindol ong yen, 14 tenged balampa mangi-
mon ong nindio tang mga kasimanoao ang
mga Judio agod ang doma ong nira mam-
agto ka ig mangalibri. 15 Ang pagtaliod tang
Dios ong mga Judio, yay ang nagtorol ta
dalan agod mabalik ong nandia tang tanan
ang taw ong kalibotan. Animan mas mam-
beng ang pisan mga risibien nang moman
tang mga Judio. Asia midio magtorol ta
kaboi ong mga patay!

16 Ang mga Judio poiding ikompara ta ong
tinapay. Mga may ge-ley ang parti ang
binolontad da ong Dios, maliag yaning ang
bilog ang tinapay ya ra kay ang binolontad
ong nandia. Pario ka ong tatang papa ta
ayo. Mga ang lamot na sindol da ong Dios,
asta ang mga tanga na magimong ong Dios
da ka. 17 Ang mga Judio pario ka ong tatang
ayong olibo ang agsagodon tang Dios. May
domang mga tangang pinamotol ong oli-
bong asi, ig yamong mga belag ta Judio
pario ong mga ayong gebang olibo ang ki-
nomit tang Dios ig dayon ang sino-pat ong
pinagpotolan tang mga tanga, agod ma-
magelay amo ka ong masostansiang tagek
ang pagalin ong lamot. 18 Animan indi
amo magpambog ong mga tangang asing
pinamotol da. Demdemen ming yamo mga
tanga ka lamang. Belag ta yamo tang pag-
pabael ong lamot, kondi ang lamot yay ang
pagpabael ong nindio.

19 Itaben may magpambog atan ong nin-
dio ang maning, "Pinamotol tang mga Judio
agod yami si tang ito-pat atan!" 20 Matod
sia. Pinamotol tanira tenged indi tanira
mamagto ong ni Cristo, ig yamong mga
belag ta Judio tang sino-pat tenged lamang
ong pagto mi ong nandia. Animan indi amo
magpalawig tang sadili mi. Imbis, dapat
meled amo. 21 Tenged mga ang Dios indi mi-
nengted ang mamotol ong natoral ang mga
tanga ang anday doma kondi ang mga Ju-
dio, indi ka tanandia mengted ang mamotol
ong nindio. 22 Tarin itaen ta tang kao-
yan tang Dios ig ang kaigpit na. Maigpit
tanandia ong mga taw ang indi mamagto
ong nandia, piro mo-ya tang nem na ong
nindio, mga magpadayon amo lamang ong
kao-yan na. Mga indi, pamotolon amo ka.
23 Ig ang mga Judio, mga indi ra tanira mam-
agpategat kondi mamagto ka tanira, ito-pat
na sing oman tanira ong papa na, tenged
sia sarang ang boaten tang Dios. 24 Tenged
yamong mga belag ta Judio pinamotol ong
mga gebang ayo ig dayon ang sino-pat ong
ayong lindoak, maski belag ta asia tang
natoral. Animan sigoradong mas madali
pa enged ang ibalik tang Dios tang mga
pinamotol ang mga tanga ong ayong pina-
galinan nira.

Ang kaloy tang Dios para ong tanan

25 Mga logod, galiliagong mata-wanan mi
tang kamatodan ang indi enged gaintin-
dian ta doma, agod indi amo magisip ang
sino amo ra ka enged. Ang pagpategat
ong domang mga Israelita belag ta maning
ang asta ong tanopa, kondi asta ra lamang
ong oras ang makomplito tang mga be-
lag ta Judio ang mamagto ong ni Cristo.
26 Pagatapos ta sia, mangalibri tang tanan
ang mga Israelita, pario tang na-tang ong
Kasolatan,

"Komabot tang Maniglibri ang magalin ong
Sion,‡
ig komiten na tang tanan ang kalainan ong
mga inampo ni Jacob.
27 Maning ta na tomaneno tang yen ang
pinaginigoan ong nira,

‡ 11:26 11:26 Ang "Sion" tatang goy ong siodad tang Jerusalem asing tokaw, tenged ang siodad don mismo ong Bokid tang Sion. § 11:27 11:26-27 Isaias 59:20-21; 27:9

mga komiteno tang mga talak nira.”§
[28] Ang mga Judio nagimong kasoay tang
Dios para ong ikakao-ya mi. Maliagong
yaning, ang Mo-yang Balita natetenged ong
ni Cristo pinakabot ong nindiong mga belag
ta Judio tenged narin indi risibien tang
mga Judio. Piro palangga pa ka enged
tanira tang Dios, tenged tanira yay ang
mga taw ang pinilik na. Pinangako nang
lagi ong mga kamepet-mepetan nira ang
ganing palanggaen na ka kaman tang mga
inampo nira. [29] Ig ang Dios indi pagoman
tang isip na natetenged ong mga aggoyan
na ig aggaloyan na. [30] Asing tokaw, yamong
mga belag ta Judio indi amo nagtoman
ong Dios. Piro mandian tenged ang mga
Judio indi ka magtoman ong nandia, yamo
ra tang inate-bekan na. [31] Ig maning ka
atan tang mainabo pa ong nira. Tanira
mandian tang indi magtoman ong Dios,
piro tenged ong kate-bek ang agpaita tang
Dios ong nindio, komabot pa tang kaldaw
ang pangate-bekan na ka tanira. [32] Tenged
pinagnan tang Dios nga ang tanan ang taw
degen tang mga talak nira, agod mapaita na
ong tanan tang kate-bek na.

Pagdayaw ong Dios

[33] Kalawig-lawigan tang kinata-wanan tang
Dios! Kadoro-doroan tang gata-
wanan na!
Sinopa lamang tang gaintindi tang mga
plano na asta mga boat na?
[34] Pario tang na-tang ong Kasolatan,
“Anday gatako tang pagirisipen tang Gino,
Ig anday mapaglaygay ong nandia mga
onopa tang dapat boaten na.*
[35] Anday ma-dol ta ong nandia agod balten
ita nandia.”†
[36] Tenged ang tanan ang bagay nagalin
ong Dios, bindoat na, ig para ka ong nandia.
Dayawen ta tanandia ang anday kataposan!
Matod ka kaman.

12

Ang ostong pagsirbi ong Dios

[1] Animan, mga logod, tenged ong kate-
bek ang agpaita tang Dios ong yaten, pag-
pakiloyo ong nindio ang ibolontad mi ong
nandia tang mga sadili mi bilang boi ig
sagradong bolontad ang maliliagan na ta
mo-ya. Maning atan tang ostong pagsirbi
mi ong nandia. [2] Indi amo ra magosoy ong
sikad tang kalibotan ang na, kondi ipaba-lo
mi ong Dios tang mga isip mi agod maba-
lo amo enged. Oman mata-wanan mi mga
onopa tang kaliliagan na ig itaen mi ang asi
mo-ya, pagtorol ta kalipayan ong nandia, ig
anda enged ay kakorangan atan.
[3] Tenged ong kaloy ang narisibio ong Dios
ang magimōng apostolis, ganingo ong kada
tata ong nindio: Indi amo magisip ang
mga sino amo ra enged, kondi isipen mi
ta osto mga onopa tang abilidad mi sigon
ong pagto ang sindol tang Dios ong nindio.
[4] Ang kada tata ong yaten, tata lamang tang
sinangoni ta, maski dorong parti na. Ig
belag ta paririo tang obra tang kada parti
na. [5] Itang mga pamagto ong ni Cristo
maning ka atan. Maski doro ita, tanga
sinangonian ita lamang ig pamagkarabit-
kabitan ita ong tata may tata. [6] Mandian
sari-sari tang mga abilidad ang narisibi ta
ong kaloy tang Dios, ig dapat gamiten ta
tang mga sindol nang asia. Mga ang tatang
taw sindolan ta abilidad ang magpakabot
tang agpatako tang Dios ong nandia, da-
pat boaten na kompormi ong pagto na.
[7] Ig mga sindolan ta abilidad ang magsirbi
ong doma, dapat magsirbi tanandia; mga
ong pagtoldok, dapat magtoldok; [8] mga
ong paglaygay, dapat maglaygay; mga ong
pagtorol ong mga malilised, dapat magi-
mong mo-yang manigtorol; mga ong pag-
pangolokolo, dapat magderep tanandiang
mangolokolo; ig mga ong pagtabang ong
mga gangalisedan, magtabang tanandiang
may kalipay.
[9] Kaministiran ang matod ang enged
tang paggegma ta. Palawid ita ong
malain, ig pirming boaten ta tang mo-
ya. [10] Mamaggeregman ita enged bilang
mamaglogod ong ni Cristo, ig mamaggar-
alangan ita ong tata may tata sobra pa ong
sadili ta. [11] Indi ita ra enged magpalobay-
lobay, kondi magsirbi ita ong Gino ang de-
dek ong mga popotokon ta. [12] Mangalipay
itang pirmi tenged ong kasigoroan ta ang
natetenged ong masinlong parakaboton
ta. Magagoanta ita ong mga kaliwagan,
ig pirmi itang magampo. [13] Tabangan ta
tang mga sinakepan tang Dios mga may

* 11:34 11:34 Isaias 40:13-14 † 11:35 11:35 Job 35:7; 41:11

kaministiran nira. Ig padayonon ta ong
balay ta tang taga domang logar ang anday
madayonan nira.
14 Yampo mi ong Dios ang aloyan na
tang mga taw ang pamagpaliwag ong nin-
dio. Indi yampo ming silotan tanira tang
Dios, kondi yampo ming aloyan na tanira.
15 Mimbeng among malipay ong mga gan-
galipay, ig mga may pamagsinti, mimbeng
amo kang magsinti ong nira. 16 Magtarabid-
tabidan amo ta masinlo ong tata may tata.
Indi amo magpambog kondi magiga-pen
amo ka ong mga taw ang dibabak tang mga
pagkabetang nira. Indi amo magisip ang
sino amo ra ka enged.
17 Mga may magboat ong nindio ta
malain, indi amo melet ta malain, kondi
prosigiran ming boaten mga onopa tang
tama ong pama-dek tang tanan ang
taw. 18 Kompormi ong masarangan mi,
magprosigir among anda enged ay golo
tang pagtarangayan mi ong tanan ang
taw. 19 Agmalenong mga logod, indi amo
enged melet ta malain, kondi pabayan mi
lamang tang Dios ang yay ang magsilot ong
nira. Tenged ganing tang Ampoan ta ong
Kasolatan, "Yo tang balang melet; yo tang
magsilot."* 20 Animan ganing pa ka ong
Kasolatan ang maning ta na tang boaten mi:
"Mga ang kasoay mo agle-men, papanen
mo; mga agkoawen, painemen mo. Tenged
mga boaten mo narin, pisan tanandiang
mapaeyak."† 21 Indi amo padeg ong malain,
kondi degen mi tang malain ong pagboat ta
mo-ya.

13

Ang obligasion ta ong mga pangolokolo ong banoa

1 Mandian, ang kada tata ong nindio
dapat magpasakep ong mga may kateng-
danan ong gobirno. Tenged anday gaem
ang indi nagalin ong Dios, ig ang mga pa-
maggaem atan bintang ka tang Dios ong
mga poisto nira. 2 Maliag yaning, ang mga
taw ang pamangontra ong gobirno paman-
gontra ong pinondar tang Dios, ig ang mga
pamagboat ta maning atan kabotan ka tang
silot ang para ong nira. 3 Mga mo-ya tang
agboaten ta, anday dapat ang eldan ta ong
mga pamangolokolo ong yaten. Piro mga
pamagboat ita ta malain, asia dapat eldan
ita ka kaman. Animan, mga india galiliag
ang eldan ong mga pamangolokolo, mag-
boata ta mo-ya, ig asia dayawena pa nira.
4 Tanira midio mga torobolon tang Dios para
ong ikakao-ya mo. Piro mga pagboata ta
malain, dapat eldana ka kaman, tenged
matod ang may gaem nirang magsilot ong
nio. Mga torobolon ka kaman tanira tang
Dios, agod magsilot ong mga pamagboat
ta malain. 5 Animan, magpasakep ita ong
gobirno, belag lamang ta tenged ang geldan
ita ang itaben silotan ita, kondi tenged
gata-wanan ta ang maning ta sia tang dapat
kaman ang boaten ta.
6 Animan yay sia tang dailan ang pag-
bayad ita tang mga podintis ta, tenged
ang mga pamangolokolo pamagsirbi ka ong
Dios ong pangabedlay nira para ong mga
boroaten nira. 7 Animan, i-dol mi tang
dapat i-dol ong kada tata: Bayadan mi
tang mga podintis ig bois ang torokoton
ong nindio, galangen mi tang dapat ang
galangen, ig oldan ta dengeg tang dapat
ang oldan.

Ang katengdanan ta ong tata may tata

8 Indi paboayen mi tang otang mi maski
ong ninopa. Piro mga may otang ta ang
nem ong paggegma ta ong tata may tata,
ibilang ta na ang otang ang anday kata-
posan na. Tenged ang taw ang paggegma
ong masig ka taw na, agtomanen na tang
Katobolan. 9 Tenged ang mga tobol ang
pario tang "India mangombabay obin man-
gonlali, india mamatay ta taw, india man-
akaw, ig india maibeg,"* ig ang maski
onopay mga tobol, poiding papaga-penen
ta ong tanga tobolan lamang ang ganing,
"Gegman mo tang masig ka taw† mo pario
tang paggegma mo ong sadili mo."‡ 10 Mga
aggegman ta tang masig ka taw ta, anday
boaten tang malain kontra ong nandia. An-
iman mga paggegma ita, gatoman ta ra ka
tang bilog ang Katobolan.
11 Dapat mangaboi amo ta maning atan,
tenged gata-wanan ming oras da mandian

* 12:19 12:19 Deuteronomio 32:35 † 12:20 12:20 Kawikaan 25:21-22 * 13:9 13:9 Exodo 20:13-14,17; Deuteronomio 5:17-19 † 13:9 13:9,10 "masig ka taw." Ong bitalang Grigo: kamalay ‡ 13:9 13:9 Levitico 19:18

ang dapat mamalamad amo ra ong poyat
mi. Tenged ang kalibrian ang aggelaten ta
mas alenget da enged mandian ong asing
tokaw ang nagimpisa itang magto ong ni
Jesu-Cristo. 12 Ang maki-lep ong kalibotan
ang na, alenget dang matapos. Midio gara-
mal da mandian, ig alenget dang tenla tang
kaldaw. Animan, palawid ita ong tanan ang
boat ang maki-lep, ig biotan ta tang armas
ang gamiten ta ong mayag. 13 Mangaboi
ita ra ong masinlong pagparangaboien, ang
yay ang bagay ong mga pamansistar ong
mayag. Indi amo magpabaleng obin mim-
beng ong magolong mga pangalipay. Indi
amo ra mangombabay obin mangonlali
obin magpagosto ong anday sayod ang mga
kaliliagan tang mga sinangoni mi. Ig indi
amo ra mamagigsoay obin mamagiribegan.
14 Piro ang ogali ni Ginong Jesu-Cristo, ya
ray ang ipaita mi ong mga kaboi mi. Ig
indi ra intindien mi tang sadiling kaliliagan
ming anday sasayod.

14

Indi ita mamagosgaran

1 Risibien mi lamang tang mga taw ang
malolobay tang pagto nira, ig indi osgaran
mi tang pagpalareten nira. 2 May mga
pamagto ong Gino ang pamagparet ang
poiding mamangan ta maski onopa, ig may
mga malolobay tang pagto nira ang golay
lamang tang agteraen nira.* 3 Ang taw ang
pamangan ta maski onopa, indi dapat ang
libaken na tang taw ang pamangan ta golay
lamang. Ig ang pamangan ta golay, indi
ka dapat ang magosgar ong pamangan ta
maski onopa, tenged rinisibi ka tanandia
tang Dios. 4 Animan, sinoapang magosgar
ong torobolon ta doma? Ang gino na
lamang tang poiding maganing mga mo-ya
obin belag tang pagsirbi na. Ig magimong
mo-ya enged tang pagsirbi na, tenged ang
Gino sarang ang tomabang ong nandia.

5 May mga taw ang agpakamalen nira
tang tatang kaldaw ong domang mga
kaldaw. Ig may atan kang paganing ang
paririo lamang tang tanan ang kaldaw. Ang
kada tata dapat magboat lamang sigon ong
agpareten na ig indi magdoadoa. 6 Mga
ang taw may agpalabien nang mga kaldaw,
agboaten na si bilang paggalang ong Gino.
Ig ang taw ang pamangan ta maski onopa,
paggalang ka ong Gino, tenged pagpasala-
mat tanandia ong Dios ong agpanganen
na. Ang domang indi pamangan ta do-
mang paranganen, agboaten na si para ka
ong Gino, ig pagpasalamat ka ong Dios.
7 Andang pisan maski sinopa ong yaten ang
gaboi obin gapatay ong sadili na lamang.
8 Mga ita gaboi, gaboi ita para ong Gino. Ig
mga mapatay ita, asia para ka ong Gino.
Animan maboi ita man obin mapatay, ong
Gino ita pa ka enged. 9 Yay sia ang si Cristo
napatay ig naboing oman, agod magimong
Gino tanandia tang mga boi ig mga patay.
10 Animan, yawa, angay aggosgaran mo pa
tang logod mo? Ig yawa, angay aglibaken
mo pa tang logod mo? Tenged itang
tanan tomalonga ong orosgaran tang Dios.
11 Tenged ganing tang Gino ong Kasolatan,
"Ong yen ang pagkadios,
sompano pa ang komabot tang kaldaw ang
lomod ong yen tang tanan ang taw
ig ilalaeno nirang tanan ang yo Dios."†
12 Animan sia, ang kada tata ong yaten man-
abat ong Dios ong mga bindoatan ta tarin
ong ta-paw tang kalibotan.

Indi ita magimong dailan ang magkatalak tang logod ta

13 Animan, indi ita ra magosgar ong tata
may tata. Ang boaten ta, bo-wanan ta
ra enged tang mga bagay ang kontra ong
nem tang logod ta ig itaben magimong
dailan ang tanandia magkatalak. 14 Bilang
tatang na-pen da ong ni Ginong Jesus, gata-
wananong enged ang anday pamangan ang
bawal mga ipabetang ta ang pamangan
lamang. Piro mga may taw ang pabetang
na ang tatang pamangan bawal, sia dapat
kaman ang indi ra panganen na. 15 Mandian,
mga gasitan tang nem tang logod mo
tenged ong agpanganen mo, maliag yaning
india ra paggegma ong nandia. Si Cristo
napatay para ong nandia, animan indi ra
langgaen mo tang pagto na ong mga agpan-
ganen mo ang kontra ong nem na. 16 Maski
gaintindian ming asia belag ta bawal, indi
ra lamang boaten mi mga magpalainlain

* 14:2 14:2 Para ong nira, kontra ong nem nira ang mamangan ta karni, tenged ang karni itaben ono nabolontad dang lagi ong mga dios-diosan ba-lo pinabakal ong palingki. † 14:11 14:11 Isaias 45:23

lamang tang doma. [17] Tenged mga ang
Dios tang paggaem ong mga kaboi ta, indi
tokawen ta tang pamangan ig panginem,
kondi ang mato-lid ang pangaboi, ang mo-
yang pagtarabidan ong tata may tata, asta
ang kalipay ang magalin ong Ispirito Santo.
[18] Tenged ang taw ang pagsirbi ong ni Cristo
ong maning atan, asia malipay tang Dios
ong nandia, ig galangen pa tanandia tang
masig ka taw na.

[19] Animan, prosigiran ta enged ang indi
ita magboat ta mga bagay ang mapaglangga
tang masinlong pagtarabidan ta, kondi
boaten ta tang mapagpabaked tang pagto
tang kada tata may tata. [20] Indi langgaen
mo tang bindoat tang Dios tenged lamang
ong pamangan. Matod ang poiding pan-
ganen tang tanan ang klasi ta pamangan,
piro mga matokso ang magkatalak tang
doma tenged ong agpanganen mo, asia
tang anday sayod. [21] Mo-ya pa mga in-
dia mamangan ta karni obin manginem
ta mga irinemen ang pamaleng obin mag-
boat ta maski onopa ang magimong dailan
ang magkatalak tang logod mo. [22] Dapat
yawa ra lamang ig ang Dios tang gatako
ong pagpalareten mo natetenged ong mga
bagay ang asia. Masoirti tang mga taw ang
indi agbandanan tang mga konsinsia nira
ong agboaten nirang mo-ya, ig mga ong
sadiling isip nira poidi kaman ang boaten.
[23] Piro mga pamagdoadoa tanira ang itaben
bawal tang pamangan ang asi, oman dayon
dang panganen nira, asia osgaran da tanira
tenged ang agboaten nira kontra ong nem
nira. Tenged kasalanan tang maski onopay
boaten ta ang belag ta kompormi ong pag-
palareten ta.

15

Isipen ta tang ikakao-ya tang masig ka taw ta

[1] Itang mga mapoirsa ra ong pagto ta
dapat agoantaen ta tang mga kakorangan
tang mga malolobay tang pagto nira. Belag
lamang tang galiliagan ta tang isipen ta,
[2] kondi demdemen ta ka tang ikakao-ya
tang masig ka taw ta, agod mas mamoirsa
pa tang pagto nira. [3] Maski si Cristo, indi
nagisip tang sadiling ikakao-ya na. Ang
inaning na ong Dios ang Tatay pario tang
na-tang ong Kasolatan ang ganing, "Ong
mga insolto tang mga taw ong nio, yo
tang nataman."* [4] Mandian, ang tanan ang
na-tang ong Kasolatan asing tokaw sinolat
para matoldokan ita, agod mga magprosi-
gir ita ong poirsang garisibi ta ong pag-
basa tang Kasolatan, indi manlobay tang
nem ta kondi magkatinir ita ta kasigoroan
natetenged ong parakaboton.

[5] Ang Dios tang pagtabang ig pag-
pabaked ong yaten ong pagprosigir ta.
Balampa tanandia ka tang tomabang
ong nindio agod mamagoroyonan among
mamaggosoy ong ni Cristo Jesus. [6] Ong
maning atan, mamagoroyonan amo kang
mamagdayaw ong Dios ig Tatay tang yaten
ang Ginong Jesu-Cristo.

Ang Mo-yang Balita para ka ong mga belag ta Judio

[7] Animan, mamagrisibian amo ong tata
may tata pario tang pagrisibi ni Cristo
ong nindio agod dorong mamagdayaw ong
Dios. [8] Agganingo ong nindio, si Cristo nagi-
mong manigsirbi ong mga Judio agod ipaita
ang mataligan tang Dios ong pagtoman
tang mga pinangako na asing tokaw pa
ong mga kamepet-mepetan nira, [9] ig agod
asta ang mga belag ta Judio mamagdayaw
ka ong Dios mga itaen nira tang kate-bek
nang asi. Maning ta na tang na-tang ong
Kasolatan ang ganing,

"Animan dayawena yen ang aroman tang
mga belag ta Judio.
Ig magkantao ta mga pagdayaw ong nio."†

[10] May na-tang pa ong Kasolatan ang gan-
ing,

"Yamong mga belag ta Judio, mangalipay
amo
aroman tang mga pinilik tang Dios!"‡

[11] Ig ganing pa enged don,

"Yamong tanan ang mga belag ta Judio,
dayawen mi tang Gino;
Yamong tanan ang mga nasion, dayawen
mi tanandia!"§

[12] Ganing pa si Isaias,

"May lomboa ong mga inampo ni Jesse
ang mangolokolo ong mga belag ta Judio,

* 15:3 15:3 Salmo 69:9 † 15:9 15:9 Salmo 18:49; 2 Samuel 22:50 ‡ 15:10 15:10 Deuteronomio 32:43 § 15:11 15:11 Salmo 117:1 * 15:12 15:12 Isaias 11:10

Ig tanandia tang taligan nira ang maglibri
ong nira.”*

13 Ang Dios tang pagtorol ta kasigoroan
ong yaten natetenged ong parakaboton.
Balampa tanandia magtorol ka ong nin-
dio ta kalipayan ig kaosayan ong kaboi mi
mintras pamagtalig amo ong nandia, agod
ong gaem tang Ispirito Santo inding pisan
malobot-lobot tang kasigoroan ming asi.

Angay maning ta na tang solat ni Pablo

14 Mga logod, bogoso ang pagparet ang
yamo doro kao-ya, anday korang tang gata-
wanan mi, ig kaya mi rang maglaygay
ong tata may tata. 15 Piro prangkao ang
nagsolat ong nindio natetenged ong pira-
pang mga bagay ang midio ipademdemo si
lamang ong nindio. Tenged ong kaloy tang
Dios, sindolano nandia ta aotoridad 16 ang
magsirbio ong ni Cristo Jesus ang midio
padi para ong mga belag ta Judio. Agto-
toldoko ong nira tang Mo-yang Balitang
nagalin ong Dios agod tanira maprisintar
ong nandia ang midio bolontad ang malil-
iagan na, ig agod boaten tanira tang Ispirito
Santo ang mga sagradong sinakepan tang
Dios. 17 Animan, bilang torobolon ni Cristo
Jesus, tama lamang mga galipayo ong
naboato para ong Dios. 18 Anda ray domang
sambiteno, poira ong bindoat ni Cristo ong
paggamit na ong yen agod ang mga belag
ta Judio maekelan ang magtoman ong Dios
natetenged ong yen ang mga binitala ig
mga bindoatan, 19 ig ong tabang tang mga
makabebereng ang pasinial ig mga mila-
gro. Ig ang tanan ang asia nainabo ong
tabang tang gaem tang Ispirito Santo. Ong
maning ta si, nataposo rang nagpatako tang
Mo-yang Balitang natetenged ong ni Cristo
ong tanan ang mga logar, magalin ong
Jerusalem asta ra lamang ong Ilirico. 20 Ang
pirming agprosigirano yay ang magtoldoko
ong mga logar ang anda pay gailala ong ni
Cristo, agod indio magtoldok ong mga logar
ang natoldokan da tang doma. 21 Pario tang
na-tang ong Kasolatan,

“Ang indi pa gabalitan tang natetenged ong
nandia, mangailala;
Ig ang indi pa gangabasi, mangaintindi.”†

Ang plano ni Pablo ang paning ong Roma

22 Animan indio pa enged gakabot atan
ong nindio, tenged sigi-sigi tang pag-
toldoko ong mga logar ang na. 23 Piro man-
dian, ang nataposo ra ka tang obrao tani, ig
tenged pirarang takon tang kaliliaganong
paning atan ong nindio, 24 pagtaligo ang
mamaginitan ita ka enged mga mana-loyo
atan ong nindio ong pagpaningo ong Es-
pania. Balampa matabangano ka nin-
dio ong yen ang pagbiahi, pagatapos tang
mambeng ang pagbaragatan ta, maski ge-
ley lamang ang timpo. 25 Piro mandian,
paningo kang lagi ong Jerusalem agod
yatedo tang tabang ong mga sinakepan
tang Dios don. 26 Tenged ang mga pamagto
don ong Macedonia ig Acaya, nangaliag
tanirang magtorol ta bolontad agod toma-
bang ong mga malilised ang mga sinakepan
tang Dios don ong Jerusalem. 27 Galiliag
ang boaten nira na, ig mga isipen ta,
may otang ka kaman nira ong mga Judio.
Tenged ang mga belag ta Judio naelayan
da ong grasiang ispiritoal tang mga Judio.
Animan, tama lamang ang tabangan nira
tang mga Judio ong mga kaministiran ni-
rang matirial. 28 Pagatapos ang maintrigao
ong nira tang mga tabang ang na, mana-
loyo kang lagi atan ong nindio ong pag-
paningo ong Espania. 29 Ig pagparetong
mga komaboto atan, belag lamang ta ge-ley
tang mga bindision ta ang marisibi ta ang
magalin ong ni Cristo.

30 Mga logod, tenged ong yaten ang
Ginong Jesu-Cristo ig tenged ong geg-
mang sindol tang Ispirito Santo ong yaten,
pagigampango ang tabangano ka nindio
ong mga pangadi mi. 31 Yampo mi pati-
gayon ang indio ka ondion pa tang mga
taw ang indi pamagto ong ni Cristo don
ong Judea, ig yampo mi kang malipay
tang mga sinakepan tang Dios don ong
Jerusalem ong tabang ang nang e-lano ong
nira. 32 Ong maning ta si, mga ipagna tang
Dios, mapaningong lagi atan ong nindiong
may kalipay, ig maenayano ang aroman mi.
33 Balampang pirming ka-pen mi tang Dios
ang yay ang pagtorol ta kao-yan ong yaten
ang kaboi. Amen.

16

Mga pangomosta

† 15:21 15:21 Isaias 52:15

[1] Mandian, galiliago ang ipailala ong nindio tang logod tang babay ang si Febe.
Tanandia pagsirbi ong mga pamagto ong ni
Cristo don ong Cencrea. [2] Risibien mi tanandia bilang logod ta ong Gino pario tang
dapat ang boaten para ong mga sinakepan
tang Dios. Tabangan mi ka tanandia ong
mga kaministiran na, tenged doro kang
natabangan na. Yo ngani, natabangano ka
nandia.
[3] Ikomostao ka nindio ong da Priscila
may Aquila, ang pario ka ong yen ang
pamagpabedlay para ong ni Cristo Jesus.
[4] Pinrinda nira tang sadiling kaboi nira para
ong yen, ig belag lamang ta yo tang pagpasalamat ong nira, kondi asta ang tanan
ang mga belag ta Judio ang pamagto ong
ni Cristo. [5] Komosta ka ong tanan ang
pamagto ang pamagsirimet-simet atan ong
balay nira.

Pagpakomostao ka ong tangayo ang si
Epeneto. Tanandia tang katokaw-tokawan
ang nagto ong ni Cristo ong probinsia tang
Asia. [6] Komosta ka ong ni Maria, ang
nangabedlay ta mo-ya para ong nindio.
[7] Komosta ka ong mga kasimanoao ang da
Andronico may Junia, ang naprisong aromano tanopa sia. Ilalado tanira tang mga
apostolis, ig tokaw pa ong yen ang namagto
ong Gino.
[8] Pagpakomostao ka ong ni Ampliato, ang
agmalenong logodo ong Gino. [9] Komosta ka
ong ni Urbanong kapario ta ang pangabedlay para ong ni Cristo, ig ong yen ang
agpalanggaen ang tangay ang si Estaquis.
[10] Komosta ka ong ni Apeles, ang sinobokan
ig mataligan ang sinagpan ni Cristo. Komosta ka ong pamalay-balay ni Aristobulo,
[11] ong ni Herodion ang kasimanoao, ig ong
mga pamagto ong Gino ong pamalay-balay
ni Narciso.
[12] Pagpakomostao ka ong da Trifena ni
Trifosa, ang madederep ang mga babay ang
pamangabedlay para ong Gino. Komosta
ka ong pinalangga ta ang si Persida, tata
sing babay ang dorong naboat na para ong
Gino. [13] Pagpakomostao ka ong ni Rufo,
ang tatang pinilik tang Gino. Komosta ka
ong nanay na, ang midio nanayo ra ka.
[14] Komosta ka ong da Asincrito, Flegonte,
Hermes, Patrobas, Hermas, ig ong tanan
ang mga logod ang aroman nira. [15] Komosta
ka ong da Filologo, Julia, Nereo doroa tang
logod nang babay ang si Olimpas, ig ong
tanan ang sinakepan tang Dios ang aroman
nira.
[16] Mamagkoromostan amo ta masinlo bilang mamaglogod ong ni Cristo.* Agpakomostan amo tang tanan ang mga pamagto
ong ni Cristo tani.

Kataposan ang mga laygay

[17] Pagigampango ong nindio, mga logod,
ang magandam amo ong mga taw ang
pamandistorbo atan agod mamagberelagbelag amo, ig ang agtotoldok nira kontra
ong mga toldok ang rinisibi mi asing tokaw.
Palawid amo ong nira. [18] Ang mga taw ang
pamagboat ta maning atan indi pamagsirbi
ong ni Cristo ang yaten ang Gino, kondi ong
sadiling kaliliagan lamang nira. Ong mga
masisinlo ig mamit ang mga pamitala nira,
agliton nira tang mga taw ang indi gangaintindi. [19] Nabalitan da tang tanan tang
natetenged ong pagtoman mi ong ni Cristo,
animan galipayo ta mo-ya natetenged ong
nindio. Piro galiliagong magimo among
maosay ang enged mga natetenged ong
mo-ya, ig maski anday gata-wanan mi mga
natetenged ong malain. [20] Ang Dios yay ang
pagtorol ta kao-yan ong kaboi ta, ig indi ra
lamang maboay ang ipapirdi na ong nindio
si Satanas.

Balampa aloyan amo enged tang yaten
ang Ginong Jesus.

[21] Ang aromano ang pangabedlay ang si
Timoteo pagpakomosta ka ong nindio, asta
ang mga kasimanoao ang da Lucio, Jason ig
Sosipatro.
[22] Yo si Tercio, ang logod mi ong Gino,
pagpakomostao ka ong nindio. Yo tang
pinapagsolat ni Pablo tang solat ang na.
[23] Pagpakomosta ka ong nindio si Gaius.
Yo, si Pablo, dadayono tani ong balay na,
ig tani ka pamagsirimet-simet tang tanan
ang mga pamagto. Si Erastong tisoriro
tang siodad ig ang logod ta ang si Cuarto
pagpakomosta ka ong nindio.
[24] [Balampa aloyan among tanan tang
yaten ang Ginong Jesu-Cristo. Amen.]†

* 16:16 16:16 Ong bitalang Grigo: Mamagkoromostan amo ong tatang sagradong itong. † 16:24 16:24 Ang birsikolong na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo.

Pagdayaw ong Dios

[25] Dayawen ta tang Dios ang mapag-
pabaked ong nindio sigon ong Mo-yang
Balitang natetenged ong ni Jesu-Cristong
agtotoldoko ong nindio. Ang Mo-yang Bal-
itang na, maski naboay dang sinalok, [26] piro
mandian agpatako ra ong tanan ang mga
taw sigon ong tobol tang Dios ang boi asta
ong tanopa, agod asta ang mga belag ta
Judio mamagto ka ig mamagtoman ong ni
Jesu-Cristo. Ang tanan ang narin sigon ka
ong mga sinolat tang mga propita asing
tokaw.

[27] Tambilog lamang tang Dios, ang yay
ang matod ang matako. Dayawen ta tanan-
dia ang anday kataposan ong tabang ni
Jesu-Cristo! Amen.

Pa-kaw ang Bitala ong Primirong Solat ni Pablo ong mga taga Corinto

Ang Primirong Solat ni Pablo ong mga taga Corinto sinolat na para maglaygay ong mga pamagto ong ni Cristo natetenged ong sari-saring mga problimang agtalongaen nira ong kaboi nirang kaldaw-kaldaw, pario ka ong pagto nira. Ang Corinto yay ang kapital tang probinsia tang Acaya. Bantog ong dorong simban na para ong mga dios-diosan. Ig pario ong domang mga siodad ang agparagtampetan ta mga barko, bantog ka ong nigosio asta ong dorong bisio tang mga taw don.

Midio pagdemdem si Pablo ong mga taga Corinto tenged may gabalitan na ang belag ta masinlo natetenged ong nira. Agbognon na tanira natetenged ong pama-dek nira ong tata may tata ig ang pagpangombabay may pagpangonlali nira. Doro pang toldok na natetenged ong mga te-ma nira ong tata sing solat ang napekel nira ong nandia. Gapil tarin tang natetenged ong pagparangatawaen, ang konsinsia ta, ang ostong pagto, ang mga abilidad ang agto-dol tang Ispirito Santo, ig ang pagaboing moman.

Ang Kapitolo 13 natetenged ong paggegma, ig sigoro yay ang bantog ang kapitolo ong tanan ang sinolat ni San Pablo.

1 Yo si Pablo, tatang ginoyan ang mag-
imong apostolis ni Cristo Jesus sigon ong
kaliagan tang Dios, ig aromano si Sostenes
ang logod ta. 2 Pagpakomosta ami ong
nindiong tarabidan, yamong mga pamagto
ong Dios atan ong Corinto. Yamo linimpio
ni Cristo Jesus ig ginoyan tang Dios ang
magimong mga sagradong sinakepan na,
aroman tang tanan ang taw ong tanan ang
logar ang pamangilala ong ni Jesu-Cristo,
ang yay ang Gino ong yaten ang tanan.
3 Balampa pirmi ong nindio tang kaloy ig
kao-yan ang pagalin ong Dios ang yaten ang
Tatay ig ong ni Ginong Jesu-Cristo.

Mga grasiang ispiritoal ang agto-dol tang Dios

4 Pirmiong pagpasalamat ong Dios
tenged ong kaloy nang pinaita na ong
nindio tenged ong ni Cristo Jesus. 5 Tenged
na-pen amo kaman ong nandia, inaloyan
amo ra tang Dios ta mo-ya, ong tanan
ang pagtoldok ig pangintindi mi. 6 Ong
maning atan gapamatodan mi ra mismo
tang sinoldok amen ong nindio natetenged
ong ni Cristo. 7 Animan, anda enged ay
kakorangan mi ong mga abilidad ang
agto-dol tang Ispirito tang Dios, mintras
agpakaboton mi tang kaldaw ang magbalik
tang yaten ang Ginong Jesu-Cristo ig itaen
tang tanan. 8 Tanandia tang magpabaked
ong nindio asta ong kataposan, agod ong
kaldaw ang tanandia magosgar, anda ray
kasalanan ang itaen ong nindio. 9 Tenged
mataligan tang Dios, ang yay ang naggoy
ong nindio agod mamagtarabid-tabid amo
ong ana nang si Jesu-Cristo ang yaten ang
Gino.

Ang mga pamagto ong ni Cristo dapat mamagoroyonan

10 Mga logod, ong aran ni Jesu-Cristo ang
yaten ang Gino, pagigampango ong nin-
dio ang mamagoroyonan among tanan ong
bitala, isip asta ong nem agod indi amo
ra mamagberelag-belag. 11 Nasolato narin,
mga logod, tenged may nagbalita ong yen
nagalin ong pamalay-balay ni Cloe ang
ganing may pamagsoroayan ono atan ong
nindio. 12 Ang maliagong yaning, ang doma
atan ong nindio ganing ono ang tanira pa-
magosoy ong ni Pablo. Ig may atan ka ang
ganing ono tanira ong ni Apolos. Ang doma
pa enged ganing ono tanira ong ni Pedro.
Ig ang doma pa ong ni Cristo ono. 13 Ong
paggropo-gropo ming asia, midio agtenga-
tengaen mi si Cristo mismo! Si Pablo bato
tang linansang ong kros para ong nindio?
Obin itaben binoniagan amo agod ipaita
ang nagpasakep amo ong ni Pablo? Belag
ang enged.
14 Salamat ong Dios, anday binoniagano
ong nindio poira lamang ong da Crispo
doroa ni Gayo. 15 Animan anday mapagan-
ing ang binoniagan amo agod magpasakep
ong yen. 16 Ong bagay, binoniagano ka pala
si Estefanas ig ang pamalay-balay na. Piro
poira lamang ong mga taw ang asia, anda
ray domang gademdemano. 17 Tenged indio
sinobol ni Cristo para magboniag kondi

para magpatako tang Mo-yang Balita. Piro
indio pagpatako ong maosay ang pamitala
sigon ong katako ta taw. Mga maning
don itaben anday borak tang agtotoldoko
natetenged ong kamatayen ni Cristo ong
kros!

Si Cristo tang pagpaita tang gaem ig kinata-wanan tang Dios

18 Ang mga taw ang paningan nira
impirno, agpabetang nira kalokoan lamang
tang toldok natetenged ong kamatayen
ni Cristo ong kros. Piro para ong yaten
ang aglilibri tang Dios, gapasaran ta
tang gaem na ong mismong toldok ang
na. 19 Pario tang inaning tang Dios ong
Kasolatan, "Pirdieno tang kinata-wanan
tang mga matatako, ig ipaitao ang anday
kointa na tang pangintindi tang mga
morosay."* 20 Animan monora mandian
tang mga matako? Monora tang mga
may inadalan nira, asta ang mga maosay
ang magpilosopo tarin ong kalibotan ang
na? Tenged pinaita ra tang Dios ang
kalokoan lamang pala tang kinata-wanan
ang pagalin ong kalibotan ang na!

21 Sigon ong katako tang Dios, indi tanan-
dia naliag ang mailala tang mga taw ong
nandia mga ong sadiling kinata-wanan
lamang nira. Kondi pinalabi na ang
ilibri na tang mga taw tenged ong pagto
nira ong Mo-yang Balita ang agpatako
amen ong nira, maski ganing tang doma
narin kalokoan lamang. 22 Ang mga Ju-
dio pamama-dol ta mga makabebereng ang
tanda ba-lo tanira mamagparet ong kam-
atodan. Ig ang mga Grigo gangaliliag ta
mga adadalem ang toldok sigon ong kinata-
wanan nira. 23 Piro yami, ang agtotoldok
amen ong mga taw anday doma kondi si
Cristo ang linansang ong kros. Nang toldok
ang na indi marisibi tang mga Judio, ig
kalokoan lamang ong pabetang tang mga
belag ta Judio. 24 Piro para ong mga taw ang
ginoyan tang Dios, Judio man obin belag, si
Cristo tang pagpaita tang gaem ig kinata-
wanan tang Dios. 25 Tenged ang aggisipen
nirang kalokoan ang bindoat tang Dios, ong
matod kinata-wanan ang mas alawig pa ong
tanan ang kinata-wanan tang mga taw. Ig
ang aggisipen nirang kalobayan tang Dios,
mas mapoirsa pa ong tanan ang kapopoir-
saen tang mga taw.

26 Mga logod, demdemen mi mga monopa
tang pagkabetang mi asing indi amo pa
gagoyan tang Dios. Mga ong pama-dek
tang taw ong kalibotan ang na, pirapa en-
ged lamang ong nindio tang matako obin
may kaya na, obin nagalin ong ilaladong
pamilia. 27 Piro pinilik tang Dios tang mga
agganingen nirang belag ta matako agod
mapaeyak tang mga matatako. Ig pinilik
na tang mga agganingen nirang malolobay
agod mapaeyak tang mga mapopoirsa.
28 Pinilik tang Dios tang mga dibabak ang
enged tang pagkabetang nira ig ang mga
agge-ley ge-leyen ig agganingen ang anday
kointa nira, agod ipababak na tang mga
aggilalaen ang alawig ang mga taw tarin
ong kalibotan ang na. 29 Animan, anday ma-
pagpambog ong talongan tang Dios. 30 Ong
mismong tabang na na-pen amo ong ni
Cristo Jesus, ang ya ray ang pagtorol ong
yaten ta kinata-wanan. Tenged ong ni
Cristo rinisibi ita tang Dios bilang mato-lid
da, bindoat itang mga sagradong sinakepan
na, ig linibri ita ong mga talak ta. 31 Animan,
pario tang na-tang ong Kasolatan, "Ang
maski sinopay galiliag ang magpambog, da-
pat Dios da lamang tang ipambog na."†

2

Ang pagtoroldokon ni Pablo

1 Mga logod, asing napaningo atan,
sinoldoko ong nindio tang sinalok ang
kamatodan natetenged ong Dios. Piro
indio naggamit ta adadalem ang mga bitala
obin alawig ang kinata-wanan. 2 Naisipano
ang anday domang itoldoko ong nindio
kondi si Jesu-Cristo ang linansang ong
kros. 3 Animan siminalongao ong nindio
ang malobay tang sinangonio, geldano
ig pangelelo pa. 4 Ong pamitalao ig
pagtoroldokono ong nindio indio naggamit
ta mamit ang bitala obin ang kinata-wanan
ta taw agod makombinsir amo. Piro ang
Ispirito Santo, yay ang nagpaita tang gaem
na ong mga binitalao, 5 agod ang pagto
mi indi magtalig ong kinata-wanan ta taw
kondi ong gaem tang Dios.

Ang kinata-wanan ang pagalin ong Dios

* 1:19 1:19 Isaias 29:14 † 1:31 1:31 Jeremias 9:24

[6] Mandian, mga para ong mga taw ang
madalem da tang pagto nira ong Dios,
kinata-wanan ka kaman tang agtotoldok
amen. Piro ang kinata-wanan ang na indi
nagalin ong mga taw obin ong pamaggaem
mandian tarin ong kalibotan ang na ang
mangalipat da lamang. [7] Ang kinata-wanan
ang nang agganingeno anday doma kondi
ang sikritong plano tang Dios ang sinalok
asing tokaw. Piro ba-lo bindoat tang Dios
tang kalibotan pinlano na rang lagi tang
mga bagay ang na agod ma-pen ita ong
kadengegan na ong langit. [8] Ang mga pa-
maggaem mandian ong mga timpong na
indi gangaintindi tang plano tang Dios.
Tenged mga naintindian da nira, indi ra
rin linansang nira ong kros tang dalayawen
ang Ampoan ta. [9] Pario tang na-tang ong
Kasolatan,

"Ang mga bagay ang sinimpan tang Dios
para ong mga pamaggegma ong
nandia
Indi pa gaita ta mata, obin gaba-yan ta
talinga.
Indi pa enged ga-dep ong mga isip ta taw."*

[10] Piro ang plano ang na tang Dios,
pinatako na ong yaten ong Ispirito Santo
na. Tenged ang tanan ang bagay gata-
wanan ang enged tang Ispirito Santo, maski
pa ang adadalem ang kinaisipan tang Dios.
[11] Mga ong yaten ang mga taw, anday
gatako tang aggisipen tang tatang taw
poira lamang ong sadili nang ispirito. Man-
ing ka atan tang Dios. Anday gatako tang
aggisipen na poira lamang ong Ispirito na.
[12] Mandian, ang Ispiritong nang pinakabot
ong yaten indi nagalin tarin ong kalib-
otan, kondi nagalin ong Dios mismo agod
maintindian ta tang mga kao-yan ang rini-
galo tang Dios ong yaten.

[13] Animan ang agtotoldok amen yay ang
mga kamatodan ang pagalin ong Ispir-
ito tang Dios ig para ong mga taw ang
agtabiden tang Ispirito. Ig ang pag-
toroldokon amen ay sigon ong toldok tang
Ispirito, belag ta sigon ong kinata-wanan
ta taw. [14] Piro ang mga taw ang anda ong
nira tang Ispirito tang Dios, indi marisibi
nira tang toldok ang pagalin ong Ispir-
ito, tenged agpabetang nira asia kalokoan
lamang. Indi ngani maintindian nira,
tenged ang Ispirito tang Dios enged lamang
tang matabang ong nira agod maintindian
nira. [15] Ang mga taw ang agtabiden tang
Ispirito tang Dios, gangaintindi tang im-
portansia tang tanan ang bagay, piro anday
gatakong magosgar ong nira. [16] Pario tang
na-tang ong Kasolatan, "Anday gatako tang
pagirisipen tang Gino! Anda enged ay
mapaglaygay ong nandia!"†

Piro ita, ang pagirisipen ta kompormi
enged ong isip ni Cristo.

3

Mga torobolon tang Dios

[1] Mga logod, tanopa sia indio ma-
pagtoldok ong nindio pario tang pag-
toroldokono ong mga taw ang agtabiden
tang Ispirito Santo. Kaministiran ang
toldokan amo yen bilang mga taw
ang pamagtoman pa ong sadiling mga
kaliliagan mi. Midio ge-ley amo pang mga
mola, mga ipabetang ta ong kaboi mi ong ni
Cristo. [2] Yay asia ang midio indio nagtorol
ong nindio ta matetegat ang pamangan
kondi gatas lamang, tenged belag pa ta
kaya mi tang adadalem ang mga toldok.
Ig maski mandian, indi amo pa maintindi.
[3] Tenged asta mandian agdegen amo pa
enged tang sadiling mga kaliliagan mi.
Pamagiribegan amo pa ig pamagsoroayan.
Ang agboaten ming na pagpamatod ang
pamagtoman amo pa ong anday sasayod
ang mga kaliliagan tang mga sinangoni mi
pario tang mga taw tarin ong kalibotan ang
na. [4] Tenged mintras may pamaganing pa
ang, "Yo pagosoyo ong ni Pablo!" ig "Yo
ong ni Apolos!" asia pagpamatod ang pario
amo pa enged tang domang mga taw tarin
ong kalibotan ang na.

[5] Tenged sinopa si Apolos? Ig sinopa
si Pablo? Yami mga torobolon lamang
tang Gino ang ginamit na agod mamagto
amo. Ang kada tata ong yamen pagboat
ka lamang tang boroaten ang sinalig tang
Gino ong yamen. [6] Na tang kalimbawan
amen--yo tang nagloak, ig si Apolos tang
nagboniag, piro ang Dios yay ang nagpa-
tolpot. [7] Belag ang enged ta importanti
tang pagloak ig pagboniag, kondi ang Dios
lamang ang pagpatolpot. [8] Ang manigloak

* 2:9 2:9 Isaias 64:4 † 2:16 2:16 Isaias 40:13

ig ang manigboniag pario lamang manigo-
bra. Ig kada tata ong nira balten tang
Dios sigon ong binedlayan nira. 9 Yaming
doroa, pario aming pamagsirbi ong Dios.
Ig ang kalimbawan mi yay ang tanek ang
agpaloakan na ong yamen.

Mga ong doma pang alimbawa, yamo
pario ong tatang balay ang agpa-deng tang
Dios. 10 Ong kaloy tang Dios, yo tang bindoat
nang maistro karpintiro agod magtokod
tang pondasion, ig mandian doma sing
panday tang pagpadayon tang obra. Piro
kaministiran ang enged ang sigoron tang
kada karpintiro ang masinlo tang obra na.
11 Tenged si Jesu-Cristo tang pondasion ang
na-tang da atan, ig asia indi ra enged mapa-
letan ta doma. 12 Mandian ang mga manigo-
bra mamagpa-deng ong pondasion ang na
ig mamaggamit ta sari-saring matirialis
pario ong bolawan, mital ig maralen ang
bato. Ig ang doma, mamaggamit ta ayo,
kirib obin dalami lamang. 13 Piro mata-
wanan ka mga monopa kasinlo tang obra
tang kada tata. Tenged mga komabot tang
kaldaw ang magosgar tang Dios, sobokan
na ong apoy tang inobra tang kada tata
ig don mata-wanan ta. 14 Mga ang pina-
deng na ong pondasion indi masirok, may
marisibi nang primio. 15 Piro mga masirok,
anda ray marisibi nang primio. Sadili na
lamang tang malibri, pario ong tatang taw
ang napaglayas ong balay ang gasirok da.

16 Indi amo gatako? Yamo mismo nag-
imong timplo tang Dios, ig ang Ispirito
na pagtinir atan ong nindio. 17 Mandian
mga may maglangga ong timplo tang Dios,
langgaen ka tanandia tang Dios, tenged ang
timplo na sagrado. Ig yamo mismo tang
timplong asia.

18 Indi lokon mi tang sadili mi. Mga
may atan ong nindiong pagisip ang matako
tanandia sigon ong gadalan mandian tarin
ong kalibotan ang na, dapat lipatan na
ra tang kinata-wanan ang asi agod magi-
mong matod ang matako. 19 Tenged ong
pama-dek tang Dios kalokoan lamang tang
kinata-wanan tang kalibotan ang na. Pario
tang na-tang ong Kasolatan, "Depen tang
Dios tang mga matatako ong pagpanloko
nira."* 20 Ig may atan pa enged ang ganing,
"Gata-wanan tang Dios ang anday kointa
tang mga gaisip tang mga matatako."†
21 Animan, indi ra ipambog ta tang mga taw.
Tenged ang tanan sindol tang Dios para
ong ikakao-ya mi. 22 Si Apolos, si Pedro ig
yo, yaming tanan sinobol para ong nindio.
Maski ang kalibotan ang na, ang kaboi ig
kamatayen, ang mga kaldaw mandian asta
ong parakaboton, ang tanan ang na sindol
tang Dios para ong ikakao-ya mi. 23 Tenged
yamong tanan mga sakep ni Cristo, ig si
Cristo sakep tang Dios.

4

Mga apostolis ni Cristo

1 Animan yaming mga pamagtoldok da-
pat ilalaen ming mga torobolon ni Cristo
ig mga agtaligan tang Dios ang magbalita
tang mga kamatodan ang sinalok na asing
tokaw. 2 Mandian ang sinaligan dapat mag-
paita ang mataligan ka kaman tanandia.
3 Piro mga osisaeno nindio, obin osgarano
man tang maski sinopang manigosgaray,
asia anday kaso ong yen. Yo mismo, indio
ganing mga ang pagsirbio ong Dios mo-
ya obin belag. 4 Limpio tang konsinsiao,
piro asi belag ta maning ang anday talako.
Ang Gino enged lamang tang pagosgar ong
yen. 5 Animan indi amo ra magosgar ang
belag ta oras. Elaten mi tang pagbalik tang
Gino. Tenged ipaloa na ong mayag tang
mga bagay ang gatalok pa mandian ong
maki-lep. Ipaita na mga onopa tang matod
ang mga kaliliagan tang mga taw. Ong oras
ang asi, marisibi tang tanan tang pagdayaw
tang Dios ang bagay ong nira.

6 Mga logod, yami ni Apolos ginamito
rang alimbawa para ong ikakao-ya mi, agod
madalan mi tang maliag yaning tang ag-
ganingen, "Indi magpasobra ong na-tang
ong Kasolatan." Animan maski sinopa, indi
ra ipambog na tang tatang taw ig ge-ley
ge-leyen na tang doma. 7 Tenged onopa
lamang tang mas pa atan ong mga sadili
mi? Onopa enged tang atan ong nindio ang
indi nagalin ong Dios? Ig mga ang Dios
kaman tang nagtorol, angay ipambog mi pa
ang midio sia belag ta rigalo?

8 Yamong mga taw amo! Midio kontinto
amo ig indi amo ra pangaministiran ta

* 3:19 3:19 Job 5:13 † 3:20 3:20 Salmo 94:11 * 4:8 4:8 Ong bitalang Grigo: Naelen amo ra ig nagimong manggaden da!

toldok ang pagalin ong yamen.* Kakarong
amo ra ang midio mga adi, piro indi ami
na-pen! Dapat din adi amo ra ka kaman,
agod mapaggaem ami ka ang aroman mi.
9 Mga isipeno, yaming mga apostolis midio
bintang tang Dios ong pagkabetang ang
dibabak ong tanan. Pario ami ong mga
taw ang sinintinsian dang patayen ig ag-
paloa ami agod matelek tang bilog ang
kalibotan, mga taw asta ang mga anghil.
10 Yami pamagsirbi ong ni Cristo, ig yami
pa tang agganingen mga gabeyeg-beyeg.
Piro yamo ono tang matatako bilang mga
nanga-pen da ong nandia. Yami malolobay,
piro yamo mapopoirsa ono. Aglibaken ami
ta taw, piro agdayawen amo nira. 11 Asta
mandian pamagagoanta ami lamang tang
letem ig koaw. Lasik-lasik tang lambong
amen, agsigbaken ami ta taw, ig anday
sadiling balay amen. 12 Pamagobra ami
ig pamagpainang agod maboi ami lamang.
Agpangadi amen tang mga taw ang pamag-
pakalain ong yamen agod aloyan pa enged
tanira tang Dios. Ig aggagoantaen amen
lamang mga may magpaliwag ong yamen.
13 Agbitalan ami ta malain piro agsabaten
amen ta masinlo. Asta ngani mandian,
midio mga po-pot ami lamang, dibabak ong
tanan ang klasi ta taw ong kalibotan.

14 Nagsolato ta maning ta na, belag
ta maning agod paeyaken amo, kondi
agod malaygayan amo yen bilang mga ag-
malenong mga ana. 15 Tenged maski magi-
mong tampolok ang ribong taw tang mag-
toldok ong nindio natetenged ong pagto
ong ni Cristo Jesus, tambilog ka enged
lamang tang nagimong tatay mi ong pagto
mi ong nandia. Asia anday doma kondi
yo, asing nagekelo ong nindio tang Mo-
yang Balita. 16 Animan pagigampango ang
patoladano nindio. 17 Yay sia ang agpa-
paningeno atan ong nindio si Timoteo ang
palanggao ig mataligan ang anao ong Gino.
Tanandia tang magpademdem ong nindio
tang yen ang ogali ong pagorosoyon ong
ni Cristo Jesus, kompormi ong agtotoldoko
ong mga pamagto ong maski ong aripang
logaray.

18 Ang doma atan ong nindio pagpalawig
da tang mga sadili nira, tenged ong kalaom
nira sigoro indio ra paning atan. 19 Piro
mga pagnano lamang tang Gino, indi ra
lamang maboay paningo ka atan. Oman
telekan ta tang mga ambogon ang asia
mga monopa enged tang maimo nira ong
dorong gabitala nira. 20 Tenged ang matod,
mga ang Dios tang paggaem ong kaboi ta
tatang taw, mata-wanan sia ong boat na ig
belag ta ong bitala na lamang. 21 Animan
onopay galiliagan mi? Paningo bato atan
ang midio pagekelo ta palo? Obin paningo
atan ang pagekel ta paggegma ig mo-yang
kaneman?

5

Palinen tang pangombabay

1 Mandian, may babalita ong karakelan
ang ganing doro kalaway ono tang ag-
boaten tang tata ong nindio. Agga-penen
na ono tang tatang kinatawa si tang tatay
na. Maski ang mga taw ang indi gailala ong
Dios, anday kalainan ang agboaten nirang
maning atan. 2 Yamong mga taw amo! An-
gay pamagpambog amo pa ka enged? Da-
pat din maeyak amo ig magsinti, ig indi ra
pa-penen ong pagtarabidan mi tang laling
pagboat ta maning atan. 3 Maski andao atan
ong nindio ong sinangoni, ang nemo atan
ka. Animan, midio aromano ka nindio. Ig
ong aran tang Ginong Jesus, sinintinsiano
ra tang nagboat tang kasalanan ang asia.
4 Animan mga mamagsirimet-simet amo ig
agbibilango nindio ang atano ka, ig ang
gaem ang pagalin ong yaten ang Ginong
Jesus atan ka, 5 yintriga mi tang taw ang
asia ong ni Satanas agod maski langgaen
na tang sinangoni na, balampa malibri tang
ispirito na ong kaldaw ang magosgar tang
Gino.

6 Ang pagpambog mi anday sayod!
Indi gata-wanan mi tang agganingen
natetenged ong pampalsa ta tinapay? Ong
ge-ley lamang ang pampalsa, pambael
tang bilog ang minasa. 7 Animan i-lek
mi tang pampalsa ang asia, ang yay ang
dating ogali ming mapinagtalaken, agod
magimong limpio amo, pario tang ba-
long minasang arina ang anday pampalsa
na. Ong kamatodan, linimpio amo ra
ka kaman tang Dios tenged si Cristo
sinagda ra para ong yaten, pario ong
tatang karnirong igsaragda ong pista tang
mga Judio ang agganingen Pagta-lib tang

Anghil.* [8] Animan magsilibra ita tang
pistang asi, ig mamangan tang tinapay ang
anday pampalsa na, ang maliag yaning bo-
wanan ta ra tang dating mga ogali ta ang
malalain ig malalaway, agod mangaboi ita
ang limpio ig andang pisan ay tagel ang
malain.
[9] Ong yen ang na-kaw ang solat, mi-
naningo ka kaman ang indi amo magigtabid
ong mga pangombabay obin pangonlali.
[10] Ang maliagong yaning ta si belag tang
mga taw ang indi pa gailala ong Dios mga
tanira pamagboat ta maning ta si, obin
mga tanira takaban ig takawan, obin pa-
magto ong mga dios-diosan. Tenged mga
palawid amo ong nira, kaministiran ang
bo-wanan mi ra enged tang kalibotan ang
na! [11] Ang agganingeno yay asing mga
taw ang ganing tanira mga logod ta ong
Gino piro pangombabay pa, pagto ong mga
dios-diosan, pagpakalain ong doma, pag-
pabaleng, mga takaban ig takawan. Indi
amo dapat magigtabid ong nira maski ong
pamangan lamang.
[12-13] Tenged onopay labet ta ong pagosgar
ong mga taw ang indi pamagto ong Gino?
Ang Dios tang bala ong nira. Piro dapat ka
kaman ang magosgar ita mga ang pagkata-
lak tata ong mga pamagto. Tenged na-
tang ong Kasolatan, "Ang mapinagtalaken
palinen mi ong pagtarabidan mi!"†

6

Mga pamagdirimandan tang mga ana tang Dios

[1] Mandian pabetang ta, ang tata ong nin-
dio may riklamo na kontra ong logod na
ong Gino. Makaeyak ka mga e-lan na ong
mga osgadong indi pagto ong Gino. Dapat
din e-lan na ra lamang ong mga karomanan
nang sinakepan tang Dios. [2] Indi amo
gatako? Ong oring kaldaw, ita mismong
mga sinakepan tang Dios tang mamagosgar
ong bilog ang kalibotan. Mga maning don,
indi bato mapagampangan mi tang mga
kaso-kaso ming asia? [3] Indi amo gatako?
Ong mga anghil mismo ita tang magosgar.
Monora enged ang indi maosgaran mi tang
mga bagay ong kaboi ta tarin? [4] Animan
mga may kaso mi ong tata may tata, angay
e-lan mi pa ong mga taw ang indi aggi-
lalaen ong mga pamagto ong ni Cristo?
[5] Makaeyak! Monora? Anda enged atan ong
nindio maski tambilog lamang ang matako
ig mapagariglo tang agpagsoayan ming ma-
maglogod? [6] Monorang pamagdimandan
amo, logod kontra logod, ig don pa mismo
ong mga taw ang indi pamagto ong Dios!
[7] Ang mismong pagdirimandan ming asia
pagpaita ang nadeg amo ra ta malain. Mo-
ya pa, agoantaen mi ra lamang ang boatan
amo ta anday sayod, ig pabayan da lamang
tang pamagdaya ong nindio. [8] Ang prob-
lima lamang, yamo pa tang pamandaya ig
pamagboat ta malain, ig logod kontra ong
logod! [9] Indi amo gatako? Ang taw ang
pagboat ta malain indi ma-pen ong inadian
tang Dios. Animan indi lokon mi tang
sadili mi! Tenged indi enged ma-pen ong
inadian tang Dios tang mga pangombabay
obin pangonlali, ang mga pamagto ong mga
dios-diosan, asta ang mga pagigkayam-
kayam ong kapario nirang mga lali. [10] Indi
ka ma-pen tang mga takawan, mga taka-
ban, mga manigpabaleng, ang mga pamag-
pakalain ong masig ka taw nira, obin ang
mga dayador. [11] Maning atan tang doma
ong nindio asing tokaw. Piro mandian
limpio amo ra ong mga talak mi, ig bindoat
amo rang mga sagradong sinakepan tang
Dios. Rinisibi amo ra bilang mato-lid da
tenged ong bindoat ni Ginong Jesu-Cristo
ig ong tabang tang Ispirito tang yaten ang
Dios.

Ang sinangoni mi timplo tang Dios

[12] Itaben may maganing ang, "Librio ang
magboat ta maski onopang bagayay." Ma-
tod kaman sia, piro belag ta tanan ang
bagay tang para ong ikakao-ya ta. Poidi
kang maningo, "Librio ang magboat ta
maski onopa." Piro indi papaggaemeno
tang sadilio ong maski onopang bagayay.
[13] Itaben may magpapilosopo pa ang man-
ing, "Ang pamangan bindoat para ong
sian, ig ang sian para ong pamangan."
Matod. Piro komabot tang kaldaw nga
ang sian ig ang pamangan pariong lipaten
tang Dios. Ang sinangoni ta indi bindoat

* 5:7 5:7 Ang "Pista tang Pagta-lib tang Anghil" agsilibraen tang mga Judio sigon ong mabasa ta ong Exodo 12:1-51. Telekan ka ong Bokabolario. † 5:12-13 5:13 Deuteronomio 17:7

agod gamiten ong pangombabay obin pan-
gonlali, kondi sindol ong yaten agod ma-
pagsirbi ita ong Gino. Ig ang Gino yay
ang paggaem ong sinangoni ta. 14 Tenged
ong oring kaldaw boien tang Dios tang mga
narin sigon ong gaem na, pario tang pagboi
na ong yaten ang Ginong Jesus.

15 Gata-wanan mi, gasakepan ita tang
sinangoni ni Cristo. Mandian onopa?
Komiten ta pa tang sinangoni ta ang
gasakepan ni Cristo agod ya-pen ta ong
tatang pagbaligia tang sadili na? Indi poidi!
16 Indi amo gatako? Ong pagboat ta man-
ing atan, tanirang doroa pagimong tanga
sinangonian da lamang. Pario tang na-
tang ong Kasolatan, "ig magimong tata ra
lamang tanira."* 17 Piro mga na-pen ita ra
ong Ginong Jesu-Cristo, maliag yaning ita
may si Cristo ay nagimong tanga ispiritoan
da lamang.

18 Animan palawid amo ong pagpangom-
babay. Tenged ang tanan ang domang
klasi ta talak ang agboaten ta taw, midio
kaman ong loa lamang gainabo. Piro ang
pangombabay obin pangonlali, panlangga
ong sadili na mismo. 19 Indi amo gatako?
Ang sinangoni mi timplong aggistaran tang
Ispirito Santong sindol tang Dios ong nin-
dio. Belag ta nindio tang mga sinangoni
mi, kondi ong Dios da. 20 Mal tang binayad
na agod magimo among nandia. Animan
gamiten mi tang sinangoni mi agod mas
dayawen tanandia.

7

Natetenged ong pagparangatawaen

1 Mga natetenged ong mga bagay ang
sinolat mi ong yen, nani tang masabato.
Mo-ya ka ang indi ra mangatawa. 2 Piro
tenged dorong pagpangombabay, mas mo-
ya pa ang mangatawa ig magpakatawa amo
ra lamang agod ang kada tata may sadili
nirang kakatawan. 3 Ig ong mga magkatawa,
ang lali dapat boaten na tang obligasion
na ong babay, ig ang babay oldan na ka
tang lali tang kaministiran na. 4 Tenged ang
sinangoni tang katawang babay, belag da
tang babay ang paggaem atan kondi ang
lali. Ig maning ka ta si, ang sinangoni tang
katawang lali, belag da tang lali tang pag-
gaem atan kondi ang babay. 5 Animan indi
pangindian mi tang tata may tata, poira
lamang ang namagampang among doroa
ang indi amo kang lagi mamaglengetan ong
teled ta tatang timpo agod may oras mi ka
ong pagpangadi. Piro pagatapos, mamaga-
pen amo si. Itaben ong kaboayan indi ra
mawidan mi tang sadili mi, ig dayon among
panolayan ni Satanas.

6 Ang laygayong asia belag ta tobol, kondi
ge-ley lamang ang pasonaid ong pagka-
betang mi. 7 Masinlo ka rin mga yamong
tanan pario ong yen.* Piro belag ita ta
parario tenged sari-sari tang mga abilidad
ang agto-dol ong yaten tang Dios.

8 Mandian narin tang maningo ong nin-
diong anday kakatawan mi asta ong nin-
diong mga babay ang balo: Mo-ya pa,
magpadayon among anday katawa mi pario
ong yen. 9 Piro mga indi ra mawidan mi
tang mga sadili mi, mangatawa obin mag-
pakatawa amo ra lamang. Tenged mas mo-
ya pa si imbis ang magkatalak amo ong mga
belag ta kakatawan mi.

10 Mandian mga ong mga may katawa
nira, narin tang agtotobol tang Gino, belag
ta yo: Indi magigbelag tang babay ong
katawa na. 11 Piro mga magigbelag pa enged
tanandia, magpadayon da lamang tanandi-
ang anday katawa na, obin magigbalik si
ong katawa na. Ig indi ka poiding belagan
tang lali tang katawa na.

12 Mga natetenged pa ong doma, na tang
maliagong yaning ong nira. Na ong yen
lamang nagalin ig belag ta ong Dios. Mga
may lali atan ang logod ta ong ni Cristo, ig
ang katawa na indi pagto ong Gino, mga ang
katawa na galiliag ang magpadayon ang
aroman na, dapat indi belagan na. 13 Ig mga
may babay ka atan ang logod ta ang may
katawang indi pagto ong Gino, piro galil-
iag pa ka enged tang lali ang magiga-pen
ong nandia, indi dapat magigbelag tang
babay. 14 Tenged ang katawang indi pagto
ong Gino magang agpalbag da ka para ong
Dios, tenged ong pagto tang katawa na.
Narin matod ong lali pario ka ong babay.
Mga belag ta maning ta na, asta ang mga

* 6:16 6:16 Genesis 2:24 * 7:7 7:7 Si Pablo sindolan tang Dios ta abilidad ang makontinto tanandia, maski anday katawa na. Mabasa ta ong 1 Cor 7:8 ang tanandia anday katawa na.

ana nira indi ra ka marisibi tang Dios. Piro
ang kamatodan, garisibi na tanira. 15 Piro
mga galiliag pa enged ang magigbelag tang
katawang indi pagto, pabayan mi. Libri
ra tanirang magigbelag, tenged ginoyan
ita tang Dios ang mangaboi ita ang anday
golo. 16 Sinopa lamay gatako? Babay man
obin lali, indi masigoro mi mga yamo tang
gamiten tang Dios agod malibri na tang
mga kakatawan mi.

Magpadayon amo ong pagkabetang mi

17 Ang kada tata dapat mangaboi sigon
ong pagkabetang ang sindol tang Dios ong
nandia, ig magpadayon ong pagkabetang
na asing tanandia ginoyan na. Yay na
tang agtotoldoko ong mga pamagto ong ni
Cristo ong tanan ang logar. 18 Alimbawa,
mga may laling natorian da ba-lo tanandia
nagto ong Gino, pabayan da lamang tanan-
dia ang maning ta sia. Ig mga may atan
kang indi natorian ba-lo nagto ong Gino,
belag da ka ta kaministiran ang magpatori
pa tanandia. 19 Tenged belag ta importanti
mga natorian obin anda.† Ang impor-
tanti lamang ay ang pagtoman tang mga
tobol tang Dios. 20 Animan magpadayon
tang kada tata sigon ong pagkabetang na
asing tanandia ginoyan tang Dios. 21 Mga
yawa torobolon ta doma ba-loa nagto ong
Gino, sigi lamang. Piro mga may tsansa
mong malibri ong pagimong torobolon,
boaten mo. 22 Ang tatang torobolon ang gi-
noyan da tang Gino, libri ra ong gaem tang
kasalanan. Maning ka ta si, ang taw ang
libri ang ginoyan da ni Cristo, nagimong
torobolon na ra. 23 Mal tang binayad tang
Dios agod magimo among nandia, animan
magsirbi amo ra ong Dios, belag ta ong
taw lamang. 24 Mga logodo, mga onopay
pagkabetang mi asing ginoyan amo tang
Dios, magpadayon amo lamang atan ang
aroman na.

Natetenged ong anday katawa nira ig ong mga babay ang balo

25 Mga natetenged ong mga anday katawa
nira, anday ma-dolong tobol ang nagalin
ong Gino. Piro ong kate-bek tang Gino
bilang taw ang nagimong mataligan da,
narin tang maningo.

26 Mga ong yen, tenged ong mga kaliwa-
gan ang agtalongaen ta mandian, mo-ya
pang magpadayon ita kang lagi ong yaten
ang pagkabetang. 27 May katawa mo ra?
Indi belagan mo. Anda pay katawa mo?
India ra magdilem ta katawa mo. 28 Piro
mga yawa mangatawa ka enged, india ka
pagkatalak. Ig mga ang tatang soltiras
magpakatawa, indi ka tanandia pagkatalak.
Kaso lamang, ang magkatawa magkatinir
ta mga problima ong kaboi nira tarin ong
ta-paw tang kalibotan, ig galiliago rin ang
indi mapasaran mi tang mga kaliwagan ang
maning atan.

29 Narin tang maliagong yaning, mga
logod--dipot da lamang tang timpo para
magsirbi ong Gino. Animan impisa man-
dian, ang mga may katawa dapat mangaboi
ang midio anday katawa nira ang ag-
tokawen nira. 30 Ang mga pamagsinti,
mangaboi ang midio anday kaso tang kasis-
intiren nira. Ig ang mga gangalipay, man-
ing ka ta si ong kalipayan nira. Ang mga
pamamakal, dapat mangaboi ang midio
anda ray barakalen nira ang irintindien pa
nira. 31 Ig ang mga pamagpakinabang tang
mga bagay tarin ong kalibotan, indi dapat
oldan ta importansia tang mga bagay ang
asia. Tenged ang tanan ang bagay tarin ong
kalibotan mangalipat lamang.

32 Galiliago rin ang indi amo malibeg ong
mga irintindien tarin ong kalibotan. Ang
laling anday katawa na pagdemdem tang
boroaten tang Gino ig mga monopa tanan-
dia mapagtorol ta kalipayan ong nandia.
33 Piro ang laling may katawa na pagdem-
dem ang pirmi tang mga bagay tarin ong
kalibotan ig mga monopa tanandia mapag-
torol ta kalipayan ong katawa na. 34 Yay na
tang dailan ang pirming pagdoadoa tang
isip na. Ig maning ka ta sia tang mga
soltiras obin ang mga babay ang anday
katawa na. Ang babay ang anday katawa
na, anday domang aggintindien na kondi
ang pagsirbi na ong Gino, tenged galiliag
tanandiang bogos ang magbolontad tang
sadili na ong pagsirbi ong Gino. Piro ang
babay ang may katawa na pagdemdem ang
pirmi tang mga bagay tarin ong kalibotan

† 7:19 7:19 Ang kaogalian tang mga Judio ay patorian tang mga ana nirang lali bilang tanda ang tanira mga pinilik tang Dios ig mga manigtoman tang Katobolan. Telekan ka ong Bokabolario, ong “Pagtori.”

ig mga monopa tanandia mapagtorol ta
kalipayan ong katawa na.
35 Agganingo narin ong nindio para
lamang ong ikakao-ya mi. Indi amo
ka agbawalen ta ang mangatawa, kondi
galiliago lamang ang tabangan amo yen
agod maosay tang pangaboi mi ig anday
magsamber ong pagsirbi mi ong Gino.
36 Mandian, natetenged ong magnobio--
mga ong isip tang lali belag ta tama tang ag-
boaten na ong nobia na, ig indi ra mawidan
na tang sadili na, ig ong isip na dapat mag-
pakasal da tanira, mo-ya pa magpakasal da
lamang. Belag sia ta talak. 37 Piro mga
disidido tang laling indi katawaen na tang
nobia na ig mga para ong nandia belag ta
kaministiran ang mangatawa tenged gaw-
idan na pa ka tang sadili na, mo-ya ka tang
agboaten na. 38 Animan mo-ya tang ag-
boaten tang pangatawa ong nobia na, piro
mas mo-ya pa enged tang indi pangatawa.
39 Ang babay gabe-ket ong katawa na
mintras gaboi tang katawa na. Piro mga
patay da tang katawa na, poidi si tanandi-
ang magpakatawa, basta ong tatang laling
pagosoy ong Gino. 40 Piro midio mas mam-
beng tanandia mga indi ra magpakatawa.
Narin ong yen ka lamang. Piro pagparetong
ang Ispirito Santo pagtoldok ka ong yen.

8

*Natetenged ong mga pamangan ang bi-
nolontad ong mga dios-diosan*

1 Mandian, isayodo tang natetenged ong
mga pamangan ang binolontad ong mga
dios-diosan.
Pario tang inaning mi, "Itang tanan, may
kinata-wanan ta." Ang problima lamang,
mga panalig ita ong sadiling kinata-wanan
ta, magpalawig ita lamang tang mga sadili
ta. Piro paggegma tang kaministiran agod
magpabaked ita ong tata may tata. 2 Ang
taw ang ganing may kinata-wanan na, ko-
rang pa ka enged tang gata-wanan na. 3 Piro
gailala tang Dios tang mga taw ang pam-
aggegma ong nandia.
4 Animan balikan ta tang natetenged
ong pamangan ang binolontad ong mga
dios-diosan. Panganen ta bato obin indi?
Gata-wanan ta ra ang "Anday onopa tang
mga dios-diosan" ig "Tambilog ang enged
lamang tang Dios." 5 Matod ang may ag-
ganingen ang mga dios ong langit asta ong
tanek, ig doro tang agganingen "mga dios"
ig "mga gino." 6 Piro ong yaten, tambilog
lamang tang Dios, ang yay ang yaten ang
Tatay ang nagboat tang tanan ang bagay.
Gaboi ita para ong nandia. Ig tambilog en-
ged lamang tang Gino ta, ang anday doma
kondi si Jesu-Cristo. Tenged ong nandia
naboat tang tanan ang bagay, ig tanandia
tang pagtorol ta kaboi ong yaten mandian.
7 Piro may mga logod ta atan ang indi
pa gangatako tang kamatodan ang na. Ig
tenged pamagto tanira tanopa sia ong mga
dios-diosan, yay sia ang asta mandian mga
tanira mamangan ta karning binolontad
ong mga dios-diosan, ong kaisip nira midio
agtowan pa ka enged nira tang mga dios-
diosan ang asi. Animan tenged paman-
gontra tanira ong konsinsia nira, panlobay
da tang nem nira ong isip nirang pagkata-
lak tanira. 8 Ong kamatodan, belag ta
natetenged ong pamangan ang risibien ita
tang Dios obin indi. Indi ita maonopa mga
indi ita mamangan ta tatang bagay, ig anda
kay pakinabang na maski mamangan ita.
9 Piro magandam amo! Maski libri among
mamangan ta maski onopa, itaben sia yay
ang magimong magikanan ang magkatalak
tang mga logod ang korang pa tang pagto
nira.
10 Alimbawa lamang, yamong may kinata-
wanan mi ong mga bagay ang na, pa-
magsaro among pamangan ong simban
tang mga dios-diosan, ig itaen amo tang
tatang logod ang malobay pa tang pagto
na. Ang mainabo don, gata-wanan mi
ra ka. Mamoirsa tang nem tang logod
ming asi agod mamangan ka tanandia tang
binolontad ong mga dios-diosan, maski
ong pabetang na sia talak. 11 Maliag yan-
ing, ang "kinata-wanan" mi, yay ang nan-
langga ong taw ang asiang malobay tang
pagto na. Tatang logod mi pa, ig si
Cristo mismo napatay agod malibri tanan-
dia. 12 Mandian, mga pagkatalak amo ta
maning atan ong logod ming malobay pa
ong pagto na ig agpasitan mi tang nem na,
maliag yaning pagkatalak amo ra ka ong ni
Cristo. 13 Animan mga ang karning binolon-
tad ong dios-diosan ang agpanganeno yay
ang magimong magikanan ang magkatalak

tang logodo, indio ra lamang mamangan ta
sia asta ong tanopa, agod indi magkatalak
tang logodo tenged ong yen.

9

Indi aggamiten ni Pablo tang mga kato-
lidan na bilang apostolis

1 Gata-wanan ming yo librio, ig tatang
apostolis pa. Napaita ong yen si Jesus
ang yaten ang Gino, ig yamo mismo tang
borak tang yen ang pagpangabedlay para
ong nandia. 2 Maski indio ilalaen tang doma
ang yo apostolis, yamo atan ong Corinto
dapat lamang mangilala ong yen. Yamo
mismo tang ibidinsia ang pagsirbio ong
Gino bilang apostolis.
3 Maning ta na tang sabato ong mga taw
atan ang pamagosisa ong yen. 4 Gata-wanan
tang tanan ang yaming mga apostolis may
kato-lidan amen ang mama-dol ta paman-
gan amen ong mga taw ang agtoldokan
amen. 5 May kato-lidan ka tang mga apos-
tolis ang magekel ong biahi tang kakatawan
amen ang pamagto ka, pario tang agboaten
ni Pedro ig ang domang mga apostolis, asta
ang mga logod tang Gino. 6 Onopa? Yami
lamang bato ni Bernabe tang kaministi-
ran ang mandilem para ong pangaboian
amen? 7 Anday sondalong pagsoildo ong
sadili na! Sinopa tang manigkoma ang indi
gakinabang ong lindoak na? Sinopa tang
manigbadbad ang pagsagod ta karniro ig
indi gakinabang tang gatas na?
8 Ang agsambitenong na belag lamang ta
sigon ong agboaten tang mga taw, tenged
ya kay narin tang agtotoldok tang Kato-
bolan. 9 Nasolat mismo ong Katobolan ni
Moises, “Indi be-ketan tang anga tang baka
ang aggamiten ong panggiek.”* Mane-
mao, baka lamang bato tang aggisipen tang
Dios ong binitala nang asi? 10 Belag, asta
itang taw tang agganingen na, animan na-
solat sia para ka ong ikakao-ya ta. Tenged
ang taw ang pagarado ig pangayeg panalig
ang may parti na ong pa-bat. 11 Nagloak
ami ong nindio ta mga grasiang ispiritoal.
Animan bagay enged lamang ang magpak-
inabang ami magalin ong nindio tang mga
bagay ang kaministiran amen ong kaldaw-
kaldaw. 12 Mga ang domang manigtoldok
may aggelaten nira magalin ong nindio,
mas labi ra enged yami.
Piro maski may kato-lidan amen ang
mama-dol ong nindio, indi enged bindoat
amen. Inagoanta amen da lamang tang
tanan agod anday magsamber ong mga
taw ong pagrisibi nira tang Mo-yang Balita
natetenged ong ni Cristo. 13 Balampa gata-
wanan mi ka, ang mga pamagsirbi ong Tim-
plo, don ka pamangomit tang pamangan
nira. Ig ang mga pamagsirbi ong altar
pamangomit ka tang parti nira ong mga
bagay ang agbobolontad ong altar. 14 Pario
ka ta si, sinobol tang Gino nga ang mga taw
ang agpatakon tang Mo-yang Balita dapat
magtorol ong mga pamagpatako ong nira
agod maboi ka tanira.
15 Piro yo, indio naggamit maski tambilog
ong mga kato-lidan ang asia. Ig indio ka
pagsolat para gamiteno ra si. Mo-ya pang
mapatayo, ayaw lamang komiten ong yen
tang maski sinopa tang agpambogong indio
pama-dol. 16 Indi agpambogo tang yen ang
pagpatako tang Mo-yang Balita tenged na
yay ang obligasiono ig indi maimo ang indi
boateno. Yo, kailō ka, mga indi boateno.
17 Mga nagtoldoko ig yo rin tang nami-
lik tang obrang asia, poiding magelato ta
sol. Piro ang matod, agtomaneno lamang
tang boroaten ang sinalig tang Dios ong
yen. 18 Onopa mandian tang balet ang
marisibio? Ang agbibilango ang balet an-
day doma kondi galipayo ang indio pag-
pabayad ong yen ang pagpatako tang Mo-
yang Balita, maski matod ang poidiong
magpabayad ong pangabedlayo para ong
Mo-yang Balita.
19 Yo librio, ig indio agtobol-tobolon tang
maski sinopa. Piro midio pagpatobol-
tobolo ra ka ong tanan ang taw agod mas
yadi pa enged tang maekelano ang magto
ong ni Cristo. 20 Yay na ang yo, mga aro-
mano tang mga Judio, pangaboio pario ong
mga Judio agod maekelano tanirang mam-
agto ong ni Cristo. Animan maski belago
ra ta sakep tang Katobolan ang inintriga ni
Moises ong mga Judio, agtomaneno si agod
maekelano tanira ong yaten ang pagto.
21 Maning ka atan tang agboateno mga ka-
peno tang mga belag ta Judio. Indi ra

* 9:9 9:9 Deuteronomio 25:4. Maliag yaning, dapat mate-bek tang may baka, ig indi be-ketan tang anga na agod ang baka mapamangan ta ge-ley mintras pagobra.

agtomaneno tang Katobolan ang para ong
mga Judio, kondi pangaboio pario tang mga
belag ta Judio agod mamagto ka tanira ong
ni Ginong Jesus. Narin belag ta maliag yan-
ing ang indi agtomaneno tang tobol tang
Dios, tenged agtomanenong enged tang
mga tobol ni Cristo. 22 Pagigbagayo ong mga
malobay pa tang pagto nira agod mata-
bangano ka tanira. Yay sia animan pag-
prosigirong magigbagayo ong tanan ang
taw, agod balampa malibrio pa tang doma
ong maski onopang midiosay. 23 Ang tanan
ang asia agboateno agod mas mabantog
pa enged tang Mo-yang Balita. Tenged yo
galiliago kang magigelay ong mga grasiang
ekel na.

24 Gata-wanan mi, mga ipabetang ta ong
tatang karira, doro tang pamagsinikad, piro
tambilog ka enged lamang tang marisibi
tang primio. Animan paneman mi tang
sikad mi agod marisibi amo ta primio. 25 Ang
tanan ang manigkayam, agdisiplinaen nira
ta mo-ya tang mga sadili nira agod maris-
ibi tanira ta tatang primio ang madali ka
lamang malangga. Piro itang mga pam-
agto, pamagprosigir ita agod marisibi ita
ta tatang primiong indi enged magkopas
asta ong tanopa. 26 Animan yo, midio diritso
enged tang sikado paning ong tarampetan.
Ig mga ong boksingiro pa, indio ka panon-
tok ong mageyep. 27 Aggawidano ig agdisi-
plinaeno ta mo-ya tang sadilio. Itaben pa-
gataposo ang mapagpatako tang Mo-yang
Balita ong doma, yo pa tang indi maprim-
ioan.

10

*Pandam ang natetenged ong mga dios-
diosan*

1 Mga logod, dapat demdemen mi tang
nainabo ong mga kamepet-mepetan ta ang
namagtabid ong ni Moises asing tokaw.
Tanirang tanan inantabayan tang onom
ang pinatabid tang Dios ong nira, ig
tanirang tanan namagpanaw ong ka-ngan
tang talsing aggoyan ta "Masinggi" ig
namansila-ted don.*

2 Ong onom ang asi ig ong talsi, midio
nangaboniagan tanirang tanan bilang mga
sinagpan ni Moises. 3 Tanirang tanan na-
mangan ta tata lamang pamangan ang na-
galin ong Dios. 4 Ig tanirang tanan na-
manginem ka tang wing nagalin ong bato
ang pina-bod tang Dios. Ig ang batong asi
tatang simbolo tang matod ang Bato ang
nagaroman ig nagsoporta ong nira, anday
doma kondi si Cristo mismo.† 5 Piro indi
nalipay tang Dios ong karakelan ong nira.
Animan ang mga sinangoni nirang patay
naglinget da lamang don ong logar ang
anday gistar ang taw.

6 Mandian, ang mga nainabo ong nira
nagtorol ta adal ong yaten agod indi ita
maliliag ang magboat ta malain, pario tang
bindoat nira. 7 Indi amo mamagto ong
dios-diosan, pario tang bindoat tang doma
ong nira. Ang bindoat nira na-tang ong
Kasolatan ang ganing, "Ang mga taw nam-
agkombida, namagirineman, ig namagboat
ta malalaway ang kalipayan."‡ 8 Ig indi
ita enged mangombabay obin mangonlali,
pario tang bindoat tang doma ong nira. An-
iman sinilotan tanira tang Dios ig doroang
polok may tolong ribong taw tang nanga-
patay ong tang kaldaw lamang.§ 9 Ig indi
sobokan ta tang Dios pario tang bindoat
tang doma ong nira. Yay sia ang inalat
tanira ta mga ma-kal ig nangapatay.* 10 Indi
ita ka magriklamo ang pirmi pario tang
bindoat tang doma ong nira. Tenged yay sia
ang sinobol ong nira tang Dios tang anghil
ang manigpatay agod pamatayen tanira.†

11 Ang tanan ang nang nainabo ong
mga Israelita pagsirbing alimbawa, ig sino-
lat agod magimong pandam ong yaten
ang gangaboi mandian ong mga timpong
alenget dang matapos tang kalibotan.

12 Animan, mga ganing among mabaked
da tang pagto mi, magandam amo. Itaben
magkatalak amo pa. 13 Anday pagsobok
ang gapasaran mi ang indi kakabot ong
tanan ang taw. Piro mataligan ta tang
Dios ong mga pangako na ang indi amo
sobokan ang sobra pa ong poirsa mi. Piro

* 10:1 10:1 Ang istoriang na natetenged ong pagated tang Dios ong mga Israelita ig ong pagbelak na tang talsi mabasa ta ong Exodo 13:17-14:31. † 10:4 10:4 Ang istoriang na natetenged ong pinapan ig pinainem tang Dios ong nira mabasa ta ong Exodo 16:1-17:7. ‡ 10:7 10:7 Exodo 32:6 § 10:8 10:8 Bilang 25:1-18 * 10:9 10:9 Bilang 21:5-6 † 10:10 10:10 Bilang 16:41-49

mga komabot tang pagsobok, magboat ka
tanandia ta midios agod malibri amo, ig
indi amo madeg tang tokso.

[14] Animan, mga agmaleno, palawid
amo ong mga dios-diosan. [15] Narin tang
maningo ong nindio mandian, bilang mga
matatako. Pagisip-isipan mi lamang tang
agganingong na. [16] Mga itang pamagto
pamagsirimet-simet agod demdemen tang
kamatayen ni Cristo, may agginemen ta
ang agpasalamatan ta ong Dios. Asia maliag
yaning aggaloyan ita tenged ong dogong
pinatorok ni Cristo. Ig ang tinapay ang
agparti-partien ta ig agpanganen pagpaita
ang ka-pen itang tanan ong sinangoni na.
[17] Ig maski yadi ita, tanga sinangonian ita
lamang, tenged tanga tinapayan lamang
tang aggelay-elayen ta.

[18] Isipen mi tang mga Israelita. Pa-
mamangan tanira tang agbobolontad ong
altar tang Dios ig don pamagpaita ang
tanira ka-pen ong mga pamagto ong Dios.
[19] Mandian onopay maliagong yaning? May
kointa na ka bato tang mga dios-diosan
ig ang pamangan ang agbobolontad ong
nira? [20] Anda enged! Ang maliagong yan-
ing, ang mga bolontad tang mga taw ang
indi gailala ong Dios, indi agbobolontad
nira ong Dios, kondi ong mga dimonio ra!
Ig indio maliag ang magiga-pen amo ong
mga dimonio! [21] Indi poiding manginem
amo ong kopa tang Gino oman manginem
ta binolontad ong mga dimonio. Indi ka
poiding mamangan bilang sinagpan tang
Gino ig magigsaro pa ong binolontad ong
mga dimonio. [22] Onopa? Galiliag itang
mangimon tang Gino? Makagagaem ita
bato ang sobra pa ong nandia?

[23] Itaben may maganing, "Libri itang
magboat ta maski onopang bagayay!" Piro
belag ta tanan ang bagay tang para ong
ikakao-ya ta. Maski maning ita kaman
ang "Libri itang magboat ta maski onopang
bagayay!" Piro belag ta tanan tang mapak-
inabangan ta agod magpabaked tang pagto
tang tata may tata. [24] Dapat belag tang
ikakao-ya mi tang intindien mi, kondi ang
ikakao-ya tang doma.

[25] Mandian mga natetenged ong karni,
libri among mamangan ta maski onopay
agpabakal ong palingki. Indi amo ra mane-
ma te-ma mga asia nabolontad ong mga
dios-diosan agod indi golon tang isip mi.
[26] Tenged na-tang ong Kasolatan, "Ang kali-
botan ig ang tanan tarin, ang Gino tang may
nandia ta na."‡

[27] Pabetang ta, may tatang taw ang indi
pagto ong Gino ig inimbitar amo nandia
ang mamangan ong nira. Paning amo
lamang, mga galiliag amo, ig panganen
mi tang maski onopay agsisirbi nira ong
nindio. Indi amo ra mane-ma te-ma mga
asi binolontad ong dios-diosan obin anda,
agod indi golon tang isip mi. [28] Piro mga
may maganing ong nindio ang binolontad
ong dios-diosan tang pamangan ang asi,
maski indi ra lamang panganen mi. Maning
ta sia tang boaten mi agod anday goloan ta
isip. [29] Ang isip ang agganingeno yay ang
isip tang taw ang asi, ig belag tang isip mi.

Mandian itaben maning amo, "Angay
awidano tang sadilio para lamang indi
golon tang isip ta doma? [30] Mga pag-
pasalamato ong Dios mintras pamangano,
angay pakalaineno pa tenged ong paman-
gan ang agpasalamatano?"

[31] Narin tang sabato ong nindio: Maski
onopay boaten mi, mamangan amo man
obin manginem, boaten mi tang tanan agod
mas dayawen tang Dios. [32] Indi amo enged
magboat ta maski onopa ang mapagpata-
lak ong mga Judio obin ong mga belag ta
Judio, obin ong aroman ming pamagto ong
Dios. [33] Pario yo, pirmiong pagprosigir ang
malipay tang tanan ang taw ong tanan ang
agboateno. Belag tang sadiling ikakao-yao
tang agpalabieno, kondi ang ikakao-ya tang
doma, agod malibri tanira ong silot tang
Dios.

11

[1] Animan patoladano nindio, pario yo ang
pagpatolado ong ni Cristo.

Ang masinlong ogali mga pagsirimet-simet tang mga pamagto

[2] Agdayawen amo yen tenged agdemde-
men mi tang tanan ang bindoat ig
sinoldoko, ig agtomanen mi tang
pinakaboto ong nindio. [3] Piro may
galiliagano pang maintindian mi. Si Cristo
tang pangolokolo ong kada lali, ig ang lali

‡ 10:26 10:26 Salmo 24:1; 50:12

yay ang pangolokolo ong katawa na, ig ang
Dios ya kay ang pangolokolo ong ni Cristo.
4 Animan ong pagsirimeten mi, mga ang
tatang lali pangadi obin pagpakabot tang
bitala tang Dios ang pagkopot tang kolo
na, pagtorol ta kaeyakan ong ni Cristo ang
pangolokolo ong nandia. 5 Ig mga ang babay
pangadi obin pagpakabot tang bitala tang
Dios ang anday dapa tang kolo na, pagtorol
tanandia ta kaeyakan ong katawa nang
pangolokolo ong nandia, ig pario ra lamang
tanandia ong babay ang nagpakalbo tang
boa na. 6 Ig ang babay ang indi pagdapa
tang boa na, mo-ya pang magpabolog da
lamang tanandia. Piro makaeyak mga ang
babay magpabolog obin magpakalbo tang
boa na. Animan dapat kopotan na tang
kolo na. 7 Mandian ang lali indi dapat
magkopot tang kolo na, tenged tanandia
tang pagpaita tang gaem ig podir tang
Dios. Piro ang babay pagpaita tang podir
tang lali. 8 Tenged ang lali indi bindoat
tang Dios ang nagalin ong babay, kondi
ang babay yay ang bindoat na nagalin ong
lali. 9 Indi bindoat tang lali para ong babay,
kondi ang babay yay ang bindoat para ong
lali. 10 Animan ang babay kaministiran ang
magkopot tang kolo na agod maski ang
mga anghil mangatako ang pagpasakep
tanandia ong katawa na. 11 Piro demdemen
ta ka, bilang mga na-pen da ong Gino, ang
babay kaministiran na tang lali pario tang
lali kaministiran na tang babay. 12 Mga
nagalin man tang babay ong lali, ang lali
mandian tang pagalin ong babay. Ig ang
tanan pagalin ong Dios.

13 Yamo tang magdisision. Tama bato ong
babay ang itaen ang pangadi ang anday
kopot tang kolo na? 14 Gata-wanan mi ra ka,
natoral lamang ang dipot tang boa tang lali,
tenged makaeyak mga maboat. Kaman?
15 Piro ang maboat ang boa yay ang pagtorol
ta dengeg ong babay. Tenged sindolan
da tanandia tang Dios ta maboat ang boa
agod may kopot dang lagi tang kolo na.
16 Piro mga may galiliag ang magigdiskosion
pa atan natetenged ong bagay ang na, an-
day domang maningo kondi narin lamang:
Maning enged lamang ta sia tang kaogalian
amen, asta ang tanan ang pamagto ong Dios
ong tanan ang logar.

Ang sagradong panapon

17 Mga natetenged ong yaningo man-
dian, indi amo madayaw ta. Tenged ang
pagsirimet-simet mi, indi pagtorol ong nin-
dio ta kao-yan kondi kalainan. 18 Tenged
nabalitano ang kada magsirimet-simet amo
bilang mga pamagto, indi amo mam-
agoroyonan ig pamagbelag-belag amo. Ig
pagpareto ang itaben may kamatodan ta
sia. 19 Bagay lamang sia ang pamagbelag-
belagan amo agod itaen ta mo-ya mga
sinopa enged ong nindio tang matod ang
pamagto. 20 Ong pagsirimet-simet ming
maning atan belag tang panapon tang Gino
tang agsilibraen mi. 21 Tenged ang kada tata
ong nindio ono aporadong mamangan tang
balon na, mintras ang doma ono letem pa ig
ang doma baleng da! 22 Angay indi amo kang
lagi mamangan ig manginem ong sadiling
pamalay-balay mi? Midio agdegdegen mi
tang mga pamagto ong Dios ig agpaeyaken
mi tang mga malilised! Onoray maningo
mandian? Dayawen amo bato yen? Indi!
Indi enged maboato.

23 Narin tang sinoldok ong yen tang
Gino ig sinoldoko ka ong nindio: Ang
labing asing si Ginong Jesus tinraidor
ni Judas, namisik tanandia ta tinapay,
24 nagpasalamat tanandia ig pinisi-pisi na
ang ganing, "Na tang yen ang sinangoni
ang agbobolontad para ong nindio. Boaten
mi narin bilang pagdemdem ong yen."
25 Pagatapos nirang nanapon, maning ka ta
si tang bindoat na ong bino. Bindiotan
na tang kopa ig minaning, "Na tang ba-
long inigoan tang Dios para ong nindio,
ang agpabakeden tang yen ang dogo. Kada
manginem amo tang binong na, boaten mi
bilang pagdemdem ong yen." 26 Animan,
kada mamangan amo tang tinapay ang na
ig manginem ong kopang na, agpatako mi
tang natetenged ong kamatayen tang Gino
asta tanandia magbalik ang moman.

27 Piro ang maski sinopay mamangan
tang tinapay ang na ig manginem ong kopa
tang Gino, ig ong pagboat na ta na korang
tang galang na, pagkatalak tanandia ong
sinangoni ig dogo tang Gino. 28 Animan,
dapat osisaen kang lagi tang taw tang sadili
na ba-lo tanandia mamangan tang tinapay
ig manginem ong kopa. 29 Tenged mga ma-
pen tanandiang mamangan ig manginem ig
indi agdemdemen na tang sinangoni tang

Gino, pagtorol lamang tanandia ta silot ong
sadiling sinangoni na. 30 Yay sia animan
dorong malolobay ong nindio ig pamagm-
asit pa. Ig ang doma nangapatay da. 31 Piro
mga osisaen ta kang lagi tang sadili ta, indi
ita silotan tang Dios. 32 Piro maski silotan
ita tang Dios, maliag yaning agto-liden ita
nandia agod indi ita sintinsian aroman tang
mga taw ong kalibotan ang indi pangilala
ong nandia.
33 Animan, mga logodo, mga mamaga-
pen amo ong pagsilibra tang panapon tang
Gino, mamagerelatan amo. 34 Mga may
agle-men ong nindio, mamangan kang lagi
tanandia ong sadiling pamalay-balay na,
agod indi amo silotan tang Gino tenged ong
agboaten mi mga pamagsirimet-simet amo.
Mga natetenged ong domang bagay, ba-lo
ra kang lagi, ong pagkaboto ra lamang may
maningo pa.

12

Mga abilidad ang to-dol tang Ispirito Santo

1 Ang isayodo ong nindio mandian ay ang
natetenged ong mga abilidad ang agto-dol
tang Ispirito Santo.
Mga logod, galiliagong maintindian mi
ta mo-ya tang mga bagay ang na. 2 Gata-
wanan mi ka, asing indi amo pa gailala
ong Dios ang matod, napaloko amo ong
doma ig naekelan ang magto ong mga dios-
diosan ang indi mabitala. 3 Animan dapat
mata-wanan mi, mga ang tatang taw ag-
gaeman tang Ispirito tang Dios indi enged
mapagbitala ta malain kontra ong ni Jesus.
Ig anda kay taw ang mapangilala ong ni
Jesus bilang Ampoan ta poira lamang mga
tanandia agtoldokan tang Ispirito Santo.
4 Mandian, sari-sari tang abilidad ang
agto-dol tang Ispirito Santo, piro tata
lamang tang pagtorol. 5 Ig sari-saring
klasi tang pagsilirbien, piro tatang Gino
lamang tang agsirbian ta. 6 Sari-sari ka
tang boroaten ang sinalig tang Dios ong
yaten, piro tatang Dios lamang tang pag-
torol ta poirsa ong kada tata agod maimo
tang mga boroaten ang narin. 7 Ang kada
tata agtoldan ta abilidad ang pagpaita nga
ang Ispirito Santo atan ong nandia, ig narin
agto-dol para ong ikakao-ya tang tanan.
8 Ang doma agtoldan tang Ispirito Santo ta
abilidad ang magpatako ta mga masinlong
adal ang nagalin ong Dios, ig ang doma
agtabangan tang Ispirito Santo ang mag-
toldok tang dorong kinata-wanan. 9 May
atan ang agtoldan ta mabael ang pagtalig,
ig may atan kang agtoldan ta abilidad ang
magpao-ya ong mga pamagmasit. Ig ang
tanan ang na pagalin ong Ispirito Santo
mismo. 10 Ang doma agtoldan ta gaem
ang magboat ta mga milagro. Ang doma,
abilidad ang magpakabot tang bitala tang
Dios. Ig ang doma, abilidad ang mailala
mga ang tatang ispirito mo-ya obin malain.
May agtoldan ka ta abilidad ang mitala ong
sari-saring klasi ta bitala ang indi maintin-
dian, ig may atan kang agtoldan ta abili-
dad agod magpaintindi mga monopa tang
maliag yaning tang mga bitalang asi. 11 Piro
ang tanan ang na, tatang Ispirito lamang
enged tang pagtorol, ig agto-dol na ong
kada tata sigon ong kaliliagan na.

*Ang pamagto ong ni Cristo tanga sinango-
nian lamang*

12 Ang sinangoni ta taw dorong parti na,
piro tanga sinangonian lamang. Maning ka
ta si tang mga pamagto ong ni Cristo. Maski
yadi ita, tanga sinangonian ita lamang bi-
lang sinangoni ni Cristo. 13 Tenged itang
tanan, Judio man obin belag, torobolon
obin belag, binoniagan ita ong tatang Ispir-
ito lamang agod magimong tanga sinango-
nian lamang. Ig tatang Ispirito lamang tang
sindol ong yaten ang tanan.
14 Ang sinangoni ta taw, dorong mga parti
na, belag lamang ta tambilog. Pabetang
ta, 15 ang kakay ta maning, “Belago ta parti
tang sinangoni, tenged belago ta kalima.”
Asia, maliag yaning bato ang kakay ta indi
ra gasakepan tang sinangoni ta? 16 Ig mga
ang talinga ta maning, “Tenged yo belago ta
mata, belago ta parti tang sinangoni.” Asia
bato? Indi ra gasakepan tang sinangoni ta?
Indi poidi. 17 Tenged mga ang sinangoni
tang taw poros lamang mata, mono ita pa
mabasi? Ig mga ang bilog ang sinangoni
ta talinga lamang, mono ita pa maongaw?
18 Piro bintang tang Dios ong sinangoni ta
tang kada parti na sigon ong kaliliagan na.
19 Mga tambilog lamang tang parti na, indi
ita maning ang sinangoni si. 20 Ong kamato-
dan, doro tang parti tang sinangoni ta, piro
tanga sinangonian ka enged lamang.

21 Animan ang mata indi mapaganing ong
kalima ang, “Belaga ta kaministiran ta.” Ig
ang kolo indi ka mapaganing ong kakay
ang, “Belaga ta kaministiran ta.” 22 Ong
kamatodan, ang mga parti tang sinan-
goni ta ang midio malobay-lobay, tanira
pa enged tang kaministiran ta. 23 Ang
mga parting midio anday dengeg nira obin
makaeyak ang pa-dekan, yay ang agpala-
bien ta ig aggasikason ta ta mo-ya. 24 Narin
indi agboaten ta ong mga parting masinlo
rang laging pa-dekan. Maning atan tang
bindoat tang Dios ong sinangoni ta. Sin-
dolan na ta dengeg tang mga parting midio
anday dengeg nira, 25 agod mamagtaraban-
gan tang tata may tata ig anday soroayan.
26 Mga ang tatang parti agsitan, agsitan ka
tang tanan. Ig mga ang tatang parti ag-
dayawen, gangalipay tang tanan.

27 Animan mandian, itang mga pam-
agto ong ni Cristo nagimo itang sinan-
goni ni Cristo, ig ang kada tata ong yaten
gasakepan ta narin. 28 Ig ang kada mimbro
tang sinangoni na, sindolan tang Dios ta
obra na. Primiro ong tanan, may mga apos-
tolis. Yadoa, ang mga manigpakabot tang
bitala tang Dios.* Ya-lo, mga manigtoldok.
Nagtorol ka tanandia ta mga manigboat
ta milagro. Oman may mga manigpao-ya
tang mga pamagmasit, mga manigtabang,
mga pamangatengdanan ig mga manig-
bitala tang sari-saring mga bitalang indi
maintindian. 29 Gata-wanan mi ka, belag
ta tanan tang bindoat ang apostolis, obin
manigpakabot tang bitala tang Dios, obin
manigtoldok. Belag ka tang tanan tang
manigboat ta milagro, 30 manigpao-ya tang
mga pamagmasit, manigbitala tang sari-
saring bitala, obin manigsayod tang maliag
yaning tang mga bitalang asi. 31 Piro prosi-
giran ming marisibi mi tang mga abilidad
ang mas importanti.

Ig mandian itoldoko ra ong nindio mga
onopa tang masinlo ong tanan.

13

Ang paggegma

1 Maski mabitalao ong sari-saring bitala
ta taw may anghil, mga anday gegmao ong
doma, ang bibitalao ingal ka lamang pario
ong tatang kampanang agbatintingen obin
pompiang ang agtakopon. 2 Ig maski ma-
pagpakaboto tang bitala tang Dios, ig mata-
wanano pa tang tanan ang mga adadalem
ang mga kamatodan, asta ang sari-saring
kinata-wanan, ig maski mapala-tedo pa
tang mga bokid tenged ong mabael ang
pagtō, anda pa ka enged ay kointao mga
anday gegmao. 3 Maski i-dolo tang tanan
ang pagkabetango ong mga malilised, ig
maski ibolontado pa tang sinangonio agod
sirokon, mga anday gegmao ong doma,
anda pa ka enged ay kointa na tang pag-
boato ta sia.

4 Mga paggegma ita, magimo itang map-
inasinsiaen ig mo-ya ong doma. Indi
ita maibeg, magpambog obin 5 magpalawig
tang sadili ta. Indi ita magaboso obin
magpalabi-labi tang sadili ta. Indi ita mag-
imong masisilagen, obin magdemdem ta
kasisintiren ta nem. 6 Ig indi ita malipay ong
mga boat ang malain, kondi ong mato-lid.
7 Pirmi itang magagoanta ig magtalig. Indi
ita enged magdoadoa kondi magprosigir ita
ong tanan ang bagay.

8 May kataposan tang pagpakabot tang
bitala tang Dios ig ang pagbitala ong sari-
saring klasi ta bitala. Ig ang kinata-wanan
malobot-lobot ka. Piro ang gegma, anda
enged ay kataposan na. 9 Tenged korang
tang kinata-wanan ta, ig ang pagpakabot ta
tang bitala tang Dios korang pa ka enged.
10 Piro mga komabot da tang anday kako-
rangan na, malipat da lamang tang may
kakorangan na.

11 Asing ge-leyo pa, ang yen ang pamitala,
ang pangintindio ig ang isipo pario ong
mola. Piro mandian ang may idado ra, bi-
nayano ra tang ogali tang mola. 12 Mandian
ong mga kaldaw ang na, midio korabong
litrato lamang tang aggitaen ta ong tatang
salamin ang belag ta mayag. Piro komabot
tang kaldaw ang maita ita ra ta osto. Man-
dian korang pa tang pagailala ta ong Dios.
Piro komabot tang kaldaw ang mailala ta
tanandia ta mo-ya, pario tang bogos ang
pagailala na ong yaten.

* 12:28 12:28 “manigpakabot tang bitala tang Dios.” Ong bitalang Grigo: propita na, mga ong bitalang Tagalog, “pag-asa.” Maliag yaning, ang kasigoroan ta natetenged ong mga pangako tang Dios.

* 13:13 13:13 Ang “pagtalig” ang

13 Tolong bagay tang indi malipat--ang
pagto, ang pagtalig,* ig ang paggegma. Piro
ang kaimportantian ong tanan, yay ang
paggegma.

14

*Palabien ta tang mga abilidad ang mata-
bang ong mga aroman ta ang pamagto*

1 Animan, osoyon mi enged tang
paggegma. Ig prosigiran mi kang marisibi
amo ta mga abilidad ang magalin ong
Ispirito Santo, labi ra enged ang abilidad
ang magpakabot tang bitala tang Dios.
2 Tenged ang taw ang bibitala ong domang
klasi ta bitala ang indi maintindian ta,
pagigampang ong Dios lamang ig anda ong
masig ka taw na, tenged anday maintindi.
Piro aggaeman tanandia tang Ispirito Santo
agod mitala ta mga adadalem ang mga
bagay ang indi enged kabot-kaboton tang
mga isip ta. 3 Piro ang pagpakabot tang
bitala tang Dios bibitala ong mga taw agod
magpabaked, magpapoirsa, ig magpalipay
ong nira. 4 Ang taw ang gabitala ong
domang klasi ta bitala pagpabaked tang
sadiling pagto na, piro ang pagpakabot
tang bitala tang Dios pagpabaked ong
aroman nang pamagto ong ni Cristo.
5 Galiliago rin ang yamong tanan
mabitala ong domang klasi ta bitala, piro
mas mo-ya enged ang magpakabot amo
tang bitala tang Dios. Tenged ang taw
ang magpakabot tang bitala tang Dios
mas importanti ong taw ang gabitala ong
domang klasi ta bitala, poira lamang mga
may magpaintindi tang maliag yaning
tang agbibitala na agod mapakinabangan
ka tang aroman nang pamagto ong ni
Cristo. 6 Onopa bato tang ikakao-ya
mi, mga logod, mga paningo atan ong
nindio ig mitalao ong sari-saring klasi ta
bitala ang indi maintindian mi? Andang
pisan. Matabangan amo lamang mga may
masayodo ong nindio, pario tang tatang
pinaita tang Dios ong yen, ang tatang
kamatodan ang nata-wanano, ang tatang
bitalang nagalin ong Dios, obin doma pang
mga toldok.
7 Maski ong mga instromintong anday
kaboi nira pario ong tipano obin gitara,
mga belag ta klaro tang pagto-tog tang
mga nota nira, monopa mata-wanan tang
mga pamamasi mga onopa tang kantang
agto-togon? 8 Ig maski ong mga son-
dalong manigtorotot, mga belag ta klaro
tang pagpa-nog nira, anday magsimpan
ang magiggira. 9 Maning ka ta sia ong
nindio. Pabetang ta, yawa bibitala ong
domang klasi ta bitala ang indi maintindian
ta taw. Monopa mata-wanan nira tang
maliag mong yaning ong nira? Asia pario
lamang ang yawa bibitala ong mageyep.
10 Ong kamatodan, dorong mga bitala tarin
ong kalibotan ig ang kada tata may maliag
nang yaning. 11 Piro mga indio matako
tang agbibitala tang kampango, midio mga
dayoan ami ong tata may tata ang indi
mamaginintindian. 12 Animan, komo doro
rang kaliliag ming marisibi tang abilidad
ang agto-dol tang Ispirito Santo, dapat dile-
men mi pa enged tang mga abilidad ang
mapagpabaked ong mga pamagto ong ni
Cristo.
13 Animan ang taw ang bibitala ong do-
mang klasi ta bitala, dapat mangadi ang
oldan ka tanandia tang abilidad ang mag-
paintindi mga monopa tang maliag nang
yaning. 14 Tenged mga pangadio ong do-
mang bitalang indi gaintindiano, matod ka
kaman ang pangadi tang yen ang ispirito.
Piro ang isipo andang pisan ay mapakin-
abangan na atan. 15 Animan, onopa tang
dapat ang boateno? Mangadio ong sari-
saring klasi ta bitalang pagalin ong yen
ang ispirito, piro mangadio ka ong mga
bitalang gaintindiano. Magkantao ong mga
bitalang pagalin ong yen ang ispirito, piro
magkantao ka ong mga bitalang gaintin-
diano. 16 Pabetang ta, pagpasalamata ong
Dios ong mga bitalang pagalin ong ispir-
ito mo ig indi maintindian ta taw. Piro
may aroman mong taw ang anday abilidad
na ang maning atan. Monopa tanandia
mapaganing tang “Amen!” mintras anday
kalibotan na mga onopa tang agpangadi
mo? 17 Poidi kaman ang nagpasalamata ta
mo-ya ong Dios, piro sia anday pakinabang
na ong aroman mong taw.
18 Pagpasalamato ong Dios ang bibitalao
ong sari-saring klasi ta bitala, sobra pa ong
nindiong tanan. 19 Piro ong mga pagsirimet-
simet tang mga pamagto, maski lima
lamang bitalang maningo ang maintindian
ig mapagtoldok ong karomanano, mo-ya pa

sia ong ribo-ribong bitalang indi maintin-
dian.
[20] Mga logod, indi amo ra mamagisip
pario ong molang ge-ley. Mga natetenged
ong malain, dapat kaman ang inosinti amo
pario ong molang ge-ley. Piro mga ong
pangintindi mi, dapat pario amo ong mga
may idad da. [21] Maning ta na tang na-tang
ong Kasolatan,
"Mitalao ong mga tawanong na,"
ganing tang Gino.
"Maggamito ta mga taw ang taga domang
mga banoa ang bibitala ta sari-
saring mga bitala,
piro ang tawano indi pa enged mamasi ong
yen."*
[22] Animan mga maning don, maliag yaning
ang abilidad ang mitala ong sari-saring
klasi ta bitala ang indi maintindian, tatang
tanda para ong mga indi pamagto, ig belag
ta para ong mga pamagto ra. Piro ang
abilidad ang magpakabot tang bitala tang
Dios sindol para ong mga pamagto, ig belag
ta para ong mga indi pamagto.
[23] Piro mandian pabetang ta, yamong pa-
magto pamagsirimet-simet da ig yamong
tanan pamansibitala ong sari-saring klasi
ta bitala ang indi maintindian. Mandian
may namansi-led ang mga bisitang anday
abilidad nira ang maning atan obin indi
pamagto ong Gino. Indi bato tanira ma-
maganing ang gabeyeg amo ra? [24] Piro pa-
betang ta pa, yamong tanan pamagpakabot
tang bitala tang Dios, ig may siminled ang
bisitang anday abilidad na ang maning atan
obin indi pagto ong Gino. Mandian, ong
tanan ang gaba-yan na, mata-wanan nang
tanandia pala tatang mapinagtalaken ang
orosgaran da. [25] ig mata-wanan asta ang
mga sikritong ga-tang ong popotokon na.
Animan lomod tanandia ig magto ong Dios
ang maning, "Matod ka kaman ang tarin
ong nindio tang Gino!"

Ang masinlong pagsirimet-simet

[26] Animan, mga logod, onoray maning
ta? Maning ta na tang dapat ang boaten
mi mga mamagsirimet-simet amo: Ang
doma magkanta, ang doma magtoldok, ang
doma magsayod tang pinatako tang Dios
ong nira, ang doma magbitala ong domang
klasi ta bitala, ig ang doma magpaintindi
mga monopa tang maliag yaning ta si.
Basta ang tanan ang agboaten mi, para
ong pagpabaked tang mga pamagto ong
Gino. [27] Mga may pagbitala ong domang
klasi ta bitala, dapat doroa lamang obin
tolo tang mitala, piro indi tanira mam-
agdelelengan. Ig kaministiran ang may
atan ang magpaintindi mga onopa tang
agbibitala nira. [28] Piro mga anda enged ay
mapagpaintindi, dapat magipes da lamang
tanira, ig magigampang ong Dios ong sadili
nira lamang. [29] Ang mga may abilidad ang
magpakabot tang bitala tang Dios, dapat
doroa obin tolo tang mitala. Ig ang doma
mamamasi ig mamagisip mga tama obin
belag tang agbibitala nira. [30] Mandian mga
may kakarong don ang pamasi ig sindolan
tang Dios ta ibitala na, dapat magipes da
tang bibitala rang lagi. [31] Ong maning ta
sia, yamong tanan mapagberelet-beletan
ang magpakabot tang bitala tang Dios, agod
yamong tanan mapagadal ig mamamoirsa
tang nem mi. [32] Ang manigpakabot tang
bitala tang Dios, awidan na ra lamang tang
sadili na. [33] Tenged ang Dios indi galiliag ta
golo kondi kaosayan.

Pario tang agboaten tang mga sinakepan
tang Dios ong tanan ang logar, [34] mga ya-
mong pamagto pamagsirimet-simet, ang
mga babay dapat mamagipes tenged indi
tanira agpagnan ang mitala. Dapat mag-
pasakep tanira pario tang na-tang ong Ka-
tobolan tang mga Judio. [35] Mga may ite-ma
tang babay, magelat tanandia asta maolik
tanira ba-lo te-maen na tang katawa na,
tenged makaeyak mga ang tatang babay
mitala ong pagsirimet-simet tang mga pa-
magto.

[36] Yamong mga taw amo! Itaben kalaom
mi ang bitala tang Dios atan mismo nagalin
ong nindio, obin yamo lamang tang narisibi
ta sia! [37] Mga may atan ong nindio ang
ganing tanandia ono manigpakabot tang
bitala tang Dios obin may abilidad nang
sindol tang Ispirito Santo, dapat ilalaen na
kang tobol tang Gino tang agsosolatong na
ong nindio. [38] Ig mga indi risibien na ang
narin matod, indi ka risibien mi tanandia.

[39] Animan, mga logodo, magprosigir amo
enged ang magpakabot tang bitala tang
Dios, piro indi bawalen mi tang pagbitala

* 14:21 14:21 Isaias 28:11-12

ong sari-saring klasi ta bitala ang indi
maintindian. 40 Basta boaten mi tang tanan
ong tama ig masinlong papanaw.

15

Ang moman ang pagaboi ni Cristo

1 Mandian, mga logod, ipademdemo ong
nindio tang Mo-yang Balitang pinatakō ra
ong nindio. Narin rinisibi mi ig asta man-
dian ya pa kay agpareten mi ta mo-ya.
2 Tenged ang Mo-yang Balitang na yay ang
mapaglibri ong nindio, basta magpadayon
among magparet ong sinoldoko ra ong nin-
dio. Poira lamang mga ang pagto mi belag
dang lagi ta matod asing ba-lo among nam-
agparet.
3 Pinakaboto ong nindio tang kaimpor-
tantian ang sinoldok ong yen ig yay na:
Si Cristo napatay natetenged ong mga ta-
lak ta, pario tang na-tang ong Kasolatan.
4 Limbeng tanandia ig dayon ang binoi ong
ya-long kaldaw, kompormi ka ong Kasola-
tan. 5 Napaita tanandia ong ni Pedro, oman
ong tampolok may doroang apostolis na.
6 Pagatapos, napaita ka tanandia ong mga
logod ta ang napagsirimet-simet, sobra pa
ong limang gatos. Ig ang kayadian ong
nira boi pa asta mandian, piro ang doma
patay da. 7 Napaita ka ong ni Santiago, ig
pagatapos ong tanan ang apostolis.
8 Ong kaorian da enged, napaita ka tanan-
dia ong yen. Animan yo pario ong tatang
mola ang pinangana ang belag ta oras.
9 Tenged yo ka kaman tang kadibabakan ong
mga apostolis, ig belag ngani ta bagay ang
goyan ta apostolis, tenged asing primiro
nagpaliwago ong mga pamagto ong Dios.
10 Piro ong kaloy tang Dios, yo nagimong
tata kang apostolis, ig anday mapaganing
ang anday kointa na tang kaloy tang Dios
ang asi ong yen. Ang matod, nagpabedlayo
sobra pa ong domang mga apostolis. Piro
indi bindoato ong sadiling poirsao, kondi
ong kaloy ig tabang tang Dios. 11 Animan,
maski yo obin tanira tang pamagtoldok,
parario tang agtotoldok amen, ig na ka
enged tang rinisibi mi.

Ang moman ang pagaboi tang mga patay

12 Mandian, agtotoldok amen ong nindio
ang si Jesu-Cristo binoing oman. Animan
monora lamang tang doma atan ong nin-
dio pamaganing ang indi boien tang mga
patay? 13 Tenged mga indi boien tang mga
patay, maliag yaning maski si Cristo indi
ka binoi. 14 Ig mga indi binoing oman
si Cristo, anday kointa na tang pagtoldok
amen, ig anda kay kointa na tang pagto
mi. 15 Belag lamang ta sia, kondi lomboa
pang pagbo-li ami natetenged ong Dios,
tenged pagpamatod ami ang si Cristo binoi
na. Ig simpri, indi ka naboat na, mga matod
ang indi maboing moman tang mga patay.
16 Aggomaneno, mga indi agboien tang mga
patay, maski si Cristo indi ka binoi. 17 Ig
mga si Cristo indi binoi, ang pagto mi anday
kointa na ig indi amo pa enged gapatawad
ong mga talak mi. 18 Ig mga maning ta si,
ang mga nangapatay da ang pamagto ong
ni Cristo indi ka nangalibri. 19 Mga ang
pagtalig ta ong ni Cristo may pakinabang
na sa-sad lamang ong kaboi ta tarin ong
kalibotan, ita ra enged tang makatete-bek
ong tanan ang taw.
20 Piro ang matod, binoing oman si Cristo
ig sia yay ang pagpaita ang boien pa tang
dorong mga patay. 21 Mandian, ang bindoat
ta tatang taw nagekel ta kamatayen. Man-
ing ka ta si, ang bindoat ta tata sing
taw nagekel ta kaboi ong mga patay.
22 Gangapatay itang tanan tenged mga ana
ita ni Adan. Maning ka ta si, itang tanan
maboing moman tenged ong pagiga-pen ta
ong ni Cristo. 23 Piro ang kada tata may oras
nira. Ang na-kaw ang enged ang naboi yay
si Cristo. Oman ong pagbalik na tarin ong
kalibotan, boien na tang mga sinakepan na.
24 Oman komabot tang kataposan. Pirdien
ni Cristo tang tanan ang pamangolokolo,
mga pamaggaem asta ang mga may podir,
oman yintriga na tang inadian na ong Dios
ang Tatay. 25 Tenged kaministiran ka ka-
man ang magpadayon si Cristong maggaem
bilang adi asta mapasoko ong nandia tang
tanan ang mga kasoay na. 26 Ang kaori-
orian ang enged ang kasoay ang pirdien na
yay ang kamatayen. 27 Pario tang na-tang
ong Kasolatan: "Pinasoko tang Dios ong
nandia tang tanan."* Piro simpri, ang Dios
belag ta gapil don, tenged yay ang nagpa-
soko tang tanan ong ni Cristo. 28 Oman, mga
napasoko ra tang tanan ong ni Cristo, si

* 15:27 15:27 Salmo 8:6

Cristo mismong Ana tang Dios magpasakep
ka ong Dios, ang yay ang nagpasoko tang
tanan ong nandia. Ong maning ta si ang
Dios ya ray ang bogos ang maggaem ong
tanan-tanan.
29 Mga belag ta maning ta si, angay may
mga taw ang pamagpaboniag pa para ong
mga patay? Onopay data na tang agboaten
nirang asi mga indi ra boien tang mga
patay? 30 Ig yami. Mga indi ra boien
tang mga patay, angay mangas ami pa
ong karisgoan ong tanan ang oras? 31 Mga
logod, kaldaw-kaldaw agtalongaeno tang
kamatayen. Narin matod, pariong matod
tang agpambogo natetenged ong bindoat
ni Cristo Jesus ang yaten ang Gino ong mga
kaboi mi. 32 Pagigbatoko ta mo-ya tani ong
Efeso, ig ang mga kasoayo maraiteg ang
pisan. Mandian, mga tegka lamang tarin
tang kaboi ta taw, angay magagoantao pa
tang mga kaliwagan ang na? Mga indi
boien tang mga patay, mo-ya pa tomanen
ta ra lamang tang agganingen nira ang,
"Magpagosto ita, mamangan ig manginem
tenged ong damal patay ita ra."†
33 Indi amo enged mamagpaloko. "Ang
pirming pagiga-pen ong mga taw ang
malain, sia magimong malain ka tang ogali
na." 34 Pamalamad amo, ig indi amo ra
magpadayon ang magkatalak. Ang doma
ong nindio anda enged ay gata-wanan mi
natetenged ong Dios. Dapat maeyak amo.

Monopa tang sinangoni ang binoing oman

35 Itaben may mane-ma atan ang maning,
"Monopa tang pagaboing moman tang mga
patay? Monora tang mga sinangoni nira?"
36 Yawa, anday isip mo! Ang agtata-bol
indi malongay mga ang binik indi kang lagi
manlemek. 37 Ig ang agtata-bol, pabetang
ta trigo obin domang klasi ta paray, narin
binik lamang, ig belag ta pario ong natolpot
da. 38 Ang Dios tang pagtorol ta papa ong
sina-bol ang binik sigon ong kaliliagan na.
Ig ang kada binik may sadiling klasi ta papa
na.
39 Maning atan tang tanan ang may
kaboi, tenged ang mga sinangoni nira indi
mamagpario-pario. Ang taw tatang klasi
tang sinangoni nira, ig ang mga ayep tata
ka. Ang mga lamlam tata, ig ang mga yan
tata ka.
40 Ang tanan ang bindoat ong langit ig
ong tanek may sadiling itsora nira. Piro
ang taga langit, parti tang kasinloan na ong
taga tanek. 41 Ang dekal tang kaldaw tata,
ang dekal tang bolan tata ka. Ig ang mga
bitokon, sari-sari ka tang mga dekal nira.
42 Maning ka ta si tang pagaboing mo-
man tang mga patay. Garonot lamang
tang mga sinangoning agloloak. Piro ang
sinangoning binoing oman indi ra enged
maronot maski ong tanopa. 43 Mga aglel-
beng da, anday ray kasinloan na ig anda
kay poirsa na. Piro pagaboing moman,
magimong kasinlo-sinloan ang enged ig
mapoirsa pa. 44 Aglelbeng tang taga tanek,
piro mga boien da magimong sinangoning
taga langit. Tenged mga may sinangoni ta
ang bagay tarin ong ta-paw tang kalibotan,
may sinangoni ta kang bagay don ong lan-
git. 45 Pario tang na-tang ong Kasolatan,
"Ang primirong taw ang si Adan sindolan
ta kaboi."‡ Piro ang oring Adan yay si
Cristo, ig ang Ispirito na yay ang mismong
pagtorol ta kaboi. 46 Mandian, indi ga-kaw
tang sinangoni ta para ong langit. Ang para
ong tanek tang ga-kaw ba-lo pa tang para
ong langit. 47 Ang primiro ang Adan taga
tanek, tenged bindoat ong kolapok. Piro
ang yadoa taga langit. 48 Ang mga sinangoni
ta mandian bilang mga taga tanek, pario
enged ong taw ang asing bindoat ong ko-
lapok. Piro mga don ita ra ong langit, ang
mga sinangoni ta magpario enged ong ni
Cristo ang taga langit. 49 Mandian pario ita
ka kaman ong ni Adan ang taga tanek. Piro
maning ka ta si, komabot tang kaldaw ang
magimong pario ita ong ni Cristo ang taga
langit.
50 Mga logod, ang maliagong yaning yay
na: Ang sinangoni tang na ang nagalin ong
tanek indi risibien ong inadian tang Dios. Ig
ang sinangoning nang garonot, indi maris-
ibi tang kaboing anday kataposan.
51 Tandan mi na, may ibolgaro ong nindio:
Indi itang tanan mapatay, piro itang tanan
ba-lon tang Dios. 52 Narin golpi lamang
mainabo, ong tata lamang pirek ta mata.
Tenged ong pagtonog tang kaorian ang
torotot, ang mga patay boien ang lagi ig
dayon ang oldan ta sinangoning indi ra

† 15:32 15:32 Isaias 22:13 ‡ 15:45 15:45 Genesis 2:7

maronot-ronot. Ig itang gaboi pa, pa-
letan da tang sinangoni ta. [53] Tenged ang
sinangoning na ang garonot kaministiran
ang pa-letan ta sinangoning indi maronot-
ronot. Ang gapatay pa-letan tang indi
mapatay. [54] Ig mga ang garonot na-letan
da tang indi maronot, ig ang gapatay na-
letan da tang indi mapatay, maliag yaning
nainabo ra tang na-tang ong Kasolatan ang
ganing, "Pinirdi ra tang kamatayen; bogos
ang dineg."§
[55] "Indi ita ra degen tang kamatayen!
Indi ita ra maono na pa!"*
[56] Ang kasalanan pagekel ta kamatayen, ig
ang gaem nang magboat ta si pagalin ong
Katobolan. [57] Piro salamat ong Dios! Ong
bindoat tang yaten ang Ginong Jesu-Cristo,
pinirdi na ra tang kasoay ta, ig agpa-penen
ita nandia ong pagpandeg na.
[58] Animan, mga agmalenong mga logod,
magprosigir amo ig indi amo enged mag-
palobay ong pagto mi. Magderep among
pirmi ig bogos ang magsirbi ong Gino,
tenged gata-wanan ming belag ta arangan
tang pagpangabedlay mi para ong nandia.

16

Tabang para ong mga sinakepan tang Dios ong Judea

[1] Mga natetenged ong tabang mi ong mga
logod ta don ong Judea, boaten mi sigon
ong sinoyono ong mga pamagto don ong
Galacia. [2] Kada Dominggo, ang kada tata
ong nindio magpalbag ta kantidad sigon
ong initan na. Simeten mi rang lagi agod
ong pagkaboto atan, indi amo ra manokot-
tokot pa. [3] Mga atano ong nindio, oldano
ta kasolatan tang mga taw ang pinilik mi ig
tanira yay ang magekel tang tabang mi ong
Jerusalem. [4] Ig mga kaministiran ang yo pa
enged tang magekel, patabidano ra lamang
tanira.

Ang plano ni Pablo

[5] Yo pagplano ang magdiritso atan ong
Corinto pagalino ong Macedonia, tenged
dono kang lagi toma-lib. [6] Oman itaben
magpaboay-boayo atan ong nindio, obin
pata-libeno tang taglalamig, agod mata-
bangano nindio ong kaministirano ong
pagbiahio maski ong ariopa enged paning.
[7] Indio galiliag ang mana-loyo lamang atan
ong nindio mandian, tenged galiliagong
magtinir atan ta maboay-boay, mga pagnan
ita tang Gino.
[8] Piro mandian magtiniro kang lagi tani
ong Efeso tegka ong kaldaw tang Pente-
costes,* [9] tenged mabael tang mga opor-
tonidad tarin para ong obra tang Gino,
maski doro tang pamangontra ong yen.
[10] Mga komabot atan si Timoteo,
amomaen mi ka tanandia ta osto agod
indi tanandia magdoadoa, tenged pario
ka tanandia ong yen ang pangabedlay
para ong Gino. [11] Indi ge-ley ge-leyen mi
tanandia, kondi tabangan mi ong mga
kaministiran na agod mabalik tani ong yen
ta masinlo. Tenged agpakabotono tanandia
aroman tang doma pang mga logod ta.
[12] Mga natetenged ong logod tang si
Apolos, inampangano enged tanandiang
mamisita atan ong nindio aroman tang mga
logod ta, piro indi pa ono tanandia mapan-
ing atan. Ong domang oras da lamang ono,
mga may timpo.

Oring mga toyon

[13] Kaministiran pirmi among listo ig indi
amo magpalobay ong pagto mi. Paitegen
mi tang nem mi ig pabakeden tang pagtalig
mi? [14] Ig ong tanan ang agboaten mi, ipaita
mi tang paggegma.
[15] Mga logod, gata-wanan mi, ang na-
kaw ang enged ang namagto ong Gino atan
ong Acaya anday doma kondi si Estefanas
ig ang pamilia na. Namagbolontad tanira
tang mga sadili nira agod magsirbi ong mga
sinakepan tang Dios. Animan pagigam-
pango ong nindio [16] ang magpasakep amo
ong nira, asta ong tanan ang kapario nirang
pamangabedlay para ong Gino.
[17] Nalipayo ta mo-ya asing kiminabot da
Estefanas, Fortunato ig Acaico. Tenged
maski anda amo tani, taniray nagimong
mga katelet mi. [18] Linipayo nira, pario tang
bindoat nira ong nindio. Dapat galangen
tang mga taw ang pario ong nira.
[19] Ang mga pamagto ong ni Cristo
tani ong probinsia tang Asia pamag-
pakomosta atan ong nindio. Da Aquila
may Prescila, aroman tang mga pamagto

§ 15:54 15:54 Isaias 25:8 * 15:55 15:55 Oseas 13:14 * 16:8 16:8 Ang "Pentecostes" tatang pista tang mga Judio. Telekan ka ong Bokabolario.

ang pamagsirimet-simet ong balay nira,
pamagpakabot tang paggegma nira bilang
mga logod ta ong Gino. [20] Pamangomosta ka
ong nindio tang tanan ang pamagto tani.

Mamagkoromostan amo ta masinlo bi-
lang mga mamaglogod ong ni Cristo.†

[21] Mandian, yo mismo si Pablo tang pag-
solat ta na: Komosta.

[22] Balampa silotan tang Dios asta ong
tanopa tang maski sinopay indi paggegma
ong Gino.

Gino, magbalika ra!‡

[23] Aloyan amo enged tang Ginong Jesus.

[24] Risibien ming tanan tang paggegmao
ong nindio, yamong mga logodo ong ni
Cristo Jesus.

† 16:20 16:20 Ong bitalang Grigo: Mamagkoromostan amo ong tatang sagradong itong. ‡ 16:22 16:22 Ong bitalang Aramaico: “Marana tha.” Maning ta na tang agganing tang primirong mga pamagto ong ni Jesus ang pamagelat ong mas madaling pagbalik na tarin ong kalibotan.

Pa-kaw ang Bitala ong Yadoang Solat ni Pablo ong mga taga Corinto

Ang Yadoang Solat ni Pablo ong mga taga Corinto sinolat na agod magpatako ang angay indi tanandia nadayon ang namisita ong nira sigon ong plano na. Indi ono nadayon tenged indi naliliag ang pabelatan pa tang nem nira mga samblengen na (1:23). Ong oras ang asi, may mga agganingen ang mga apostolis ang pamagtoldok don ong Corinto ig agpakalainen nira si Pablo ta moya. Animan, sinabat ni Pablo tarin tang mga agbabandan nira, piro pinaita na pa ka enged tang mabael ang paggegma na para ong mga taga Corinto.

Dorong mata-wanan ta tarin natetenged ong kaboi ni Pablo, ig natetenged ong tamang pagsilirbien ong Dios asta ong masig ka taw ta. Pagpakiloy si Pablo tarin ang magbalik ong Dios tang tanan ang taw, ig agsasayod na ang si Cristo tang dalan. "Si Cristo anda enged ay talak na. Piro para ong yaten, inilala tanandia tang Dios bilang tatang mapinagtalaken agod ong mainabo ong nandia, magimo itang mato-lid ang aroman na ong pama-dek tang Dios" (5:21).

1 Yo si Pablo, tatang apostolis ni Cristo
Jesus sigon ong kaliagan tang Dios. Doroa
ami ni Timoteo, ang logod ta ong ni Cristo,
pamagpakomosta ami ong nindiong tara-
bidan, yamong mga pamagto ong Dios atan
ong Corinto, aroman tang tanan ang mga
sinakepan na ong bilog ang probinsia tang
Acaya.
2 Balampa pirmi ong nindio tang kaloy ig
kao-yan ang pagalin ong Dios ang yaten ang
Tatay ig ong ni Ginong Jesu-Cristo.

Pasalamat ni Pablo

3 Dayawen tang Dios ig Tatay tang yaten
ang Ginong Jesu-Cristo. Tanandia masine-
bekanen ang Tatay, ig Dios ang pinagalinan
tang tanan ang kalipay. 4 Aglipayen ita nan-
dia ong tanan ang kaliwagan ang gapasaran
ta, agod ang domang agliwagan mataban-
gan ta ka ong mga kalipay ang garisibi
ta ong nandia. 5 Maski dorong pinitin-
sia ang gapasaran amen ong pagtarabidan
amen ong ni Cristo, piro maning ka ta si,
doro kang kalipay ang garisibi amen ang
magalin ong nandia. 6 Mga agpaliwagan
ami, narin para mambaked tang nem mi
ig para malibri amo. Ig mga agtoldan
ami ta kalipay, asia agod mangalipay amo
ka ig mamoirsa para magoantan mi ong
mo-yang nem tang tanan ang kaliwagan
ang gapasaran mi, pario tang agboaten
amen. 7 Animan mga natetenged ong nin-
dio, mabael pa tang pagtalig amen ang
maski pagpinitinsia amo pario ong yamen,
lipayen amo ka tang Dios pario tang ag-
boaten na ong yamen.
8 Mga logod, galiliag aming mata-wanan
mi tang mga kaliwagan ang napasaran
amen ong probinsia tang Asia. Doro ka-
belat tang napasaran amen, ang midio anda
ray kalaom-laom amen ang maboi ami pa.
9 Kalaom amen, kiminabot da tang oras ang
mapatay ami ra. Piro nainabo si agod indi
ami ra manalig ong sadili amen, kondi ong
Dios ang pagboi ong mga patay. 10 Linibri
ami ra nandia ong sigoradong kamatayen
da rin, ig aglilibri ami pa. Ig tanandia pa
enged tang agtaligan amen ang maglibri
pa 11 ong yamen mintras agtabangan ami
nindio ong mga pangadi mi. Ong maning ta
si, dorong magpasalamat tenged ong kaloy
ang ipakabot na ong yamen bilang sabat
ong pangadi tang doro kang mga taw.

Nagoman tang plano ni Pablo

12 Mandian narin tang agpambog amen
ig mismong agpamatodan tang yamen ang
konsinsia: Ang pagigtabid amen ong tanan
ay limpio ig de-dek ong popotokon, labi pa
mga ong nindio. Narin gaboat amen ong
tabang tang Dios ig anda ong kinata-wanan
ang pagalin ong kalibotan ang na. 13 Tenged
anday agsosolat amen ong nindio ang indi
mabasa obin indi maintindian. Balampa
maintindiano ka nindio ta mo-ya. 14 Midio
indio pa gaintindian mi ta osto, piro bal-
ampa bogos ang maintindiano nindio, agod
ong kaldaw ang magbalik si Ginong Jesus
mapambog ami nindio pario tang ipambog
amo ka yamen.
15 Mandian tenged panaligo ang gamben-
gan amo ong yamen, nagisipo rin ang pan-
ing kang lagi atan agod dobli tang kalipay
mi. 16 Nagisipo kaman ang mana-loy atan
ong pagpaningo ong Macedonia, ig ong

pagbaliko, mana-loyo sing moman agod
matabangano ka nindio ong biahio ong
Judea. [17] Piro mandian ang indi nadayon
tang yen ang plano, itaben maning amo
ra lamang ang yo atras-abanti! Itaben
ang kalaom mi, pagoman-oman tang yen
ang plano, pario tang agboaten tang mga
taw ang sakep tang kalibotan ang na, ang
mandian ganing "Ee" ig lagat-lagat "Indi."
Piro sia belag! [18] Mataligan mi tang Dios,
ig maning ka ta si mataligano ka nindio
mga maningo ang "Ee" ong nindio sia indi
magoman-oman. [19] Tenged ang Ana tang
Dios, ang yay ang Jesu-Cristo ang agto-
toldok amen da Silvano ig Timoteo, belag
ta "Ee" mandian ig lagat-lagat "Indi." Ang
"Ee" na indi enged magoman. [20] Tenged
mismo ong ni Cristo gainabo tang tanan
ang mga pinangako tang Dios. Tenged ka-
man ong nandia, maning ita ang mataligan
ta tang Dios, animan mas pamandoro pa
tang pamagdayaw ong nandia. [21] Mandian,
Dios tang pagpabaked ong yamen pario
ka ong nindio ong pagiga-pen ta ong ni
Cristo. Dios mismo tang namilik ong yaten.
[22] Sindolan ita pa nandia tang Ispirito na
bilang tanda ang sinakepan ita nandia, ig
bilang pamatod ang tomanen na tang mga
pangako na ong yaten.

[23] Pa-dek tang Dios, gata-wanan na ang
indio kang lagi napaning atan agod indi
pabelatan pa tang mga nem mi mga sam-
blengen amo yen. [24] Belag ta maning ang
agtobol-tobolon amo yamen ong pagto mi.
Mapoirsa amo ra atan. Galiliag ami lamang
ang tomabang agod bogos tang kalipay mi
ong kaboi mi ong Gino.

2

[1] Ang naisipo, indio si kang lagi paning
atan agod indi masitan sing moman tang
nem mi. [2] Tenged mga oldan amo yen ta
kapongawan, sinora lamang tang maglipay
ong yen? Anda rang pisan! [3] Animan
nagsolato kang lagi ong nindio agod mga
mapaningo si atan, indi amo ra magpapon-
gaw ong yen, yamong dapat din magimong
kalipayano. Tenged pagpareto nga ang
pagtorol ta kalipayan ong yen, magtorol ka
ta kalipayan ong nindio. [4] Piro ang popo-
tokono ponok ta pagsinti ig pagdemdem
asing sinolatan amo yen, ig belag lamang
ta ge-ley tang lok ang siminorok mintras
pagsolato ta si. Sinolatan amo yen belag ta
maning ang oldan amo yen ta kapongawan,
kondi agod ipaita ong nindio mga monopa
kabael tang paggegmao.

Patawaden tang nagkatalak

[5] Mandian natetenged ong taw ang as-
ing nagkatalak ig nagtorol ta kapongawan,
belag lamang ta yo tang sindolan na. In-
dio ka pagpasobra maski maningo ang asta
yamong tanan sindolan na ka ta kapon-
gawan. [6] Piro tama ra tang silot ang
bindoat ong nandia tang kayadian ong nin-
dio. [7] Mandian dapat patawaden mi ig
lipayen agod indi ra tanandia degen tang
pagsinti na. [8] Animan pagigampango ong
nindio ang ipaita mi ong nandia ang aggeg-
man mi pa enged tanandia. [9] Ang tata pang
dailan tang pagsolato ong nindio tanopa
sia ay agod mata-wanano mga agtomanen
mi ta mo-ya tang tanan ang agtotoldoko
ong nindio. [10] Animan mandian, ang maski
sinopay pinatawad mi, pinatawado ra ka. Ig
ang pinatawado, mga matod ang nagkata-
lak tanandia, pinatawado ra ong talongan
ni Cristo para ong ikakao-ya mi, [11] agod indi
ita degen ni Satanas. Tenged gata-wanan ta
ra mga monopa tang pagpanloko na.

Indi matareng tang isip ni Pablo don ong Troas

[12] Asing napaningo ong Troas agod mag-
patako tang Mo-yang Balita natetenged
ong ni Cristo, sindolano tang Gino ta masin-
long oportonidad agod maboato si. [13] Piro
indi ka matareng tang isipo natetenged indi
initao don tang logod tang si Tito. Animan
naglisinsiao ig nagpadayono ong Macedo-
nia.

Gapil ita ong pagpandeg ni Cristo

[14] Piro salamat ong Dios, gapil ita ong
pagpandeg ni Cristo bilang mga na-pen da
ong nandia. Midio kaman ang pirmi itang
agpatabiden tang Dios ong tatang mabael
ang prosision ang pagsilibra tang pagpan-
deg ni Cristo. Ig aggamiten ita nandia
agod ipakabot tang kamatodan natetenged
ong ni Cristo, ang midio agpawasag na
tang tatang mabanglong ongaw ong tanan
ang logar. [15] Mga ong tata pang alimbawa,
ita midio mga insinsong agbobolontad ni
Cristo para ong Dios. Ig gaongaw narin

tang mga agpaning ong kalibrian asta ra ka
ang mga agpaning ong impirno. 16 Ong nan-
ing mga mangadisgrasia, ang insinsong na
makalpot ang ongaw ang makamamatay.
Piro ong mga taw ang aglilibri, banglo ang
pagtorol ta kaboi. Anday taw ang kaya na
tang obrang na! 17 Piro yami tang sinobol
tang Dios ig mga torobolon ni Cristo. Ani-
man pagtoldok ami tang bitala na ang de-
dek ong popotokon amen. Belag ami ta
pario tang domang pamangoarta ong bitala
tang Dios.

3

Mga manigtoldok tang ba-long inigoan tang Dios ong mga taw

1 Itaben maning amo agdayawen amen si
tang mga sadili amen. Piro belag ami enged
ta pario ong domang pangaministiran pa ta
rikomindasion ang sinolat para ong nindio
obin magalin ong nindio. 2 Yamo mismo
tang ibidinsia ang yami matod ang mga
apostolis. Ang nainabo ong kaboi mi sinolat
ong mga popotokon amen agod itaen ig
basaen tang tanan. 3 Yamo kaman tang
mayag ang sinolat ni Cristo ang agge-lan
amen. Ig narin indi sinolat ong tinta kondi
ong Ispirito tang Dios ang boi, ig anda ong
belak ang bato* kondi ong popotokon ta
taw.
4 Gabitala ami ta maning ta na, tenged
ong tabang ni Cristo mabael tang pagtalig
amen ong Dios. 5 Mga ong sadili amen
lamang, indi maboat amen tang obrang
na. Dios lamang tang pagtorol ta abili-
dad ong yamen. 6 Sindolan ami nandia ta
abilidad agod magsirbi bilang manigtoldok
tang natetenged ong ba-long inigoan ang
bindoat tang Dios ong mga taw. Ang
inigoan ang na belag da ta sigon ong Ka-
tobolan ang sinolat, kondi sigon ong Ispir-
ito. Tenged ang Katobolan pagekel ta
kamatayen, piro ang Ispirito pagtorol ta
kaboi.
7 Asing tokaw, sindol tang Dios ong ni
Moises tang Katobolan ang sinolat ong mga
belak ang bato. Ig ong oras ang asi, pinaita
tang Dios tang kayagan na. Animan pisan
ang simininggat tang emet ni Moises, asta
indi mapa-dekan tang mga Israelita, maski
ang kayagan ang asi pagkopas da.† Maning
ta si pinaita tang Dios tang dalayawen ang
pagkadios na asing sindol na tang Kato-
bolan ang nagekel ta kamatayen. 8 Piro
mandian ong ori, na-dol da tang Dios tang
mismong Ispirito na. Animan sigorado,
mas pa enged itaen ta tang dalayawen ang
pagkadios na! 9 Tenged mga inita tang
kayagan tang Dios ong pagtorol na tang Ka-
tobolan ang nagsintinsia ta kamatayen ong
mga taw, maliag yaning mas itaen pa enged
tang dalayawen ang pagkadios na ong nang
ba-long plano na para ang mga taw boaten
nang mato-lid da. 10 Animan maning ta
ang dating kayagan anda ra, tenged napa-
letan da ta mas mayag pa. 11 Tenged maski
may gaem tang Katobolan ang nata-liban
da, mas makagagaem pa enged nang ba-
long plano tang Dios, ig narin indi ra enged
mapa-letan asta ong tanopa.
12 May kasigoroan ta ong mga bagay ang
na, animan mapoirsa ra tang nem ta ang
magpatako tang Mo-yang Balita. 13 Belag
ita ta pario ni Moises. Tanandia nagkopot
tang emet na agod indi itaen tang mga
Israelita tang kayagan tang emet na ang
pagkopas da. 14 Piro matetegat tang mga
kolo nira, animan asta mandian midio
gakopotan pa ka enged tang pagirisipen
tang mga Judio‡ kada basaen ong nira tang
Lomang Inigoan,§ tenged indi maintindian
nira tang maliag nang yaning. Ig si Cristo
lamang tang mapagkomit tang kopot ni-
rang asi. 15 Asta mandian, may kopot ka
kaman tang isip nira kada basaen nira
tang mga libro ni Moises. 16 Piro gakomit
tang kopot mga magbalik ita ong Gino.
17 Mandian, ang Ginong agsambiten tarin
anday doma kondi ang Ispirito, ig ang
Ispiritong na yay ang pagtorol ta kalibrian.
18 Animan, midio nakomit da tang kopot ta,
ig itang tanan mayag ang pamagpaita tang

* 3:3 3:3 Ang agganingen tarin ang "belak ang bato" yay ang mga mala-bang ang batong midio lapida ang sinolatan tang mga Katobolan tang Dios ig ingkelan ni Moises ong mga taw. Telekan ka ong Deuteronomio 10:1-5. † 3:7 3:7 Ang istoriang na natetenged ong nainabo ong emet ni Moises, mabasa ta ong Exodo 34:29-35. ‡ 3:14 3:14 Ang mga Judio ya kay ang mga Israelita. Asing timpo pa ni Moises tanira aggoyan ta Israelita. Piro ong timpo ni Jesus ig asta mandian, ang goy ong nira ay Judio. Telekan ka ong Bokabolario. § 3:14 3:14 Ang "Lomang Inigoan" yay ang Sagradong Kasolatan tang mga Judio. Telekan ka ong Bokabolario.

mabael ang dengeg tang Gino, ang yay ang
Ispirito ang pagba-lo ong yaten agod amat-
amat ang magimo itang kapario na.

4

Mga oron ang agteldan ta manggad ang ispiritoal

1 Ong kate-bek tang Dios, piniliko nandia
para magsirbi ong nandia ong pagpatako
tang Mo-yang Balita. Animan indi pan-
lobay tang nemo. 2 Napalawido ra ong mga
boat ang makaeyak ang agboaten ong talok.
Indio panloko obin pagbali-kad tang bitala
tang Dios. Mayag tang pagtoldoko tang
kamatodan ong pama-dek na, agod anday
maning tang mga taw kontra ong yen.
3 Mga midio may gatalok pa ong Mo-yang
Balitang agtotoldok amen, sia sinalok para
lamang ong mga taw nga ang paningan nira
impirno. 4 Indi tanira mamagparet tenged
ang mga isip nira midio binoray ni Satanas,
ang yay ang dios ang paggaem ong kalib-
otan ang na. Binoray ka kaman tanira agod
indi itaen nira tang ayag tang Mo-yang Bal-
itang pagpatako tang mabael ang dengeg
ni Cristo, ang yay ang mismong pagpaita
mga monopa enged tang Dios. 5 Si Cristo
Jesus bilang Gino ta yay ang agtotoldoko,
ig belag tang sadilio. Yo, pagsirbio lamang
ong nindio para ong ni Jesus. 6 Tenged ang
Dios tang minaning, "Ang mayag lomboa
ra ong maki-lep." Ig tanandia ya kay ang
nagtorol ta kayagan ong kinaisipan amen
agod itaen amen ong ni Cristo tang mabael
ang dengeg tang Dios.

7 Piro yaming mga torobolon tang Dios,
pario ami lamang ong mga oron ang bara-
ton ang agteldan ta manggad ang doro ka-
mal, tenged maski taw ami lamang sinalig
tang Dios ong yamen tang doro kasinlong
balita natetenged ong ni Cristo. Ong man-
ing ta na, mata-wanan tang tanan ang pa-
galin ong Dios tang gaem ang nang anday
kapario na, ig indi pagalin ong yamen.
8 Aggakigan ami ong dobali may dobali, piro
indi ami mapirdi nira. Teta pagdoadoa
ami ka, piro indi panlobay tang nem amen.
9 Agpaliwagan ami, piro indi ami agpabayan
tang Dios. Agpaibokon ami, piro indi ami
gapatay. 10 Pirming agtalongaeno tang ka-
matayen, pario tang bindoat ni Jesus, agod
ong kaboio itaen ka tang kaboi na. 11 Ang
kaboi amen pirming ga-tang ong karisgoan
tenged ong pagsirbi amen ong ni Jesus,
agod ong mga sinangoni amen ang nang
gapatay, itaen ka tang kaboi na. 12 Animan
maski amat-amatong gapatay, asia ya ray
pagekel ong nindio tang kaboing anday
kataposan.

13 Na-tang ong Kasolatan, "Pagpamatodo
tenged pagpareto."* Maning ka ta sia
kabael tang pagtaligo, animan pagtoldoko
pa, tenged pagpareto. 14 Tenged gata-
wanano, ang Dios ang nagboing oman ong
ni Ginong Jesus, ya kay ang magboi ong
yen ang aroman na, ig magekel ong nindio
asta ong yen don mismo ong podir na.
15 Aggagoantaeno tang tanan ang kaliwa-
gan para lamang ong ikakao-ya mi, agod
mintras panyadi tang mga gasakepan tang
kaloy tang Dios, mas mandoro ka tang ma-
magpasalamat ig mamagdayaw ong nan-
dia.

Ang pagpangaboi sigon ong pagto ta

16 Animan indi enged panlobay tang
nemo. Maski panlobay tang sinangonio
ang taga tanek, pagpadayon ang pamoirsa
tang yen ang ispirito. 17 Ang mga kaliwa-
gan ang gapasarano mandian indi lamang
maboay, ig midio malakan lamang. Piro
ang risolta ta narin magimong kalipayan†
ang doro kabael, anday kataposan ig anday
kapario na. 18 Animan ang pa-dek amen
agsisintro ong mga bagay ang indi gitaen,
belag tang gitaen. Tenged ang mga bagay
ang gitaen mangalipat lamang, piro ang
indi gitaen anday kataposan nira.

5

1 Gata-wanan ta, ang mga sinangoni ta
ang aggistaran ta mandian midio mga
balay-balay lamang ang bindoat ong torda.
Ig mga nalangga ra tang mga tordang nang
para ong tanek, may paistaran tang Dios
ong yaten don ong langit ang indi bindoat
ta taw ig indi enged malangga asta ong
tanopa. 2 Pagaroroy ita ong aggistaran ta
mandian ig pamaglangkag ita ang mapa-
letan da tang istaran ta ong langit, 3 agod

* 4:13 4:13 Salmo 116:10 † 4:17 4:17 "kalipayan." Poidi kang maliag yaning: kadengegan.

ang mga ispirito ta mapalambongan ang
lagi ta si, ig indi ra itaen ang midio pagloat.
4 Mintras gistar ita pa ong tordang narin,
ang yay ang sinangoni ta ang taga tanek,
pamagsinti ita ig pamagaroroy. Belag ta
maning ang galiliag itang bo-wanan ta tang
sinangoni ta ang taga tanek, kondi galiliag
itang mapa-letan ta sinangoning taga lan-
git. Ong maning ta si, ang kaboi ta ang may
kataposan na, mapa-letan tang kaboing an-
day kataposan na. 5 Ang Dios tang nagplano
ang maning ta na tang mismong boaten na
para ong yaten. Ig sindolan ita ra nandia
tang Ispirito na bilang pangako ang boaten
na ka enged.

6 Animan pirming panalig tang nemo,
maski gata-wanano ang mintras narin ita
ong sinangoni tang na, alawid ita pa ong
istaran tang Gino. 7 Tenged pangaboio
mandian sigon ong pagtaligo ong Dios, ig
indio ra pagtalig ong mga bagay ang gi-
taen. 8 Mapoirsa ka kaman tang nemo.
Mo-ya pa ngani ang bo-wanano ra tang
sinangoniong narin agod mistaro don ong
podir tang Gino. 9 Ang galiliagano lamang
ay malipay tang Dios ong yen, tarino man
ong ta-paw tang kalibotan obin don da ong
langit. 10 Tenged ang kada tata ong yaten
tomalonga ong palagosgaran ni Cristo agod
balten ita sigon ong mga bindoat ta, mo-ya
man obin malain, asing tarin ita pa ong ta-
paw tang kalibotan.

Risibien ita tang Dios tenged ong ni Cristo

11 Mandian, tenged gata-wanano ang da-
pat meled ita ong Gino, agprosigiran amen
ang ibalik tang mga taw ong nandia. Gata-
wanan tang Dios tang ga-tang ong popo-
tokono, ig balampa gata-wanan mi ra ka
ong mga sadili mi. 12 Indi ka agpambogo
ang oman ong nindio tang sadilio. Galiliago
lamang ang may mapambog mi natetenged
ong yen, ig may masabat mi ong mga taw
ang pagpambog tang mga bagay ang gitaen
ta mata ig belag tang ga-tang ong popo-
tokon. 13 Maski ganing tanira ang langga
ra tang isipo, Dios lamang tang agsirbiano.
Ig mga may maning ang osto tang isipo,
narin para ka ong ikakao-ya mi. 14 Tenged
aggaemano tang paggegma ni Cristo, man-
dian ang gata-wanano ang tanandia na-
patay para ong tanan. Animan poiding
maning ita ang itang tanan nangapatay ka
ang aroman na. 15 Napatay ka kaman si
Cristo para ong tanan, agod itang gangaboi
mandian indi ra mangaboi para ong mga
sadili ta, kondi para ong nandia ang yay ang
napatay ig naboing oman para ong yaten.

16 Animan mandian, ang pama-dek amen
ong maski sinopa, belag da ta sigon ong
aggitaen ig aggilalaen ta taw. Maski as-
ing tokaw, maning ka ta si tang pama-dek
amen ong ni Cristo, piro mandian belag
da. 17 Tenged ang maski sinopay na-pen da
ong ni Cristo bindoat dang oman. Anda ra
tang dating pagkataw na. Ba-lo ra tanandia.
18 Ang Dios yay ang pagboat tang tanan ang
na. Tenged ong ni Cristo, binilango ra tang
Dios ang tangay na, ig belag da ta kasoay.
Ig piniliko nandia agod ibaliko ong nandia
tang mga taw. 19 Maliagong yaning, ang
taw agbibilang tang Dios ang mga tangay
na natetenged ong kamatayen ni Cristo,
ig indi ra demdemen na tang mga talak
nira. Ig sinalig na ong yen ang ipatakō tang
balitang narin.

20 Animan yo sinobol ni Cristo, ig midio
Dios mismo ra tang pagigampang ong nin-
dio ong agsosolato. Pagpakiloyo ang mag-
balik amo ong nandia. 21 Si Cristo anda
enged ay talak na. Piro para ong yaten, ini-
lala tanandia tang Dios bilang tatang map-
inagtalaken agod ong mainabo ong nandia,
magimo itang mato-lid ang aroman na ong
pama-dek tang Dios.

6

1 Animan, tenged yami mga katabang
tang Dios ong mga boroaten na, pagpakiloy
ami ong nindio ang indi baliwalaen mi tang
kaloy na ang agpaita na ong yaten. 2 Pario
tang inaning tang Dios ong Kasolatan:

"Ong tamang oras, pinama-yana yen.
Ong kaldaw tang kalibrian, sinabangana
yen."*

Mamasi amo! Nakabot da tang tamang
oras! Mandian tang kaldaw ang malibri ita!

3 Agpalawido ang magboat ta maski ono-
pay mapagtorol ta kasisintiren ta nem,
agod anday maning tang mga taw kontra
ong pagsirbio ong Dios. 4 Piro pagpaitao
ong tanan ang boato ang yo torobolon tang

* 6:2 6:2 Isaias 49:8

Dios. Pagagoantao tang kaliwagan, kapon-
gawan, ig mga kagipitan. 5 Yo linatigo,
kinolong ig sinalalabangan. Nagsakrip-
isiō, nagpapirdi ta poyat, ig nagagoanta ta
letem. 6 Pagpamatodo ang yo torobolon
tang Dios ong limpiong pangaboio, ong
kinata-wanan, ong pagagoanta, ig ong mo-
yang kaneman. Maning ka ta si tang
pamatodo tenged sia gitaen ong tabang
tang Ispirito Santo ong yen, ong de-dek
ang paggegmao, 7 ong pagpatakō tang kam-
atodan, asta ong gaem ang pagalin ong
Dios. Ang mato-lid ang pangaboi yay
ang pagsirbing armaso ong pagigbatok--
ong pagpanolos maning ka ong pagpana-
gang. 8 Teta aggalangeno ta taw, ig teta
aglanggano nira. Teta agpakalaineno ig
teta agdayawen. Ganing tang doma bo-
lieno ono maski kamatodan lamang tang
agbibitalao. 9 Indio agsapeten tang mga
taw, maski yo ilalado tang tanan. Kalaom
tang doma, gapatayo ra. Piro gaboio pa
enged! Maski agsilotano, indio ka gapatay.
10 Matod ang teta pagsintio ka, piro indi
malobot-lobot tang kalipayo. Malisedo ka
kaman ong pama-dek ta taw, piro pagtorolo
ta manggad ang ispiritoal ong doro-dorong
taw. Maski midio yo andang-anda, yen tang
tanan ang bagay.
11 Yamong mga taga Corinto, anday agtat-
aloko ong mga pamitalao, ig alenget tang
nemo ong nindio. 12 Agmalen amo yen
ta mo-ya, piro alawid tang nem mi ong
yen. 13 Bibitalao mandian ang midio tatang
tatay: Mga palanggao, balten mi ka tang
paggegmao.

Indi magigtabid ong mga indi pamagto

14 Indi amo magigtabid ong mga
indi pamagto ong Gino. Indi poiding
papagtabiden tang to-lid ig liko. Monopa
magtabidan tang mayag ig maki-lep?
15 Mamagoroyonan bato si Cristo ig si
Satanas? Indi poidi! Pario ka ta si indi
mapagtabidan tang mga pamagto ig ang
indi pamagto. 16 Ang mga dios-diosan nira
andang pisan ay labet nira ong timplo tang
Dios. Ig ang timplo tang Dios ang boi, anday
doma kondi ita mismo. Tanandia ra ka tang
minaning ong Kasolatan:
"Mistaro ig mangaboio ang ka-pen nira,
Yo tang magimong Dios nira,
ig tanira magimong tawano."†
17 Ganing pa tang Gino, "Animan palawid
amo ong nira,
Pabelag amo ong nira.
Indi amo magpalabet ong maski onopay
maboling ong pama-deko,
ig risibien amo yen."‡
18 "Yo tang magimong tatay mi,
ig yamo magimong mga anao,
ganing tang Ampoan ang Makagagaem."§

7

1 Mga agmaleno, ang tanan ang asia
pinangakoan da tang Dios ong yaten. An-
iman bo-wanan ta ra enged tang tanan ang
pagpaboling tang mga sinangoni ig ispirito
ta, ig magprosigir itang mangaboi ta mato-
lid ang may eled ong Dios.

Ang kambengan ni Pablo

2 Olday ami ka nindio ta ge-ley ang logar
ong mga popotokon mi. Anday talak amen
ong nindio. Anday naekelan amen ong
anday sayod ang ogali, ig anday linoko
amen. 3 Indio pagsolat ta maning ta na agod
pakalainen amo. Tenged minaningo rang
lagi, aggegman amo yamen ang pisan ig
pamagbere-ketan ita maski ong kaboi man
obin kamatayen. 4 Bogos tang pagtaligo
ong nindio, ig pirmi among agpambog ta!
Maski dorong kaliwagan tang gapasaran
amen, pamoirsang-pamoirsa tang nemo ig
galipayo pa ka enged ta mo-ya.
5 Gata-wanan mi, asing nakabot ami
ong Macedonia, andang pisan ay penay
amen. Poros lamang golo tang nabagat
amen. Yading namangontra ong yamen
ig nagsinti ami ta mo-ya. 6 Piro ang Dios
pagpabaked tang mga nem tang mga pa-
manlobay, ig ya kay bindoat na ong yen
asing kiminabot si Tito. 7 Ig belag lamang
tang pagkabot na tang naglipay ong yen,
kondi asta ang balita nang ganing linipay
mi ka ono tanandia. Binalita na ka ang
agpongawan amo ong yen, pagsinti amo
tang nainabo, ig listo amo rang tomabang
ong yen. Animan mas nalipayo ra enged.
8 Maski nagtorol ong nindio ta kapon-
gawan tang solatong asi tanopa sia, indio ka
pagtogat ang nagsolato ta maning don. Ong

† 6:16 6:16 Levitico 26:12; Ezekiel 37:27 ‡ 6:17 6:17 Isaias 52:11 § 6:18 6:18 Isaias 43:6; Oseas 1:10

bagay, nagtogato asing primiro, tenged
gata-wanano ang nagtorol ta kapongawan
ong ge-ley ka lamang ang oras. 9 Piro
maski maning ta si, galipayo ka tenged na-
magtogat amo ig bino-wanan mi tang mga
kasalanan mi tenged ong kapongawan ang
asi. Ang maning atan ang klasi ta kapon-
gawan ay nagalin ong Dios, animan anday
napalain ong nindio tenged ong sinolato.
10 Tenged ang kapongawan ang pagalin ong
Dios yay ang pagekel ong yaten ang mag-
togat ig magba-lo agod malibri ita. Ig anda
enged ay magtogat tenged atan! Piro ang
kapongawan ang pagalin ong kalibotan ang
na yay ang pagekel ta kamatayen. 11 Isipen
mi mga onopa tang risolta tang kapon-
gawan ang asi ang nagalin ong Dios. Pa-
magprosigir amo mandian ang de-dek ong
popotokon mi para magpaita ang anday
kasalanan mi natetenged ong mga bagay
ang inaningo. Inerepan amo ong nainabo
ig inledan amo pa. Dorong kaliliag ming
magimong masinlo si tang pagtarabidan
ta, ig listo among magsilot ong nagboat ta
talak. Ong tanan ang bagay, pinaita mi ang
anday sarabaten mi ong talak ang asi.
12 Indio nagsolat ong nindio natetenged
lamang ong taw ang asing nagkatalak obin
ong pinagkatalakan na, kondi yamo ka tang
aggisipeno. Galiliagong poawen ong talon-
gan tang Dios tang matod ang paggegma mi
ong yen. 13 Animan galipayo ta mo-ya ong
tanan ang asi.

Ig mas inambengan ami pa enged as-
ing inita amen mga monopa linipay mi si
Tito. 14 Pinambog amo yen ong nandia, ig
indio napaeyak. Inita na ang matod tang
agpambog amen natetenged ong nindio,
pario ang matod tang tanan ang inaning
amen ong nindio. 15 Ig kada mademdeman
ni Tito mga mono amo pa namagtoman ong
tanan ang inaning na, mas pandolang pa
enged tang paggegma na ong nindio. Indi
malipat-lipatan na tang mo-yang pagrisibi
ig paggalang ang pinaita mi ong nandia.
16 Ig yo, galipayo tenged mataligan amo ka
kaman ang enged.

8

Ang tamang pagtorol ta tabang

1 Mga logod, galiliago ang ibalita ong
nindio tang natetenged ong mga pamagto
ong ni Cristo don ong Macedonia, mga
monopa pinaita nira tang kaloy tang Dios.
2 Napasar tanira ta dorong kaliwagan ang
nagimong tatang mabelat ang pagsobok
ong nira. Piro ong dobali tang sobrang
kalisedan, mambeng pa ka enged tanira ig
abondang magtorol ta tabang ong doma.
3 Ang pagtorol nira belag lamang ta kom-
pormi ong masarangan nira, kondi sobra
pa. Gata-wanano narin tenged 4 tanira
mismo nagigampang ong yen ang oldan
ta logar ang matabang ong mga sinakepan
tang Dios don ong Judea. 5 Anday kalaom-
laomo ang tanira magboat ta maning ta
sia. Namagbolontad tanira asta ra ka ang
mga sadili nira, tokaw-tokaw ong Gino, ig
pagatapos ong yamen, sigon ong kaliliagan
tang Dios. 6 Animan nagigampango ong
ni Tito ang ipadayon na ka ong nindio
tang kao-yan ang na ang inimpisan na ra
agod asta yamo mapaekel mi ka tang ta-
bang mi. 7 Manggaden amo ong pagto, ong
pagtoldok, ong kinata-wanan, ong kaderep
asta ong paggegma mi ong yamen. Animan
prosigiran mi ka ang manokaw-tokawan
amo asta ong pagtorol ta tabang ming
narin.

8 Belag ta maning ang agtobolon amo
yen. Agbebego lamang ong nindio tang
agboaten tang doma ang pagtorol ta tabang
agod mapaita mi ong yamen ang matod
tang paggegma mi. 9 Gata-wanan ming
monopa kabael tang paggegma tang yaten
ang Ginong Jesu-Cristo. Maski manggaden
tanandia, piro nagimong malised pa en-
ged agod yamo magimong manggaden ong
kalisedan nang asi.

10 Ig narin tang malaygayo natetenged
atan: Ipadayon mi tang inimpisan mi asi
pang tatang takon. Yamo tang nanokaw-
tokawan belag lamang ong pagtorol ta ta-
bang, kondi maski ong pagplano. 11 Animan
ipadayon mi sia! Ang kaderep ang pinaita
mi asing primiro ipadayon mi asta mat-
apos. Magtorol amo sigon ong kaya mi.
12 Tenged mga de-dek ong popotokon mi
tang pagtorol, malipay tang Dios ong agto-
dol mi. Indi tanandia pagelat ang magtorol
ita tang indi kaya ta.

13 Indio galiliag ang palakanen mi tang
pagkabetang tang doma mintras gabela-
tan amo. Dapat lamang ang mamagpario-

parioan itang tanan. [14] Piro abonda amo
mandian, animan bagay lamang ang ta-
bangan mi tang mga pamangaministiran.
Mga ong domang kaldaw yamo si ka tang
mangaministiran ig tanira tang may logar,
tanira si ka tang tomabang ong nindio. Ong
maning ta si, pario among magtarabangan
ong tata may tata, ig [15] mainabo ong nindio
tang na-tang ong Kasolatan ang ganing,

"Ang nagsimet ta doro, anday nasobra,
ig ang nagsimet ta ge-ley indi ka kino-
rang."*

Da Tito sinobol ong Corinto

[16] Pagpasalamat ami ong Dios tenged
pinoaw na tang panemdeman ni Tito para
ong nindio, pario ka tang pagdemdemo
ong nindio! [17] Sindolan na ta importan-
sia tang pagigampango ang papaningen
tanandia atan ong nindio. Ig belag lamang
ta sia, tanandia mismo tang nagprisintar
tenged ong dorong kaliliag nang magta-
bang ong nindio. [18] Pinatabido ong nandia
tang tatang logod ta ang aggalangen tang
tanan ang pamagto ong ni Cristo tenged
ong pagpatako na tang Mo-yang Balita.
[19] Tata pa, tanandia tang pinilik tang mga
pamagto tani agod tomabid ong yamen ong
pagated amen tang mga tabang nira don
ong Jerusalem. Agboaten amen narin agod
mas dayawen tang Gino, ig agod itaen ang
listo ami kang tomabang.

[20] Pangandam ami agod anday maning
tang maski sinopa natetenged ong pag-
papanaw amen tang mabael ang tabang
ang na. [21] Pagprosigir aming magboat ta
tama, belag lamang ong pama-dek tang
Gino kondi maging ong pama-dek tang mga
taw.

[22] Animan sinobol amen ang tomabid ong
nira tang tata pang logod ta ang sinobokan
amen ong naboay ang timpo. Inita amen
ang maderep tanandiang tomabang, ig labi
pa mandian tenged ong mabael ang pag-
talig na ong nindio. [23] Mga natetenged ong
ni Tito, tanandia aromanong pangabedlay
para ong nindio. Ig ang domang mga logod
ang aroman na, tanira sinobol tang mga pa-
magto ong ni Cristo tani, ig ang mga kaboi
nira pagtorol ka ta dengeg ong ni Cristo.
[24] Animan ipaita mi kay ong nira tang de-
dek ang paggegma mi, agod mata-wanan
tang tanan ang mga pamagto ong ni Cristo
ang indi ami nagkamali ong pagpambog
amen natetenged ong nindio.

9

Tabang ong mga logod ta ong ni Cristo

[1] Belag da ta kaministiran ang magsolato
pa ong nindio natetenged ong pagtorol
ta tabang ong mga sinakepan tang Dios.
[2] Gata-wanano ang listo among tomabang,
ig agpambog amo yen ong mga taga Mace-
donia. Inaningo ong nira ang yamong mga
taga Acaya listo ra asi pang nagta-lib ang
takon. Animan napoaw tang isip tang kaya-
dian ong nira ang magtorol ka ta tabang
nira. [3] Animan pina-kawo atan ong nindio
tang mga logod ang narin agod indio ma-
paeyak ong pagpambogo natetenged ong
nindio, ig agod malisto ra tang tabang mi
pario tang inaningo. [4] Itaben mapaeyako
ong mabael ang pagtaligo ong nindio, indi
ra aningen ang asta yamo, mga may taga
Macedoniang tomabid ong yen ig itaen
nirang belag amo ta listo. [5] Animan ki-
nampango tang mga logod ang tongkaw da
atan, agod malisto tang tabang ang pinan-
gako mi. Ong maning ta si, lomboang bogos
ong nem tang pagtabang mi ig belag ta
regesan.

[6] Tandan mi narin: Ang pagloak ta ge-ley,
ang mayeg na ge-ley ka. Ig ang pagloak ta
doro, doro kang pa-bat na. [7] Ang kada tata
dapat magtorol kompormi ong kaliliagan
na, bogos ong nem na ig belag tang garege-
san lamang. Tenged gambengan tang Dios
ong mambeng ang pagtorol. [8] Ig ang Dios
sarang ang magtorol ong nindio tang tanan
ang bagay, sobra pa ong pangaministiran
mi, agod pirming may magamit mi ong
tanan ang mo-yang boroaten. [9] Pario tang
na-tang ong Kasolatan,

"Nandol tang Dios ong mga malilised;
anday kataposan tang kao-yan na."*

[10] Ang Dios yay ang pagtorol ta binik ang
ita-bol ig anen ang mapangan. Tanandia
ka tang magtorol ong nindio tang kamini-
stiran mi. Ig dolangan na pa enged, agod
mas mandoro ka tang mga boat ming mo-
ya. [11] Pabondaen amo nandia ong tanan ang

* 8:15 8:15 Exodo 16:18 * 9:9 9:9 Salmo 112:9

bagay, agod mas doro pang mga taw ang
matabangan mi. Ong maning ta sia, doro ka
tang magpasalamat ong Dios tenged ong ta-
bang ming ekelano ong nira. 12 Ang pagtorol
ming na matabang ong pangaministiran
tang mga sinakepan tang Dios. Piro belag
lamang ta sia. Tenged tarin, indi malobot-
lobot tang pagpasalamat nira ong Dios.
13 Ang tabang mi pagpamatod ang pamag-
toman amo ong Mo-yang Balita natetenged
ong ni Cristo ang agpareten mi ig agganing ming matod. Animan dayawen nira
tang Dios tenged ong bogos ang pagtorol
mi ong nira asta ong tanan ang sinakepan
tang Dios. 14 Animan ipangadi amo nira
ang bogos tang paggegma nira tenged ong
abondang kaloy ang pinaita tang Dios ong
nindio. 15 Salamat ong Dios ong rinigalo na
ang andang pisan ay kapario na!

10

Ang pagdipinsa ni Pablo ong pagsirbi na ong Gino

1 Yo si Pablo, ang agganingen tang mga
doma ang talawan ta nem ono mga atan
ong talongan mi, piro maiteg mga alawid.
Piro pagigampango mandian tenged agpa-
toladano tang pagpalepe ig dibabak ang
nem ni Cristo. 2 Pagpakiloyo ang indio
regesen ming ipaitao tang kaitego mga
komaboto atan. May mga taw atan ang pa-
magbandan ong yen ang ganing ang ogalio
pario lamang ono ong mga taw ong kalib-
otan ang indi pamangilala ong Dios. Tanira
sigoro tang mangaita tang kaitego. 3 Maski
gaboio man ong ta-paw tang kalibotan,
indio pagigbatok pario ong mga taw ang
sakep tang kalibotan ang na. 4 Ang armaso
indi bindoat tarin ong kalibotan, kondi may
gaem nirang pagalin ong Dios agod pirdien
tang poirsa* tang mga pamangontra ong
nandia. Animan ang mga maling rason nira
ay agdegeno, 5 ig agpotolono tang tanan
ang pagpambog nira kontra ong matod ang
pagpangilala ong Dios. Agpasokō tanira
ong tanan ang pagirisipen nira agod mam-
agtoman da tanira ong ni Cristo. 6 Mandian,
mga itaeno ang bogos amo ra ka kaman
ang pamagtoman ong ni Cristo, listō rang
magsilot ong tanan ang pamansikontra pa.
7 Angay ang mga bagay lamang ang gi-
taen ta mata tang aggisipen mi? Mga pag-
talig tang maski sinopa atan ang tanandia
tatang tawan ni Cristo, dapat ang isipen
na ang yo ya ka. 8 Maski midio sobra tang
pagpambogo ong gaemo, anday dapat ang
ikakaeyako, tenged Dios mismo tang nag-
torol ong yen tang gaem ang na. Ig narin
belag ta maning agod langgaen tang pagto
mi kondi agod pabakeden. 9 Indi isipen
ming paeled-eled lamang tang solatong na
ong nindio. 10 Ganing tang doma, "Ang
agsosolat na mabelat ig maiteg, piro mga
tatalonga korang tang pamitala na ig anda
kay maimo na." 11 Dapat mata-wanan tang
mga taw ang pamaganing ta maning ta sia
ang mga onopa tang agganingo ong solat,
mandian ang alawido, ya ka enged tang
boateno mga komaboto atan ig katalongao
nindio.
12 Indio galiliag ang ikomparao tang
sadilio ong doma ang pamagdayaw tang
mga sadili nira. Doro kadipot tang pa-
girisipen nira! Tanira-tanira lamang tang
pamagkoromparan tang mga sadili nira, ig
aggamiten nira tang sadiling taket nira ong
pagosgar ong ogali nira. 13 Piro yo, indio
magpambog sobra pa ong kate-kan ang
sindol ong yen tang Dios. Narin yay ang
obrang sinalig na ong yamen, ig gapil don
tang pagtoldok amen ong nindio. 14 Indio
pagpasobra tenged nasakepan amo ka ka-
man tang obrao ang na asing tokaw ang
napaningo atan ig nagpatako tang Mo-yang
Balita natetenged ong ni Cristo. 15 Indio
pagpambog ta sobra tenged indi aggakono
tang inobra ta doma. Piro pagtaligo ang
mintras pambaked pa tang pagto mi, mas
magdolang ka enged tang maboato atan
ong nindio, te-ka ong kaliagan tang Dios.
16 Oman, balampa magpatakō pa tang Mo-
yang Balita ong mga alalawid ang banoa
ang don ong dobali mi. Ong maning ta si
indi ipambogo tang obra tang doma. 17 Pario
tang na-tang ong Kasolatan, "Ang maski
sinopay galiliag ang magpambog, dapat
ang Gino ra lamang tang ipambog na."†
18 Tenged ang Gino indi galipay ong taw ang
pagdayaw ong sadili na, kondi ong taw ang
agdayawen na mismo.

* 10:4 10:4 "pirdien tang poirsa." Ong bitalang Grigo: "pegnaken tang mga kota" obin "tombaen tang mga dipinsa"

† 10:17 10:17 Jeremias 9:24

11

Si Pablo ig ang mga pamagtoldok ang pamangontra ong nandia

1 Magpasinsia amo ra lamang ong yen
tenged midio kalokoan tang pagpambo-
gong na mandian, 2 piro pangimono ang
itaben kalawen amo ong Dios. Yamo, ang
kalimbawan mi pario ong tatang soltiras
ang limpio tang pagkababay na, ang yen
ang pinangako ang ipakasal ong tatang lali,
ang yay si Cristo mismo. 3 Piro pangel-
bao mandian ang itaben malason tang ki-
naisipan mi, ig malawid amo ong de-dek
ig limpiong paggegma mi ong ni Cristo,
pario tang nainabo ong ni Eva ang naloko
ong pagtokso tang ma-kal. 4 Tenged agrisi-
bien ming basta-basta tang maski sinopay
kakabot ang pagtoldok ong nindio, maski
ang toldok nira natetenged ong ni Jesus
parti ong agtotoldoko. Listo amo ono ang
magrisibi ta domang ispirito ang belag tang
Ispirito Santo ang narisibi mi ra, ig toldok
ang parti pa ong Mo-yang Balitang rinisibi
mi ong yen.

5 Mga ong yen lamang, indio ka paori ong
mga agganingen apostolis ang asi ang doro
ono karaosay. 6 Poiding belago ta maosay
ang mitala, piro belago ta korang ong
kinata-wanan. Agpaitao ra narin ong nin-
dio ta mo-ya ong tanan ang agtotoldoko.

7 Nagpatakō ong nindio tang Mo-yang
Balitang nagalin ong Dios, piro indio nama-
dol ta sol. Nagpalepeo lamang ig nag-
prosigir agod magimong mo-ya tang pagk-
abetang mi. Onopa bato? Malain tang
bindoatong asi? 8 Asing pagsirbio pa ong
nindio tanopa sia, ang mga pamagto ong
domang logar ya ray nagtorol tang mga
kaministirano. Mga isip-isipen ta lamang,
magang nanakawo ong domang mga pam-
agto para lamang tomabang ong nindiong
mga taga Corinto. 9 Ig asing kinorango
ong kaministirano atan, indio nama-dol
ta tabang ong maski sinopa ong nindio
tenged ingkelano ta tabang tang mga lo-
god ang namagalin ong Macedonia. Maski
tanopa, pagprosigiro para anday mabela-
tan ong nindio, maski onopang bagayay.
Ig maning pa enged ta sia tang boateno.
10 Agganingo bilang manigpatako tang kam-
atodan natetenged ong ni Cristo, anday
maski sinopa atan ong mga logar tang
Acaya tang mapagpotol tang agpambogong
na, ang indio nagpatabang ong nindio.
11 Mandian itaben maning amo indio nag-
patabang tenged indi amo aggegman ta.
Piro gata-wanan tang Dios ang agmalen
amo yen ta mo-ya!

12 Piro ipadayono ra ka enged ang indi
magpatabang ong nindio agod ang mga
agganingen ang mga apostolis ang asia
anday mapambog nira ang maning ang
pagsilirbien nira pario ong yamen. 13 Belag
tanira ta matod ang apostolis, kondi pa-
manloko lamang ig pamagpaita-itang mga
apostolis ni Cristo. 14 Ig indi ita dapat
mangabereng atan. Tenged maski ngani
si Satanas, gatakong magpaita ang midio
anghil ang doro kayag. 15 Animan, belag
ka ta makabebereng mga ang pamagsirbi
ong ni Satanas pamagpaita-ita kang pam-
agtoldok tang kato-lidan. Ang te-kan nira
silot ang bagay lamang ong mga bindoatan
nira!

Mga kaliwagan ang napasaran ni Pablo bilang apostolis

16 Aggoliteno, indi dapat isipen tang
maski sinopa ang yo tatang beyeg. Piro
maski maning ta si tang pabetang mi ong
yen, anday bali sia basta pama-yan mi
tang ge-ley ang mapambogo. 17 Mintras
agpambogo tang sadilio, midio beyego ka
kaman, tenged indio pagpatolad ong Gino
ong pagboato ta maning ta na. 18 Piro doro
ra atan ang pamagpambog ong mga bagay
ang agpalabien tarin ong kalibotan, animan
yo magpambogo ra ka. 19 Kaosay mi! Pa-
mamasi amo ong mga beyeg, ig gangalipay
amo pa! 20 Abaw! Agboaten amo nirang
mga torobolon nira. Agkalawan amo nira,
agdayan, agsamantalaen ig agginsolton. Ig
aggagoantaen mi lamang! 21 Makaeyak, piro
risibieno ka kaman ang korang tang kaitego
ang mapagboat ta maning atan ong nindio!

Maski bibitalao mandian ang midio
beyeg, mga may agpambog tang maski
sinopa atan, yo mapambogo ka si. 22 Tanira
mga Hebreo ono. Yo ya ka. Tanira mga
Israelita. Yo ya ka. Tanira nagalin ong dogo
ni Abraham? Maski yo, ya ka. 23 Tanira
ono mga torobolon ni Cristo? Gata-wanano
ra ang beyeg da tang bitalao, piro yo mas
mo-yang torobolon pa ka enged ong nira.
Mas pa tang yen ang pagpangabedlay, ig

pirapang bisis naprisō sobra pa ong nira. Yo
pinalō sobra pa ong nira, ig pirapang bisis
ong kalaomo ang mapatayo ra! [24] Nalimao
ang narisibi ta tolong polok may siam ang
latigo magalin ong kasimanoao ang mga
Judio. [25] Tolong bisis sinigbako ta palo tang
mga Romano, ig namintao binanggil ta
bato. Tolong bisis nabagbag tang barkong
agtayano, ig may naminta nagapon ig
nagdamalo ang nagpalotaw-lotaw ong
laod. [26] Ong pirming pagbiahio, natarako
ta dorong karisgoan--ong mga soba, ong
mga takawan, ong kalima tang yen ang
masig ka Judio ig ong mga belag ta Judio.
Dorong karisgoan ang napasarano ong mga
siodad, ong mga kabobokidan, ong talsi
asta ong mga pamagpaita-itang mga logod
ta. [27] Napasarano tang sobrang sakripisio ig
dorong papirdi ta poyat, masiadong letem
ig koaw. Napasarano ka tang malamig
ang andang pisan ay makoltono. [28] Belag
lamang ta sia, gaborido tang isipo kaldaw-
kaldaw ong pagkabetang tang tanan ang
pamagto ong ni Cristo ong sari-saring mga
logar. [29] Mga may panlobay ong pagto na,
pagsintio ka. Ig mga may pagkatalak, pisan
ang gasit tang nemo.

[30] Mga kaministiran ang magpambogo,
ang kalolobayeno ra lamang tang ipam-
bogo. [31] Ang Dios ang Tatay tang yaten ang
Ginong Jesus dalayawen ang asta tanopa, ig
gata-wanan na ang indio pagbo-li. [32] Asing
dono ong Damasco, ang portan tang sio-
dad pinabantayan tang gobirnador ni ading
Aretas agod ipadepo. [33] Piro ang bindoat
tang mga aromano, linogodo nira ong
tatang tiklis, pinalapoto ong talamban, ig
sinonton ong dobali tang padir tang siodad,
ig don nalibrio.

12

Ang mga pinaita tang Dios ong ni Pablo

[1] Kaministiran idayono pa enged tang
pagpambogo, maski anday pakinabang na.
Ang isayodo si mandian yay ang mga bagay
ang pinaita ig pinaintindi tang Gino ong
yen. [2] May gailalao ang tatang tawan
ni Cristo ang ingkelan ong dibabaw ong
kalawigan ang langit,* tampolok may epat
dang takon tang nagta-lib. Yo mismo tang
agganingeno, piro indio lamang masig-
oro mga ang yen ang ispirito lamang
tang ingkelan don obin asta ang yen ang
sinangoni. Dios lamang tang gatako.
[3] Aggoliteno, ingkelano don ong Paraiso ig
indio masigoro mga narin tatang pinaita
lamang ong yen ang ispirito obin ma-
tod ang nainabo. Dios lamang tang
gatako. [4] Nabasio don ta mga bagay ang
indi mabogawas ta ig indi poiding ibitala
tang maski sinopa. [5] Poiding mapam-
bogo ka kaman tang tatang taw ang may
inita nang maning atan. Piro indi enged
dayaweno tang sadilio, poira lamang ong
mga kalolobayeno. [6] Ig maski magpambogo
man, anday mapaganing ang yo kabos,
tenged matod tang yaningo. Piro pagaw-
ido lamang, itaben somobra tang pabetang
tang mga taw ong yen. Ang galiliagano ay
ang pabetang nira ong yen sigon lamang
ong gitaen ig gaba-yan nira ong yen.

[7] Ig agod indio mapagdayaw tang sadilio
natetenged ong makabebereng ang pinaita
tang Dios ong yen, sindolano ta magang
tenek ong sinangonio† ang nagsirbing pa-
malo ni Satanas agod indio magpalawig
tang sadilio. [8] Tolong bisis ang nagpakiloyo
ong Gino ang komiten na narin, piro indi
kinomit na. [9] Maning ta na tang sabat
na ong yen, "Ang tabango indi magko-
rang para ong nio. Mas itaen tang gaemo
ong kalolobayen mo." Animan galipay-
ong pisan ang ipambogo tang yen ang
kalolobayen agod pirmi ong yen tang gaem
ni Cristo. [10] Galipayo ka kaman ang mag-
pinitinsia para ong ni Cristo. Anday bali
maski malobayo, maski intirimisen, pali-
wagan, papagpinitinsiaen obin galisedan.
Tenged maski ong ariopa panlobay, dono
agpapoirsaen na.

Ang pagdemdem ni Pablo ong mga taga Corinto

[11] Nagpambogo ra ang pario ong tatang
beyeg, piro yamo tang nagreges ong yen
ang magboat ta si. Yamo rin tang dapat ang
magdayaw ong yen. Matod ka kaman ang
yo anday kointao, piro indio ka paori ong
mga agganingen apostolis atan ang doro

* 12:2 12:2 "kalawigan ang langit." Ong bitalang Grigo: ya-long langit † 12:7 12:7 Ang "tenek" ong sinangoni ni Pablo indi mata-wanan ta mga onopa enged. Poidi sigoro tatang dipirinsia ong sinangoni na, obin poidi kang domang klasi ta problima obin tokso.

ono karaosay. [12] Asing atano ong nindio
nangabedlayo ta mo-ya, ig napamatodano
ang yo tatang matod ang apostolis ong mga
milagro, mga tanda, ig doma pang mak-
abebereng ang mga bagay ang bindoato.
[13] Onopa lamang tang kao-yan ang naboato
ong domang pamagto ong ni Cristo ang indi
bindoato ong nindio? Anda, poira lamang
ong bagay ang na: Indio nama-dol ta maski
onopa ong nindio. Patawadeno ra lamang
nindio mga kasalanan sia.

[14] Narin tang magimong ya-long paningo
atan, piro indio enged mama-dol ta tabang
ong nindio agod anday mabelatan. Belag
ta manggad mi tang agdilemeno, kondi ang
paggegma mi. Tenged ang mga ginikanan
tang dapat ang magsimet para ong mga ana
nira, ig belag ta mga ana para ong mga
ginikanan nira. [15] Animan dorong kalipayo
ang magtorol ong nindio asta ang mismong
kaboio para ong ikakao-ya mi. Mintras pan-
dolang ang pandolang tang paggegmao ong
nindio, pangge-ley da bato tang paggegma
mi ong yen?

[16] Gata-wanan ming indio nagpatabang
ong maski sinopa ong nindio. Piro agganing tang doma ang yo dayador ig aglokon
amo lamang yen. [17] Angay? Dinayan amo
bato yen ong mga taw ang sinobolo atan?
[18] Kinampango si Tito ang paning atan, ig
pinatabido ka ong nandia tang tatang logod
ta ong ni Cristo. Onopa? Dinayan amo bato
ni Tito? Anda! Inita mi ra ka ang pario tang
ogali ig kaliek na ong yamen.

[19] Ang kalaom mi sigoro, pagdipinsao
lamang tang sadilio. Belag! Bibitalao ong
talongan tang Dios bilang tatang tawan
ni Cristo. Agmalenong mga logod, ang
tanan ang agboateno ay para mambaked
tang pagto mi. [20] Pangelbao ang itaben
ong pagpaningo atan, may itaenong indi
maliagano. Oman mapasaran mi ka ong
yen tang indi maliagan mi. Itaben kab-
otan amo yen ang pamagsoroayan, pam-
agkirimonan ig pamagasilagan. Obin itaen
amo yen ang pamagirispotan, pamaglang-
gan ta dengeg, pamagtsismis, pamagpam-
bog, ig pamaggolo. [21] Pangelbao itaben ong
moman ang pagpaningo atan mapaeyako
ong Dios tenged ong nindio, ig magini-
yako ra ka enged tenged asta mandian indi
pa agpagtogatan ig indi agbo-wanan mi
tang ogali ming maboling, ang pagpan-
gombabay ig pagpangonlali asta ang mga
boat ming malalaway ang pinagostoan mi
impisa asing naboay da.

13

Kaorian ang pandam ig pagpakomosta

[1] Narin tang magimong ya-long pag-
paningo atan. Ig pario tang na-tang ong Ka-
solatan, "Ang maski sinopay may riklamo,
kaministiran ang pamatodan na ta doroa
obin tolong tistigos."* [2] Asing yadoang pag-
bisitao atan, pinamanano ra tang mga nam-
agkatalak, ig mandian aggoliteno para ong
doma maski galawido pa ong nindio: Anda
ray patawad ong pagbaliko atan! [3] Maning
atan tang boateno agod pamatodan ong
nindio ang si Cristo tang pagpabitala ong
yen. Ig tanandia belag ta malobay ang
magto-lid ong nindio. Makagagaem ang
enged! [4] Inita ka kaman tang kalolobayen
na asing linansang tanandia ong kros. Piro
ang gaem tang Dios tang pagboi ong nandia
mandian. Bilang tatang na-pen da ong ni
Cristo, may kalolobayeno ka. Piro ang gaem
tang Dios ya kay ang pagboi ong yen ang
aroman na, ig ya kay itaen mi mga atano si
ong nindio.

[5] Osisaen mi tang mga sadili mi, ig sig-
oron mi ta mo-ya ang matod tang pagto
mi ong ni Cristo. Dapat mata-wanan ming
si Cristo Jesus atan ka kaman ong nindio,
poira lamang mga lomboang belag ta ma-
tod tang pagto mi. [6] Pagtaligo ang itaen mi
ang yo matod kang apostolis ni Cristo. [7] Piro
agpangadio ong Dios ang balampa indi amo
magboat ta maski onopang malain. Asia
belag ta maning agod magpaita ang yo tang
tama. Maski lomboa ang midio yo tang
may kakorangan, basta mangaboi amo ta
mato-lid. [8] Tenged indi makontrao tang
kamatodan. Anday doma, risibieno enged.
[9] Galipayo pa maski midio malobayo, basta
mambaked tang pagto mi. Animan, ag-
pangadio ang malipat tang tanan ang mga
kakorangan mi. [10] Agsosolato tang mga
bagay ang narin mintras andao pa atan
agod ong pagkaboto belag da ta kamin-
istiran ang magpaitao pa ta kaitego ong
paggamito tang gaem ang sindol ong yen

* 13:1 13:1 Deuteronomio 19:15

tang Gino. Ang gaem ang narin sindol na
agod pabakeden tang pagto mi, ig belag ta
para langgaen.
[11] Tegka ra lamang tarin, mga logod.
Bilang kaorian ang bitalao ong nindio,
prosigiran ming anday kakorangan ong
pagkataw mi ig tomanen mi tang mga lay-
gayo. Mamagoroyonan amo ig mamagtara-
bidan ta masinlo. Ong maning atan, aro-
manan amo tang Dios, ang yay mismo ang
agpagalinan tang paggegma ig masinlong
pagtarabidan.
[12] Mamagkoromostan amo ta masinlo bi-
lang mamaglogod ong ni Cristo.†
Agpakomostan amo ka tang tanan ang
mga sinakepan tang Dios tani.
[13] Balampa pirmi atan ong nindiong
tanan tang kaloy ni Ginong Jesu-Cristo,
ang paggegma tang Dios, ig ang masinlong
pagtarabid-tabidan ang pagalin ong Ispir-
ito Santo.

† 13:12 13:12 Ong bitalang Grigo: Mamagkoromostan amo ong tatang sagradong itong.

Pa-kaw ang Bitala ong Solat ni Pablo ong mga taga Galacia

Ang primirong namagto ong ni Jesu-Cristo poros mga Judio, tenged tanira tang mga kasimanoa ni Jesus ig ang mga ag-paningan na asing pagtoldok pa tanandia ong ta-paw tang kalibotan. Ong pagta-lib tang mga takon, ang Mo-yang Balita natetenged ong ni Jesus pinatako ra ka asta ong domang mga nasion pario tang mga Grigo, Romano, ig doma pa. Ong oras ang asi, limindoa tang tatang problima. Ganing tang domang mga Judio, mga may belag ta Judio ang namagto ra ong ni Cristo, kaministiran ipatoman ka ong nira tang tanan ang mga riglaminto tang mga Judio, labi pa enged tang natetenged ong pagtori. Mandian ang pagtori, yay tatang kaogalian ang pirming aggosoyon tang mga Judio bilang tanda ang tanira mga pinilik tang Dios ig mga manigtoman tang Katobolan na. Ang Solat ni Pablo ong mga taga Galacia sinolat na agod mapabalik ong kamatodan tang mga ba-long pamagto ong ni Cristo ang itaben magparet da ong mga maling agtotoldok natetenged ong Katobolan tang mga Judio. Sigon ong ni Pablo, indi ita ra gasakepan tang Katobolan. Ong dobali ta sia, ang pagto ta ong ni Cristo yay ang kaimportantian ong tanan. Tenged risibien ita tang Dios bilang mato-lid da tenged enged ong pagto ta ong ni Cristo, ig belag ta tenged ong pagtoman ta tang Katobolan (2:16).

1 Ang pagsolat ta na yo, si Pablo, tatang
apostolis. Ang namilik ig nanobol ong yen
belag ta taw, kondi si Jesu-Cristo mismo
ig ang Dios ang Tatay, ang ya kay nag-
boi ong nandia ong kamatayen. 2 Yaming
tanan ang mga logod mi tani pagpakomosta
ong nindiong mga tarabidan,* yamong mga
pamagto ong ni Cristo atan ong probinsia
tang Galacia. 3 Balampa pirmi ong nindio
tang kaloy ig kao-yan ang pagalin ong Dios
ang Tatay ig ong yaten ang Ginong Jesu-
Cristo. 4 Si Cristo tang nagtorol tang kaboi
na tenged ong mga kasalanan ta agod ilibri
ita nandia ong kalainan ang paggaem man-
dian ong kalibotan ang na. Bindoat na
narin sigon ong kaliagan tang yaten ang
Dios ig Tatay. 5 Dayawen ta tang Dios asta
ong anday kataposan! Amen.

Ang matod ang Mo-yang Balita

6 Gaberengo ta mo-ya ong nindio ang an-
gay kadali lamang agtaliodan mi tang Dios
ang naggoy ong nindio ang mangaboi ong
kaloy ni Cristo. Piro mandian pamagparet
amo ra ong domang agtotoldok ang ag-
ganingen ang "mo-yang balita" ono. 7 Ong
kamatodan, anda ray domang "mo-yang
balita." Kaso lamang, may mga taw ang
pamanggolo atan ong nindio ig gangaliliag
ang bali-kaden nira tang Mo-yang Balita
natetenged ong ni Cristo. 8 Tandan mi
narin: Maski anghil pang nagalin ong lan-
git, maski yami pa, mga ang agtotoldok ta
tatang taw parti ka ong Mo-yang Balitang
pinatako amen ong nindio asing tokaw, bal-
ampa silotan tanandia tang Dios asta ong
tanopa!
9 Inaning amo rang lagi yamen, ig anin-
gen amo si yen mandian: Maski sinopa,
mga ang agtotoldok na parti ka ong Mo-
yang Balitang rinisibi mi tanopa sia, bal-
ampa silotan tanandia tang Dios asta ong
tanopa!
10 Animan, indi amo ra magisip ang galil-
iago lamang ang dayaweno ta mga taw. Ang
kaliagano ay malipay tang Dios ong yen.
Indi amo ka maning ang itaben pagprosi-
giro lamang ang malipay tang mga taw ong
yen. Mga asia tang agboateno pa mandian,
dapat indio ra rin nagimong torobolon ni
Cristo.

Mga monopa si Pablo nagimong apostolis

11 Mga logod, galiliagong mata-wanan mi
na: Ang Mo-yang Balitang pinatakō ong
nindio, ang pinagalinan na belag ta taw.
12 Indi narisibio ong taw, ig anday taw ang
nagtoldok ong yen. Si Jesu-Cristo mismo
tang nagpatako ig nagpaintindi ta si ong
yen. 13 Nabalitan mi ka mga monopa tang
yen ang pangaboi asing pagosoyo pa ong
rilihion amen ang mga Judio. Pinaliwagano
ta mo-ya tang mga pamagto ong ni Cristo,
ig dorong patikasego ang malipat tanirang

* 1:2 1:2 Ang mga "tarabidan tang mga pamagto ong ni Cristo" ong bitalang Grigo, yay ang mga "ekklesia."

tanan ong kalibotan. [14] Ig mga natetenged
ong mga pagorosoyon ong rilihion amen,
mas tokawo ong dorong masig ka Judiōng
mga kaidad-idado. Mas maderepo ong nira
ang magtoman ong mga toromanen tang
mga kamepet-mepetan amen.
[15] Piro ong kaloy tang Dios, indio pa pala
pinangana, piniliko rang lagi ig ginoyano
ang magimong torobolon na. [16] Ig asing
galiliag da tang Dios ang ipailala na ong
yen tang Ana nang si Jesu-Cristo agod
mapatakō tang Mo-yang Balita natetenged
ong nandia ong nindiong mga belag ta
Judio, indiong lagi nagpatoldok maski ong
ninopa. [17] Indio kang lagi napaning don
ong Jerusalem para magigbagat ong mga
nanga-kaw ong yen ang nagimong mga
apostolis. Ang bindoato, napaningo don
ong Arabia ig pagatapos nagbaliko si ong
banoa tang Damasco. [18] Tolong takon tang
nata-lib asing nailalao ong ni Cristo, ba-lō
pa napaning ong Jerusalem para magigba-
gat ong ni Pedro. Tampolok may limang
kaldaw tang pagtiniro ong nandia, [19] piro
anday domang apostolis ang initao, poira
lamang ong ni Santiago ang logod tang
Gino.
[20] Matod tang tanan ang agganingo ong
solat ang na, ig gata-wanan tang Dios ang
indio pagbo-li.
[21] Pagatapos ta sia, dayono rang napaning
ong mga probinsia tang Siria ig Cilicia.
[22] Ig asta ong mga oras ang asi, ang mga
pamagto ong ni Cristo don ong probin-
sia tang Judea indi pa gangailala ong yen,
tenged indio pa gitaen nira. [23] Nabalitan
lamang nira ang ganing ang dating pag-
paliwag ong nira pagtoldok da mandian
tang natetenged ong pagto ang langgaen
na ra rin tanopa sia. [24] Animan namagdayaw
tanira ong Dios tenged ong yen.

2

Si Pablo rinisibi tang domang mga apostolis

[1] Pagata-lib tang tampolok may epat ang
takon, nagbaliko si ong Jerusalem, aro-
mano si Bernabe, ig ingkelano pa si Tito.
[2] Napaningo don tenged yay ang pinatako
tang Dios ong yen ang dapat ang boateno.
Ig nagigbagato don ong mga taw ang ag-
gilalaen ang pangolokolo ong mga pam-
agto ong ni Cristo, ig namagampangan am-
ing yami-yami lamang. Pinaintindio ong
nira tang natetenged ong Mo-yang Balitang
yen ang agpatako ong mga belag ta Judio.
Bindoato narin, itaben indi ami mamag-
inigoan natetenged ong agtotoldoko ig asia
lomboang arangan lamang tang bedlayo
asing tokaw asta mandian. [3] Piro rinis-
ibi ka nira tang pinaintindio, tenged ang
aromanong si Tito, maski belag ta Judio,
indi rineges nirang magpatori.* [4] Piro ang
pirapang taw gangaliliag pa rin ang torian
tanandia. Ang mga taw ang asi, nanga-
led ong yaten ang pamangambong tanira
mga logod ta ong Gino. Ong kamato-
dan, gangaliliag lamang tanira ang mago-
sioso natetenged ong pagorosoyon ta ong
ni Cristo Jesus, ang libri ita ong yading
toromanen. Tenged ang kaliagan nira ay
boaten ami si nirang midio mga torobolon
ang sigi lamang pagtoman ong Katobolan
tang mga Judio. [5] Piro indi ami napaoyon
ong nirang kaliagan maski ge-ley lamang,
agod ta-lingan amen para ong nindio tang
matod ang Mo-yang Balita.

[6] Piro ang mga taw don ong Jerusalem
ang aggilalaen ang mga pangolokolo, anda
kay dinolang nira ong mga agtotoldoko.
Ong bagay, anday bali ong yen mga danopa
tanira. Tenged ang Dios indi pamilik ta taw
sigon ong mga katengdanan nira. [7] Piro ang
nainabo, inilala nirang yo ka kaman tang
sinaligan tang Dios ang magpatako tang
Mo-yang Balita natetenged ong ni Cristo
ong mga belag ta Judio, pario ang si Pedro
tang sinaligan nang magtoldok ong mga
Judio. [8] Tenged ang Dios tang namilik ong
ni Pedro ang magimong tatang apostolis
para ong mga Judio, ig ya kay ang namilik
ong yen ang magimong apostolis para ong
mga taw ang belag ta Judio. [9] Animan si
Santiago, si Pedro, ig si Juan, ang yay ang
mga inilalang mga pangolokolo, asing itaen
nira ang sindolano tang Dios tang obrang
na, yami ni Bernabe rinisibi ami nira bilang
aroman nira ong pagpatako tang Mo-yang
Balita. Ig namaginigoan ami ang tanira

* 2:3 2:3 Ang kaogalian tang mga Judio ay patorian tang mga ana nirang lali bilang tanda ang tanira mga pinilik tang Dios ig mga manigtoman tang Katobolan. Telekan ong Bokabolario, ong “Pagtori.”

tang paning ong mga Judio, ig yami ong
mga belag ta Judio. [10] Basta ganing tanira,
indi ka pabayan amen ang tabangan tang
mga Judiong malilised. Ig ya ka enged tang
agprosigiranong boaten.

Sinambleng ni Pablo si Pedro

[11] May naminta, asing napaning si Pe-
dro don ong banoa tang Antioquia, sinam-
blengo tanandia ig pinrangkao, tenged may
agboaten nang mali. [12] Tenged asing prim-
iro, asing indi pa gakabot tang domang
mga karomanan ni Santiago, pagiga-pen pa
si Pedro ang pamangan ong mga logod ta
ang belag ta Judio. Piro asing pag kabot
nira, nagimpisa ra tanandiang mapabelag
ig indi ra magiga-pen ong mga belag ta
Judio. Inledan tanandia ang itaben sam-
blengen tanandia tang mga Judiong asing
galiliag ang patorian tang tanan.† [13] Asta
ang domang mga Judio ang mga logod
ta, napatolad da ka tanira ong ni Pedro,
maski gata-wanan nira ang belag ta tama
tang agboaten nira. Maski ngani si Bern-
abe, napaomid da ka ong pagpaita-ita nira.
[14] Animan asing itaeno tang boat nirang be-
lag ang enged ta oyon ong kamatodan sigon
ong Mo-yang Balita, dayon ang sinam-
blengo si Pedro ong talongan tang mga taw.
Ganingo, "Yawa, tatang Judio mismo, india
ka pagosoy ong mga toromanen tang mga
Judio. Angay regesen mo tang mga belag ta
Judio ang osoyon nira tang mga toromanen
tang mga Judio?"

*Judio obin belag ta Judio pariong mangal-
ibri mga magto ong ni Jesus*

[15] Yami kaman, pinanganang mga Ju-
diong lagi, ig parti ami ong mga belag ta
Judio, ang agganingen amen mga "map-
inagtalaken."‡ [16] Piro mandian, gata-wanan
amen nga ang mga taw risibien tang Dios
bilang mato-lid tenged ong pagto nira ong
ni Cristo Jesus, ig belag ta tenged ong
pagtoman nira tang Katobolan. Animan
asta yaming mga Judio, pamagto ami ra
ka ong ni Cristo Jesus agod risibien ami
tang Dios tenged ong pagto amen ig be-
lag ta tenged ong pagtoman amen tang
Katobolan. Tenged mga natetenged ong
agboaten ta agod magtoman din ong Ka-
tobolan, anday taw ang poiding mabilang
ang mato-lid don. [17] Mandian pabetang
ta, pamagprosigir aming pamagto ong ni
Cristo agod risibien ami tang Dios bilang
mato-lid. Ig asia loloa ang yami ya ray
ang aningen ang mga "mapinagtalaken"
tenged indi ami ra pamagtoman ong Kato-
bolan. Asi bato, maliag yaning ang si Cristo
pagekel ong yaten ang magkatalak? Indi
poidi! [18] Piro mga magbaliko si ang mag-
talig ong agboateno agod magtoman din
ong Katobolan, yo mismo tang maning ang
matod ang pagkatalako don. [19] Ong kama-
todan, ang Katobolan nagsintinsia ong yen
ta kamatayen tenged ong kasalanano. An-
iman, agpabetango ong sadilio ang patay
da mga natetenged ong Katobolan agod
maboio sing moman para ong Dios. Midio
napatayo ra ka kaman ang aroman ni Cristo
ong kros na. [20] Ig belag da ta yo tang
gaboi mandian, kondi si Cristo mismo ang
nani ong yen. Mintras tarino pa ong ta-
paw tang kalibotan, gaboio lamang tenged
ong yen ang pagto ong Ana tang Dios, ang
yay ang naggegma ong yen ig nagbolontad
tang kaboi na para ong yen. [21] Indi enged
baliwalaeno tang kaloy tang Dios. Mga ma-
bilang itang mato-lid da tenged ong pag-
toman ta ong Katobolan, asia maliag yaning
belag din ta kaministiran ang napatay si
Cristo!

3

*Magtoman ong Katobolan obin magto ong
ni Cristo?*

[1] Yamong mga taga Galacia! Midio
pario amo ra ong mga taw ang natalagbat!
Angay dorog kabali-kad tang pagirisipen
mi? Klaro ka rin ang pisan tang yen ang
pinaintindi ong nindio natetenged ong ka-
matayen ni Cristo ong kros! [2] Te-maen amo
yen ta tanga bagayan. Ang Ispirito Santo
bato, narisibi mi sia tenged nagtoman amo
ong Katobolan? Anda enged. Narisibi
mi tang Ispirito Santo tenged nagparet
amo ong Mo-yang Balitang naba-yan mi.
[3] Gangabeyeg amo ra ka enged? Nagimpisa

† 2:12 2:12 Sigon ong kaogalian tang mga Judio, bawal ang magsaro ong mga belag ta Judio, tenged ang mga belag ta Judio asta ang mga pamangan nira maboling ono ong pama-dek tang Dios. ‡ 2:15 2:15 Ang mga belag ta Judio mga mapinagtalaken ong pama-dek tang mga Judio tenged indi tanira pamagtoman ong Katobolan ni Moises.

among magto ong ni Cristo ong tabang tang
Ispirito Santo. Mandian kompliton mi tang
pagto ming asia ong sadili mi lamang? 4 Ang
mga kaliwagan ang napasaran mi bato,
anda ray data na? Indi poidi! 5 Angay pag-
torol tang Dios ong nindio tang Ispirito na?
Angay pagboat tanandia ta mga milagro?
Tenged lamang bato ong mga agboaten mi
sigon ong Katobolan? Belag ang enged.
Anday doma, tenged lamang ong pagparet
mi ong Mo-yang Balitang naba-yan mi.

6 Pario tang inaning ong Kasolatan
natetenged ong kamepet-mepetan tang
mga Judiong si Abraham— "Nagto tanandia
ong Dios, animan rinisibi tanandia tang
Dios bilang mato-lid."* 7 Animan mayag
da. Ang mga pamagto ong Dios, yay ang
magoyan ang mga ana ni Abraham. 8 Na-
tang dang lagi ong Kasolatan, maski ang
mga belag ta Judio risibien tang Dios bilang
mato-lid mga mamagto tanira ong nandia.
Ang Mo-yang Balitang narin pinatako tang
Dios ong ni Abraham asing tokaw ang
ganing, "Aloyano tang tanan ang mga
nasion, tenged ong nio."† 9 Animan, aloyan
tang Dios tang tanan ang mga taw ang
mamagto ong nandia, pario tang inaloyan
na si Abraham, ang nagto ka ong nandia.

10 Piro ang tanan ang pamagtalig ang
mangalibri tanira tenged lamang ong ag-
boaten nira sigon ong Katobolan yay ang
mga sinompa ra tang Dios. Tenged ganing
ong Kasolatan, "Ang maski sinopang indi
tomanen na tang tanan ang ga-tang ong
Katobolan, sompaen tanandia."‡ 11 Animan
mayag ang anday maski sinopa ang risibien
tang Dios bilang mato-lid mga ong pag-
toman din nira tang Katobolan. Tenged
ga-tang ka ong Kasolatan, "Ang binilang
ang mato-lid da tenged ong pagto na, yay
ang maboi."§ 12 Ang kaministiran sigon ong
Katobolan, belag ta pagto kondi pagtoman
ong mga tobol na. Tenged ganing ong
Kasolatan, "Ang taw ang magtoman tang
tanan ang ga-tang ong Katobolan, yay ang
maboi."*

13 Mandian, sinompa ra tanan ang taw
tenged anday mapagtoman tang tanan ang
ga-tang ong Katobolan. Piro ginawad ita
ni Cristo ong sompang asi, asing tanandia
tang sinompa tang Dios para ong yaten.
Tenged ga-tang ong Kasolatan, "Mga ang
tatang taw agbibitay ong ayo asia pag-
paita ang tanandia sinompa tang Dios."†
14 Ginawad ita kaman ni Cristo Jesus agod
ang kaloy ang pinangako tang Dios ong
ni Abraham, ma-dol na ka asta ong mga
belag ta Judio, ig agod tenged ong pagto ta,
marisibi ta tang Ispirito Santong pinangako
na.

Ang Katobolan ig ang Pangako tang Dios

15 Mga logod, nani tang tatang alimbawa
ang nagalin ong kaboi tang pangaldaw-
kaldaw: Mga may doroang naginigoan ig
nagpirma ra ta papilis, anday mapaglangga
ig mapagdolang tang pinaginigoan nirang
asi. 16 Mandian, nangako tang Dios ong ni
Abraham ig ong inampo na. Indi inaning
ong Kasolatan "ong mga inampo na," ang
maliag yaning yadi tanira, kondi ganing
"ong inampo na," ang maliag yaning tam-
bilog lamang.‡ Ig sia, anday doma, kondi
si Cristo. 17 Nani tang maliagong yaning:
primiro may inigoan ang bindoat tang Dios
ong ni Abraham, ig nangako tang Dios ang
tomanen na tang pinaginigoan nira. Tapos,
nata-lib tang epat ang gatos may tolong
polok ang takon, ba-lo sindol tang Dios tang
Katobolan. Animan, ang Katobolan indi
maimong langgaen na tang inigoan nira ig
lipaten tang pangako tang Dios. 18 Tenged
anday mapagrisibi tang pinangako tang
Dios tenged ong pagtoman nira tang Kato-
bolan. Mga maning don, ang i-dol tang Dios
dipindi ong boat ta, ig anda ra ong pangako
na. Piro pinaita tang Dios tang kaloy na
ong ni Abraham tenged maning ta si tang
pangako na ang boaten na.

19 Mga maning don, angay bato sindol pa
tang Dios tang Katobolan? Nadolang tang
Katobolan agod maintindian ta mga onopa
tang kasalanan. Ig ang Katobolan indi
enged makomit asta indi komabot tang in-
ampo ni Abraham, ang yay ang pinangako
tang Dios ang tobolon na. Ang Katobolan
sindol kaman tang Dios ong mga anghil
ang nagintriga ta narin ong ni Moises, ang
yay ang nagimong manigpakabot tang mga

* 3:6 3:6 Genesis 15:6 † 3:8 3:8 Genesis 12:3; 18:18 ‡ 3:10 3:10 Deuteronomio 27:26 § 3:11 3:11 Habacuc 2:4
* 3:12 3:12 Levitico 18:5 † 3:13 3:13 Deuteronomio 21:23 ‡ 3:16 3:16 Genesis 12:7

tobol tang Dios ong mga taw. [20] Piro belag
ta kaministiran ang may manigpakabot pa
mga tambilog lamang tang pagtorol tang
pangako na, ig ang Dios tambilog lamang.§

Angay sindol tang Katobolan

[21] Maliag yaning, ang Katobolan kontra
bato ong pangako tang Dios? Indi poidi!
Ang Dios indi nagtorol ta Katobolan ang
mapagtorol ta kaboi. Animan indi ita ka
poiding magimong mato-lid ong pama-dek
na ong pagtoman tang Katobolan. [22] Piro
sigon ong Kasolatan, ang tanan ang mga
taw gagaeman ta kasalanan. Animan ang
mamagto ong ni Jesu-Cristo ya lamay ang
marisibi tang pinangako tang Dios, tenged
ong pagto nira ong nandia.

[23] Asing indi ita pa pamagto ong ni Cristo,
midio mga priso ita, ig ang Katobolan yay
ang naggoardia ong yaten asta ong kaldaw
ang si Cristo komabot ig mamagto ita ra
ong nandia. [24] Animan, ang Katobolan tang
nagsakep ig nagtoldok ong yaten asta kim-
inabot si Cristo, agod marisibi ita tang Dios
bilang mato-lid tenged ong pagto ta ong
nandia. [25] Ig mandian ang pamagto ita ra,
indi ita ra gasakepan tang Katobolan.

[26] Mandian, tenged pamagto amo ra ong
ni Cristo Jesus, yamong tanan atan nag-
imong mga ana ra tang Dios. [27] Tenged
yamong tanan na-pen da ong ni Cristo
asing namagpaboniag amo ong aran na.
Animan ang ogali ni Cristo yay ang gitaen
da mandian ong mga kaboi mi. [28] Animan,
paririo ra lamang tang mga Judio ig ang
mga belag ta Judio, ang mga torobolon ig
mga belag ta torobolon, ang mga lali ig mga
babay. Parario ra lamang itang tanan ong
pagiga-pen ta ong ni Cristo Jesus. [29] Animan
ong ni Cristo amo ra. Maliag yaning nag-
imong mga inampo amo ra ni Abraham,
ig manonobli amo ra tang mga pinangako
tang Dios.

4

[1] Maning ta na tang maliagong yaning:
Ang tatang molang manonobli, mintras
anda pa tanandia ong ostong idad, ang
pagkabetang na pario ra ka ta tatang
torobolon, maski tanandia pa tang may
nandia tang tanan. [2] Tenged gasakep pa
tanandia ong gaem ta domang mga taw
ang agtaligan para ong nandia ig ong mga
propidad na, tegka komabot tang timpong
tirmino tang tatay na. [3] Ita, maning ita
ka ta si. Asing anda pay kalibotan ta
natetenged ong ni Cristo,* midio ita ka mga
torobolon ang sigi lamang tang toman ta
ang kompormi ong mga lilien† tarin ong
kalibotan ang na. [4] Piro asing kiminabot da
tang tamang oras, sinobol tang Dios tang
Ana nang si Cristo. Pinangana tanandia
ta tatang babay, ig nambael ang manig-
toman ong Katobolan [5] agod itang tanan
ang gasakepan tang gaem tang Katobolan
magawad na. Ig ong maning atan, kabigen
ita ra tang Dios bilang matod ang mga ana
na. [6] Para ipaita ang yamo mga ana ka
kaman tang Dios, sinobol na tang Ispirito
tang Ana na ang mistar ong mga popotokon
ta. Ig ang Ispirito ang narin pagtoldok
ong yaten ang gomoy ong Dios ang ganing,
"Tatay! Tatayo!" [7] Animan ang kada tata
ong nindio, belag amo ra ta torobolon,
kondi mga ana amo ra tang Dios. Ig tenged
mga ana amo ra nandia, marisibi mi ka tang
ipatobli na ong mga ana na.

Agdemdemen ni Pablo ta mo-ya tang mga taga Galacia

[8] Asing tokaw ang indi amo pa gailala
ong Dios, pamagsirbi amo pa ong mga dios-
diosan. [9] Piro mandian gailala mi ra tang
Dios, obin mo-ya pa maningo--gailala amo
ra nandia. Mga maning don, angay magba-
lik amo si ang magpasakep ong mga lilien‡
ang anday kointa na ig anday pakinabang
ong nindio? Magpatorobolon amo si ong
mga lilien ang asia? [10] Agpalabien mi tang
mga kaldaw, mga bolan, mga timpo ig mga

§ 3:20 3:20 Sigon ong pagsayod ni Pablo, ang pangako tang Dios mas importanti kaysa ong Katobolan ang aggosoyon tang mga Judio, tenged asing nagtorol tang Dios tang pangako na ong ni Abraham, Dios mismo tang nangako, ig indi tanandia nanobol ta mga anghil obin taw bilang manigpakabot tang pangako na. * 4:3 4:3 Ong bitalang Grigo: Asing ge-ley ita pa † 4:3 4:3 Ang mga "lilien", yay ang mga toromanen ang pinanoblian ta ong mga kamepet-mepetan ta. Ong bitalang Grigo, ang tata kang maliag yaning tang bitalang na ay "mga ispiritong malain ang pamangolokolo" ‡ 4:9 4:9 "lilien." Mga ong bitalang Grigo, poidi kang maliag yaning: mga ispiritong malain ang pamangolokolo ong kalibotan ang na

takon! [11] Geldano ang itaben anday pakina-
bang tang bedlayo para ong nindio.

[12] Mga logod, pagpakiloyo ong nindio.
Magpatolad amo ong yen, tenged maski yo,
tatang Judio, binayano tang Katobolan ig
nagimong kapario mi ra ka, yamong belag
ta Judio.

Anda kay bindoat ming malain ong yen
maski tanopa sia pa. [13] Gata-wanan mi tang
yen ang pagmasit tanopa sia, ang yay ang
nagimong dailan ang nagtiniro atan ig nag-
toldoko ong nindio tang Mo-yang Balita.
[14] Maski nagimong mabael ang pagsobok
ong nindio tang pagmasitong asi, indio
enged pinabayan mi obin sinaliodan mi.
Ang bindoat mi, rinisibio nindio pario ong
tatang anghil ang sinobol tang Dios, obin
pario ong ni Cristo Jesus mismo. [15] Kambeng
ming pisan asing tokaw! Onora tang gain-
abo ong nindio? Yo mismo magpamatodo,
mga makoat mi rin lamang tang mga mata
mi, kinomit mi ra rin ang sindol ong yen.
[16] Ig mandian, ibilango ra nindio ang kasoay
mi tenged agbebego lamang ong nindio
tang kamatodan?

[17] Agpalabien amo atan ta mga taw ang
pamagtoldok ta lain, piro anday sayod
tang aggisipen nira. Ang kaliliagan nira,
ipalawid amo nira ong yen agod tanira si
tang palabien mi. [18] Belag ta malain ang
palabien amo ta domang mga taw, maski
andao atan, basta mo-ya lamang tang ka-
toyoan nira. [19] Agmalenong mga anao, ang
agsintieno si mandian tenged ong nindio
pario ta tatang babay ang pangana ra. Ig
maning ta na pa ka enged tang sintieno
asta indi lomboa ong nindio tang ogali ni
Cristo. [20] Indio matako mga onoray boateno
natetenged ong nindio. Mga atano ka rin
lamang mapagigampango rin ong nindio ta
masinlo!

Ang kalimbawan ni Agar may ni Sara

[21] Yamong gangaliliag ang magpasakep
ong Katobolan, nani tang te-mao ong nin-
dio: Indi gata-wanan mi mga onopa tang
ga-tang don? [22] Sigon ong Kasolatan, si
Abraham doroa tang ana nang lali. Ang
tambilog, ana na ong tatang torobolon
ang si Agar. Piro ang tambilog, belag ta
torobolon tang nanay na, kondi si Sara,
ang yay ang matod ang katawa ni Abra-
ham.§ [23] Ang ana ni Abraham ong torobolon
pinangana bilang natoral lamang ang borak
tang babay may lali. Piro ang ana na
ong ni Sara, pinangana bilang borak tang
pangako tang Dios. [24] Mandian, ang doroang
babay ang asia, ang kalimbawan nira yay
ang doroang klasing inigoan, ang yay ang
Katobolan ig ang Pangako tang Dios. Ang
Katobolan sindol ong ni Moises don ong
Bokid tang Sinai, ig poros mga torobolon
tang prodokto ta narin, pario ong ni Agar.
[25] Animan si Agar tatang litrato tang Bokid
tang Sinai don ong Arabia, ig litrato tang
siodad tang Jerusalem mandian, tenged
ang mga taw don pamagsirbi pa ong Kato-
bolan ang midio torobolon lamang tanira.
[26] Piro ang mga taw ang sakep tang ba-
long Jerusalem tang Dios belag da ta mga
torobolon. Linibri ita ra kaman ong gaem
tang Katobolan ig nagimo itang pario ni
Sara, ang yay ang babay ang libri.* [27] Pario
tang ga-tang ong Kasolatan,

"Yawang babay ang anday ana mo, ang indi
gasamit tang masit tang pangana,
mangalipaya, ig maginiteg da ong sobrang
kalipay!
Tenged yawang bino-wanan tang katawa
mo, mas mandoro tang ana mo
sobra pa ong babay ang pagimbeng pa tang
katawa na."†

[28] Animan, mga logod, ita nagimong mga
ana tang Dios sigon ong pangako na, pario
tang nainabo ong ana ni Abraham ang si
Isaac. [29] Asing tokaw pang asi, si Isaac
pinangana ong gaem tang Ispirito tang

§ 4:22 4:22 Mabasa ta tang natetenged ong doroang ana ni Abraham ong libro tang Genesis: ang natetenged ong ni Ismael, ang ana na ong ni Agar, ong Genesis 16:1-6; ig ang natetenged ong ni Isaac, ang ana na ong ni Sara, ong Genesis 21:1-7.

* 4:26 4:26 Ang birsikolong na ong bitalang Grigo ay "Piro ang Jerusalem tang langit libri, ig yay ang nanay ta."

† 4:27 4:27 Isaias 54:1. Sigon ong doma, ang tatang maliag yaning ni Pablo tarin ong paggamit na tang mga bitala tang propitang si Isaias natetenged ong mga ana tang doroang babay ay maning ta na: Ang mga pamagto ong ni Cristo mas mandoro pa enged ong mga Judio. Maning ka ta si, ang kaloy ang ipaita tang Dios ong mga pamagto ong ni Cristo mas mabael pa enged ong kaloy ang pinaita na ong mga Judio asing tokaw.

Dios. Ig pinaliwagan tanandia tang logod
nang pinangana ong natoral ang gainabo.
Maning ka ta si, ita mandian agpaliwa-
gan ita ka tang mga taw ang pamagsirbi
pa ong Katobolan. 30 Piro maning ta na
tang ga-tang ong Kasolatan, “Palayasen mo
tang babay ang torobolon ig ang ana na,
tenged ang ana tang torobolon, anday parti
na ong toroblien tang ana tang belag ta
torobolon.”‡ 31 Animan, mga logod, ang
maliagong yaning, belag ita ra enged ta
pario ta mga ana ta torobolon. Libri ita ra.

5

Magpadayon ita ong kalibrian

1 Linibri ita ni Cristo agod magpadayon
ita ong kalibrian. Animan magprosigir amo
ta mo-ya ong kalibrian ming asia, ig indi
pabayan ming mabiag amo si ig boaten ang
mga torobolon.
2 Yo, si Pablo, tang paganing ong nindio,
mga mamagpatori amo pa agod magtoman
din lamang ong Katobolan, maliag yaning
ang bindoat ni Cristo para maglibri ong
nindio anday pakinabang na. 3 Aningen
amo yen ang moman, ang maski sinopay
magpatori sigon ong Katobolan, kaministi-
ran tomanen na tang tanan ang mga tobol
ang ga-tang atan. 4 Mga magprosigir among
magtoman tang Katobolan para magimong
mato-lid ong pama-dek tang Dios, maliag
yaning nalbag amo ra ong ni Cristo, ig
indi amo ra gasakepan tang kaloy tang
Dios. 5 Piro ita, pamagtalig ita ta mo-
ya ang risibien ita tang Dios bilang mato-
lid tenged ong pagto ta ong nandia. Ig
may kasigoroan ta ang pagalin ong Ispirito
Santo ang mainabo narin. 6 Tenged ang taw
ang na-pen da ong ni Cristo Jesus, anday
kaso mga tinorian tanandia obin anda. Ang
importanti yay ang pagto na, ang itaen ta
ong mga boat nang maginegmaen.
7 Masinlo ka rin tang pagorosoyon mi
ong kamatodan tanopa sia. Sinora tang
pagsagang ong nindio ong pagtoman mi
mandian? 8 Asia, belag ta boat tang Dios ang
naggoy ong nindio. 9 Pandam amo. May
tatang sarabien ang ganing, “Maski ge-ley
lamang tang pampalsa, mambael tang bilog
ang minasa.” 10 Piro tenged pario itang
nanga-pen da ong Gino, pagtaligo ang indi
magoman tang mga isip mi tenged ong mga
bagay ang narin. Ig ang taw ang asing
panggolo ong nindio, maski sinopa, silotan
tanandia tang Dios.
11 Mga logod, mga matod ang pagtoldoko
pa ang dapat torian tang taw, angay ag-
paliwagano pa tang mga Judio? Ang ma-
tod, pagtoldoko ang malibri ita natetenged
lamang ong kamatayen ni Cristo ong kros,
ig yay sia ang gangasilag pa tanira. 12 Ang
mga taw atan ang pamanggolo ong nindio
ang ganing kaministiran ang magpatori,
mo-ya pa dayon da lamang tanirang mam-
agpakapon!
13 Piro yamo, mga logod, ginoyan amo
para malibri amo ong mga toromanen ang
maning ta sia. Ayaw lamang gamiten tang
kalibrian mi agod paoyon amo lamang ong
anday sasayod ang kaliliagan tang mga
sadili mi. Imbis, mamagtarabangan amo
tenged ong paggegma mi ong tata may
tata. 14 Tenged ang tanan ang inaning ong
Katobolan na-tang ong tatang tobol ang
ganing, “Gegman mo tang masig ka taw*
mo pario tang paggegma mo ong sadili
mo.”† 15 Mandian, mga pirmi among mam-
agsoroayan ig mamagterekeban ang midio
mga ayep, magandam amo. Itaben mama-
grolobotan amo!

Ang kaliagan tang Ispirito Santo parti ong kaliagan tang taw

16 Nani tang agganingo ong nindio: Ang
Ispirito Santo tang papaggaemen mi ong
sadili mi agod indi amo paoyon ong mga
anday sasayod ang kaliliagan tang mga
sadili mi. 17 Tenged ang sadili tang mga
anday sasayod ang kaliliagan, kontra ong
kaliliagan tang Ispirito Santo. Ig ang kalil-
iagan tang Ispirito Santo kontra ka ong
anday sasayod ang kaliliagan tang mga
sadili ta. Pagkorontran tang doroang na,
animan indi gaboat mi tang kaliliagan mi.
18 Piro mga ang Ispirito Santo tang paggaem
ong nindio, maliag yaning indi amo ra
gasakepan tang Katobolan.
19 Gata-wanan tang tanan mga monopa
tang boaten tang mga taw ang paoyon
ong mga anday sasayod ang kaliliagan tang
mga sadili nira: Pagigdolog ong mga belag

‡ 4:30 4:30 Genesis 21:10 * 5:14 5:14 “masig ka taw.” Ong bitalang Grigo: kamalay † 5:14 5:14 Levitico 19:18

ta katawa nira, maboling tang pagirisipen
nira, ig ang mga boat nira magang ayep.
20 Pamagto ong dios-diosan, pamamintas,
anday paggegma nira ong masig ka taw nira
ig masiadong magigsoay. Pangimon tanira,
ig pisan tanirang mangasilag. Ispotan
tanira, pamagkorontran ig pamagkampi-
kampian. 21 Gangaibeg, pamagpabaleng, ga-
pen ong mga kalipayan ang poros lamang
kalokoan, ig maski onopa pang maning
atan ang agboaten nira. Inaning amo rang
lagi yen tanopa sia, ig mandian pamanan
amo si yen, ang mga taw ang maning atan
tang agboaten nira indi enged ma-pen ong
inadian tang Dios.
22 Piro mga ang Ispirito Santo tang
paggaem ong kaboi ta tatang taw,
asia mamorak ang tanandia magimong
maginegmaen, malilipayen, ig belag ta
magolo tang isip na. Mapinasinsiaen
tanandia, neman ig mo-ya ong doma.
Mataligan, ig 23 matakong magpalepe ig
magawid tang sadili na. Anday na-tang
ong Katobolan ang ganing bawal tang mga
borak ang maning ta na. 24 Ang mga taw ni
Cristo Jesus, sinaliodan da nira tang anday
sasayod ig malalaway ang kaliliagan tang
mga sadili nira, ang midio linansang da
nira don ong kros. 25 Ang Ispirito Santo yay
ang pagtorol ong yaten ta ba-long kaboi,
animan dapat tanandia tang padayonon
ta ang papaggaemen ong mga kaboi ta.
26 Indi ita ra magpambog tang sadili ta, ig
indi ita magpaerep ong tata may tata, obin
mamagiribegan.

6

1 Mga logod, mga may nata-wanan ming
nagkatalak, yamong agtabiden tang Ispir-
ito Santo yay ang dapat ang magto-lid
ong nandia. Boaten mi na ong maloay
ang bitala, ig magdan amo, itaben yamo
si tang matoksong magkatalak. 2 Yamong
tanan atan, mamagtarabangan amo ong
mga problima ming mabebelat. Asia,
matoman mi tang tobol ni Cristo. 3 Mga
ang tatang taw magisip ang magang sisino
ra enged tanandia ig ang kamatodan anda
kay sinangoni na tang agpambog na, asia
aglokon na lamang tang sadili na. 4 Kada
tata ong nindio atan, osisaen mi tang sadil-
ing agboaten mi. Mga asi kaman mo-ya,
magpasalamat amo. Basta indi ikompara
mi tang mga sadili mi ong doma, 5 tenged
ang kada tata ong yaten kaministiran ang
manabat para ong mga sadili ta.

6 Ang taw ang pagtoldok tang bitala tang
Dios, dapat oldan tanandia tang mga ag-
toldokan na ta maski onopay ma-dol nirang
kao-yan.

7 Indi lokon mi tang sadili mi. Indi en-
ged maloko tang Dios. Mga onopay lin-
doak ta tatang taw, ya kay ang ayegen na.
8 Alimbawa, mga pangaboi ita sigon ong
sadiling kaliliagan tang anday sasayod, asia
kamatayen lamang tang kaboton ta. Piro
mga pangaboi ita sigon ong kaliliagan tang
Ispirito Santo, oldan ita ta kaboing anday
kataposan. 9 Animan indi ita magpalobay
ang magboat ta mo-ya, tenged mga mag-
prosigir ita, komabot tang oras ang mapa-
bat ita ka ta mo-ya. 10 Animan, mintras may
oras ta pa, magboat ita ta mo-ya ong tanan
ang taw, labi pa enged ong mga logod ta ang
pamagto ong Gino.

Oring mga bitala

11 Narin yo ra enged tang nagsolat.
Telekan mi mga monopa kababael tang
mga litra na. 12 Ang mga taw ang asing pam-
agreges ong nindio ang magpatori, galiliag
lamang ang magpaita-ita ong mga masig
ka Judio nira ang pamagtoman tanira ong
Katobolan. Agboaten nira sia, tenged gen-
geldan ang itaben tanira si tang paliwa-
gan mga mamagtoldok tanira ang malibri
ita tenged lamang ong bindoat ni Cristo
don ong kros. 13 Maski pamagpatori tanira,
indi ka tanira pamagtoman ong Kato-
bolan! Gangaliliag lamang tanirang patori
amo agod mapagpambog tanira ang ganing
naekelan amo nirang magtoman ong Kato-
bolan. 14 Mga ong yen, palawid lamang ang
magpambogo ong maski onopang bagayay,
poira lamang ong kros tang yaten ang Gi-
nong Jesu-Cristo. Tenged ong kamatayen
ni Cristo don ong kros, ang kalibotan ang
na midio pinatay ka ig nagimong anda ray
kointa na para ong yen. Ig yo, midio
pinatayo ka don, ig nagimong anday koin-
tao mga para ong kalibotan ang na. 15 Ang
matod, anday kaso mga ang taw natori obin
anda. Ang importanti, ang bina-lo tanan-
dia tang Dios. 16 Yamong tanan atan ang

pangaboi sigon ong agtotobolong na, ate-
bekan amo tang Dios ig oldan amo nandia
ta kao-yan, yamong nagimong banoa na.*
17 Ig impisa mandian, dapat anda ray
magtorol ta problima ong yen. Tenged
ang sinangonio may mga pali na pa ang
pagpamatod ang yo torobolon ni Jesus.
18 Mga logod, aloyan amo enged tang
yaten ang Ginong Jesu-Cristo. Amen.

* 6:16 6:16 "yamong nagimong banoa na." Ong bitalang Grigo: Israel tang Dios

Pa-kaw ang Bitala ong Solat ni Pablo ong mga taga Efeso

Ang solat ni Pablo ong mga taga Efeso, tokaw-tokaw, pagpaintindi tang plano tang Dios nga "ang tanan ang bindoat ong kalibotan, maski ong langit obin ong tanek, papagara-penen nang ipasakep ong gaem ni Cristo" (1:10). Pagpakiloy si Pablo ong mga manigbasa ang mangaboi tanira kompormi ong doro kasinlong plano tang Dios, ig ipaita nira ang tanirang tanan nagimong tata lamang tenged pamagtalig da tanira ong ni Jesu-Cristo.

Ong primirong parti tang Efeso sinayod ni Pablo tang natetenged ong pagbereket be-ket tang tanan ang pamagto ong ni Cristo, ig mga monopa tanira pinilik tang Dios ang Tatay agod patawaden ig ilibri tanira ong mga kasalanan nira tenged ong pagtalig nira ong Ana nang si Jesu-Cristo. Gasigoro ita ang tomanen tang Dios tang pinangako na tenged sindolan ita ra nandia tang Ispirito Santo. Ong yadoang parti tang solat, pinakiloyan ni Pablo tang mga manigbasa ang mangaboi tanira ang masinlo tang pagtarabid-tabidan nira ong kada tata may tata, agod itaen tang tanan ang tanira matod ang nagimong tata lamang ong ni Cristo.

Efeso tang panokaw-tokawan ang siodad ong probinsia tang Asia asing timpo ni Pablo, ig bantog ong mabael ang timplo na para ong dios-dios nira ang si Diana. Mabasa ta tang domang nainabo ong ni Pablo ong siodad ang na ong Bindoatan kapitolo 19.

1 Ang pagsolat ta na yo, si Pablo, tatang
apostolis ni Cristo Jesus sigon ong kaliagan
tang Dios. Pagsolato ong nindio atan [ong
Efeso], yamong mga sinakepan tang Dios
ang maelet tang pagosoy mi ong ni Cristo
Jesus. 2 Balampa pirmi ong nindio tang
kaloy ig kao-yan ang pagalin ong Dios ang
yaten ang Tatay ig ong ni Ginong Jesu-
Cristo.

Ang sikritong plano tang Dios

3 Dayawen ta tang Dios ig Tatay tang
yaten ang Ginong si Jesu-Cristo. Ong
pagiga-pen ta ong ni Cristo, inaloyan ita
ra tang Dios ig sindolan ita nandia tang
tanan ang yaten ang mga kaministiran ang
nagalin ong langit para ong kaboi tang
ispiritoal. 4 Indi pa bindoat tang kalib-
otan, pinilik ita ra tang Dios ang magimong
limpio ig anday talak ta ong pama-dek na
bilang mga ma-pen ong ni Cristo. Tenged
ong pagmal na ong yaten, 5 pinlano na rang
lagi ang tobolon na si Jesus agod boaten
itang mga ana tang Dios. Ya enged tang
kaliagan na, ig ang galiagan nang boaten
para ong yaten. 6 Dayawen ta tanandia
tenged ong makabebereng ang kaloy na.
Ang kaloy nang na, bogos ang pinaita na
ong yaten ong pagiga-pen ta ong agmalen
nang Ana.

7 Nagpatorok si Cristo tang dogo na agod
gawaden ita nandia, ang maliag yaning
patawaden ita nandia ong mga kasalanan
ta. Maning don tang abondang kaloy
tang Dios 8 ang bogos ang pinaita na ong
yaten! Sindolan ita pa nandia ta mabael
ang kinata-wanan agod maintindian ta mga
onopa tang masinlong boaten. 9 Tenged
mandian pinaintindi na ra ka ong yaten
mga onopa tang plano nang sikrito, ang
galiagan nang magmatod ong boaten ni
Cristo 10 pag kabot tang tamang oras. Ig yay
na: Ang tanan ang bindoat ong kalibotan,
maski ong langit obin ong tanek, papagara-
penen nang ipasakep ong gaem ni Cristo.

11 Ang Dios pagboat tang tanan ang kalil-
iagan na sigon ong plano na. Ig pinilik
ami nandia ang magimong nandia bilang
mga na-pen da ong ni Cristo. Maning ta si
tang plano na asta asing tokaw pa 12 agod
yaming primirong namagtalig ong ni Cristo
mapagtorol ta doro kabael ang dengeg ong
Dios.

13 Asta yamo, nagimo amo ra kang tawan
tang Dios asing maba-yan mi tang kamato-
dan, ang yay ang Mo-yang Balitang malibri
amo. Nagtalig amo kaman ong ni Cristo,
animan sindolan amo tang Ispirito Santong
pinangako tang Dios, bilang pamatod ang
yamo mga pinilik na. 14 Ang Ispirito Santo
yay ang pagpasigoro ong yaten ang maris-
ibi ta tang tanan ang pinangako tang Dios
ong mga pinilik na, asta ra lamang bogos
ang ilibri ita. Ong maning ta si, ang Dios
mas padengegan pa ka enged!

Ang pangadi ni Pablo

15 Animan impisa asing maba-yano ang
pagtalig amo ra ong ni Ginong Jesus ig na-
balitano ang maginegmaen amo ong tanan
ang mga sinakepan tang Dios, 16 anday pe-
nay tang pagpasalamato ong nandia tenged
ong nindio, ig agpangadi amo ra yen ang
pirmi. 17 Pama-dolo ong yaten ang makaga-
gaem ang Tatay, ang Dios ni Ginong Jesu-
Cristo, ang oldan amo nandia tang Ispirito
Santo, ang yay ang magtorol ong nindio ta
kinata-wanan ig magpaintindi ong nindio
agod mas mailala mi pa enged tang Dios.
18 Pama-dolo ka ang ayagan ang enged tang
Dios tang mga kinaisipan mi agod mata-
wanan mi mga monopa tang aggelaten ta
bilang mga ginoyan na. Asia mata-wanan
mi mga monopa kabael ig monopa kasinlo
tang ipatobli tang Dios ong tanan ang mga
sinakepan na, 19 ig mapasaran mi ka en-
ged tang inding pisan matepeng-tepengan
ang gaem na ang aggamiten na ong mga
kaboi ta, itang pamagtalig ong nandia. Ang
gaem nang narin, 20 ya kay ang ginamit na
asing boien na si Cristo ong kamatayen
ig pakarongon tanandia ong langit ang
gampir ong to na. 21 Animan ang gaem
ni Cristo mas alawig pa ong tanan ang
pamangolokolo ig pamaggaem ang gitaen
ig indi gitaen, asta ang tanan ang may
aotoridad ig maski sinopay may podir. Ig
ang katengdanan ni Cristo mas alawig ka
ong tanan ang katengdanan ang main-
garanan, maging mandian obin ong mga
timpong komabot. 22 Ang tanan ang bagay
pinasakep tang Dios ong gaem ni Cristo.
Ig si Cristo bindoat nang mangolokolo ong
tanan-tanan para ong ikakao-ya tang mga
pamagto ong nandia. 23 Ang kalimbawan
tang mga pamagto ong ni Cristo magang
sinangoni na. Ig mga na-pen ita ra ong
nandia magimong komplitong tanga sinan-
gonian da lamang. Tanandia enged tang
pagkomplito tang tanan ang bagay ong
tanan ang logar ong kalibotan.

2

Asing tokaw patay amo pa piro mandian may kaboi mi ra

1 Mga natetenged ong pagkabetang ming
ispiritoal asing tokaw, midio patay amo
tenged kokontra amo ong Dios ig pagkata-
lak amo. 2 Ang mga oras ang asi, aggosoyon
mi tang malain ang sikad tang kalibotan
ang na, ig agtomanen mi tang mga tobol
ni Satanas, ang pangolokolo ong mga ispiri-
tong paggaem atan ong dibabaw. Tanandia
yay ang paggaem mandian ong mga taw
ang pamangontra ong Dios. 3 Ang matod,
itang tanan maning ita enged atan asing
tokaw. Ang pagparangaboien ta kompormi
lamang ong sadiling kaliliagan ta. Anday
domang agboaten ta, ang malain ang ag-
didikta tang isip ig sinangoni ta. Ong pagk-
abetang tang asi, dapat ita rin ka kaman
ang silotan tang Dios, pario tang tanan ang
pamangontra ong nandia.

4 Piro doro kabael tang katete-beken
tang Dios ig belag lamang ta ge-ley tang
paggegma nang pinaita na ong yaten.
5 Asing patay ita pa ong pagkabetang tang
ispiritoal tenged ong kasalanan ta, binoi ita
tang Dios ang aroman ni Cristo. Nalibri
amo kaman ong mga kasalanan mi tenged
lamang ong kaloy tang Dios. 6 Ig tenged
na-pen ita ra ong ni Cristo Jesus, binoi ita
tang Dios ang aroman ni Cristo agod ma-
pen ita ka ong nandia ang maggaem ong
langit. 7 Maning ta na tang bindoat tang
Dios agod ong mga timpong komabot ma-
paita na ong tanan tang mo-yang kaneman
nang indi enged malobot-lobot ang yay ang
pinaita na ra ong yaten ong maginegmaen
ang bindoat ni Cristo Jesus. 8 Ong kaloy
tang Dios, nalibri amo tenged pagtalig amo
ong ni Cristo. Asiang kalibrian mi tatang
rigalong nagalin ong Dios, belag ta sadiling
bindoatan mi. 9 Ang mga gaboat ta indi
mapaglibri ong yaten. Animan anday ma-
pagpambog ang maski sinopa. 10 Ita kaman
mga bindoatan ita tang Dios, ang yay ang
nagboi ong yaten ong pagiga-pen ta ong
ni Cristo Jesus. Bindoat na narin agod
mapagboat ita tang mga mo-yang bagay
ang pinlano na rang lagi para boaten ta.

Ang mga Judio ig ang mga belag ta Judio tata ra lamang tenged ong ni Cristo

11 Animan demdemen mi tang pagka-
betang mi asing tokaw. Nataw among belag
ta mga Judio ig agganingen tang mga Judio
ang anday labet mi ong Dios tenged indi
amo pamagpatori pario ong nira. Piro ang
pagtoring asi boat-boat lamang ta taw ig

tegka lamang ong sinangoni. [12] Mandian
asing mga timpong asi, galbag amo ong ni
Cristo. Belag amo ta kagapil ong banoang
Israel, ang nasion ang pinilik tang Dios,
ig indi amo gasakepan tang mga inigoan
ang pinangako tang Dios ang boaten na.
Gangaboi amo ong kalibotan ang nang indi
gailala mi tang Dios, ig anday elaten ming
tabang ang magalin ong nandia. [13] Yamo
asing tokaw, galawid amo pa. Piro mandian
ang na-pen amo ra ong ni Cristo Jesus,
pinalenget amo ra, tenged nagpatorok si
Cristo tang dogo na. [14] Pinapagtomboy ita
ra ni Jesus, tenged tanandia mismo tang
nagboat ong yamen ang mga Judio ig ong
nindiong mga belag ta Judio ang magi-
mong tata ita ra lamang. Asing binolon-
tad na tang sinangoni na, kinomit na ra
tang padir ang pagelang ig pagpasoay ong
yaten. [15] Ang padir ang na yay ang Kato-
bolan tang mga Judio ang poros lamang
toromanen ig riglaminto. Kinomit na sia
agod itang doroang klasi ta taw boaten
nang tata lamang ang parariong pina-pen
ong nandia. Asia kinomit na tang pag-
soroayan ta. [16] Ong kamatayen na kaman,
bindoat na tang doroang klasi ta taw ang
midio tatang sinangoni lamang ang den-
gan ang pabaliken ong Dios. Animan don
ong kros, inariglo na tang pagsoroayan ta.
[17] Napaning tarin si Cristo ig nagpatako ong
tanan tang Mo-yang Balitang mabalik ita
ong Dios. Pinatako na narin ong tanan--
para ong nindiong mga belag ta Judio ang
alawid ong Dios, pario ka para ong mga
Judio ang alenget da ong nandia. [18] Tenged
ong bindoat ni Cristo, parario itang tanan
ang mapalenget ong Dios ang Tatay, ong
tabang tang tanga Ispirito Santoan lamang.

[19] Animan belag amo ra ta mga is-
tranghiro obin taga domang nasion, kondi
kagapil amo ra ong mga sinakepan tang
Dios, ig mimbro amo ra tang pamilia na.
[20] Ang kalimbawan mi midio balay ang
bato. Ang pa-dengan mi yay ang mga
sinoldok tang mga apostolis ig mga pro-
pita. Ig ang batong kaimportantian ong
tanan anday doma, si Cristo Jesus mismo.
[21] Pamagkarabit-kabitan ong nandia tang
tanan ang mga bato tang balay mintras
gakomplito, asta magimong tatang timp-
long sagrado para ong Gino. [22] Ig bilang mga
nanga-pen da ong ni Cristo, kagapil amo ra
ong agboaten ang nang balay, ang istaran
tang Dios ong pirsona tang Ispirito Santo
na.

3

Ang plano tang Dios ong mga belag ta Judio

[1] Animan yo, si Pablo, tatang priso tenged
ong pagtoldoko tang natetenged ong ni
Cristo Jesus ong nindiong mga belag ta Ju-
dio. [2] Sigoro, nabalitan mi ka mga monopa
ong kaloy tang Dios, sinaligano nandia
ang boateno narin para ong ikakao-ya mi.
[3] Ang Dios mismo tang nagpaintindi ong
yen tang sikritong plano nang boaten na
para ong nindio. Nasolato ra ka ta ge-
ley tarin natetenged ong bagay ang na.
[4] Mabasa mi na, itaen mi ang naintindiano
ra tang masinlong sikrito natetenged ong
ni Cristo. [5] Asing tokaw, indi pinatako
tang Dios tang plano na ong mga taw, piro
mandian pinatako ra tang Ispirito Santo
ong mga taw ang pinilik tang Dios ang
magimong mga apostolis ig mga propita
na. [6] Ig nani tang plano tang Dios: Tenged
namagparet amo ra tang Mo-yang Balita
natetenged ong ni Cristo, maliag yaning
yamong mga belag ta Judio, aroman dang
marisibi mi tang mga ipatobli tang Dios
ong mga Judio. Yamo asta ang mga Judio
nagimong tanga sinangonian da lamang, ig
tenged ong bindoat ni Cristo Jesus, aroman
amo rang marisibi tang pinangako tang
Dios.

[7] Ong kaloy tang Dios, sindolano nandia
ta gaem ang magimong manigpatako tang
Mo-yang Balitang narin. [8] Maski yo tang
kadibabakan ong tanan ang mga sinakepan
tang Dios, piro yo tang inaloyan na ang
magpatako ong nindiong mga belag ta Ju-
dio tang natetenged ong grasiang i-dol ni
Cristo. Ang mga grasiang asia, anday kat-
aposan ig indi enged kabot-kaboton tang
isip ta. [9] Sinobolo tang Dios ang mag-
paintindi ong tanan mga monopa boaten
na tang plano nang sikrito. Ang Dios,
tanandia tang nagboat tang tanan ang
bagay ong kalibotan, ig kaboay dang indi
enged tanandia nagbeg mga onopa tang
agplanon nang boaten. [10] Sinalok na lamang
agod mandian ong mga oras ang na, ipaita
na tang mga pamagto ong ni Cristo ong
mga pamangolokolo ig pamaggaem don

ong langit. Asia, itaen nira tang kalawig-
lawigan ang kinata-wanan tang Dios ang
agpaita na ong sari-saring mga midios.
11 Narin yay ang lagi tang plano na maski
ong tanopa, ig mandian naboat na ra ong
bindoat ni Cristo Jesus ang yaten ang Gino.
12 Animan, tenged na-pen ita ra ong ni
Cristo ig pagtalig ita ong nandia, poiding
paitegen ta tang nem ta ig lemenget ong
Dios ang anday doadoa. 13 Animan maski
pagpinitinsiao mandian para ong nindio,
indi palobayen mi tang mga nem mi tenged
na para ka ong ikakao-ya mi.

Ang gegma ni Cristo

14 Animan lolodo ong talongan tang Dios
ang Tatay, 15 ang yay ang papa tang tanan
ang mga pamilia, maging don ong langit
obin tarin ong tanek. 16 Ig pama-dolo ong
nandia ang i-dol na ong nindio tang Ispir-
ito Santo, kompormi ong makabebereng
ang manggad na, agod mamoirsa pa ka
enged tang mga nem mi. 17 Balampa si
Cristo tang magtinir ong mga popotokon
mi tenged ong pagtalig mi ong nandia.
Maning ta si, ang paggegma mi lomamot
ka ang midio ayo ig magimong mabaked,
18 agod yamo, aroman tang tanan ang mga
sinakepan tang Dios, maintindian mi tang
gegma ni Cristo mga monopa kala-bang,
kaboat, kalawig, ig kadalem. 19 Balampa
mapasaran mi tang gegma nang indi en-
ged kabot-kaboton tang isip ta, agod ang
pagkataw mi ma-mokan tang pagkadios na.
20 Ang Dios mapagboat ta sobra pa enged
ong tanan ang mapa-dol obin maisip ta,
kompormi ong gaem na ang paggaem da
mandian ong yaten ang mga kaboi. 21 Ang
Dios ang na, yay ang padengegan ni Cristo
Jesus ig ang tanan ang pamagto ong nandia.
Dayawen ta tang Dios asta ong tanopa ang
anday kataposan. Amen.

4

Tanga sinangonian ita lamang ong ni Cristo

1 Animan yo, tatang priso tenged ong
pagsirbio ong Gino, pagpakiloyo ang
mangaboi amo pario tang dapat bilang
mga ginoyan tang Dios. 2 Pirmi among
magpalepe ong kada tata may tata, ig
magimong neman ig mapinasinsiaen.
Agoantaen mi tang mga kakorangan
tang tata may tata tenged lamang
pamaggeregman amo. 3 Ang pagtarabidan
mi masinlo tenged agbere-ket be-keten
amo tang Ispirito Santo. Animan
patikasegan mi lamang ang anday maski
sinopang mapaggolo ig mapaglangga tang
pagtarabidan ming asia. 4 Tenged ita,
ang kalimbawan ta tanga sinangonian
ita lamang ig tanga Ispirito Santoan tang
pagtinir ong yaten. Maning ka ta si
tanga bagayan lamang tang agpakaboton
tang tanan ang mga ginoyan tang Dios.
5 Tambilog lamang tang Gino ta. Tata
lamang tang pagto, ig tata lamang tang
boniag. 6 Tanga Diosan lamang ig tanandia
yay ang Tatay tang tanan. Makagagaem
tanandia ong tanan. Maski ong aripang
logaray don tanandia, ig gistar ong yaten
ang tanan.

7 Piro ang kada tata ong yaten may sari-
saring abilidad na ang sindol ni Cristo,
sigon ong galiliagan nang i-dol ong yaten.
8 Pario tang ga-tang ong Kasolatan ang,

"Asing kimina-yat tanandia ong langit,
dorong pinirdi na ang ingkelan na.
Ig sari-saring sindol na ong mga taw."*

9 Mandian, onopa tang maliag yaning
ang "kimina-yat tanandia"? Maliag yaning,
primiro siminaboan tanandia ong tanek.†
10 Ig ang siminaboan tarin ong tanek, ya
kay ang kimina-yat ong langit--don ong
dibabaw pa enged tang kalawig-lawigan
ang langit--agod ang tanan ang logar, mag-
ing ong kalibotan man obin ong langit,
masakepan na tang kagaeman na. 11 Si
Cristo kaman tang nagtorol ta mga abilidad
ong mga taw. Ang doma bindoat nang
mga apostolis, ang doma mga manigpak-
abot tang bitala na, ig ang doma sinobol
nang magpatako tang Mo-yang Balita ong
mga indi pa gangabasi. May doma pang
bindoat nang mga pastor ang magsagod ig
magtoldok ong mga taw. 12 Maning ta sia
tang bindoat na agod magimong simpan
tang tanan ang sinakepan tang Dios ang
magsirbi ong nandia, ig agod itang tanan
mambael ig mamoirsa bilang sinangoni ni
Cristo. 13 Ong maning ta si, mamagbere-ket
be-ketan ita tenged ong pagto ta ig tenged

* 4:8 4:8 Salmo 68:18 † 4:9 4:9 "ong tanek." Ong bitalang Grigo: ong idalem tang tanek

parario itang gailala ong Ana tang Dios.
Mamoirsa ita asta magimong tegat da tang
isip ta, ig ang ogali ta magimong pario tang
ogali ni Cristo. 14 Asia belag ita ra ta pario
ong mga molang malpet ang maekel-ekelan
ig madaling magparet ong tanan ang mga
toldok ang bo-li, ig indi ita ra panonot
ong mga taw ang maosay ang manloko ig
magbali-kad tang kamatodan. 15 Piro ang
boaten ta, mamaggeregman ita lamang ig
pirming mitala tang kamatodan agod mam-
bael ita bilang tatang sinangoni ig agod
bogos ang maninlo tang ogali ta. Tenged
si Cristo, yay ang kolo ta. 16 Tanandia
tang pagekel ong yaten bilang sinangoni
na, ig itang tanan pamagkarabit-kabitan
ong nandia ong mga torniliong sindol na
ong yaten. Animan mga ang kada tata
magboat ka tang obligasion na, mambael
ita ig mamoirsa tenged pamaggeregman
ita.

Ang kaboing bina-lo ni Cristo

17 Animan agpamanan amo yen ong aran
tang Gino ang indi amo ra mangaboi pario
tang mga taw ang indi gailala ong Dios.
Ang aggisipen nira poros anday koinita na,
18 tenged gaki-lepan pa tang kinaisipan nira.
Anday labet nira ong kaboing to-dol tang
Dios. Anday kalibotan nira natetenged ong
nandia tenged poros matetegat tang mga
kolo nira. 19 Anda ray eyak nira. Anday do-
mang agboaten nira kondi ang malalaway.
Pirmi lamang pamagboat ta anday sayod
ang indi enged mawidan.

20 Piro belag ta maning ta sia tang nadalan
mi natetenged ong ni Cristo. 21 Nabalitan
mi ra ka enged tang natetenged ong nan-
dia, ig bilang mga nanga-pen da ong nan-
dia, nadalan mi ra ka tang kamatodan,
ang yay ang inita ta ong kaboi ni Jesus.
22 Animan bo-wanan mi ra tang dating ogali
mi. Indi ra panonotan mi tang kaliliagan
ming malalaway, ang panloko lamang ong
sadili mi. 23 Ipaoman mi tang nem mi ig ang
pagirisipen mi. 24 Ipaita mi ang bina-lo amo
ra tang Dios ig sindolan ta kaboing pario
ong nandia. Asia maliag yaning magosoy
amo ong kamatodan ig mangaboi amo rang
limpio ig mato-lid.

25 Animan indi amo ra magbo-li. Dapat
kada tata mitala tang kamatodan ong lo-
god na ong ni Cristo, tenged itang tanan
parario itang gasakepan ta tanga sinango-
nian lamang. 26 Mga masilag amo, magdan
among indi amo magkatalak. Indi pakoro-
pon mi tang kaldaw ang gasilag amo pa.
27 Indi pabayan mi si Satanas ang gamiten
na tang kasisilagen mi. 28 Mga sinopa atan
ong nindio tang maboat ta kalima, indi ra
tanandia manakaw. Magobra ra lamang
tanandia ig gamiten na tang mga kalima
na ong mga may dengeg ang pandilem
agod matabangan na ka tang mga malilised.
29 Indi amo mitala ta anday sayod. Ang mo-
ya lamang tang ibitala mi, ang matabang
ong masig ka taw mi ig mapagpabaked tang
nem nira, kompormi ong kaministiran tang
mga pamasi, agod magamit tang Dios para
ong ikakao-ya nira. 30 Indi amo magboat ta
maski onopang mapagpapongaw ong Ispir-
ito Santo tang Dios, tenged ang Ispirito
Santo yay ang pamatod ang yamo mga
sinakepan tang Dios, ig ya kay pagpasig-
oro ang komabot tang kaldaw ang bogos
among ilibri. 31 Indi amo ra enged mam-
agderemetan. Bo-wanan mi tang kasisila-
gen ming indi mawidan mi. Indi amo mam-
agiritegan, mamagirinsoltoan, obin magp-
asit tang nem tang masig ka taw mi. 32 Imbis,
magimong neman amo ig masine-bekanen
ong kada tata may tata. Magpinatawadan
amo pario tang yamo pinatawad ka tang
Dios ong bindoat ni Cristo.

5

Boaten mi tang kaliagan tang Dios

1 Yamo mga agmalen ang mga ana
tang Dios. Animan osoyon mi tanandia.
2 Mangaboi among tage-tep ta paggegma,
pario ni Cristo. Tenged ong paggegma na
ong yaten, binolontad na tang kaboi na
bilang tatang sagda ang naliagan tang Dios
ta mo-ya.

3 Yamo mga sinakepan tang Dios, animan
indi amo rang pisan mangombabay obin
mangonlali. Belag ta bagay ang maski
sambiten lamang ong arampangan mi tang
maski onopang boat ang maboling obin
ogaling matakab. 4 Indi amo ra magbitala
ta maboling obin kalokoan obin kaintir-
imisan ang malaway. Belag ta bagay ang
mga narin. Ang boaten mi, magpasalamat

amo ong Dios. [5] Tenged sigorado ang en-
ged, ang taw ang mangombabay obin man-
gonlali, obin pagboat ta maboling, obin
asing gaibeg--indi enged tanira pa-penen
ong inadian ni Cristo ang yay ang inadian
tang Dios. Tenged ang taw ang gaibeg,
agpalabien na tang gaibegan na, ig belag
tang Dios ang matod.

[6] Indi amo enged magpaloko ong mga taw
ang ganing anday kaso maski magboat amo
tang mga malalain ang asi. Ang mga ogal-
ing maning atan, ya enged tang dailan ang
silotan tang Dios tang mga taw ang paman-
gontra ong nandia. [7] Maski magigtabid ong
nira, indi amo enged. [8] Asing tokaw, ang
kinaisipan mi gaki-lepan pa. Piro mandian,
nayagan da ong pagiga-pen mi ong Gino.
Animan, mangaboi amo pario ong mga taw
ang mayag da tang isip nira. [9] Tenged
ang taw, mga mayag da tang isip na, ang
agboaten na poros mo-ya, mato-lid ig oyon
ong kamatodan. [10] Prosigiran ming mata-
wanan mga onopa tang masinlong boaten
ang magtorol ta kalipayan ong Gino. [11] Indi
amo mimbeng-imbeng ong mga boat ang
maki-lep tenged asia andang pisan ay borak
nang masinlo. Imbis, ipaita mi ong nira
ta mayag ang malain tang agboaten nira.
[12] Makaeyak kaman maski sambiten lamang
tang mga agboaten nira ong sikrito. [13] Piro
ang tanan ang ipaita ong mayag, itaen da
ka enged mga monopa ong kamatodan.
[14] Tenged maski onopa, itaen ka mga naya-
gan da. Pario tang agganingen:

"Yawang gapoyata, mambangona ong ka-
matayen,
ig ayagana ra ni Cristo."

[15] Animan pandam amo mga monopa
tang pagparangaboien mi. Indi amo ko-
maliek ang midio mga ignoranti. Ang
boaten mi, mangaboi amo bilang mga
matako. [16] Pakinabangan mi tang oras mi
ang magboat ta mo-ya, tenged malain tang
sikad tang kalibotan. [17] Animan indi amo
magkinabos-kabos, kondi intindien mi mga
onopa tang kaliagan tang Dios.

[18] Indi amo magpabaleng tenged sia lang-
gaen mi lamang tang sadiling kaboi mi.
Imbis, ang Ispirito Santo yay ang papaggae-
men mi ong sadili mi. [19] Magarampang amo
ong mga bitala tang mga salmo, mga imno,
ig mga karantaen ang pagdayaw ong Dios.
Mamagkanta amo ong Gino ang de-dek ong
mga popotokon mi. [20] Ong tanan ang oras
ig ong tanan ang mga bagay, pasalamatan
mi tang Dios ang Tatay ong aran tang yaten
ang Ginong Jesu-Cristo.

Ang magkatawa

[21] Tenged ong paggalang mi ong ni Cristo,
magpasakep amo ong tata may tata.

[22] Yamong mga babay, magpasakep amo
ong mga kakatawan mi pario tang pag-
pasakep mi ong Gino. [23] Tenged ang lali
yay ang pangolokolo ong katawa na, pario
ka si Cristo ya kay ang pangolokolo ong
tanan ang pamagto ong nandia. Si Cristo
tang naglibri ong yaten, ig ita nagimong
sinangoni na ra. [24] Ang mga pamagto ong ni
Cristo pamagpasakep ong nandia. Maning
ka ta si, ang mga babay kaministiran bogos
ang magpasakep ong mga kakatawan nira.

[25] Ig yamong mga lali, malen mi tang mga
kakatawan mi pario tang pagmal ni Cristo
ong yaten ang tanan ang pamagto ong nan-
dia. Sindol na tang kaboi na para ong yaten,
[26] agod pagatapos ang malimpioan ita nan-
dia ong wi may ong bitala, magimo itang
mga sagradong sinakepan na. [27] Tenged
ang kaliagan na, itang tanan ang pamagto
ong nandia mapa-dekan nang dorong pisan
kasinlo--limpio, anday kasalanan, anday
korang, ig andang pisan ay maski onopang
dipirinsia obin bagay ang anday sayod.
[28] Animan yamong mga lali, malen mi tang
mga kakatawan mi pario tang pagmal mi
ong mga sinangoni mi. Tenged ang pag-
mal ong katawa na, pagmal ka ong sadili
na. [29] Anday taw ang gasilag ong sadiling
sinangoni na. Ang boaten na, agpapanen
na ig aggasikason na ta mo-ya, pario tang
agboaten ni Cristo ong tanan ang pamagto
ong nandia. [30] Tenged ita, mga mimbro ita
tang sinangoni na. [31] Ga-tang ong Kasola-
tan, "Tenged tarin, pabelag da tang lali ong
mga ginikanan na, oman maga-penan da
tanira tang katawa na, ig magimong tata
ra lamang tanira."* [32] Makabebereng tang
kamatodan ang na, piro poiding ikompara
ta ong rilasion ni Cristo ong mga pamagto
ong nandia. [33] Animan mga natetenged
ong nindio, yamong mga lali, malen mi
tang mga kakatawan mi pario tang pagmal

* 5:31 5:31 Genesis 2:24

mi ong sadili mi. Ig yamong mga babay,
galangen mi tang mga kakatawan mi.

6

Toldok ong mga ana ig mga ginikanan

1 Ig yamong mga mola, magtoman among
pirmi ong mga ginikanan mi, pario tang
dapat ang boaten mi bilang mga na-pen da
ong Gino. 2 Ga-tang ong Kasolatan, "Galan-
gen mo tang tatay mo may ang nanay mo."*
Asia tang primirong tobol tang Dios ang
pinatabidan ta pangako, 3 ang ganing, "agod
mapasar amo ta kao-yan ig mangaboat pa
tang kaboi mo tarin ong ta-paw tang kalib-
otan."†
4 Yamong mga ginikanan, indi paerepen
mi tang mga ana mi ong sobrang kaigpit mi.
Imbis, pabaelen mi tanira ang toldokan mi
ta mo-ya mga monopa tanirang magparet
ig magsirbi ong Gino.

Ang agalen ig ang torobolon

5 Yamong mga torobolon, magtoman
amo ong mga agalen mi tarin ong tanek ang
may paggalang ig eled mi ong nira. Mago-
bra among de-dek ong popotokon mi ig
sirbian mi tanira ang midio si Cristo mismo
tang agsirbian mi. 6 Magobra amo, belag
lamang tang mga tanira agpa-dek agod
maliliagan amo nira, kondi magobra among
bogos ong nem mi bilang mga torobolon ni
Cristo, tenged maning atan tang kaliagan
tang Dios ong nindio. 7 Magsirbi amo ong
mo-yang nem, ang midio ang Gino yay
ang agsirbian mi, ig belag lamang ta taw.
8 Demdemen ming ang taw balten tang Gino
ong mga agboaten nirang mo-ya, maski
torobolon tanira obin belag.
9 Ig yamong mga agalen, pario ka ta si,
boatan mi ta mo-ya tang mga torobolon
mi. Indi ka paeled-eleden mi tanirang
pirmi. Demdemen ming yamo asta ang
torobolon mi tambilog lamang tang agalen
mi. Tanandia yay ang Gino ang asi ong
langit, ig pararío tang pama-dek na ong
tanan ang mga taw.

Mga mono ita pa mabatok ong ni Satanas

10 Mandian ong ori, bilang mga na-pen da
ong Gino, papoirsaen mi tang mga sadili
mi ong gaem nang doro enged kapoirsa.
11 Gamiten mi tang tanan ang armas ang
sindol tang Dios agod mabatok amo kon-
tra ong mga panlokong plano ni Satanas.
12 Tenged ang kasoay ta, belag ta taw ang
pario ong yaten. Ang kasoay ta yay ang mga
malalain ang ispirito atan ong dibabaw.
Tanira tang mga pamangolokolo ig pamag-
gaem asta ang may podir ong kaki-lepan
tarin ong kalibotan ang na. 13 Animan
gamiten mi tang tanan ang armas ang sin-
dol tang Dios agod maski onopang orasay
ang toloson amo tang mga kasoay mi, indi
amo padeg. Ig pagatapos ta si, kendeng
amo pa ka enged ang mabaked.
14 Animan maglisto amo! Ito-tok ming
bilang a-ket tang kamatodan, ig gamiten
mi tang kato-lidan bilang panagang ong
debdeb mi. 15 Magtok amo ka ta sapatos,
ang maliag yaning simpan among mag-
patako tang Mo-yang Balitang mabalik ita
ong Dios. 16 Ang pagtalig mi ong Dios, yay
ang panagang ang pirming e-lan mi, agod
sanggaen ig patayen mi tang tanan ang
panak ang gapoy ang ipalayog ni Satanas
ong nindio. 17 Risibien mi tang kalibrian
tang Dios ong nindio bilang panagang ong
kolo mi. Gamiten mi ka tang Bitala tang
Dios bilang ispadang sindol tang Ispirito
Santo. 18 Ang tanan ang na boaten mi
ang pirmi among mangadi ig mama-dol ta
tabang ong Dios. Magampo amo ong tanan
ang oras sigon ong toldok tang Ispirito
Santo. Kaministiran pirmi among listo ig
indi amo magpabaya-baya. Pirming yampo
mi tang tanan ang mga sinakepan tang
Dios. 19 Ipangadio ka nindio agod mga mi-
talao, toldokano ka tang Dios tang dapat
yaningo agod indio eldan ang magpaintindi
tang Mo-yang Balita natetenged ong sikri-
tong plano tang Dios. 20 Ang Mo-yang Balita,
yay sinalig ong yen ang ipakabot ong doma,
ig tenged ong bagay ang asia agprisono ra
mandian. Animan ipangadio ka nindio ang
mangiteg tang nemo agod mabitalao tang
dapat ibitalao.

Kataposan ang solat

21 Mandian, agod mata-wanan mi mga
monora tang pagkabetango tani ig onopa
tang agboateno, asia si Tiquico ang mal
ang logod ta ong ni Cristo tang mag-
balita ong nindio tang tanan. Maderep

* 6:2 6:2 Exodo 20:12; Deuteronomio 5:16 † 6:3 6:3 Exodo 20:12; Deuteronomio 5:16

ig mataligan tanandia ong pagsirbi na
ong Gino. [22] Animan tanandia tang agpa-
paningeno atan agod ibalita na ong nindio
tang natetenged ong yamen tani, ig agod
pabakeden na tang nem mi.
[23] Yamong tanan ang mga logod atan,
balampa oldan amo ta kao-yan ang magalin
ong Dios ang Tatay ig ong ni Ginong Jesu-
Cristo, ig balampa mandolang pa enged
tang paggegma ig pagtalig mi. [24] Yamong
tanan ang pamaggegma ong yaten ang
Ginong Jesu-Cristo ang anday kataposan,
aloyan amo enged tang Dios.

Pa-kaw ang Bitala ong Solat ni Pablo ong mga taga Filipos

Ang Solat ni Pablo ong mga taga Filipos sinolat na ong mga primirong pamagto ong ni Cristo don ong Filipos, tatang siodad ong probinsia tang Macedonia, ang gasakepan tang gobirno tang Roma. Asing oras ang si Pablo nagsolat, priso tanandia ig dorong kaliwagan ang agtalongaen na tenged ong pagpatako na tang Mo-yang Balita natetenged ong ni Cristo (1:7). Piro maski dorong problima na, galipay pa ka enged tanandia bilang tatang na-pen da ong ni Cristo, ig indi enged nanlobay tang pagtalig na ong Gino.

Pagpasalamat si Pablo ong mga taga Filipos ong tabang ang pinekel da nira ong nandia (1:3-5; 4:10). Galiliag pa tanandia ang papoirsaen na tang mga nem nira agod maski liwagan tanira, indi ka tanira mamagpalobay. Pagpakiloy si Pablo ong nira ang ganing ang kada tata ono, dapat magpalepe ang pario ni Cristo (2:5). Ganing si Pablo, ang kaimportantian ong tanan yay ang mailala ong ni Cristo (3:8). Ig dapat pirmi tanirang mangalipay ig magpasalamat ong Gino (3:10; 4:4-6). Gitaen ong bilog ang solat ang na tang mabael ang gegma ni Pablo para ong mga taga Filipos. Ang nainabo asing tokaw ang napaning si Pablo don ong siodad tang Filipos mabasa ta ong Bindoatan 16:12-40.

1 Ang pagsolat ta na yo, si Pablo, ig
ang aromano si Timoteo. Yaming mga
torobolon ni Cristo Jesus pagpakomosta
ong nindio atan ong Filipos, yamong tanan
ang mga sinakepan tang Dios ang nanga-
pen da ong ni Cristo Jesus. Pagpakomosta
ami ong nindiong tanan, aroman tang mga
pamangolokolo ong nindio asta ang mga
pamagtabang ong nira. 2 Balampa pirmi
ong nindio tang kaloy ig kao-yan ang pa-
galin ong Dios ang yaten ang Tatay ig ong
ni Ginong Jesu-Cristo.

Ang pangadi ni Pablo para ong mga agsolatan na

3 Pagpasalamato ong Ampoanong Dios
kada mademdeman amo yen. 4 Ig pirmiong
pangadi para ong nindiong tanan ang
dorong kalipayo, 5 tenged ong mabael ang
tabang mi ong yen ong pagpatako tang Mo-
yang Balita natetenged ong ni Cristo, imp-
isa pa asing tokaw asta ra lamang mandian.
6 Masinlo enged tang inimpisan tang Dios
ong mga kaboi mi, ig gasigorō ang ipadayon
na sia asta matapos na ong kaldaw ang
magbalik si Cristo Jesus. 7 Dapat lamang
ang maning ta na tang pamasio ong nin-
diong tanan atan, tenged agmalen amo yen
ta mo-ya. Ka-pen amo yen ang gapasar
tang kaloy tang Dios maski tanopa sia ang
pagpamatodo ig pagdipinsao tang Mo-yang
Balita, asta mandian ang agprisono. 8 Ang
Dios gatako tang doro kabael ang kapo-
pongaweno ong nindiong tanan, tenged
aggegman amo yen pario tang paggegma ni
Cristo Jesus ong nindio.

9 Agpangadio ong Dios ang mas manla-
bang pa enged tang paggegma mi mintras
mandolang tang kinata-wanan ig pang-
intindi mi 10 agod pirming mata-wanan mi
mga ong aypa tang mas mo-ya ong tanan.
Asia magimong limpio tang kaboi mi ig
anday talak mi ong Kaldaw ang magbalik
si Cristo. 11 Magimong pisan ang mato-
lid tang kaboi ig boat mi ong tabang ni
Jesu-Cristo, ig ang Dios mas padengegan ig
dayawen pa enged.

Si Cristo tang kaimportantian

12 Galiliago ang mata-wanan mi, mga lo-
god, ang nainabo ong yen mabael ang
tabang ong pagpabantog tang Mo-yang
Balita. 13 Tenged nata-wanan da tang tanan
ang mga goardia tani ong palasio, asta ang
domang mga taw, ang yo kinolong tenged
ong pagsirbio ong ni Cristo. 14 Ig tenged
ong pagkakolongo, dorong mga logod tarin
ang mas mambaked tang pagtalig nira ong
Gino, ig mas namoirsa tang nem nirang
magpatako tang Mo-yang Balita ang anday
eled nira.

15 Ong matod, ang doma kaman pam-
agpatako tang natetenged ong ni Cristo
tenged gangaibeg tanira ong yen ig gan-
galiliag ang magimong mas ilalado ong yen.
Piro ang doma ong nira, mo-ya ka tang
motibo nira. 16 Pamagtoldok tanira tenged
aggegmano nira, tenged gata-wanan nira
ang nakolongo tenged agdipinsano tang
Mo-yang Balita. 17 Piro ang mga gangaibeg

ong yen, belag ta de-dek ong nem nira
tang pagtoroldokon nira. Pamagtoldok
tanira para lamang ong sadili nira. Ang
kalaom nira, madolangan pa enged nira
tang pagsintio mintras tanio pang agko-
longon. 18 Piro anday kaso sia ong yen.
Maski monopa, malain man obin belag tang
motibo nira, si Cristo pa ka enged tang
agtotoldok nira. Asia tang importanti, ani-
man galipayo ta mo-ya.

Ig malipayo pa enged tenged 19 gata-
wanano ong tanan ang gainabo ang mal-
ibrio pa ong tabang tang Ispirito ni Jesu-
Cristo ig ong mga pangadi mi. 20 Galiliago
ig pagtaligo ta doro kabael ang indiong
pisan magkorang ong pagsirbio ong ni
Cristo agod indio mapaeyak ong talon-
gan na, kondi bogos ang mamoirsa tang
nemo, mandian ig ong tanan ang oras, agod
maski mapatayo man obin maboi, dayawen
si Cristo tenged ong mainabo ong yen.
21 Tenged mga ong yen, mga maboio asia
para ong ni Cristo. Ig mga mapatayo, asia
mo-ya pa. 22-23 Galiliago ra rin ang tongkaw
ong nindio don ong dobaling kaboi para
ma-peno ra ong ni Cristo. Asi ka rin tang
mas mo-ya pa ong yen. Piro mintras gaboio
pa, mapagsirbio pa ong Dios. Animan indi
mata-wanano mga ong aypa tang pilikeno
ong doroang kaliliaganong na. 24 Piro mga
para ong ikakao-ya mi, mas mo-ya pang
indio kang lagi magalin ong kalibotan ang
na. 25 Gata-wanano sia. Animan gasigoro
ang indio pa ka mapatay. Magaromano pa
ong nindio agod matabangan amo yen ang
tanan ang magpadayon ong pagto mi ong
Gino ang dorong kalipay mi. 26 Mga ma-
baliko kaman atan ong nindio, ambengan
among pisan, ig mas doro pa enged tang
pagdayaw mi ong ni Cristo Jesus tenged ong
nainabo ong yen.

27 Animan, mga logod, prosigiran mi en-
ged ang mangaboi amo sigon ong Mo-yang
Balita natetenged ong ni Cristo, agod mga
mapamisitao man atan ong nindio obin
indi, maba-yanong pamagprosigir among
pamagbere-ket be-ket, ig tanga dalanan
amo lamang agod batokan tang mga pa-
mangontra ong Mo-yang Balita. 28 Indi amo
enged meled ong mga kasoay mi. Tenged
mga itaen nira ang indi amo geldan, mata-
wanan nirang tanira tang sirilotan tang
Dios ong impirno ig yamo tang ilibri na.
29 Tenged sindolan amo tang pribilihio ang
magsirbi ong ni Cristo, belag lamang ang
magto amo ong nandia kondi asta maga-
goanta amo ka para ong nandia. 30 Mandian
pario ita rang pamagprosigir ong mga kali-
wagan, pario tang inita mi ong yen tanopa
sia, ig asta mandian gabalitan mi ang pag-
prosigiro pa ka enged.

2

Ang alimbawang bino-wan ni Cristo

1 Mayag dang pisan ang pamoirsa tang
nem mi bilang mga na-pen da ong ni Cristo,
ig ang paggegma na paglipay ong nindio.
Agbe-ket be-keten amo tang Ispirito Santo
ig may kate-bek mi rang tomabang ong
tata may tata. 2 Animan, lipayeno ra nin-
diong pisan ong maning ta na: Mamag-
geregman ig mamagoroyonan amo ta mo-
ya, ig pararion mi tang nem ig pagirisipen
mi. 3 Indi amo magboat ta maski onopang
bagay agod dayawen amo lamang ig ilalaen.
Ang boaten mi, magpalepe amo ong doma
ig ipabetang ming tanira mas alawig ong
nindio. 4 Belag lamang tang sadiling ikakao-
ya mi tang isipen mi, kondi demdemen mi
tang ikakao-ya tang kada tata may tata.
5 Magpalepe amo pario ni Cristo Jesus.
6 Maski tanandia Dios dang lagi, indi na-
greges ang matepeng ong Dios,
7 kondi lindoat na tang dengeg tang pagka-
dios na, nagsinangoning taw ig nag-
imong pario ong tatang torobolon.
8 Ig asing nagimo rang taw, nagpalepe
tanandia ig nagimong masinoma-
nen asta ong kamatayen. Kaman,
asta ong kamatayen ong kros.
9 Animan si Jesus pinalawig tang Dios ig
sindolan ta aran ang alawig pa ong
tanan ang aran
10 agod ang tanan ang gingistar don ong
langit, asta tarin ong tanek ig ang
don ong adalem tang tanek, ma-
mansilod ig magto ong nandia.
11 Magpamatod ka kaman tang tanan ang
ganing si Cristo Jesus tang Gino, ig
ong maning ta si dayawen ka tang
Dios ang Tatay.

Dengkal ang midio bitokon

12 Animan yamong mga agmaleno,
kaministiran ang magimong masinomanen

amo mandian mas pa ong tanopa sia
ang aromano pa nindio. Padayon among
magpatikaseg ang may galang ig eled ong
Dios asta bogos ang itaen ong mga kaboi
mi ang linibri amo nandia ong mga talak
mi. 13 Tenged ang Dios yay ang pagtorol ong
nindio ta gana ig poirsa ang boaten tang
kaliliagan na.

14 Boaten mi tang tanan ang anday rik-
lamo ig diskosion 15 agod magimo among
mga mo-yang ana tang Dios, limpio ig an-
day talak mi ong ka-ngan tang mga taw ang
malalain ig mapinagtalaken. Ong maning
ta na, magimo among midio pa-kal para
ong nira pario tang mga bitokon ang de-
kal ong dibabaw, 16 mintras agpakabot mi
ong nira tang bitalang pagtorol ta kaboi.
/ (better exegesis: mintras agbiotan mi
ta maelet tang bitalang pagtorol ta kaboi.)
Oman mapambog amo yen ong pagkabot
ni Cristo, tenged indi nalipatan ta data na
tang pagpangabedlayo.

17 Ang pagto ig pagsirbi mi ong Dios pario
ong tatang sagda ang agbobolontad mi ong
Dios, ig mga kaministiran ang ibo-boko pa
asta ang yen ang dogo agod makomplito
tang bolontad ming asi, malipayo pa ang
aroman ming tanan. 18 Animan dapat ang
malipay amo ka ang aromano.

Si Timoteo ig si Epafrodito

19 Ong kaloy ni Ginong Jesus, pagisipo
ang indi ra lamang maboay papaningeno
atan si Timoteo agod lipayeno ka mga ma-
balitano ong nandia tang natetenged ong
nindio. 20 Tanandia lamang ig anda ray
domang aromano ang matod ang pagdem-
dem ong nindio. 21 Sadili nirang ikakao-
ya tang agprosigiran tang kada tata ig an-
day agboaten nira para ong ni Jesu-Cristo.
22 Piro gata-wanan mi kang pinaita ra ni
Timoteo ang tanandia mataligan. Pagsirbi
tanandiang aromano ong pagpatako tang
Mo-yang Balita, pario tang ana ang pagsirbi
aroman tang tatay na. 23 Animan pagisipo
ang tanandia tang papaningenong lagi atan
mga mata-wanano lamang tang magimong
pagkabetango tani. 24 Ig ong kaloy tang
Dios, pagtaligo ang yo mismo mapaning ka
atan ong madaling timpo.

25 Naisipano ang kaministiran ang pao-
likeno ka atan si Epafrodito, ang logod ta
ong Gino ig aromano ang manigobra ig
sondalo tang Dios. Tanandia sindol mi agod
magekel tang mga tabang mi ig makata-
bango tani, 26 piro doro rang kaildaw na ong
nindiong tanan atan ig indi mapabetang
tang nem na tenged ong nabalitan ming
nagmasit tanandia. 27 Matod ka kaman ang
nagmasit tanandia ig ge-ley lamang nap-
atay. Piro ang Dios nate-bek ong nandia, ig
asta ong yen, agod indi mage-leb e-leb tang
kapopongaweno. 28 Asia, dorong kaliliagong
paoliken tanandia atan, para malipay amo
mga itaen ming oman tanandia ig agod
malipat da ka tang pirming pagdemdemo
ong nindio. 29 Animan, risibien mi tanan-
dia ang may kalipay bilang matod ang
torobolon tang Gino. Dapat galangen tang
mga taw ang pario na, 30 tenged ge-ley din
lamang tanandia ang napatay ong pagsirbi
na ong ni Cristo. Pinasobo na tang kaboi na
maski dilikado para lamang tomabang ong
yen bilang salinti mi.

3

Ang matod ang kato-lidan ang pagalin ong Dios

1 Ong ori, mga logod, mangalipay amo
ong pagiga-pen mi ong Gino. Indio agtakan
ang olit-oliteno ang isolat ong nindio tang
mga bagay ang na. Na tabang ka ong
nindio agod ang pagto mi indi malangga
tang maski sinopa.

2 Magandam amo ong mga taw ang ogali
nira midio ayep, ang pamagboat ta anday
sayod, ig pamagtoldok ang ganing kamin-
istiran ono magpaigad ita tang sinangoni
ta.* 3 Demdemen mi ang belag ta tanira,
kondi ita tang matod ang natorian. Maliag
yaning, pamagto ita ong Dios ong tabang
tang Ispirito, ig bogos tang kalipay ta ong
pagiga-pen ta ong ni Cristo Jesus. Animan
indi ita ra pagtalig ong mga sadiling boat ta
agod risibien ita tang Dios. 4 Maski yo doro
kaman ang dailano ang magtaligo pa rin ta
maning atan. Mga aggisipen tang maski

* 3:2 3:2 Ang maliag yaning ni Pablo tarin ong "magpaigad tang sinangoni" yay ang "magpatori." Tenged pamagtoldok tang doma ang ganing ang tanan ang lali kaministiran ang magpatori, sigon ong kinaogalian tang mga Judio, agod malipay tang Dios ong nira. Telekan ka ong Bokabolario, ong "Pagtori."

sinopa ang may dailan na ang magtalig ong
agboaten ta taw, mas pa yo. 5 Tinoriano ang
yawalong kaldaw impisang pinanganao. Yo
porong Judio, matod ang Israelita, nagalin
ong tribo ni Benjamin. Mga ang Kato-
bolan tang pagampangan, agtomanenong
enged bilang tatang Pariseo. 6 Pinaitao tang
kaderepo ong pagtoman tang Katobolan
asing pagpaliwago ong mga pamagto ong
ni Cristo. Ig mga ong kato-lidano sigon
ong Katobolan, anday maning nira ong yen.
7 Piro tenged ong ni Cristo, ang mga bagay
ang dating binilango ang may pakinabang
na agod risibieno tang Dios, mandian ag-
bibilango ang anda ray data na. 8 Ee kaman,
ong yen ang pama-dek, anday data na tang
tanan ang bagay basta mailalao si Cristo
Jesus ang yen ang Gino. Asia tang kaimpor-
tantian. Ang tanan ang bagay pinabetango
ra ang anday kointa na, marisibio lamang si
Cristo 9 ig bogos ang ma-peno ong nandia.
Indio ra pagtalig ang yo magimong mato-
lid tenged ong pagtomano tang Katobolan,
kondi tenged ong pagtaligo ong ni Cristo.
Ang kato-lidan ang maning ta na yay ang
i-dol tang Dios ong mga pamagtalig ong
ni Cristo. 10 Ang galiliagano mandian ang
bogos ang mailala ong ni Cristo. Galil-
iagong mapasarano tang gaem tang pagk-
aboi nang moman, ig ma-peno rin ong mga
kaliwagan na, asta magimong kapario na
ong kamatayen na. 11 Balampa maning ta
na tang mainabo, agod boieno ka nandiang
moman mga napatayo ra.

Magprosigir ita asta matapos

12 Belag tang maning ang nakaboto ra
tang mga bagay ang asia. Ig belag ka tang
maning ang anda ray kakorangano. Piro
pagprosigiro pang kabotono tang kaliliagan ni Cristo Jesus ang naggoy ong yen.
13 Mga logod, indi ka agpabetango ang
nakaboto ra sia. Ang agboateno mandian,
aglipatano tang mga nata-lib da ig pag-
prosigiro enged ang maboyotan tang ag-
pakabotono. 14 Pario ong tatang taw ang
panikad ong karira, magpadayono pa asta
ong tarampetan agod marisibio tang yen
ang primio ong tabang ni Cristo Jesus mga
goyano tang Dios ang paning ong langit.
15 Dapat maning atan tang pagirisipen
tang mga taw ang nagimong mabaked da
tang pagto nira. Ig mga belag ta maning
ta sia tang pagparet mi, asia ipaintindi
ka tang Dios ong nindio. 16 Ang kaminis-
tiran, magpadayon itang mangaboi sigon
ong kamatodan ang nata-wanan ta ra.
17 Mga logod, patoladano nindiong tanan,
pario tang domang pamagosoy ong yamen.
Yami tang boaten ming modilo. 18 Tenged
pario tang pirming agganingo ong nindio
tanopa sia, ig mandian aggoliteno si ang
totorok tang lok ong mga matao--dorong
mga taw ang pamangaboi bilang mga ka-
soay ni Cristo ig ang bindoat na ong kros.
19 Impirno tang kaboton nira tenged ag-
dioson nira tang mga kaliliagan tang mga
sinangoni nira. Agpabetang nira ang may
dengeg tang mga bagay ang dapat da rin
ang ikaeyak nira. Aggintindien lamang nira
tang mga bagay tarin ong tanek. 20 Piro
ita, ong kamatodan, taga langit ita ra.
Ig komabot ang magalin don tang agpak-
aboton ta ang Maniglibri, si Ginong Jesu-
Cristo. 21 Ong kaldaw ang asi, gamiten na
tang gaem na ang sarang ang magpasoko
ong tanan ang mga bagay agod ba-lon ita.
Oman naning mga malolobay ang sinan-
goni ta ang mangapatay magimong pario
ong dalayawen ang sinangoni na ang anday
kamatayen na.

4

Mangalipay ita ong pagiga-pen ta ong Gino

1 Animan, mga agmalenong mga logod,
magprosigir amo ang magto ig magsirbi
ong Gino, pario tang agganingo. Yamo mga
palanggao ig gapongawo rang pisan ong
nindio, tenged yamo tang pagtorol ong yen
ta kadengegan ig kalipayan.
2 Euodia, Sintique, agpagigampango ong
nindiong doroa ang indi amo ra mag-
soay, tenged maglogod amo ong Gino.
3 Ig pagigampango ka ong nio, aromanong
mataligan, ang tabangan mo ka tang mga
babay ang asia. Tenged aromano tanira
tanopa sia ang nangabedlay ong pag-
patako tang Mo-yang Balita, aroman ka da
Clemente ig ang doma pang kamanigobrao.
Ang mga aran nirang tanan gasolat ong li-
brong listan tang mga taw ang may kaboing
anday kataposan.
4 Mangalipay amo ang pirmi ong pagiga-
pen mi ong Gino. Aggoliteno, mangalipay
amo.

5 Ipaita mi ong tanan ang taw tang masin-
long nem mi. Alenget dang komabot
tang Gino. 6 Indi ra pagolon mi tang isip
mi natetenged ong maski onopang bagay,
kondi magampo amo ong Dios ang may
pasalamat, ig mama-dol amo ong nan-
dia tang tanan ang mga kaministiran mi.
7 Oman, tenged ong pagiga-pen mi ong ni
Cristo Jesus, oldan amo tang Dios ta kao-
yan ang inding pisan kabot-kaboton tang
pagirisipen ta, ig ya ray ang maggaem ong
isip asta ong popotokon mi.
8 Ong ori, mga logod, isipen ming pirmi
tang mga bagay ang mo-ya ig dalayawen,
ang yay ang mga bagay ang matod,
garalangen, mato-lid, limpio, masinlo
ig may dengeg. 9 Ipangaboi mi tang
tanan ang nata-wanan mi ong yen ong
pagtoroldokono ig bindoatan. Ong maning
ta sia, magimong ka-pen ming pirmi tang
Dios ang yay ang pagtorol ta kao-yan ong
yaten ang kaboi.

Salamat ong tabang mi

10 Mabael ang enged tang kalipayano
bilang tatang na-pen da ong Gino, tenged
pagata-lib tang maboay ang timpo,
nademdemano si nindio ang oman. Gata-
wanano ang indio galipatan mi, piro
naboay amo lamang ang naita ta dalan
ang matabangano nindio. 11 Inaningo
narin belag ta maning ang pagpabasi-
basio tenged may kaministirano. Nata-
wanano rang magimong kontinto maski
monopay pagkabetango. 12 Napasarano
ang mangalised, ig napasarano ka tang
bastanti. Gatakō rang tomalonga ong
maski onopang klasi ta kaboi, maelen man
obin letem, abonda obin malised. 13 Ang
tanan ang bagay makayano tenged si Cristo
tang pagtorol ta poirsa ong yen.
14 Piro maski maning don, salamat ong
mo-yang tabang mi ong yen ong mga
kalisedano. 15 Gata-wanan mi ka, ong
tanan ang pamagto ong ni Cristo, ya-
mong mga taga Filipos lamang tang pa-
magtorol ig pamagtabang ong yen, imp-
isa asing nagalino ong Macedonia ig pag-
impisao pa lamang ong pagpatako tang
Mo-yang Balita. 16 Maski asing dono ra
ong Tesalonica, mga pirapang bisis kang
pinekelano nindio tang mga tabang mi.
17 Narin agsambiteno belag ta maning ang
galiliagong pirming tabangan mi, kondi
galiliagong madolangan tang balet ming
magalin ong Dios. 18 Mandian bastantio ra
ig sobra ra ngani. Anda ray kaministirano
tenged ong tanan ang tabang ang pinekel
mi ong ni Epafrodito. Ang tabang mi ang
na, tatang doro kabanlong bolontad ang
agto-dol ong Dios ang indi enged maimong
pangindian na, tenged galiliagan na ta mo-
ya. 19 Ig ang Ampoanong Dios, kompormi
ong manggad nang inding pisan malobot-
lobot, ipakabot na enged tang tanan ang
kaministiran mi ong tabang ni Cristo Jesus.
20 Dayawen tang yaten ang Dios ig Tatay ang
anday kataposan. Amen.

Kataposan ang pangomosta

21 Komosta ra lamang ong nindiong tanan
ang sinakepan tang Dios ang pamagto ong
ni Cristo Jesus. Ang mga logod ta tani ang
aromano pamagpakomosta ka ong nindio.
22 Agpakomostan amo ka tang tanan ang
mga sinakepan tang Dios tani, labi pa ang
mga pamagobra ong palasio tang Adi tang
Roma.
23 Balampa aloyan amo enged tang yaten
ang Ginong Jesu-Cristo.

Pa-kaw ang Bitala ong Solat ni Pablo ong mga taga Colosas

Ang solat ang na, sinolat ni Pablo para ong mga ba-long pamagto ong ni Cristo don ong Colosas, ang tatang lansangan ong parting tere-lan tang siodad tang Efeso, sakep tang Asia Minor. Belag ta si Pablo tang nagpatako tang Mo-yang Balita ong nira, ig indi pa tanandia gapaning don, piro dorong demdem na ong nira ig pirming agpangadi na tanira.

Nabalitan ni Pablo ang may mga pamagtoldok ta lain don ong Colosas. Ang toldok nira ganing mga ang taw galiliag ang malibri, kaministiran tomanen na tang dorong riglaminto ig magto ong mga anghil. Piro ganing si Pablo, ang kaimportantian ong tanan yay si Cristo. Pinaboat tang Dios ong ni Cristo tang tanan ang mga bagay, animan si Cristo tang kalawigan ong tanan (1:15). Ong ni Cristo ang tanan ang pagkadios tang Dios ang Tatay, ig si Cristo lamang tang mapagtorol ong yaten ta kaboi (2:9; 3:4). Animan kaministiran papoirsaen ta tang pagto ig pagtalig ta ong nandia, tenged tanandia lamang tang Gino ig Maniglibri ta.

1 Ang pagsolat ta na yo si Pablo, tatang
apostolis ni Cristo Jesus sigon ong kaliagan
tang Dios. Yami tang logod ta ang si Tim-
oteo, 2 pagpakomosta ami ong nindio atan
ong Colosas, yamong mga sinakepan tang
Dios ig mga logod ang maelet tang pagosoy
mi ong ni Cristo. Balampa pirmi ong nindio
tang kaloy ig kao-yan ang pagalin ong Dios
ang yaten ang Tatay.

Ang pangadi ni Pablo para ong mga taga Colosas

3 Kada ipangadi amo yamen, pirmi am-
ing pagpasalamat ong Dios ang Tatay tang
yaten ang Ginong Jesu-Cristo 4 natetenged
nabalitan amen ang pamagto amo ra ka
ong ni Cristo Jesus, ig aggegman mi tang
tanan ang mga sinakepan tang Dios. 5 Yamo
nagimong maning atan tenged may agge-
laten mi ang tinagana tang Dios para ong
nindio don ong langit. Nabalitan mi tang
natetenged tarin asing tokaw pa, asing
pinakabot ong nindio tang kamatodan, ang
yay ang Mo-yang Balita natetenged ong ni
Cristo. 6 Ang Mo-yang Balitang na agto-
toldok da ong tanan ang logar ong kalib-
otan, ig doro rang borak nang masisinlo,
pario tang nainabo atan ong nindio imp-
isang ba-long naba-yan mi ig naintindian
mi tang kamatodan natetenged ong kaloy
tang Dios. 7 Narin nadalan mi ong yaten ang
agmalen ang si Epafras, tatang torobolon
ni Cristo ang kapario amen. Maelet tang
pagsirbi na ong ni Cristo, ig tanandia tang
nagtoldok ong nindio bilang salinti amen.
8 Tanandia ka tang nagbalita ong yamen
tang natetenged ong gegma mi ang nagalin
ong Ispirito Santo.

9 Animan impisa asing primirong naba-
yan amen tang natetenged ong nindio, ag-
pangadi amo ra yamen ang pirmi. Agpak-
iloy amen ong Dios ang balampa ang Ispir-
ito na magtorol ong nindio tang tanan ang
kinata-wanan ig pangintindi agod mata-
wanan mi enged mga monopa tang kalil-
iagan na. 10 Ong maning atan, mapangaboi
amo pario tang dapat para ong Gino, ig
bogos among mapagtorol ong nandia ta
kalipayan. Mas mandolang tang mga boat
ming mo-ya, ig mas mailala mi pa enged
tang Dios. 11 Agpangadi amen ka ang pa-
poirsaen amo tang Dios ong makabebereng
ang gaem na, agod maski onopay main-
abo, magoantan mi enged ang may kali-
pay. 12 Ig balampa magpasalamat amo ong
Dios ang Tatay, tenged bindoat amo nandia
ang bagay ang magrisibi tang ipatobli na
ong mga sinakepan na ang lina-ted na ong
mayag. 13 Tenged binawi ita tang Dios ong
maki-lep, ig lina-ted ita nandia ong inadian
tang agmalen nang Ana na. 14 Ang Ana nang
si Cristo, yay ang naggawad ong yaten, ang
maliag yaning pinatawad ita nandia ong
mga talak ta.

Sinopa si Cristo ig onopay bindoat na

15 Ang Dios indi aggitaen, piro gitaen ta
ong ni Cristo mga monopa tanandia. Si
Cristo yay ang makagagaem ong tanan ang
bagay. 16 Tenged pinaboat tang Dios ong
nandia tang tanan ang bagay ong langit ig
tarin ong tanek. Belag lamang tang aggi-
taen, gapil da ka tang indi aggitaen, pario
ta mga ispiritong may aotoridad ig gaem
nira, ig mga ispiritong pamangolokolo ig

pamaggaem ong logar nira. Ang tanan
ang bagay bindoat ni Cristo ig ang mga
narin para ka ong nandia. [17] Indi pa naboat
tang tanan ang bagay, si Cristo atan dang
lagi, ig tanandia tang pagboyot tang tanan
ang bagay agod indi tanira mamagbere-
blag. [18] Tanandia tang pangolokolo ong
tanan ang pamagto ong nandia, ang yay
ang sinangoni na. Tanandia tang panokaw-
tokaw ong tanan ig ang na-kaw ang naboi
ong mga patay, agod mailala ang tanandia
kaman tang kalawigan ong tanan. [19] Tenged
ang kaliliagan tang Dios ang Tatay, ang
pagkadios na bogos ang itaen ong ni Cristo.
[20] Kaliliagan ka tang Dios ang si Cristo tang
magimong dalan ang mapabalik tang Dios
ong sadili na tang tanan ang bindoat na,
don ong langit ig tarin ong tanek. Tenged
kaman ong dogo ni Cristo ang siminorok
asing napatay tanandia don ong kros, ma-
balik itang tanan ong Dios.

[21] Asing tokaw, alawid amo ong Dios, ig
ang mga isip ig bindoatan mi ang malalain
pagpaita ang pamangontra amo ong nan-
dia. [22] Piro si Cristo nagimong taw ig nap-
atay, ig ong kamatayen na ang asi, binalik
amo ra tang Dios ong sadili na. Bindoat
na narin agod matalonga amo ong nandia
ang limpio, anday talak, ig anda ray sar-
awayen ong nindio. [23] Piro kaministiran ang
magpadayon amo ang maelet ig mabaked
tang pagto mi. Ig indi enged palpatan mi
tang kasigoroan mi natetenged ong parak-
aboton, ang yay ang narisibi mi asing naba-
yan mi tang Mo-yang Balita. Yo, si Pablo,
sinobolo ka agod ipatako tang Mo-yang
Balitang na ang mandian agtotoldok da ong
bilog ang kalibotan.

Ang obra ni Pablo para ong mga pamagto

[24] Galipayo mandian ang pagpinitinsiao
para ong nindio, tenged ong maning ta na
pagtabango asta makomplito tang sakrip-
isio ni Cristo para ong kao-yan tang mga
pamagto ong nandia, ang yay ang sinan-
goni na. [25] Ang Dios bindoato nandiang
torobolon para ong mga pamagto, ig ang
obrang sindol na ong yen, anday doma
kondi ang bogos ang magpakabot tang
bitala na ong nindiong mga belag ta Ju-
dio. [26] Ang bitalang na, yay ang plano
tang Dios ang sinikrito na ig sinalok ong
tanan ang taw impisa asing tokaw pang
timpo. Piro mandian pinatako na ra ong
yaten ang mga sinakepan na. [27] Naliliag tang
Dios ang ipatako na tang makabebereng
ig kambeng-ambengan ang sikrito na para
ong tanan ang taw, maski ong mga belag
ta Judio. Ig ang sikritong asia, anday doma
kondi ang si Cristo atan ka ong kaboi mi,
animan may kasigoroan mi ang ma-led amo
ka don ong kayagan tang Dios. [28] Pagtoldok
ami kaman mandian tang natetenged ong
ni Cristo ong tanan ang mga taw. Paglaygay
ami ig pagtoldok kompormi ong kamato-
dan ang gata-wanan amen agod maekelan
amen ong Dios tang kada tata ang anda ray
sarawayen ong nira bilang mga na-pen da
ong ni Cristo. [29] Animan pagprosigiro ta mo-
ya kompormi ong doro kapoirsang gaem
ang agto-dol ni Cristo ong yen.

2

[1] Galiliago ang mata-wanan mi mga
monopa kabael tang pangabedlayo para
ong nindio ig ong mga taga Laodicea,
asta ong domang indi pa gaita ong yen.
[2] Agboateno na agod mamoirsa ang enged
tang nem mi mintras mas pamagbere-ket
be-ketan amo ong paggeregman mi ong
tata may tata. Ong maning ta si, pisan
ang madolangan tang kinata-wanan mi, ig
matod ang mailala mi pa enged si Cristo,
ang yay ang Sikrito tang Dios. [3] Ong ni
Cristo bogos ang itaen tang abondang
kinata-wanan ig pangintindi.

[4] Agbebego na ong nindio agod indi amo
maloko tang mga taw ang midio masinlong
pama-yan tang agtotoldok nira, piro ang
kamatodan bo-li lamang. [5] Maski alaw-
ido ong nindio, pirmi amo kang agdemde-
men ta. Ig pisanong galipay ong ostong
pangaboi mi asta ong mabaked ang pagto
mi ong ni Cristo.

Si Cristo tang osoyon ta

[6] Komo inilala mi ra si Cristo Jesus ang
yay ang Gino mi, dapat magpadayon amo
pa ong nandia. [7] Mga ong tatang ayo pa,
palamoton mi tang pagto mi ong nandia
agod lomongay amo. Papoirsaen mi tang
pagto mi sigon ong sinoldok ong nindio, ig
magpasalamat amo kang pirmi ong Dios.

[8] Magandam amo agod indi amo eke-
lan tang maski sinopa ang magpilosopo
ig magtoldok ta anday kointa na. Ang

mga agtotoldok nira indi nagalin ong ni
Cristo, kondi ong mga toromanen lamang
tang mga mepet ig mga lilien* tarin ong
kalibotan ang na. 9 Ang matod, si Cristo
nagimong taw. Piro maski nagimong taw,
ang pagkadios tang Dios bogos pa ka enged
ong nandia. 10 Yamo, na-pen amo ra ong ni
Cristo, animan anday korang ong nindio ig
anda ray dilemen mi. Tenged sakep na tang
tanan ang may gaem ig aotoridad.

11 Komo na-pen amo ra ong ni Cristo,
maliag yaning natorian amo ra ka. Piro
belag sia ta pario ong pagtori tang mga Ju-
dio ang may agkomiten ong sinangoni nira.
Ang agkomiten ni Cristo, anday doma kondi
ang sadiling mga kaliliagan ta ang anday
sasayod. 12 Asing nagpaboniag amo, maliag
yaning limbeng amo ig binoing oman ang
aroman ni Cristo. Binoi amo kaman tenged
ong pagtalig mi ong gaem tang Dios ang
nagboi ka ong ni Cristo. 13 Asing tokaw,
yamong mga belag ta Judio, patay amo ong
pama-dek tang Dios tenged ong mga talak
mi ig tenged belag amo ta mga tawan na.
Piro mandian, binoi amo ra tang Dios ang
aroman ni Cristo. Pinatawad na tang tanan
ang mga talak ta. 14 Ang nainabo, pario ra ka
ang kinomit tang Dios tang tanan ang mga
papilis kontra ong yaten ig mga dimanda
nira, ig linipat na ang midio linansang na
ong kros ni Cristo. 15 Don ong kros ang asi,
pinirdi ni Jesus tang tanan ang ispiritong
pamangolokolo ig pamaggaem ong kalib-
otan ang na. Ig pinaeyak na tanira asing
pinaita na ong tanan ang tanandia yay ang
nandeg.

16 Animan indi amo magpadikta ong mga
taw ang pamaganing ong nindio mga onopa
tang indi dapat panganen obin inemen,
obin onopa tang dapat boaten ong pagk-
abot tang mga pista, ang ba-long lasi tang
bolan, obin ang kaldaw ang igperenay.
17 Ang mga toromanen ang asia, midio
kanino lamang ang nagpatako ang may
komabot pa. Piro mandian nakabot da
tang matod ang orosoyon ta, ang yay si
Cristo mismo. 18 Indi amo paomid ong mga
pamagpaita-ita ang ganing tanira pamag-
palepe ig pamagto ong mga anghil. Ag-
palawig nira tang mga sadili nira ong nin-
dio ang ganing may pinaita ono tang Dios
ong nira. Piro ang matod, kalokoan lamang
si ang pagalin ong sadiling pagirisipen nira.
19 Tanira indi pagpasakep ong ni Cristo, ang
yay ang pangolokolo ong yaten. Piro ita
pamagkarabitan bilang sinangoni na ang
midio aggoldan ita nandia ta mga tornilio
ig ogat. Tanandia tang pagpabael ig pagpa-
poirsa ong yaten, sigon ong kaliliagan tang
Dios.

Ang ba-long kaboi ong ni Cristo

20 Asing napatay si Cristo, midio aro-
man amo ra ka nandia ang napatay. Ani-
man anda ray gaem ong nindio tang mga
lilien† tarin ong kalibotan. Piro angay
pangaboi amo ang midio gasakepan amo
pa ta asia? Angay pagpadayon amo pang
pagtoman tang mga toromanen pario tang,
21 "India magboyot ta na," "India somamit
ta sia," "India magte-lek ta sia." 22 Ang
mga toromanen ig toldok ang asia inimo-
imo lamang ta taw, ig natetenged ong mga
bagay ang pagatapos ang panganen, mali-
pat da ka lamang. 23 Mga indi isipen ta ta ge-
ley, midio tama ka kaman tang agtotoldok
nira natetenged ong pagto ong mga anghil,
ang pagpalepe nirang belag ta matod, ig
ang pagpapinitinsia ong sinangoni ta. Piro
ang kamatodan, ang mga bagay ang man-
ing atan indi enged matabang ong yaten
ang magawid ong sadili ta agod indi ita
magboat ta malaway.

3

1 Mandian, binoi amo rang oman ang aro-
man ni Cristo. Animan dapat palabien mi
tang mga bagay don ong langit, ang yay ang
logar ni Cristo, ang mandian kakarong ong
to tang Dios. 2 Isipen mi tang mga bagay don
ong langit, ig belag tang mga bagay tarin
ong kalibotan. 3 Tenged midio napatay amo
ra ig anda ra tang dating mga kaboi mi.
Piro indi pa gitaen mga monopa tang ba-
long kaboi mi, tenged agtatalok pa sia ang
pario ni Cristo don ong podir tang Dios. 4 Si
Cristo tang pagtorol ta kaboi ong nindio, ig
mga komabot tang kaldaw ang mapaita ra
tanandia, yamo itaen amo ka ang aroman

* 2:8 2:8 "lilien." Mga ong bitalang Grigo, poidi kang maliag yaning "mga ispiritong malain ang pamangolokolo."

† 2:20 2:20 "lilien." Mga ong bitalang Grigo, poidi kang maliag yaning "mga ispiritong malain ang pamangolokolo."

na ig ma-pen amo ong kadengegan na ong
langit.

Ang ba-lo ig ang dating kaboi

5 Animan lipatan mi ra tang kaliliagan
tang mga sinangoni mi. Indi amo man-
gombabay obin mangonlali obin magboat
ta maboling. Indi amo padeg ong mga
malaway obin malain ang gaba-yagan tang
sinangoni mi. Ig indi amo ra maibeg,
tenged ang taw ang gaibeg, agpalabien na
tang gaibegan na imbis ong Dios ang ma-
tod. Maliag yaning tanandia pario ra ka ong
mga pamagto ong dios-diosan! 6 Tenged
ong maning ta nang agboaten ta mga taw,
silotan tanira tang Dios, [tanirang paman-
gontra ong nandia]. 7 Ong bagay, maning
amo ka ta sia asing tokaw. Nangaboi amo
sigon ong agdidikta tang sadiling kaliliagan
mi.
8 Piro mandian dapat bo-wanan mi
ra tang tanan ang kasisilagen, ang
makikiniten ta kolo, ig ang madinemeten.
Indi amo ra mitala ta asing mapaglangga ta
dengeg ta doma, obin mga malalaway ang
mga bitala. 9 Indi amo ra mamagbo-li ong
tata may tata. Tenged mga ong lambong
pa, midio lindoat mi ra tang dating ogali
mi ig ang mga boat nang malalain, 10 ig ang
ba-long ogali mi ya ray ang agtokon mi
mandian. Ang ogali ming narin padayon
ang agba-lon tang Dios ang nagboat ong
nindio, asta mapario amo ong nandia ig
bogos ang mailala mi tanandia. 11 Ong ba-
long kaboi tang narin parario itang tanan-
-ang Judio ig ang belag, ang tinorian ig
ang anda, ang dayoan ig taga bokid, ang
torobolon ig ang belag ta torobolon. Si
Cristo yay ang kaimportantian ong tanan,
ig tanandia tang gistar ong yaten ang
tanan.
12 Yamo, pinilik tang Dios, ginegman ig
pinalbag agod magimong sadili na. Animan
dapat magimong masine-bekanen amo ig
mo-ya ong doma, mapagpalepe, neman
ig mapinasinsiaen. 13 Agoantaen mi tang
kakorangan tang kada tata may tata. Mga
ang tatang taw may naboat na ang anday
sayod ong nindio, patawaden mi tanandia
pario tang yamo pinatawad ka tang Gino.
14 Ig labi pa enged ong tanan, mamaggereg-
man amo. Tenged ang gegma yay ang
pagbe-ket ong tanan agod masinlo ig anday
korang tang pagtarabidan ta. 15 Ang masin-
long pagtarabidan pagalin ong ni Cristo,
ig asia tang dapat ang papaggaemen mi
ong mga kaboi mi. Tenged ginoyan amo
tang Dios ang magimong tanga sinango-
nian lamang. Magpasalamat amo ang pirmi
ong nandia. 16 Balampa iloak mi ta mo-
ya ong mga popotokon mi tang bitala ni
Cristo. Gamiten mi tang tanan ang kinata-
wanan agod mamagtoroldokan amo ig ma-
maglaygayan. Mamagkanta amo ta mga
salmo, imno ig mga karantaen ang pag-
dayaw ong Dios. Ig magkanta amo ang
may pasalamat ong mga popotokon mi para
ong Dios. 17 Maski onopay boaten mi, obin
ibitala mi, boaten mi tang tanan para ong
ni Ginong Jesus, ig magpasalamat amo ong
Dios ang Tatay tenged ong bindoat ni Jesus
para ong nindio.

Ang pagigtabid mi ong mga aroman mi

18 Yamong mga babay, magpasakep amo
ong mga kakatawan mi. Narin obligasion
mi tenged ong pagto mi ong Gino.
19 Ig yamong mga lali, maggegma amo
ong mga kakatawan mi, ig indi degdegen
mi.
20 Yamong mga mola, magtoman among
pirmi ong mga ginikanan mi, tenged yay
ang kaliagan tang Gino.
21 Ig yamong mga tatay, indi masiadong
igpitan mi tang mga ana mi, itaben man-
lobay tang nem nira.
22 Yamong mga torobolon, bogos among
magtoman ong mga agalen mi tarin ong
kalibotan, belag lamang mga agpa-dek
tanira agod dayawen amo nira, kondi
magobra amo ong mo-yang nem ang may
eled mi ong Dios. 23 Maski onopay boaten
mi paneman mi ang midio belag ta taw tang
agsirbian mi, kondi ang Gino. 24 Demdemen
mi na: May masinlong natagana tang Gino
ang ilbet na ong nindio, tenged si Ginong
Cristo yay ang matod ang agsirbian mi.
25 Ig mga may nagboat ta malain, balten
ka tanandia ong boat nang malain, maski
sinopa tanandia. Tenged ang Dios, anday
pinilikan.

4

1 Yamong mga may torobolon, ang mato-
lid ig tama ya lamang tang boaten mi ong

nira. Demdemen mi lamang ang may agsir-
bian mi ka don ong langit.

Mga panoyon-toyon

2 Magprosigir among mangadi. Boaten
mi narin ang pirming listo tang isip ig
may pasalamat. 3 Ipangadi mi ka ang oldan
ami tang Dios ta dalan agod mapakabot
amen tang kamatodan natetenged ong ni
Cristo ang nasikrito asing tokaw. Yay na
ang gaprisō ra mandian, tenged nagtoldoko
tang natetenged ong nandia. 4 Ipangadi
ming magimong mayag tang pagpakaboto
tang kamatodan ang narin, pario tang da-
pat ang boateno.

5 Animan yamo atan, magdan amo ong
pagigtabid ong mga indi pamagto ong ni
Cristo, ig indi enged sayang-sayangen mi
tang oras mi. 6 Ampangan mi tanira ta
masinlo agod mawili tanirang mamasi ong
nindio. Ong maning ta si, mata-wanan
mi mga mono amo pa somabat ong maski
sinopay mane-ma.

Kaorian ang pangomosta

7 Mga natetenged ong pagkabetango tani,
ang mal ang logod ta ang si Tiquico, ya
ra lamay mamalita ong nindio. Tanan-
dia mataligan ang katabang ig aromanong
torobolon tang Gino. 8 Pinapaningo atan
tanandia ang magbalita tang pagkabetang
amen tani ig agod pabakeden na ka tang
mga nem mi. 9 Asia ang aroman na tang
agmalen tang logod ang si Onesimo. Ang
taw ang na mataligan ka ig kasimanoa mi
mismo. Tanira tang magbeg ong nindio
tang tanan ang gainabo tani.

10 Ang aromano tani ong prisoan ang
si Aristarco pagpakomosta ka ong nindio.
Asta si Marcos ang pinagari ni Bernabe,
pagpakomosta ka ong nindio. Mga paning
pala atan si Marcos, risibien mi ka tanandia
pario tang sinoyono rang lagi ong nindio
tanopa sia. 11 Komosta ka pala ono ong
nindio ganing si Jesus ang aggoyan ta Justo.
Ang gasambitong nang tolo, ya lamang
tang mga Judio ang pamagto ong ni Cristo
ang pamagprosigir tarin ang aromano para
magtoldok tang natetenged ong paggarae-
men tang Dios bilang adi. Doro kabael tang
tabiang nira ong yen.

12 Ig ang kasimanoa mi ang si Epafras, ang
torobolon ka ni Cristo Jesus, pagpakomosta
ka ong nindio. Pirmi among agpagampo
na ta mo-ya ang magimong mabaked tang
pagto mi ig anday kakorangan na, ig bogos
ang itaen ong nindio tang tanan ang kaliliagan tang Dios. 13 Ig maski yo, magpamatodo
ang mabael da tang pagprosigir ni Epafras
para ong nindio atan, ig ong mga logod
ta don ong Laodicea asta ong Hierapolis.
14 Agpakomostan amo ka ni Demas ig ang
agmalen tang doktor ang si Lucas.

15 Ipakabot mi ka tang pangomosta amen
ong mga logod ta ong Laodicea, ig ong
ni Nimfa asta ong mga pamagto ang
pamagsirimet-simet don ong balay na.
16 Mabasa mi ngani tang solat ang na,
ipabasa mi ka ong mga pamagto don ong
Laodicea. Ig basaen mi ka tang solato
ang pinaekelo ong nira. 17 Aningen mi ka
patigayon si Arquipo ang prosigiran nang
taposon tang agpaboat ong nandia tang
Gino.

18 Ig mandian yo ra mismo, si Pablo, tang
matod ang pagsolat tang pangomosta ang
na. Demdemeno ka nindio mintras agpris-
ono pa.

Aloyan amo enged tang Dios.

Pa-kaw ang Bitala ong Primirong Solat ni Pablo ong mga taga Tesalonica

Ang Tesalonica yay ang kapital ang siodad tang Macedonia, tatang probinsia ang sakep tang gobirno tang Roma asing tokaw. Asing mga 50 A.D. namansipaning don si Pablo may ang mga aroman nang si Silas may si Timoteo para magpatako tang Mo-yang Balitang nagalin ong Dios. Don tanira namagtinir ong teled ta tolong dominggo ig dorong namagparet ong mga agtotoldok ni Pablo. Piro ang mga Judiong indi maliag ang magparet, namanggolo ong siodad tenged gangaibeg tanira ong ni Pablo (Mga Bindoatan 17:1-9). Animan naregesan tanandia ang magalin ong Tesalonica, oman napaning tanandia ong Berea asta ong Atenas. Don nabalitan na tang natetenged ong pagkabetang tang mga taga Tesalonica ang ba-long pamagto ong ni Jesu-Cristo. Ganing tang balita, maski dorong kaliwagan ang gapasaran nira, pagpadayon pa ka enged tang pagto nira.

Animan Ang primirong solat ni Pablo ong mga taga Tesalonica sinolat na para papoirsaen na tang nem nira. Nagpasalamat tanandia natetenged ong pagto nira ong Dios ig ang paggegma nira ong kada tata may tata. Sinabat na tang mga te-ma nira natetenged ong pagbalik tang Gino (4:13-18) ig linaygayan na tanira ang magimong listo ig magpadayon ang mamagboat ta moya, mintras pamagelat tanira ong pagbalik nang asi.

1 Ang pagsolat ta na ay yami--si Pablo, si
Silas ig si Timoteo. Pagpakomosta ami ong
nindiong tarabidan* atan ong Tesalonica,
yamong mga pamagto ong Dios ang Tatay
ig ong ni Ginong Jesu-Cristo.
Balampa pirmi ong nindio tang kaloy ig
kao-yan ang pagalin ong Dios.

Ang pangaboi ig ang pagto tang mga taga Tesalonica

2 Pirmi aming pagpasalamat ong Dios
tenged ong nindiong tanan, ig aggagapil
amo ka yamen ang pirmi mga pangadi ami
3 ong yaten ang Dios ig Tatay. Pagpasalamat
ami ong nandia tenged agdemdemen amen
tang mo-yang mga boat mi ang yay ang
borak tang pagto mi, ang pagtabang mi ong
doma ang pagalin ong gegma mi, asta ang
pagagoanta mi ong mo-yang nem tenged
may kasigoroan ming magbalik si Jesu-
Cristo ang yaten ang Gino. 4 Pagpasalamat
ami ka, mga logod ang agmalen tang Dios,
tenged gata-wanan amen ang pinilik amo
nandia. 5 Gata-wanan amen sia tenged ang
pagpakabot amen ong nindio tang Mo-yang
Balita belag lamang ta ong bitala, kondi
ang Ispirito Santo mismo nagpaita nga ang
agtotoldok amen may gaem na, ig bogos
tang pagparet amen ang na yay ang kama-
todan. Napanaidan mi ra ka mga monopa
tang pagparangaboien amen asing atan
ami pa ong nindio, ig sia bindoat amen para
lamang ong ikakao-ya mi. 6 Gata-wanan
amen ang pinilik amo tang Dios tenged
asing pagparet mi ong bitala na, pinato-
ladan mi tang kaboi amen asta ang kaboi
ni Ginong Jesus. Tenged maski dorong kali-
wagan tang napasaran mi tenged ong pagto
mi, nangalipay amo pa ka enged, tenged
linipay amo tang Ispirito Santo. 7 Animan,
nagimo among modilo ong tanan ang pa-
magto ong ni Cristo atan ong probinsia
tang Macedonia asta ong Acaya. 8 Tenged
magalin ong nindio nabantog da tang bitala
tang Gino ong Macedonia ig Acaya. Ig
belag lamang ta sia, kondi asta ang balita
natetenged ong pagto mi nabalitan da ka
ong tanan ang logar. Animan anday kamin-
istiran ang mamalita ami pa ong mga taw
natetenged ong bagay ang narin. 9 Tanira
mismo tang pamamalita mga monopa tang
pagrisibi mi ong yamen. Pamamalita ka
mga monopa bino-wanan mi tang pagto mi
ong mga dios-diosan mi agod mapagsirbi
amo ra lamang ong Dios ang boi ig ma-
tod, 10 ig magelat ong Ana nang si Jesus
ang magbalik tarin magalin ong langit. Si
Jesus yay ang binoing oman tang Dios ig
tanandia tang maglibri ong yaten ong silot
ang ipakabot tang Dios ong kalibotan ong
parakaboton.

* 1:1 1:1 Ang "tarabidan" tang mga pamagto ong ni Cristo, mga ong bitalang Grigo yay ang "ekklesia."

2

Ang pagtoldok ni Pablo don ong Tesalonica

1 Gata-wanan ming mismo, mga logod,
ang anday mapaganing ang anday data
na tang pagpaning amen atan ong nin-
dio. 2 Gata-wanan ming ba-lo ami na-
paning atan ong nindio, pinaliwagan ami
rang lagi ig pinaeyek don ong banoa tang
Filipos. Maski ong banoa mi yadi kang
namangontra ong yamen. Piro pinaiteg
tang Dios tang mga nem amen agod ma-
pagpakabot ami ong nindio tang Mo-yang
Balitang nagalin ong nandia. 3 Mapoirsa
tang nem amen tenged ang agbibitala amen
ong mga taw para magparet tanira ay
poros matod, ig anda ong isip amen ang
manloko ong nira obin magboat ta mga
bagay ang malalaway. 4 Ong kamatodan,
pinanaidan ami tang Dios ang mataligan
ami ang magtoldok tang Mo-yang Balita ig
sinaligan ami ra nandia tang boroaten ang
na. Animan ang galiliagan na lamang tang
agbibitala amen, belag ta para malipay tang
mga taw ong yamen, kondi para malipay
tang Dios, ang yay ang gatako mga onopay
ga-tang ong popotokon ta. 5 Gata-wanan
tang Dios asta yamo, indi ami naggamit ta
mga pamorak-borak ang mga bitala agod
maekelan amo yamen, ig anda ong isip
amen ang mangoarta ong nindio. 6 Indi
ami namagelat ang dayawen ami nindio
obin dayawen ta doma, 7 maski may kato-
lidan amen bilang mga apostolis ni Cristo
ang magelat ang padengegan ig asikason
ami nindio. Imbis, pinalangga amo yamen
ig nagpaita ami ong nindio ta mo-yang
nem pario ta tatang nanay ang pagsagpon
ong mga ana na. 8 Ig tenged ong mabael
ang paggegma amen ong nindio, listo ami
ang nagpakabot ong nindio tang Mo-yang
Balitang nagalin ong Dios. Maski ang sadil-
ing kaboi amen, listo kang ibolontad amen
para ong nindio tenged lamang ong pagpa-
malangga amen ong nindio.

9 Mga logod, sigoro gademdeman mi pa
mga monopa tang pagprosigir amen ang
magobra kaldaw may labi para lamang
anday mabelatan maski tata ong nindio
mintras pamagtoldok ami ong nindio tang
Mo-yang Balita.

10 Tistigos amo aroman tang Dios nga
ang ogali amen ong nindiong mga pamagto
ong ni Cristo ay limpio, mato-lid ig anday
maning tang maski sinopa. 11 Gata-wanan
mi ka ang ogali amen ong kada tata ong
nindio pario ka tang pagsakep ta tatang
tatay ong mga ana na. 12 Linipay amo ya-
men ig pinapoirsa tang mga nem mi, asta
linaygayan amo ka yamen ang mangaboi ta
mato-lid ong pama-dek tang Dios. Tenged
ang Dios tang naggoy ong nindio agod ma-
pen amo ong nandiang inadian ig kadenge-
gan.

13 Pagpasalamat ami kang pirmi ong Dios
tenged asing pagpatako amen ong nindio
tang bitala na, rinisibi mi na bilang matod
ang bitala tang Dios, belag ta bitala ta taw.
Ig ang risolta ta sia gitaen da mandian
ong mga kaboi mi, yamong pamagto ong
ni Cristo. 14 Matod kaman ang pamagto
amo ong nandia, tenged ang nainabo ong
nindio pario ka tang nainabo ong mga
tawan tang Dios don ong Judea, ang pam-
agto ka ong ni Cristo Jesus. Pinaliwagan
amo tang mga kasimanoa mi, pario ang
tanira pinaliwagan ka tang mga masig ka
Judio nira. 15 Masig ka Judio nira tang
namamatay ong mga propita tang Dios
asing tokaw. Mga masig ka Judio ni Gi-
nong Jesus tang namamatay ong nandia.
Ig mandian masig ka Judio amen ka tang
namagpalayas ong yamen. Pamangontra
tanira ong kaliagan tang Dios ig kasoay
tang tanan ang taw 16 tenged agsagangen
ami rin nira ong pagpakabot amen tang
Mo-yang Balita ong mga belag ta Judio agod
mangalibri tanira. Ong maning don, ag-
dolangan lamang nira tang mga talak nira
asta indi makalis ong gantangan. Animan
indi ra lamang maboay, silotan da enged
tanira tang Dios!

Si Pablo galiliag sing paning ong Tesalonica

17 Mandian, mga natetenged ong yamen,
mga logod, mimpisang nalbag ami ong nin-
dio, indi amo enged galipatan amen. Ig
maski indi ami pa gaboay ang nagalin atan,
agpongawan ami ra ta mo-ya ong nindio ig
doro rin ang kaliag amen ang mamaginitan
ita sing moman. 18 Animan may plano amen
si ka rin ang magbalik ami atan ong nindio.
Ig yo mismo, si Pablo, belag da lamang ta
naminta ang simpano rang paning atan,
piro sinagang ami ni Satanas. 19 Ig asta man-
dian, galiliag ami pa ka enged ang mamisita

ong nindio tenged yamo tang pagtorol ta
kalipayan ong yamen, tenged gasigoro ami
ang pagpadayon tang pagto mi ong Dios.
Na matod ka kaman natetenged ong nin-
dio. Ig ong pagbalik ni Ginong Jesus, yamo
enged tang mapambog amen ong talongan
na. 20 Ee, yamo kaman tang yamen ang
kadengegan ig kalipayan.

3

1 Animan, asing indi ami ra magoanta
tang kapopongawen amen ong nindio,
naisip amen ang yami ni Silas tang pabo-
wan ong siodad tang Atenas, 2 ig si Timo-
teo ra lamang tang papaningen amen atan
ong nindio. Tanandia logod ta ig aroman
amen ang pagsirbi ong Dios ong pagtoldok
tang Mo-yang Balita natetenged ong ni
Cristo. Sinobol amen tanandia agod pa-
poirsaen na tang pagtalig mi ong Gino ig
pabakeden na tang mga nem mi, 3 agod
anday magoloan ta isip ang maski sinopa
ong nindio tenged ong mga kaliwagan ang
gapasaran mi atan. Gata-wanan mi ra ka,
ang kaliwagan katabid tang kaliagan tang
Dios para ong yaten. 4 Tenged asing atan
ami pa ong nindio, minaning ami rang lagi
ang paliwagan ita ig akigan ta mga taw. Ig
inita mi ra ang ya ka enged tang matod
ang gainabo. 5 Yay sia animan dayon dang
sinobolo atan si Timoteo agod masayodano
mga monora tang pagtalig mi ong Gino
mandian. Tenged indio ra magoanta ang
magelat ong balita natetenged ong nindio.
Pangelbao ra ang itaben natokso amo ra
ni Satanas ig arangan lamang tang bedlay
amen.

6 Piro mandian nabalik da tani si Timoteo,
ig masinlo ka tang binalita na ong yamen
natetenged ong pagto mi ong Dios ig ang
paggegma mi ong tata may tata. Pirmi
amo ka onong gademdem ong yamen ang
may kalipay ig doro onong kaliag mi ang
itaen ami si nindio, pario ka tang yami
doro kang kaliag amen ang itaen amo si
ka yamen. 7 Animan, mga logod, maski
yading kaliwagan ig pagakig ang gapasaran
amen, malakan da ong panemdeman amen
tenged ong nabalitan amen natetenged ong
pagtalig mi ong ni Cristo. 8 Ig mandian,
malinawa ami ra ka ta masinlo tenged pag-
padayon ono ang maelet tang pagto mi
ong Gino. 9 Mga pangadi ami ong Am-
poan tang Dios, indi malobot-lobot tang
pagpasalamat amen ong nandia tenged ong
mabael ang kalipayan ang sindol mi ong
yamen. 10 Kaldaw may labi de-dek tang
pagampo amen ang mamaginitan ita pang
moman agod matabangan amo pa yamen
ang madolangan pa tang maski onopay ko-
rang ong pagto mi.

11 Balampa pagnan ami tang Dios ang
yaten ang Tatay, ig ni Jesus ang yaten ang
Gino, ang mapamisita ami si ka enged ong
nindio. 12 Ig balampa tabangan amo tang
Gino ang mas mandolang pa ig manrabong
tang paggegma mi ong kada tata may tata
asta ong tanan ang taw, pario ka tang
paggegma amen ong nindio. 13 Ong maning
ta sia, pabakeden na tang mga nem mi agod
matalonga amo ong yaten ang Dios ig Tatay
ang limpio amo ra enged ig andang pisan
ay sarawayen ong nindio ong pagbalik tang
yaten ang Ginong Jesus, aroman na tang
tanan ang mga sinakepan na.

4

Ang pagparangaboien ang galiagan tang Dios

1 Animan, mga logod, sinoldokan amo ra
yamen mga mono amo pa mangaboi agod
malipay tang Dios ong nindio, ig ya kay ang
aggosoyon mi. Ig mandian, tenged may
aotoridad amen ang nagalin ong ni Ginong
Jesus, agpa-dolon amen ong nindio ang
prosigiran ming mas maninlo pa ka enged
tang pagparangaboien ming asia. 2 Gata-
wanan mi ra ka tang mga sinoldok amen
ong nindio ang nagalin ong ni Ginong Jesus.
3 Ig na yay ang kaliagan tang Dios ong nin-
dio: ang magimo among limpio ong pama-
dek na.* Animan indi amo enged man-
gombabay obin mangonlali. 4 Ang kada tata
dapat matakong magigimbeng ong sadiling
katawa na ong limpiong ogali.† Demdemen
ming ang pagkaratawaen tatang bagay ang
sagrado ig belag ta intirimis. 5 Indi panon-
tan mi tang anday sasayod ang mga kaliliia-
gan tang sinangoni mi pario tang agboaten

* 4:3 4:3 “ang magimo among limpio ong pama-dek na.” Poidi kang maliag yaning: agod magimo among sagradong mga sinakepan tang Dios † 4:4 4:4 Poidi kang maliag yaning: Ang kada tata dapat matakong magawid tang sadili mi.

tang mga taw ang indi gangailala ong Dios.
[6] Indi dapat ang magkatalak tang maski
sinopa ong masig ka taw na ong pagtakaw-
takaw ta belag ta sadiling katawa na. Ang
taw ang magboat ta mga kalainan ang
maning atan, silotan ang enged tang Dios,
pario tang pinamanan amo rang lagi yamen
tanopa sia. [7] Tenged indi ita ginoyan tang
Dios para magboat ta malaway, kondi para
mangaboi itang malimpio. [8] Animan ang
maski sinopay indi magrisibi ong tobol ang
na, belag lamang ta taw tang agkontraen
na, kondi ang Dios mismo, tenged tanandia
tang pagtorol ong yaten tang Ispirito Santo
na.

[9] Mandian, mga natetenged ong pag-
geregman mi bilang mamaglogod ong ni
Cristo, anday kaministiran ang magsolat
ami pa ong nindio, tenged sinoldokan amo
ra tang Dios mga mono amo pa mamag-
geregman. [10] Ig sia ka kaman tang agboaten
mi ong mga logod ta atan ong bilog ang
probinsia tang Macedonia. Piro pagigam-
pang ami pa ka ong nindio, mga logod,
ang dolangan mi pa enged tang paggegma
ming asia. [11] Prosigiran ming mangaboi
ang anday golo, intindien mi tang sadil-
ing pagkabetang mi, ig mandilem amo ong
sadiling inang mi, pario tang inaning amen
dang lagi ong nindio. [12] Mga maning ta sia
tang boaten mi, galangen amo tang mga
taw ang indi pa gailala ong yaten ang Dios,
ig anday kaministiran ang italig mi ong
doma tang parangaboian mi.

Natetenged ong pagbalik tang Gino

[13] Mga logod, galiliagan amen ang mata-
wanan mi tang onopay matod ang main-
abo ong mga nangapatay da, agod indi
amo mamagsinti pario tang doma ang an-
day kasigoroan nira natetenged ong para-
aboton. [14] Pagparet ita ang si Jesus napatay
ig naboing oman, animan pagparet ita kang
boien ka tang Dios tang tanan ang nangap-
atay da ang pamagtalig ong ni Jesus, agod
patabiden tanira ong nandia ong pagbalik
na.

[15] Agsasayod amen mandian ong nin-
dio tang sinoldok tang Gino: Itang mga
gangaboi pa ong oras ang magbalik tang
Gino, indi ita ma-kaw ong mga nangapatay
da. [16] Tenged ong kaldaw ang asi, manobol
tang mabael ang bosis, maginiteg tang
kalawigan ang anghil, to-togon tang toro-
tot tang Dios, ig ang Gino mismo tomaboan
magalin ong langit. Primiro, boien tang
mga nangapatay ang pamagtalig ig pam-
agto ong ni Cristo. [17] Oman itang mga
boi pa ong oras ang asi, golpi itang eke-
lan don ong mga onom, aroman tang mga
binoi, agod itang tanan bagaten ta tang
Gino don ong dibabaw. Ong maning ta si,
mamagara-penan ita tang Gino asta ong
tanopa. [18] Animan lipayen mi tang nem tang
kada tata may tata ong pagpatako mi tang
mga bitalang narin.

5

Dapat magimong listo ita ong pagbalik tang Gino

[1] Piro, mga logod, mga natetenged ong
oras ig kaldaw ang mainabo tang mga
bagay ang na, anday kaministiran ang iso-
lat amen pa ong nindio. [2] Tenged gata-
wanan mi ra ka ang pagbaraliken tang Gino
magkapario ong pagkabot tang takawan
mga labi. [3] Mintras ganing tang mga taw,
"Ay, salamat, anday golo ong yaten ig an-
dang pisan ay eldan ta," ya ray ang golping
komabot ong nira tang silot ang anday
kataposan na, pario tang tatang babay ang
palanganaen ang golpi rang magpasit tang
sian na. Indi enged tanira mapalibri ong
silot ang asi. [4] Piro yamo, mga logod,
mga komabot tang kaldaw ang asi, indi
amo ra magolpian ang midio sinled amo
ta takawan. Tenged indi amo ra gangaboi
ong maki-lep kondi [5] mayag da tang kinaisi-
pan mi ig gangaboi amo rang tanan ong
sinag tang kaldaw. Belag ita ra ta sakep
tang labi obin kaki-lepan. [6] Animan indi
ita dapat magpatolad ong doma ang midio
gangapoyat pa, kondi magpamalamad ita
ong Dios ig magimong pirming listo.* [7] Labi
tang igporoyat tang mga gangapoyat ig ya
kay ang igparabaleng tang mga manigpa-
baleng. [8] Piro itang gangaboi ong sinag tang
kaldaw, dapat matako itang magawid tang
sadili ta. Boaten ta ang panagang ong mga
debdeb ta tang pagto ig paggegma ta. Ig
gamiten ta tang kasigoroan ta ang ilibri

* 5:6 5:6 "magimong pirming listo." Poidi kang maliag yaning: magawid tang sadili ta

ita tang Dios bilang panagang ong mga
kolo ta. 9 Tenged indi ita pinilik tang Dios
para silotan ita nandia, kondi agod ilibri ita
nandia tenged ong bindoat ni Jesu-Cristo
ang yaten ang Gino. 10 Si Jesus napatay
para ong yaten agod maski boi ita pa obin
patay ita ra ong pagbalik na, maboi ita pa
enged ang aroman na. 11 Animan, pario tang
agboaten mi mandian, mamagtarabangan
among pirmi ig pabakeden mi tang nem
tang kada tata may tata.

Mga toyon ig pagpakomosta

12 Mga logod, pagigampang ami ong nin-
dio ang galangen mi ka tang mga taw ang
pamangabedlay para ong nindio, ang mga
pinilik tang Gino ang mangolokolo ig mag-
toldok ong nindio. 13 Ipaita mi ong nira
tang bogos ang paggalang ig paggegma mi
tenged ong mga agboaten nira para ong
ikakao-ya mi. Ig mamagtarabidan amo ta
masinlo.

14 Agtotoyon amen ka ong nindio, mga
logod, ang samblengen mi tang mga
tamadan, ig paitegen mi tang nem tang
mga merelden. Ang mga taw ang anday
poirsa nira, tabangan mi ka. Ig magimong
mapinasinsiaen amo ong tanan. 15 Mga may
nagboat ta malain ong nindio, indi amo
melet. Ang intindien ming pirmi ay ang
magboat amo ta mo-ya ong kada tata may
tata asta ong tanan ang mga taw.

16 Mangalipay among pirmi. 17 Magampo
amo ong Dios ong tanan ang oras, 18 ig
maski onopay gainabo, magpasalamat amo.
Tenged sia tang kaliagan tang Dios ong
nindiong mga nanga-pen da ong ni Cristo
Jesus.

19 Indi sagangen mi tang Ispirito Santo,
20 ig indi baliwalaen mi tang maski ono-
pay agganing tang mga manigpakabot tang
bitala tang Dios. 21 Piro osisaen mi tang
tanan ang mga toldok mga matod ang na-
galin ong Dios obin belag. Piliken mi tang
mo-ya. 22 Palawid amo ong tanan ang klasi
ta kalainan.

23 Mandian, ang Dios mismo ang pagtorol
ta kao-yan ong yaten ang kaboi, balampa
limpion nang pisan tang mga kaboi mi,† ig
ta-lingan na tang bilog ang pagkataw mi-
-ang ispirito, kinaisipan, ig sinangoni mi-
-asta ong pagbalik tang yaten ang Ginong
si Jesu-Cristo, agod anda rang pisan ay sar-
awayen ong nindio. 24 Ang Dios ang naggoy
ong nindio ay mataligan ig boaten na enged
tang mga bagay ang na.

25 Mga logod, ipangadi ami ka nindio.

26 Ikomosta ami ka nindio ong tanan ang
mga logod atan, ang de-dek ong mga popo-
tokon mi.‡

27 Ig mandian, pagigampango ong nindio
ong aran tang Gino, ang basaen mi tang
solat ang na ong tanan ang mga logod atan.

28 Aloyan amo enged tang yaten ang Gi-
nong Jesu-Cristo.

† 5:23 5:23 “limpion nang pisan tang mga kaboi mi.” Poidi kang maliag yaning: boaten amo nandiang sagradong mga sinakepan na

‡ 5:26 5:26 Ong bitalang Grigo: Ikomosta ami ka nindio ong tanan ang mga logod atan, ong tatang sagradong itong.

Pa-kaw ang Bitala ong Yadoang Solat ni Pablo ong mga taga Tesalonica

Ang yadoang solat ni Pablo ong mga taga Tesalonica sinolat na tenged ang doma ong nira galibeg tang kolo nira tenged may pamamalita ang ganing nagbalik da ono si Cristo. Piro ganing si Pablo sia belag ta matod. Sino-lid ni Pablo tang aggisipen nirang asi ong pagtoldok na ang ganing ba-lo komabot si Cristo, lomboa kang lagi tang tatang taw ang sobrang mangontra ong Dios (2:3-4). Piro ong pagbalik ni Cristo, silotan na enged tang taw ang asi ang anday kataposan, asta ang mga taw ang indi galiliag ang mangilala ong Dios. Animan, sinoyon ni Pablo ong mga pamagto ong ni Cristo ang magpadayon tanira ong pagto nira ig ong pagagoanta nira tang mga kaliwagan, agod ong pagbalik ni Cristo, poidi tanirang ma-pen ong inadian may ong kadengegan na. Oman sinoyon ni Pablo ong nira ang magprosigir tanirang magobra para ong sadiling pangaboian nira, ig magpadayon ong pagboat ta mo-ya (3:12-13).

1 Ang pagsolat ta na ay yami--si Pablo, si
Silas ig si Timoteo. Pagpakomosta ami ong
nindiong tarabidan* atan ong Tesalonica,
yamong mga pamagto ong Dios ang yaten
ang Tatay ig ong ni Ginong Jesu-Cristo.
2 Balampa pirmi ong nindio tang kaloy ig
kao-yan ang pagalin ong Dios ang Tatay ig
ong ni Ginong Jesu-Cristo.

Ang pagorosgaren tang Dios

3 Mga logod, dapat pirmi aming
magpasalamat ong Dios tenged ong nindio.
Tama kaman enged ang pasalamatan
tanandia tenged mintras gaboay, mas pag-
dolang pa tang pagtalig mi ong ni Cristo, ig
mas panrabong tang paggeregman mi ong
kada tata may tata. 4 Animan, agpambog
amo yamen ong tanan ang mga tarabidan
tang mga pamagto ong Dios ong domang
mga logar. Tenged maski gapasaran mi
tang tanan ang kaliwagan ig pagakig,
pamagagoanta amo ong mo-yang kaneman
ig pagpadayon pa ka enged tang pagto mi
ong Dios.
5 Ang pagagoanta mi ong mga kaliwagan
bilang mga sinakepan tang Dios, gamiten
tang Dios agod maosgaran amo nandia ang
poidi among ma-pen ong inadian na. Ig
tarin itaen ta ang mato-lid kaman tang
pagorosgaren na. 6 Boaten tang Dios tang
onopay tamang boaten. Balten na ta kali-
wagan tang mga pagpaliwag ong nindio
mandian. 7 Ig yamong agpaliwagan nira,
palinawaen amo ka nandia asta ra yami.
Mainabo narin ong kaldaw ang itaen da
si Ginong Jesus ang tataboan ong langit,
ang agtabiden tang makagagaem ang mga
anghil na, 8 ig aglibotan ta apoy ang dadaba-
daba. Silotan na tang tanan ang mga taw
ang indi pangilala ong Dios ig indi pam-
agparet ong Mo-yang Balitang natetenged
ong ni Jesus ang yaten ang Gino. 9 Ang silot
ong nira i-lek ong impirno agod ipabelag
tanira ong Gino ig ong makabebereng ang
gaem na asta ong tanopa. 10 Ong kaldaw
ang asi ang magbalik tang Gino, dayawen ig
padengegan tanandia tang tanan ang mga
sinakepan na, ang yay ang mga pamagto
ong nandia. Asta yamo, don amo kang
mamagdayaw tenged namagparet amo ong
Mo-yang Balitang pinatako amen ong nin-
dio.
11 Animan pirmi among agpangadi amen
ong Ampoan tang Dios ang balampa taban-
gan amo nandia ang mangaboi ong pama-
dek na bilang mga taw ang ginoyan na. Bal-
ampa tabangan amo ka nandia ong gaem
na agod maboat mi tang tanan ang moro-
yang galiagan ming boaten, ig matapos mi
tang tanan ang gobraen mi natetenged ong
pagto mi. 12 Ong maning ta sia, mapagtorol
amo ta mabael ang dengeg ong ni Jesus
ang yaten ang Gino. Ig yamo, oldan amo
ka nandia ta dengeg, sigon ong kaloy tang
yaten ang Dios ig Ginong Jesu-Cristo.

2

Ang taw ang sobrang mangontra ong Dios

1 Mandian, mga logod, mga natetenged
ong pagbalik tang yaten ang Ginong si Jesu-
Cristo, ig ong pagsimet na ong yaten agod

* 1:1 1:1 Ang "tarabidan" tang mga pamagto ong ni Cristo, mga ong bitalang Grigo yay ang "ekklesia."

ma-pen ita ong nandia, pagpakiloy ami ong
nindio [2] ang indi amo magpataranta ig indi
amo magpalibeg tang isip mi mga mabal-
itan ming ang Gino ono nagbalik da. Indi
amo magparet maski maning pa tanira ang
Ispirito Santo yay ang nagtobol ong nira
ang magbitala ta si, obin may domang nag-
balita ta asi, obin maski maning pa tanira
ang sinolat amen si. [3] Maski onopay boaten
nira, indi amo enged magpaloko maski ong
ninopa. Tenged ba-lo magbalik tang Gino,
ang mga taw pisan ang mamangontra ong
Dios, ig lomboa tang tatang taw ang dorog
kalain, ang yay ang sobrang mangontra ong
Dios ig ang tegkan na anday doma impirno.
[4] Kontraen na tang tanan ang agtowan tang
mga taw ig maski onopay agpakadioson
nira, ig ipabetang na tang sadili na ang
mas alawig pa ong tanan ang asia. Maski
ang Timplo tang Dios telden na ka, ig don
komarong ig magpailala ang tanandia ono
tang Dios.

[5] Onopa? Indi ra gademdeman mi? Ang
tanan ang na inaningo rang lagi ong nindio
asing atan ami pa. [6] Ang taw ang asing
agganingeno, indi pa loloa tenged may pa-
gawid pa ong nandia, ig gata-wanan mi
ka mga onopa si. Piro lomboa ka enged
tanandia mga komabot tang tamang oras.
[7] Indi lamang gatako tang mga taw, piro
maski mandian kakaliek da tarin ong kali-
botan tang gaem tang taw ang asi. Piro
indi pa tanandia maloa mintras indi pa
gakomit tang pagawid ang asi ong nandia.
Mga makomit da ngani, [8] ya ray ang oras
ang lomboa ra tang taw ang asing sobrang
mangontra ong Dios. Piro ong pagbalik ni
Ginong Jesus, degen na tang taw ang asi
ong tanga eyepan na lamang ig patayen na
enged ong dorog kakilaw ang kayagan na.

[9] Ang taw ang sobrang mangontra ong
Dios lomboa ang ekel na tang gaem ni
Satanas, ig mabael tang gaem na para mag-
boat tang tanan ang klasi ta milagrong
panloko, mga pasinial, ig mga boat ang
makabebereng piro indi nagalin ong Dios.
[10] Magboat tanandia tang tanan ang klasi
ta kalainan para lokon na tang mga taw
ang paningan nira impirno. Impirno ka-
man tang tegkan nira tenged indi pinaret
nira ig indi ginegman nira tang kamatodan
natetenged ong ni Jesu-Cristo agod malibri
rin tanira. [11] Animan pabayan da lamang
tang Dios ang malibeg tang pagirisipen nira
agod maloko tanira ig mamagparet ong
kabo-lian. [12] Maning ta si tang boaten tang
Dios agod masintinsian na tang tanan ang
gangalipay ang magboat ta kalainan ig indi
enged mamagparet ong kamatodan.

Pinilik amo agod malibri

[13] Piro yamong mga logod ang agmalen
tang Gino, dapat pirmi aming magpasala-
mat ong Dios natetenged ong nindio.
Tenged asing tokaw pa, pinilik amo rang
lagi tang Dios agod malibri amo tenged ong
pagparet mi ong kamatodan, ig tenged ong
gaem tang Ispirito Santo ang yay naglimpio
tang mga kaboi mi.* [14] Ginoyan amo tang
Dios agod malibri amo asing pinakabot
amen ong nindio tang Mo-yang Balita. Gi-
noyan amo nandia agod ma-pen amo ong
mabael ang kadengegan ni Jesu-Cristo ang
yaten ang Gino. [15] Animan mga logod,
paeleten mi tang pagto mi. Osoyon mi
ta mo-ya tang mga toldok ang sinalig ong
yamen ig sinoldok amen da ong nindio,
maski ang binitala amen obin ang sinolat
amen.

[16-17] Ang Dios nagpaita ong yaten tang
gegma na, ig tenged ong kaloy na, nagtorol
ong yaten ta mga mapoirsang nem ang
indi enged manlobay asta ong tanopa. Ig
tenged ka ong kaloy na, may kasigoroan ta
natetenged ong masinlong parakaboton ta.
Animan mandian, balampa lipayen amo ni
Jesu-Cristo mismo, ang yaten ang Gino, ig
ang Dios, ang yaten ang Tatay. Ig balampa
tabangan amo ka nira agod pirming mo-ya
tang mga boat ig bitala mi.

3

Ipangadi ami ka nindio

[1] Ig mandian, mga logod, ipangadi ami ka
nindio agod ang bitala tang Gino madaling
makabot ong tanan ang logar ig bogos ang
risibien ig padengegan tang tanan ang taw,
pario tang bindoat mi. [2] Ipangadi ami ka
nindio ang ilibri ami tang Dios ong mga taw
ang malalain ig anday sasayod tang mga

* 2:13 2:13 "naglimpio tang mga kaboi mi." Poidi kang maliag yaning: nagboat ong nindiong nagimong mga sagradong sinakepan tang Dios.

pagirisipen nira, tenged yading mga taw
ang indi pamagparet ong bitala tang Gino.
3 Piro ang Gino mataligan. Papoirsaen na
tang mga nem mi ig ipalawid amo nandia
ong ni Satanas. 4 Tenged ong Gino, panalig
ami ang agtomanen mi ig tomanen mi pa ka
enged tang mga sinoldok amen ong nindio.
5 Balampa tabangan amo tang Gino ang
pirming demdemen mi tang paggegma
tang Dios ong nindio ig ang pagagoanta ni
Cristo ong mo-yang nem.*

Kaministiran mandilem amo

6 Mandian mga logod, agtotoyon amen
ong nindio ong aran ni Jesu-Cristo ang
yaten ang Gino, ang indi amo magigtabid
ong maski sinopa ang logod ang indi galiag
ang magobra ig indi pagtoman ong mga
sinoldok amen ong nindio. 7 Gata-wanan mi
ra ka ang dapat patoladan mi tang bindoat
amen. Indi ami naeyak ang magobra asing
atan ami pa ong nindio. 8 Indi ami nama-
dol ta pamangan maski ong ninopa ang indi
agbayadan amen. Kaldaw may labi nag-
prosigir ami ta mo-ya ang magobra para
lamang anday mabelatan maski sinopa ong
nindio. 9 Maning ta sia tang bindoat amen
belag tang maning anday kato-lidan amen
ang magelat tang tabang mi, kondi agod
magimo aming modilo ang mapatoladan
mi. 10 Maski ngani asing atan ami pa ong
nindio, minaning ami rang lagi ong nindio,
"Ang indi maliag ang magobra, indi papa-
nen mi."
11 Maning ta sia tang agganing amen tarin
tenged nabalitan amen nga ang doma atan
ong nindio pirming pagtinamad-tamad.
Anday domang agboaten nira kondi pag-
palabet ong pangaboi ta doma. 12 Animan
mandian, ong aran ni Ginong Jesu-Cristo,
maelet tang toyon amen ong mga taw
ang maning ta sia ang dapat magprosi-
gir tanirang magobra para ong sadiling
pangaboian nira, ig indi ra magpalabet ong
kaboi ta doma.
13 Yamo, mga logod, indi amo
magpalobay-lobay ong pagboat ta mo-ya.
14 Itaben lamang may taw atan ang indi
maliag ang magtoman ong mga sinoldok
amen ong solat ang na. Tandan mi mga
sinopa tanandia ig indi amo ra magigtabid
agod mapaeyak tanandia. 15 Piro indi ka
kabigen ming kasoay mi. Ampangan mi
lamang tanandia ta masinlo bilang logod
mi ong ni Cristo.

Bindision

16 Balampa ang Gino mismo ang pagtorol
ta kao-yan ong yaten ang kaboi, toma-
bang ka enged ong nindio agod pirming
mapasaran mi tang kao-yan na ong tanan
ang oras, maski onopay gabetangan mi.
Balampa ang Gino pirmi kang ka-pen ming
tanan.
17 Ig mandian, agod mata-wanan ming
ang solat ang na ong yen nagalin, yo mismo,
si Pablo, tang pagsolat tang bindision ang
na, pario tang agboateno ong kada solato.
Maning ta na tang yen ang panolat kada
magsolato.
18 Aloyan amo enged ang tanan tang
yaten ang Ginong Jesu-Cristo.

* 3:5 3:5 Ang birsikolong na, poidi kang ila-ted ong Agutaynen ang maning ta na: Balampa tabangan amo tang Gino agod mapadayon tang paggegma mi ong Dios ig mapagagoanta amo ong mo-yang nem pario ong ni Cristo.

Pa-kaw ang Bitala ong Primirong Solat ni Pablo ong ni Timoteo

Si Timoteo tatang soltiros ang taga Asia Minor ang nagto ong ni Jesu-Cristo. Grigo tang tatay na ig ang nanay na Judio. Si Timoteo nagimong aroman ig katabang ni Pablo ong pagpatako tang Mo-yang Balita natetenged ong ni Jesus ong teled ta pirapang takon ig ong sari-saring mga logar. Ong ori, sinobol ni Pablo si Timoteo ang don kang lagi tanandia pabo-wan ong siodad tang Efeso agod magtoldok ong mga pamagto ong ni Cristo don.

Oman, asing napaning si Pablo ong Macedonia, nagsolat tanandia ong ni Timoteo. Pinamanan na tang natetenged ong maling agtotoldok tang doma ig ang anday kointang pagdiskosionan nira. Sinoyonan na si Timoteo ang mamilik tanandia ta mga taw ang mangolokolo ig magsirbi ong mga pamagto. Sinoldokan na mga onopa tang tamang kaogalian tang mga pamangolokolo ong mga sinakepan tang Dios, ig mga onopa tang katengdanan nira ong kada tata may tata. Linaygayan pa ni Pablo si Timoteo ang dapat magandam ong sadili na ig tomanen na tang sinoyon ong nandia agod magimong modilo ong mga aroman nang pamagto ong ni Cristo.

[1] Yo si Pablo, ang nagimong tatang apostolis ni Cristo Jesus sigon ong tobol tang
Dios ang Maniglibri ta ig ni Cristo Jesus
mismo ang yay ang agtaligan ta para ong
parakaboton.
[2] Pagsolato ong nio, Timoteo, ang agk-
abigenong matod ang anao ong pagto ta
ong ni Cristo. Balampa pirmi ong nio tang
kaloy, kate-bek ig kao-yan ang pagalin ong
Dios ang Tatay ig ong ni Cristo Jesus ang
yaten ang Gino.

Pandam ong maling agtotoldok

[3] Ang galiagano, magtinira kang lagi atan
ong Efeso, pario tang toyono ong nio
asing nagalino ang paning ong Macedo-
nia. Tenged parti tang agtotoldok tang
domang mga taw atan, ig kaministiran
ang tobolon mo ang indi ra tanira ma-
magtoldok ta maning atan. [4] Aningen
mo ang indi ra mamagpagasta tang oras
nira ong mga istoriang imo-imo tang mga
kamepet-mepetan, ig ong indi malobot-
lobot ang listan tang pinagalinan tang mga
ginikanan nira. Tenged sia yay agpagalinan
ta mga pagdiskosionan, ig indi matabang
ong yaten ong pagtoman tang kaliliagan
tang Dios. Ang kaliliagan na mata-wanan
ta tenged lamang ong pagto ta ong nan-
dia. [5] Pagtobolo ong nio ang maning ta na
agod poawen tang paggegma mi ong tata
may tata, paggegma ang magalin ong mga
limpiong popotokon, limpiong konsinsia
ig de-dek ang pagto. [6] May doma atan
ang bino-wanan da nira tang mga bagay
ang na, animan anday domang agboaten
nira, magdiskosionan ang anda kay pakin-
abang nira. [7] Galiliag ka rin tanirang mag-
imong manigtoldok tang Katobolan tang
Dios, piro indi gaintindian nira tang onopa
tang agbibitala nira obin ang mga bagay
ang agpareges nira ang ganing matod ono.
[8] Gata-wanan ta ka, ang Katobolan ay
mo-ya, basta aggamiten ta lamang ong
masinlong papanaw. [9] Demdemen ta, ang
Katobolan indi bindoat para ong mga taw
ang mo-ya, kondi para ong mga taw ang
malain pario tang mga taw ang paman-
gontra ong li, ang mga taw ang matetegat
ta kolo, ang mga taw ang indi galiliag ang
magto ong Dios, ang mga mapinagtalaken,
ig ang mga taw ang indi paggalang ong
Dios may ong mga bagay ang sagrado. Ang
Katobolan ang na para ka ong mga taw ang
pamamatay ong mga ginikanan nira obin
ong masig ka taw nira. [10] Na bindoat para
ong mga taw ang pamagigdolog ong belag
ta kakatawan nira, ong mga pagigkayam-
kayam ong kapario nirang mga lali, ong
mga kidnaper, ong mga bo-lien, ong mga
taw ang pamagtistigo ta belag ta matod,
ig asta ong maski sinopa ang pamangontra
ong tamang toldok [11] sigon ong Mo-yang
Balita. Ang Mo-yang Balitang na nagalin
ong kalawigan ig dalayawen ang Dios, ig
yay ang sinalig na ong yen para itoldoko.

Salamat ong kate-bek tang Dios

[12] Pagpasalamato ong ni Cristo Jesus ang
yaten ang Gino, ang yay nagtorol ong yen ta
poirsa para ong obrang na. Pagpasalamato
ka tenged kinabigo nandia ang mataligan ig
piniliko nandia para magsirbi ong nandia,

[13] maski asing tokaw pirmiong pagbitala ta
anday sayod kontra ong nandia. Aggin-
soltono tanandia ig agpaliwagano ta mo-
ya tang mga pamagto ong nandia. Piro
ong dobali ta asia, nate-bek tanandia ong
yen, tenged ang mga oras ang asi indio
pa pagto ong nandia ig indio pa gatako
nga ang agboateno mali. [14] Dorong pisan
tang kaloy ang pinaita ong yen ni Cristo
Jesus ang yaten ang Gino! Sindolano pa
nandia ta pagto ig paggegma, ang yay ang
mga agto-dol na ong mga na-pen da ong
nandia. [15] Ang tatang kamatodan ang dapat
risibien ig pareten tang tanan yay na: si
Cristo Jesus napaning tarin ong kalibotan
para maglibri ong mga mapinagtalaken. Ig
ong tanan ang mapinagtalaken, yo tang
kalainan. [16] Piro inate-bekano tang Dios
agod ong pagpatawad na ong yen, ang yo
tang kalainan ong tanan, mapaita ni Cristo
Jesus tang doro kāboat ang pasinsia na. Ig
na magsirbing alimbawa agod ang domang
mga taw mamagto ka ong nandia ig oldan
ta kaboing anday kataposan. [17] Animan
padengegan ig dayawen ta ang anday kat-
aposan tang Adi ang maggaem asta ong
tanopa! Tanandia anday kamatayen na ig
indi gitaen, ig tanandia lamang tang Dios!
Amen.

[18] Timoteo, anao, ang mga bagay ang
nang agtotoyono ong nio ay kompormi ong
mga inaning dang lagi tang mga namag-
pakabot tang bitala tang Dios natetenged
ong nio. Animan demdemen mo tang inan-
ing nirang asi, agod mamoirsa tang nem
mo para mabatokan mo tang mga paman-
gontra ong kamatodan. [19] Sigoron mong
maelet tang pagto mo ig pirming limpio
tang konsinsia mo. May mga taw ang indi
pamagtoman ong agganing tang konsinsia
nirang tama, animan linangga lamang nira
tang pagto nira. [20] Pario da Himeneo ni
Alejandro. Ang mga taw ang na, inintrigao
ra lamang ong ni Satanas agod mangasigam
tanira para indi ra mamagbitala ta kontra
ong Dios.

2

Ang mga tobol natetenged ong pagpangadi

[1] Mandian, primiro ong tanan, pagigam-
pango ong nindio ang ipangadi mi ka
tang tanan ang taw ang may pagpasala-
mat. Pa-dolon mi ong Dios ang tabangan
ig oldan na tanira tang mga kaministiran
nira. [2] Ipangadi mi ka tang mga adi asta
ang tanan ang may alawig ang kateng-
danan agod mapangaboi ita ang anday golo
mintras pamagosoy itang pirmi ong Dios
ig pamaggalang ita ong masig ka taw ta.
[3] Ang maning don mo-ya, ig pagtorol ta kali-
payan ong Dios ang yaten ang Maniglibri.
[4] Tenged ang galiliagan na ay malibri tang
tanan ang taw ig mata-wanan nira tang
kamatodan. [5] Tenged tata lamang tang
Dios, ig tata lamang tang tolay agod ma-
glengetan tang Dios may ang taw. Ig ang
tolay ang na, anday doma, si Cristo Jesus
ang nagimong taw ig [6] nagbolontad tang
kaboi na para igawad ong tanan ang taw.
Nainabo narin asing pagkabot tang tamang
oras ig tarin pinaita tang Dios nga ang
galiliagan na ay malibri tang tanan ang taw.
[7] Tenged atan, bindoato nandiang apostolis
ig manigtoldok tang mga belag ta Judio
agod magpatakō ong nira tang natetenged
ong pagto ong ni Cristo ig ong kamatodan
ang nagalin ong Dios. Ang agganingong
narin poros matod. Indio pagbo-li.

[8] Animan ang galiagano, ang mga lali
mamagampo ong Dios kada magsirimet-
simet amo. Piro mga pamagampo tanira
ig agpalawig nira tang kalima nira, dapat
limpio tang mga popotokon nira ig anday
kasilag obin kasisintiren ong masig ka taw
nira.

[9] Asta ang mga babay dapat maglambong
tang disinti, ig ang tamang pagralambon-
gon ang belag tang mga malalaway. Pasin-
lon nira tang sadili nira belag ta man-
ing ong sobrang pagayos tang mga boa
nira, obin ong pagtok ta bolawan may pir-
las, obin ang mga lambong ang maralen,
[10] kondi ong pagboat ta mo-ya ang yay ang
dapat itaen ong mga babay ang ganing
ang pamagto ono tanira ong Dios. [11] Ig
mga may pagtoldok, ang mga babay dapat
magpadibabak ong mo-yang kaneman ig
mamasi lamang. [12] Indio magpagna nga
ang mga babay yay ang magtoldok obin
mangolokolo ong mga lali. Dapat magipes
lamang tanira. [13] Demdemen mo ang si
Adan tang primirong bindoat ba-lo si Eva.
[14] Ig belag ta si Adan kondi si Eva tang naloko
ni Satanas ig dayon ang nagkatalak. [15] Piro

ang mga babay malibri pa ka enged tenged
ong pagpangana,* mga tanira magpadayon
ang magto ong Dios, maggegma ong doma,
ig mangaboing limpio ong kasalanan ig
masinlo ta ogali.

3

Ang mga mangolokolo ong mga pamagto ong ni Cristo

1 Matod kaman tang agganingen: Mga
ang tatang taw galiag ang magimong man-
golokolo* ong mga pamagto ong ni Cristo,
masinlong katengdanan tang galiliagan na.
2 Mandian, kaministiran ang mangolokolo
anday dilemen ong nandia, ig tambilog
lamang tang katawa na. Dapat matakong
magawid tang sadili na, mo-yang mag-
isip, aggalangen tanandia, mo-yang mag-
amoma ta bisita, ig maosay ang manig-
toldok. 3 Dapat belag tanandia ta palainem,
belag ta masisilagen ig indi pagigsoay kondi
neman, ig belag ta ingganioso ta koarta.
4 Dapat maosay tanandiang magekel tang
pamilia na agod pirmi tanandia galangen
ig tomanen tang mga ana na. 5 Tenged
mga ang tatang taw indi matakong magekel
tang pamilia na, monopa bato tanandia
mapangolokolo ta masinlo ong mga pam-
agto ong Dios? 6 Ang mangolokolo ong
mga pamagto, kaministiran naboay dang
gailala ong ni Cristo, tenged mga ba-lo pa
lamang pagto, itaben magimong ambogon,
ig dayon da tanandiang osgaran tang Dios
ig silotan, pario tang nainabo ong ni Sa-
tanas. 7 Dapat aggalangen ka tanandia tang
mga taw ang indi pamagto ong yaten ang
Gino, itaben sawayen nira tanandia ig ong
maning don madep tanandia ong kabantay
ni Satanas.

Ang mga manigsirbi ong mga pamagto ong ni Cristo

8 Asta ang mga piliken mong magimong
manigsirbi ong mga aroman tang pam-
agto,† kaministiran aggalangen ka ig gatal-
igan ong mga agbibitala nira, belag ta
palainem, ig belag ta ingganioso ta koarta.
9 Dapat limpio tang konsinsia nira ig maelet
tang pagto nira ong mga adalem ang kama-
todan ang pinatako ra tang Dios ong yaten.
10 Kaministiran panaidan kang lagi tanira
ig mga itaen ang anday sarawayen ong
nira, ba-lo tanira boaten ang manigsirbi.
11 Asta ang mga kakatawan nira,‡ kaministi-
ran aggalangen ka tanira, indi pamaglibak
ong doma, ig gatakong magawid tang sadili
nira. Dapat mataligan tanira ong tanan ang
bagay. 12 Ang tatang manigsirbi, kaministi-
ran tambilog lamang tang katawa na. Dapat
matako tanandiang magpatoman ong mga
ana na ig mo-yang magekel tang pamilia na.
13 Mga matod tanandiang maderep ong mga
obligasion na bilang tatang manigsirbi, indi
maimong indi galangen ta mga taw, ig mas
mamoirsa tang nem na para magpamatod
natetenged ong pagto na ong ni Cristo Je-
sus.

Ang makagagaem ang kamatodan

14 Balampa indi ra lamang maboay ma-
paningo ra ka atan ong nio. Piro sinolato pa
ka enged tang mga bagay ang na, 15 Itaben
lamang matrasō pa. Tenged ang galiagano,
mata-wanan mo mga monopa tang dapat
ang ogali ta bilang mga gasakepan tang
pamalay-balay tang Dios ang boi.§ Tenged
itang mga pamagto ong nandia, ita tang
sinaligan na ang magbiot ig magdipinsa
tang kamatodan. 16 Ig adalem ang enged
kaman tang kamatodan ang agpareten ta,
pario tang agganingen:

Pinaita ong tanan, bilang taw pinangana.
Ispirito minaning mato-lid tanandia.
Inita ta mga anghil, ong mga nasion bi-
nalita.
Tinowan ong kalibotan, ong langit ingkelan
da.

4

Ang mga manigtoldok ang bo-lien

1 Mayag tang agganing tang Ispirito
Santo nga ong oring mga kaldaw, ang do-
mang mga taw bo-wanan da nira tang pagto
nira tenged mamagparet da ong mga man-
lolokong ispirito ig ong toldok ta mga di-
monio. 2 Maning don tang toldok tang mga

* 2:15 2:15 Poidi kang maliag yaning: Piro ang mga babay malibri ong pagpangana nira * 3:1 3:1 Ong bitalang Grigo: magimong obispo † 3:8 3:8 Ong bitalang Grigo: magimong diakono ‡ 3:11 3:11 Poidi kang maliag yaning: Asta ang mga babay § 3:15 3:15 "Dios ang boi" tang goy tang mga Judio ong Dios ang Makakagaem, tenged tanandia matod ang boi, ig belag ta pario ong mga dios-diosan ang boat-boat lamang ta taw.

taw ang manloloko ig bo-lien. Ig indi ra
tanira gakonsinsia, tenged langga ra tang
mga konsinsia nira pario ong tatang parti
tang sinangoni ta ang nasirok ta taltalen
ang doro kakinit. 3 Pamagtoldok tanira ang
ganing bawal ono ang mangatawa. Ag-
bawalen pa nira tang domang mga paman-
gan, maski ang pamangan ang asi bindoat
ka tang Dios agod risibien ang may pag-
pasalamat tang mga taw ang pamagto ong
nandia ig gangatako tang kamatodan. 4 Ang
tanan ang bindoat tang Dios mo-ya, animan
dapat anday pangindian ta, basta agrisi-
bien ta ang may pagpasalamat ong Dios.
5 Tenged sia pagimong limpio tenged ong
bitala tang Dios ig ong pagpangadi ta.

Ang mo-yang torobolon ni Cristo Jesus

6 Animan, mga itoldok mo tang mga
bagay ang na ong mga logod atan, maliag
yaning yawa mo-yang torobolon ni Cristo
Jesus. Ig mintras pagtoldoka ong nira,
mamoirsa pa ka enged tang pagto mo
tenged ong agtotoldok mo natetenged ong
pagto ta ig ong kamatodan ang agpareten
mo ka. 7 Piro palawida ong mga istoriang
imo-imo lamang ang belag ta natetenged
ong Dios ig anday kointa na. Ang boaten
mo, anaden mo tang sadili mo ang magosoy
ong Dios. 8 May pakinabang na mga mag-
disiplina ita ong sinangoni ta, piro mas
mabael pa enged tang pakinabang na mga
magosoy ita ong Dios. Tenged sia gatabang
ong kaboi ta mandian, maning ka don ong
dobaling kaboi. 9 Narin matod, ig dapat
bogos ang pareten tang tanan ang taw.
10 Animan pagpatikaseg ita ig pagprosigir
ong pagtoldok ong mga taw, tenged pa-
magtalig ita ong Dios ang boi. Ya kay
ang Maniglibri tang tanan ang taw, labi ra
enged ong mga pamagto ong nandia.

11 Animan, ang mga bagay ang na itoldok
mo ig ipatoman mo ong mga taw atan.
12 Indi oldan mo ta logar ang degdegena
ta maski sinopa tenged lamang molā pa,
kondi prosigiran mong magimong modilo
para ong mga aroman ta ang pamagto ong
ni Cristo. Boaten mo narin ong pamitala
mo, ong pagkaliek mo, ong paggegma mo
ong doma, ong pagto mo ong Dios, asta
ong limpiong pangaboi. 13 Mintras andao pa
atan, gamiten mo tang timpo mo ong pag-
basa tang Sagradong Kasolatan ong mga
pagsirimeten mi, asta ong pagpatako ig
ong pagtoldok ta sia. 14 Indi ka pabayan
mo tang abilidad ang sindol ong nio tang
Ispirito Santo asing tokaw. Sia sindol na
ong nio sigon ong pinabitala na asing ang
mga pangolokolo binondo nira tang mga
kalima nira ong nio. 15 Ang mga sinoyonong
narin ong nio prosigiran mong boaten agod
itaen tang tanan ang mintras gaboay pagi-
mong mas maosay pa tang pagsirbi mo ong
Gino. 16 Andaman mo tang kaliek mo asta
ang pagtoldok mo. Mga padayonon mong
boaten tang mga bagay ang na, ilibri mo
tang sadili mo asta ang mga mamamasi ong
nio.

5

Mga toyon ong ni Timoteo bilang tatang pangolokolo

1 Ang mga mepet ang lali, indi bitalan
mo kondi ampangan mo lamang tanira ang
pario ta tatay mo. Ig ang mga soltiros, ibi-
lang mong midio ka mga logod mo. 2 Ya ka
ang mga mepet ang babay, galangen mong
pario ta nanay mo, ig ang mga soltiras pa
ibilang mong midio ka mga logod mo, ang
dapat dorog ka limpio tang ogali mo ong
nira.

3 Galangen mo ka ig tabangan tang mga
babay ang balo ang anda ray pagasikaso
ong nira. 4 Piro mga may ana na obin
ampo, dapat tanira ra lamang tang ma-
gasikaso ong nandia. Maning atan tang
primirong obligasion nira ong Dios ang
dapat mata-wanan nira, ang magtabang
ong sadiling pamilia nira ig magbelet ong
ginikanan nira, tenged maning atan tang
galiliagan tang Dios. 5 Ang balo ang anda
ra enged ay pagasikaso ong nandia, Dios
da lamang tang agtaligan na, ig kaldaw
may labi pagampo tanandia ig pama-dol ta
tabang. 6 Piro ang balong anday domang
aggintindien na kondi ang sadili nang kali-
payan, maski boi pa tanandia, ong pama-
dek tang Dios patay da. 7 Animan ipatoman
mo ong mga pamagto atan tang mga tobol
ang na, agod anday maning tang mga taw
ong nira. 8 Mga may tatang taw ang indi
pagintindi ong mga kaparintian na, labi
ra enged ong sadiling pamilia na, midio
agtaliodan na ra ka tang pagto na ong Dios,

ig nagimong malain tanandia sobra pa ong
mga taw ang indi pamagto.

[9] Mandian, ong listan mo tang mga babay
ang balo ang dapat tarabangan tang mga
pamagto, ang igapil mo atan mga balo
lamang ang mimpisa ong enem ang polok
ang takon tang idad na ig naminta lamang
napakatawa.* [10] Dapat ilalado tanandia ong
pagboat ta mo-ya, pario tang napabael na
ta osto tang mga ana na, nagamoma ta mo-
ya ong mga bisita, nagpadibabak tanandi-
ang nagsirbi ong mga sinakepan tang Dios,
naglipay ong mga agliwagan, ig nagprosigir
ong pagboat ta maski onopang kao-yan.

[11] Piro ang mga balong mamola pa,
inding lagi igapil mo ong listan. Tenged
mga komabot si tang kaliagan nirang
magpakatawang oman, pabayan da nira
tang pagsirbi nira ong ni Cristo. [12] Animan
osgaran tanira tenged pinalpatan nira
tang pangako nira asing primiro ong ni
Cristo ang magsirbi lamang ong nandia.
[13] Mapagadal pa tanirang magtinamad-
tamad ig mamaglibot-libot ong mga
kababalayan. Ig ang anday sayod pa,
mamagtsismis da ig mamagpalabet ong
kaboi ta doma, oman mamagiristorian
ta mga bagay ang belag ta dapat ang
arampangen nira. [14] Animan ang kaliagano,
mo-ya pa pakatawa ra lamang tanirang
moman, magkatinir pa tanira ta ana, ig
magintindi tang sadiling pamalay-balay
nira, agod ang kasoay ta anday maning
nira. [15] Agganingo na tenged may domang
mga balo atan ang agpalawid da ong Dios,
ig si Satanas da tang aggosoyon nira.
[16] Animan, mga may babay ang pagto ong ni
Cristo ig may parinti nang balo, ang babay
ang asi ra lamang tang magasikaso ong
parinti nang balo agod indi ra mabelatan
tang mga pamagto ong pagsagod ong
parinti na, kondi matabangan da nira tang
mga balong anda ra enged ay pagintindi
ong nira.

[17] Mandian, mga natetenged ong mga
pamangolokolo ta masinlo ong mga pa-
magto, dapat lamang galangen tanira ig
solan ta osto, labi pa ang mga pamag-
prosigir ong pagpatako ig pagtoldok tang
bitala tang Dios. [18] Pario tang na-tang ong
Kasolatan: "Indi be-ketan tang anga tang
baka ang aggamiten ong panggiek."† Ig
ganing pa, "Ang manigobra dapat lamang
ang oldan tang sol na." [19] Indi intindien
mo tang onopay bandan ong tatang pan-
golokolo, mga anday doroa obin tolong taw
ang magtistigo kontra ong nandia. [20] Piro
mga may pangolokolo ang pagpadayon ang
pagboat ta kasalanan, samblengen mo ong
talongan tang tanan agod eldan ang mag-
patolad tang doma.

[21] Timoteo, agtobolona yen ong talongan
tang Dios ig ong ni Cristo Jesus asta ong
mga anghil tang Dios, ang boaten mo enged
tang mga ordin ang na ang anda enged
ay agdapigan mo. Ong mga agboaten mo,
dapat pario tang pama-dek mo ong tanan.
[22] India magaporang mamilik ta mga taw
ang mangolokolo ig bondoan mong lagi
tang kalima mo. Magandama, itaben mao-
mida ong mga kasalanan ta doma. Palawida
ong tanan ang kalainan.

[23] Belag lamang ta wi tang inemen mo.
Manginema ka ta ge-ley ang bino tenged
sia matabang ong torok-torokan mo ig ong
domang mga masit ang agsintien mong
pirmi.‡

[24] Ang kasalanan tang doma, gitaen dang
lagi maski anda pa tanira ong talongan
tang osgado. Piro ang doma ka, ang
kasalanan nira maboay pa ba-lo mata-
wanan. [25] Maning ka atan tang mga boat
ang mo-ya. Ang doma gata-wanan ang
lagi. Piro maski indi pa gata-wanan, ong
kaboayan lomboa ka enged.

6

[1] Ang mga torobolon atan, dapat galan-
gen nira tang mga agalen nira agod ang
anday maning tang mga taw kontra ong
aran tang Dios obin ong mga agtotoldok
ta. [2] Mga ang amo nira pamagto ka ong ni
Cristo, belag ta dapat ang maning maski
indi ra tomanen nira tenged parario ono

* 5:9 5:9 Ang "naminta lamang napakatawa", mga ong bitalang Grigo, poidi kang maliag yaning: indi napangonlali
† 5:18 5:18 Deuteronomio 25:4. Maliag yaning, dapat mate-bek tang may baka ig indi be-ketan tang anga na. Oman ang baka mapamangan ta ge-ley mintras pagobra.
‡ 5:23 5:23 Bino tang pangaldaw-kaldaw ang agpatabid tang mga taw ong pamangan nira asing timpo pa ni Jesus. Belag ta masiadong maiteg. Telekan ka ong Bokabolario.

tanirang mamaglogod ong ni Cristo. Dapat
pa ngani, sirbian nira ta osto, tenged ang
agsirbian nira ay mga agmalen ang aroman
nirang pamagto.

*Ang mga pamagtoldok ta lain ig ang mga
ingganioso ta koarta*

Animan, ang mga bagay ang na, itoldok
mo ig ipatoman ong nira. 3 Mga may taw
ang pagtoldok ta parti ong mga agtotoldok
ta, ig indi agpaoyon ong matod ang bitala
tang yaten ang Ginong Jesu-Cristo, ig ong
mga toldok natetenged ong madinioson
ang pangaboi, 4 ang taw ang maning atan
pagpambog lamang ig anday gata-wanan
na. Dorong kaliag na ang magigdisko-
sion ig magpapilosopo pa natetenged ong
mga bitala, oman ang risolta ta sia pa-
magiribegan da, pamagsoroayan ig pama-
girinsoltoan. Pamagena-ena pa ta dorog
kalain ong masig ka taw nira 5 ig sigi lamang
tang diriskosionan. Maning don tang ogali
tang mga taw ang asi tenged galangga ra
tang isip nira ig indi ra gatako tang kama-
todan. Kalaom nira mga magimong madin-
ioson tanira, mamagmanggad tanira.

6 Ong bagay, ang taw ang matod ang
madinioson ig kontinto ong pagkabetang
na, degen na pa tang manggaden. 7 Tenged
nataw ita ong ta-paw tang kalibotan ang
anday ekel ta, ig mga mapatay ita anda kay
mae-lan ta. 8 Animan mga may pamangan
ta asta malambong, dapat magimong kon-
tinto ita ra. 9 Piro ang mga taw ang gangalil-
iag ang mamagmanggad, madaling mabo-
log ong tokso. Midio na-ked tanira ong
kabantay, tenged agdegen tanira tang loko-
lokong mga kaliliagan nirang panlangga
ong pagkataw nira ig magtolmon ong nira
asta ong impirno. 10 Tenged mga koarta
lamang tang palabien ta, asia ya ray tatang
agpagalinan tang tanan ang klasi ta malain.
Animan ang domang taw, ong sobrang
kaingganioso nira ta koarta, agpalawid da
ong Dios ig belag lamang ta ge-ley tang
konsimision ong panemdeman nira.

Mga tobol

11 Piro yawa, Timoteo, bilang tawan tang
Dios, palawida ong tanan ang bagay ang
asia. Ang boaten mo, prosigiran mong
magimong mato-lid, madinioson, matal-
igan, ig maginegmaen. Dapat pirmi-
ang magprosigir maski may kaliwagan, ig
pirming magpaita ta dibabak ang nem.
12 Magigbatoka ta mo-ya para ong pagto ta,
ig don marisibi mo tang kaboing anday kat-
aposan. Tenged ginoyana tang Dios agod
oldana tang kaboing asia, asing nagpam-
atoda ong talongan tang yading tistigos
natetenged ong pagto mo ong ni Cristo.
13 Mandian, ong talongan tang Dios ang
yay pagtorol ta kaboi ong tanan, ig ong
talongan ni Cristo Jesus ang nagpamatod
tang kamatodan asing pinatalonga ong ni
Ponsio Pilato, nani tang maningo ong nio:
14 Tomanen mo tang mga sinoyon ong nio
ang de-dek ong popotokon mo ig anday
maning ong nio asta ong kaldaw ang mag-
balik si Jesu-Cristo ang yaten ang Gino.
15 Tenged mga komabot tang tamang oras,
tanandia ipaita ra ong tanan. Ig ang mag-
paita anday doma, kondi ang dalayawen
ang Dios ang makagagaem ong tanan, ang
yay ang Adi ang maggaem ong tanan ang
adi, ig ang Gino ang maggaem ong tanan
ang gino. 16 Tanandia lamang tang anday
kamatayen na. Don tanandia ong mayag
ang dorog kakilaw ang indi malengetan ta
taw. Andang pisan ay taw ang gaita ong
nandia, ig anda ka enged ay maita ong
nandia. Ong nandia tang kadengegan ig
kagaeman ang anday kataposan. Amen!

17 Mga natetenged ong mga manggaden
tarin ong kalibotan, aningen mong indi
tanira magpalawig, ig indi manalig ong
manggad nira ang madaling malangga. Da-
pat magtalig tanira ong Dios ang abondang
magtorol tang tanan ang bagay para ong
yaten ang ikalipay. 18 Aningen mo tanira
ang magboat ta poros mo-ya, agod ang
mga moro-yang boat nira yay ang midio
manggad nira. Toldokan mo tanirang
indi magispot ang magtorol kondi mamarti
tang manggad nira ong doma. 19 Ong man-
ing don, mapagsimet da tanira ta matod
ang manggad ong langit ang poiding ipa-
pario ong mabaked ang pondasion para ong
parakaboton, ig magkatinir pa tanira tang
matod ang kaboi.

20 Timoteo, ta-lingan mo tang mga toldok
ang sinalig ong nio. Palawida ong mga
arampangen ang anday kointa na ig indi
galiagan tang Dios, asta ong pagigdisko-
sion ang natetenged ong agganingen ang
“kinata-wanan,” piro ong kamatodan belag

ka. [21] Tenged may domang taw ang pa-
mangambo ang may kinata-wanan nirang
maning ta asia, ig don tanira napalawid ong
tamang pagto ong Dios.

Aloyan amo enged tang Dios.

Pa-kaw ang Bitala ong Yadoang Solat ni Pablo ong ni Timoteo

Asing nagsolat si Pablo tang yadoang solat na ong ni Timoteo, naboay dang agprison si Pablo don ong Roma tenged ong pagpatako na tang Mo-yang Balita natetenged ong ni Jesu-Cristo. Si Timoteo, don pa ong Efeso ang pagtoldok ong mga pamagto ong ni Cristo.

Si Pablo mepet da ig gata-wanan na rang lagi ang indi ra lamang maboay mapatay da tanandia. Animan yading mga sinoyon na tarin para pabakeden na tang nem ni Timoteo agod magpadayon tanandia ong pagtoldok na ig ong pagagoanta na tang mga kaliwagan. Tenged yadi rang mga taw ang pamangontra ong kamatodan.

Si Timoteo pinademdem ka ni Pablo tang natetetenged ong anday sasayod ang mga ogali ang ipaita tang mga taw ong oring mga kaldaw. Ig pinamanan na ang palawid tanandia ong mga taw ang asi asta ong mga arampangen nira ang anday kointa na. Dapat ono magpadayon lamang si Timoteo ong kamatodan ang agtotoldok na, ig boaten na tang tanan ang sinalig tang Dios ong nandia bilang tatang torobolon na.

1 Yo si Pablo, ang nagimong tatang apostolis ni Cristo Jesus sigon ong kaliagan tang Dios. Sinobolo nandia agod ibalitao tang natetenged ong kaboing pinangako na ong yaten bilang mga na-pen da ong ni Cristo Jesus.

2 Pagsolato ong nio, Timoteo, bilang agmalenong anao. Balampa pirmi ong nio tang kaloy, kate-bek ig kao-yan ang pagalin ong Dios ang Tatay ig ong ni Cristo Jesus ang yaten ang Gino.

Pasalamat ong Dios ig pademdem ong ni Timoteo

3 Pagpasalamato ong Dios, ang yay ang agsirbiano ang limpio tang konsinsiao, pario tang bindoat tang mga kamepetmepetano asing tokaw. Pagpasalamato ong nandia kada mangadio ig kaldaw may labi indio galipat ang ipangadia ka yen. 4 Mga gademdemano tang mga lok mong siminorok asing namagbelagan ita, galangkago ta mo-ya ang itaena si yen agod magimong bogos tang kalipayano. 5 Gademdemano ka tang pagto mo ang de-dek ong popotokon mo, pario tang pagto tang nanay mong si Eunice asta ang lola mong si Loida ang na-kaw ang namagparet. Ig gasigorō ang maning pa ka enged don tang pagto mo mandian. 6 Tenged tarin, agpademdemena yen ang magderepa ong paggamit tang abilidad ang sindol ong nio tang Dios asing binondō tang kalimao ong kolo mo. 7 India magdoadoa ong paggamit ta sia, tenged ang Ispirito Santo ang sindol tang Dios ong yaten indi pagtorol ta eled, kondi pagpapoirsa ig pagtabang ong yaten ang maggegma ong masig ka taw ta ig magawid tang mga sadili ta.

8 Animan india maeyak ang magpamatod natetenged ong yaten ang Gino. Ig indio ka ikaeyak mo maski agprisono tani tenged ong pagsirbio ong nandia, kondi mimbenga ka ong pagagoanta ta mga kaliwagan para ong Mo-yang Balita ong poirsa ang agtodol tang Dios ong nio. 9 Tanandia yay ang naglibri ig naggoy ong yaten agod magimo itang mga sagradong tawan na. Bindoat na narin belag ta maning ang tenged ong mga boat ta, kondi yay ang kaliliagan na sigon ong kaloy na ong yaten. Anda pa tang kalibotan pinlano na rang lagi ang aloyan ita nandia ong pagiga-pen ta ong ni Cristo Jesus. 10 Ig mandian pinaita na ra tang kaloy nang asia asing kiminabot tarin ong kalibotan tang yaten ang Maniglibri ang si Cristo Jesus. Dineg ni Cristo tang gaem tang kamatayen, ig pinatako na ong Mo-yang Balita tang natetenged ong kaboing anday kataposan.

11 Yo tatang bindoat tang Dios ang apostolis ig manigtoldok agod ipatakō tang Mo-yang Balitang na. 12 Ig sia yay ang dailan ang pagpinitinsiao mandian ta maning ta na. Piro indi agkakaeyako tang gainabong na ong yen, tenged gailalao si Cristo ang yay ang agtaligano, ig gasigorō ang mata-lingan na tang sinaligo ong nandia,* asta ong kaldaw ang magbalik tanandia. 13 Animan, ang kamatodan ang nadalan mo

* 1:12 1:12 “tang sinaligo ong nandia.” Poidi kang maliag yaning: tang sinilag na ong yen

ong yen yay ang osoyon mo ong pagtoldok
mo, mintras pagpadayona ong pagto ig ong
paggegma ang agto-dol tang Dios ong yaten
tenged ong pagiga-pen ta ong ni Cristo
Jesus. 14 Ong tabang tang Ispirito Santo ang
gistar ong yaten, ta-lingan mo ta mo-ya
tang mga toldok ang sinalig ong nio agod
indi matagelan ta mga maling toldok.
15 Gata-wanan mo ka ang yo, sinaliodano
tang alos tanan ang mga pamagto don ong
probinsia tang Asia. Asta si Figelo may si
Hermogenes, sinaliodano ka nira. 16 Piro
balampa aloyan ka enged tang Dios tang
pamalay-balay ni Onesiforo tenged pira
rang bisis ang linipayo nandia, ig indio ki-
naeyak na, maski gaprisō. 17 Ong matod, pa-
gakabot na tani ong Roma, dinilemo enged
nandia asta indio inita na. 18 Ig gata-wanan
mo ka mga monopa kabael tang tabang na
ong yen asing atano pa ong Efeso. Balampa
aloyan tanandia ong kaldaw ang magosgar
tang Gino.

2

Ang mo-yang sondalo ni Cristo Jesus

1 Animan yawa, Timoteo, anao, pabake-
den mo tang nem mo ong kaloy ni Cristo
Jesus. 2 Ang mga toldok ang naba-yan mo
ong yen ong talongan tang yading mga
pamamasi, itoldok mo ong mga taw ang
mataligan ig mapagtoldok ka ong doma.
3 Mimbenga ong pagagoanta ta kaliwa-
gan, bilang tatang mo-yang sondalo ni
Cristo Jesus. 4 Ang tatang sondalo, indi
pagpalabet ong mga bagay ang loa ong
pagkasondalo na, tenged ang galiagan na
ay malipay tang pagekel ong nandia. 5 Pario
ka tang tatang manigsinikad. Indi tanan-
dia maprimioan mga indi nagosoy tang
mga riglaminto ong karira. 6 Isipen mo
ka ta manigkoma ang pagderep ta mo-ya.
Tanandia yay ang dapat ang tongkaw ang
magpakinabang ong pa-bat na. 7 Animan
isipen mo tang agganingong na, tenged
ang Gino tang magpaintindi ong nio tang
tanan. 8 Demdemen mo ta mo-ya si Jesu-
Cristo, ang nagalin ong dogo ni David ig
ang naboing oman. Na yay ang Mo-yang
Balita ang agtotoldoko, 9 ig tenged ong pag-
toldoko ta na, pagpinitinsiao ta mo-ya asta
agkadinano pa mandian ang pario ta tatang
kriminal. Piro ang bitala tang Dios indi
poiding makadinan! 10 Animan, aggagoan-
taeno tang tanan ang narin para ong mga
taw ang pinilik tang Dios, agod mangalibri
tanira tenged ong pagto nira ong ni Cristo
Jesus, ig mangarisibi tang kambengan ang
anday kataposan ong prisinsia tang Dios.
11 Matod tang agganingen:
"Mga napatay itang aroman ni Cristo,
maboi ita ka ang aroman na.
12 Ig mga magagoanta ita ta mga kaliwagan,
maggaem ita ka ang aroman na.
Piro mga indi ita ra mangilala ong nandia,
tanandia indi ra ka mangilala ong yaten.
13 Maski indi ita mataligan,
mataligan pa ka enged tanandia,
tenged indi maimong indi tomanen na tang
binitala na."

Ang mo-yang torobolon tang Dios

14 Ipademdem mong pirmi ong mga aro-
man mo atan tang mga bagay ang na.
Ig pamanan mo ka tanira ong talongan
tang Dios ang indi mamagdiskosionan mga
natetenged ong mga bitala lamang. Sia
anda enged ay kointa na, kondi pan-
langga lamang ong pagto tang mga pama-
masi. 15 Magprosigira ta mo-ya ang malipay
tang Dios ong nio. Magimoang mo-yang
manigobra ang anday dapat ikaeyak mo ig
tama tang pagtoroldokon mo tang kama-
todan. 16 Palawida ong mga arampangen
ang poros lamang kalokoan ig anday kointa
na, tenged ang pamagboat ta maning atan
mas agpalawid tang nem nira ong Dios.
17 Ang mga taw ang maning don, ang ag-
totoldok nira midio kaye-ket ang limpong
ong sinangoni. Karomanan nira si Himeneo
may si Fileto. 18 Namampalawid da tani-
rang doroa ong kamatodan ig agpagolon
nira tang pagto tang doma ong agtotoldok
nirang ganing tapos da ono tang pagboi
tang Dios ong mga patay.* 19 Piro maski
maning atan, mabaked pa ka enged tang

* 2:18 2:18 Sigon ong toldok tang doma ong timpong asi, ang ispirito ta lamang tang agboien tang Dios, ig narin gainabo ong oras ang pamagto ita ra ong ni Cristo. Animan ono, dapat indi ita ra magelat ang boien pa tang Dios tang mga sinangoni tang mga patay. Piro sigon ong ni Pablo mali tang toldok ang asi, tenged ang mga pamagto ong ni Cristo oldan pa enged ta ba-long sinangoni ong pagbalik na. Telekan ong 1 Tesalonica 4:13-18; 1 Corinto 6:14 ig 1 Corinto 15:20-58.

pondasion ang sinokod tang Dios ig indi
enged mapa-letan. Ig ang pondasion ang
na sinolatan ta maning ta na: "Gailala tang
Gino mga sinopa tang mga tawan na." Ig
ganing pa, "Ang maski sinopay pangilala
ong Gino, kaministiran palawid ong tanan
ang kalainan."
20 Ong balay tang manggaden, sari-sari
tang mga gamit. May maralen ang mga
gamit ang boat ong bolawan ig silber, ig
may atan kang baraton ang boat ong ayo
ig tanek. Ang bolawan asta silber agpalbag
para gamiten ong mga pinilik ang bagay.
Ig ang boat ong ayo ig tanek yay ang para
ong pangaldaw-kaldaw lamang. 21 Maning
ka ta si tang mga taw. Ang taw ang palawid
ong tanan ang kalainan, pario ong tatang
maralen ang instrominto ang pinalbag para
mapakinabangan tang Gino, ig pirming lis-
tong gamiten ong maski onopay mo-yang
boroaten. 22 Animan, palawida ong mga
anday sasayod ang kaliliagan tang mga
soltiros. Ang boaten mo, prosigiran mong
magimong mato-lid, mataligan, maginegmaen, ig masinlo tang pagtarabidan mo
ong doma, aroman tang mga taw ang pa-
mangilala ong Gino ang limpio tang mga
popotokon nira. 23 India enged magiga-pen
ong mga anday kointa nang pagdirisko-
sionan, tenged gata-wanan mo kang lagi
ang tegkan ta sia soay ka lamang. 24 Ang
torobolon tang Gino dapat indi magigsoay,
kondi magpaita ta mo-yang nem ong tanan,
ig magimong maosay ig mapinasinsiaen
ang manigtoldok. 25 Kaministiran ong mal-
oay lamang ang bitala tang pagigampang
na ong mga taw ang pamangontra ong nan-
dia. Balampa ra lamang oldan tanira tang
Dios ta logar para magtogat agod maintin-
dian nira tang kamatodan. 26 Ong maning
don, mamalamad tanira ig mangalibri ong
ni Satanas ang namiag ong nira agod toma-
nen nira tang kaliagan na.

3

Ang mga oring kaldaw

1 Piro demdemen mo narin: Ong oring
mga kaldaw komabot tang mga kaliwagan.
2 Tenged ang mga taw palabien nira tang
mga sadili nira. Magimong doro kaing-
ganioso ta koarta, mamagdayaw tang mga
sadili nira, ig mamagisip ang magang sisino
ra tanira. Masit tanirang mamansibitala,
ig indi ra mamamasi ong mga ginikanan
nira. Anday mga otang ang nem, ig anday
galang nira ong Dios. 3 Poira pa atan, ang
mga taw anda rang pisan ay gegma nira
ong masig ka taw nira, ig ang kalalainen
tang nem nira indi ra enged mabolong-
bolong. Manlangga ra tanira tang dengeg
ta doma, indi mawid tang sadili nira, ig
maraiteg pa. Mamangontra tanira ong mga
boat ang mo-ya. 4 Belag lamang ta sia, mag-
imong mga traidor, mapangas, ig dorong
pisan ang kambog. Imbis ang Dios tang
gegman nira, ang mga kalipayan lamang
nira tang palabien nira. 5 Mamagpaita-ita
tanira ang pamagto tanira ong Dios piro
indi itaen ong kaboi nira tang gaem tang
pagto nirang asi. Palawida ong mga taw
ang maning atan. 6 Ang doma maman-
loko rin ong mga taw para lamang manga-
led ong mga kababalayan agod makom-
binsir nira tang mga babay ang madaling
magparet ong mga agtotoldok nirang mali.
Ang mga babay ang na mabelat tang nem
nira tenged ong mga kasalanan nira ig sigi
lamang tang panonot nira ong sari-saring
kaliliagan ang anday sasayod. 7 Dorong
kaliliag nirang matako tang ba-long mga
toldok, piro indi enged maintindian nira
tang kamatodan. 8 Ang mga pamanloko
ong mga babay ang na, pamangontra ong
kamatodan, pario tang bindoat da Janes
may ni Jambres* ang namangontra ong ni
Moises asing tokaw. Langga ra tang mga ki-
naisipan tang mga pamanlokong asi ig ang
agganingen ang pagto nira anday kointa
na. 9 Piro indi tanira mapagpadayon tang
boat nirang malain tenged mabisto enged
tang kalokoan nira, pario tang nainabo ong
ni Janes may ni Jambres.

Mga oring panoyon-toyon

10 Piro yawa, Timoteo, gata-wanan mo ta
mo-ya tang mga agtotoldoko, mga ogalio,
asta ang agprosigirano mintras gaboio pa.
Napanaidan mo ra tang yen ang pagto ong
Dios, asta ang yen ang pasinsia ig paggegma

* 3:8 3:8-9 "Janes may Jambres." Ang mga aran ang na indi mabasa ta ong domang mga birsikolo tang Biblia, piro sigon ong doma yay ang mga madyikiro ni Faraon ang namangontra ong ni Moises ong Exodo 7:11, 22.

ong mga taw, ig monopa tang pagprosi-
giro ong mga kaliwagan. [11] Inita mo tang
pagpapinitinsia ong yen ig ang mga kali-
wagan ang napasarano, ig ang monōpa na-
gagoanta don ong Antioquia, ong Iconio ig
ong Listra. Doro kaliwag! Piro ong tanan
ang asia linibrio tang Gino. [12] Matod ka ka-
man, ang tanan ang galiliag ang mangaboi
ta madinioson bilang mga na-pen da ong
ni Jesu-Cristo, indi maimong indi paliwa-
gan. [13] Ig ang mga taw ang malain ig ang
mga manloloko, mas magdolang pa enged
tang kalainan nira tenged mintras aglokon
nira tang doma, aglokon ka tanira. [14] Piro
yawa, magpadayona ong mga kamatodan
ang nadalan mo ig bogos ang agpareten mo,
tenged gailala mo ka mga sinopa tang nag-
toldok ta asi ong nio. [15] Ig gata-wanan mo
ka, mimpisa asing ge-leya pa, gata-wanan
mo rang lagi tang Sagradong Kasolatan ang
yay pagtoldok ong yaten mga mono ita
pa malibri ong kasalanan mga magtalig ita
lamang ong ni Cristo Jesus. [16] Ang tanan ang
na-tang ong Kasolatan nagalin ong Dios
mismo ig magamit ong pagtoroldokon tang
kamatodan, ong pagigbatok tang maling
toldok, ong pagto-lid tang ogali ta taw, ig
ong paglaygay mga mono ita pa mangaboi
ta mato-lid, [17] agod ang taw ang pagsirbi
ong Dios magimong simpan da ig bogos
ang maboat na tang tanan ang mo-yang
boroaten.

4

[1] Timoteo, agtobolona yen ong talongan
tang Dios ig ni Cristo Jesus ang yay magos-
gar ong mga boi ig ong mga patay. Si Cristo
magbalik tarin ig maggaem ong tanan,
[2] animan itoldok mo tang bitala tang Dios.
Magprosigirang magtoldok, maski oras na,
maski belag. Laygayan mo tang mga taw ig
samblengen mo mga pamagosoy ong mali.
Papoirsaen mo tang nem nira, ig ipaita mo
tang doro kāboat ang pasinsia ong pag-
toroldokon mo, [3] tenged komabot tang oras
nga ang mga taw indi ra maliag ang mamasi
ong tamang agtotoldok. Ang sadiling kaliag-
an nira ya ra lamang ay tomanen nira,
ig mamagdilem tanira ta mga manigtoldok
ang anday domang itoldok nira kondi ang
mga bagay lamang ang galiliagan nirang
pama-yan. [4] Magpabengel-bengel tanira
ong kamatodan mintras mamagparet pa ka
enged ong mga istoriang imo-imo lamang.
[5] Piro yawa, india magpataranta maski ono-
pay mainabo. Agoantaen mo tang tanan
ang kaliwagan ang komabot ong nio. Ipa-
dayon mo lamang tang pagtoldok mo tang
Mo-yang Balita ig boaten mo tang tanan
ang sinalig tang Dios ong nio bilang tatang
torobolon na.

[6] Tenged mga ong yen, ang kaboio
agbobolontad da ong Dios. Maliag yaning,
indi ra lamang maboay malipato ra
tarin ong ta-paw tang kalibotan. [7] Mga
ong manigkayam pa, nagigbatoko ra ta
mo-ya, nakaboto ra ong tegkan tang
palagsinikadan, ig nagpadayono pa enged
ong pagto ta asta ong kataposan. [8] Mandian
may primiong tinagana tang Gino para ong
yen tenged inita nang mato-lid tang kaboio.
Ang Gino, yay ang mato-lid ang osgado, ig
i-dol na tang primiong asi ong yen ong
kaldaw ang tanandia magosgar. Belag
lamang ta yo tang oldan na, kondi asta ang
tanan ang pamaglangkag ang maita ong
nandia ang pagbalik da.

Mga pirsonal ang toyon

[9] Magprosigira enged ang paning tani
ong madaling oras. [10] Tenged bino-wanano
ra ni Demas. Naingganiar tanandia ong
mga bagay tarin ong kalibotan, animan
nagbalik da ong Tesalonica. Si Cresente
napaning ong Galacia, ig si Tito don ong
Dalmacia. [11] Si Lucas da lamang tang aro-
mano tani. Dilemen mo kay si Marcos
ig ekelan mo tani, tenged mabael tang
matabang na ong yen ong mga boroateno.
[12] Si Tiquico pinapaningo ra ka atan ong
Efeso. [13] Mga paninga ngani tani, ekelan mo
kay patigayon tang takolong madamel ang
bino-wanano ong ni Carpo don ong Troas.
Ekelan mo ka tang yen ang mga libro, labi
ra enged tang mga sinolat ong olit ta ayep.

[14] Si Alejandro pala ang manigpanday
ta saway, belag lamang ta ge-ley tang
kalainan ang bindoat na ong yen. Dios tang
magbalet ong nandia sigon ong bindoat na.
[15] Magandama ong nandia, sia pisan ang
pangontra ong mga agtotoldok ta.

[16] Asing primirong pagtalongao ong os-
gado, andang pisan ay tangayo ang nagta-
bang ong yen. Pinabayano lamang nirang
tanan. Balampa patawaden ka tanira tang
Dios ong bindoat nirang asi ong yen. [17] Piro

indio ka enged pinabayan tang Gino, kondi
sindolano nandia ta mapoirsang nem agod
mapagpatakō tang bogos ang bitala na para
maba-yan tang tanan ang mga taw tani
ang mga belag ta Judio. Linibrio nandia
ong sigoradong kamatayen da rin.* [18] Ig
tanandia tang maglibri ong yen ong tanan
ang kalainan asta ra lamang ekelano nandia
ong inadian na don ong langit. Dayawen
tanandia ang anday kataposan! Amen.

Mga pagpakomosta

[19] Ikomostao nio ong magkatawang
Priscila ig Aquila, asta ong pamalay-balay
ni Onesiforo. [20] Si Erasto pala, napabo-wan
ong Corinto ig si Trofimo bino-wanano
ka ong Mileto tenged pagmasit tanandia.
[21] Prosigiran mong ba-lo komabot tang
timpong malamig, tania ra.

Komosta ono ong nio ganing si Eubulo,
Pudente, Lino, ig Claudia, asta ang tanan
ang mga logod tani.

[22] Balampa tabidenang pirmi tang Gino.
Ig yamong tanan atan, aloyan amo enged
tang Dios.

* 4:17 4:17 Ong bitalang Grigo: Linibrio nandia ong anga tang lion.

Pa-kaw ang Bitala ong Solat ni Pablo ong ni Tito

Ang solat ang na, sinolat ni Pablo ong ni Tito, ang tatang belag ta Judio ang nagto ong ni Jesu-Cristo. Si Tito, tatang matod ang mataligan ig maderep ang aroman ni Pablo. Siminabang tanandia ong ni Pablo ong pagpatako tang Mo-yang Balita don ong Creta, ig don bino-wanan tanandia ni Pablo para magpadayon tang pagtoldok na ong mga pamagto ong ni Cristo.

Asing pagsolat ta na ni Pablo, magolo tang pagkabetang tang mga pamagto don ong Creta tenged anda pay pangolokolo ong nira ang magpaintindi tang tamang toldok natetenged ong ni Cristo. Animan yading mga pamagtoldok don tang belag ta matod ig gaekelan nira tang doma ong mga maling agtotoldok nira. Ang mga pamagto naekelan ka ong mga anday sasayod ang mga ogali tang mga kasimanoa nira. Animan nagsolat si Pablo ong ni Tito para asikason na tang mga problimang na. Pinademdem na ka ong ni Tito ang gamiten na tang aotoridad na ong pagtoldok ig paglaygay agod ang mga taga Creta mamagparet ig magtoman tang mga agtotoldok na.

1 Ang pagsolat ta na yo si Pablo, tatang
torobolon tang Dios ig apostolis ni Jesu-
Cristo. Sinobolo tang Dios ang pabakedeno
tang pagto tang mga taw ang pinilik na, ig
para toldokan tanira agod mas maintindian
tang kamatodan ang mapagekel ong yaten
ong tatang madinioson ang pangaboi. 2 Ong
maning don magkatinir tanira ta kasig-
oroan ang mangarisibi tang kaboing anday
kataposan. Indi pa gaboat tang kalibotan,
nangako rang lagi tang Dios ang i-dol na
ong mga tawan na tang kaboing asi, ig
ang Dios indi enged pagbo-li. 3 Ig asing
pagkabot tang tamang oras, pinatako na
tang natetenged ong kaboing asi ong Mo-
yang Balita na. Sia yay ang sinalig ong yen
ig agtotoldoko mandian sigon ong tobol
tang Dios, ang yaten ang Maniglibri.

4 Pagsolato ong nio, Tito, ang agk-
abigenong matod ang anao ong tata lamang
ang pagto ta.

Balampa pirmi ong nio tang kaloy ig kao-
yan ang pagalin ong Dios ang Tatay ig ong
ni Cristo Jesus ang yaten ang Maniglibri.

Ang mga boroaten ni Tito ong Creta

5 Animan bino-wanana yen atan ong
Creta agod asikason mo tang mga bagay
ang belag pa ta tama, ig agod mamilika
ta mga pangolokolo* para ong mga tara-
bidan tang mga pamagto ong ni Cristo ong
kada lansangan, pario tang sinoyono ong
nio tanopa sia. 6 Ang piliken mo, dapat
anday maning tang mga taw kontra ong
nandia, ig tambilog lamang tang katawa
na.† Asta ang mga ana na, dapat mamagto
ka ong ni Cristo, ig anday mapaganing ang
tanira magolo obin mategat ta kolo. 7 Ang
pangolokolo‡ ong mga pamagto dapat ka-
man ang anday maning nirang kontra ong
nandia, tenged tanandia yay ang agtaligan
tang mga boroaten tang Dios. Animan,
kaministiran belag tanandia ta mambog,
belag ta masisilagen, belag ta maniginem,
belag ta maiteg, ig belag ta ingganioso
ta koarta. 8 Imbis, dapat mo-ya tanandi-
ang magamoma ta bisita, ang mo-ya tang
pirming galiliagan na, matakong magekel
ig magawid tang sadili na, mato-lid, ig
limpio tang kaboi na. 9 Kaministiran maelet
tanandiang magbiot tang tamang toldok
ang nadalan na, agod sia matoldok na ong
doma, ig mapaita ong mga pamangontra
tang kamali nira.

10 Agganingo narin tenged yading mga
taw atan ong Creta ang matetegat ta kolo
ig pamanloko ong doma ong mga bita-
lang anday kointa na. Ang kadamelan
ong nira ay ang mga Judiong pamagto
ra ong ni Cristo piro pamagtoldok ang
kaministiran ono magpatori pa tang mga
lali agod tomanen tang Katobolan ni Moi-
ses. 11 Kaministiran paparaen mo tanira,
tenged agpagolon lamang nira tang mam-
agpamilia. Pamangoarta lamang tanira ong
pagtoldok nira tang mga bagay ang belag
ta dapat ang itoldok. 12 May tata ong mga
propita nira ang taga Creta mismo tang

* 1:5 1:5 Ong bitalang Grigo: mepet † 1:6 1:6 “tambilog lamang tang katawa na.” Poidi kang maliag yaning: naminta lamang nangatawa ‡ 1:7 1:7 Ong bitalang Grigo: obispo

minaning: “Ang mga taga Creta poros mga
bo-lien, marakig pario ong maraiteg ang
ayep, mga tamadan, oman mga takaban
pa.” 13 Matod kaman tang inaning nang asi.
Animan samblengen mo tanira ta mo-ya
asta indi magimong tama ig mabaked tang
pagto nira. 14 Indi dapat mamagparet ong
mga istoriang imo-imo lamang tang mga
Judio, asta ong mga toromanen ang boat-
boat lamang ta mga taw ang inding pisan
magparet ong kamatodan. 15 Limpio tang
tanan ang bagay para ong taw ang limpio ta
popotokon. Piro ang taw ang malain ig indi
pagto ong Dios, ong pama-dek na mabol-
ing tang tanan ang bagay. Tenged ang
popotokon ig kinaisipan na maboling dang
lagi. 16 Ganing tanirang gailala ono nira
tang Dios, piro agbaliwalaen nira tanandia
ong mga agboaten nira. Makaerep! Mga
matetegat ta kolo, ig indi enged bagayan
ang mamagboat ta mo-ya.

2

*Ang tamang toldok natetenged ong mo-
yang ogali*

1 Piro yawa, Tito, ang itoldok mo kamini-
stiran sigon ong tamang toldok. 2 Laygayan
mo tang mga laling mepet da ang ma-
gawid tang sadili nira, magpapormal, ig
magisip ta mo-ya. Dapat tama ig mabaked
tang pagto nira, bogos tang paggegma
nira, ig pirmi tanirang magprosigir maski
may kaliwagan. 3 Ya ka ang mga babay
ang mepet da, laygayan mo ka ang dapat
magimong masinlo tang ogali nira pario
tang dapat ong mga pamagto ong Dios.
Indi tanira mamanlangga ta dengeg tang
masig ka taw nira, ig indi magimong manig-
inem. Imbis, dapat magimong manigtoldok
tang onopay mo-ya 4 agod malaygayan nira
tang mga babay ang mola pa ang monopa
maggegma ong kakatawan nira may ong
mga ana nira. 5 Ang mga babay ang mola
pa, kaministiran ang toldokan ka nira ang
magekel tang sadili nira, mangaboi ang
limpio, magasikaso ta mo-ya ong pamalay-
balay nira, magimong mo-ya ong doma,
ig masinomanen ong mga kakatawan nira.
Dapat maning atan tang ogali nira agod
anday maning tang mga taw kontra ong
bitala tang Dios.

6 Ordinan mo ka tang mga soltiros ang
magawid tang sadili nira. 7 Ig yawa mismo,
Tito, ong tanan ang boat mo, dapat mag-
imoang masinlong modilo para ong nira.
Dapat de-dek ong popotokon tang pag-
toroldokon mo ig indi ipabetang mong in-
tirimis. 8 Sigoron mong pirming tama tang
ibitala mo, asing indi mapakalain ta doma.
Ong maning don, mapaeyak tang mga pa-
mangontra tenged anday maning nirang
kontra ong yaten.

9 Ang mga torobolon, ordinan mo ang
magtoman ong mga agalen nira ong tanan
ang bagay agod malipay tang mga agalen
nira. Indi dapat tanira magsabat-sabat
10 obin mangomit tang mga betang-betang
ang belag ta nira. Imbis, dapat ipaita nirang
tanira matod mataligan ang enged agod
ong tanan ang boaten nira, mas itaen tang
kasinloan tang mga toldok natetenged ong
Dios ang yaten ang Maniglibri.

11 Dapat maning atan tang kaboi tang mga
pamagto tenged pinaita ra tang Dios tang
kaloy na agod malibri tang tanan. 12 Ig
ang kaloy nang na, yay ang pagtoldok ong
yaten ang bo-wanan ta tang tanan ang boat
ang kontra ong Dios. Animan indi ita ra
panonot ong anday sasayod ang mga kalil-
iagan ta tarin ong tanek, kondi disiplinan
ta tang mga sadili ta, ig mangaboi ita ta
mato-lid ig madinioson mintras tarin ita
pa ong ta-paw tang kalibotan 13 ang pagelat
ong doro kambeng ang kaldaw ang gasigoro
ta ang komabot pa. Ong kaldaw ang asi,
itaen ta tang doro kasinggat ang pagkabot
ni Jesu-Cristo ang yaten ang makagagaem
ang Dios ig Maniglibri. 14 Binolontad na tang
sadili na para ong yaten agod gawaden ita
nandia ong tanan ang kalainan, ig limpion
ita nandia agod magimo itang mga sadiling
tawan na ang dorong kaliag ta ang magboat
ta mo-ya.

15 Animan, ang mga nasolatong narin yay
ang itoldok mo ong mga taw atan. Gamiten
mo tang aotoridad mo ong pagpapoirsa
tang nem nira, ig ong pagsambleng ong
mga indi maliag ang mamasi. Indi oldan mo
ta logar ang degdegena ta maski sinopa.

3

*Ang dapat ang magimong ogali tang mga
pamagto ong ni Cristo*

[1] Pademdemen mo tang mga pamagto
atan ang magpasakep tanira ong mga
opisialis tang gobirno ig ong domang mga
may aotoridad. Kaministiran ang mag-
toman ong nira ig magimong pirming listo
ong onopay mo-yang boroaten. [2] Aningen
mo tanira ang indi magpalainlain ong
maski sinopa, ig indi ka magigsoay, kondi
magimong neman ig maginalangen ong
tanan ang taw. [3] Tenged asing primiro,
maski ita, indi gata-wanan ta tang kama-
todan natetenged ong Dios. Ang katetegat
tang kolo ta, ig aglokon ita lamang tang
mali. Aggaeman ita tang malalaway ang
kaliagan ta ig ang tanan ang kalipayan.
Pirming malain tang ena-ena ta ong masig
ka taw ta, pamagkirimonan ita, gasilagan
ita ta doma ig gasilag ita ka ong nira. [4] Piro
maski maning ita atan, pinaita tang Dios
ang yaten ang Maniglibri tang kao-yan ig
paggegma na, [5] ig linibri ita nandia, belag ta
tenged ong mga mato-lid ang bindoatan ta,
kondi tenged lamang ong kate-bek na ong
yaten. Linibri ita nandia ong paglimpio na
ong yaten ig don bina-lo ita tang Ispirito
Santo ig sindolan ita ka ta ba-long kaboi.
[6] Indi pinegengan tang Dios tang Ispirito
Santo na, kondi bogos ang sindol na ong
yaten tenged ong bindoat ni Jesu-Cristo,
ang yaten ang Maniglibri. [7] Bindoat sia
tang Dios agod maosgaran ita nandia ang
mato-lid da tenged ong kaloy na, ig agod
manobli ita tang kaboing anday kataposan
ang agpakaboton ta.

[8] Matataligan tang mga toldok ang na.
Animan ang kaliagano, itoldok mong bo-
gos ong nem mo tang mga bagay ang na
agod ang mga pamagto ong Dios mam-
agprosigir ang magboat ta mo-ya. Ang
mga toldok ang na masinlo ig para ong
ikakao-ya tang tanan ang taw. [9] Piro indi
amo magimbeng ong mga pagdiriskosio-
nan ang anday kointa na, ig ong pagosoy-
osoy ong indi malobot-lobot ang listan
tang mga kamepet-mepetan. Palawid amo
ka ong pamagkorontran ig pamagsoroayan
natetenged ong Katobolan ni Moises. Ang
tanan ang asia anday masinlong te-kan na
ig indi matabang ong yaten. [10] Mga may
taw atan nga ang agtotoldok nang mali yay
gagikanan ta soroayen, pamanan mo. Ig
mga ong yadoa rang paman mo indi en-
ged mamasi, palawida lamang ong nandia.
[11] Tenged gata-wanan mo ra ka, ang taw
ang maning atan mapinagtalaken ig agbali-
kaden na tang kamatodan. Asia gitaen ka
mismo ong mga agboaten na.

Oring mga toyon

[12] Papaningeno rin atan ong nio si
Artemas obin si Tiquico. Mga komabot
ngani atan, magprosigira kang lagi ang
magigbagat ong yen don ong Nicopolis.
Kaloy tang Dios, dono ra magpata-lib tang
timpong malamig. [13] Prosigiran mo kang
tabangan si Apolos asta ang abogadong
si Zenas agod madali tang biahi nira.
Sigoron mong indi tanira korangen tang
mga kaministiran nira. [14] Toldokan mo tang
mga logod ta atan ang magprosigir ong mo-
yang pagpandilem agod mangatabang ka
tanira ong mga pamangaministiran. Ong
maning ta sia, may data na tang kaboi nira.

[15] Agpakomostana ka tang tanan ang mga
karomanano tani. Ikomosta ami ka nio ong
mga logod ta ong pagto atan.

Aloyan amo enged ang tanan tang Dios.

Pa-kaw ang Bitala ong Solat ni Pablo ong ni Filemon

Si Filemon ilalado ong mga kapario nang pamagto ong ni Cristo don ong siodad tang Colosas. Tanandia may torobolon na ang naglayas ong nandia, ang aran na si Onesimo. Ang maliag yaning tang Onesimo ong bitalang Grigo "mapakinabangan." Ong mga timpong asi, ang mga torobolon ang naglayas, poiding patayen tang mga agalen nira mga madep lamang nira. Mandian naton ang si Onesimo nailala ong ni Pablo asing gapriso si Pablo, ig si Pablo nagekel ong nandia ang magto ong Gino. Mandian si Onesimo, pabaliken da ni Pablo ong ni Filemon. Animan nagsolat si Pablo agod magigampang ong ni Filemon ang risibien na kay tang dating torobolon na, belag da lamang ang bilang torobolon na, kondi bilang logod na ra ka ong ni Cristo.

1 Yo si Pablo, ang nagsolat ta na mintras
nanio ong prisoan tenged ong pagsirbio
ong ni Cristo Jesus, ig aromano ang pagso-
lat si Timoteo ang logod ta ong ni Cristo.
Pagsolat ami ong nio, Filemon, aggegman
amen ang tangay ig aroman ang pagsirbi
ong ni Cristo. 2 Pagsolat ami ka ong logod
ta ang si Apia, asta ong ni Arquipo ang
aroman amen ang pagigbatok para ong
Gino, ig para ka ong tanan ang pamagto
ong ni Cristo ang pamagsirimet-simet atan
ong balay mo. 3 Balampa pirmi ong nindio
tang kaloy ig kao-yan ang pagalin ong Dios
ang yaten ang Tatay ig ong ni Ginong Jesu-
Cristo.

Ang paggegma ig ang pagto ni Filemon

4 Pirmiong pagpasalamat ong Dios kada
magampō para ong nio, 5 tenged nabalitano
tang natetenged ong pagto mo ong ni Gi-
nong Jesus ig ang paggegma mo ong tanan
ang mga sinakepan tang Dios. 6 Agpangadio
ang masinlo tang pagbere-ket be-ket ta ong
pagto ta agod mandolang ang enged tang
pangintindi ta natetenged ong tanan ang
mga kao-yan ang mapasaran ta bilang mga
na-pen da ong ni Cristo. 7 Logodo, tenged
ong paggegma mo ong mga sinakepan tang
Dios namoirsa tang nem nira. Animan
nalipayo ta mo-ya ig asta yo, namoirsao ka.

Ang pagigampang ni Pablo natetenged ong ni Onesimo

8 Mandian, tenged ong gaem ang sindol
ni Cristo ong yen poiding itobolo lamang
ong nio tang dapat ang boaten mo. 9 Piro
tenged aggegmana yen, magigampango ra
lamang bilang tatang sinobol ni Cristo
Jesus ang agprison pa para ong nandia.
10 Pagigampango mandian ong nio para ong
ni Onesimo, ang agkabigeno ang anao ong
Gino, tenged tani ong prisoan naekelano
ang magto ong ni Cristo. 11 Tanopa sia,
indi mo tanandia mapakinabangan. Piro
mandian doro rang pakinabang na para ong
yaten ang doroa.
12 Agpabalikeno atan ong nio mandian
tang pisan ang agmaleno ang si Ones-
imo. 13 Galiliago rin ang tani kang lagi
tanandia ong yen agod tabangano nandia
bilang katelet mo, mintras tanio pa ag-
prison tenged ong pagtoldoko tang Mo-
yang Balita. 14 Piro indio maliag ang
boateno sia mga india magpagna, agod be-
lag ta regesan tang tabang mo ong yen,
kondi bogos ong nem mo.
15 Itaben yay na ang dailan ang nakomit
si Onesimo ong nio ong teled ta ge-ley ang
timpo, agod mga mabalik, magimong aro-
man mo tanandia asta ong tanopa. 16 Piro
tanandia belag lamang ta torobolon man-
dian, kondi mal mo pang logod. Palanggao
tanandia, piro mas palangga mo pa enged
tanandia tenged mandian belag lamang ta
torobolon mo, kondi logod mo pa ong Gino.
17 Animan, mga aggilalaeno nio ang ma-
tod ang aroman mo ong ni Cristo, risibien
mo tanandiang midio yo tang agrisibien
mo. 18 Mga nagkatalak tanandia ong nio
obin naotang ong nio, yo ra lamang tang
tokoton mo. 19 Yo, si Pablo, tang pagso-
lat ta na. Yo tang magbayad mga may
otang na ong nio. Maski indi sambiteno
ang otang mo ong yen tang pagailala mo
ong ni Cristo. 20 Animan, Filemon, boaten
mo patigayon tang agpagigampango ang na
para ong Gino. Lipayeno kay nio bilang
logod mo ong ni Cristo.
21 Pagsolato ong nio ang mabael tang
pagtaligo ang boaten mo tang agpagigam-
pango, ig sobra pa. 22 May tata pang

ipagigampango rin. Mga maimo, simpanay
ka ta dayonano. Balampa ong kaloy tang
Dios, mabaliko atan ong nindio tenged ong
mga pangadi mi.

Oring pangomosta

23 Pagpakomosta ong nio si Epafras ang
aromano kang priso tenged ong pagto na
ong ni Cristo Jesus. 24 Pagpakomosta ka da
Marcos, Aristarcos, Demas ig Lucas, ang
mga aromanong pamagsirbi ong Gino.
25 Aloyan among tanan tang yaten ang
Ginong Jesu-Cristo.

Pa-kaw ang Bitala ong Solat ong Mga Hebreo

Indi gata-wanan ta mga sinopay nagsolat ta narin. Piro gata-wanan ta nga ang mga sinolatan ay ang domang mga Hebreo, ang ya kay ang mga Judio, ang namagto ong ni Jesus asing tokaw. Ang mga Judio aggoyan ka tanirang mga Hebreo, tenged Hebreo tang bitala nira. Aggogoy ka ong nira mga Israelita tenged ang banoa nira Israel.

Mandian, asing oras ang asi, aglobayan da tang pagto tang mga Hebreo ong ni Jesus tenged agpaliwagan tanira tang mga kasimanoa nirang indi pamagto, asta agregesen tanira ang bo-wanan din nira tang pagto nira ong ni Jesus ig magbalik ong dating toromanen nira (3:12-14; 6:4-6). Animan ang solat ang na sinolat agod papoirsaen tang mga nem nira ig agod ipademdem ong nira tang kamatodan ang agpareten nira natetenged ong ni Jesus, pario ta narin:

Primiro, si Jesus mas alawig kaysa ong ni Moises ig ong mga propita asta ong mga anghil (3:3; 1:4). Yadoa, tanandia alawig ka ong mga padi tang mga Hebreo (8:6). Asing tokaw ang mga Hebreo pamagosoy ong Katobolan ni Moises, sigon ong pinaginigoan ang bindoat tang Dios ong nira. Sigon ong Katobolan, ang mga padi nira pamagpatorok ta dogo ta mga ayep ong altar agod magawad tang mga taw ong mga kasalanan nira. Piro ong matod, ang pagsagda nirang asi indi enged mapagkomit tang mga kasalanan, kondi pagsirbing litrato lamang tang boaten ni Jesus (9:9; 23-25). Ig mandian si Jesus kiminabot da ig binolontad na tang sadili na bilang sagda agod magawad ita nandia ong mga kasalanan ta. Animan poidi ita rang lemenget ong Dios komo nakomit da tang mga talak ta. Ya-lo, si Jesus nagimong kalawigan ang padi ta agod tomalonga ong Dios para ong yaten (2:17). Bilang kalawigan ang padi ta, tanandia tang nagpakabot tang ba-long inigoan ang bindoat tang Dios para ong yaten agod marisibi ta tang kaloy ig kao-yan ang pinangako na ong tanan ang pamagto ong Ana na.

Ong kapitolo 11, basaen ta tang natetenged ong mga taw asing tokaw ang namagto pa ka enged ong Dios maski pinaliwagan tanira ta mo-ya. Ig balampa maning ka don tang pagto ta.

Ang Ana tang Dios mas makagagaem ong mga propita

1 Asing tokaw pa kanay, pira-pirapang
bisis ang Dios minitala ong mga kamepet-
mepetan ta ong sari-saring midios, ong
pagpabitala na ong mga propita na. 2 Piro
mandian ang mga kaldaw ang narin, mini-
tala tang Dios ong yaten ong nandiang Ana
mismo. Ang bilog ang kalibotan naboat
tenged ong Ana nang narin, ig ang Ana
na ya kay ang pinilik na ang manobli
tang tanan ang mga bagay. 3 Ong nan-
dia mismo gitaen tang makabebereng ang
gaem ig kayagan tang Dios, tenged mga
onopa tang Dios ang Tatay ya ka enged
tang Ana na. Tanandia tang pagbiot tang
tanan ang bagay ong bilog ang kalibotan
ong makagagaem ang bitala na. Pagatapos
ang limpion na tang mga kasalanan ta,
kiminarong tanandia gampir ong to* tang
Dios ang Makagagaem don ong langit.

Ang Ana tang Dios mas alawig pa ong mga anghil

4 Ong maning don, ang Ana tang Dios nag-
imong mas alawig pa ong mga anghil, ig ang
sindol nang aran mas alawig ka ong mga
aran nira. 5 Tenged maski ong ninopang
anghilay indi minaning tang Dios ang,
"Yawa tang Anao, ig mandian
agpaitao ang yo tang Tatay mo!"†
Ig ang Dios indi ka minaning maski
natetetenged ong ninopang anghilay ang,
"Yo magimong Tatay na
ig tanandia magimong Anao."‡
6 Kondi asing tobolon da tang Dios tang
kakan ang Ana na tarin ong kalibotan, gan-
ing tanandia,
"Ang tanan ang mga anghilo kaministiran
towan nira tang Anao."

* 1:3 1:3 Para ong mga Hebreo asta ang domang mga taw, agpabetang nira ang parting to tang sinangoni yay ang kaimportantian. Animan ang mga taw ang importanti yay ang pakarongon gampir ong to tang pangolokolo. † 1:5 1:5 Salmo 2:7; Bindoatan 13:33 ‡ 1:5 1:5 2 Samuel 7:14

7 Ig ganing pa tang Dios natetenged ong
mga anghil,
"Ang mga anghil torobolono lamang.
Poiding tobolono tanirang pario tang mageyep
obin pario tang apoy, mga galiago."§
8 Piro natetenged ong Ana na ganing tang
Dios,
"O Dios, yawa tang maggaem ang anday kataposan!
Mato-lid tang paggaem mo ong niong inadian.
9 Galipaya ong mga boat ang mato-lid,
piro gasilaga ong mga boat ang malain.
Animan yo, ang Dios mo, yawa tang piniliko.
Bogos ang sindolana yen ta kadengegan ig kalipayan sobra pa ong mga aroman mo."*
10 Ig ganing pa tang Dios ong Ana na,
"Yawa, Gino, yawa tang nagboat tang tanek asing primiro pa,
ig ang kalima mo tang nagboat tang tanan ang bagay ong langit.
11 Ang tanan ang narin mangalipat lamang ang tanan,
piro yawa atana pa ka enged asta ong tanopa.
Ang langit may ang tanek mangalagi ang midio lambong.
12 Ig pario ka ong lambong, imesen mo ig paletan ta ba-lo.
Piro yawa, india enged magoman,
india enged magmepet obin mapatay maski ong tanopa."†
13 Ig maski tanopa indi enged minaning tang
Dios maski ong ninopang anghilay pario
tang inaning na ong Ana na ang ganing,
"Komaronga ong yen ang to,
asta ra lamang pasokono ong nio tang tanan ang kasoay mo."‡
14 Mandian, onopa enged tang mga
anghil? Tanira mga ispirito ang pamagsirbi
ong Dios ig agtobolon na ang tomabang ong
mga taw ang malibri.

2

Ang makabebereng ang kalibrian ta

1 Animan tenged si Jesus kalawigan ong
tanan, kaministiran pareten ta enged tang
naba-yan ta agod indi ita ma-ngi ong kamatodan. 2 Isipen mi narin: Ang Katobolan
tang Dios ang ingkelan tang mga anghil
asing tokaw may gaem na ang matod, ig
ang tanan ang namangontra obin indi namagtoman tang Katobolan, sinilotan sigon
ong bindoat nirang kasalanan. 3 Mandian,
mga ang namagpabaya-baya ong Katobolan
sinilotan, sigoradong mas silotan ita mga
ang kalibrian ta ang anda enged ay kapario na yay ang pabayan ta. Tenged
ang Gino mismo tang primirong nagpatako
natetenged ong kalibrian ang na, ig ang
mga taw ang nangabasi ong nandia nagpamatod ong yaten ang narin matod kaman. 4 Pinamatodan pa tang Dios ong
mga pasinial, ig ong mga milagro ig makabebereng ang mga bagay, ig ong sarisaring mga abilidad ang sindol tang Ispirito
Santo ong mga pamagto, sigon ong kaliagan tang Dios.

Ang yaten ang Maniglibri

5 Mandian, mga natetenged ong ba-long
kalibotan ang parakaboton, ang yay ang
agganingeno tarin, belag tang mga anghil
tang bindoat tang Dios ang mangolokolo,
6 kondi ang taw. Tenged maning ta na tang
na-tang ong Kasolatan:
"O Dios, onopa enged tang taw, ang indi galipatan mo?
Onopa enged tanandia, ang agdemdemen mo pa?
7 Ong dipot ang timpo, bindoat mo tanandiang dibabak ong mga anghil,
piro pinalawig mo tanandia ig sindolan ta dengeg ang midio adi tanandia.
8 Sindolan mo pa tanandia ta podir ang maggaem ong tanan ang bagay!"*
Ang inaning tarin nga ang taw bindoat
tang Dios ang maggaem ong tanan ang
bagay, maliag yaning anday bagay ang indi
mapasakep ong taw.† Piro mandian indi
pa gitaen ta ang gagaeman da tang taw
tang tanan ang bagay. 9 Piro ang gitaen ta
mandian si Jesus. Tanandia bindoat ka tang

§ 1:7 1:7 Salmo 104:4 * 1:9 1:8-9 Salmo 45:6-7 † 1:12 1:10-12 Salmo 102:25-27 ‡ 1:13 1:13 Salmo 110:1; Bindoatan 2:34 * 2:8 2:6-8 Salmo 8:4-6 † 2:8 2:6-8 Ang agganingen ang "taw" tarin, doroa tang maliag nang yaning. Ang primirong maliag yaning ay itang tanan ang mga taw ang bindoat tang Dios. Ang yadoang maliag yaning, si Jesus mismo, ang nagimong taw asing tarin tanandia ong kalibotan.

Dios ang dibabak ong mga anghil maski
ong dipot lamang ang timpo, agod ong
kaloy tang Dios mapatay tanandia para ong
tanan ang taw. Piro pinalawig da tanandia
ig pinadengegan bilang adi, tenged ong
inagoanta nang kamatayen. 10 Ang Dios
tang nagboat tang tanan ang bagay, ig ang
tanan ang mga bagay bindoat para ong
nandia.‡ Ig tama lamang tang plano na
ang si Jesus magpinitinsia agod anda ray
kakorangan ong nandia bilang Maniglibri
ta, tenged si Jesus mismo tang pinagalinan
tang kalibrian ta. Bindoat narin tang Dios
agod yading magimong ana na ig maekelan
na tanira ong inadian na.
11 Si Jesus tang naglimpio ong yaten ong
mga kasalanan ta,§ ig tanandia asta itang
mga linimpio na, tata lamang tang Tatay ta.
Animan indi ita agkakaeyak nang goyan ita
nandiang mga logod na. 12 Tenged maning
ta na tang inaning na ong Dios,
"Ipatakō tang kao-yan mo ong mga logodo
ong pagsirimeten amen.
Ma-peno ong nira ong pagkanta ta mga
pagdayaw ong nio."*
13 Ganing pa tanandia,
"Yo, magtaligo ong Dios."
Ig ganing pa enged,
"Nanio, aromano tang mga ana tang Dios
ang sinalig na ong yen."†
14 Mandian, ang agsambiten tarin ang
mga ana tang Dios ay itang mga taw. An-
iman si Jesus nagimong taw ka ang pario
ta ang may dogo na ig sinangoni, agod
ong kamatayen na, bogos ang mapirdi na
si Satanas ang yay ang agpagalinan tang
kamatayen ta taw ig ya kay ang pagpa-
belag ong nira ong Dios asta ong tanopa.
15 Ong maning don, kinomit ni Jesus tang
eled ta ong kamatayen, tenged mimpisang
pagataw ta, gagaeman ita tang eled tang
asi. 16 Gata-wanan ta ang belag tang mga
anghil tang agtabangan ni Jesus kondi itang
mga taw ang agbibilang ang mga inampo
ni Abraham. 17 Animan para mapagtabang
ong yaten, kaministiran ka kaman ang si
Jesus magimong pario enged ong yaten ang
mga logod na ong tanan ang napasaran
na. Ong maning don, tanandia nagimong
kalawigan ang padi ta, ang masine-bekanen
ig mataligan ang tomalonga ong Dios para
ong yaten. Ig bilang kalawigan ang padi
ta, nagbolontad tang sadili na bilang sagda,
agod tanandia tang mapasar tang silot ang
para ong yaten ang mga kasalanan. 18 Ig
tenged tanandia mismo napasar ta kaliwa-
gan ong pagtokso, animan mandian man-
gatabangan na tang mga agtokson.

3

Si Jesus mas alawig ong ni Moises

1 Animan mga logodo, yamong mga pini-
lik tang Dios bilang mga ana na ig aro-
mano ang ginoyan na agod ma-pen ong
nandia, isipen mi mga sinopa enged si Je-
sus: Sigon ong agpareten ta ig agganing
ta ang matod, tanandia tang sinobol tang
Dios ong aran na ig tanandia tang kalaw-
igan ang padi ta ang tatalonga ong Dios
para ong yaten. 2 Masinomanen ang enged
tanandia ong Dios ang yay ang namilik ong
nandia, pario ni Moises masinomanen ka
ong pagsirbi na ong pamalay-balay tang
Dios* asing tokaw. 3 Piro si Jesus agbibilang
tang Dios ang mas alawig ong ni Moises,
pario ong tatang taw ang nagboat ta balay,
mas may dengeg na kaysa ong balay mis-
mong bindoat na. 4 Gata-wanan ta, mga
may balay, may nagboat. Piro ang Dios
yay ang manigboat tang tanan ang bagay.
5 Mandian, si Moises mataligan kaman ong
pagsirbi na ong mga karomanan na ong
pamalay-balay tang Dios asing tokaw. Piro
tanandia torobolon lamang tang Dios ig ang
mga boat na nagsirbing alimbawa tang mga
bagay ang ipatako tang Dios ong parak-
aboton. 6 Piro si Cristo mismong Ana tang
Dios ig mataligan ong pagpangolokolo na
ong pamalay-balay tang Tatay na. Ig ita,
agbibilang ita ka ong pamalay-balay tang
Dios, basta indi palobayen ta tang nem ta,
ig indi ikaeyak ta tang kasigoroan ta ang
masinlo tang parakaboton ta.

‡ 2:10 2:10 Poidi kang maliag yaning: Ang Dios tang nagboat ig pagawid tang tanan ang bagay. § 2:11 2:11 "naglimpio ong yaten ong mga kasalanan ta." Poidi kang maliag yaning: nagboat ong yaten ang nagimong sagradong mga sinakepan na * 2:12 2:12 Salmo 22:22 † 2:13 2:13 Isaias 8:17-18 * 3:2 3:2 Ang maliag yaning tang "pamalay-balay tang Dios" tarin ay ang mga Hebreo, ang ya kay ang mga Israelita, ang agpangoloan ni Moises asing tokaw.

Ang penay ang tinagana tang Dios para ong yaten

7 Animan pareten ta ta mo-ya tang inaning tang Ispirito Santo ang ganing,
"Mga maba-yan mi mandian tang bosis tang Dios, mamasi amo.
8 Indi amo magpategat tang mga kolo mi,
pario tang bindoat tang mga kamepet-mepetan mi asing tokaw.
Tenged asing don tanirang pamaglibot-libot ong logar ang anday gistar ang taw,†
namangontra tanira ig sinobokan nira tang Dios.
9 Pario tang inaning na, 'Maski inita ra nira tang mga makabebereng ang bindoato ong teled ta epat ang polok ang takon, sinobokano pa ka enged nira.‡
10 Animan nasilago ong nira ig ganingo,
Ang mga taw ang na pirming alawid tang mga nem nira ong yen.
Indi enged tanira maliag ang magtoman ong mga tobolo.
11 Animan ong kasisilageno, nanompao ang maski ong tanopa, indi enged tanira ma-led ong logar ang perenayan ang pinangakō ong nira.' "§

12 Animan mga logodo, magandam amo ang indi magboling tang popotokon mi, itaben indi amo ra ka magparet asta taliodan mi ra tang Dios ang boi.* 13 Ang boaten mi, kaldaw-kaldaw pabakeden mi tang pagto tang kada tata may tata, mintras may timpo pa, agod indi amo maloko tang kasalanan† ang yay ang magpategat tang kolo mi. 14 Tenged itang tanan aroman ita ni Cristo, basta indi palpatan ta tang pagto ang narisibi ta asing tokaw, kondi ipadayon ta tang maelet ang pagto ta ong nandia mintras gaboi ita pa.

15 Demdemen ta si tang na-tang ong Kasolatan ang ganing,
"Mga maba-yan mi mandian tang bosis tang Dios, mamasi amo.
Indi amo magpategat tang mga kolo mi pario tang bindoat tang mga kamepet-mepetan mi asing tokaw.
Namangontra tanira ong Dios."‡
16 Sinopa tang namangontrang narin maski naba-yan nira tang bosis tang Dios? Belag bato tang tanan ang ingkelan ni Moises asing pagalin nira ong banoang Ehipto? 17 Ig ong teled ta epat ang polok ang takon, sinopay nasilagan tang Dios? Belag bato tang mga taw kang asing namagkatalak oman nangapatay don ong logar ang anday gistar ang taw? 18 Ig asing pagpanompa tang Dios ang indi enged tanira ma-led don ong logar ang perenayan, sinopa enged tang agganingen na? Belag bato tang mga taw kang asing mga sotil? 19 Animan tarin nata-wanan tang indi tanira na-led don ong logar ang pinangako tang Dios tenged indi tanira namagparet ong nandia.

4

1 Piro pagpadayon pa ka enged tang pangako tang Dios ang ita, ma-led ita ig maenayan ang aroman na. Animan magandam amo, itaben may atan da ong nindio ang indi marisibi tang pangakong asi ig indi ma-led don. 2 Tenged pario ita ra ka tang mga kamepet-mepetan ta ang nabasi ita ra tang masinlong balitang natetenged ong penay ang asi. Piro tanira indi napakinabangan nira tang balitang asi tenged maski naba-yan da nira, indi tanira namagparet. 3 Itang pamagtalig ig pamagparet ong Dios, ita tang ma-led ig maenayan ang aroman na, belag ta tanira. Pario tang inaning tang Dios,
"Ong kasisilageno nanompao ang maski ong tanopa indi enged tanira ma-led ong logar ang perenayan ang pinangakō ong nira."*

† 3:8 3:8 Ang "logar ang anday tataw na," mga ong bitalang Tagalog "ilang." Maliag yaning, kabobokidan obin mga logar ang alawid ong lansangan ig anday taw ang gistar don. Anday yading papa ta ayo don, ig maliwag ta wi. ‡ 3:9 3:9 Ang mga istoriang natetenged ong pagsobok tang mga Israelita ong Dios mabasa ta ong Exodo 17:1-7 ig ong Bilang 14:1-13. § 3:11 3:7-11 Bilang 14:20-23; Salmo 95:7-11. Ang logar ang pinangako tang Dios ong mga Israelita asing tokaw yay ang tanek tang Canaan. Mabasa ta narin ong Exodo 6:2-8. * 3:12 3:12 "Dios ang boi" tang goy tang mga Israelita ong Dios ang Makakagaem, tenged tanandia matod ang boi, ig belag ta pario ong mga dios-diosan tang domang mga nasion, ang boat-boat lamang ta taw. † 3:13 3:13 Ang "maloko ang kasalanan" ang agganingen tarin ay ang maling toldok ang ganing maski indi ra magparet ang si Jesus tang Cristo, kondi mo-ya pa magbalik ong dating toromanen ig sadiling kaliagan nira. ‡ 3:15 3:15 Salmo 95:7-8 * 4:3 4:3 Salmo 95:11

Piro ong matod, ang penay ang agganingen tarin simpan dang lagi asing pagatapos tang pagboat tang Dios tang kalibotan.
4 Tenged may nasambit ong domang parti tang Kasolatan natetenged ong yapitong kaldaw ang ganing, "Asing yapito rang kaldaw, ang Dios napenay da ong pagboat na."† 5 Mandian, ang penay ang na ya kay ang agganingen don ong sinolat ang ganing, "Asta tanopa indi enged tanira maled ong logar ang perenayan ang pinangakō ong nira." 6 Animan ang mga nangakaw ang nangabasi tang masinlong balitang natetenged ong pinangako tang Dios, indi ka kaman nanga-led don ig nangapenay ang aroman na tenged ong pagpasotil nira. Piro maski maning pa don, may maled pa ka enged ig maenayan ang aroman tang Dios. 7 Tenged pagata-lib tang doro rag kaboay ang timpo, nagtirmino sing oman tang Dios ta tatang kaldaw ang ya ray mandian agod may logar ta pa ang ma-led. Gata-wanan ta narin tenged yay ang maliag yaning tang bitalang "mandian" asing pinabitala tang Dios ong ni David, pario tang inaningo ra ang ganing,

"Mga maba-yan mi mandian tang bosis
tang Dios, mamasi amo.

Indi amo magpategat tang kolo mi."‡

8 Gata-wanan ta ka, asing pagekel ni Josue tang mga taw don ong logar ang perenayan,§ belag ta sia tang matod ang penay ang aggelaten ta. Tenged mga sasad lamang don, indi ra rin minitala tang Dios natetenged ong tata pang kaldaw ang tinagana na agod mapenay ita. 9 Animan gasigoro ita ra ang may penay pang natagana ong mga pamagtalig ong Dios, pario ong pagperenayen tang Dios ong yapitong kaldaw. 10 Tenged ang sinopay na-pen ong pagperenayen ang asi, penay da ka ong mga sadiling boat na, pario ka tang Dios napenay ka asing pagatapos tang pagboat na tang tanan ang bagay. 11 Animan, magprosigir ita ang ma-pen ong penay ang asi. Indi ita magpatolad ong mga taw asing tokaw ang indi namagtoman ong Dios, itaben indi ita ka pa-penen.

12 Tenged ang bitala tang Dios boi ig may gaem na. Mas matarem pa ong maski onopang ispaday ang magdobali tang erep na ang poiding mered sa-sad ong mga tornilio ig ong bindogoy ong doli. Tenged ang bitala tang Dios, panage-tep ong popotokon ta, don ong nem may ong kinaisipan ta. Ong maning don, osgaran tang tanan ang ga-tang ong popotokon ta. 13 Tenged anda enged ay matalok maski onopa ong pama-dek tang Dios. Gitaen na tang tanan ig gailala ita nandia ta mo-ya, ig ong nandia ita manabat.

Si Jesus tang yaten ang kalawigan ang padi

14 Animan biotan ta ta maelet tang yaten ang pagto ang yay ang agganing ta ang matod. Tenged may kalawigan ang padi ta ang makagagaem ong tanan ig tanandia siminled ong langit, don mismo ong talongan tang Dios, para tomabang ong yaten. Narin anday doma kondi si Jesus, ang Ana tang Dios. 15 Ang kalawigan ang padi tang narin gaintindi tang yaten ang kalobayan. Tenged maski onopang toksoay tang kakabot ong yaten, napasaran na ka, piro tanandia indi enged nagkatalak. 16 Animan indi ita enged magdoadoa ang lemenget ong prisinsia tang Dios ang masine-bekanen. Tenged sigorado atebekan ig tabangan ita nandia ong oras ang kaministiran ta.

5

1 Mandian, mga natetenged ong pagpiriliken ong kalawigan ang padi tang mga Hebreo,* tanandia agpiliken ong mga kapario nang taw, ig agtaligan ang tomalonga ong Dios para ong nira. Bilang kalawigan ang padi, tanandia tang pagtorol ong Dios ta mga bolontad ig pagsagda† ta mga ayep ong altar agod mapatawad tang mga kasalanan tang mga taw. 2 Ang kalawigan ang padi taw ka lamang ang malobay pario

† 4:4 4:4 Genesis 2:2 ‡ 4:7 4:7 Salmo 95:7-8 § 4:8 4:8 Ang "logar ang perenayan" ang agganingen tarin, yay ang tanek tang Canaan. Mabasa ta tang istoriang na ong Lomang Inigoan, ong Josue 1:1-4-24. * 5:1 5:1 Ang mga Hebreo, ya kay ang mga Judio. † 5:1 5:1 Ang "pagsagda" yay ang pagpatay ig pagpatorok ta dogo ta ayep. Ang dogo ta mga ayep ang sinagda, midio gawad ong mga kasalanan tang mga taw. Mabasa ta tang natetenged ong pagsaragdaen tang mga padi asing tokaw ong Levitico 9:1-24. Telekan ka ong Bokabolario, ong "Magsagda."

ka ong yaten. Animan gatakong magpa-
sonaid ong mga taw ang ga-ngi ta dalan ig
indi gatakong mali tang agboaten nira. 3 Ig
tenged ong kalobayan na, kaministiran ang
magsagda belag lamang ta para ong mga
kasalanan tang mga taw, kondi para ka ong
mga kasalanan na.
4 Maski sinopa, anday poiding mamilik
ong sadili na para magimong kalawigan ang
padi. Ang Dios tang mamilik ong nandia
para ong katengdanan ang asi, pario tang
pagpamilik na ong ni Aaron asing tokaw.
5 Maning ka don si Cristo. Belag ta tanandia
tang nagpalawig ong sadili na para magi-
mong kalawigan ang padi ta, kondi ang Dios
tang namilik ong nandia. Tenged minitala
tang Dios ong nandia ang ganing,
"Yawa tang Anao, ig mandian
agpaitao ang yo tang Tatay mo."‡
6 Ig na-tang ka ong domang parti tang Kaso-
latan,
"Yawa, padia ang pario ni Melquisedec,§
asta ong tanopa."
7 Asing si Jesus tarin pa ong tanek, nan-
gadi tanandia ig nagini-yak ta mapoirsa
ang pagpakiloy ong Dios ang ya lamay ma-
paglibri ong nandia ong kamatayen. Ig
tenged si Jesus nagpalepe ig nagimong
masinomanen, pinama-yan tang Dios tang
mga pangadi na. 8 Piro maski Ana tanan-
dia mismo tang Dios, nata-wanan na tang
matod ang maliag yaning tang pagtoman
tenged ong mga kaliwagan ang napasaran
na. 9 Asing mata-liban ni Jesus tang tanan
ang dapat mapasaran na,* nagimo tanan-
diang Maniglibri tang tanan ang pamag-
toman ong nandia, agod asta ong tanopa
libri ra tanira ong silot ang para ong mga
kasalanan nira. 10 Ig tanandia kaman tang
bindoat tang Dios ang kalawigan ang padi,
pario tang pagkapadi ni Melquisedec.

Pandam natetenged ong pagtaliod ong ni Jesus

11 Yadi pa rin tang masayodo ong nin-
dio natetenged ong mga bagay ang na,
piro mabedlay ang ipaintindio ong nin-
dio tenged indi agpa-tekan mi tang to-
toldoko. 12 Dapat din manigtoldok amo
ra tenged naboay amo rang pamagto ong
Gino. Piro asta mandian kaministiran
amo pang toldokan tang primirong mga
aradalan ang nagalin ong Dios. Ang dapat
din ong nindio ang mga matetegat dang pa-
mangan, piro asta mandian gatas pa enged
tang kaministiran mi. 13 Ang kalimbawan mi
mga mamola pang gege-ley! Tenged ang
taw ang gaboi ong gatas lamang, pario ka
ong molang ge-ley, ang anda pay kalibotan
na natetenged ong mo-ya ig malain. 14 Piro
ang gapamangan da tang mga matetegat
ang pamangan, yay ang gaintindi tang mga
adadalem ang mga toldok, tenged sanay da
ong mo-yang pagirisipen ig gatako ra tang
onopay malain obin mo-ya.

6

1 Animan, indi ra adalan ta pa tang prim-
irong mga nādalan ta natetenged ong ni
Cristo, kondi magpadayon ita ra ang mag-
adal tang mga adadalem ang mga toldok,
agod magimong mas mandalem pa tang
yaten ang pagto. Indi ra balik-balikan ta
tang primirong sinoldok ong yaten pario
ong mga toldok ang natetenged ong pag-
togat ig pagbo-wan tang mga boat ang an-
day kointa na agod magto ita lamang ong
Dios; 2 ang mga toldok natetenged ong mga
pagboniag, ig ang mga toldok natetenged
ong pagbondo tang kalima ong kolo;* asta
ang toldok natetenged ong pagaboing mo-
man tang mga patay ig ang pagosgar tang
Dios ong kada taw ang onopay magimong
balet nang anday kataposan. 3 Animan, ang
boaten ta mga pagnan tang Dios, magpa-
dayon itang magadal tang mas adalem ang
mga toldok.

‡ 5:5 5:5 Salmo 2:7 § 5:6 5:6 Salmo 110:4. Si Melquisedec ang na, tatang adi ig padi asing tokaw pa ong timpo ni Abraham. Pario na ka, si Jesus nagimong adi ig kalawigan ang padi ta ang anday kataposan, tenged boi tanandia asta ong tanopa. * 5:9 5:9 "Asing mata-liban ni Jesus tang tanan ang dapat mapasaran na." Poidi kang maliag yaning: Ig tenged bogos ang sinoman ni Jesus tang Dios * 6:2 6:2 Asing timpong asi, ang mga pangolokolo ong pamagto, pamagbondo tang kalima nira ong tatang taw mintras pamangadi tanira para ong taw ang asi. Agboaten nira na, alimbawa, mga may agtoldan ta alawig ang katengdanan para magsirbi ong mga taw (Bindoatan 6:6), obin mga may agpepekel nira para magpanaw ig magtoldok tang Mo-yang Balita ong domang mga logar (Bindoatan 13:3). Agboaten ka na ong oras tang pagtorol tang Ispirito Santo (Bindoatan 8:17-18), obin mga may taw ang pagmasit (Bindoatan 28:8; Marcos 16:18; Santiago 5:14).

4 Tenged monopa pa maekelan ang mag-
togat ig mapabalik sing oman ong Dios
tang mga taw ang namansitaliod da? Indi
enged poidi! Tenged dati nayagan da tang
kinaisipan nira ig narisibi nira tang kaloy
ang agto-dol tang Dios, asta nabilang da
ka ong mga nangarisibi tang Ispirito Santo.
5 Napasaran ka nira tang kao-yan tang bitala
tang Dios ig naba-yagan nira tang gaem
tang Dios ang bogos ang ipaita na ong
timpong parakaboton. 6 Mandian, mga
taliodan pa nira matapos ang mapasaran
nira tang tanan ang narin, indi ra poiding
magtogat ig magbalik sing oman ong Dios,
tenged midio aglalansang si nirang oman
ong kros tang Ana tang Dios ig agpaeyaken
ong talongan tang tanan ang mga taw.

7 Itang mga taw, ang kalimbawan ta pario
ong tanek ang agkomaen. Ang tanek ang
pagosto ong koran, mga dorong pa-bat ang
mapakinabangan tang manigkoma, ang
tanek ang asi bindisionan tang Dios. 8 Piro
mga ang pamansitolpot don poros kalarang
ig mga ibabawen lamang, ang tanek ang asi
anda ray kointa na. Narin sompaen tang
Dios ig ong ori sirokon lamang.

9 Piro agmalenong mga logod, maski
maning ta na tang agganingo, gasigorō
ang yamo mas mo-ya tang mabetangan
mi, sigon ong kalibrian ang narisibi mi.
10 Ang Dios mato-lid. Indi maimong li-
patan na tang mga boat ming mo-ya ig ang
paggegma ang pinaita mi ong nandia ig asta
mandian agpaita mi pa ong pagtabang mi
ong mga aroman ming sinakepan tang Dios.
11 Ang galiliagano rin, kada tata ong nindio
prosigiran ming ipadayon tang pagto mi
mintras gaboi amo pa, agod sigoradong
marisibi mi tang kao-yan ang aggelaten mi.
12 Animan indi amo magpabaya-baya, kondi
patoladan mi tang mga taw ang pamagtalig
ong Dios ig pamagelat ong mo-yang nem,
ig ong maning don gangarisibi tang mga
pinangako na.

Mataligan ang matod tang pangako tang Dios

13 Isipen ta si Abraham: Asing nangako
tang Dios ong ni Abraham asing tokaw,
nanompa pa tanandia ong sadiling aran
na, tenged anday mas alawig ong nandia.
14 Maning ta na tang pangako tang Dios
ong ni Abraham: "Aloyana yen ig paya-
dieno tang mga inampo mo."† 15 Mandian,
si Abraham bogos ong nem nang nagelat
tang pinangako tang Dios, ig ong ori nar-
isibi na kaman.‡ 16 Ang taw, mga galiag
ang magpaita ang matod tang bitala na,
panompa ong tatang mas alawig ong nan-
dia, ig ong pagpanompa na gatapos ang lagi
tang mga arampangen. 17 Maning ka ta si
tang Dios, pinamatodan na tang pangako
na ong tatang sompa para ipaita na ong
mga taw ang pinangakoan na ang indi en-
ged magoman tang plano na. 18 Ig ang Dios
indi enged pagbo-li, animan ang doroang
bagay ang na, ang pangako may ang sompa
na, indi enged magoman. Animan itang
liminenget da ong nandia, may kasigoroan
ta ra mintras pamagelat ita ong mga pinan-
gako na ong yaten. 19 Ang kasigoroan tang
narin yay ang mapoirsa ig mabaked ang
pondo tang yaten ang kaboi. Ig na sa-sad
don ong dobali tang sagradong kortinang
pagelang, don mismo ong kasagradoan ang
logar ong langit.§ 20 Tenged si Jesus na-kaw
dang napaning don agod tomalonga ong
Dios para ong yaten, komo tanandia tang
nagimong kalawigan ang padi ta ang pario
ni Melquisedec, asta ong tanopa.

7

Ang pading si Melquisedec

1 Si Melquisedec ang na, adi tang sio-
dad tang Salem asing timpo ni Abraham ig
padi ang pagsirbi ong Kalawig-lawigan ang
Dios.* Mandian, may kaldaw ang nagiggira
da Abraham ig pinirdi nira tang mga ading
kabatok nira. Asing golik da tanira, binagat

† 6:14 6:14 Genesis 22:16-17 ‡ 6:15 6:15 Si Abraham nagelat ong teled tang 25 ang takon ba-lo pinangana tang ana nang si Isaac. Asing oras ang asi, mepet da si Abraham, ang idad na 100 ang takon da. Mabasa ta narin ong Genesis 21:1-5.
§ 6:19 6:19 Asing tokaw, ang "kasagradoan ang logar" ong Timplo aglingeban ta mabael ang kortina ig ang mga taw indi poiding tenled don. Ang kalawigan ang padi lamang tang poiding tenled don ong prisinsia tang Dios. Piro mandian gasigoro ita ra ang ma-led ita ong prisinsia tang Dios, komo ong kamatayen ni Jesus nakomit da tang mga kasalanan ta ang yay ang nagsagang ong yaten ong Dios. Telekan ong Lucas 23:44-46. * 7:1 7:1 Ang istoriang natetenged ong da Abraham may ni Melquisedec, mabasa ta ong Genesis 14:17-20.

tanira ni Melquisedec ig minaning ong ni
Abraham, “Aloyana tang Dios.” 2 Oman
sindol ni Abraham ong ni Melquisedec tang
yapolok ang parti tang tanan ang nakalaw
na ong gira. Mandian, ang maliag yaning
tang aran ang Melquisedec, “Mato-lid ang
Adi.” Ig tenged tanandia adi tang Salem,
aggoyan kang “Adi ang pagtorol ta Kao-
yan” tenged “kao-yan” tang maliag yaning
tang Salem. 3 Anday nasambit ong Kasola-
tan mga sinopa tang tatay ni Melquisedec
obin nanay na, obin sinopa tang mga
kamepet-mepetan na. Indi ka nasolat tang
natetenged ong pagpangana ong nandia
obin ong kamatayen na. Animan tanan-
dia midio litrato tang Ana tang Dios, ang
pagpadayon bilang tatang padi ang anday
kataposan.

4 Isipen ta mga monopag kalawig tang
Melquisedec ang na! Tenged si Abraham
mismo, ang tatay tang yaten ang banoa,
nagtorol ong nandia tang yapolok ang parti
tang nakalaw na ong gira. 5 Mandian, sigon
ong Katobolan, ang mga pading pinilik
ong mga inampo ni Levi, dapat oldan tang
yapolok ang parti tang gitan tang mga kasi-
manoa nirang mga Israelita, maski tanira
parariong mga inampo ni Abraham. 6 Piro
si Melquisedec, maski belag ta inampo ni
Levi, sindolan pa ni Abraham tang yapolok
ang parti tang mga gamit na. Ig tanan-
dia pa tang nagtorol ta bindision ong ni
Abraham maski si Abraham ya pay ang
mismong pinangakoan tang Dios. 7 Ig gata-
wanan ta, ang pagbindision mas alawig ong
agbindisionan. 8 Gata-wanan ta ka, ang
mga pading Levita, ang pamagrisibi tang
yapolok ang parti, mga taw ka lamang ang
may kamatayen nira. Piro si Melquisedec
midio boi pa tenged ang na-tang ong Ka-
solatan anday doma, kondi tanandia boi.
9 Ig maning ita ang maski si Levi, ang yay
ang pinagalinan tang mga pading asing
pamagrisibi tang yapolok, midio aroman
ka tanandia ni Abraham ong pagtorol na
tang yapolok ang parti ong ni Melquisedec.
10 Tenged maski indi pa gataw si Levi as-
ing bagaten ni Melquisedec si Abraham,
maning ita ang midio don dang lagi tanan-
dia ong sinangoni tang kamepet-mepetan
nang si Abraham.

11 Isipen ta pa: Asing pagtorol tang Dios
tang Katobolan ong mga Israelita, si Aaron
may ang domang mga inampo ni Levi†
tang pinilik nang magimong mga padi para
magbolontad ig magsagda sigon ong Kato-
bolan. Mandian, mga ang boroaten tang
mga pading Levita may gaem na rin ang
makomit tang mga kasalanan tang mga
taw, anda ra rin ay kaministiran ang may
domang klasi ta padi ang tenlet ong nira,
ang pario ong ni Melquisedec ig belag da ta
pario ong da Aaron. 12 Piro mga ang klasi
ta padi kaministiran ang pa-letan, maliag
yaning asta ang Katobolan ang aggosoyon
nira kaministiran kang teltan. 13-14 Gata-
wanan ta ang napa-letan ka kaman tang
mga pading Levita tenged ang Gino ta, ang
yay ang ba-long pading agganingen tarin,
belag ta inampo ni Levi, kondi gata-wanan
tang tanan ang tanandia inampo ni Juda. Ig
ong tribo ni Juda andang pisan ay nagsirb-
ing padi asing tokaw, ig anda kay inaning ni
Moises natetenged ong tribong narin asing
sinayod na tang natetenged ong mga padi.

Si Jesus tang ba-long pading pario ni Melquisedec

15 Animan mayag da ang napa-letan
da tang dating mga padi asta ang mga
toromanen ang aggosoyon nira, tenged
may ba-lo rang padi mandian ang pario
ong ni Melquisedec. 16 Nagimong padi
tanandia belag ta sigon ong riglamintong
natetenged ong pagpilik ong mga padi
kompormi ong pinagalinan nira. Tanandia
nagimong padi tenged ong gaem tang kaboi
nang anday kataposan. 17 Tenged narin
tang na-tang ong Kasolatan natetenged
ong nandia: “Yawa, padia ang pario ni
Melquisedec, asta ong tanopa.”‡ 18 Animan
ang dating mga toromanen tang Katobolan
napa-letan da kaman tenged sia malobay ig
anday gaem na 19 ang magkomit tang mga
kasalanan tang mga taw agod malenget
tanira ong Dios. Animan nagboat tang Dios

† 7:11 7:11 Si Levi tata ong tampolok may doroang ana ni Jacob (telekan ong Genesis 35:23). Ang mga inampo ni Levi aggoyan ta mga “Levita” ig namagsirbi bilang mga padi tang mga Israelita, ang ya kay ang mga Hebreo. Si Aaron inampo ka ni Levi ig aroman ni Moises asing don tanira ong logar ang anday gistar ang taw. Telekan ong Bilang 3:5-10. ‡ 7:17 7:17 Telekan ong Hebreo 5:6, don ong ge-ley ang sinolat ong babakan.

ta mas masinlong midios agod makomit
tang kasalanan ig tarin may kasigoroan
tang malenget ita ong nandia.
20 Ang ba-long midios ang na mas may
gaem na ong dati tenged ang Dios indi
nangako obin nanompa asing tokaw as-
ing boaten nang padi tang mga inampo ni
Levi. 21 Piro asing boaten nang padi si Jesus,
nanompa tanandia pario tang na-tang ong
Kasolatan ang ganing,
"Yo, ang Ginong Dios, nanompao ang yawa
padia asta ong tanopa,
ig indi enged magoman tang isipo!"§
22 Animan tenged si Jesus tang anday kata-
posan ang padi ta, tanandia tang pagtorol
ta kasigoroan ong yaten natetenged ong
mas masinlong inigoan ang bindoat da tang
Dios mandian para ong mga taw.
23 Tenged mga isipen ta, ang mga pad-
ing inampo ni Levi yadi, tenged mga taw
lamang ang gangapatay ig kaministiran
ang pirming teltan agod mapagpadayon
tang boroaten nira bilang mga padi. 24 Piro
si Jesus boi asta ong tanopa animan dayon
tang pagkapadi na ig indi enged ma-letan ta
maski sinopa. 25 Ig tenged ka kaman tarin,
tanandia bogos ang mapaglibri ong tanan
ang taw ang agpalenget ong Dios tenged
ong pagto nira ong nandia. Tenged tanan-
dia boi asta ong tanopa agod tomalonga
ong Dios para ong yaten.
26 Animan si Jesus enged tang kalawigan
ang padi ang kaministiran ta. Tanandia
sagrado, anda enged ay kasalanan na ig
anday sarawayen ong nandia. Ang ogali
na parti enged ong yaten ang mga map-
inagtalaken, ig mandian sindolan da tanan-
dia tang kalawigan ang katengdanan don
mismo ong langit. 27 Belag tanandia ta
pario tang domang mga kalawigan ang padi
asing tokaw ang kaministiran magbolontad
kaldaw-kaldaw, primiro para ong sadiling
kasalanan nira, oman para ong kasalanan
tang mga taw. Si Jesus naminta lamang
nagbolontad tang kaboi na para ong tanan
ang taw. Ang bindoat nang narin may gaem
na enged ang makomit tang mga kasalanan
ig anday kaministiran ang omanen na pa.
28 Sigon ong Katobolan ni Moises, ang mga
agpiliken ang magimong kalawigan ang
padi mga taw lamang ang pamagkatalak.
Piro sigon ong pangako tang Dios ang sin-
dol na ang diminaton ong Katobolan, ang
nandiang Ana mismo ya ray ang bindoat
nang kalawigan ang padi ta mandian. Ig
andang pisan ay kakorangan ong nandia
asta ong tanopa.

8

Si Jesus tang yaten ang kalawigan ang padi don ong langit

1 Animan na yay ang maliag yaning tang
agganingo ong nindio: May kalawigan
ang padi ta mandian ang makagagaem
ong tanan. Kakarong tanandia gampir
ong to tang Makagagaem ang Dios don
mismo ong langit ig paggaem ang aroman
na. 2 Don tanandia pagsirbi ong Sagradong
Logar, ang yay ang matod ang palagsimban
ang indi pina-deng ta taw kondi ang Dios
mismo.
3 Boroaten tang kada kalawigan ang padi
tang mga Hebreo* tang magbolontad ong
Dios ta mga ayep ang igsaragda ig doma
pang mga bolontad. Animan ya ka, ang
yaten ang kalawigan ang padi ong lan-
git kaministiran kang may ibolontad na
ong Dios. 4 Ong matod, mga tanandia
tarin pa ong tanek, indi tanandia poid-
ing magimong padi, tenged may mga padi
rang laging pamagbolontad sigon ong Ka-
tobolan ni Moises. 5 Piro ang boroaten
nira magang kanino obin litrato lamang
tang mga boroaten don ong langit. Gata-
wanan ta narin tenged asing magpa-deng
da da Moises tang torda ang palagsimban
nira, maelet ang sinoyon tang Dios ong
nandia ang ganing: "Ong pagpa-deng mo,
kaministiran ang patoladan mo enged tang
pinaitao ong nio don ong bokid."† 6 Piro
ang mga boroaten ang inintriga tang Dios
ong ni Jesus bilang kalawigan ang padi, mas
may gaem na kaysa ong sindol na ong dat-
ing mga padi. Tenged si Jesus tang nagpak-
abot tang ba-long inigoan ang bindoat tang
Dios para ong yaten. Ig ang inigoan ang
narin mas may gaem na ong dati tenged
narin agbabasi ong mga mas mo-yang mga
bagay ang pinangako.

§ 7:21 7:21 Salmo 110:4 * 8:3 8:3 Ang mga Hebreo ya kay ang mga Judio. † 8:5 8:5 Exodo 25:40

[7] Mandian, mga anda rin ay korang na
tang primirong inigoan, anda ka rin ay
kaministiran ang pa-letan ta ba-lo. [8] Piro
inita tang Dios tang kakorangan tang banoa
na ong pagtoman nira tang pinaginigoan
ang asi, animan ganing tanandia,
"Komabot tang kaldaw ang yo magboato
ta ba-long pagigoan ong yen ang
banoa,
ang yay ang mga inampo ni Israel ig ang
mga inampo ni Juda.
[9] Ang boateno belag da ta pario tang prim-
irong inigoan ang bindoato ong
mga kamepet-mepetan nira
asing linibrio tanira ig inatedo ang nagalin
ong banoang Ehipto.
Tenged indi tanira namagtoman ong mga
katobolan ang sindolo ong nira,
sigon ong pinaginigoan amen.
Animan pinabayano ra lamang tanira.
[10] Piro mandian na yay ang ba-long
pagigoan ang boateno para ong mga
inampo ni Israel
ong mga kaldaw ang parakaboton:
Ipa-ledo ong kinaisipan nira tang mga to-
bolo
ig iloako narin ong mga popotokon nira.
Yo tang magimong Dios nira,
ig tanira magimong yen ang banoa.
[11] Mga komabot tang kaldaw ang asi, anda
ray kaministiran ang magtoldok
tang maski sinopa ong mga kasi-
manoa na, obin ong mga logod na,
ang dapat mailala nira tang Dios.
Tenged ong mga oras ang asi, mangailala
tanirang tanan ong yen,
maski manggaden, maski pobri man.
[12] Tenged patawadeno tanira ong mga
kasalanan nira
ig lipatano ra tang mga boat nirang anday
sasayod."‡
[13] Animan ong pagbitala tang Dios
natetenged ong ba-long inigoan, pinaita
nang anda ray kointa na tang na-kaw. Ig
ong matod, ang maski onopay anda ray
kointa na tenged galagi ra, sia madali rang
malipat.

9

Ang pagsirimbaen tarin ong tanek asta don ong langit

[1] Mandian, ang primirong inigoan* ang bindoat tang Dios ong mga Israelita, may katabid nang mga toromanen ang natetenged ong tamang pagsirimbaen. May atan kang palagsimban ang pinadeng nira tarin ong kalibotan.† [2] Ang palagsimban ang asi tatang dorog kabael ang torda, ig doroa tang koarto na. Ang primirong koartong agteledan aggoyan ta Sagradong Logar. Don agbe-tang tang pa-kal, ang lamisan, ig ang tinapay ang agbobolontad ong Dios. [3] Ang Sagradong Logar ang narin aglingeban ta kortina. Ig may don ka ang tata pang kortina ang pagelang tang Sagradong Logar may ang yadoang koarto ang yay ang Kasagradoan ang Logar. [4] Tarin ong Kasagradoan ang Logar agbe-tang tang altar ang palagsirokan tang insinso ig ang kaban ang bintangan tang Sagradong Inigoan. Ang kaban may ang altar pariong bongot ta bolawan. Tarin ka ong kaban ang na aglologod tang banga ang bolawan ang agbe-tangan tang pamangan ang aggoyan ta "manna." Ig don ka tang baston ni Aaron ang nandaon,‡ asta ang mga belak ang bato ang sinolatan tang mga Katobolan tang Dios.§ [5] Ong ta-paw tang kaban ang asi, may mga bindoat ang taw-taw ang magang anghil, ang aggoyan ta kirobin, ang yay pagpaita tang prisinsia tang Dios. Gasirongan tang mga kalipapa nira tang ta-paw tang kaban ang don agwisik-wisikan ta dogo agod patawaden tang Dios tang mga kasalanan tang mga taw. Piro maski indi ra

‡ 8:12 8:8-12 Jeremias 31:31-34 * 9:1 9:1 Bindoat tang Dios tang primirong inigoan na ong mga Israelita asing sindol na ong ni Moises tang Katobolan na (Deuteronomio 10:1-11; 11:8-15, 22-32). Sigon ong pinaginigoan nirang asi, ang mga taw kaministiran ang magtoman tang Katobolan, ig ang Dios tomabang ong nira ig magtorol ong nira tang sadiling banoa nira ang yay ang Canaan. Telekan ong Bokabolario ong "Lomang Inigoan." † 9:1 9:1 Ang mga toyon ang natetenged ong pagkabetang tang palagsimban tang mga Israelita, mabasa ta ong Exodo kapitolo 25, 26 may ang 30, ig ong Levitico 24:1-9. ‡ 9:4 9:4 Mabasa ta tang natetenged ong baston ni Aaron ong Bilang 17:1-13. § 9:4 9:4 Ang agganingen tarin ang "belak ang bato" yay ang mga mala-bang ang mga bato ang midio lapida ang sinolatan tang Katobolan tang Dios ig ingkelan ni Moises ong mga taw. Mabasa ta narin ong Deuteronomio 10:1-5.

ipaintindi amen tang tanan ang mga bagay
ang narin mandian.
6 Animan, maning don tang pagkabetang
tang logar ang agpagsimban tang mga Is-
raelita asing tokaw. Ang mga padi, te-
led ong primirong koarto kaldaw-kaldaw
agod boaten nira tang mga katengdanan
nira. 7 Piro don ong yadoang koarto, ang
kalawigan ang padi ya lamang ay ma-led,
ig sia minta lamang boaten na ong teled ta
magpatakon. Ong pagteled na don, pagekel
ang enged tanandia ta dogo ta ayep ang
ibolontad na ong Dios, para ong mga talak
na ig para ka ong mga talak ang naboat tang
mga taw ang indi gaisip nira ang talak pala
tang bindoat nira.* 8 Ong tanan ang asia,
mayag ang agpaita tang Ispirito Santo nga
mintras aggosoyon pa tang mga toromanen
ang sigon ong primirong pinaginigoan, ang
mga taw indi ma-led don ong sagradong
logar tang prisinsia tang Dios. 9 Ang mga
bagay ang na, magang kanino lamang tang
mas masisinlong mga bagay ang agpaita
ong mga timpong na. Tenged ong matod,
ang tanan ang mga ayep ang agsasagda
asing tokaw, asta ang domang mga bolon-
tad tang mga pamagsimba ong Dios, indi
enged mapaglimpio tang mga kinaisipan ig
popotokon nira. 10 Tenged ang kaogalian
nirang asi para lamang magimong limpio
tang sinangoni nira ig tenged lamang ong
mga riglamintong natetenged ong paman-
gan ang poiding panganen nira asta irine-
men ig ang tamang pagrilimpion. Ang mga
riglamintong asi kaministiran ang osoyon
tegka lamang ong oras ang pa-letan tang
Dios ta ba-long pagigoan.

11 Piro si Cristo, ang yay ang kalawigan
ang padi ta, kiminabot da ang pagekel tang
mga masisinlong mga bagay ang pinangako
tang Dios, sigon ong ba-long inigoan† ang
bindoat na mandian para ong mga taw.
Bilang kalawigan ang padi ta, pagsirbi si
Cristo don ong sagradong palagsimban ang
anday kapario na, indi bindoat ta taw ig
anda tarin ong kalibotan ang na. 12 Si Cristo
naminta lamang enged siminled don ong
Kasagradoan ang Logar ig anday kamini-
stiran ang omanen na pa. Tenged belag
ta dogo ta mga kambing obin mga bakang
sodo tang ingkelan nang bolontad, kondi
ang sadiling dogo na mismo. Ong maning
don, ginawad ita nandia ong mga kasalanan
ta agod malibri ita asta ong tanopa. 13 Mga
isipen ta, ang dogo ta kambing ig mga
bakang sodo, asta ang kabo tang bakang
tirnida ang agsirokon ong altar, agwiwisik-
wisik ong mga taw ang agpabetang ang
maboling. Ong maning don, pagimong
limpio si tang sinangoni nira sigon ong
Katobolan.‡ 14 Mandian, mga ang dogo
ta ayep mapaglimpio kaman, mas labi ra
enged tang dogo ni Cristo! Tenged ong ta-
bang tang Ispirito ang anday kataposan na,
binolontad ni Cristo tang kaboi na bilang
sagda ang andang pisan ay kakorangan na
ong pama-dek tang Dios. Ig ang dogo nang
nailat ya ray ang paglimpio tang yaten ang
popotokon ig kinaisipan, agod bo-wanan ta
tang mga boat tang anday koinita na para
mapagsirbi ita ra ong Dios ang boi.§

15 Animan si Cristo tang nagpakabot
ig nagpabaked tang ba-long inigoan ang
bindoat tang Dios para ong mga taw. Komo
ong kamatayen na, ginawad na tanira ong
mga kasalanan ang bindoat nira asing
gasakepan pa tanira tang dating inigoan. Ig
mandian ang tanan ang pinilik tang Dios
marisibi ra tang anday kataposan ang kaloy
ang pinangako na.

16 Pario mga may tistaminto ang
natetenged ong pagpatobli. Kaministiran

* 9:7 9:7 Mabasa ta tang natetenged ong boroaten tang kalawigan ang padi ong Levitico 16:1-34. † 9:11 9:11 Asing kiminabot si Jesus, pina-letan tang Dios tang dating inigoan tang ba-lo. Ig na para ong tanan ang mamagto ong Ana na. Sigon ong ba-long inigoan, agto-dol tang Dios ong mga pamagto tang dorog kasinlong mga pangako na pario tang kaloy ig kao-yan na, ang kalibrian ig ang ba-long kaboi, asta ang Ispirito Santo ang mistar mismo ong mga popotokon ta. Telekan ka ong Bokabolario, ong "Ba-long Inigoan." ‡ 9:13 9:13 Sigon ong Katobolan ni Moises, mga kambing ig bakang sodo tang agsasagda takon-takon para malimpio tang mga taw ong mga kasalanan nira. Ang bakang tirnida aggamiten ka ong pagpalimpio. Sigon ong Katobolan, ang maski sinopay magtandeg ong patay, ang pabetang ong nandia nagimo rang maboling. Kaministiran wisikan tanandia ta wing agsamporan ta kabo tang bakang agsirokon ong altar agod magimo sing limpio, ba-lo ma-pen ong pagsimba nira ong Dios. § 9:14 9:14 "Dios ang boi" tang goy tang mga Israelita ong Dios ang Makakagaem, tenged tanandia matod ang boi, ig belag ta pario ong mga dios-diosan tang domang mga nasion, ang boat-boat lamang ta taw.

ang mapamatodan kang lagi mga ang
nagboat ta asi patay da. 17 Tenged narin
indi pa magamit mintras gaboi pa tang
may nandia. Ang ka-telan ang maning don
mapakinabangan lamang mga tanandia
patay da.* 18 Ong maning ka ta si, maski
ang primirong inigoan ang bindoat tang
Dios para ong mga Israelita, anda kay gaem
na mintras anda pay gapatorok ang dogo ta
ayep.† 19 Animan maning ta na tang bindoat
ni Moises asing timpong asi: Pinaintindi
na ong mga taw tang kada toromanen
ong Katobolan, oman dayon ang kinomit
na tang dogo tang bakang sodo may mga
kambing ang pinatay ig sinamporan na
ta wi. Nangomit ka tanandia ta bolbol ta
karnirong kinoloran ta masinggi ig sina-
ket na ong tanga ta ayong isopo para
pangwisik. Na sine-me na ong dogong
asi ig dayon ang winisik-wisikan na tang
sinolatan tang Katobolan ig ang tanan ang
mga taw. 20 Oman ganing si Moises ong mga
taw, "Ang dogong na yay ang pagpabaked
tang pinaginigoan ang bindoat da mandian
tang Dios ong nindio para tomanen mi."‡
21 Asta ang tordang palagsimban nira ig ang
tanan ang gamit ang aggamiten nira ong
pagsimba, winisik-wisikan ka ni Moises
ta dogo. 22 Tenged sigon ong Katobolan,
alos ang tanan ang mga bagay aglimpion
ong dogo para magimong limpio ong
pama-dek tang Dios. Ya ka mga anday
dogong tomorok, ang kasalanan indi enged
mapatawad.

Napatawad da tang kasalanan tenged ong kamatayen ni Cristo

23 Ang mga bagay ong palagsimban ang
asi, magang litratong patolad-tolad lamang
tang mga bagay don ong langit. Mandian,
mga ang mga bagay ong tanek kaministi-
ran ang limpion ong dogo tang ayep ang
agbobolontad, mas labi ra enged ang mga
bagay don ong langit pangaministiran ta
mas masinlong klasi ta bolontad. 24 Tenged
si Cristo indi siminled ong tatang palagsim-
ban ang bindoat ta taw ig magang litrato
lamang tang don ong langit, kondi siminled
tanandia ong langit mismo. Ig mandian
don tanandia ang tatalonga ong Dios para
ong yaten.
25 Ang kalawigan ang padi ong tanek te-
led ong Kasagradoan ang Koarto takon-
takon ig pagekel ta dogo ta ayep para
ibolontad. Piro si Cristo naminta lamang
nagbolontad tang sadili na ig indi ra mao-
man. 26 Mga belag ta maning atan, kamin-
istiran pa rin ang paolit-olit ang map-
atay tanandia, mimpisa pa asing bindoat
tang kalibotan. Piro ong matod, naminta
lamang enged tanandia napaning tarin ong
kalibotan, mandian ang oring mga timpo,
para komiten na tang kasalanan ong pag-
bolontad na tang sadili na. 27 Ang taw
minta enged lamang mapatay ig pagatapos
osgaran da tang Dios. 28 Maning ka don si
Cristo, naminta enged lamang nagbolontad
tang sadili na bilang sagda ong Dios para
komiten tang mga kasalanan tang mga taw.
Ig tanandia magbalik ang oman tarin, belag
da tang magbolontad ang moman para ong
kasalanan, kondi bogos ang ilibri na tang
mga pamagelat ong nandia.

10

1 Ang Katobolan ni Moises magang
kanino lamang ig belag ta matod ang enged
ang litrato tang mga masisinlong bagay
ang komabot. Animan ang pagbolontad
ta mga ayep sigon ong Katobolan, indi
enged mapagkomit tang mga kasalanan
tang mga taw ang agpalenget ong Dios,
maski takon-takon tanira pamagbolontad.
2 Mga nakomit da rin tang mga kasalanan
nira tenged ong mga bolontad ang maning
don, anda ra rin ay deremdemen pa
tenged ong mga talak nira, ig anda
ray kaministiran ang magbolontad pa.
3 Piro ang pagbolontad nirang asi mismo
pagpademdem lamang ong nira takon-
takon tang mga talak ang gaboat nira.

* 9:17 9:16-17 Ang mga birsikolong na, poiding kang ila-ted ang maning ta na: Pario mga namaginigoan tang doroang taw. Kaministiran ang may ayep ang patayen agod mapabaked tang inigoan nirang asi ong dogo na. Tenged mintras gaboi pa tang ipabaked ong inigoan nira, anda pay gaem na tang inigoan ang asi. Kaministiran ang tomanen lamang nira mga may pinatay da. † 9:18 9:18 Ang kaogalian tang mga Israelita, mga may inigoan ta doroang taw, agpabakeden nira si ong pagpatorok ta dogo ta ayep. Ong maning don, pagpaita tanira ang tomanen enged nira tang pinaginigoan nirang asi. Pario ka ta si, pinabaked tang Dios tang primirong inigoan na ong pagpatorok ta dogo ta ayep. ‡ 9:20 9:20 Exodo 24:4-8

4 Tenged ong matod, ang dogo tang mga
bakang sodo may ang mga kambing ang
agbobolontad indi enged mapagkomit tang
mga kasalanan.
5 Yay sia animan asing pagpaning ni
Cristo tarin ong kalibotan ganing tanandia
ong Dios,
"Indi naliagan mo tang mga ayep ang ag-
bobolontad ong nio,
Animan sindolano nio ta sinangoni para
isagda.
6 India nalipay ong mga ayep ang agsirokon
ong altar
ig ang domang mga bolontad ang para ong
kasalanan.
7 Animan ganingo ong nio,
'Nanio ang magtoman da tang kaliagan mo,
O Dios,
sigon ong na-tang ong Kasolatan
natetenged ong yen.' "*
8 Primiro minaning si Cristo, "India naliag
obin nalipay ong mga bolontad ig mga
ayep ang agsasagda, mga bolontad ang
agsirokon ig domang mga bolontad ang
para ong kasalanan." Maning ta si tang
inaning na, maski matod ang tanan ang asia
agbobolontad sigon ong Katobolan. 9 Oman
minaning tanandia, "Nanio ang magtoman
tang kaliagan mo." Maliag yaning, kinomit
tang Dios tang dating klasi ta bolontad ig
pina-letan na tang bolontad ni Cristo. 10 Ig
tenged sinoman kaman ni Jesu-Cristo tang
kaliagan tang Dios, nalimpio ita nandia ong
mga talak ta† ong pagbolontad na tang
sadili na. Na minta lamang bindoat na, ig
anday kaministiran ang omanen na pa.
11 Ang mga padi tang mga Hebreo‡ pam-
agsirbi kaldaw-kaldaw, ig sigi lamang tang
pagbolontad nira. Piro parario lamang
tang mga agbobolontad nirang asi, ig
anday gaem nirang magkomit tang mga
kasalanan. 12 Piro si Cristo naminta lamang
enged nagbolontad tang sadili na para ong
mga kasalanan, ig indi ra maoman. Ani-
man dayon da tanandiang kiminarong don
ong to tang Dios ang Tatay. 13 Ig mandian
pagelat tanandia don asta ong oras ang
pasokon tang Dios ong nandia tang tanan
ang mga kasoay na. 14 Ong minta lamang
pagbolontad ang asi ni Cristo, itang tanan
ang linimpio na, bindoat na rang sagradong
mga sinakepan na asta ong tanopa.§
15 Ang Ispirito Santo mismo pagpamatod
ka ong yaten natetenged ong mga bagay
ang narin. Pario tang pinabitala tang Dios
ong nandia ang ganing,
16 "Na tang ba-long pagigoan ang boateno
para ong banoao ong mga kaldaw
ang parakaboton:
Ipa-ledo ong mga kinaisipan nira tang mga
tobolo,
ig iloako narin ong mga popotokon nira."
17 Pagatapos minaning pa, "Indi ra
demdemeno tang mga kasalanan nira asta
ang mga boat nirang anday sasayod."*
18 Animan tenged pinatawad da tang mga
kasalanan ta, anda ray kaministiran pang
magbolontad para ong kasalanan.

Poidi ita rang lemenget ong Dios

19 Animan mandian, mga logod, libri ita
rang tenled ong Kasagradoan ang Logar,
don ong dobali tang kortinang pagelang.
Komo ong kamatayen ni Jesus, 20 inabrian
na ong yaten tang ba-long dalan ang may
gaem nang magekel ong yaten diritso don.
Tenged ang kalimbawan tang kortinang asi
anday doma kondi ang sinangoni ni Jesus
mismo.† 21 Kalawig-lawigan tang yaten ang
pading na ang pangolokolo ong pamalay-
balay tang Dios!‡ 22 Animan lemenget
ita ong Dios ang de-dek ong popotokon
ta ig maelet tang pagtalig ta ong nan-
dia. Palenget ita ang limpio tang konsinsia
ta, tenged ang mga popotokon ta midio
nawisik-wisikan da tang dogo ni Jesus ig

* 10:7 10:5-7 Salmo 40:6-8 † 10:10 10:10 "nalimpio ita nandia ong mga talak ta." Poidi kang maliag yaning: bindoat ita nandiang sagradong mga sinakepan na ‡ 10:11 10:11 Ang mga Hebreo, ya kay ang mga Judio. § 10:14 10:14 "bindoat na rang sagradong mga sinakepan na." Poidi kang maliag yaning: bindoat na rang mga taw ang anda rang pisan ay kakorangan ong yaten. * 10:17 10:16-17 Jeremias 31:33-34 † 10:20 10:20 Asing pagapatay ni Jesus, ya kay ang pagaba-bak ong ka-ngan tang kortinang dorog kabael ang aglilingeb ong sagradong logar ong Timplo. Na pagpaita ang poidi ita rang lemenget ong Dios, komo ong kamatayen ni Jesus nakomit da tang mga kasalanan ta, ang yay ang nagsagang ong yaten ong Dios. Telekan ong Lucas 23:44-46, ig ong Marcos 15:37-38. ‡ 10:21 10:21 Ang maliag yaning tang "pamalay-balay tang Dios" tarin ay ang tanan ang mga taw ang pamagto ig pamagpasakep ong nandia.

ang mga sinangoni ta midio naogatan da
ta wing limpio. 23 Biotan ta ta maelet tang
kasigoroan ta natetenged ong kambengan
ang agganing ta ig agpareten ang marisibi
ta ong parakaboton. Indi ita magdoadoa
tenged ang Dios mataligan ig tomanen na
enged tang mga pangako na. 24 Animan
prosigiran ta ang mapoaw tang pagdem-
dem tang kada tata may tata agod mag-
imong maginegmaen ita ig maderep ong
pagboat ta mo-ya. 25 Indi ita magpabaya
ang magpasakep ong pagsirimet-simet ta,
pario tang agboaten tang doma. Imbis,
pabakeden ta tang pagto tang kada tata
may tata, labi pa enged mandian ang gitaen
ta rang alenget dang komabot tang Gino.

26 Tenged mga matapos ang mata-wanan
ta ra tang kamatodan natetenged ong ka-
matayen ni Cristo, oman mga magpadayon
ita pa ka enged ong pagboat ta talak, anda
ra enged ay doma pang sagda obin bolontad
ang mapagpatawad tang mga kasalanan ta.
27 Anday domang elaten ta, ang makaeled
ang pagorosgaren tang Dios ig ang apoy ang
dadaba-daba ang yay ang mamogdaw tang
mga pamangontra ong nandia.

28 Demdemen ta tang agboaten ong maski
sinopay pangontra ong Katobolan ni Moi-
ses asing tokaw. Basta may doroa obin
tolong tistigos, ang taw ang maning don
dayon ang laging agpatayen ang anda en-
ged ay mate-bek ong nandia.§ 29 Piro mas
grabi pa enged tang silot ang mapasaran
tang taw mga agge-ley ge-leyen na tang
Ana tang Dios, ig agbaliwalaen na tang
dogo na, maski sia yay ang naglimpio ong
nandia ong mga talak na ig nagpabaked
tang sagradong inigoan ang bindoat tang
Dios para ong mga taw. Ang taw ang
maning don, panginsolto pa ong Ispirito
Santo, ang yay ang pagpakabot tang kaloy
tang Dios ong yaten. Animan dorog ka-
makaeled tang silot ang i-dol ong taw ang
asi! 30 Tenged gata-wanan ta nga ang Dios
mismo tang minaning, "Yo tang balang
melet; yo tang magsilot." Ig ganing pa,
"Ang Gino magosgar ong mga tawan na."*
31 Dorog kamakaeled kaman mga ang Dios
ang boi tang magsilot!

32 Piro yamong mga logodo, demdemen
mi tang pagkabetang mi asing tokaw, asing
ba-lo lamang nayagan tang kinaisipan mi.
Pinaliwagan amo ta mo-ya natetenged ong
pagto mi, piro inagoanta mi lamang si, ig
indi amo napadeg. 33 Teta, aggakigan amo ig
agpaeyaken ong talongan tang mga taw. Ig
teta, maski belag ta yamo mismo tang gasi-
lagan nira, gagapil amo pa ong agboaten
nira ong mga karomanan mi tenged ong
katete-beken mi ong nira. 34 Asta ang oras
ang agprison tanira tenged ong pagto nira,
indi amo minatras ang naglipay ong nira.
Ig maski kinalaw tang mga pagkabetang mi,
imbis ang magsinti amo, nangalipay amo
pa. Tenged gata-wanan mi rang laging may
natagana ong nindio ang mas masinlo ig
indi malipat asta ong tanopa. 35 Animan indi
amo magpalobay ong pagtalig mi ong Dios.
Sia ang balet ong nindio dorog kasinlo.
36 Kaministiran ang magprosigir amo ong
mo-yang kaneman agod matoman mi tang
kaliagan tang Dios, ig don marisibi mi tang
pinangako na ong nindio. 37 Tenged pario
tang na-tang ong Kasolatan ang ganing,
"Indi ra lamang maboay, ang aggelaten mi
komabot da.
Indi ra tanandia maboay.
38 Ang taw ang binilango ang mato-lid,
mangaboi sigon ong pagto na.
Piro mga manaliod tanandia,
indio ka malipay ong nandia."†
39 Piro ita, belag ita ta kabilang ong mga taw
ang pamanaliod ig dayon ang silotan asta
ong anday kataposan,‡ kondi aroman ita
tang mga taw ang maelet tang pagto nira
ig ong maning don bogos ang malibri.

11

Ang pagto ong Dios

1 Ita, mga pagto ig pagtalig ita ong Dios,
may kasigoroan ta ang mainabo tang mga
aggelaten ta ig gasigoro ita ka nga ang
mga bagay ang indi pa gitaen ta, matod
ang enged. 2 Maning ka don tang pagto
tang mga taw asing tokaw, animan ang Dios
nalipay ta mo-ya ong nira.

3 Ong tabang tang pagto ta, gaintindian
ta ra nga ang langit may ang tanek bindoat

§ 10:28 10:28 Deuteronomio 17:2-7 * 10:30 10:30 Deuteronomio 32:35-36 † 10:38 10:37-38 Habacuc 2:3-4
‡ 10:39 10:39 "silotan asta ong anday kataposan." Maliag yaning, silotan don ong impirno, asta ong tanopa. * 11:3
11:3 Genesis 1:1-31

tang Dios ong gaem tang bitala na.* Animan ang tanan ang mga bagay ang gitaen
ta mandian, bindoat na ong mga bagay ang
indi gitaen.

4 Isipen ta si Abel. Tenged ong pagto
na ong Dios, nagtorol tanandia ta masin-
long bolontad ang mas pa ong bolontad
ni Cain.† Ig tenged ong pagto nang asi,
nabilang tanandia ang mato-lid ong pama-
dek tang Dios, tenged rinisibi tang Dios
tang bolontad nang asi. Animan maski
patay da si Abel, may agtotoldok na pa ong
yaten tenged ong pagto na.

5 Ya ka si Enoc, nagto ig nagtalig ka ong
Dios. Ig tenged ong pagto na, indi tanandia
napatay, kondi boi pa asing ingkelan tanan-
dia tang Dios don ong dobaling kaboi.‡ Indi
ra inita tarin ong tanek tenged kinomit da
tang Dios. Ganing ong Kasolatan, asing si
Enoc indi pa agkomiten tang Dios, galipay
dang lagi tang Dios ong nandia. 6 Ong ma-
tod, ang taw ang indi pagto ig pagtalig ong
Dios, maski magonopa indi enged malipay
tang Dios ong nandia. Tenged ang maski
sinopay palenget ong Dios kaministiran
magparet ang may Dios, ig magparet nga
ang Dios pagtorol ta balet ong taw ang
pagprosigir ang mailala ong nandia.

7 Isipen ta si Noe. Tenged ong pagto
na, pinama-yan na tang pāman tang Dios
natetenged ong mga bagay ang mainabo,
maski indi pa gitaen na. Animan nagboat
tanandia ta tatang barko ang dorog kabael,
ang aggoyan ta arka, para malibri tanandia
asta ang pamilia na.§ Ig tenged ong pagto
nang asi, binilang tanandia ang mato-lid,
ig ang domang mga taw inosgaran tenged
tanira indi namagto ong Dios.

8 Si Abraham tata kang taw ang nagtoman
ong Dios tenged ong pagto na. Animan
asing papaningen tanandia tang Dios ong
logar ang magimong nandia ong parak-
aboton, dayon tanandiang napanaw maski
indi gata-wanan na mga ong aripa tang
logar ang asi.* 9 Ig tenged ka ong pagto
na, nagagoanta lamang tanandiang min-
istar don ang midio dayoan, don mismo
ong logar ang asing pinangako tang Dios
ong nandia. Torda lamang kaman tang in-
istaran ni Abraham, ig maning ka don tang
pagkabetang ni Isaac ig ang ana nang si
Jacob, ang pariong nanobli tang pinangako
tang Dios ong mepet nirang si Abraham.
10 Nagagoanta lamang si Abraham tenged
ang matod ang logar ang aggelaten na
anday doma kondi ang siodad ang anday
kapario na ig dorog kabaked, ang yay ang
siodad ang pinlano ig pina-deng tang Dios.

11 Ya ka si Sara, ang katawa ni Abra-
ham. Nagto ig nagtalig tanandia ong
Dios, animan inaloyan tanandia ang man-
gana, maski bog ig mepet da, tenged nag-
paret tanandia nga ang Dios mataligan
ang boaten na enged tang pangako na.†
12 Animan maski si Abraham mepet da ang
indi ra maimong magkatinir pa ta ana nira,
ig maski tanandia tata lamang, piro tanan-
dia pa ka enged tang nagimong pinagalinan
tang kadoro-doroan ang mga inampo na, ig
ang kayadien nira pario ong mga bitokon
ong langit obin ong mga kenay ong baybay
ang indi mabilang-bilang.

13 Mandian, ang mga taw ang nang nan-
gasambit, nangapatay ang pamagto pa ka
enged ong Dios. Indi narisibi nira tang
pinangako tang Dios asing boi pa tanira,
piro nangalipay pa ka enged tenged midio
gatorongan nira ong alawid tang i-dol ong
nira ong parakaboton. Animan aggakon
nira ang tanira mga dayoan lamang ig
anday sadiling banoa nira tarin ong kali-
botan ang na. 14 Agpaita tang mga taw
ang pamansibitala ta maning don ang pa-
maglangkag tanira tang banoa ang para
ong nira. 15 Belag da tang banoang pina-
galinan nira tang aggisipen nira. Tenged
mga maning don, may logar pa rin ang
mabalik tanira don. 16 Piro ang matod ang
logar ang aglangkagen nira mas mo-ya ig
na anday doma kondi ang banoa don mismo
ong langit. Animan tenged ong pagto ni-
rang asi, indi naeyak tang Dios ang goyan
tanandiang Dios nira. May siodad kaman
ang natagana na rang lagi don ong langit
para ong nira.

17 Isipen ta ka tang pagto ni Abraham as-
ing sobokan tanandia tang Dios ang dapat

† 11:4 11:4 Genesis 4:1-16 ‡ 11:5 11:5 Genesis 5:24 § 11:7 11:7 Genesis 6:9 tegka ong 8:22 * 11:8 11:8 Genesis 12:1-4 † 11:11 11:11 Genesis 18:11-14; 21:1-2 ‡ 11:17 11:17 Genesis 22:1-14

ibolontad na tang ana nang si Isaac bilang
sagda.‡ Listo ra si Abraham ang patayen
na si Isaac maski tambilog lamang ang ana
na, ig maski nangako rang lagi tang Dios
18 ang si Isaac yay ang magimong pagalinan
tang kadoro-doroan ang mga inampo na.§
19 Patayen da rin kaman ni Abraham tang
ana na, tenged pagparet ka enged tanandia
ang si Isaac poiding boien ang moman tang
Dios. Ig poiding maning ita ang si Isaac
midio napatay kaman, tapos naboing oman
asing binalik ong tatay na, ang boi pa.

20 Si Isaac nagto ka ong Dios. Animan,
asing mepet da tanandia, binindisionan na
tang mga ana nang si Jacob may si Esau
agod aloyan tanira tang Dios ong para-
aboton.*

21 Maning ka don tang pagto ni Jacob,
tenged ba-lo tanandia napatay, binindisio-
nan na ka tang mga ampo na ong ana nang
si Jose. Ig nagdayaw tanandia ong Dios
mintras pambiot ong baston na.†

22 Ya ka si Jose, nagto ka ong Dios. Animan
asing alenget dang mapatay, pinatako na
ang komabot tang kaldaw nga ang mga
Israelita malibri ra ig magalin don ong
banoang Ehipto. Ig nagtoyon tanandia ang
ekelan nira tang mga doli na mga mama-
galin da.‡

23 Tenged ong pagto tang mga ginikanan
ni Moises, indi inledan tanirang maman-
gontra ong katobolan tang adi don ong
Ehipto. Animan asing pinangana si Moises,
sinalok ang lagi nira ong teled ta tolong
bolan para malibri, tenged inita nirang
dorog kasinlo tang mola.§

24 Ig tenged ong pagto ni Moises ong Dios,
asing may idad na ra indi ra tanandia galil-
iag ang goyan pang ana tang nagpabael ong
nandia, ang yay ang prinsisang ana tang
adi tang Ehipto. 25 Para ong nandia, mas
mo-ya pang magagoanta tanandia ang pali-
wagan aroman tang mga Israelita* kaysa
konsoilo tanandia ong kalipayan ang pa-
galin ong kasalanan ig indi lamang maboay.
26 Maski agge-ley ge-leyen tanandia ta mo-
ya tenged ong pagto na ong Maniglibri ang
komabot, sia mas pinalabi na pa ka enged
kaysa magimong nandia ra tang tanan ang
manggad ong Ehipto. Tenged pirming ag-
gisipen na tang mas masinlong ibalet tang
Dios ong nandia ong parakaboton.

27 Ig tenged ong pagto na, nagalin tanan-
dia ong Ehipto ang indi inledan maski
dorong kasisilagen tang adi.† Mapoirsa
tang nem na tenged para ong nandia
midio gitaen na tang Dios, maski ang Dios
indi itaen. 28 Ig tenged ka ong pagto na,
sinoldokan na tang mga masig ka Israelita
na ang dapat pidan nira ta dogo ta karniro
tang mga portan tang mga balay nira agod
mga magpanaw da tang anghil ang mag-
patay tang tanan ang mga anang aka ong
Ehipto, ta-liban na lamang tang mga balay
tang mga Israelita.‡ Tenged tarin, don da
nagimpisa tang pagsilibra tang pista ang
aggoyan "Pagta-lib tang Anghil."

29 Tenged ong pagto tang mga Israelita
ong Dios, nangala-ted tanira diritso ong
dobali tang Talsing Masinggi ig ang
pinanawan nira don tanek ang mara
ra. Piro asing ang mga taga Ehipto
namansirotos ong nira don, nangalmet
tanirang tanan.§

30 Tenged ka ong pagto tang mga Israelita,
ang dorog kalawig ang padir tang mga ka-
soay nira ang palibot ong siodad tang Jerico
dayon ang nageba asing yapito rang kaldaw
tang martsa nira ang paglibot don ong loa.*
31 Si Rahab tatang babay ang bisiosa ang
gistar don. Piro nagto tanandia ong Dios,
animan indi ginapil ang pinatay ong mga

§ 11:18 11:18 Genesis 21:12 * 11:20 11:20 Genesis 27:1-40 † 11:21 11:21 Genesis 48:1-20 ‡ 11:22 11:22 Genesis 50:24-25. Asing timpong asi, ang mga Israelita agdegdegen ta mo-ya don ong Ehipto. Naboay tang elat nira ong maglibri ong nira don, ig magekel ong nira ang magbalik ong sadiling banoa nira. § 11:23 11:23 Ang istoriang na mabasa ta ong Exodo 2:1-10. * 11:25 11:25 Si Moises mabael da ba-lo nata-wanan na ang tanandia pala tatang Israelita ig belag ta taga Ehipto. † 11:27 11:27 Mabasa ta tang natetenged ong ni Moises ig ang paglayas tang mga Israelita ong banoang Ehipto ong Exodo 2:11 tegka ong 12:42. ‡ 11:28 11:28 Ang istoriang na mabasa ta ong Exodo 12:1-30. § 11:29 11:29 Nainabo narin asing pagalin tang mga Israelita ong banoang Ehipto, ong pagpangolokolo ni Moises. Ang talsi golping nabelak agod may panawan tang mga Israelita para mangala-ted don ong dobaling baybay. Ang istoriang na mabasa ta ong Exodo 14:1-31. * 11:30 11:30 Asing oras ang asi, pagiggira tang mga Israelita ong mga taga Jerico ig si Josue tang hiniral nira. Ang istoriang na mabasa ta ong Josue 6:1-21.

kasimanoa nang indi namagto. Tenged
asing kiminabot don ong Jerico tang mga
ispia ang sinobol ni Josue, masinlo tang
pagrisibi ni Rahab ong nira ig sinabangan
na tanira.†

32 Yadi pa rin ang isaysayo ong nin-
dio, piro itaben korangen ita ta oras mga
isaysayo pa tang natetenged ong da Gideon,
Barak, Samson, Jefte, David ig Samuel asta
ong mga propita. 33 Tenged ong pagto nira
ong Dios, nagiggira tanira ig pinirdi nira
tang mga inadian. Mato-lid tang pagereke-
len nira tang mga banoa, ig nangarisibi
tang pangako tang Dios ong nira. Tenged
ong pagto nira, indi tanira inonopa tang
mga lion. 34 Indi tanira napaso maski bi-
nanggil ong apoy ang dadaba-daba. May
atan pa ang patayen da rin ong ispada,
nangapo-lot pa. Ang doma, maski malobay
da, sindolan pa ta poirsa agod mandeg ong
gira, ig pinirdi nira tang mga kasoay ni-
rang mga sondalo ang nagalin ong domang
banoa. 35 May mga babay kang mabaked
tang pagto nira ong Dios, ig ang mga patay
nira naboing oman.

Ang domang pamagto, agsigbaken asta
ra lamang napatay tenged indi tanira na-
paoyon ong kondision ang mga taliodan
nira tang pagto nira ong Dios, librien
tanira. Indi tanira nanaliod agod mga
komabot tang kaldaw ang boien tanira tang
Dios, marisibi tanira tang mas masinlong
kaboi. 36 May atan kang agpaeyaken ig ag-
palon, ig may atan pang aglapoton ta kad-
ina ig agprison tenged lamang ong pagto
nira. 37 Ang doma agbanggilen ta bato asta
ra lamang napatay, ig ang doma linagadi
ta tenga tang sinangoni nira, ig may doma
kang pinatay ong ispada. Ang doma ong
nira, ang aglambongon nira ang olit da
lamang ta karniro obin kambing. Doro
tanira kalilised, ig dorog kalain tang ag-
boaten tang mga taw ong nira. Agdegdegen
tanira ta mo-ya, 38 piro ong matod, ang kali-
botan ang nang malain belag ta bagay ong
nira. Namagagoanta tanirang mamaglibot-
libot don ong logar ang anday gistar ang
taw ig ong mga kabobokidan, ig don da
lamang namansistar ong mga koiba ig ong
mga adalem ang galoang ong tanek.

39 Tanirang tanan naliagan tang Dios ta
mo-ya tenged ong pagto nira. Piro asing
timpo nira, indi pa naboat tang Dios tang
pinangako na ong nira. 40 Tenged may
mas masinlong plano na para ong yaten,
ang pa-penen ita ong nira mga boaten na
tanirang mga taw ang anda rang pisan ay
kakorangan ong pagkataw nira.‡

12

Ang disiplina tang Dios ong mga ana na

1 Animan, tenged pamansipa-dek tang
kadoro-doroan ang mga tistigos ang asi
ang namagpaita ra tang pagtalig nira ong
Dios, bo-wanan ta ra tang tanan ang mga
talak ang pagawid ong yaten ig ang maski
onopay pagsamber. Magprosigir itang
magpadayon sa-sad ong kate-kan, pario
ong mga manigsinikad ong tatang karira.
2 Isintro ta tang pa-dek ta ong ni Jesus
don ong tokawan, tenged tanandia tang
pinagalinan tang yaten ang pagto ig ang
pagpabaked ta sia. Inagoanta na tang ka-
matayen ong kros, ig binaliwala na tang
kaeyakan ang asi, tenged gata-wanan nang
mga matapos si, kalipayan tang pagelat ong
nandia. Ig mandian kakarong da tanandia
don ong to tang trono tang Dios.

3 Isipen mi ta mo-ya mga monopa tang
pagagoanta ni Jesus ong mga taw ang map-
inagtalaken ang namangontra ong nan-
dia. Demdemen mi siang pirmi agod indi
manlobay tang mga nem mi ig indi amo
somoko. 4 Ong matod, ong pagigbatok mi
ong kasalanan, anda pay pinatay ong nin-
dio tenged ong pagto na. 5 Sigoro nalipatan
mi ra tang laygay tang Dios ong nindio
bilang mga ana na. Pario tang inaning na,

"Anao, mamasia ta mo-ya mga yawa agto-
lidena tang Gino,
Ig mga agsamblengena nandia, indi
palobayen mo tang nem mo.
6 Tenged ang agto-liden tang Gino yay ang
agmalen na,
Ig agkastigon na tang tanan ang agbibilang
nang mga ana na."*

7 Animan magagoanta amo ong mo-yang
nem tang mga kaliwagan ang gapasaran

† 11:31 11:31 Ang istoriang na mabasa ta ong Josue 2:1-22; 6:22-25.

‡ 11:40 11:40 Poidi kang maliag yaning: pa-penen ita ong nira mga bogos ang tomanen na tang mga pinangako na.

* 12:6 12:5-6 Kawikaan 3:11-12

mi, tenged sia pademdem tang Dios ong
nindio, ig pagpaita ang yamo mga ana
na. Sinopa lamang bato tang ana ang indi
agsamblengen tang tatay na? 8 Animan
mga ang pagto-lid ang agboaten tang Dios
ong tanan ang ana na indi boaten na ong
nindio, maliag yaning belag amo ta matod
ang mga ana na kondi mga ana ong poira.
9 Tata pa, agdisiplinan ita tang mga tatay
ta tarin ong tanek ig aggalangen ta tanira.
Piro mas importanti ang magpasakep ita
ong yaten ang Tatay ong langit agod maboi
ita. 10 Tenged ang mga tatay ta tarin ong
tanek, namagdisiplina ong yaten ong dipot
lamang ang timpo, sigon ong kinata-wanan
nira. Piro ang Dios pagdisiplina ong yaten
para ong ikakao-ya ta agod magimo itang
sagrado ang pario na. 11 Ong matod, belag
ta mambeng mintras agto-liden ita tang
Dios, kondi pagsinti ita. Piro mga mata-lib
si, magimong mato-lid da tang kaboi ta ig
prisko ra tang kinaisipan ta.

Mga pāman ig mga toyon

12 Animan papoirsaen mi tang mga nem
mi, tenged midio panlolobay da tang sinan-
goni mi ig ang mga tod mi pamansilo-
yod da tenged ong mga kaliwagan ang
gapasaran mi. 13 Magpadayon among
panaw ong dalan ang mato-lid agod ang
mga karomanan ming midio gangapiang
da ig pamagdoadoa ra, indi somoko kondi
mamoirsa pa tang pagto nira.

14 Magprosigir amo ang masinlo tang pag-
tarabidan mi ong tanan ang taw, ig pirming
limpio tang kaboi mi. Tenged mga belag
ta limpio tang kaboi mi, indi itaen mi tang
Gino. 15 Magandam amo, itaben may atan
ong nindio ang palbag ong kaloy tang Dios,
oman magimong tanandia tang maimpisan
ta golo ig doro pang maomid ong boat
nang malain. 16 Bantayan mi tang mga
sadili mi agod indi amo magiga-pen ong
belag ta katawa mi. Magandam amo ka
agod indi amo magpatolad ong ni Esau, ang
binaliwala na lamang tang kaliagan tang
Dios. Bilang kakan ang ana, may kato-lidan
na rin ong pagpanobli, piro sia binailo na
ong tang platon ang pamangan lamang.†
17 Gata-wanan ta, pagatapos ta si pina-dol
na pa enged ong tatay na tang bindision
ang para ong aka. Piro indi sindol ong
nandia maski monopay pakiloy na ig i-yak
na, tenged indi ra poiding bawien na pa
tang bindoat na tanopa sia.‡

18 Ang pagpalenget ta ong Dios mandian
belag ta pario tang pagpalenget tang mga
Israelita asing tokaw. Tanira napalenget
ong tatang bokid ang gitaen nira mismo
ang yay ang Bokid tang Sinai. Don may
apoy ang dadaba-daba, makaeled ang maki-
lep, ig mapoirsang mageyep. 19 May naba-
yan nirang trompita ig bosis ang bibitala.
Asing pagabasi tang mga taw tang bosis, na-
magpakiloy tanira ang indi ra kanay mitala
ong nira.§ 20 Tenged pinangeldan tanira ta
mo-ya tenged ong binitala na ang ganing,
"Ang maski sinopay lomiked ong bokid,
maski ayep, banggilen asta indi mapatay."*
21 Doro kamakaeled tang inita nira don! An-
iman asta si Moises nangelel ong sobrang
eled na.

22 Piro ang yaten belag ta maning don.
Ang napalengetan ta anday doma kondi
ang Bokid tang Sion ang yay ang siodad
tang Dios ang boi. Narin tang Jerusalem
ong langit, ig indi mabilang-bilang tang
mga anghil na. 23 Napalenget ita ra ong
mambeng ang pagsirimeten tang mga ag-
bibilang ang mga kakan ang ana tang Dios,†
ang yay ang mga taw ang mga aran nira
nalista ra don ong langit. Napalenget ita
ra ong Dios ang Manigosgar ong tanan ang
mga taw, ig aroman ita ra tang mga ispirito
tang mga taw ang mato-lid ang asing tokaw
ig mandian anda rang pisan ay kakoran-
gan ong nira.‡ 24 Napalenget ita ra ong ni
Jesus mismo, ang yay ang nagpakabot ig
nagpabaked tang ba-long inigoan tang Dios

† 12:16 12:16 Genesis 25:27-34 ‡ 12:17 12:17 Genesis 27:1-41 § 12:19 12:18-19 Exodo 19:16-19; 20:18-19. Nainabo narin asing ang mga Israelita aroman ni Moises don ong logar ang anday gistar ang taw. Ya kay ang oras ang rinisibi ni Moises tang Katobolan tang Dios, ang pinasolat na ong ni Moises ong mga binelak ang bato. * 12:20 12:20 Exodo 19:12-13 † 12:23 12:23 Doro kasinlo tang pagkabetang tang mga kakan ang ana tang mga Israelita, tenged sigon ong kaogalian nira, ang toblien nira dobli kaysa ong mga ari (Deuteronomio 21:17). Animan itang pamagto ong Dios, agbibilang ita nandia belag lamang ta mga ana na kondi mga kakan ang ana. ‡ 12:23 12:23 Poidi kang maliag yaning: mga taw ang mato-lid ang nangarisibi ra mandian tang logar ang pinangako tang Dios ong nira asing tokaw.

ong yaten ang mga taw. Ang dogo nang
nailat yay ang pagpamatod ang pinatawad
ita ra ong mga kasalanan ta, ig na mas mo-
ya pa ka enged ong pamatod tang dogo ni
Abel.§
25 Animan mandian magandam amo, ig
mamasi amo ong agbibitala tang Dios ong
nindio. Ang mga taw asing tokaw ang indi
namamasi ong nandia, asing pagbitala na
don ong bokid, indi enged nalibri ong silot.
Animan mono ita pa bato malibri ong silot
mga indi ita magparet ong agbibitala na
ang pagalin ong langit? 26 Asing pagbosis
tang Dios don ong bokid, kiminedeg tang
tanek. Piro mandian nangako tanandia
nga ong parakaboton, pakedegen na pa ta
minta, belag lamang tang tanek kondi asta
ra ang langit.* 27 Ang mga bitalang "minta
pa" maliag yaning lipaten na ra tang tanan
ang bagay ang bindoat na, tenged ang mga
bagay ang narin kekedeg. Boaten na narin
agod ang mangabo-wan ang mga bagay da
lamang ang indi kekedeg. 28 Animan mag-
pasalamat ita ong Dios, tenged nabilang
ita ra ong inadian na ang inding pisan
mapakedeg. Dayawen ta tanandia ong mga
boat ang pagtorol ta kalipayan ong nandia,
ang may paggalang ig eled. 29 Tenged ang
Ampoan tang Dios pamogdaw pario ong
apoy.†

13

Ang mga boat ang pagtorol ta kalipayan ong Dios

1 Magpadayon among mamaggeregman
bilang mamaglogod ong ni Cristo. 2 Indi
lipatan ming padayonon tang mga is-
tranghiro ong balay mi. May mga taw asing
tokaw ang napagpadayon ta mga bisita ang
anday kalaom nira ang asi pala mga anghil
ang nagalin ong Dios. 3 Lipayen mi tang
mga karomanan ming agprison tenged ong
pagto nira, ig pasonaidan mi tang pagk-
abetang nira ang midio aroman amo ka
nirang priso. Mate-bek amo ka ong mga
agdegdegen, tenged maski yamo, poiding
mapasar amo ka ta maning don.
4 Dapat demdemen tang kada tata nga
ang pagkatawan tatang bagay ang sagrado
ig belag ta intirimis. Animan indi amo man-
gombabay obin mangonlali, tenged silotan
tang Dios tang pamagboat ta maning don ig
ang maski sinopay pagigdolog ong belag ta
katawa na.
5 Magandam amo itaben magimo among
ingganioso ta koarta. Imbis, makontinto
amo lamang ong mga bagay ang onopay
atan ong nindio. Tenged ganing tang Dios,
"Indi amo enged bo-wanan ta. Indi among
pisan pabayan ta."* 6 Animan poiding man-
ing ita ang anday doadoa,
"Ang Gino tang pagtabang ong yen; indio
meled.
Onopay maboat ta taw ong yen?"†
7 Demdemen mi tang mga naman-
golokolo ong nindio, ang namagtoldok ong
nindio tang bitala tang Dios. Isipen mi
mga monopa tang kaboi nira ig monopa
tanira nangapatay ang pamagto ong ni
Jesus. Ig patoladan mi tang pagto nirang
asi. 8 Si Jesu-Cristo indi enged pagoman.
Maski monopa tanandia asing primiro pa,
ya kay ang mandian ig asta ong tanopa.
9 Animan indi amo magpaekel-ekel ong
sari-saring klasi ta mga toldok ang parti
ong kamatodan. Mo-ya pa, risibien ta tang
kaloy tang Dios ang yay ang magpapoirsa
ong mga nem ta, ig indi ita ra manalig
ong mga riglamintong natetenged ong
pamangan. Ang mga taw ang pamanalig
ong mga riglamintong asi, anda enged ay
mapakinabangan nira don.‡
10 Itang pamagtalig ong ni Jesus, may
nabolontad da para ong yaten agod maris-
ibi ta tang bogos ang kaloy tang Dios ang
nagimong yaten da. Piro ang mga pam-
agtalig pa ong mga agbobolontad don ong
Timplo, indi ma-pen ong kaloy ang narin.§

§ 12:24 12:24 Asing pinatay si Abel tang logod nang si Cain, ganing tang Dios nga ang dogo ni Abel midio paginiteg ang pama-dol ang melet tenged ong nainabo ong nandia. Telekan ong Genesis 4:8-12. * 12:26 12:26 Ageo 2:6 † 12:29 12:29 Deuteronomio 4:24 * 13:5 13:5 Deuteronomio 31:6 † 13:6 13:6 Salmo 118:6-7 ‡ 13:9 13:9 Ang isip tang mga Hebreo, magimong limpio tanira ong pama-dek tang Dios basta aggosoyon nira tang mga riglamintong natetenged ong pamangan asta natetenged ong pagbolontad ta ayep, sigon ong Katobolan ni Moises. Telekan ong Hebreo 9:9-10. § 13:10 13:10 Ang birsikolong na, mga ong bitalang Grigo, maning enged ta na tang nasolat: May altar ta, piro ang pamagsirbi ong sagradong torda indi ma-pen ang magsaro tarin.

11 Sigon ong kaogalian nira, ang dogo ta
mga ayep aggekelan tang kalawigan ang
padi nira don ong teled tang Kasagradoan
ang Logar bilang bolontad agod mapatawad
tang mga kasalanan tang mga taw. Piro ang
sinangoni tang mga ayep ang agsasagda,
agsirokon ong loa tang banoa. 12 Maning
ka don tang nainabo ong ni Jesus. Pinatay
tanandia don ong loa tang banoa, agod
tenged ong dogo na malimpio tang mga
taw ong mga kasalanan nira.* 13 Animan
dapat lomboa ita ka ong kaogalian ta, ig
paning ita ong ni Jesus† agod ma-pen ita
ong nandia ong kaliwagan ang inagoanta
na. 14 Tenged belag ta tarin ong tanek
tang pirmaninting banoa ta, kondi pam-
agelat ita tang banoa ang i-dol ong yaten
ong parakaboton. 15 Animan dapat pirmi
itang magpasalamat ig magdayaw ong Dios
natetenged ong ni Jesus. Na yay ang
tamang bolontad ang agto-dol tang mga
taw ang pangilala ong nandia bilang Gino.
16 Indi ita malipat ang magboat ta mo-ya ig
mamagtarabangan ang pirmi, tenged na ya
kay ang bolontad ang pagtorol ta kalipayan
ong Dios.

17 Tomanen mi tang mga pamangolokolo
ong nindio ig magpasakep amo ong nira,
tenged tanira tang pamagasikaso ong nin-
dio para ong ikakao-ya tang pagto mi. Ig
gata-wanan nira ang komabot tang kaldaw
ang tanira mamanabat ong Dios. Ani-
man tomanen mi agod ambengan tanira
ong pagboat tang katengdanan nirang asi.
Tenged mga indi amo magtoman, mam-
agsinti tanira ig indi matabang ong nindio.

18 Ipangadi ami ka nindio. Gasigoro am-
ing limpio tang konsinsia amen, ig pamag-
prosigir aming pirmi ang magboat ta mo-
ya. 19 Labi ra enged, ipangadi mi kay ang yo
pabalikeno tang Dios atan ong nindio ong
madali.

Pagampo para ong nira

20 Ang Dios ang pagtorol ta kao-yan ong
kaboi ta, yay ang nagboing oman ong yaten
ang Ginong Jesus. Ig si Jesus tang Makaga-
gaem ang Manigbadbad ang pagsagod ong
yaten bilang mga karniro na. Ong mismong
dogo ni Jesus, pinabaked tang Dios tang
anday kataposan ang inigoan na ong yaten.
21 Ig mandian balampa oldan amo pa tang
Dios tang tanan ang kaministiran mi agod
maboat mi tang tanan ang kaliagan na. Ig
tenged ong ni Jesu-Cristo, boaten na ong
mga kaboi mi tang tanan ang magtorol ta
kalipayan ong nandia. Dayawen ta si Cristo
asta ong anday kataposan! Amen.

Kataposan ang mga toyon

22 Mga logodo, agpa-dolono ong nindio
ang pama-yan mi ka ong mo-yang kane-
man tang mga agtotoldoko ig lalaygayo,
tenged dipot ka lamang tang solatong
narin. 23 Galiliago kang mata-wanan mi
nga ang yaten ang logod ang si Timoteo
pinaloa ra ong prisoan. Mga komabot ang
lagi tanandia, patabideno ong pagpaningo
atan.

24 Komosta ra lamang ong mga pan-
golokolo ong nindio asta ang tanan ang
mga sinakepan tang Dios atan. Pamagpako-
mosta ka ong nindio tang mga logod ta ang
taga Italia.

25 Aloyan amo enged ang tanan tang Dios.

* 13:12 13:12 "malimpio tang mga taw ong mga kasalanan nira." Poidi kang maliag yaning: ang mga taw poiding magimong sagradong mga sinakepan na. † 13:13 13:13 Ang bitalang "Animan dapat lomboa ita ka ong kaogalian ta," mga ong bitalang Grigo ay "Paning ita ong nandia ong loa tang banoa." Maliag yaning, dapat lipaten nira tang dating kaogalian nirang pagsagda ta ayep agod magto lamang tanira ong ni Jesus.

Pa-kaw ang Bitala ong Solat ang nagalin ong ni Santiago

Ang Solat ang nagalin ong ni Santiago pagtorol ta mga masinlong laygay para ong kaboi ta ong pangaldaw-kaldaw. Sinolat narin para ong "tampolok may doroang tribo ang namagbelag-belag da ong tanan ang logar ong kalibotan" (1:1). Sigon ong doma, ang agsambiten tarin yay ang mga Judio ang taga Jerusalem asing tokaw ang primirong namagto ong ni Jesus. Oman namagwasag tanira ong kalibotan tenged pinaliwagan tanira ta mo-ya don ong Jerusalem tenged ong pagto nira. Ang mga Judio, tampolok may doroa tang mga tribo nira, ang poros may sadiling aran nira kompormi ong tampolok may doroang mga ana ni Israel. Piro ang mga laygay tarin para ka ong tanan ang mga ana tang Dios.

Si Santiago naggamit ta dorong alimbawa ong solat ang na para magtoldok tang natetenged ong kinata-wanan ang nagalin ong Dios, ig ang masinlong ogali ang dapat itaen ong mga sinagpan tang Gino. Yading bagay tang agpagampangan tarin ong solat ang na, pario tang manggaden ig ang malised, ang tokso, ang pamilik ta taw, ang pagto ig pagboat, ang paggamit tang dilak ta, ang pagosgar ong masig ka taw ta, ang pagpambog, ang pagpangadi, ig doma pa.

Agtoldan ta importansia ong solat ang na ang kaministiran ang patabidan ta ta mga mo-yang boat tang pagto ta, para ipaita ta ang matod tang pagto ta.

1 Ang pagsolat ta na ay yo, si Santiago,
tatang torobolon tang Dios ig ni Ginong
Jesu-Cristo. Komosta ong nindiong mga
pinilik tang Dios,* ang namagbelag-belag
da ong tanan ang logar ong kalibotan.

Pagto ig kinata-wanan

2 Mga logod, ibilang ming poros kali-
payan mga gapasaran mi tang sari-saring
pagsobok ong kaboi mi. 3 Tenged gata-
wanan mi, ang pagto mi magimong mas
mabaked pa mga nadeg mi ra tang mga
sobok ang asi. 4 Animan dapat magpros-
igir amo pa enged agod ang risolta ta sia,
anda rang pisan ay sarawayen ong nindio
ig anday kakorangan ong pagkataw mi.
5 Piro mga korang tang kinata-wanan tang
maski sinopa ong nindio, dapat mama-dol
tanandia ong Dios. Ig sia, oldan tanandia.
Tenged ang Dios abondang magtorol ig indi
basolon na tang taw ang pama-dol ta ta-
bang. 6 Piro mga mama-dol amo ong Dios,
kaministiran ang magparet amo ig indi amo
magdoadoa. Tenged ang pagdoadoa, midio
langeb ang agpanonot lamang maski ong
aypa eyepen tang mageyep. 7 Ang taw ang
maning atan, indi ra magelat ang magrisibi
ta maski onopa ang magalin ong Gino. 8 Indi
gata-wanan na mga onopa enged tang galil-
iagan na. Pirming pagoman-oman tang isip
na.

Ang malised ig ang manggaden

9 Ang logod ang malised, dapat malipay
ta mo-ya tenged tanandia pinalawig da ong
pama-dek tang Dios. 10 Ig ang manggaden,
dapat malipay ka maski pinababak tanan-
dia. Tenged malipat ka lamang tang mga
manggaden ang midio talay ta ibabawen.
11 Ang ibabawen, mga koko-to ra tang
kaldaw, malanet lamang ong sobrang kinit.
Gabo-log tang mga talay na ig pagkopas
tang kasinloan na. Pario ka ta tatang
manggaden. Malipat ka lamang tanandia
mintras aggintindien na pa tang manggad
na.

Mga pagsobok ig tokso

12 Masoirti tang taw ang pagprosigir
maski ong mga pagsobok. Tenged mga
nadeg na ra tang mga kaliwagan ang
gapasaran na, risibien na tang primio na.
Narin yay ang kaboing anday kataposan
ang pinangako tang Dios ong tanan ang
pamaggegma ong nandia. 13 Mandian, mga
may taw ang agtokson, indi dapat basolon
na tang Dios, ang maning, "Agtoksono tang
Dios." Tenged ang Dios indi matokso ta
anday sayod ig indi ka manokso maski ong
ninopa. 14 Ong kamatodan, gatokso itang
taw ang magkatalak mga agbetengen ita
tang sadiling kaliliagan tang anday sasayod
ig panonot ita. 15 Mga panonotan ta tang
kaliliagan tang anday sasayod, talak tang

* 1:1 1:1 "pinilik tang Dios." Ong bitalang Grigo: tampolok may doroang tribo. Telekan ong Pa-kaw ang Bitala.

risolta ta sia. Ig ong kaboayan, ang risolta
tang talak magimong kamatayen ang anday
kataposan.
16 Mga agmalenong mga logod, indi amo
paloko. 17 Ang tanan ang mo-ya ig anday
kakorangan na ang kakabot ong yaten pa-
galin ong Dios ang Tatay ta. Tanandia tang
nagboat tang tanan ang mga de-kal ang
gitaen ong langit. Piro ang Dios, belag ta
pario tang mga bagay ang asi, tenged indi
tanandia pagoman-oman, ig anday delman
ong nandia. 18 Nagisip tanandia ang oldan
ita nandia ta kaboi asing nagparet ita ong
kamatodan, agod palabien ita ong tanan
ang mga bindoat na bilang mga primirong
pamagto ong nandia.

Mamasi ig magboat

19 Tandan mi, agmalenong mga logod.
Dapat ma-sik among mamasi, piro loay-
loay ang mitala ig loay-loay ang masi-
lag. 20 Tenged ang kasisilagen ta indi mata-
bang ong yaten ang magboat ta mato-lid
ong pama-dek tang Dios. 21 Animan, bo-
wanan mi ra tang tanan ang mga boat ang
maboboling ig ang sobrang mga ogaling an-
day sasayod. Magpalepe amo ig risibien mi
tang mga toldok ang pinatako ong nindio.
Tenged na, yay ang mapaglibri ong nindio.
22 Indi amo lamang mamasi ong bitala
tang Dios, kondi boaten mi ka tang agga-
ning na. Mga pama-yan mi lamang ig indi
boaten mi, lokon mi lamang tang sadili mi.
23 Tenged ang taw ang pamasi ong bitala
ig indi ka agboaten na, pario ta tatang
taw ang tatalonga ong salamin ig agpa-
dekan na tang sadili na mga onopa tanan-
dia. 24 Pagatelek na tang sadili na, dayon da
lamang manaliod ig malipatan na ra mga
onopay itsora na. 25 Mandian, anday korang
ong mga tobol tang Dios ang pamaglibri
ong yaten ong mga talak ta. Animan, mga
adalan ta ta mo-ya, ig indi lamang agpama-
yan ig aglipatan ta, kondi dayon-dayon ang
agboaten ta, asia aloyan ita ong tanan ang
boaten ta.
26 Mga may taw ang ganing tanira ono
madinioson, piro indi mapedan nira tang
anga nira, anday data tang pagkamadinio-
son nirang asi. Aglokon lamang nira tang
sadili nira. 27 Tenged ong pama-dek tang
Dios ang Tatay ta, maning ta na tang boaten
ta tatang taw ang madinioson ang anday
korang ong pagto na: Magasikaso tanandia
ong mga molang anda ray mga ginikanan
nira, asta ong mga babay ang balo ang
agliwagan. Ig magdan tanandia ang indi
mabolingan ta mga boat ang anday sasayod
ang magalin ong kalibotan ang na.

2

Anday sayod ang mamilik ta taw

1 Mga logod, bilang pamagto ong ni Gi-
nong Jesu-Cristo, ang makagagaem ang
Ampoan ta, indi amo mamilik ta taw.
2 Pabetang ta, may tatang taw ang na-pen
ong pagsirimet-simet mi ang doro kasinlo
tang lambong na ig pagsising pa ta bo-
lawan. Ig may tata kang siminled ang
doro kalised ig lasik-lasik pa tang lambong
na. 3 Mandian, sinagod mi ta mo-ya asing
pagtok ta masinlo ig ganing amo, "Tarina
ra lamang patigayon komarong ong masin-
long kalarongan." Ig ganing amo ka ong
malised, "Kendenga ra lamang atan" obin
"Tania ra lamang komarong ong da-tal."
4 Mga maning ta si tang boaten mi, pamilik
amo ra ta taw ig pagosgar amo ra ta mali.
5 Isipen mi, agmalenong mga logod. Pini-
lik tang Dios tang mga malilised tarin ong
kalibotan para magimong manggaden ong
pagto nira ig para maka-pen na ong inadian
ang pinangako na ong mga pamaggegma
ong nandia. 6 Piro yamo, agge-ley ge-
leyen mi tang mga malilised. Sinopa enged
tang pamagdegdeg ong nindio? Sinopa
enged tang pamagdimanda kontra ong nin-
dio? Belag bato tang mga manggaden?
7 Tanira mismo tang pamanlangga tang
dengeg tang aggilalaen ming Gino.
8 Piro masinlo tang ogali mi mga tomanen
mi tang tobol tang inadian tang Dios, ang
na-tang ka ong Kasolatan ang ganing, "Geg-
man mo tang masig ka taw* mo, pario tang
paggegma mo ong sadili mo."† 9 Piro mga
pamilik amo ta taw, pagkatalak amo. Ig
sigon ong mga tobol tang Dios dapat silotan
amo ka, tenged pangontra amo ong mga
tobol na. 10 Pabetang ta, may taw ang nag-
toman tang tanan ang mga tobol tang Dios,
poira lamang tang tambilog. Ang taw ang

* 2:8 2:8 "masig ka taw." Ong bitalang Grigo: kamalay

† 2:8 2:8 Levitico 19:18

asi, pario ra ka ang kinontra na tang tanan.
11 Tenged Dios mismo tang naganing, “India
mangombabay.” Ig tanandia ka tang na-
ganing, “India mamatay ta taw.”‡ Animan
maski india nangombabay, piro namataya
ka, asia nakontra mo ra tang Katobolan
tang Dios. 12 Animan magdan amo ong
kaliek ig mga pamitala mi tenged osgaran
amo sigon ong katobolan ang naglibri ong
nindio ong mga talak mi. 13 Ang taw ang indi
gate-bek ong masig ka taw na, indi ka ate-
bekan tang Dios mga osgaran da tanandia.
Piro ang taw ang masine-bekanen, indi ra
eldan ong oras ang magosgar tang Dios.

Ang pagto ta ig ang pagboat ta mo-ya

14 Mga logod, onopay data na mga may
taw ang ganing pagto tanandia ong Dios,
piro anda kay agboaten na? Ang pagto
nang asi inding pisan mapaglibri ong nan-
dia. 15 Pabetang ta, may mga logod atan
ang korang ta lambong ig pamangan ong
kaldaw-kaldaw. 16 Ig may tata ong nindio
ang ganing, “Aloyan amo tang Dios. Bal-
ampa maita amo ta pamangan ig lambong
mi.” Onopay data tang inaning nang asia,
mga indi ka sindolan na tang mga kamini-
stiran nira? 17 Maning ka ta sia tang pagto ta.
Mga indi patabidan ta mo-yang boat, anda
kay data na.

18 Mandian, pabetang ta, may ganing,
“Yawa, may pagto mo. Yo, may mo-yang
boato.” Narin tang sabato, “Monopa itaeno
tang pagto mo mga anda kay agboaten
mong mo-ya? Piro yo, ipaitao ang nio
tang yen ang pagto ong mismong pag-
boato ta mo-ya.” 19 Yawa, pagtoa ang tam-
bilog lamang tang Dios. Mo-ya sia. Piro
maski ngani ang mga dimonio pamagto ka,
ig pamangelel pa ong sobrang eled nira.
20 Yawa, anday isip mo? Onopa? Galiliaga
pang ipaintindio ong nio ang anday data
na tang pagto mo mga indi agpatabidan
mo ta mga mo-yang boat? 21 Angay bato
ang kamepet-mepetan tang si Abraham,
rinisibi tang Dios bilang mato-lid? Be-
lag bato ta natetenged ong mga bindoat
na asing sinagda na rin tang ana nang si
Isaac para ipaita tang pagto ig pagparet
na ong Dios?§ 22 Animan gata-wanan mo
ra, ang pagto ig ang pagboat ni Abraham
namagtarabidan. Maliag yaning, anday
kakorangan tang pagto na, tenged may
bindoat na ka. 23 Ong maning ta si, nain-
abo tang na-tang ong Sagradong Kasolatan
ang ganing, “Si Abraham nagto ong Dios,
animan binilang tanandia ang mato-lid,”*
ig ginoyan pa tanandia ang “tangay tang
Dios.”† 24 Asia gata-wanan mo ang belag
lamang ong pagto ta ang risibien ita tang
Dios bilang mato-lid, kondi ong pagboat ta
ka ta mo-ya.

25 Maning ka ta sia si Rahab, ang babay
ang nagpabakal tang sinangoni na asing
tokaw. Binilang tanandia ang mato-lid
tenged ong mga bindoat na, asing sina-
bangan na tang doroang taw ang sinobol
ni Josue. Rinisibi na tanira ig sinoldokan
na ta domang paranawan agod mangalibri
tanira ong mga kasoay nira.‡ 26 Animan,
ang pagto ta pario ong sinangoni ta. Mga
ang sinangoni ta anda ray linawa na, maliag
yaning patay ita ra. Ig ang pagto ta, mga
anday aroman nang mo-yang boat, anda ra
kay data na.

3

Ang dilak ta

1 Mga logod, indi dapat maliag ang magi-
mong manigtoldok tang kayadian ong nin-
dio. Tenged gata-wanan mi ka, yaming mga
manigtoldok, mas maelet tang pagoros-
garen tang Dios ong yamen. 2 Madagmit
itang tanan ang magkatalak. Piro ang taw
ang indi pagkatalak ong pamitala na yay
maning ta ang anda enged ay kakoran-
gan ong pagkataw na. Gatako tanandi-
ang magawid tang sadili na. 3 Ang tatang
kabayo, mga bosalan ta, gapatoman ta ig
gapapanaw maski ong aypa lamang ang
galiliagan ta. 4 Maning ka ta si tang barko.
Maski doro kabael ig agtotolmon pa ta doro
kapoirsang mageyep, kaya pa ka enged ang
e-lan tang ge-ley ang simon maski ong aypa
galiliag ang iparombo tang manigsimon.
5 Pario ka ta sia tang dilak ta. Kage-ley ang

‡ 2:11 2:11 Exodo 20:13-14; Deuteronomio 5:17-18 § 2:21 2:21 Sinobokan tang Dios tang pagto ni Abraham asing sinobol na ang patayen na tang ana nang si Isaac. Mabasa ta tang istoriang na ong Genesis 22:1-19. * 2:23 2:23 Genesis 15:6 † 2:23 2:23 Isaias 41:8; 2 Cronica 20:7 ‡ 2:25 2:25 Ang istoriang na natetenged ong ni Rahab mabasa ta ong Lomang Inigoan ong Josue 2:1-22 ig 6:22-25.

parti tang sinangoni ta, piro doro kabael
tang kalainan ang gaboat na!

Isipen mi lamang. Ang kageban ang doro
kala-bang gasirok ta tatang ge-ley lamang
ang apoy. 6 Ang dilak ta, midio ka apoy.
Tanga partian lamang tang sinangoni ta,
piro doro-dorong kalainan tang gaboat na,
asta gatalidan tang bilog ang sinangoni
ta. Ang anday sasayod ang gabitala tang
dilak ta midio apoy ang pagalin mismo ong
impirno, ig panlangga pa ong bilog ang
pagkataw ta. 7 Mapatoman ta taw tang
tanan ang klasi ta lamlam ig ayep ang pa-
panaw, kakandoang obin pamansistar ong
talsi. Ig doro ra kang napagpatoman. 8 Piro
anda enged ay maski sinopang taw ang
mapagpatoman tang dilak ta. Ang dilak
ta tatang kalain-lainan ang indi tatareng.
Midio dalitan ang ma-kal ang poiding ma-
patay ta taw. 9 Ang dilak ta ang na, yay ang
aggamiten ta para magdayaw ong Ampoan
ig Tatay ta. Ig ya ka enged tang aggamiten
ta para manlangga tang dengeg tang masig
ka taw ta, ang bindoat ka tang Dios ang
magkaning-aning na. 10 Ong tatang anga
lamang pagalin tang pagdayaw ig pan-
langga. Piro, mga logod, belag ta dapat ang
maning atan. 11 May bobon bato ang pagpa-
bod ta wing masabor ig wing makasin ong
tanga toro-bodan lamang? 12 Mga logod,
ang papa ta igos indi pamorak ta olibo, ig
ang papa ta obas indi ka mamorak ta igos.
Maning ka ta si, ang wing makasin indi ka
poiding mapagpa-bod ta wing masabor.

Ang kinata-wanan ang to-dol tang Dios

13 Sinopa ong nindio tang matako ig
maosay ang maintindi? Pamatodan mi sia
ong tamang pagpangaboi ig ong pagboat
ta mo-ya. Boaten mi na ong dibabak ang
nem ang pagalin ong matod ang kinata-
wanan. 14 Piro mga gaibeg amo ong doma
ig ang sadili mi ra lamang tang aggintin-
dien mi, indi amo magpambog ig magbo-
li kontra ong kamatodan ang ganing yamo
matako. 15 Indi nagalin ong Dios tang
kinata-wanan ang asia. Sia nagalin tarin
ong kalibotan, ong sadiling kinaisipan mi
lamang, ig ong ni Satanas. 16 Tenged mga
mamagiribeg-ibegan da tang tanan ang taw
ig sadili lamang nira tang intindien nira,
mamagkagolo lamang sia ig mamagboat da
tanira tang tanan ang klasi ta kalainan.
17 Piro mga nagalin ong Dios tang kinata-
wanan ta, primiro magimong limpio tang
kaboi ta ig masinlo tang pagigtabid ta ong
doma. Magimo itang neman ig matako
ang magpatalobabak ong doma. Mag-
imo itang masiadong masine-bekanen ig
maderep ang magboat ta mo-ya. Indi ita
mamilik ta taw ig belag lamang ta paita-
ita tang mga boat ta. 18 Mga may taw ang
pirming pamagigayos ta soroayen, ang boat
nira magang alibotod ang agloloak nira. Ig
ang borak na, yay ang kato-lidan.

4

Mga palabien ta tang kalibotan agkontraen ta tang Dios

1 Onopa tang agpagalinan tang mga
pagsoroay-soayan ig pagkorontra-kontran
mi? Belag bato tang sadiling kaliliagan
ming anday sasayod ang paggolo-golo
ong kinaisipan mi? 2 May mga bagay ang
galiliagan mi ta mo-ya, piro indi makomit
mi. Animan pamatay amo ta taw. Gaibeg
amo ong pagkabetang tang doma, piro indi
ka makomit mi. Animan dayon among
magigsoay ig maggolo. Ang matod, indi
garisibi mi tang galiliagan mi tenged indi
amo pama-dol ong Dios. 3 Ig mama-dol
amo man ong nandia, indi amo ka oldan
na tenged belag ta tama tang gamitan
mi. Pama-dol amo para gamiten ong mga
galiliagan ming anday sasayod. 4 Yamong
mga traidor amo! Indi gata-wanan mi?
Mga palabien mi tang mga bagay tarin ong
kalibotan ang na, ang loloa, agkontraen
mi tang Dios. Animan, mga palabien ta
tang mga bagay tarin ong kalibotan, maliag
yaning magimong kasoay ita ra tang Dios.
5 Indi amo magisip ang anday data na
tang ga-tang ong Sagradong Kasolatan ang
ganing: "Doro kapoirsa tang paggegma
tang Dios ong ispiritong sindol na ong
yaten, ig indi tanandia galiliag ang may
kakalaw na ong paggegma ta." 6 Piro mas
mapoirsa pa enged tang tabang ang to-
dol tang Dios ong yaten. Tenged ganing
ong Kasolatan, "Agkontraen tang Dios tang
ambogon, piro aggaloyan na tang dibabak
ta nem."*

* 4:6 4:6 Kawikaan 3:34

7 Animan magpasakep amo ong Dios. Ba-
tokan mi si Satanas ig sia manikad ang
palawid ong nindio. 8 Palenget amo ong
Dios, ig lemenget ka tanandia ong nin-
dio. Limpion mi tang mga boat mi, ya-
mong mga mapinagtalaken! Ig limpion mi
tang mga popotokon mi, yamong may mga
nem ang pagdoadoa! 9 Dapat mamagtangol
amo ig mamagtangit. Imbis ang magini-
mod, magini-yak. Imbis ang mangalipay,
magsinti. 10 Magpababak amo ong talongan
tang Gino, ig sia ipalawig amo nandia.

Indi magbitala ta anday sayod kontra ong tata may tata

11 Mga logod, indi amo magbitala ta anday
sayod kontra ong tata may tata. Tenged ang
panlangga ong tatang logod, obin pagosgar
ong nandia, midio agkontraen na ra ig ag-
gosgaran na pa tang mga tobol tang Dios. Ig
mga osgaran mo tang mga tobol na, maliag
yaning belaga ra ta manigtoman, kondi
manigosgara ra. 12 Dios lamang tang ma-
pagtorol ta katobolan, ig tanandia enged
lamang tang manigosgar. Anday domang
mapaglibri ig mapagpatay. Piro yamo, sino
amo pa enged para magosgar ong masig ka
taw mi?

Indi amo magpambog

13 Ganing tang doma atan, "Mandian,
obin ong damal, paning ami ong logar ang
asi, ig don ami magpatakon ang magnigosio
ig maita ita ta dorong koarta." Pama-yan
mi tang maningo ong nindio: 14 Indi ngani
gata-wanan mi mga onopa tang mainabo
ong damal. Ang kaboi ta, midio kato
lamang ang mandian gitaen ta ig lagat-
lagat anda ra. 15 Maning ta narin din tang
dapat ang yaning mi, "Mga pagnan ita tang
Dios ang gaboi ita pa, maning ta na tang
boaten ta." 16 Ong kamatodan, pamagdayaw
amo tang sadili mi ong sobrang kambog mi.
Anday sayod tang tanan ang pagparambo-
gon ang maning atan. 17 Animan demdemen
mi, ang taw ang gata-wanan na mga onopa
tang dapat ang boaten na, piro indi ka
agboaten na, pagkatalak tanandia.

5

Pandam para ong mga manggaden

1 Pama-yan mi na, yamong mga mang-
gaden. Mamagini-yak ig mamagtangol amo
tenged ong mga kaliwagan ang mapasaran
mi! 2 Maronot tang mga manggad mi ig
anayen tang mga lambong mi. 3 Kalaten
da lamang tang bolawan ig koarta mi, ig
yay ang magimong ibidinsia kontra ong
nindio ong Kaldaw tang Pagosgar. Ig ang
kalat ang asi magimong maga apoy ang
mamogdaw ong mga sinangoni mi. Doro
kaman tang manggad ang sinalok mi para
ong oring mga kaldaw. 4 Telekan mi! Ang
koartang indi sinol mi ong mga manigayeg
mi, ya ray pagpamatod kontra ong nin-
dio. Gakabot ong langit ig gaba-yan tang
Ampoan ang Makagagaem tang i-yak tang
mga manigayeg ang nang agdegdegen mi.
5 Yamo, namagpagosto amo lamang tarin
ong kalibotan. Nagpatambek amo ra ang
midio ayep ang paratayen da. 6 Nagosgar ig
namatay amo ta mga taw ang mato-lid, ang
indi mabatok kontra ong nindio.

Magagoanta amo

7 Animan, mga logod, magagoanta amo
ong mo-yang nem asta komabot tang Gino.
Isipen mi tang mga manigkoma. Pamage-
lat tanira tang masinlong prodokto tang
mga lindoakan nira, ig ang pamo-logbo-
log tang primirong koran asta ong oring
koran. 8 Magagoanta amo ka ta maning ta
si. Papoirsaen mi tang mga nem mi, tenged
alenget dang komabot tang Gino.

9 Mga logod, indi amo mamagbarasol-
basolan, agod indi amo osgaran tang
Dios. Tenged alenget dang komabot tang
Manigosgar. 10 Patoladan mi, mga logod,
tang mga propitang nagpakabot tang bitala
tang Gino asing tokaw pa. Namagagoanta
tanira ta mo-ya ong mga kaliwagan. 11 Gata-
wanan mi ka, ganing ita ang masoirti tang
mga namagprosigir. Napama-yan mi ka
tang natetenged ong pagprosigir ni Job
asing tokaw, ig ang bindoat tang Gino
para ong nandia ong kaorian.* Tenged ang
Gino, masiadong masinabangen ig masine-
bekanen.

12 Ang maningo ong nindio mandian, mga
logod, doro kaimportanti. Indi amo enged
manompa mga pangako amo. Indi amo

* 5:11 5:11 Ang istoriang na natetenged ong ni Job mabasa ta ong Lomang Inigoan ong libro ni Job, labi pa ong Job 1:1-22 asta ong Job 42:12-16.

maning ang “Pa-dek tang tanek!” obin
“Pa-dek tang langit!” obin “Pa-dek tang
maski sinopa!” Mga maning amo, “Ee” obin
“Belag,” tama ra si. Indi pasobran mi agod
indi amo osgaran tang Dios.
13 May galiwagan atan ong nindio? Dapat
mangadi tanandia. May atan ang galipay?
Magkanta tanandia ta pagdayaw ong Dios.
14 May pagmasit ong nindio? Ipagoy na
tang mga pangolokolo ong tarabidan tang
mga pamagto para ipangadi tanandia ig
baniosan nira ta langis ong aran tang Gino.
15 Ig mago-ya tanandia tenged ong pangadi
nira mga pamagtalig tanira. Pabangonon
tanandia tang Gino, ig patawaden mga
nagkatalak tanandia. 16 Animan, aminen mi
tang mga talak mi ong tata may tata, ig
ipangadi mi ka tang tata may tata, para
pao-yaen amo tang Dios. Doro kapoirsa
tang pangadi ta tatang taw ang mato-lid.
17 Isipen mi tang propitang si Elias ang asing
tokaw pa. Tatang taw ang pario ta ka.
Nangadi tanandiang de-dek ong popotokon
na ang indi komoran. Ig ong teled ta
tolong takon ig enem ang bolan, indi ka
kaman kiminoran. 18 Minoman tanandiang
nangadi, ig kiminoran da. Ig namorak da
tang mga iloloak.†
19 Mga logod, mga ma-ngi ong kamatodan
tang tata ong nindio, ig may tatang mag-
pabalik ong nandia, 20 tandan mi na: Ang
maski sinopay magpabalik ong tatang map-
inagtalaken magalin ong maling pangaboi,
yay maglibri tang taw ang asi ong ka-
matayen ang anday kataposan, ig map-
atawad tang doro-dorong kasalanan.

† 5:18 5:18 Ang istoriang na natetenged ong ni Elias mabasa ta ong Lomang Inigoan ong 1 Hari 17:1-18:46.

Pa-kaw ang Bitala ong Primirong Solat ang nagalin ong ni Pedro

Ang Primirong Solat ang nagalin ong ni Pedro sinolat na ong mga pamagto ong ni Cristo ang pamansistar asing tokaw ong mga probinsia tang logar ang agganingen ang Asia Minor. "Mga pinilik tang Dios" tang ginoy ni Pedro ong mga taw ang narin (1:1-2). Nagsolat tanandia agod papoirsaen na tang nem nira ong dorong mga kaliwagan ang gapasaran nira bilang mga pamagto ong ni Cristo. Pagpademdem si Pedro ong nira tang natetenged ong Mo-yang Balitang natetenged ong ni Jesu-Cristo. Masinlo ono ig mambeng tang mabetangan nira ong parakaboton tenged ong bindoat ni Jesus para ong nira, asing napatay tanandia ig naboing oman. Animan dapat talongaen nira tang mga kaliwagan ig mga pagsobok ong kaboi nira ig indi magpalobay, tenged mga matod tang pagto nira ong ni Jesus, ipalawig ig dayawen pa tanira ong kaldaw ang magbalik si Jesu-Cristo (1:7). Sari-sari pang mga laygay tang sinolat ni Pedro tarin natetenged ong tamang ogali para ong mga pamagto ong ni Jesus.

1 Ang pagsolat ta na yo si Pedro, tatang
apostolis ni Jesu-Cristo. Pangomostao
ong nindiong tanan ang pinilik tang Dios
ang namagwasag atan ong mga probin-
sia tang Ponto, Galacia, Capadocia, Asia
ig Bitinia, yamong mga pamansistar ong
ta-paw tang kalibotan ang na bilang mga
dayoan. 2 Mimpisa pa asing tokaw, gailala
amo rang lagi tang Dios ang Tatay, ig pinilik
amo nandia sigon ong kinata-wanan na
agod boaten among sagradong sinakepan
na ong tabang tang Ispirito Santo. Bindoat
na narin agod tomanen mi si Jesu-Cristo,
ig agod malimpio amo ong mga talak mi
tenged ong dogo na.

Balampa pirmi ong nindio tang tanan
ang kaloy ig kao-yan ang pagalin ong Dios.

May masinlong parakaboton ta

3 Dayawen ta tang Dios ig Tatay tang
yaten ang Ginong si Jesu-Cristo! Tenged
ong mabael ang kaloy na ong yaten, sin-
dolan ita nandia ta ba-long kaboi ong pag-
boi nang moman ong ni Jesu-Cristo. Ig
tenged ong ba-long kaboi tang na, may
kasigoroan ta 4 ang marisibi ta tang mang-
gad ang indi maronot, indi malangga, ig
indi magkopas. Ang manggad ang na nata-
gana para ong nindio bilang toroblien mi
don ong langit. 5 Ig tenged pamagto amo,
ta-lingan amo tang gaem tang Dios mintras
aggelaten mi tang kalibrian ang tinagana
tang Dios ong nindio ig bogos ang ipaita na
ong oring kaldaw.

6 Animan, tenged maning ta sia tang
kaloy tang Dios ong yaten, mangalipay amo
ta mo-ya, maski kakabot mandian ong nin-
dio tang sari-saring pagsobok. Tenged ang
pagsobok ang na dipot lamang ang timpo
ig kaministiran ka enged ang mainabo ong
nindio, 7 agod mata-wanan mga ang pagto
mi matod obin belag. Maski ngani ang bo-
lawan, ang indi magtinir asta ong tanopa,
agsobokan ong apoy agod mata-wanan mga
narin poro obin belag. Mandian, ang pagto
ta mas importanti pa enged ong bolawan,
animan kaministiran kang sobokan. Ig mga
itaen tang Dios nga ang pagto mi matod
ang enged, ipalawig amo nandia, dayawen
ig padengegan ong kaldaw ang itaen si Jesu-
Cristo ang pagbalik da. 8 Aggegman mi
tanandia maski indi inita mi. Ig pamagto
amo ong nandia maski indi amo pa enged
gaita ong nandia asta mandian. Animan
sobra-sobra tang kalipay mi ong mga popo-
tokon mi. Doro kambeng ig inding pisan
mabogawas mi 9 tenged garisibi mi ra tang
borak tang pagto mi, ang yay ang kalibrian
mi.

10 Ang kalibrian tang na, inisip ta mo-ya ig
inosisa enged tang mga propita asing tokaw
pa. Ig pinatako ka nira tang natetenged ong
kaloy ang na ang pinaita ra mandian tang
Dios ong yaten. 11 Pinaintindi ong nira tang
Ispirito ni Cristo ang atan ong nira nga ang
Cristo magpinitinsia kang lagi ba-lo ilalaen
ig dayawen. Animan namagprosigir tanira
ta mo-ya ong pagosisa nira tenged gangalil-
iag ka rin ang mata-wanan nira mga tanopa
ig monopa narin mainabo. 12 Piro pinatako
ong nira tang Dios nga ang mga bagay ang
agpatako nira, indi kabotan nira kondi ita
tang maita ta sia. Ig mandian ang mga

inaning nira asing tokaw, naba-yan mi ra
mismo ong mga namagsayod ong nindio
tang Mo-yang Balitang natetenged ong ni
Jesus. Namagsayod tanira ong nindio ong
gaem tang Ispirito Santo ang pinekel tang
Dios ang nagalin ong langit. Maski ngani
ang mga anghil, dorong kaliag nirang man-
gaintindi tang mga kamatodan ang na.

Mangaboi amo ta mato-lid

13 Animan isintro mi tang mga isip mi.
Awidan mi tang mga sadili mi, ig magtalig
amo ang anday doadoa ang marisibi mi
tang kaloy ig kao-yan tang Dios mga itaen
si Jesu-Cristo ang pagbalik da. 14 Bilang
mga ana tang Dios, tomanen mi tanandia,
ig belag tang mga anday sasayod ang mga
kaliliagan mi pario tang agboaten mi asing
indi amo pa gailala ong nandia. 15 Sagrado
tang Dios ang naggoy ong nindio ig andang
pisan ay talak na. Animan kaministiran
ang mangaboi among limpio ig anda kay
talak mi. 16 Tenged ganing tang Dios ong
Kasolatan, "Magimong sagrado amo tenged
yo sagrado."*

17 Bilang mga ana tang Dios, aggoyan
mi tanandia ta Tatay mga pagampo amo
ong nandia. Ig ang Tatay ming na anday
agpalabien na, kondi pagosgar tanandia
ong tanan sigon ong mga bindoatan nira.
Animan, dapat galangen mi tanandia ta
mo-ya mintras gaboi amo pa tarin ong ta-
paw tang kalibotan. 18 Gata-wanan mi mga
onopa tang ginawad na ong nindio para
malibri amo ong gaem tang kaboi ming
anday kointa na ang pinanoblian mi ong
mga kamepet-mepetan mi. Ang ginawad
ong nindio belag ta mga bagay ang gan-
galangga, pario ong bolawan obin silber,
19 kondi ang mal ang dogo mismo ni Cristo.
Tanandia tang nagsirbing Karnirong anda
enged ay sarawayen ang sinagda ong Dios
agod magawad ita ong mga kasalanan ta.
20 Indi pa gaboat tang kalibotan, si Cristo
pinilik dang lagi tang Dios ang magimong
Maniglibri ta. Piro mandian lamang ang
oring mga kaldaw ang na, pinaita ra tanan-
dia ong mga taw. Bindoat narin tang Dios
para ong ikakao-ya mi. 21 Ig tenged ong
ni Cristo, pamagto amo ra ong Dios ang
yay ang nagboi ig nagtorol ong ni Cristo ta
mabael ang dengeg. Animan Dios da tang
agtowan ig agtaligan mi.

22 Mandian ang nalimpio amo ra ong mga
talak mi tenged ong pagtoman mi tang
kamatodan, matod da tang paggegma mi
ong kapario ming pamagto. Balampa ma-
maggeregman amo kaman ang de-dek ong
mga popotokon mi, 23 tenged pinangana
amo rang moman. Ang ba-long kaboing na
indi nagalin ong mga ginikanan ming gan-
gapatay, kondi nagalin ong Dios mismo ang
andang pisan ay kamatayen na. Nagimo
among mga ana na tenged ong bitala nang
boi ang indi enged magoman asta tanopa.
24 Sigon ong Kasolatan,

"Ang kaboi tang tanan ang taw pario
lamang ong ibabawen,
Ig ang kasinloan ang agpambog nira pario
ka ong talay na.
Ang ibabawen galango ig ang talay na
gadagdag,
25 Piro ang bitala tang Gino indi enged
magoman maski ong tanopa."†

Ig narin anday doma kondi ang Mo-yang
Balitang pinatako ra ong nindio.

2

Ang Batong Boi ig ang Pinilik ang Banoa

1 Animan tenged may ba-long kaboi mi,
bo-wanan mi ra tang tanan ang kalainan.
Indi amo ra manloko obin magpaita-ita
lamang. Indi amo maibeg obin magbitala ta
panlangga ta dengeg ong kapario mi. 2 Pario
ta molang ge-ley ang pirming pagdilem
tang gatas tang nanay na, dapat prosigiran
ming pirmi tang gatas ang ispiritoal ang
anday tagel nang malain, agod mamoirsa
tang pagto mi asta bogos among mangal-
ibri. 3 Tenged pario tang na-tang ong Kaso-
latan: "Nasamitan mi ra tang kao-yan tang
Gino."*

4 Lemenget amo ong ni Jesus, ang yay ang
Batong Boi. Tanandia kaman tang batong
indi rinisibi tang mga taw, tenged anda
ono ay kointa na. Piro tanandia pala tang
pinilik tang Dios ig ang agmalen na ta mo-
ya. 5 Yamo, ang kalimbawan mi pario ka ong
mga batong boi ang aggamiten tang Dios
ong pagpa-deng tang balay na. Ig bilang
mga pading pinilik tang Dios, tabangan

* 1:16 1:16 Levitico 11:44 † 1:25 1:25 Isaias 40:6-8 * 2:3 2:3 Salmo 34:8

amo ni Jesu-Cristo ang magbolontad ta mga
igborolontad ang ispiritoal ang magtorol ta
kalipayan ong Dios. [6] Tenged ganing tang
Dios ong Kasolatan,
"Nagbetango ta tatang bato don ong banoa
tang Sion.†
Tanandia maralen ong pama-deko
ig ang piniliko ang magimong batong mag-
pabaked ong balay.
Indi enged mapaeyak tang maski sinopay
magto ong nandia."‡
[7] Animan yamong mga pamagto, aggilalaen
mi ka kaman ang si Jesus maralen. Piro ang
mga taw ang indi pamagto, mainabo ong
nira sigon ong na-tang ong Kasolatan ang
ganing,
"Ang batong pinlek tang mga manigpa-
deng tang balay
Yay ang ginamit tang Dios ig nagimong
kaimportantian
ong tanan ang batong pagpabaked
tang balay."§
[8] Ig
"Yay narin tang batong pagpadagpa,
Ig ang magpadagpa kaman ong nira."*
Kadisgrasian kaman ang enged tang
kaboton nira tenged indi pamagparet ong
bitala tang Dios. Narin plano ka tang Dios
para ong nira.

[9] Piro yamo, tatang irinsiang pinilik, ig
mga padi tang Adi. Yamo tang sagradong
banoa tang Dios ig ang mga taw ang pini-
lik na para ong sadili na† agod ibalita mi
tang mga makabebereng ang bindoatan na.
Tanandia mismo tang naggoy ong nindio
magalin ong maki-lep ig ingkelan amo nan-
dia ong makabebereng ang kayagan na.
[10] Asing tokaw, belag amo ta banoa tang
Dios, piro mandian mga sinakepan amo
ra nandia. Asing tokaw, indi amo gatako
mga monopa tang kate-bek tang Dios, piro
mandian gapasaran mi ra.

Mga torobolon tang Dios

[11] Mga agmaleno, ang kalibotan ang na
belag tang matod ang istaran mi. Midio
mga dayoan amo lamang tarin. Animan
pagpakiloyo ong nindio ang indi amo padeg
ong anday sasayod ang kaliliagan tang
sinangoni mi ang pagigbatok kontra ong
nem mi. [12] Ipaita mi ong mga taw ang indi
gailala ong Dios ang pirming mo-ya tang
mga kaliek mi. Tenged maski ganing tanira
mandian ang pamagboat amo ta malain,
itaen nira ong ori ang mo-ya ka pala tang
agboaten mi, ig dayawen nira tang Dios pag
kabot tang kaldaw ang magbalik tanandia.

[13] Para ong Gino, magpasakep amo ong
tanan ang mga taw ang pamaggaem ong
banoa, maging ong adi bilang makagagaem
ong tanan, [14] obin ong gobirnador ang yay
ang sindolan na ta podir ang magsilot ong
mga pamagboat ta malain ig magdayaw
ong pamagboat ta mo-ya. [15] Tenged narin
tang kaliagan tang Dios, ang magboat amo
ta mo-ya agod ang mga taw ang anday gata-
wanan nira, anday maning nirang malain
kontra ong nindio. [16] Libri among mga taw,
piro ayaw lamang gamiten tang kalibrian
mi para magboat ta malain. Ang boaten mi,
mangaboi amo bilang mga torobolon tang
Dios. [17] Galangen mi tang tanan ang taw,
ig gegman mi tang mga logod mi ong ni
Cristo. Mangaboi amo ang may eled ong
Dios, ig galangen mi tang adi.

Si Cristo tang dapat ang patoladan mi

[18] Yamong mga torobolon, galangen ig
tomanen mi tang mga agalen mi, belag
lamang tang mga mapinasinsiaen, kondi
asta ang mga pamandegdeg ong nindio.
[19] Tenged malipay tang Dios ong nindio mga
magagoanta amo ong mga kastigo maski
anday naboat ming mali, mga sia agboaten
mi para lamang magtoman ong kaliagan
na. [20] Pabetang ta, mga magkatalak amo ig
palon amo tang agalen mi tenged ong talak
mi, bato dayawen amo tang Dios tenged
ong pagagoanta mi tang kastigo ang asia?
Indi enged! Piro mga palon amo maski mo-
ya tang agboaten mi ig aggagoantaen mi
ong mo-yang nem, sia aloyan amo enged
tang Dios. [21] Tenged ginoyan ita tang Dios,
ig kaliagan na kaman ang magagoanta ita
ta kaliwagan. Tenged asing nagpinitinsia

† 2:6 2:6 Ang "Sion" yay ang tatang goy ong siodad tang Jerusalem asing tokaw, tenged ang siodad don mismo ong Bokid tang Sion. ‡ 2:6 2:6 Isaias 28:16 § 2:7 2:7 Salmo 118:22 * 2:8 2:8 Isaias 8:14-15 † 2:9 2:9 Ang "mga padi tang Adi" ig ang "sagradong banoa tang Dios" yay ang goy ong mga Israelita asing tokaw bilang mga tawan tang Dios. Piro mandian ang tanan ang pamagto ong Ana nang si Jesus, ya ray ang aggilalaen tang Dios ang sadiling banoa na ig ang mga pading pinilik na.

ig nagagoanta si Cristo para ong yaten,
tanandia nagimong alimbawa ang dapat
patoladan ta. [22] Andang pisan ay talak na, ig
indi enged tanandia nagbo-li maski tanopa.
[23] Ininsolto tanandia, piro indi tanandia
minlet ang nanginsolto. Pinapagpinitinsia,
piro indi enged tanandia nagpaeled-eled
ong nira. Nagtalig lamang tanandia ong
Dios ang mato-lid ang magosgar. [24] Si Cristo
mismo tang nangako tang mga talak ta
asing tanandia linansang ong kros. Bindoat
na narin agod indi ita ra gaeman tang
kasalanan, kondi malibri ita ang mangaboi
ta mato-lid ong pama-dek tang Dios. Ong
mga igad na mismo, pinao-ya ita nandia.
[25] Asing tokaw, pario ita ong mga karnirong
ganga-ngi ta dalan, piro mandian namag-
balik ita ra ong Gino ang yay ang Manigbad-
bad ang pagsagod ig pagbantay ong yaten.

3

Toyon ong mga magkatawa

[1] Mandian, yamong mga babay ang
may katawa, magpasakep amo ong mga
kakatawan mi, agod maski indi tanira
pamagparet ong bitala tang Dios, maekelan
mi tanira ong Gino tenged ong mo-yang
ogali mi. Maski indi kombinsiren mi,
[2] basta itaen nira tang paggalang mi ong
Dios ig ang limpiong pangaboi mi. [3] Mga
magpapostora amo, indi isipen mi tang
kasinloan ang gitaen lamang ong loa, pario
tang pagayos tang boa ig pagtok ta bolawan
ig maralen ang lambong. [4] Imbis, pasinlon
mi tang ong teled tang popotokon mi,
ang yay ang mo-yang ogali ig dibabak ang
nem. Sia yay ang kasinloan ang indi enged
magkopas ig importanti ong pama-dek
tang Dios. [5] Maning atan tang bindoat tang
mga babay ang pamagto ig pamagtalig ong
Dios asing tokaw. Nagpasinlo tanira ong
pagpasakep nira ong mga kakatawan nira.
[6] Pario ong ni Sara, sinoman na si Abraham
ig kinabig na tanandiang agalen na. Yamo,
mabilang amo kang mga ana ni Sara mga
mo-ya tang mga boat mi, ig anday geldan
ming maski onopa.

[7] Ig yamong mga lali, dapat magpasonaid
amo ong mga kakatawan mi. Galangen mi
tanira bilang mga babay ang korang tang
poirsa nira ong yaten ang mga lali. Demde-
men mi ang tanira sindolan ka tang Dios ta
kaboing anday kataposan pario ong nindio.
Boaten mi narin agod anday magsamber
ong mga pangadi mi.

Mga paliwagan ita

[8] Mandian, narin tang toyono ong nin-
diong tanan: Dapat mamagoroyonan amo
ong pagirisipen mi ig mamagpasonaidan.
Mamaggeregman amo bilang mamaglogod,
magimong mapinasinsiaen amo ig dibabak
ta nem. [9] Indi balten mi ta malain tang
pamagboat ong nindio ta malain, ig indi
amo ka melet ang manginsolto ong mga
pamanginsolto ong nindio. Ang boaten mi,
ipangadi mi tanira ang pangaloyan tanira
tang Dios. Tenged pinilik amo tang Dios
agod aloyan amo ka nandia, [10] pario tang na-
tang ong Kasolatan,

"Ang maski sinopay galiliag ta mambeng ig
mo-yang kaboi,
kaministiran ang indi mitala ta anday
sasayod ig indi magbo-li.
[11] Dapat bo-wanan na tang malain, ig mag-
boat ta mo-ya.
Kaministiran ang magprosigir ang pirm-
ing mo-ya tang pagigtabid na ong
doma.
[12] Tenged ang mga taw ang mato-lid agban-
tayan tang Gino
ig agpama-yan na tang mga pagampo nira.
Piro gasilag tanandia ong mga taw ang
pamagboat ta malain."*

[13] Sinopa tang magboat ta malain ong
nindio mga pirming mo-ya tang agboaten
mi? [14] Piro mga agpaliwagan amo pa enged
maski pamagboat amo ta mato-lid, masoirti
amo pa ka enged. Indi amo mageled obin
magisip mga onopa tang boaten nira ong
nindio, [15] kondi demdemen mi si Cristo ang
tanandia lamang tang dapat ang galangen
ig tomanen mi bilang Gino mi. Ig mag-
imong listo among pirmi ang magsayod
ong maski sinopay mane-ma mga angay
may kasigoroan mi natetenged ong parak-
aboton. [16] Piro sabaten mi tanira ong mal-
oay ang bitala ig may paggalang. Sigoron
ming pirming limpio tang mga konsinsia
mi, agod maeyak tang mga taw ang pam-
agpakalain ong mga mo-yang agboaten mi
bilang mga pamagosoy ong ni Cristo. [17] Mas

* 3:12 3:10-12 Salmo 34:12-16

mo-ya pang magpinitinsia amo tenged ong
agboaten ming mo-ya, mga ya kay ang
kaliliagan tang Dios, kaysa paliwagan amo
tenged nagboat amo ta malain. 18 Tenged si
Cristo mismo nagpinitinsia ig napatay para
ong nindio. Naminta enged lamang tanan-
diang napatay agod mapatawad tang mga
talak ta. Tanandiang anday kasalanan na
pinatay para ong yaten ang mga mapinag-
talaken agod maekelan ita nandia ong Dios.
Napatay kaman tang sinangoni na, piro
binoi tanandiang moman ong tabang tang
Ispirito.† 19 Ong maning ta sia, pinaningan
ni Cristo tang mga ispirito ang agprison‡
ig may pinatako na ong nira. 20 Ang mga
ispiritong asi, yay ang mga indi gangalil-
iag ang magparet asing timpo pa ni Noe.
Asing timpong asi, mintras pagboat pa si
Noe ta mabael ang barko ang aggoyan ta
arka, pagelat tang Dios ta mo-ya ang mag-
togat tang mga taw. Piro ong ori, pirapa
lamang enged tang taw ang namansitay
ong arka ba-lo nabonaw tang kalibotan.
Walo lamang tanira ang nangalibri ong ba.
21 Mandian, ang wing na ong ba, tatang
litrato tang pagboniag. Ig ang boniag ang
na belag ta maning ang paglimpio tang
boling tang sinangoni ta, kondi sia pan-
gako ta ong Dios pagalin ong limpiong
konsinsia. Ang boniag paglibri kaman ong
yaten tenged ong pagaboing moman ni
Jesu-Cristo. Si Cristo kimina-yat ong langit
ig 22 mandian kakarong gampir ong to tang
Dios ang Tatay. Don tanandia paggaem ong
tanan ang mga anghil asta ong tanan ang
mga indi gitaen ang may gaem ka nira.

4

Ang ba-long kaboi

1 Asing si Cristo nagsinangoning taw,
nagpinitinsia tanandia ig nagagoanta ta
mga kaliwagan ong kaboi na. Animan,
kaministiran ang listo amo kang mag-
pinitinsia. Tenged ang taw ang pagpinitin-
sia tarin ong ta-paw tang kalibotan, indi
ra magpadayon ang magkatalak. 2 Indi ra
magtoman tang anday sasayod ang kalia-
gan tang sadili na, kondi ang kaliagan tang
Dios ya ray ang tomanen na mintras gaboi
pa. 3 Sobra ra tang oras ang nagastos mi
ong pagboat tang mga bagay ang galiliagan
ang boaten tang mga taw ang indi gailala
ong Dios. Asing tokaw, pamagpagosto amo
ong malain ang pangaboi ig ong mga anday
sasayod ang kaliliagan tang sinangoni mi.
Mga manigpabaleng amo. Pamagbagat-
bagat among pirmi agod magpabaleng ig
magboat ta makaeyak ang mga bagay.
Maski ong pagto mi ong mga dios-diosan
mi, anday eyak mi maski malalaway da tang
agboaten mi. 4 Piro mandian ang mga taw
ang indi gailala ong Dios, gangabereng ong
nindio ang angay indi amo ra gimbeng ong
nira ong makaeyak ang pangaboi. Animan
sia aglibaken amo nira ig agginsolton. 5 Piro
bala tanirang manabat ong Dios tang mga
boat nira. Tenged listo tanandiang magos-
gar ong tanan ang mga taw, boi man obin
patay. 6 Animan pinatako tang Mo-yang
Balita natetenged ong ni Cristo ong mga
taw ang patay da, agod maski kinabot da
nira tang kamatayen ang natirmino ong
tanan ang mga taw, mangaboi pa ka enged
tanira ang aroman tang Dios.

Gamiten mi tang mga abilidad mi para ong ikakao-ya tang doma

7 Madali ra lamang tang kataposan tang
tanan ang bagay. Animan awidan mi tang
mga sadili mi ig magisip amo ta osto agod
mapangadi amo ta mo-ya. 8 Ig labi ra ka
enged ong tanan, mamaggeregman amo
ang de-dek ong mga popotokon mi. Tenged
mga aggegman mo tang kapario mo, map-
atawad mo pa tanandia maski dorong ta-
lak ang naboat na. 9 Padayonon mi ong
mo-yang kaneman tang mga logod mi ong
ni Cristo. 10 Ang kada tata ong yaten ay
sindolan tang Dios ta abilidad. Animan
gamiten ta tang mga abilidad ang na para
ong ikakao-ya tang tata may tata. Boaten
ta narin bilang mo-yang mga taraligan ong
sari-saring mga kaloy ang nang agto-dol
tang Dios. 11 Ang sindolan ta abilidad ang

† 3:18 3:18 Poidi kang maliag yaning: Napatay kaman tang sinangoni na, piro ang ispirito na indi enged napatay.

‡ 3:19 3:19 Sigon ong doma, ang mga "ispiritong nangapriso" ang pinaningan ni Jesus yay ang mga kalag tang mga taw ang nangapatay asing timpo ni Noe. (Ang nainabo ong ni Noe mabasa ta ong Genesis 6-8.) Ig sigon ong doma, tanira tang malalain ang mga anghil ang agsambiten ong Genesis 6:1-4 asta ong 2 Pedro 2:4 ig Judas 6.

magtoldok, kaministiran ang magtoldok
tang tamang bitala tang Dios. Ig ang sin-
dolan ta abilidad ong pagtabang ong doma,
dapat tomabang ig gamiten na tang tanan
ang poirsang sindol ong nandia tang Dios.
Ong maning ta sia, dayawen tang Dios
ong tanan ang agboaten mi tenged ong ni
Jesu-Cristo. Tanandia tang Makagagaem ig
dalayawen asta ong tanopa! Amen.

Ang pagagoanta ong kaliwagan bilang sinagpan ni Cristo

12 Mga agmaleno, indi amo mabereng
ong mga mabebelat ang pagsobok ang
gapasaran mi. Indi amo ka magisip ang
onoray gainabo ong nindio, 13 kondi man-
galipay amo ra lamang tenged aroman amo
ra ni Cristo ang agpaliwagan amo pario
tang nainabo ong nandia. Ong maning
ta sia, magimong bogos ang enged tang
kalipay mi ong kaldaw ang magbalik tanan-
dia ig itaen tang tanan tang makabebereng
ang gaem ig dengeg na. 14 Masoirti amo
kaman mga paeyaken amo bilang mga pa-
magosoy ong ni Cristo, tenged sia pagpam-
atod ang atan ong nindio tang dalayawen
ang Ispirito, ang yay ang Ispirito tang Dios.
15 Balampa indi enged mainabo ang may
tata ong nindio ang kastigon tenged na-
matay tanandia ta taw, obin nanakaw, obin
nagboat ta maski onopang klasi ta malain,
obin tenged nagpalabet tanandia ong ag-
boaten ta doma. 16 Piro mga kastigon amo
tenged lamang mga sinagpan amo ni Cristo,
indi amo maeyak kondi magpasalamat amo
pa enged ong Dios ang yamo nagimong mga
sinagpan na.

17 Kiminabot da kaman tang oras ang
magosgar tang Dios ong mga taw, imp-
isa ong yaten ang mga ana na. Ig mga
ang kaliwagan ang nang gapasaran ta yay
ang impisa pa lamang tang pagosgar na,
onora lamang enged tang mapasaran tang
mga indi pamagparet ong Mo-yang Bali-
tang pinatako na? 18 Pario tang na-tang ong
Kasolatan,

"Mga ang mga taw ang mato-lid alos indi
malibri,
Onora lamang enged tang mabetangan
tang mga mapinagtalaken ig indi
pamangilala ong Dios?"*

19 Animan yamong mga gangapasar ta mga
kaliwagan mandian sigon ong kaliagan
tang Dios, magpadayon amo ra lamang ang
magboat ta mo-ya, ig italig mi tang sadili mi
ong Dios ang yay ang nagboat ong nindio.
Tenged tanandia mataligan ig boaten nang
enged tang mga pangako na ong nindio.

5

*Toyon ong mga mepet asta ong mga ka-
mamolan*

1 Yamong mga pangolokolo ong mga
pamagto, may yaningo ong nindio bi-
lang pangolokolo kang kapario mi. Pag-
solato bilang tistigos tang pinitinsia ni
Cristo, ig bilang tata kang pa-penen na
ong dalayawen ang pagkabetang na ong
pagbalik na. 2 Pagpakiloyo ong nindio ang
sagodon mi ta mo-ya tang mga ana tang
Dios ang sinalig na ong nindio. Ang mga
kalimbawan nira mga karniro, ig yamo tang
mga manigbadbad ong nira. Kaministiran
bogos ong nem mi tang pagsagod mi ong
nira tenged maning atan tang kaliagan tang
Dios. Boaten mi tang obligasion mi be-
lag tang garegesan amo obin tenged may
pakinabang ang agpakaboton mi, kondi da-
pat bolontad ong nem mi tang pagtabang
mi ong nira. 3 Indi amo magadi-adi ong
mga pamagto ang sinalig ong nindio para
bantayan mi, kondi magimo among mo-
yang modilo ong nira. 4 Ig ong pagkabot ni
Cristo, ang yay ang Pangolokolo ong mga
Manigbantay, marisibi mi tang balet ang
dorog kambeng ig inding pisan magkopas
asta ong tanopa.

5 Ig yamong mga mamola pa, magpasakep
amo ong mga mepet. Magpalepe among
tanan ig magsirbi ong tata may tata, tenged
maning ta na tang na-tang ong Kasola-
tan: "Agkontraen tang Dios tang ambogon,
piro aggaloyan na tang dibabak ta nem."*
6 Animan magpababak amo ig magpasakep
ong gaem tang Dios, ig komabot tang
kaldaw ang ipalawig amo nandia. 7 Ipakabot
mi ong nandia tang tanan ang mga prob-
lima mi, tenged tanandia pagdemdem ong
nindio.

8 Magimong listo amo ig magbantay
among pirmi tenged ang kasoay ming si Sa-
tanas paglibot-libot ong nindio ang midio

* 4:18 4:18 Mga Kawikaan 11:31 * 5:5 5:5 Mga Kawikaan 3:34

lion ang gingereb ig pagdilem ta tekeben
na. [9] Pabakeden mi tang pagto mi ong Dios
ig batokan mi si Satanas. Ig demdemen
ming belag lamang ta yamo tang pama-
gagoanta tang mga kaliwagan ang man-
ing ta na, kondi asta ang tanan ang pa-
magto ong bilog ang kalibotan. [10] Dipot
lamang ang timpo tang pagagoanta mi.
Matapos sia, ang Dios mismo tang magta-
bang ong nindio agod anda ray kakoran-
gan ong pagkataw mi, ig tanandia tang
magpapoirsa ig magpabaked ong nindio.
Tanandia kaman tang pagtorol tang tanan
ang klasi ta tabang ong yaten, ig pinilik
amo nandia agod ma-pen amo ong anday
kataposan ang kadengegan na ang aroman
ni Cristo. [11] Makagagaem tanandia asta ong
tanopa! Amen.

Kataposan ang toyon ig pangomosta

[12] Sinolato tang dipot ang solat ang na
ong tabang ni Silas. Aggilalaeno tanandia
bilang mataligan ang logod ta ong ni Cristo.
Balampa ong solatong narin napapoirsao
ra tang mga nem mi, ig napamatodano ta
mo-ya ong nindio ang maning ta na tang
kaloy tang Dios ong yaten. Indi amo enged
palawid ong kaloy nang narin.

[13] Ang mga pamagto ong Dios don ong Ba-
bilonia† pamagpakomosta ka ong nindio.
Tanira pario ka ong nindiong pinilik tang
Dios ang magimong mga ana na. Si Marcos
ang agkabigeno ang anao pangomosta ka
ong nindio. [14] Mamagkoromostan amo ta
masinlo bilang mga logod ang pamaggereg-
man ong tata may tata.‡

Balampa oldan amo enged ta kao-yan
ang magalin ong Dios, yamong tanan ang
mga na-pen da ong ni Cristo.

† 5:13 5:13 Sigon ong doma, ang "Babilonia" ang agganingen ni Pedro tarin ay ang siodad tang Roma.

‡ 5:14 5:14 Ong bitalang Grigo: Mamagkoromostan amo ong tatang itong.

Pa-kaw ang Bitala ong Yadoang Solat ang nagalin ong ni Pedro

Ang Yadoang Solat ang nagalin ong ni Pedro sinolat na ong mga pamagto ong ni Cristo, sigoro ang mga pamansistar don ong Asia Minor (1 Pedro 1:1; 2 Pedro 3:1). Agkontraen ni Pedro tarin tang mga toldok tang mga agganingen ang "bo-lien ang mga manigtoldok." Tanira alenget da onong silotan tang Dios (2:3), ig mata-wanan mga sinopa tanira ong ogali ig ong pagpangaboi nira. Animan ang dapat boaten tang kada tata ong mga pamagto, indi mamalpat ong tamang toldok tang mismong nangaita ong ni Cristo. Ig dapat ono ang masinlong ogali idolang ta ong pagto ta (1:5).

Sigon ong mga bo-lien ang manigtoldok, indi ra ono magbalik si Cristo. Piro ang sabat ni Pedro ong nira, mali sia. Indi pagpabaya-baya si Cristo. Pagpaita lamang tang Dios tang māboat ang pasinsia na, ig pagelat ang magtogat tang tanan ang taw, tenged indi tanandia galiliag ang may malbag ong nandia ig silotan asta ong anday kataposan (3:9).

1 Yo si Simon Pedro, tatang torobolon
ig apostolis ni Jesu-Cristo. Pagsolato ong
nindiong tanan ang aroman amen ang pa-
magto ong ni Jesu-Cristo, ang yaten ang
Dios ig Maniglibri. Tenged tanandia mato-
lid, ang pagto ang rinisibi mi pariong enged
ka mal tang rinisibi amen.
2 Balampa pirmi ong nindio tang tanan
ang kaloy ig kao-yan ang pagalin ong Dios
tenged gailala mi tanandia ig ang yaten ang
Ginong Jesus.

Ang mo-yang ogali dapat itaen ong mga ginoyan ig pinilik tang Dios

3 Ong gaem tang Dios, sindolan ita nan-
dia tang tanan ang kaministiran ta agod
mangaboi ita ang pamagosoy ong nandia.
Maboat ta narin tenged gailala ta tang Dios
ang yay ang naggoy ong yaten. Ginoyan
ita nandia agod manobli ita ong mabael ang
dengeg ig masinlong ogali na.* 4 Ong man-
ing don, sindolan ita nandia tang mambeng
ang mga bagay ang pinangako na, agod indi
ita degen tang anday sasayod ang kaliliagan
ta ang yay ang panlangga tarin ong kalib-
otan ang na, kondi mapario tang ogali ta
ong ogali tang Dios.
5 Animan prosigiran mi enged ang idol-
ang tang masinlong ogali ong pagto mi.
Ong masinlong ogali mi, idolang tang
kinata-wanan. 6 Ong kinata-wanan, idolang
tang pagawid tang sadili. Ong pagawid
tang sadili, ang pagprosigir. Ong pagprosi-
gir, idolang tang pagkamadinioson. 7 Ong
pagkamadinioson, idolang tang paggegma
ong logod ta. Ig ong paggegma ong logod
ta, idolang ta tang paggegma ong tanan
ang taw. 8 Ang mga ogaling narin yay ang
dapat itaen ong nindio, ig mintras gaboay
dapat mas magdolang pa ka enged. Ong
maning don, indi lomboang anday kointa
na tang pagpangilala mi ong yaten ang
Ginong Jesu-Cristo, kondi may pakinabang
na para ong Dios asta ong mga taw. 9 Piro
ang maski sinopa, mga anda ong nandia
tang mga ogaling narin, pario ra tanan-
dia ong tatang boray ang indi maita tang
kamatodan. Nalipatan na ra ang tanandia
linimpio ra tang Dios ong dating mga talak
na.
10 Animan mga logodo ong ni Cristo,
prosigiran mi enged ang ipaita ang yamo
matod ang ginoyan ig pinilik tang Dios.
Tenged mga masinlo tang ogali mi ang
pario ta nang nasolato, indi amo enged
mabo-log ig mapalawid ong Dios, 11 kondi
dorong kambeng na ong pagrisibi na ong
nindio, ig abirto among tenled ong anday
kataposan ang inadian tang yaten ang Gino
ig Maniglibri ang si Jesu-Cristo.
12 Animan pirmi among agpademdemen
ta tang mga bagay ang narin, maski gata-
wanan mi ra ta mo-ya, ig maski indi amo
enged pamalpat ong kamatodan ang rin-
isibi mi. 13 Mga ong yen, dapat lamang
ang pirmi among pademdemen ta mintras
gaboio pa. 14 Tenged gata-wanano ra ang in-
dio ra lamang maboay ong ta-paw tang kali-
botan ang na, sigon ong pinatako ong yen
ni Ginong Jesu-Cristo. 15 Animan boateno

* 1:3 1:3 Poidi kang maliag yaning: Naggoy tanandia ong yaten tenged ong makabebereng ang dengeg ig gaem na.

tang tanan ang masarangano agod maski
andao ra, mademdeman mi pa enged tang
mga sinoldoko ong nindio.

Ang mga nangaita asing si Cristo pinadengegan tang Dios

16 Ang sinayod amen ong nindio
natetenged ong makagagaem ang pagbalik
tang yaten ang Ginong Jesu-Cristo ong
parakaboton, belag ta imo-imo ang bindoat
tang mga taw ang manigboat-boat ta
istoria, tenged inita amen mismo tang
makabebereng ang gaem ig kayagan na ang
nagalin ong Dios. 17 Don ami mismo asing
si Jesu-Cristo dinayaw ig pinadengegan
tang Dios ang Tatay. Naba-yan amen tang
bosis tang Dios ang Makagagaem ong tanan
ang ganing, "Na tang agmalenong Anao.
Galipayo ta mo-ya ong nandia." 18 Ang
bosis ang nang nagalin ong langit, naba-
yan amen asing aroman ami ni Jesus don
ong sagradong bokid.†

19 Ong maning don, mas nambaked tang
pagparet amen ong pinatako tang mga pro-
pita asing tokaw. Animan asta yamo, da-
pat pama-yan mi ka ta mo-ya tang mga
bitala nira, tenged ang kalimbawan tang
mga inaning tang mga propita, pario ong
tatang tolok ang sisinag ong maki-lep asta
ra lamang ong pagtela tang kaldaw ang si
Cristo magbalik da. Si Cristo, ang kalim-
bawan na pario ong bitokon ong tagara-
malen, tenged tanandia enged mismo tang
magtorol ta kayagan ong mga kinaisipan
mi. 20 Labi ra enged ong tanan, tandan mi
narin: Ang tanan ang nasolat ong Kasola-
tan, indi nagalin ong sadiling pangintindi
tang mga propita. 21 Tenged anday inaning
nira ang nagalin ong sadiling mga isip nira,
kondi ang Ispirito Santo yay ang nagekel ig
nagpabitala ong nira tang bitala tang Dios.

2

Mga bo-lien ang manigtoldok

1 Piro asing tokaw pa, may atan ka ong
mga Israelita ang mga bo-lien ang mga
taw ang namaganing ang tanira ono mga
propita ka tang Dios. Maning ka ta si tang
mainabo mandian ang mga timpo. May
lomboa ka atan ong nindiong pamagto ang
indi nabantayan, ig mamagtoldok tanira
ta kabo-lian ang manlangga tang pagto mi
ong Dios. Indi ilalaen nira tang Gino ang
yay ang naglibri ong nira. Yay sia ang golpi
lamang komabot ong nira tang silot tang
Dios. 2 Yadi ong mga aroman ming pam-
agto tang magpatolad ong mga ogali nirang
makaeyak. Ong maning don, pakalainen
tang doma tang kamatodan ang agpareten
ta. 3 Ang mga bo-lien ang mga manig-
toldok ang asia, mamanloko ong nindio
ong pagistoria nira ta imo-imo para lamang
mapangoartan amo nira. Piro ong matod,
naboay dang lagi tanirang sinintinsian tang
Dios ang silotan, ig indi ra lamang maboay
i-lek da ong impirno.

4 Gata-wanan ta sia, tenged maski ngani
ang mga anghil ang namagkatalak asing
tokaw, indi pinatawad tang Dios, kondi
pinriso na tanira don ong impirno, don
ong dorog kadalem ang galoang ig dorog
kaki-lep, agod don elaten nira tang Kaldaw
tang Pagosgar. 5 Ig tenged ka ong ta-
lak tang mga taw asing timpo pa ni Noe,
nagpekel tang Dios ta mabael ang ba ig
binonaw na tang kalibotan. Anda enged
ay nalibri, poira lamang ong ni Noe ang
nagtoldok natetenged ong mato-lid ang
pangaboi, ig ang pitong mimbro tang pa-
milia na.* 6 Tenged ka ong kasalanan,
sinompa ig pinogdaw tang Dios tang mga
siodad tang Sodoma ig Gomorra, agod
ipaita na ong mga malalain ang taw tang
kaboton nira.† 7 Piro linibri tang Dios si
Lot tenged mato-lid tanandia ong pama-
dek na. Gaborido ta mo-ya si Lot ig pagsinti
ong mga malalaway ang agboaten tang mga
kasimanoa na ang anda enged ay prinsipio
nira. 8 Kaldaw-kaldaw gaba-yan na ig ag-
gitaen na tang mga malalain ang agboaten
nira, ig pagpasit lamang ang pirmi tang
nem na. 9 Animan sigorado enged, ang Gino
gatakong maglibri ong mga pagsobok tang
mga taw ang madinioson. Ig gatako kang
magsilot tang mga taw ang malalain asta
ong kaldaw ang tanira osgaran, 10 labi ra
enged ang mga taw ang pamagtoman ong
anday sasayod ang kaliliagan tang sinan-
goni nira ig indi gangaliliag ang pasakep

† 1:18 1:18 Mabasa ta tang natetenged ong nainabo ong bokid ong Mateo 17:1-9; Marcos 9:2-10; Lucas 9:28-36. * 2:5 2:5 Genesis 6:1-8:22 † 2:6 2:6-8 Genesis 19:1-29

ong Makagagaem.

Maning ka atan tang ogali tang mga bo-
lien ang mga manigtoldok ang agganin-
geno. Tanira mga mapangas ig ambo-
gon. Indi gengeldan ang mamagbitala ta
malain kontra ong mga taga langit. 11 Maski
ngani ang mga anghil mismo, ang mas
mapoirsa pa ig mas makagagaem pa ong
nira, indi pamangas ang magbandan ig
magbitala ta malain kontra ong kapario
nirang mga anghil ong talongan tang Dios.
12 Piro ang mga taw ang narin, agpakalainen
nira tang maski onopang bagayay ang indi
gaintindian nira. Pario tanira ong mga
ayep ang indi enged pamagisip mga onopa
tang agboaten nira. Anday domang tegkan
tang mga ayep ang maning atan, depen
ig patayen. Ya ka ang mga taw ang asi,
anday domang tegkan nira, silotan ang i-
lek ong impirno. 13 Asia tang magimong
balet ong bindoat nirang malain ong doma.
Ang agkabigen nirang kalipayan ay ang
magboat ta maski onopay maliliagan ni-
rang anday sayod, maski kaldaw. Ang
mga taw ang maning atan mga traidor ig
manloloko. Animan mabael ang kaeyakan
para ong nindio mga itaen tanirang ka-
pen mi ong oras ang pamagsaro amo bilang
mamaglogod ong ni Cristo. 14 Pirmi lamang
tanirang pamagdilem ta babay para ma-
pangalipayan nira, ig indi tanira agtakan
ong pagboat ta talak. Agtokson nira tang
mga malolobay tang pagto nira. Masiado
tanirang takaban. Sinompa ra tanira tang
Dios! 15 Bino-wanan nira tang mga mato-lid
ang toldok ig nanga-ngi ra tanira. Agpato-
ladan nira tang ogali ni Balaam, ang ana ni
Beor asing tokaw. Pinalabi ni Balaam tang
koarta ig may plano na rin ang magpasol
ong pagboat ta malain. 16 Piro sinambleng
tanandia tang asno na ang golping mini-
tala ang midio taw, ig ong maning don
napedan tanandia ong kakabosan nang asi
tang tatang ayep ang indi ka rin mabitala.‡

17 Ang mga bo-lien ang mga manigtoldok
ang na, pario ong mga toro-bodan ang
na-lan da, obin pario ong mga onom ang
agpapalied tang mageyep piro anda kay
koran na. Animan may logar dang dorog
kaki-lep ang natagana tang Dios ong nira,
don ong impirno. 18 Pamagpambog tanira
ong mababael ang bosis, piro anday kointa
na tang agbibitala nira. Pamagtoldok ang
ganing anday kaso ono maski panonot ita
ong anday sasayod ang kaliliagan tang mga
sinangoni ta. Ong maning don, agtok-
son nira ang magbalik ong kalainan tang
mga ba-lo pa lamang gangalibri ong maling
pangaboi. 19 Pamangako tanira ang gan-
ing libri ita ono ang magboat tang maski
onopay galiliagan ta. Piro ong dobali ta
sia, tanira mismo mga torobolon ang pam-
agsirbi ong malain ang ogali ang yay ang
paggaem ig panlangga ong nira. Tenged
mga degen ita ta tatang bagay, maliag
yaning torobolon ita ra tang bagay ang
asi. 20 Ong kamatodan, ang maski sinopay
gailala ong yaten ang Gino ig Maniglibri
ang si Jesu-Cristo, nalibri ra ong makaeyak
ang pagparangaboien tang mga taw ang
indi pangilala ong Dios. Piro mga magbalik
tanira ong dating boat nira, ig degen si
tanira tang anday sasayod ang ogali, mas
maliwag da enged tang pagkabetang nira
kaysa ong dati. 21 Mo-ya pang indi ra lamang
natoman nira tang dalan ang mato-lid, im-
bis matapos ang matoman nira, dayon sing
taliodan nira tang mga tobol tang Dios ang
sinoldok ong nira. 22 Mga maning ta si,
tanira tang agpataman tang sarabien ang
ganing,
"Kiro ang nagtoka, balikan
na sing panganen tang toka na.
Baboy ang dinigo, magbalik
ong lagnang ang tombog."

3

Ang pagbalik tang Gino

1 Mga agmalenong mga logod, na yadoa
rang solato ong nindio. Ig ong doroang
solatong narin, pinrosigirano ang ipadem-
dem ong nindio tang mga bagay ang narin
agod poawen tang mga limpiong kinaisipan
mi. 2 Galiliagong demdemen mi tang inan-
ing tang mga sagradong propita tang Dios
asing tokaw, ig ang mga tobol tang yaten
ang Gino ig Maniglibri ang pinakabot tang
mga apostolis ang sinobol na ong nindio.
3 Primiro ong tanan, dapat ang mata-wanan
mi nga ong oring mga kaldaw imodan amo
tang mga taw ang pamangaboi sigon ong

‡ 2:16 2:15-16 Mga Bilang 22:5-7; 22-31

sadiling anday sasayod ang kaliliagan nira.
Insolton amo nira ang ganing, [4] "Ganing
amo, si Cristo nangakong magbalik. Ta,
ong ayra ta mandian? Ang mga ginikanan
ta nangapatay da, piro maski monopa tang
pagkabetang tang tanan ang bagay, mimp-
isa pa asing bindoat tang kalibotan, ya pa ka
enged asta mandian." [5] Piro ang agganing
nirang asi ang anday pagoman, belag ta
matod. Agbaliwalaen nira tang kamatodan
nga ang langit may ang tanek naimo asing
tokaw ong gaem tang bitala tang Dios. Ig
ong tatang bitala na bindoat na tang tanek
magalin ong wi ig ong ka-ngan tang wi.
[6] Maning ka ta si, ginamit tang Dios tang wi
agod bonawen na ig distroson ong mabael
ang ba tang dating kalibotan. [7] Ig ong gaem
ka tang bitala na, ang langit may ang tanek
ang aggitaen ta mandian, magpadayon pa
asta ra lamang ong kaldaw ang tolpokan
da ong makaeled ang apoy. Mainabo narin
ong pagkabot tang kaldaw nga ang mga taw
ang malalain ig indi pamangilala ong Dios
osgaran da ig silotan.

[8] Piro demdemen mi narin, mga ag-
maleno: Para ong Gino, ang tang kaldaw
pario ong tang ribong takon, ig ang tang
ribong takon magang tang kaldaw lamang.
[9] Animan ang Gino indi pagpabaya-baya ong
mga pinangako na, pario tang aggisipen
tang doma, kondi agpaita na ong nindio
tang māboat ang pasinsia na. Pagelat
lamang tanandiang magtogat tang tanan
ang taw ong mga talak nira, tenged indi
tanandia galiliag ang may malbag ong nan-
dia ig silotan asta ong anday kataposan.*

[10] Magbalik ang enged tang Gino, ig ang
pagkabot na pario ong tatang takawan,
ang indi mata-wanan ta mga tanopa. Ong
kaldaw ang asi, makaeled tang dageb ang
ba-yen ig golpi lamang malipat tang langit.
Masirok tang kaldaw, ang bolan ig mga
bitokon, ig ang tanan tarin ong kalibotan,
asta ang kalibotan mismo, mapogdaw ang
enged. [11] Tenged maning ta sia tang kat-
aposan tang tanan ang bagay, animan da-
pat prosigiran ming mangaboing limpio ig
madinioson, [12] mintras pamaglangkag amo
ong Kaldaw ang magbalik tanandia. Ig
boaten ta tang tanan ang masarangan ta
agod madaling komabot tang kaldaw ang
asi. Ong kaldaw ang asi, ang langit sirokon
ig malipat, ig ang tanan ang gitaen don
mangatonaw da lamang ong kinit. [13] Piro
sigon ong pangako tang Dios, may ba-long
langit ig ba-long tanek ang aggelaten ta, ig
ang tanan don poros mato-lid ong pama-
dek na.

[14] Animan, mga agmaleno, mintras pam-
agelat amo tang kaldaw ang asi, prosigi-
ran ming pirming masinlo tang pagigtabid
mi ong Dios, limpio amo ong pama-dek
na, ig anday sarawayen na ong nindio.
[15] Demdemen mi enged nga ang Gino midio
pagpaboay ong pagkabot na tenged lamang
pagtorol pa ta logar ong mga taw agod
malibri tanira ong silot ang komabot. Ya
kay ang inaning tang agmalen tang logod
ang si Pablo ong solat na ong nindio, sigon
ong kinata-wanan ang sindol ong nandia
tang Dios. [16] Ig ya kay ang inaning na ong
tanan ang mga solat na, ong pagsambit na
tang mga bagay ang na. Ong bagay, may
domang inaning ni Pablo ong mga solat na
ang maliwag ang maintindian. Animan ang
mga taw ang korang tang pangintindi nira
ig indi gangatako tang kamatodan, pamag-
torol ta maling maliag yaning, pario tang
agboaten da nira ong doma pang mga parti
tang Sagradong Kasolatan. Ong maning
don, pamagekel lamang tang sadili nira ong
impirno!

[17] Piro mga logod, gata-wanan mi ra tang
natetenged ong mga bagay ang na. Animan
magandam amo agod indi amo maekelan
ong maling toldok tang mga taw ang anday
prinsipio nira. Tenged mga magtoman amo
ong nira, malipat ong nindio tang sigo-
rado ig masinlong pagkabetang mi bilang
mga pinilik tang Dios. [18] Animan magpa-
dayon amo ong pagto ig ong masinlong
ogali agod marisibi mi enged tang tanan
ang kaloy ni Jesu-Cristo, ang yaten ang
Gino ig Maniglibri, ig agod mas mailala mi
pa enged tanandia. Dayawen ta tanandia
mandian asta ong anday kataposan! Amen.

* 3:9 3:9 "silotan asta ong anday kataposan." Maliag yaning, silotan don ong impirno, asta ong tanopa.

Pa-kaw ang Bitala ong Primirong Solat ang nagalin ong ni Juan

Ang Primirong Solat ang nagalin ong ni Juan may doroang toldok na ang dorog kaimportanti para ong mga namagrisibi tang solat ang na. Primiro, kaministiran ang mamagtarabid-tabid tanira ta masinlo bilang mga taw ang na-pen da ong Dios ig ong Ana nang si Jesu-Cristo. Yadoa, indi dapat pareten nira tang maling mga toldok ang manlangga lamang tang masinlong pagtarabid-tabidan nirang asi. Sigon ong maling agtotoldok ong mga kaldaw ang asi, ang kalibotan ono poros malain. Animan ono, mga ang tatang taw tarin da ong kalibotan, maliag yaning natalidan da tanandia ta anday sayod. Animan si Jesus ono, indi poiding nagimong taw ang matod, tenged tanandia poros mo-ya. Belag lamang ta sia tang mga agtotoldok nira. Ganing pa tanira ang belag ta kaministiran ang magboat ita ta mo-ya, ig maski indi ita maggeregman ong tata may tata. Sia ono anday kaso, basta gailala ta tang Dios.

Piro ganing si Juan kabo-lian tang mga toldok ang asia. Ong kamatodan, si Jesus nagimong taw ang matod. Ig mga pamaggegma ita ong Dios ang Tatay, ig pamagto ita ong Ana nang si Jesus, indi maimong indi ita mamaggeregman ong tata may tata.

Ang Bitalang pagtorol ta kaboi

1 Pagsolat ami ong nindio natetenged ong
Bitalang pagtorol ta kaboi. Tanandia atan
dang lagi, ba-lo pa lamang nagimpisa tang
tanan ang mga bagay. Naba-yan amen
tanandia ig inita amen ong mga mata amen.
Natelekan amen ig nabiotan pa ong mga
kalima amen. 2 Tanandia, ang yay ang
agpagalinan tang kaboi, napaita ra ig mismong inita amen. Animan pagpamatod ig
pamalita ami ong nindio tang natetenged
ong nandia, ang yay ang Kaboing anday
kataposan. Tanandia aroman ang lagi tang
Dios ang Tatay, ig napaita ra ka ong yamen.
3 Agbabalita amen ong nindio tang naita
ig naba-yan amen agod ma-pen amo ong
masinlong pagtarabid-tabidan amen ong
Dios ang Tatay ig ong Ana nang si Jesu-
Cristo. 4 Ig pagsolat ami ka ong nindio
mandian agod magimong bogos tang kambengan ta.

Mangaboi ong mayag

5 Narin tang naba-yan amen ong ni Jesu-
Cristo, ig ang agbabalita amen mandian
ong nindio: Ang Dios mayag, ig andang
pisan ay maki-lep ong nandia. 6 Mga ganing
itang pamagtabid-tabid ita ong Dios piro
pamangaboi ita pa ong maki-lep, maliag
yaning pamagbo-li ita ig indi ita pamagosoy
ong kamatodan. 7 Piro mga pangaboi ita
ong mayag, pario tang Dios ang gistar ka
ong mayag, asia masinlo tang pagtarabidan
ta ong tata may tata, ig limpion na tang
tanan ang mga kasalanan ta ong dogo tang
Ana nang si Jesus.

8 Mga ganing itang anday talak ta,
aglokon ta lamang tang mga sadili ta, ig
anda ong yaten tang kamatodan. 9 Piro mga
aminen ta tang mga talak ta, mataligan ta
tang Dios ang magpatawad ig maglimpio
ong yaten ong tanan ang mga boat tang
anday sasayod, tenged mato-lid tanandia.
10 Mga ganing itang anday talak ta, agboaten
ta tang Dios ang bo-lien, ig agbaliwalaen ta
tang bitala na.

2

Si Cristo magpakiloy para ong yaten

1 Mga anao, agsosolato ong nindio tang
mga bagay ang asia agod indi amo magkatalak. Piro mga may magkatalak, may magpakiloy ong Dios ang Tatay para ong yaten.
Anday doma, si Jesu-Cristo ang mato-lid.
2 Tenged si Cristo mismo tang sinagda agod
mapatawad tang mga kasalanan ta, ig belag
lamang tang yaten, kondi ang kasalanan
tang mga taw ong bilog ang kalibotan.

3 Gasigoro itang gailala ta ra tang Dios
mga agtomanen ta tang mga tobol na. 4 Mga
may taw ang ganing, "Gailalao tang Dios,"
piro indi agtomanen na tang mga tobol
na, bo-lien tang taw ang asi, ig anda ong
nandia tang kamatodan. 5 Piro ang taw ang
pagtoman tang bitala tang Dios, yay ang
matod ang paggegma ong nandia, ig anday
korang tang paggegma na. Tarin matawanan ta mga na-pen ita ra ong Dios: 6 Ang

taw ang ganing ang na-pen da ono ong Dios,
dapat ang mangaboi pario ni Jesu-Cristo.

Ang ba-long tobol

7 Mga agmaleno, ang tobol ang nang ag-
sosolato ong nindio ang mamaggeregman
amo belag ta ba-long tobol, kondi dati rang
laging tobol ang sindol ong nindio asing
ba-lo among namagto ong ni Jesus. Naba-
yan mi rang lagi na. 8 Piro ang agsosolato
ong nindio mandian midio ba-long tobol ka
kaman, tenged inita amen tang kamatodan
na ong kaboi ni Cristo ig mandian aggitaen
ta ka ong nindio. Tenged galipat da tang
maki-lep ig loloa ra tang matod ang kaya-
gan.

9 Ang taw ang ganing ang tanandia gaboi
ono ong mayag, piro anday gegma na ong
mga logod, tanandia gabo-wan pa ka enged
ong maki-lep. 10 Ang taw ang paggegma
ong logod na yay ang gaboi ong mayag,
ig anda ray magimong dailan ang tanan-
dia magkatalak. 11 Piro ang indi paggegma
ong logod na gabo-wan pa ong maki-lep.
Midio pangarap-karap tanandia ang indi
gata-wanan na tang paningan na, tenged
binoray da tanandia tang maki-lep.

12 Agsolatan amo yen, mga anao, tenged
pinatawad da tang mga kasalanan
mi tenged ong ni Cristo.

13 Agsolatan amo yen, mga tatay, tenged
gailala mi tanandia ang atan dang
lagi, asing impisa pa lamang tang
tanan ang bagay.

Agsolatan amo yen, mga soltiros, tenged
dineg mi ra si Satanas.

14 Omaneno pa. Agsolatan amo yen, mga
anao, tenged gailala mi tang Dios
ang Tatay.

Agsolatan amo yen, mga tatay, tenged
gailala mi tanandia ang atan dang
lagi, asing impisa pa lamang tang
tanan ang bagay.

Agsolatan amo yen, mga soltiros, tenged
mapopoirsa amo, ig indi galipat ong
nindio tang bitala tang Dios. Ani-
man dineg mi si Satanas.

15 Indi malen mi tang kalibotan ang na
asta ang mga bagay tarin ong kalibotan.
Tenged ang taw ang pagmal ong kalibotan
indi pagmal ong Dios ang Tatay. 16 Tenged
ang mga bagay tarin ong kalibotan--pario
tang mga anday sasayod ang galiliagan
tang mga sadili ta, ang mga gawilian tang
mga mata ta, ig ang mga bagay ang agpam-
bog ta mga taw--ang tanan ang asia indi
pagalin ong Dios ang Tatay. Asia pagalin
tarin lamang ong kalibotan. 17 Malipat tang
kalibotan ig ang tanan ang mga galiliagan
tang tawan na, piro ang taw ang pagboat
tang kaliliagan tang Dios yay ang maboing
anday kataposan.

Ang kontra-Cristo

18 Mga anao, alenget da tang kataposan
tang kalibotan. Naba-yan mi ra ang
komabot tang kontra-Cristo. Mandian
ngani doro rang limindoang mga kontra-
Cristo. Animan gata-wanan ta ang alenget
da tang kataposan. 19 Ang mga taw ang asi,
belag dang lagi ta matod ang mga karo-
manan ta. Animan namansibelag tanira
ong yaten. Asia, mga tanira matod ang mga
aroman tang lagi, indi tanira namansibelag
ong yaten. Piro namagalin tanira, animan
mayag ong mga mata ta ang tanirang tanan
belag ta karomanan ta.

20 Piro yamo, gaintindian mi tang kam-
atodan, tenged sindol da ong nindio tang
Ispirito Santo. 21 Animan pagsolato ong nin-
dio, belag ta tenged ang indi gata-wanan mi
tang kamatodan, kondi tenged gata-wanan
mi ra sia. Ig gata-wanan mi ka, anday bo-li
ang magalin ong kamatodan.

22 Mandian, sinopa tang bo-lien? Ang bo-
lien yay ang ganing ang si Jesus belag ono
tang Cristo.* Ang mga taw ang maning
atan, tanira tang mga kontra-Cristo, ang
indi pangilala ong Dios ang Tatay ig ong
Ana na. 23 Ang indi pangilala ong Ana, indi
ka gailala ong Tatay. Piro ang pangilala ong
Ana, gailala ka ong Tatay na.

24 Animan iloak mi ong popotokon mi
tang sinoldok ong nindio asing primiro.
Asia indi amo malbag ong Ana ig ong Tatay
na. 25 Ig narin tang pinangako ong yaten ni
Cristo--ang kaboing anday kataposan.

26 Ang mga bagay ang nang agsosolato
ong nindio yay ang natetenged ong mga

* 2:22 2:22 Ang bitalang "Cristo" tatang titolo ang sindol ong ni Jesus bilang ang pinilik tang Dios para maglibri ong mga taw ong kasalanan nira ig maggaem ong tanan-tanan. Telekan ka ong Bokabolario.

taw ang galiliag din ang manloko ong nin-
dio. [27] Piro yamo, sindolan amo ni Cristo
tang Ispirito Santo, ig tanandia indi en-
ged palbag ong nindio. Animan belag
da ta kaministiran ang may doma pang
magtoldok ong nindio, tenged ang tanan
ang mga bagay agtotoldok ong nindio tang
Ispirito Santo. Ig matod tang agtotoldok
na, belag ta kabo-lian. Animan, pario tang
sinoldok na ong nindio, indi amo palbag
ong ni Cristo.

[28] Animan, mga anao, indi ita ra palbag
ong ni Cristo, agod ong pagbalik na ong
kalibotan indi ita maeyak. Ig ong pagk-
abot na indi ita maeyak ang tomalonga ong
nandia. [29] Gata-wanan ming si Cristo mato-
lid. Animan dapat mata-wanan mi ka, ang
tanan ang pamagboat ta mato-lid mga ana
ka tang Dios.

3

Ang mga ana tang Dios

[1] Isipen mi lamang mga monopag kabael
tang paggegma ang pinaita tang Dios ang
Tatay ong yaten! Aggoyan ita nandia ang
mga ana na. Ig matod ka kaman sia. Piro
ang mga taw ang sakep tang kalibotan ang
na, indi gata-wanan nira mga sinopa enged
tanandia. Animan yay na ang itang mga
ana na, indi ita ka gailala nira. [2] Mga
agmaleno, ana ita ra ka kaman tang Dios,
ig indi pa mata-wanan mga monopa tang
magimong matod ang pagkabetang ta ong
ori. Piro gata-wanan ta ang magimo itang
kapario ni Cristo ong pagbalik na tarin,
tenged itaen ta tanandia mga monopa
tanandia ong kamatodan. [3] Ang tanan ang
mga taw ang pamagtalig ang maning ta
si tang mainabo, pamagprosigir ang magi-
mong limpio tang kaboi nira, pario ni Cristo
ang andang pisan ay kasalanan na.

[4] Ang kada taw ang pagboat ta kasalanan,
gakontra na tang Katobolan tang Dios.
Tenged ang mangontra ong tobol tang
Dios ya ra enged tang maliag yaning tang
kasalanan. [5] Gata-wanan ming napaning
si Cristo tarin ong kalibotan para komiten
tang mga talak ta, ig anda enged ay tatalak
na. [6] Animan ang taw ang indi agpalbag ong
ni Cristo, indi magpadayon ang magboat ta
kasalanan. Piro ang taw ang pagpadayon
ang pagboat ta kasalanan, indi gaita ong
ni Cristo ig indi gailala na mga monopa si
Cristo.

[7] Mga anao, indi amo paloko maski ong
ninopa. Mato-lid tang taw ang pagboat ta
mato-lid, pario ni Cristo. [8] Piro ang pagboat
ta kasalanan ana ni Satanas. Tenged si
Satanas asing primiro pa, pagboat dang lagi
ta kasalanan. Piro napaning tarin tang Ana
tang Dios para langgaen na tang obra ni
Satanas.

[9] Ang taw ang rinisibi tang Dios bilang
ana na indi ra magpadayon ang magkata-
lak, tenged may ba-long kaboi na ang na-
galin ong Dios. Ig tenged ang Dios ya ray
Tatay na, indi ra poiding magpadayon ang
magkatalak. [10] Tarin mailala ta mga sinopa
tang mga ana tang Dios ig sinopa tang mga
ana ni Satanas--ang maski sinopang indi
pagboat ta mato-lid obin indi paggegma
ong mga logod na, tanandia belag ta ana
tang Dios.

Mamaggeregman ita

[11] Narin tang toldok ang naba-yan mi
asing primiro pa, ang mamaggeregman ita.
[12] Indi ita magpatolad ong ni Cain. Tanandia
ana ni Satanas, ig pinatay na tang ari na.*
Angay? Tenged anday sasayod tang mga
boat na, piro mato-lid tang ari na.

[13] Animan, mga logod, dapat indi amo
mangabereng mga ang taw ang sakep tang
kalibotan ang na, anday paggegma nira
ong nindio. [14] Gata-wanan ta ang indi ita
ra gasakepan tang kamatayen kondi maboi
itang anday kataposan, tenged agmalen ta
tang mga logod. Piro ang taw ang indi
paggegma ong mga logod gabo-wan pa ka
enged ong gaem tang kamatayen. [15] Ang
taw ang anday paggegma na ong tatang lo-
god pario tang manigpatay ta taw. Ig gata-
wanan mi ang manigpatay ta taw, anda
enged ong nandia tang kaboing anday kata-
posan. [16] Tarin gitaen ta mga monopa enged
tang paggegma--binolontad ni Cristo tang
kaboi na para ong yaten. Ig dapat lamang
ang ibolontad ta ka tang mga kaboi ta para
ong mga logod ta. [17] Mandian, mga may taw
ang may kaya na ig may inita na ang tatang

* 3:12 3:12 Ang istoriang na natetenged ong da Cain ni Abel mabasa ta ong Genesis 4:1-16.

logod ang pangaministiran, piro indi nate-
bek ong nandia, inding pisan maning nang
aggegman na tang Dios. [18] Mga anao, indi
ita maggegma ong bitala obin ong anga ta
lamang, kondi ipaita ta ong mga boat ta ang
matod tang paggegma ta.

*Tomalonga ong Dios ang masinlo tang ki-
naisipan ta*

[19] Animan mga agpaita ta tang paggegma
ta ong mga boat ta, asia masigoro ita ang
pamagosoy ita ong kamatodan, ig mata-
longa ita ong Dios ang masinlo tang kinaisi-
pan ta. [20] Ig maski midio ang kinaisipan ta
pagbandan ong sadili ta, ang Dios mas mak-
agagaem pa ong kinaisipan ta. Ig tanandia
gatako tang tanan. [21] Mga agmaleno, mga
ang kinaisipan ta indi ra pagbandan ong
yaten, matalonga ita ong Dios ang anday
eled ta. [22] Ig maski onopay pa-dolon ta ong
nandia, i-dol na ong yaten tenged agtoma-
nen ta tang mga tobol na ig agboaten ta
tang mga kaliliagan na. [23] Ig narin tang
tobol na, ang magto ita ong Ana nang si
Jesu-Cristo ig mamaggeregman ita, pario
ka tang sinobol ni Cristo. [24] Ang tanan
ang pamagtoman ong mga tobol tang Dios,
indi agpalbag ong Dios, ig ang Dios indi ka
agpalbag ong nira. Ig tenged ong Ispirito
Santo ang sindol na ong yaten, gata-wanan
ta ang tanandia pirmi ong yaten.

4

*Ang ispiritong nagalin ong Dios ig ang na-
galin ong kontra-Cristo*

[1] Mga agmaleno, indi amo basta-bastang
magparet ong mga taw ang ganing ang
Ispirito tang Dios yay ang sinobol ong nira.
Osisaen mi kang lagi para mata-wanan mi
mga nagalin ka kaman ong Dios tang ispir-
ito ang don ong nira. Tenged doro rang
mga bo-lien ang mga propita ang limindoa
ra ong kalibotan. [2] Tarin mata-wanan mi
mga ang tatang taw agtobolon tang Ispir-
ito tang Dios--mga ganing tanandia ang si
Jesu-Cristo nagimong taw, asia pagpama-
tod ang nagalin ong Dios tang ispirito ang
nagtobol ong nandia. [3] Piro mga ang tatang
taw indi aggilalaen na si Jesus, pagpamatod
ang indi nagalin ong Dios tang ispiritong
nagtobol ong nandia. Asia tang kontra-
Cristo. Naba-yan mi rang asia komabot, ig
mandian narin da ong kalibotan.

[4] Piro yamo, mga anao, ana amo ra tang
Dios, ig dineg mi ra tang mga bo-lien ang
mga propita. Tenged ang Ispiritong atan
ong nindio mas mapoirsa pa ong ni Satanas,
ang yay ang paggaem ong mga taw ang
sakep tang kalibotan ang na. [5] Ang mga bo-
lien ang propita pamagosoy ong malain ang
sikad tang kalibotan ang na. Animan ang
agtotoldok nira kompormi lamang ong isip
tang mga taw ang sakep tang kalibotan ang
na, ig ang mga narin yay ang pamamasi ong
nira. [6] Piro ita, ong Dios ita ra, ig pamamasi
ong yaten tang tanan ang mga taw ang
gailala ong Dios. Piro ang mga taw ang
belag ta ong Dios indi ka mamamasi ong
yaten. Asia mata-wanan ta mga sinopa tang
agtobolon tang matod ang Ispirito tang
Dios ig sinopa tang mga bo-lien.

Ang Dios gegma

[7] Mga agmaleno, mamaggeregman ita
tenged ang gegma pagalin ong Dios. Ig
ang tanan ang mga taw ang pamaggegma
pamagpaita ang tanira mga ana na, ig gan-
gailala ka ong nandia. [8] Piro ang taw ang
indi paggegma, indi ka gailala ong Dios,
tenged ang Dios gegma. [9] Maning ta na
pinaita tang Dios tang paggegma na ong
yaten--sinobol na tarin ong kalibotan tang
bogtong ang Ana na, agod tanandiay mag-
imong dalan ang maboi itang anday kat-
aposan. [10] Narin tang matod ang gegma,
belag tang paggegma ta ong Dios, kondi ang
paggegma na ong yaten. Tenged sinobol
tang Dios tang Ana na ang magimong sagda
agod mapatawad tang mga talak ta.

[11] Mga agmaleno, mga maning ta sia
kabael tang paggegma tang Dios ong yaten,
dapat mamaggeregman ita ka ong tata may
tata. [12] Anday taw ang naita ong Dios. Piro
mga pamaggeregman ita, maliag yaning
ang Dios indi agpalbag ong yaten, ig bogos
ong yaten tang paggegma na.

[13] Gasigoro ita ang indi ita agpalbag ong
Dios ig tanandia pirmi ka ong yaten, tenged
sindolan ita tang Ispirito na. [14] Inita amen ig
agpamatodan amen ang sinobol tang Dios
ang Tatay tang Ana na bilang Maniglibri
ong mga taw ong kalibotan. [15] Ang maski
sinopa tang ganing ang si Jesus Ana tang
Dios, tanandia ong Dios, ig ang Dios atan
ka ong nandia. [16] Animan mandian, gata-
wanan ta ang aggegman ita tang Dios, ig
panalig ita pa ong paggegma nang asi.

Ang Dios gegma, ig ang taw ang pirming
paggegma indi enged agpalbag ong Dios,
ig ang Dios pirmi ka ong nandia. 17 Ong
maning ta sia, bogos ang mapasaran ta tang
gegma tang Dios agod indi ita ra eldan ong
Kaldaw tang Pagosgar. Tenged ong Dios
ita ra mandian pario ni Cristo, maski tarin
ita pa ong ta-paw tang kalibotan. 18 Ang
eled, anday labet na ong gegma. Maliag
yaning, indi ra meled tang taw ang bogos
ang gapasaran na tang paggegma tang Dios.
Piro ang eled ig ang silot, narin yay ang
doroang pamagtarabidan. Maliag yaning,
ang taw ang geldan ang silotan tang Dios,
korang pa tang gegma ang gapasaran na.
19 Pamaggegma ita tenged ang Dios na-
kaw ang naggegma ong yaten. 20 Mga may
taw ang ganing, "Yo, pagmalo ong Dios,"
piro anday paggegma na ong logod na, ang
taw ang asi bo-lien. Mga indi aggegman na
tang logod nang asiang gitaen na, monopa
enged tanandia mapaggegma ong Dios ang
indi gitaen na? 21 Narin tang tobol ang
sindol ni Cristo ong yaten--mga maggegma
ita ong Dios dapat maggegma ita ka ong
mga logod ta.

5

Pandeg ita ong tabang tang pagto ta

1 Ang mga taw ang pamagparet ang si
Jesus tang Cristo,* tanira mga ana tang
Dios. Mandian, ang sinopay pagmal ong
tatay, magmal ka ong mga ana na. 2 Mga
agmalen ta tang Dios ig agtomanen ta tang
mga tobol na, asia masigoro ita ang malen
ta ka tang mga ana na. 3 Tenged ang
matod ang pamaggegma ong Dios, ya ray
ang mga pamagparet tang mga tobol na.
Ig belag ka ta mabelat tang mga tobol na.
4 Tenged itang tanan ang mga ana tang Dios,
pandeg ita kontra ong malain ang sikad
tang kalibotan ang na. Deg ita ka kaman
tenged mismo ong pagto ta. 5 Ig sinopa
tang pandeg kontra ong kalibotan? Anday
doma, ang mga taw ang pamagparet ang si
Jesus Ana tang Dios.

Ang pamatod natetenged ong ni Jesu-Cristo

6 Si Jesu-Cristo tang napaning tarin ong
kalibotan. Tanandia mismo tang binonia-
gan ong wi, ig tanandia ka tang nagpatorok
tang dogo na ong kamatayen na. Ang Ana
tang Dios indi lamang binoniagan ong wi,
kondi nagpatorok pa tang dogo na. Ag-
pamatodan tang Ispirito ang narin matod,
tenged kamatodan lamang tang agganing
tang Ispirito. 7 Bali tolo tang pagpama-
tod natetenged ong ni Jesus mga sinopa
tanandia — 8 ang Ispirito, ang wi, ig ang
dogo. Ig ang tolong asia pamagoroyonan
ong pagpamatod nira. 9 Agpareten ta tang
pamatod tang mga taw. Piro mas mabelat
pa enged tang pamatod tang Dios, tenged
asia pamatod tang Dios mismo ang agto-
dol na natetenged ong Ana na. 10 Animan,
ang taw ang pamagto ong Ana tang Dios pa-
magparet ka ong pamatod tang Dios. Piro
ang indi magparet, agboaten nirang bo-
lien tang Dios, tenged indi agpareten nira
tang pamatod na natetenged ong Ana na.
11 Ig maning ta na tang pamatod tang Dios-
-aggoldan ita nandia ta kaboing anday kat-
aposan, ig ang kaboing na pagalin mismo
ong Ana na. 12 Ang taw maboi ang anday
kataposan mga ang Ana tang Dios asi ong
nandia. Piro mga anda ong nandia tang Ana
tang Dios, anda ka ong nandia tang kaboing
anday kataposan.

Ang kaboing anday kataposan

13 Agsosolato tang mga bagay ang na ong
nindio, yamong mga pamagtalig ong Ana
tang Dios, agod mata-wanan ming may
kaboi mi rang anday kataposan. 14 Panalig
da tang nem ta mga lelenget ita ong Dios,
tenged gata-wanan ta mga ang agpa-dolon
ta kompormi ong kaliliagan na, pama-yan
ita nandia. 15 Ig mga gata-wanan ta ang
agpama-yan ita nandia, masigoro ita kang
i-dol na tang agpa-dolon ta.

16 Mandian, mga may itaen ming tatang
logod ang pagboat ta kasalanan, ipangadi
mi tang taw ang asi, ig oldan tanandia tang
Dios ta ba-long kaboi. Ang agsambiteno
yay ang taw ang pagboat ta kasalanan ang
indi magekel ta kamatayen ang anday kata-
posan. Tenged may kasalanan ang magekel
ta kamatayen, ig indio ganing ang ipangadi
mi tang taw ang pagboat ta maning atan.
17 Kasalanan tang tanan ang mga boat ang
anday sasayod. Piro may kasalanan ang
indi magekel ta kamatayen.

* 5:1 5:1 "Cristo." Telekan ong Bokabolario.

[18] Gata-wanan ta, ang mga taw ang nagi-
mong ana ra tang Dios, indi ra magpadayon
ang magboat ta kasalanan. Tenged agta-
lingan tanira ni Jesu-Cristo, ig indi tanira
matandeg ni Satanas.
[19] Ig gata-wanan ta ang ana ita ra tang
Dios, maski ong gaem ni Satanas tang tanan
ang taw ong kalibotan ang indi pangilala
ong Dios.
[20] Ig gata-wanan ta pa ang napaning tarin
tang Ana tang Dios ang nagpaintindi ong
yaten agod mailala ta tang matod ang Dios.
Animan nanga-pen ita ra ong matod ang
Dios bilang mga nanga-pen da ong Ana
nang si Jesu-Cristo. Tanandia tang matod
ang Dios, ig pagtorol ta kaboing anday
kataposan.
[21] Mga anao, palawid amo lamang ong
belag ta Dios ang matod.†

† 5:21 5:21 Poidi kang maliag yaning: palawid amo ong mga dios-diosan.

Pa-kaw ang Bitala ong Yadoang Solat ang nagalin ong ni Juan

Ang sinolatan ni Juan ong Yadoang Solat na ay tatang "pinilik ang babay" asta ang mga ana na (birsikolo 1). Sigon ong doma, ang matod ang agsambiten ni Juan ong mga bitalang asia ay tatang gropo tang mga pamagto ong ni Jesus ong oras ang asi. Ang kaimportantian ang toldok ong ge-ley ang solat ang narin yay ang dapat mamaggeregman ita ong tata may tata, ig indi dapat magparet ong mga bo-lien ang mga manigtoldok.

1 Ang pagsolat ta na yo, tata ong mga
mepet ang pamangolokolo ong mga pam-
agto ong Dios.

Pagsolato ong nio, pinilik ang babay, asta
ong mga ana mo. Matod ang agmalen amo
yen. Ig belag lamang ta yo tang pagmal
ong nindio, kondi ang tanan ang gailala ong
kamatodan. 2 Agmalen amo yen tenged ong
kamatodan ang narisibi ta, ig narin da ong
yaten asta ong tanopa.

3 Balampa pirmi ong yaten tang kaloy,
kate-bek, ig kao-yan ang pagalin ong Dios
ang Tatay ig ong ni Jesu-Cristo ang Ana na
mintras pamagosoy ita ong kamatodan ig
pamaggeregman ita.

Ang kamatodan ig ang pagigegma

4 Galipayo ta mo-ya ang initao tang doma
ong mga ana mo ang pamagosoy ong kam-
atodan, pario tang sinobol ong yaten tang
Dios ang Tatay. 5 Ig mandian, aggalangen
ang babay, may ipakiloyo rin ong nio. Nan-
ing agsosolato ong nio belag ta ba-long
tobol, kondi dati rang tobol ang sindol ong
yaten asing primiro, ang mamaggeregman
itang tanan. 6 Maning ta na tang sinobol
ong nindio asing primiro pa, ang mamag-
geregman amo. Mga matod ang aggegman
ta tang Dios, maliag yaning tomanen ta ka
tang mga tobol na.

7 Doro rang mga taw ang manloloko ang
namagwasag tarin ong kalibotan, ang indi
pamagparet ang si Jesu-Cristo nagimong
taw. Ang mga taw ang maning atan man-
loloko ig mga kontra-Cristo. 8 Animan pan-
dam amo agod indi malipat tang bined-
layan mi, kondi bogos ang marisibi mi tang
primiong aggelaten mi ang magalin ong
Dios.

9 Ang taw ang paglampas ig agbo-wanan
na tang mga sinoldok ni Cristo, anda ong
nandia tang Dios. Piro ang taw ang pag-
padayon ang pagosoy ong mga sinoldok ni
Cristo, indi tanandia galbag ong Dios ang
Tatay asta ong Ana na. 10 Animan mga
may taw ang agpaning ong nindio ig ang
agtotoldok na ay parti ong toldok ni Cristo,
indi padayonon mi ong pamalay-balay mi
ig indi risibien mi. 11 Tenged ang maski
sinopay magrisibi ong nandia, gapil da ka
ong mga boat nang anday sasayod.

Oring mga bitala

12 Doro pa rin tang yaningo ong nindio,
piro mo-ya pa indi ra isolato. Pagtaligo
ang mapamisitao atan ig mapagarampang-
ampang ita ta masinlo agod magimong bo-
gos tang kambengan ta.

13 Pagpakomosta ong nio tang mga ana
tang logod mong babay ang pinilik ka tang
Dios ang pario mo.

Pa-kaw ang Bitala ong Ya-long Solat ang nagalin ong ni Juan

Ang sinolatan ni Juan ong Ya-long Solat na ay si Gayo, tata kang pangolokolo ong mga pamagto ong ni Cristo. Dinayaw ni Juan si Gayo tenged ong pagtabang na ong domang mga pamagto, labi pa ong mga manigtoldok tang bitala tang Dios ang pamagbiahi ong kada logar. Naglaygay si Juan ang indi patoladan ni Gayo tang anday sayod ang ogali tang tatang taw ang si Diotrefes. Nagigampang pa ang tabang-tabangan ni Gayo tang tatang taw ang si Demetrio.

1 Ang pagsolat ta na yo, tata ong mga mepet ang pamangolokolo ong mga pam-agto ong Dios.

Pagsolato ong nio, agmalenong Gayo, ang agmalenong matod.

2 Agmalenong tangay, balampa aloyana tang Dios ong tanan ang agboaten mo, ig oldana nandia ta mo-yang sinangoni, pario tang kaboi mong ispiritoal ang gata-wananong mo-ya ka. 3 Nalipayong pisan asing kiminabot tarin tang pirapa ong mga logod ta ang nagbalitang bogos tang pag-paret mo ong kamatodan, ig aggosoyon mo ka kaman tang kamatodan ang asia. 4 Anda ray mas mapagpambeng pa ong yen mga maba-yanong pagosoy ong kamatodan tang mga anao ong ni Cristo.

Dinayaw si Gayo

5 Agmalenong tangay, mataliganang pisan ong agboaten mo para ong mga logod ang agpaning atan, maski indi gailala mo. 6 Tanira mismo tang pagpamatod tarin ong mga pamagto ong ni Cristo tang natetenged ong paggegma mo. Mo-ya ka kaman mga tabangan mo pa tanira ong pagparanawen nira, pario tang dapat ang boaten ta para ong mga torobolon tang Dios. 7 Tenged pamagbiahi tanira ong aran ni Cristo, ig anday tabang ang garisibi nira ong mga taw ang indi gailala ong Dios. 8 Animan dapat ita ra lamang tang tomabang ong mga taw ang kapario nira, agod ma-pen ita ka ong pagpatako nira tang kamatodan.

Si Diotrefes ig si Demetrio

9 Tanopa sia nagsolato atan ong mga pa-magto ong ni Cristo, piro si Diotrefes indio agpama-yan na. Tenged ang galiliagan na, tanandia tang manokaw-tokawan ong tanan. 1 10 Animan, mga ong pagpaningo atan, ka-kadeno tang agboaten na. Kabo-lian tang agganing na kontra ong yamen. Ig belag lamang ta sia, indi risibien na tang mga logod ang pamansikabot atan. Ig ang mga taw ang gangaliliag ang magrisibi ong nira, agsagangen na ig agpalinen na pa ong mga pagsirimet-simet tang mga pamagto.

11 Agmalenong tangay, indi patoladan mo tang malain, kondi ang mo-ya. Ang pam-agboat ta mo-ya mga ana tang Dios, piro ang pamagboat ta malain indi gailala ong nandia.

12 Mo-ya tang pamatod tang tanan mga natetenged ong ni Demetrio. Gitaen ong mismong kaboi na ang pagosoy tanandia ong kamatodan. Asta yami, maning ka ta sia tang pamatod amen, ig gata-wanan mong matod tang agganing amen.

Oring mga bitala

13 Doro pa rin tang yaningo ong nio, piro mo-ya pa indi ra isolato. 14 Balampang indi ra lamang maboay, mapamisitao atan ig mapagampang ita ta osto.

15 Aloyana tang Dios ig oldana nandia ta kao-yan. Pagpakomosta ong nio tang mga tangay ta tani. Ikomostao ka nio ong kada tata ong mga tangay ta atan.

Pa-kaw ang Bitala ong Solat ang nagalin ong ni Judas

Ang solat ang nang dipot sinolat ni Judas ig may pagkapario na ong Yadoang Solat ni Pedro. (Ang Judas ang na belag ta si Judas Iscariote ang nagtraidor ong ni Jesus.) Tarin pagpāman si Judas ong mga pamagto ong ni Cristo ang indi enged tanira mamagpaekel-ekel ong mga taw ang pamagtoldok ta mali. Ang mga taw ang asi indi pamangilala ong yaten ang Ginong si Jesu-Cristo, kondi agtomanen lamang nira tang sadiling kaliliagan nirang anday sasayod, ig tenged tarin silotan ono tanira pario tang bindoat tang Dios ong mga taw ang namangontra ong nandia asing tokaw pa (1:15-16). Animan ang dapat boaten tang mga manigbasa, paeleten nira tang pagto nira ong Dios sigon ong kamatodan ang narisibi nira, agod indi tanira maekelan tang mga bo-lien ang mga manigtoldok.

1 Ang pagsolat ta na ay yo, si Judas,
tatang torobolon ni Jesu-Cristo ig logod ni
Santiago. Pagpakomostao ong nindiong
mga ginoyan tang Dios, yamong agmalen
tang Dios ang Tatay ig agta-lingan ni Jesu-
Cristo.*
2 Balampa pirmi ong nindio tang kate-
bek, kao-yan, ig gegma ang pagalin ong
Dios.

Ang mga manigtoldok ang bo-lien

3 Mga agmaleno, galiliago rin ang isolato
ong nindio tang natetenged ong paglibri
tang Dios ong yaten ang tanan. Piro man-
dian pala kaministiran ang enged ang so-
latan among lagi yen para magpakiloyo
ong nindio ang batokan mi tang mga
taw ang pamangontra ong kamatodan ang
agpareten ta. Ang kamatodan ang na
inintriga tang Dios ong yaten ang mga
sinakepan na ig indi enged poiding oma-
nen. 4 Animan agsolatan amo yen ta maning
ta na tenged may mga taw ang indi pa-
mangilala ong Dios, ang nanga-led da ono
atan ong nindiong pamagto ang indi na-
bantayan. Pamagtoldok tanira ang ganing
libri ita ra ono ang magboat ta malalaway,
tenged mapinasinsiaen ka ono tang Dios ig
patawaden ita ono nandia. Ang mga taw
ang asia indi pamangilala ang si Jesu-Cristo
tang yaten ang tambilog ang Ampoan ig
Gino ta. Mimpisa pa asing primiro, na-tang
dang lagi ong Kasolatan tang onopay silot
ang marisibi nira.
5 Mandian, maski gata-wanan mi ra tang
natetenged ong silot tang Dios, galiliago
pa ka enged ang ipademdem ong nin-
dio narin: Asing tokaw, linibri tang Dios
tang mga Israelita ong banoang Ehipto,
piro ong ori pinamatay na tang doma
ong nira ang indi namagparet ong nandia.
6 Demdemen mi ka tang nainabo ong mga
anghil ang belag ta kontinto ong kateng-
danan nira, kondi bino-wanan nira tang
logar ang para ong nira. Ang bindoat
ong nira, linapot ta mga kadina ang indi
enged mabontok, oman pinriso tanira don
ong logar ang kaki-lep ki-lepan asta ra
lamang komabot tang Kaldaw ang osgaran
tanira tang Dios. 7 Demdemen mi ka tang
mga taw ong mga siodad tang Sodoma
ig Gomorra asta ong mga lansangan ang
alenget don.† Namagiga-pen tanira ong
belag ta kakatawan nira ig namagboat pa
tang tanan ang malalaway sigon ong an-
day sasayod ang kaliagan tang mga sinan-
goni nira. Tenged don, dayon tanirang
pinogdaw tang Dios. Bindoat narin tang
Dios para magpāman ong tanan, nga ong
oring kaldaw may silot kaman ang anday
kataposan, don ong apoy ang indi enged
mapatay-patay.
8 Maning ka atan tang ogali tang mga bo-
lien ang mga manigtoldok ang nanga-led
da atan ong nindio. May mga aggitaen nira
ong midio talakinep ang yay ang pagtol-
mon ong nira ang magboat ta malaway ong
sinangoni nira. Indi tanira pamagpasakep
ong Gino ig agpakalainen pa nira tang mga
anghil. 9 Maski ngani si Miguel, ang kalaw-
igan ang anghil, indi nangas ang magosgar
ig manginsolto ong ni Satanas, kondi asing
pagdiskosionan tanirang doroa mga sinopa

* 1:1 1:1 Ang mga bitalang na, poidi kang ila-ted ang maning ta na: Pagpakomostao ong nindiong mga ginoyan tang Dios ang Tatay, yamong mga agmalen ig agta-lingan na asta ong kaldaw ang magbalik si Jesu-Cristo. † 1:7 1:7 Ang nainabo ong Sodoma ig Gomorra mabasa ta ong Genesis 19:1-29.

tang mangomit tang sinangoni ni Moises,
inaning lamang ni Miguel ong ni Satanas,
“Ang Dios tang balang magsilot ong nio!”
10 Piro ang mga taw ang narin agpakalainen
nira tang maski onopang bagayay ang indi
gaintindian nira. Pario tanira ong mga
ayep ang indi pamagisip, tenged ang kalia-
gan lamang tang sinangoni nira tang ag-
panontan nira, ig sia yay ang magekel ong
nira ang silotan ong impirno.
11 Kailo ka tanira! Doro kaliwag tang silot
ang mapasaran nira, tenged agpatoladan
nira tang bindoat ni Cain. Agpatoladan ka
nira si Balaam ang nagboat ta mali para
lamang ong koarta. Pario ka tanira ong ni
Core ang minatok ong mga pamangolokolo
ong nandia, animan patayen ka tanira ang
pario na.‡
12 Mabael ang kaeyakan para ong nindio
ang gaka-pen mi tang mga taw ang asia
ong oras ang pamagsaro amo bilang mama-
glogod ong ni Cristo. Sia tanira tang pa-
manlangga ong nindio. Tenged sigi lamang
tang pagosto nira ong pamangan ig inem,
ig indi ra gangaeyak. Anday domang ag-
gisipen nira kondi ang sadili lamang nira.
Ang kalimbawan nira midio mga onom ang
agpapalied tang mageyep, piro anda kay
koran na. Pario ka tanira ong papa ta ayo
ang anday borak na maski timpo na ra rin
ang palamorak, animan nabonlok da asta
ang lamot na ig patay da enged. 13 Pario
ka tanira ong mga langeb ong talsi ang
indi mawidan. Ig ang mga boat nirang
makaeyak pario ong mga boling ang agge-
lan tang langeb ong binit tang baybay. Mali
kaman tanira, pario ong mga bitokon ang
gangaliat da ong tamang agpanawan nira.
Animan may logar dang doro kaki-lep ang
natagana tang Dios ong nira, ig don tanira
prison asta ong tanopa.
14 Si Enoc, ang tatang inampo ong yanem
ang hinirasion ang magalin ong ni Adan,
nagpatako rang lagi mga onopay mainabo
ong mga taw ang asi. Ganing tanandia,
“Tandan mi narin: Ang Gino komabot da,
aroman na tang ribo-ribong mga anghil,
15 para magosgar ong tanan ang taw ig
silotan tang tanan ang indi pamangilala
ong Dios. Silotan tanira tenged ong mga
boat nirang malalain ig ong bitala nirang
panginsolto ong Dios.” 16 Ang mga taw ang
narin pirmi lamang pamagriklamo, indi
magkontinto ong pagkabetang nira, ig ag-
tomanen lamang nira tang sadiling kalil-
iagan nirang anday sasayod. Mga ambo-
gon pa, ig ansianong mamangoto-oto para
makomit nira tang galiagan nira.

Mga pāman ig laygay

17 Piro agmalenong mga logod, demde-
men mi tang inaning da ong nindio tang
mga apostolis ni Jesu-Cristo, ang yaten ang
Gino. 18 Minaning dang lagi tanira ang
ganing, “Ong oring mga kaldaw, may mga
taw ang lomboa ang mamanginsolto ong
nindio, ig anday domang tomanen nira
kondi ang sadiling kaliliagan nirang mam-
agboat ta malain.” 19 Tanira ya kay ang pa-
manggolo ong nindio ig ang gagikanan ang
yamo pamagkorontran ig pamagberelag-
belag. Aggosoyon nira tang anday sasayod
ang kaliliagan tang sinangoni nira, ig anda
ong nira tang Ispirito tang Dios.
20 Piro yamong mga logodo, mamagtara-
bangan amo agod magimong mabaked tang
pagto mi tenged ong mga sagradong toldok
tang Dios. Mamagampo amo ong tabang
tang Ispirito Santo. 21 Ig indi amo enged
pabelag ong paggegma tang Dios mintras
gelaten mi tang kaboing anday kataposan
ang i-dol tang yaten ang Ginong si Jesu-
Cristo tenged lamang ong kate-bek na ong
yaten.
22 Ate-bekan mi ig tabangan tang mga
taw ang pamagdoadoa ong pagto nira.
23 Tabangan mi ka tang doma agod malibri
tanira ong apoy, ang yay ang silot ang
alenget dang mapasaran nira. Ate-bekan
mi tang pamagboat ta malalaway, piro ma-
gandam amo. Itaben matalidan amo tang
kalokoan nira. Para ong nindio, dapat
masilag amo ong mga boat nirang asi.§

Pagdayaw ong Dios

24 Dayawen tang Dios ang sarang ang
tomabang ong nindio agod indi amo mabo-
log, ig sarang ang magekel ong nindio don
mismo ong kayag-ayagan ang prisinsia na,

‡ 1:11 1:11 Mabasa ta tang natetenged ong ni Cain ong Genesis 4:3-8; ang natetetenged ong ni Balaam ong Bilang 22:1-35; 31:16; ig ang natetenged ong ni Core ong Bilang 16:1-35. § 1:23 1:23 Ong bitalang Grigo: Para ong nindio, dapat masilag amo maski ong lambong nirang gamantsan tang talak nira.

ang anday sarawayen ong nindio ig mam-
beng among pisan. [25] Dayawen ta tanandia!
Tanandia lamang tang Ampoan tang Dios
ig Maniglibri ta, tenged ong bindoat tang
yaten ang Ginong si Jesu-Cristo. Tanandia
tang kalawig-lawigan, dalayawen ig maka-
gagaem ong tanan, mimpisa pa asing prim-
iro, mandian ig asta ong anday kataposan!
Amen.

Pa-kaw ang Bitala ong Apokalipsis

Ang Apokalipsis sinolat ong oras ang ag-paliwagan ta mo-ya tang mga pamagto ong ni Cristo. Nagsolat si Juan agod pabakeden na tang mga nem nira ang mamagtalig pa ong ni Jesus maski ong kaliwagan, maski pa ong kamatayen.

Ang maliag yaning tang bitalang "Apokalipsis" ay "Pinatako" obin "Pinaita," tenged dorong mga pinaita ong ni Juan natetenged ong mga bagay ang mainabo ong oring mga kaldaw, ba-lo magbalik si Jesu-Cristo. Dorong mga simbolo ang nagamit ni Juan ong pagsolat na, pario tang mga borondoan ta pa-kal ig mga mangkok. May mga kabayo ig may atan kang sapat ang pito tang kolo na ig tampolok tang tongay na. Ang domang mga simbolo, naintindian sigoro tang primirong nangarisibi tang solat. Piro doro kang mga toldok ang adadalem ang midio sinalok ong mga simbolong maning ta sia, ig ang doma gatalok pa ka enged asta mandian.

Maski maning atan, mayag tang mga toldok ang na: Ang tanan ang kasoay tang Dios ipapirdi na ong ni Jesu-Cristo, ig ang tanan ang mamagprosigir ang magtalig ong ni Cristo risibien nira tang doro kasin-long balet nira ong oring kaldaw.

Ang mga bagay ang pinaita ni Jesu-Cristo ong ni Juan

1 Ang solat ang na ay natetenged ong
mga bagay ang pinaita tang Dios ong ni
Jesu-Cristo agod tanandia tang magpatako
ong mga taw ang pamagsirbi ong nandia
mga onopa tang alenget dang mainabo.
Animan narin pinatako ong yen ni Cristo
asing sinobol na ong yen tang tatang anghil
na. Yo si Juan, ang tatang torobolon tang
Dios, ig 2 narin tang pamatodo natetenged
ong tanan ang initao, ang yay ang mismong
mga binitala tang Dios ig pinamatodan ni
Cristo Jesus. 3 Masoirti tang mamagbasa
tang solat ang na, asta ang mga mama-
masi ig mamagtoman ong mga bagay ang
agpatako tarin. Tenged ang tanan ang na
alenget dang mainabo.

Pangomosta ong mga pamagto ong ni Cristo

4 Yo si Juan pagpakomosta ong nindiong
mga tarabidan, yamong pamagto ong ni
Cristo ong pitong siodad atan ong probinsia
tang Asia.*

Balampa pirmi ong nindio tang kaloy
ig kao-yan ang pagalin ong Dios, asta ong
pitong ispiritong pamagsirbi ong talongan
tang trono na, ig asta ra ka ong ni Jesu-
Cristo. Ang Dios yay ang atan dang lagi
asing tokaw pa, asta mandian, ig asta ra ka
ong parakaboton. 5 Ig si Jesu-Cristo yay ang
mataligan ta ang pagpamatod natetenged
ong nandia. Si Jesus tang na-kaw ang naboi
ong mga patay ig tanandia tang paggaem
ong tanan ang mga adi tarin ong kalibotan.

Aggegman ita ni Cristo, ig ong ka-
matayen na linibri ita nandia ong mga talak
ta. 6 Bindoat ita nandiang mga adi ig padi
agod magsirbi ita ong Dios ig Tatay. Ong
ni Jesu-Cristo tang pagdayaw ig gaem asta
ong tanopa. Amen! 7 Tandan mi enged.
Komabot si Jesu-Cristo ong mga onom ig
itaen tang tanan ang taw, asta ang mga na-
maglansang ong nandia ong kros. Tenged
ong nandia, mamagini-yak tang tanan ang
mga irinsia ta taw ong kalibotan. Na matod
ang enged!

8 Ganing tang Ampoan tang Dios ang
makagagaem, "Yo tang Impisa ig ang Kata-
posan tang tanan." Tanandia atan dang lagi
asing tokaw pa, asta mandian, ig asta ra ka
ong parakaboton.

Napaita si Cristo ong ni Juan

9 Yo si Juan, ang logod mi. Bilang mga
nanga-pen da ong ni Jesus, aroman itang
gasakepan tang inadian tang Dios, ig pag-
tarabidan itang pamagpinitinsia ig pama-
gagoanta ong mo-yang nem. Binanggilo
tarin ong poro tang Patmos tenged ong yen
ang pagpatako tang bitala tang Dios ang
sinoldok ni Jesus. 10 Tanopa sia, kaldaw ang
dominggo, ginaemano tang Ispirito Santo,
ig nabasio ta tatang bosis ang mapoirsa
ang midio tonog ta torotot ang nagalin
ong taliodo. 11 Ganing tang bosis, "Isolat
mo tang itaen mo, ig ipekel mo ong mga

* 1:4 1:4 "tarabidan tang mga pamagto ong ni Cristo." Ong bitalang Grigo: "ekklesia"

tarabidan tang pamagto ong pitong mga
siodad ang narin: Efeso, Esmirna, Pergamo,
Tiatira, Sardis, Filadelfia, ig Laodicea."
12 Mandian minaliedo agod telekan mga
sinopa tang pagigampang ong yen. Ig ini-
tao tang pitong bolawan ang borondoan ta
pa-kal. 13 Ig ong ka-ngan tang mga boron-
doan ang asi, may ke-deng ang midio taw.
Ang lambong na maboat tegka ong bol, ig
ong debdeb na may abel ang agbebe-ket
ang midio bolawan. 14 Ang boa na kakolit-
kolitan pario ong abel ang doro kakolit
ang enged. Ig ang mata na de-kal ang
midio apoy. 15 Ang kakay na lilinang-linang
ang midio saway ang tinonaw ong apoy ig
pinalinang-linang. Ang bosis na mapoirsa
ang enged ang midio mababael ang lampak
ta langeb. 16 May agbiotan nang pitong
bitokon ong kalima nang to, ig ong anga
na may loloang matarem ang ispada ang
magdobali tang tarem na. Ang emet na
makilaw ang enged pario ong kaldaw mga
ko-to ra.
17 Pagaitao ong nandia, natombao ong
kakayan na ang midio patay. Piro binondo
na ong yen tang kalima nang to ig ganing
ong yen, "India meled! Yo tang Impisa ig
ang Kataposan tang tanan. 18 Yo tang Boi!
Napatayo ka kaman piro telekan mo, boio
mandian ang anday kataposan ig asta ong
tanopa. Yo tang paggaem ong kamatayen
ig ong logar tang mga patay. 19 Animan
isolat mo tang mga bagay ang ipaitao ong
nio, ang mga bagay ang gainabo mandian
asta ang mga bagay ang mainabo ong ori.
20 Narin tang maliag yaning tang pitong
bitokon ang aggitaen mo ong kalimao ang
to ig ang pitong bolawan ang borondoan.
Ang pitong bitokon yay ang pitong anghil
ang pamagbantay ong mga pamagto ong
yen don ong pitong siodad, ig ang pito nga
borondoan ang bolawan yay ang mismong
pamagto ong yen."

2

Ang solat para ong mga taga Efeso

1 Ganing pa tang Gino, "Magsolata ong
anghil ang pagbantay ong mga pamagto
don ong Efeso. Aningen mo:

"Nani tang agganing tang pagbiot ong
pitong bitokon ong kalima nang to ig pa-
panaw ong ka-ngan tang pitong borondoan
ang bolawan. 2 Gata-wanano tang mga ag-
boaten mi atan, asta ang pagpangabedlay
mi ig pagagoanta ong mo-yang nem. Gata-
wanano ka ang indi magoanta mi tang mga
taw ang malain. Sinobokan mi ra tang
mga pamagpailalang mga apostolis piro
ong kamatodan belag, ig nata-wanan ming
bo-lien pala tanira. 3 Gata-wanano kang
madederep amo, pamagagoanta amo tang
dorong kaliwagan natetenged ong yen, ig
indi amo pamanlobay. 4 Piro ang gas-
awayano lamang ong nindio yay na: Pan-
lamig da tang paggegma mi mandian, ig
belag ta pario asing tokaw. 5 Demdemen mi
tang dating pagkabetang mi, pagtogatan
mi ig bo-wanan tang malalain ang boat mi,
ig boaten ming oman tang bindoat mi asing
tokaw. Tenged mga indi amo magtogat,
paningan amo yen ig komiten tang boron-
doan mi ong logar nang tama. 6 Piro nani
ka tang galiliagano ong nindio: Gasilag amo
ong mga agboaten tang mga Nicolaita,* ang
ya kay aggasilagano ong nira.
7 "Yamong mga gangabasi, pama-yan mi
tang agganing tang Ispirito Santo ong mga
pamagto!

"Ang mga mandeg kontra ong malain,
pagnano ang mamangan tang borak tang
ayong pagtorol ta kaboi, don ong paraiso
tang Dios."

Ang solat para ong Esmirna

8 Ganing pa tang Gino, "Magsolata ong
anghil ang pagbantay ong mga pamagto
don ong Esmirna. Aningen mo:

"Nani tang agganing tang Impisa ig
ang Kataposan tang tanan, ang napatay
ig naboing oman. 9 Gata-wanano tang
mga pagsobok ang gapasaran mi. Gata-
wananong malised amo. Piro ang kamato-
dan, manggaden amo. Gata-wanano kang
agpakalainen amo tang mga pamangam-
bong tanira mga Judio, piro ang matod,
mga sakep tanira ni Satanas. 10 Indi amo
meled ong mga paliwag ang alenget dang
mapasaran mi. Tandan mi, ipakolong ni

* 2:6 2:6 Ang mga Nicolaita pamagtoldok ta lain. Ganing tanira ang poiding magpagosto ita lamang ong sadiling kaliliagan tang anday sasayod ig magto ong mga dios-diosan mintras pamagosoy ita pa ong ni Cristo.

Satanas tang doma ong nindio bilang pag-
sobok ong nindio. Magpinitinsia amo ong
teled ta tampolok ang kaldaw. Piro indio
taliodan mi maski pang patayen amo, ig i-
dolo ong nindio tang primio ming kaboing
anday kataposan.
11 "Yamong mga gangabasi, pama-yan mi
tang agganing tang Ispirito Santo ong mga
pamagto!
"Ang mga mandeg kontra ong malain,
indi tanira maonopa tang silot ang ag-
ganingen yadoang kamatayen."

Ang solat para ong Pergamo

12 Ganing pa tang Gino, "Magsolata ong
anghil ang pagbantay ong mga pamagto
don ong Pergamo. Aningen mo:
"Nani tang agganing tang pagbiot tang
matarem ang ispadang magdobali tang
tarem na. 13 Gata-wanano, ang siodad ang
aggistaran mi banoang aggaeman ni Sa-
tanas, piro maski ong maning don pam-
agpadayon among mataliganong sinagpan.
Indi enged bino-wanan mi tang pagto mi
ong yen maski tanopa siang timpo ni An-
tipas. Mataligan tanandiang nagpamatod
tang natetenged ong yen, asta pinatay
tanandia atan ong siodad ming aggistaran
ni Satanas. 14 Piro may sarawayeno ka
ong nindio ong pirapang bagay. May
pirapa atan ong nindio ang pamagosoy
ong mga sinoldok ni Balaam asing tokaw.
Si Balaam nagtoldok ong ni Balak mga
monopa panolayan na tang mga Israelita
ang magkatalak. Animan namamangan
tanira ta pamangan ang binolontad ong
mga dios-diosan, ig namagigdolog ong mga
belag ta kakatawan nira.† 15 Maning ka
ta si, may mga taw atan ong nindio ang
pamagosoy ong mga toldok tang mga Nico-
laita.‡ 16 Animan magtogat amo ig bo-
wanan mi tang mga talak mi! Tenged
mga indi, paningan among lagi yen atan
ig gamiteno tang ispadang loloa ong angao
agod magiggira ong mga taw ang asi.
17 "Yamong mga gangabasi, pama-yan mi
tang agganing tang Ispirito Santo ong mga
pamagto!
"Ang mga mandeg kontra ong malain,
oldano tang pamangan ang tinaganao don
ong langit. Ang kada tata ong nira oldano
ka ta batong kolit, ig ang kada bato may ba-
long aran ang gasolat atan ig anday matako
mga onopa tang aran ang asi poira lamang
ong marisibi ta si."

Ang solat para ong Tiatira

18 Ganing pa tang Gino, "Magsolata ong
anghil ang pagbantay ong mga pamagto
don ong Tiatira. Aningen mo:
"Nani tang agganing tang Ana tang Dios,
ang yay ang may mata ang de-kal ang midio
apoy, ig mga kakay ang lilinang-linang
pario ta saway ang pinalinang-linang ta
mo-ya. 19 Gata-wanano tang mga agboaten
mi. Gata-wananong maginegmaen amo,
mataligan, maderep ig pamagagoanta amo
ong mo-yang nem. Gata-wanano ka nga
ang agboaten mi mandian mas yadi pa
enged ong bindoat mi asing tokaw. 20 Piro
nani tang tanga bagayan ang gasawayano
ong nindio: Agpagnan mi si Jezebel, ang
babay ang pangambong tanandia propita
tang Dios. Agpagnan mi tanandiang mag-
toldok ig magpataliod ong mga pamagsirbi
ong yen agod tanira magigdolog ong mga
belag ta kakatawan nira ig mamangan tang
pamangan ang binolontad ong mga dios-
diosan. 21 Sindolano ra tanandia ta timpong
magtogat ong pagiga-pen na ong belag ta
katawa na, piro indi tanandia. 22 Animan
papagpinitinsiaeno tanandia don ong katri
na, ig ang mga taw ang pagigdolog ong nan-
dia papagpinitinsiaeno ka ta mo-ya mga
indi tanira mamagtogat ong mga agboaten
nirang malain. 23 Pamatayeno tang mga
pamagosoy ong nandia. Asia mata-wanan
tang tanan ang pamagto ong yen ang gata-
wanano tang mga isip asta popotokon tang
mga taw, ig balteno tang kada tata ong
nindio sigon ong bindoatan mi.
24 "Piro ang doma ong nindio atan ong
Tiatira indi ra enged mamagtoman tang
mga sinoldok ni Jezebel. Ig indi amo na-
magadal tang agganingen ang 'adadalem
ang sikrito ni Satanas.' Animan para ong
nindio, anda ray domang mga ipatomano
ong nindio. 25 Basta indi amo lamang pal-
bag ong masinlong pagto ig pagboat mi

† 2:14 2:14 Ang istoria natetenged ong mga bindoat da Balaam may Balak mabasa ta ong Bilang 31:16, 25:1-9 ig 22:1-24:25. ‡ 2:15 2:15 "Nicolaita." Telekan ong Apokalipsis 2:6, don ong ge-ley ang sinolat ong babakan.

asta makaboto. [26] Ang mga mandeg kon-
tra ong malain ig magtoman tang kalil-
iagano asta ong ori, oldano ta aotoridad
ang maggaem ong tanan ang nasion, pario
tang aotoridad ang narisibio ong yen ang
Tatay. [27] Mamaggaem tanirang anday ma-
pangontra ong nira, ig remek-remeken nira
tang tanan ang nasion pario ong tatang
oron. [28] I-dolo ka ong nira tang bitokon ang
tagaramalen.

[29] "Yamong mga gangabasi, pama-yan mi
tang agganing tang Ispirito Santo ong mga
pamagto!"

3

Ang solat para ong Sardis

[1] Ganing pa tang Gino, "Magsolata ong
anghil ang pagbantay ong mga pamagto
don ong Sardis. Aningen mo:

"Nani tang agganing tang pagawid tang
pitong bitokon asta ang pitong ispirito tang
Dios. Gata-wanano tang mga agboaten
mi. Yamo ono may kaboing pagalin ong
Dios, piro ang matod ta sia mga patay amo
lamang. [2] Pamalamad amo! Papoirsaen mi
tang pagto ming panlobay da, agod indi
madayon ang malipat. Initao ang belag pa
ta osto tang agboaten mi ong pama-dek
tang yen ang Dios. [3] Animan demdemen
mi tang mga toldok ang naba-yan mi ig
rinisibi mi. Boaten mi si, ig pagtogatan mi
ig bo-wanan tang mga kalainan mi. Tenged
mga indi amo mamalamad, paningan amo
yen ang midio takawan, ang indi mata-
wanan mi tang oras ang ikaboto. [4] Piro may
pirapa pa ong nindio atan ong Sardis ang
indi namagpaboling tang mga ogali nira.
Animan maromano tanirang mamagtok ta
kolit, tenged bagay tanirang tomabid ong
yen. [5] Maning ka ta si, ang mga mandeg
kontra ong malain, palambongano ka ta
kolit, ig inding pisan komiteno tang aran
nira ong librong listan tang mga taw ang
may kaboing anday kataposan. Ilalaeno
tanira ong talongan tang Tatayo asta ong
mga anghil na.

[6] "Yamong mga gangabasi, pama-yan mi
tang agganing tang Ispirito Santo ong mga
pamagto!"

Ang solat para ong Filadelfia

[7] Ganing pa tang Gino, "Magsolata ong
anghil ang pagbantay ong mga pamagto
don ong Filadelfia. Aningen mo:

"Nani tang agganing tang Sagrado ig
Mataligan, ang yay ang paggaem pario tang
Ading David asing tokaw.* Tenged an-
day mapagsada tang maski onopay abrian
na. Ig anda kay mapagabri tang sadan na.
[8] Gata-wanano tang mga agboaten mi. Gata-
wanano ka ang maski ge-ley tang poirsa
mi, piro sinoman mi tang toldoko ig in-
dio sinaliodan mi. Animan inabriano tang
tatang portan ong talongan mi, ig maski
sinopa anday mapagsada ta na. [9] Tandan
mi! Ipatalongao ig palodono ong talongan
mi tang tawan ni Satanas ang pamagbo-
li ig pamangambo ang tanira mga Judio,
agod mata-wanan nira ang yamo tang mga
agmaleno. [10] Ig tenged sinoman mi tang
tobolong magagoanta amo ong mo-yang
nem, ilibri amo yen mga komabot tang
kaldaw ang sobokan tang tanan ang taw
tarin ong bilog ang kalibotan. [11] Alengeto
rang komabot. Animan indi amo lamang
palbag ong masinlong pagto ig pagboat
mi agod anday mapagkalaw tang prim-
iong natagana para ong nindio. [12] Ang
mga mandeg kontra ong malain boatenong
midio adili ong Timplo tang yen ang Dios,
ig indi ra enged tanira palawid don asta
ong tanopa. Imarkao ong nira tang aran
tang yen ang Dios, ig ang aran tang siodad
tang yen ang Dios, ang yay ang ba-long
Jerusalem ang ipababak na ang magalin
ong langit. Ig isolato ka ong nira tang yen
ang ba-long aran.

[13] "Yamong mga gangabasi, pama-yan mi
tang agganing tang Ispirito Santo ong mga
pamagto!"

Ang solat para ong Laodicea

[14] Ganing pa tang Gino, "Magsolata ong
anghil ang pagbantay ong mga pamagto
don ong Laodicea. Aningen mo:

"Nani tang agganing tang aggoyan tang
Amen, ang yay ang mataligan ig matod
ang manigpamatod, asta ang pinagalinan
tang tanan ang bindoat tang Dios. [15] Gata-
wanano tang mga agboaten mi. Mga ipa-
betang ta ong wi, ang boat mi belag ta
malamig, ig belag ka ta makinit. Dapat

* 3:7 3:7 Ong bitalang Grigo: ang pagbiot tang liabi ni David

din malamig obin makinit. [16] Piro tenged
malabab lamang, itoka amo lamang yen!†
[17] Kalaom mi, mga manggaden amo, bas-
tanti ong tanan ang bagay, ig anda ray
kaministiran mi. Piro indi gaintindian mi
ang kailo amo ka ig makatete-bek, tenged
ong kamatodan mga pobri amo ka lamang,
mga boray ig anday lambong mi. [18] Animan
paglaygayo ong nindio ang mamakal amo
ong yen ta mga porong bolawan, agod mag-
imong manggaden amo ka kaman. Ma-
makal amo ong yen ta mga kolit ang lam-
bong, agod madapan mi tang kaeyakan mi.
Ig mamakal amo ong yen ta bolong ang
ibolong mi ong mga mata mi, agod maita
amo ra.‡ [19] Bognono ig to-liden tang tanan
ang aggegmano. Animan bogos among
magtogat ig bo-wanan mi tang mga talak
mi. [20] Tandan mi! Nanio ra ong portan ang
pano-tok. Ang maski sinopay mamasi tang
bosiso ig padayonono nandia, domayono
ka ong balay na, ig magsaro aming maman-
gan. [21] Ang mga mandeg kontra ong malain,
pagnano ang komarong ig maggaem ang
aromano. Na pario tang nainabo ong yen,
asing dinego si Satanas ig kiminarongo
agod maggaem ang aroman tang yen ang
Tatay.

[22] "Yamong mga gangabasi, pama-yan mi
tang agganing tang Ispirito Santo ong mga
pamagto!"

4

Ang pagdayaw ong Dios don ong langit

[1] Pagatapos ta si, may pinaita pa ka enged
ong yen. Initao ong langit tang tatang
portan ang nabrian.

Ig naba-yanong oman tang bosis ang
midio tonog ta torotot. Ganing tanan-
dia ong yen, "Koma-yata tani ig ipaitao
ong nio mga onopa tang mangainabo ong
parakaboton." [2] Golpiong ginaeman tang
Ispirito Santo, ig initao don ong langit
tang tatang trono, ig may kakarong don.
[3] Sisinggat tanandia, pario ong mga mar-
alen ang batong aspi ig kornalina. Ig ong
palibot tang trono may rinbong kolor na
pario ong batong ismiralda. [4] Ig don ka
ong palibot tang trono may bainti koatro
pa enged ka tronoan ang agkarongan ta
bainti koatro ka mga kamepetan. Kolit tang
agtokon nira ig ang kada tata may korona
nang bolawan. [5] Magalin don ong trono
ong ka-ngan kiminirlat tang mga koldap,
kadengan tang mapoirsang ingal ig mak-
abebengel ang doldol. Ong talongan tang
trono may pito nga tolokan ang dadaba-
daba, ig narin yay ang pitong ispirito tang
Dios. [6] Don ka ong talongan tang trono
may midio talsing salamin ang sisilang ang
midio kristal.

Ong palibot tang trono, ong kada binit
na, may epat ang mga ayep ang boi. Doro-
doro tang mga mata nira ong talongan asta
ong boko-boko nira. [7] Ang primiro, mga pa-
dekano, midio lion; ang yadoa, bakang ge-
ley; ang ya-lo, ang emet na midio taw; ig
ang yapat, midio banog ang lalayog. [8] Ang
kada tata ong nira, enem tang mga kalipapa
nira, ig kadoro-doroan ang enged tang mga
mata nira ong bilog ang sinangoni nira.
Anday penay tang kanta nira kaldaw may
labi ang ganing,

"Sagrado! Sagrado! Sagrado tang Am-
poan ang Dios ang Makagagaem ong
tanan!

Tanandia tang Dios asing tokaw, asta man-
dian, ig asta ra ka ong para-
aboton."

[9] Ig mintras pamagkanta tanira ta pag-
dayaw, padengeg, ig pasalamat ong as-
ing kakarong ong trono, ang gaboing an-
day kataposan, [10] ang bainti koatro ka mga
kamepetan pamansilod ka ig pamagdayaw
ong kakarong don, ang gaboing anday kat-
aposan. Ig agbobolontad nira tang mga
korona nira ong talongan tang trono ang
pamaganing:

[11] "Yawa tang Ampoan amen ang Dios,

† 3:16 3:15-16 Doroa tang mga siodad ang alenget ong Laodicea ong mga kaldaw ang asi ang nagimong bantog natetenged ong wi nira. Don ong Hierapolis, may toro-bodan ang makinit ang mapagpao-ya ong mga masit. Ig don ong Colosas, may wi nirang malamig ig masabor ang inemen. Piro don ong Laodicea, ang wi nira malabab ig malasay. Sigon ong doma, ang mga boat tang mga taga Laodicea kinompara ong wi nira, ang maliag yaning anday pakinabang nira. ‡ 3:18 3:18 Ang laygay ni Cristo ong mga taga Laodicea bagay ong nira tenged bantog tang siodad nira ong manggad na, ong maralen ang tilang lagem ang agboaten don, asta ong bolong ang para ong mata.

Dapat ang enged ang marisibia ta pag-
dayaw, padengeg, ig gaem;
Tenged yawa tang nagboat tang tanan ang
bagay,
Ig sigon ong kaliliagan mo, bindoat mo
tanira ig sindolan ta kaboi."

5

Ang kasolatan ig ang Karniro

1 Pagatapos ta si, initao tang tatang ka-
solatan ang agbalolonon ong tong kalima
tang kakarong ong trono. Ang kasolatan
ang asi may sinolat ong dobali may dobali,
ig sinilioan ta pito agod indi mabrian.
2 Ig initao tang tatang makagagaem ang
anghil ang minitala ta mapoirsa ang gan-
ing, "Sinopa tang bagay ang manlasik tang
mga silio ig magbo-kad tang kasolatan?"
3 Piro anda enged ay inita maski sinopa don
ong langit, ong tanek, obin ong adalem
tang tanek ang dapat ang magabri ig mag-
basa mga onopa tang sinolat don. 4 Animan
dayono ang nagini-yak ta mo-ya, tenged
anda enged ay initang poiding magabri ig
magbasa ta si. 5 Mandian, ang tata ong
mga mepet don naganing ong yen, "India
magini-yak. Telekan mo! Ang lion ang
nagalin ong tribo ni Juda ig ong dogo ni
David, pisan tanandiang nandeg. Animan,
tanandia tang may podir ang manlasik tang
pitong silio ig magabri ong kasolatan."
6 Ig don ong ka-ngan tang mga mepet
may ang tronong aglibotan tang epat
ang ayep ang boi, may initao ang tatang
Karnirong ke-deng, ig ang sinangoni na
agpaita ang tanandia tatang sinagda. Pito
tang tongay na ig pito ka tang mata na.
Narin anday doma kondi ang pitong ispir-
ito tang Dios ang sinobol na ang paning
ong bilog ang kalibotan. 7 Napalenget tang
Karniro ong may trono ig dayon ang ki-
nomit na tang kasolatan ong tong kalima
tang kakarong don. 8 Pagakomit na tang
kasolatan, ang epat ang ayep ang boi ig
ang bainti koatrong mga mepet naman-
silod ong talongan tang Karniro. Ang kada
tata ong nira may mangkok nang bolawan
ang ponok ta insinso. Ang insinsong asi
yay ang mga pagampo tang mga sinakepan
tang Dios. May mga arpa kang agbiotan
nira ig agto-togon. 9 Ig pamagkanta tanira
ta ba-long kanta ang ganing,
"Yawa tang bagay ang mangomit tang ka-
solatan
Ig lasiken tang mga silio na.
Tenged pinataya, ig ong kamatayen mo
Ginawad mo para ong Dios tang mga taw,
magalin ong kada tribo, kada bitala,
kada dogo, ig kada nasion.
10 Bindoat mo tanirang mga padi agod ma-
magsirbi ong yaten ang Dios, ig mga
adi agod mamaggaem ong tanek."
11 Mandian, napa-deko si, ig naba-yano
tang mga bosis tang ribo-ribo ig minilion
ang mga anghil. Pamansilibot ong trono,
ong ayep ang epat, ig ong mga mepet. 12 Ig
pamagkanta tanira ta mapoirsa ang ganing,
"Ang Karnirong pinatay,
Yay ang dapat ang marisibi ta gaem, mang-
gad, kinata-wanan, ig poirsa.
Tanandia tang dapat galangen, padenge-
gan, ig dayawen!"
13 Ig naba-yanong pamagkanta tang
tanan ang mga bindoat ong langit, ong
tanek, ong adalem tang tanek, asta ong
talsi ang ganing,
"Dayawen ta tang kakarong ong trono asta
ang Karniro!
Galangen ig padengegan ta bilang makaga-
gaem ong tanan asta tanopa!"
14 Dayon ang siminabat tang ayep ang
epat ang ganing, "Amen!" Ig ang mga
mepet namansilod ig namagto.

6

Ang paglasik ong mga silio tang kasolatan

1 Initao ang linasik tang Karniro tang
primiro ong pitong silio tang kasolatan, ig
naba-yanong minitala tang tata ong epat
ang ayep ang boi, ang midio doldol tang
bosis na. Ganing tanandia, "Tani!" 2 Napa-
deko ig may initao ang tatang kabayong
kolit. Ang pagtay don may agbiotan nang
panak. Sindolan tanandia ta korona ig
dayon ang pinasikad na tang kabayo na
agod pirdien na ra enged tang mga kasoay
na.
3 Pagatapos ta si, linasik tang Karniro
tang yadoang silio tang kasolatan. Ig naba-
yano kang minitala tang yadoang ayep ang
ganing, "Tani!" 4 Ig limindoa tang tata sing
kabayo, ig narin masinggi. Ang pagtay don
sindolan ta gaem agod magekel ta golo ong
tanek, agod mamagparatayan tang mga
taw. Ig sindolan pa ta mabael ang ispada.

5 Asing linasik tang Karniro tang ya-long
silio, naba-yano tang ya-long ayep ang gan-
ing, "Tani!" Ig initao tang tatang kabay-
ong lagem. Ang pagtay don may agbiotan
nang simbangan. 6 Oman may naba-yanong
midio bosis ang nagalin ong ka-ngan tang
epat ang ayep ig ganing don ong pagtay
ong kabayo, "Ang kinaldaw ta tang taw
magtaket ong tolong polak ang belat ang
maralen, obin siam ang polak ang baraton.*
Ayaw lamang ondion pa tang mantika obin
bino nira."

7 Pagatapos ta si, linasik tang Karniro
tang yapat ang silio, ig naba-yanong inan-
ing tang yapat ong mga ayep, "Tani!"
8 Napa-deko, ig initao tang tatang kabayong
lespad. Ang pagtay don ang aran na si Ka-
matayen, ig si Impirno angkat na. Tanirang
doroa sindolan ta gaem ang pamatayen
tang yapat ang parti tang mga taw ong
kalibotan ong mga gira, ong letem, ong
sarot, ig ong mga maraiteg ang mga ayep
ang gistar ong kalibotan.

9 Linasik tang Karniro tang yalimang
silio. Ig don ong adalem tang altar
initao tang mga kalag tang mga pina-
matay tenged ong mataligan nirang pag-
pamatod natetenged ong bitala tang Dios.
10 Miniteg tanira ta mapoirsa ang ganing,
"Ampoan ang Makagagaem, ang Mataligan
ig Sagrado! Monopa pa kaboay tang elat
amen ba-lo sintinsian mo ig balten tang
mga taw ong tanek ang namamatay ong
yamen?" 11 Oman, ang kada tata ong nira
sindolan ta maboat ang lambong ang kolit,
ig inaningan tanirang mamagelat kang lagi
asta malobot ang mangapatay tang mga
logod nirang pamagsirbi ka ong Dios, ang
pamatayen ka pario ong nira.

12 Mandian mintras pa-deko, linasik tang
Karniro tang yanem dang silio. Nanlinog ta
mapoirsa, naninlagem tang kaldaw pario ta
lambong ang panloksa, ig ang bolan nanis-
inggi pario ta dogo. 13 Asta ang mga bitokon
ong langit nangabo-log da ong tanek ang
midio mga oring borak tang ayong igos ang
raramatak mga aggeyepen tang mapoir-
sang mageyep. 14 Ang langit nalipat lamang
ang midio papil ang binalolon, ig ang tanan
ang mga bokid ig mga isla nangakomit
ong mga poisto nira. 15 Namantalok tang
mga adi tang tanek, ang mga prinsipi, mga
hiniral, mga manggaranen, mga alalawig
tang katengdanan nira, ig ang tanan ang
klasi ta taw, torobolon man obin belag.
Namantalok tanira ong mga koiba ig ong
adalem tang mga batong mababael ong
bokid. 16 Ig inaning nira ong mga bokid
ig mga bato, "Tampekan ami nindio agod
indi ami itaen tang kakarong ong trono,
ig balampa malibri ami ong silot ang ipak-
abot tang Karniro. 17 Tenged narin da tang
bantog ang kaldaw ang magsilot tanira ong
mga taw ig anda enged ay mapagagoanta!"

7

Ang 144,000 ang tinatakan ong Israel

1 Pagatapos ta si, may initao ang mga
anghil ang ke-deng ong epat ang potod
tang kalibotan. Aggawidan nira tang epat
ang mageyep agod anday meyep ong tanek,
ong talsi, obin ong maski onopang papa
ta ayoay. 2 Tanira yay ang sindolan tang
Dios ta gaem ang maglangga ong tanek may
ong talsi. Ig initao ka tang tata sing anghil
ang kaka-yat magalin ong tere-lan. Ekel na
tang pantatak tang Dios ang boi. Miniteg
tanandia ta mapoirsa ong epat ang anghil
3 ang ganing, "Indi kang lagi langgaen mi
tang tanek, ang talsi, obin ang mga ayo.
Elaten ming matatakan da ong toto tang
mga taw ang pamagsirbi ong yaten ang
Dios." 4 Ig inaning ong yen tang bilang tang
tinatakan, tang gatos may epat ang polok
may epat ang ribo magalin ong tanan ang
tribo tang Israel: 5 ong tribo ni Juda 12,000,
ong tribo ni Reuben 12,000, ong tribo ni
Gad 12,000, 6 ong tribo ni Aser 12,000, ong
tribo ni Neftali 12,000, ong tribo ni Manases
12,000, 7 ong tribo ni Simeon 12,000, ong
tribo ni Levi 12,000, ong tribo ni Isacar
12,000, 8 ong tribo ni Zebulun 12,000, ong
tribo ni Jose 12,000, ong tribo ni Benjamin
12,000.

Dorong taw ong talongan tang trono tang Dios

9 Pagatapos ta si, initao tang mga taw
ang indi mabilang tenged ong kadodoron

* 6:6 6:6 Ong bitalang Grigo, ang belat ang maralen yay ang "trigo" ang aggamiten ong arinang ispisial, ig ang baraton yay ang "barli" ang aggamiten ong ordinario. Maliag yaning, magkatinir tanira ta krisis ong pamangan.

nira. Ang mga taw ang na nagalin ong
tanan ang nasion, tribo, dogo, ig ong
tanan ang klasi ta bitala. Pamansi-deng
tanira don ong talongan tang trono ig
ong Karniro. Ang lambong nira poros
kolit ig marimaboat, ig pamagbiot tanira
ta mga palaspas. 10 Pamaginiteg tanira ta
mapoirsa ang ganing, "Ang naglibri ong
yaten yay ang yaten ang Dios ang kakarong
ong trono, asta ang Karniro!" 11 Ig ang
tanan ang mga anghil pamansi-deng ong
palibot tang trono ig ong mga kamepetan,
ig ong epat ang ayep ang boi. Namansilod
tang mga anghil ong talongan tang trono
ig namagdayaw tanira ong Dios 12 ang gan-
ing, "Matod ang enged ang yaten ang Dios
dapat dayawen, padengegan, pasalamatan
ig galangen. Tanandia tang matako, ig ang
tanan ang gaem ig poirsa atan ong nan-
dia. Dayawen tanandiang anday kataposan!
Amen!"

13 Ang tata ong mga kamepetan tang
nane-ma ong yen ang ganing, "Gata-wanan
mo mga sinopa tang mga asiang pam-
agtok ta kolit, ig mga ong aypa tanira
namagalin?" 14 Ganingo, "Magino, yawa
lamang tang gatako." Ganing tanandia ong
yen, "Tanira tang indi namagpadeg ong
dobali tang doro kaelet ang pagpaliwag.
Linimpio nira ig pinakolit tang mga lam-
bong nira ong dogo tang Karniro. 15 Yay
asia ang atan tanira ong talongan tang
trono tang Dios, ig pamagsirbi ong nandia
kaldaw ig labi ong Timplo na. Ig ang
Dios mismong kakarong ong trono tang
magsakep ong nira. 16 Indi ra tanira lete-
men ig koawen; indi ra tanira makintan
tang kaldaw obin mapaso ta maski onopang
makinitay. 17 Tenged ang Karnirong asia
ong ka-ngan tang trono tang magimong
manigbadbad ang magsagod ong nira. E-
lan na tanira ong toro-bodan ang pagtorol
ta kaboing anday kataposan. Ig piden tang
Dios tang tanan ang lok ong mga mata
nira."

8

Ang yapitong silio

1 Asing linasik tang Karniro tang yapi-
tong silio, andang pisan ay naginingal don
ong langit ong teled ta mga tengang oras.
2 Oman initao ang sindolan ta torotot tang
kada tata ong pitong anghil ang ke-deng
ong talongan tang Dios.

3 May tanga anghilan pa enged ang
napalenget ong altar. May agbiotan
nang bolawan ang beretangan ta insinso.
Sindolan tanandia ta dorong insinso agod
ibolontad na don ong altar ang bolawan
ong talongan tang trono, ya-pen na ong
mga pangadi tang mga sinakepan tang
Dios. 4 Magalin ong kalima tang anghil,
riminobok-robok padibabaw tang kato
tang insinsong sinirok, aroman tang
mga pangadi tang mga sinakepan tang
Dios. 5 Oman ang beretangan ang asi tang
insinso pinonokan na ta bala ta apoy ang
nagalin ong altar ig dayon ang pinlek na
ong kalibotan. Ong oras ang laging asi
diminoldol, diminageb, kiminoldap, ig
nanlinog.

Ang mga torotot

6 Mandian, ang pitong mga anghil
nagsimpan dang magpa-nog tang mga
torotot nira.

7 Asing ineyep tang primirong anghil
tang torotot na, kiminoran ta yilo ig apoy
ang may tagel nang dogo. Nasirok tang ya-
long parti tang tanek, ig ya-long parti tang
kayoan, ig tanan ang ilaw ang ibabawen.

8 Asing ineyep tang yadoang anghil tang
torotot na, nabo-log ong talsi tang tatang
midio mabael ang bokid ang gasirok. Nag-
imong dogo tang ya-long parti tang talsi,
9 ig nangapatay tang ya-long parti tang mga
bagay ang gaboi don, ig nangalangga tang
ya-long parti ong mga tarayan ong talsi.

10 Asing ineyep tang ya-long anghil tang
torotot na, nabo-log magalin ong lan-
git tang tatang mabael ang bitokon ang
dadaba-daba ang midio tolok, ig nabo-log
ong ya-long parti tang soba ig mga toro-
bodan. 11 Ang bitokon ang asi ginoyan ta
Mapakit. Ig nagpakit ka kaman tang ya-
long parti tang wi, ig dorong mga taw tang
nangapatay tenged nanginem tanira tang
wing asi.

12 Asing ineyep tang yapat ang anghil
tang torotot na, nalangga tang ya-long
parti tang kaldaw, bolan, may mga bitokon,
ig nalipat tang ya-long parti tang kayagan
nira. Animan nangi-lep tang ya-long parti
tang kaldaw ig ya-long parti tang labi.

13 Pagatapos ta si may initao ang banog
ang lalayog ong dibabaw. Naba-yanong
giteg ta mapoirsa ang ganing, “Kailo ka!
Kailo ka! Kailo ka tang mga gistar ong
kalibotan mga magpatonog tang tolo pang
mga anghil tang torotot nira!”

9

1 Asing ineyep tang yalimang anghil tang
torotot na, initao ang nabo-log ong tanek
tang tatang bitokon. Sindol ong bitokon
ang narin tang liabi ong portan ang pan-
ing ong kadalem-daleman ang prisoan tang
mga dimonio. 2 Inabrian tang bitokon tang
portan, ig dayon ang limindoa tang ka-
tong midio nagalin ong kabael-baelan ang
pogon, animan nangi-lep tang kaldaw asta
ang dibabaw. 3 Namansiloa tang mga siba-la
nagalin ong kato ig namagwasag ong tanek.
Sindolan tanira ta gaem ang magpasit pario
ong anono-siok. 4 Sinoyonan tanirang indi
langgaen nira tang mga ibabawen, mga ayo
obin maski onopang klasi ta iloloak, kondi
ang mga taw lamang ang anday tatak tang
Dios ong mga toto nira tang pasitan nira.
5 Indi agpagnan tang mga siba-lang narin
ang pamatayen tang mga taw, kondi pali-
wagan lamang ong teled ta limang bolan.
Ang kasit tang inalat nira pario ong inalat
ta anono-siok. 6 Animan ong teled tang
limang bolan ang asi dilemen nira tang
kamatayen, piro indi tanira mangapatay.
Maski galiliag da enged tanirang mangap-
atay, palawid ong nira tang kamatayen.

7 Ang mga itsora tang mga siba-lang asi,
midio mga kabayong simpan dang magig-
gira. Ong mga kolo nira may agbobondo
ang midio koronang bolawan ig ang emet
nira midio emet ta taw. 8 Ang boa nira
midio boa ta babay, ig ang mga isi nira
midio isi ta lion. 9 Ang debdeb nira gadapan
ta midio panagang ang taltalen, ig ang
ingal tang mga kalipapa nira pario ong mga
karong panggira ang aggoyodan ta dorong
mga kabayong pamanikad ang paning ong
gira. 10 Ang mga ikog nira midio mga ikog
tang anono-siok ang pamambek. Ong mga
ikog nira tang gaem nira para magpasit
ta mga taw ong teled ta limang bolan.
11 Ang adi nira yay ang anghil ang pagbantay
ong prisoan ang kadalem-daleman. Ang
aran na ong bitalang Hebreo si Abadon, ig
ong Grigo si Apolion, ang maliag yaning
Maniglangga.

12 Tapos da tang primirong makaeled ang
mainabo, piro may doroa pa enged ang
komabot.

13 Asing ineyep tang yanem ang anghil
tang torotot na, naba-yano tang tatang bo-
sis ang nagalin ong epat ang potod tang al-
tar ang bolawan ang ga-tang ong talongan
tang Dios. 14 Ganing tang bosis ong yanem
ang anghil ang may torotot na, “Palpatan
mo ra tang epat ang anghil ang aglapo-
ton ong binit tang mabael ang soba tang
Eufrates.” 15 Ig pinalpatan tang epat ang
anghil ang sinimpan ang lagi para ong oras,
kaldaw, ig bolan tang takon ang na, agod
patayen nira tang ya-long parti tang mga
taw ong kalibotan. 16 Inaning ong yen tang
bilang tang mga sondalong manigkabayo,
ig yay doroang gatos ang milion. 17 Ig sigon
ong pinaita ong yen, maning ta na tang it-
sora tang kabayo ig ang mga manigkabayo.
Ang mga panagang nira, ang kolor nira
masinggi midio apoy, asol ang midio sapiro,
ig kalawag ang midio asopri. Midio lion
tang mga kolo tang mga kabayo. Ig ong mga
anga nira may loloang apoy, kato, ig asopri,
18 ang yay ang nagimong tolong sarot ang
namatay ong ya-long parti tang mga taw.
19 Ang gaem tang mga kabayo nagalin ong
mga anga ig ikog nira. Tenged ang mga
ikog nira midio mga ma-kal ang pangalat ig
aggamiten nira ong pagpasit tang mga taw.

20 Piro ang mga taw ang nabo-wan, ang
indi nangapatay ong mga sarot ang na, indi
pa enged bino-wanan nira tang mga dios-
diosan ang agboaten nira. Sigi pa ka enged
tang pagto nira ong mga dimonio, ig ong
mga riboltong bolawan, silber, saway, bato
ig ayo, ang indi maita, indi mabasi, ig indi
mapanaw. 21 Indi tanira namagtogat ong
pagpamatay nira ta taw, pagpintas nira,
pangombabay may pangonlali, obin pag-
panakaw.

10

Ang anghil ig ang ge-ley ang kasolatan

1 Pagatapos ta si, initao pa tang tata pang
makagagaem ang anghil ang agpababak
magalin ong langit. Gakopotan tanandia
ta onom ig may rinbo ong kokoloan na.
Sisinggat ang midio kaldaw tang emet na,

ig pario ta adiling apoy tang mga bisit na.
[2] May ekel nang ge-ley ang kasolatan ang
nabrian da. Binondo na ong talsi tang tong
kakay na ig ong tanek tang walang kakay
na. [3] Miniteg tanandia, ig ang bosis na midio
lion ang gingereb. Ig may bosis ang nagalin
ong pitong mga doldol ang siminabat ong
nandia. [4] Magsolato ra rin pagatapos tang
doldol, piro naba-yano ang nagalin ong
langit tang tatang bosis ang ganing, "Italok
mo tang inaning tang pitong doldol. Indi
isolat mo!"
[5] Ig ang anghil ang initao ang pamondo
ong talsi ig ong tanek, pinalawig na ong
kalima nang to ong langit [6] ig nanompa ong
aran tang Dios ang boi asta tanopa ang yay
ang nagboat tang langit, tanek, talsi ig ang
tanan ang ga-tang don. Ganing tanandia,
"Indi ra lamang maboay! [7] Mga eyepen tang
yapitong anghil tang torotot na, boaten da
tang Dios tang sikritong plano na sigon ong
pinatako na ong mga torobolon nang mga
propita."
[8] Oman nagigampang si ong yen tang
bosis ang naba-yano magalin ong langit
ang ganing, "Lemengeta ong anghil ang
pamondo ong talsi ig ong tanek, ig komiten
mo tang kasolatan ang agbiotan na ang
nabrian da." [9] Animan linengetano tang
anghil ig pina-dolo tang kasolatan. Gan-
ing tanandia ong yen, "Komiten mo na
ig panganen mo. Mapakit sia ong torok-
torokan, piro mamit ong anga mo pario ta
lanaw." [10] Kinomito ig pinangan tang ge-
ley ang kasolatan. Mamit kaman ang midio
lanaw. Piro asing na-leno ra, nagpakit ka
tang torok-torokano.
[11] Ig inaning na ong yen, "Kaministiran
ang ipakabot mong moman tang bitala tang
Dios natetenged ong mainabo ong mga
taw ang magalin ong sari-saring nasion ig
bitala, asta ong mga adi nira."

11

Ang doroang manigpamatod

[1] Pagatapos, may sindol ong yen ang
tatang pantaket ang midio baston. Ig gan-
ing tang nagtorol, "Ala, taketen mo tang
Timplo tang Dios may ang altar, ig bilangen
mo tang mga pamagto don. [2] Piro indi ra
taketen mo tang plasa-plasa ong loa tang
Timplo, tenged ang logar ang asia sindol
da ong mga taw ang indi gailala ong Dios.
Asia tanira tang manlangga tang sagradong
siodad tang Jerusalem ong teled ta epat ang
polok may doroang bolan. [3] Piro ipekelo
don tang doroang manigpamatodo, ang
mamagloksa ang mamaglambong ta sako,
ig ong teled ta tang ribo ig doroang gatos
may enem ang polok ang kaldaw ipakabot
nira tang bitala tang Dios."

[4] Ang doroang manigpamatod ang na yay
ang doroang papang olibo ig doroang tolok
ang pamagsirbi ong talongan tang Gino
tang kalibotan. [5] Ig mga may magsobok ang
magpasit ong nira, lomboa ong mga anga
nira tang apoy ang magtolpok ong mga ka-
soay nira. Maning atan tang pagpatay nira
ong maski sinopay magpasit ong nira. [6] May
gaem nirang magtorol ta tagkikinit agod
indi komoran ong timpo tang pagpamatod
nira. Ig may gaem ka nirang boaten ang
dogo tang tanan ang wi, ig magpaekel ta
maski onopang klasi ta sarot ong tanek mga
kada maliagan nira.

[7] Pagatapos nirang magpamatod, lom-
boa tang tatang sapat ang magalin ong
kadalem-daleman ang prisoan ig magiggira
ong nira. Mapirdi tanira tang sapat ig
dayon tanirang patayen. [8] Ang sinangoni
nira mabo-wan ong karsada tang bantog
ang siodad, ang yay ang poidi kang in-
garanan ta Sodoma obin Ehipto tenged
ong sobrang kalainan na. (Tarin ka ong
siodad ang na linansang ong kros tang
Gino nira.) [9] Ong teled ta tolong kaldaw
may tenga, ang mga sinangoni nira pa-
dekan tang mga taw ang magalin ong sari-
saring dogo, tribo, bitala, ig nasion. Ig
indi tanira maliliag ang ilbeng tang mga
sinangoni nira. [10] Mangalipay ta mo-ya tang
tanan ang taw ong kalibotan. Magsilibra
tanira ig mamagrigaloan ong tata may tata
tenged patay da tang doroang asing propita
tang Dios ang nagekel ta dorong kaliwagan
ong nira. [11] Piro pagata-lib tang tolong
kaldaw may tenga, sindolan si tanira tang
Dios ta linawa, ig kimindeng tanira. Ig
pinangeldan ta mo-ya tang nangaita ong
nira. [12] Oman naba-yan nira tang doro
kapoirsang bosis ang nagalin ong langit ang
ganing, "Koma-yat amo tani!" Ig mintras
pa-dek ong nira tang mga kasoay nira, na-
palangit tanirang doroa ong tatang onom.

[13] Nanlinog ta doro kapoirsa ong oras kang
asi. Napegnak tang yapolok ang parti tang
siodad, ig pitong ribong taw tang nanga-
patay. Ang mga nabo-wan ang mga taw
pinangeldan, ig dinayaw nira tang Dios ang
gistar ong langit.
[14] Natapos da tang yadoang makaeled ang
mainabo, piro alenget dang mainabo tang
ya-lo.

Ang yapitong torotot

[15] Asing ineyep tang yapitong anghil tang
torotot na, may mapoirsang bosis magalin
ong langit tang minitala ang ganing, "Anda
ray adi ang maggaem ong kalibotan poira
lamang ong Ampoan ta ig ang Cristong
sinobol na. Maggaem tanandiang anday
kataposan!" [16] Ig ang bainti koatrong mga
mepet ang kakarong ong mga trono nira
ong talongan tang Dios namansilod ig na-
magdayaw ong nandia [17] ang ganing,
"Ampoan ang Dios ang makagagaem ong
tanan,
Yawa tang Dios asing tokaw asta mandian.
Pagpasalamat ami ong nio tenged ginamit
mo ra tang gaem mong anday kata-
posan
Ig nagimpisā rang maggaem ong kalibotan!
[18] Ang mga taw ang indi gailala ong nio
gangasilag ta mo-ya.
Piro nakabot da tang oras ang silotan mo ra
tanira.
Ig ang mga nangapatay osgaran mo ra ka.
Narin da tang oras ang primioan mo ra tang
mga torobolon mong mga propita,
ig ang tanan ang mga sinakepan mo,
alawig man obin dibabak tang pagk-
abetang nira, basta namaggalang
ong nio.
Oras dang pamatayen mo tang mga taw ang
pamanlangga tang kalibotan."
[19] Pagatapos ta si, inabrian tang Tim-
plo tang Dios don ong langit, ig don ong
teled inita tang Kaban ang bintangan tang
Sagradong Inigoan tang Dios ong mga
tawan na. Oman dayon ang kiminoldap,
diminoldol ig diminageb ta mapoirsa, nan-
linog ig kiminoran ta yilo ang midio bato.

12

Ang babay ig ang dragon

[1] Oman may napaita don ong langit ang
tatang makabebereng ang pasinial. May
tatang babay ang gabongotan tang kaldaw,
ig ang bolan don ong adalem tang kakayan
na, ig ang kolo na may korona nang dosi nga
kabitokonan. [2] Alenget da tanandiang man-
gana, animan naiteg tanandia ong sobrang
kasitan ig kaliwagan.
[3] Tata pang pasinial tang napaita don ong
langit. May tatang masingging dragon ang
doro kabael. Pito tang kolo na, tampolok
tang tongay na ig may korona tang kada
kolo na. [4] Kinalieg na tang ikog na tang ya-
long parti tang mga bitokon ig binanggil
na ong tanek. Oman kimindeng tanandia
ong kakayan tang babay ang alenget dang
mangana agod mga lomboa tang mola, te-
ben nang lagi. [5] Ig ang babay nangana ta
molang lali, piro may nangalaw ang lagi
ong mola ig ingkelan narin ong Dios, ong
trono na. Ang molang narin ay tinaganang
maggaem ong tanan ang nasion, ang an-
dang pisan ay mapangontra ong nandia. [6] Ig
ang babay ang nangana, naglayas ang na-
paning ong kabobokidan, ong tatang logar
ang natagana rang lagi tang Dios para ong
nandia, agod masikaso tanandia ong teled
ta tang ribo may doroang gatos may enem
ang polok ang kaldaw.
[7] Pagatapos ta si, nagimpisa ra tang gira
ong langit! Nagigbatok tang arkanghil
ang si Miguel ig ang karomanan nang mga
anghil kontra ong dragon. Ig ang dragon
ig ang karomanan nang mga anghil nagig-
batok ka. [8] Napirdi tang dragon asta ang
mga sinakepan na, ig pinalayas tanira don
ong langit. [9] Binanggil tang mabael ang
dragon, ang yay ang ma-kal asing tokaw ig
agganingen dimonio obin Satanas. Tanan-
dia nanloko ong mga taw ong bilog ang
kalibotan. Binanggil tanandia ong tanek
aroman tang mga sinakepan na.
[10] Ig naba-yano tang tatang bosis ang
mapoirsang nagalin ong langit ang ganing,
"Mandian kiminabot da tang oras nga ang
mga taw ilibri ra tang Dios! Agpaita na ra
mandian tang gaem na bilang Adi asta ang
aotoridad tang Cristong pinilik na! Tenged
pinalayas da ong langit si Satanas, ang yay
ang anday penay ang pagbandan ong mga
logod ta. [11] Dineg nira tanandia tenged ong
dogo tang Karniro, asta ong mo-yang bal-
itang pinamatodan nira. Ig asta ang kaboi
nira, pinrinda nira. [12] Animan yamong mga

pamansistar ong langit, malipay amo! Piro
kailo ka tang mga pamansistar ong tanek
asta ong talsi, tenged si Satanas napababak
da atan ong nindio. Gerepan dang pisan
tanandia tenged gata-wanan na ang ge-
ley da lamang tang timpong gabo-wan ong
nandia."
13 Asing pagamalamad tang dragon ang
tanandia binanggil da ong tanek, rinotos
na tang babay ang nangana ong molang
lali. 14 Piro ang babay sindolan ta doroang
kalipapa tang tatang mabael ang banog
agod malayog paning ong kabobokidan.
Don tanandia italok ong teled ta tolong
takon may tenga, agod indi tanandia
maonopa tang ma-kal ang ya kay ang
dragon. 15 Animan, nagbola tang ma-kal ta
wing midio ba ra ang pagrotos ong babay
agod iwawa tanandia. 16 Piro ang babay
sinabangan tang tanek. Nagrika ta mabael
tang tanek ig sinep na tang wing pagalin
ong anga tang dragon, animan nalibri tang
babay. 17 Ong sobrang kasisilagen tang
dragon, pinanalongan na tang domang
mga ana tang babay agod giraen. Narin
yay ang mga taw ang pamagtoman tang
mga tobol tang Dios ig pirming pamagosoy
ong mga kamatodan ang sinoldok ni Jesus.
18 Ig kimindeng tang dragon ong baybay.

13

Ang doroang mabael ang sapat

1 Pagatapos, initao ang limintaw tang
tatang mabael ang sapat ong talsi. Tam-
polok tang tongay na ig pito tang kolo na.
Kada tongay may korona na, ig ong kada
kolo na may gasolat ang aran ang pangin-
solto ong Dios. 2 Ang sapat ang asing initao
midio liopardo, piro ang kakay na midio
kakay ta oso, ig ang anga na anga ta lion.
Ang sapat sindolan tang dragon tang sadili
nang poirsa ig mabael ang gaem bilang
adi. 3 Ang tatang kolo tang sapat midio
pinatay, piro ang igad ang midio ikamatay
na nago-ya. Animan nangabereng ta mo-ya
tang mga taw ong kalibotan, ig namagosoy
da ong sapat. 4 Dinayaw nira tang dragon
tenged tanandia tang nagtorol ta gaem ong
sapat. Dinayaw ka nira tang sapat ang
ganing, "Anda ray matolad ong sapat ang
narin, ig anda ra kay mapagkontra ong
nandia."
5 Ang sapat pinabayan da lamang tang
Dios ang magpambog ig magbitala ta
malain kontra ong Dios, ig pinagnan kang
maggaem ong teled ta epat ang polok
may doroang bolan. 6 Agpakalainen na
tang Dios, ang aran tang Dios, ang istaran
tang Dios, ig ang tanan ang pamansistar
ong langit. 7 Pinagnan tanandiang soayen
na ig pirdien tang mga sinakepan tang
Dios. Ig sindolan ka ta aotoridad ang
maggaem ong tanan ang taw ong kalibotan
maski onopang tribo, dogo, bitala, obin
nasion. 8 Ang sapat ang asi towan tang
tanan ang taw ong kalibotan nga ang mga
aran nira indi gasolat ong librong listan
tang mga may kaboing anday kataposan.
Ang Karnirong pinatay yay ang pagbiot
tang librong asing don dang lagi tang mga
aran nira ba-lo bindoat tang kalibotan.
9 Yamong mga gangabasi, pama-yan mi
ta mo-ya! 10 Mabiag tang maski sinopay
pinilik agod mabiag. Ig ang pinilik agod
mapatay ong ispada mapatay ka ong
ispada. Animan ang mga sinakepan tang
Dios, kaministiran magagoanta ong mo-
yang nem ig magpadayon ang magto ong
Dios.

11 Pagatapos ta si, initao tang tambilog pa
enged ang sapat ang mabael ang limindoa
nagalin ong tanek. Ang sapat ang narin
doroa tang tongay na pario ong tongay
ta karniro, piro mga mitala midio dragon.
12 Pagsirbi tanandia ong na-kaw ang sapat
ig ginamit na tang tanan ang gaem tang
sapat ang asi agod regesen na tang tanan
ang taw ong kalibotan ang magto ong na-
kaw ang sapat, ang yay ang may igad
ang dapat ikamatay na rin piro nago-ya
ra. 13 Makabebereng tang mga milagrong
bindoat tang yadoang sapat ang na, pario
tang pagpakoran na ta apoy magalin ong
langit ong pama-dek ta mga taw. 14 Animan
ong mga milagrong pinaboat ong nandia
tang primirong sapat, linoko na tang mga
taw ong kalibotan. Inordinan na tanira
ang magboat ta ribolto agod towan nira
tang primirong sapat ang sinibatan ta is-
pada piro naboi pa. 15 Pinagnan ka tang
yadoang sapat ang oldan ta linawa tang
ribolto tang primirong sapat agod mabitala
tang ribolto ig mapanobol ang pamatayen
tang tanan ang mga taw ang indi mamagto

ong nandia. [16] Ig rineges pa tang yadoang
sapat ang patatakan ong mga tong kalima
nira obin ong toto nira ang tanan ang mga
taw--alawig man obin dibabak tang pagka-
betang nira, manggaden man obin malised,
torobolon man obin belag. [17] Ig ang maski
sinopay indi magpatatak tang aran tang
sapat obin ang nomiro tang aran na indi
mapamakal obin mapagpabakal.
[18] Kaministiran tarin tang kinata-wanan.
Poiding mata-wanan tang maski sinopay
matako tang maliag yaning tang nomiro
tang sapat, tenged narin may agtatalok
nang aran ta taw. Ang nomiro na yay 666.

14

Ang kanta tang mga ginawad

[1] Pagatapos ta si, initao tang Karnirong
ke-deng don ong Bokid tang Sion.* Aroman
na don tang tang gatos may epat ang polok
may epat ang ribong taw. Ong mga toto
nira gasolat tang aran tang Karniro ig ang
Tatay na. [2] Ig may bosis ang naba-yano
ang nagalin ong langit ang midio mababael
ang lampak ta langeb obin mabael ang
doldol. Midio ka to-tog ta mga manigto-tog
ta arpa. [3] Ig pamagkanta tanira ta ba-long
kanta ong talongan tang trono may ong
epat ang ayep asta ong mga mepet. Ang
agkantaen nira, anday domang matako ta si
poira lamang ong nira, ang yay ang mga gi-
nawad magalin ong kalibotan. [4] Tanira yay
ang mga taw ang indi namagbisio ong mga
babay, kondi namagpadayon ang limpio
tang kaboi nira. Indi enged tanira namag-
pabelag ong Karniro maski ong aypa tanan-
dia paning. Ginawad tanira nagalin ong do-
mang mga taw agod magimong primirong
igborolontad ong Dios ig ong Karniro. [5] Indi
tanira namagbo-li maski tanopa, ig anda
enged ay sarawayen ong nira.

Ang tolong anghil

[6] Ig dayon ang initao ang tata sing anghil
ang lalayog ong dibabaw. Ekel na tang Mo-
yang Balitang indi enged magoman-oman
agod ibalita na ong mga taw ong kalibotan,
ong tanan ang nasion, tribo, bitala ig dogo.
[7] Minitala tanandia ta mapoirsa ang ganing,
"Meled amo ong Dios, ig dayawen mi tang
kagaeman na! Tenged kiminabot da tang
oras ang magosgar tanandia. Towan mi ra
tang Dios ang nagboat tang langit, tanek,
talsi ig ang mga toro-bodan ta wi!"
[8] May diminaton sing yadoang anghil ang
ganing, "Napegnak da! Napegnak da tang
bantog ang siodad tang Babilonia! Inomid
na tang tanan ang taw agod boaten ang
aroman na tang sadiling mga kaliliagan
nang anday sasayod, ang midio pininem
/ pinainem?? na tang irinemen ang doro
kaiteg."
[9] May ya-lo sing anghil ang diminaton
ong nira ang minaning ta doro kapoirsa,
"Ang maski sinopay magto ong mabael ang
sapat ig ong ribolto na, ig magrisibi tang
tatak na ong kalima na obin ong toto na
[10] mapasaran na enged tang silot ang ipak-
abot tang Dios ong nira. Tenged nabo-
bok na ra tang porong kasisilagen na ong
tatang kopa, ig yay ang ipainem na ong
nira. Papagpinitinsiaen tanira ong apoy ig
asopri ong talongan tang Karniro ig ang
sagradong mga anghil. [11] Ang katong mag-
alin ong apoy ang pagpapinitinsia ong nira
rorobok-robok asta ong tanopa. Kaldaw ig
labi indi enged tanira mapagpayay tenged
nagto tanira ong sapat ig ong ribolto na, ig
namagrisibi tang tatak tang aran na."
[12] Animan yamong mga sinakepan tang
Dios, ang pamagtoman tang mga tobol na
ig pamagpadayon ang pamagto ong ni Je-
sus, kaministiran ang magprosigir ig mag-
agoanta amo ong mo-yang nem.
[13] Ig may naba-yano sing bosis ang mini-
tala ang ganing, "Isolat mo nani: Impisa
mandian masoirti enged tang mga mam-
agsirbi ong Gino tegka ong kamatayen!"
Ig siminabat tang Ispirito Santo, "Matod!
Mapenay da tanira ong pagpabedlay nira,
tenged mademdeman pa enged tang mga
mo-yang bindoatan nira."

Ang pangangayeg tang kalibotan

[14] Napa-deko, ig initao tang tatang onom
ang kolit. Don ong onom ang asi may
kakarong ang midio taw. May korona nang
bolawan ong kolo na, ig may agbiotan nang
tatang gapas ang matarem.
[15] May tata pang anghil ang limindoa
nagalin ong Timplo ig mapoirsang mini-
tala ong kakarong ong onom, "Gamiten

* 14:1 14:1 Ang "Sion" tatang goy ong siodad tang Jerusalem asing tokaw, tenged ang siodad don mismo ong Bokid tang Sion.

mo ra tang gapas mo, ig mangayega ra
tenged oras da. Lotok da tang kalibotan!"
16 Animan ang kakarong ong onom, lina-
way na tang gapas na, ig nayegan da tang
kalibotan.
17 Oman may tata pang anghil ang limin-
doa don ong Timplo ong langit, ig may
agbiotan na kang gapas ang matarem.
18 Oman may limindoa si ka nagalin ong
may altar ang tata pang anghil, ang yay
ang manigbantay tang apoy. Miniteg
tanandia ong anghil ang pagbiot ta gapas
ang matarem ang ganing, "Gamiten mo ra
tang gapas mo ig pangayegen mo ra tang
mga obas ong kalibotan, tenged lotok da."
19 Animan pinanggapas na kaman tang mga
obas ig dayon ang pinlek na don ong tatang
mabael ang paranggiekan, ang yay ang
pagpaita tang grabing silot ang ipakabot
tang Dios ong mga malain. 20 Giniek tang
obas ong loa tang siodad ig magalin ong
paranggiekan nagba ta dogo, tolong gatos
ang kilomitro tang kaboat na ig tang depa
tang kadalem na.

15

Ang oring mga sarot

1 Ig may initao pang oman ang tatang
matod ang makabebereng ang bagay don
ong langit: pitong anghil ang may ekel
nirang pitong sarot. Narin tang kaorian
ang mga sarot tenged tarin da magtapos
tang pagsilot tang Dios ang ipakabot na ong
mga taw.
2 May initao ang midio kristal ang talsing
dadaba-daba. Initao ka tang mga naman-
deg kontra ong mabael ang sapat. Tanira
yay ang indi namagto ong ribolto na, ig indi
namagpatatak tang nomiro na, ang yay ang
aran na. Ke-deng tanira ong baybay, ig biot
nira tang mga arpa nira, ang yay ang mga
toro-togan ang sindol tang Dios ong nira.
3 Agkantaen nira tang kanta ni Moises ang
torobolon tang Dios, ang ya kay ang kanta
tang Karniro ang ganing:

"Ampoan ang Dios ang Makagagaem ong
tanan,
Dalayawen ang enged ig matod ang mak-
abebereng tang bindoatan mo!
Adi tang mga nasion,
Mato-lid ig matod tang tanan ang agboaten
mo!
4 Sinopa lamang, Gino, tang indi meled ong
nio?
Sinopa lamang tang indi magdayaw ong
nio?
Yawa lamang tang sagrado.
Ang mga taw ong tanan ang nasion maman-
silenget ig mamagto ong nio,
Tenged aggitaen nirang tanan tang mga
bindoatan mong mato-lid."

5 Pagatapos ta na, initao ang inabrian don
ong langit tang kasagradoan ang logar ong
teled tang Tordang pagpaita nga ang Dios
aroman tang mga taw. 6 Ig magalin don,
limindoa tang pitong anghil ang pagekel ta
pitong sarot. Ang lambong nira sisinggat
ig doro kakolit tang abel na, ig ang mga
debdeb nira agbe-ketan ta midio bolawan.
7 Mandian, ang tata ong mga epat ang ayep
ang boi nagtorol ong pitong anghil ang
asi ta pitong mangkok ang bolawan ang
ponok tang isilot tang Dios ang gaboing
anday kataposan. 8 Ang Timplo na-mok ta
kato tenged asia tang Dios ang dalayawen
ig makagagaem ong tanan. Ig anday ma-
led ong Timplo mintras indi gatapos tang
pitong sarot ang ekel tang pitong anghil.

16

Ang mga mangkok ang may teled nirang silot

1 Pagatapos, may naba-yanong tatang bo-
sis ang mapoirsang nagalin ong Timplo.
Panobol ong pitong mga anghil ang ganing,
"Panaw amo ra! Ibo-bok mi ong kalibotan
tang teled tang mga mangkok, ang yay ang
isilot tang Dios ong mga taw!"
2 Nagpanaw da tang primirong anghil ig
bino-bok na ong kalibotan tang teled tang
ekel nang mangkok. Ang nainabo, kim-
inabot tang ma-dik ig makalilimat ang igad
ong mga taw ang narisibi tang tatak tang
mabael ang sapat ig nagto ong ribolto na.
3 Bino-bok tang yadoang anghil tang
teled tang mangkok na ong talsi. Ig
ang talsi nagimong midio dogo ta taw
ang patay, ig nangapatay tang tanan ang
gangaboi ong talsi.
4 Bino-bok tang ya-long anghil tang teled
tang mangkok na ong mga soba ig to-
bodan, ig ang mga narin nagimong dogo
ka. 5 Naba-yanong inaning tang anghil ang
pagbantay ong mga wi:

"Yawa tang Sagrado, ang gaboi mandian ig
asing tokaw!
Mato-lid tang pagosgar mo mandian ong
nira.
6 Tenged tanira tang mga namagpailig tang
dogo tang mga sinakepan mo ig mga
propita mo,
ig dogo ka mandian tang pinainem mo ong
nira ang bagay ka enged ong nira!"
7 Ig naba-yanong nagalin ong altar tang
bitalang narin:
"Ampoan ang Dios ang Makagagaem ong
tanan, matod kaman ang mato-lid
ig tama tang pagorosgaren mo!"
8 Mandian, bino-bok tang yapat ang
anghil tang teled tang mangkok na ong
kaldaw. Ig sindolan narin ta gaem ang
sirokon tang mga taw ong sobrang kinit na.
9 Nasirok ka kaman tanira, ig binasol nira
tang Dios ang may gaem ang magpaekel
tang maning ta asing sarot. Piro indi enged
tanira mamagtogat ig bo-wanan tang mga
talak nira, ig indi tanira mamagdayaw ong
Dios.
10 Bino-bok tang yalimang anghil tang
teled tang mangkok na ong trono tang
mabael ang sapat, ig nangi-lep tang inadian
na. Ig tenged ong pinitinsiang gapasaran
tang mga taw, inalat da lamang nira tang
mga bibil nira. 11 Binasol pa nira tang Dios
ong langit tenged ong mga kaliwagan ig
mga igad ang gapasaran nira, piro indi enged tanira mamagtogat ig indi bino-wanan
nira tang mga malain ang bindoatan nira.
12 Bino-bok tang yanem ang anghil tang
teled tang mangkok na ong mabael ang
soba tang Eufrates. Namara tang soba, ig
nagimong dalan ang panawan tang mga
adi ang magalin ong tere-lan. 13 Ig initao
ang may loloa ong anga tang dragon, ig
ong sapat, asta ong bo-lien ang propita,
ang tolong malain ang ispiritong midio tal-
ipaka. 14 Asia tanira pala mga dimoniong
pamagboat ta mga milagro. Agpaningan
nira tang tanan ang adi ong kalibotan agod
simeten nira ang magiggira kontra ong Dios
ang makagagaem ong tanan mga komabot
tang bantog ang kaldaw ang natirmino na.
15 Ganing tang Gino, "Mamasi amo!
Komaboto ong oras ang anday pagbantay,
pario ong tatang takawan! Masoirti tang
taw ang pirming gapoaw ig galisto tang
lambong nira agod ong oras ang komaboto,
indi tanira mamagpanaw ang mamaglebat
ig indi mangapaeyak ong mga taw!"
16 Ig ang tolong dimonio, sinimet nira
tang mga adi don ong logar ang aggoyan ta
Armagedon, mga ong bitalang Hebreo.
17 Bino-bok tang yapitong anghil tang
teled tang mangkok na ong mga mageyep,
ig may minitala ta mapoirsang nagalin ong
trono don ong Timplo ang ganing, "Tapos
da tang tanan!" 18 Nangoldap, diminoldol
ta mabael ig nanlinog ta doro kapoirsa.
Asi tang doro poirsang linog ong istoria
tang kalibotan impisang bindoat tang taw.
Matod ang doro kapoirsa! 19 Ang bantog ang
siodad naelay ong tolong parti, ig nalangga
tang tanan ang siodad ong bilog ang kalib-
otan. Matod ang indi nalipatan tang Dios
ang magsilot ong bantog ang siodad tang
Babilonia. Lobot dang pinaba-yag na ong
nira tang kasisilagen na. 20 Nalipat tang
tanan ang mga poro, ig napegnak tang
tanan ang mga bokid. 21 Kiminoran ta
mababael ang belak ta yilong pagsimbang
ta alos limang polok ang kilo tang kada tata,
ig nabegtakan tang mga taw. Ig binasol nira
tang Dios tenged makaeled ang pisan tang
sarot ang narin.

17

Ang bantog ang sarak

1 Pagatapos, ang tata ong pitong mga
anghil ang poros may ekel nirang mangkok
napalenget ong yen ang ganing, "Tania,
ipaitao ong nio mga monopa silotan tang
bantog ang sarak, ang yay ang siodad ang
gampir ong may dorong soba. 2 Ang mga adi
tang tanek nangombabay ong babay ang
na, ig midio nabaleng tang tanan ang taw
ong kalibotan ong pagpangonlali na."
3 Oman ginaemano tang Ispirito Santo,
ig ingkelano tang anghil ong kabobokidan.
Initao don tang tatang babay ang pagtay
ong mabael ang sapat ang masinggi. Ang
sapat ang asi, pito tang kolo na ig tam-
polok tang tongay na. Gasolat ong bilog
ang sinangoni na tang mga aran ang pan-
ginsolto ong Dios. 4 Granati ig masinggi
tang lambong tang babay, ig doro-doro
pang dikorasion nang bolawan, maralen
ang bato ig mga pirlas. May agbiotan nang
tatang kopang bolawan ang ponok ta malal-
away ig malignang bagay ang nagpaita ang

sarak ka kaman tanandia. [5] Ong toto na may
nasolat ang aran ang gatalok tang maliag
nang yaning, ang ganing, "Ang bantog ang
Babilonia, nanay tang mga sarak, ig ang
tanan ang malalaway ong kalibotan." [6] Ig
initao ang baleng pala tang babay ang na
ong dogo tang mga sinakepan tang Dios ang
pinamatay tenged ong pagto nira ong ni
Jesus.

Naberengo ta mo-ya pagaitao ong nan-
dia. [7] Piro ganing tang anghil ong yen,
"Angay gaberenga? Ibego ong nio tang
maliag yaning tang babay ig ang agtayan
nang sapat ang may pitong kolo na ig tam-
polok tang tongay na. [8] Ang sapat ang
inita mo boi asing tokaw ig patay da man-
dian. Piro moman tanandiang lomboa ong
kadalem-daleman ang prisoan agod paning
ong disgrasia nang anday kataposan. Itaen
tanandia tang mga taw ong kalibotan, ang
mga taw ang indi gasolat tang mga aran
nira ong librong listan tang mga taw ang
may kaboing anday kataposan, ang yay ang
librong natapos dang lagi ba-lo pa tang
kalibotan. Ig mga itaen da nira tang sapat
mangabereng tanira ta mo-ya, tenged asing
tanopa sia boi tanandia oman napatay, piro
naboing oman.

[9] "Ong bagay ang na kaministiran tang
kinata-wanan ig pagintindi. Ang pitong
kolo tang sapat, yay ang pitong bokid ang
agbondoan tang babay. [10] Ang maliag yan-
ing ta si, pito kang adi. Lima ong pitong as-
ing adi minegtak da, ang tambilog paggaem
pa mandian, ang tambilog indi pa gak-
abot. Mga tanandia komabot, indi lamang
maboay tang pagaradien na. [11] Ang sapat
ang asing tanopa sia boi ig mandian patay
da, tanandia tang yawalong adi. Tanandia
tata ka ong pitong ading nanga-kaw, ig dis-
grasiang anday kataposan tang paningan
na.

[12] "Ang tampolok ang tongay na ang inita
mo yay ang tampolok ang ading indi pa pa-
maggaem. Na, tanira oldan ka ta aotoridad
ang maggaem aroman tang sapat ong teled
ta tatang oras lamang. [13] Mamagoroyonan
tang tampolok ang na, ig i-dol nira ong
sapat tang gaem ig podir nira. [14] Giraen
nira tang Karniro piro degen tanira tang
Karniro, tenged tanandia yay ang Gino tang
mga gino, ig Adi tang mga adi. Ig manga-
pen ong pagpandeg na tang mga ginoyan ig
pinilik na, ang matataligan ang namagosoy
ong nandia."

[15] Inaning ka ong yen tang anghil, "Ang
mga sobang inita mong agbondoan tang
bantog ang sarak, yay ang dorong mga taw
ong sari-saring mga nasion, dogo ig bitala.
[16] Ig ang tampolok ang tongay ang inita mo
asta ang sapat mangasilag ong babay ang
asi. Kalawen nira tang tanan ang mga pagk-
abetang na ig bo-wanan tanandiang lebat.
Panganen nira tang isi tang sinangoni na,
ig sirokon tang mabo-wan. [17] Mainabo ka
kaman tang kaliliagan tang Dios, tenged
tanandia tang nagtorol ta kinaisipan ong
mga ading asi agod mamagoroyonan tani-
rang magpasakep ong sapat asta indi mag-
matod tang mga bitala tang Dios.

[18] "Ang babay ang inita mo yay ang bantog
ang siodad ang paggaem ong mga adi ong
kalibotan."

18

Ang pagbegtak tang siodad tang Babilonia

[1] Pagatapos ta si, initao ang tatang anghil
ang agpababak magalin ong langit. Mabael
tang gaem na, ig nangayag tang bilog ang
kalibotan tenged ong kayagan na. [2] Miniteg
tanandia ta mapoirsa ang ganing, "Mineg-
tak da! Minegtak da tang bantog ang
siodad tang Babilonia! Istaran da lamang
mandian ta mga dimonio, ig orolikan tang
mga malain ang ispirito, ig tanan ang klas-
ing maboling ig malalain ang mga lamlam.
[3] Tenged inomid na tang tanan ang nasion
agod boaten ka nira tang malaway, ang
midio pininem na tanira ta irinemen ang
doro kaiteg. Nangonlali tanandia ong mga
adi ong tanek, ig ang mga nigosianti ong
kalibotan namagmanggad da ong sobrang
pagpagosto na ong mga bisio na." [4] Naba-
yano pa tang tatang bosis ang nagalin ong
langit ang ganing,

"Yamong mga tawano, palawid amo ong
nandia!
Indi amo ma-pen ong mga kasalanan na
Agod indi amo silotan ang aroman na!
[5] Tenged totompok da ig tondol da ong
langit tang mga kasalanan na,
Ig indi malipatan tang Dios tang kalainan
na.

[6] Boaten mi ong nandia tang bindoat na ong nindio,
Melet amo ta dobli ong mga bindoat na.
Pongkon mi tang kopa na ta irinemen ang mas mapakit pa ong sinimpan na para ong nindio.
[7] Mga monopa tanandia nagpagosto ig nagpambog,
Ya kay ilbet ming kalisedan ig kaliwagan ong nandia.
Tenged pagpambog tanandia ong sadili na ang ganing,
'Nanio kakarong bilang rayna.
Belago ta balo.
Indi maimong magsintio pario ong mga balo maski tanopa!'
[8] Tenged maning atan tang isip na, tarin delelengan ang masamitan na tang mga sarot ong teled ta tang kaldaw:
Sit, pagsinti, ig letem;
ig sirokon tanandia ta apoy.
Tenged makagagaem tang Ampoan ang Dios ang magosgar ong nandia."

[9] Mamagtangit ig mamagini-yak tang mga adi ong tanek ang nangombabay ig namagpagosto ong nandia. Mga itaen nira tang kato tang siodad ang nang gasirok da, [10] kendeng da lamang tanira ong alawid tenged eldan ang itaben maomid tanira ong gapasaran nang silot. Aningen nira, "Ay! Kailo ka tang bantog ig makagagaem ang siodad tang Babilonia! Ong tatang oras lamang nainabo ra tang silot na."

[11] Mamagtangit ka ig mamagsinti tang mga nigosianti ong kalibotan, tenged anda ray mamakal tang mga baligia nira. [12] Anda ray mamakal tang mga bolawan, silber, batong maralen ig pirlas nira. Anday mamakal tang maralen ang abel pario tang sida ig mga abel ang kolor na granati ig masinggi. Anday mamakal tang sari-saring klasi ta mababanglong ayo, ig ya ka tang mga kagamitan nirang bindoat ong bangkil ta ilipanti ig ang mga maralen ang ayo, saway, taltalen, ig marmol. [13] Maning ka ta si tang mga panagel ong mga pamangan, mga insinso ig sari-saring klasi ta pabanglo. Asta ang mga irinemen, langis, maralen ang arina ig trigo, baka ig karniro, kabayo ig karo, asta taw mismo bilang torobolon, anda kay mamakal. [14] Maning tang mga nigosianti ong siodad tang Babilonia, "Anda ra tang tanan ang mga bagay ang pinagostoan mo ta mo-ya! Indi ra itaen mong oman tang manggad mo, asta ang mismong kasinloan mo!" [15] Indi lemenget tang mga nigosianti ang namagmanggad ong siodad ang asi, tenged geldan tanirang maomid ong pagpinitinsia na. Mamagtangit tanira ig mamagsinti [16] ang ganing,
"Ay! Kailo ka tang nainabo ong bantog ang siodad!
Dati galambongan tanandia ta maralen ang abel ang kolit, granati ig masinggi, ig doro-doro pang mga dikorasion nang bolawan, mga batong maralen, ig pirlas!
[17] Ig ong tatang oras lamang nangalipat tang tanan ang asi!"

Don ong alawid inita tang mga kapitan tang barko, mga pasairo, mga tripolanti, asta ang tanan ang taw ang pandilem nira ong talsi, [18] ig ini-yakan nira tang gasirok ang siodad mintras agtorongan nira tang mga katong pagalin don. Ig ganing tanira, "Andang pisan ay matolad ong bantog ang siodad ang asi!" [19] Bintangan nira ta kabo tang mga kolo nira ig namagtangit ang ganing, "Ay! Kailo ka tang bantog ang siodad! Namagmanggad tang mga namansipondo ong tarampetan na! Ig ong tatang oras lamang nalipat tang tanan!"

[20] Animan yamong tanan ang atan ong langit, mangalipay amo tenged ong nainabo ong siodad ang na! Mangalipay amo, yamong mga sinakepan tang Dios, mga apostolis, ig mga propita! Tenged sinintinsian da tanandia tang Dios tenged ong bindoat na ong nindio!

[21] Oman, may mapoirsang anghil ang nangomit ta batong midio mabael ang gilingan. Binanggil na ong talsi ta doro poirsa ang ganing, "Maning ta na tang begtak tang bantog ang siodad tang Babilonia, ig indi ra tanandia itaen ang oman. [22] Anda ray bosis ta manigkanta ang maba-yan ong mga logar na, ig anda ray manigtogtog ta arpa, tipano obin torotot! Anda ra kay itaen don ang maski onopang klasi ta manigpanday, ig indi ba-yen don tang lago-lot tang mga gilingan! [23] Indi ra moman ang pa-kalan ta maski tanga tolokan, ig indi ra ba-yen tang mambeng ang bosis tang

mga agkasalen. Nasilotan tang Babilonia
tenged ong mga nigosianti na ang nagi-
mong alawig ka rin ong tanan, ig ong mga
kamimintas na ang namanloko ong mga
taw ong bilog ang kalibotan."
24 Ig tanandia mismo tang manigpatay
tang mga propita, mga sinakepan tang Dios,
asta ang tanan ang pinamatay ong kalib-
otan.

19

1 Pagatapos ta si, naba-yano ang midio
doro-dorong taw ong langit ang pam-
agkanta ta mapoirsa ang ganing, "Dayawen
tang Gino! Dayawen tang yaten ang Dios
ang makagagaem, tenged tanandia tang
naglibri ong yaten! 2 Mato-lid ig tama tang
pagosgar na! Sinintinsian na tang bantog
ang sarak ang nanlangga ong mga taw ong
tanek ong pagpangonlali na. Binaletan
tanandia tang Dios ong pagpatay na ong
mga pamagsirbi ong Gino!" 3 Kiminanta
tanirang oman ang ganing, "Dayawen tang
Gino! Ang kato tang siodad ang asi padayon
tang robok-robok na ong dibabaw ang an-
day kataposan!" 4 Ang bainti koatrong mga
mepet ig epat ang ayep ang boi namansilod
da ig namagto ong Dios ang kakarong ong
trono na ang ganing, "Amen! Dayawen
tang Gino!"

Ang kombida ong kasal tang Karniro

5 Ig dayon ang may naba-yanong bosis
magalin ong trono ang ganing, "Yamong
tanan ang pamagsirbi ong Dios, yamong
may eled ong nandia, alawig man obin
dibabak tang pagkabetang mi, dayawen
ming tanan tang yaten ang Dios!" 6 Oman
may naba-yanong mapoirsang bosis ta
kadoro-doroan ang mga taw ang midio
dagoldol ta mababael ang lampak ta langeb
obin mabael ang doldol. Ganing, "Dayawen
tang Gino! Tenged paggaem tang Ampoan
tang Dios ang makagagaem ong tanan!
7 Mangalipay ita ta mo-ya, ig dayawen ta
tanandia. Tenged kiminabot da tang kasal
tang Karniro ig priparado ra tang nobia
na. 8 Pinalambongan da tanandia ta abel
ang kolit ig limpio enged ig sisinggat pa."
Mandian, ang abel ang asi tatang simbolo
ang pagpaita tang dorong mga mato-lid
ang bindoatan tang mga sinakepan tang
Dios.
9 Ig ganing tang anghil, "Isolat mo na:
Masoirti tang mga taw ang inimbitar ong
kombida tang kasal tang Karniro." Ganing
pa tanandia, "Narin matod ang mga bitala
tang Dios." 10 Dayonong liminod ong ta-
longan tang anghil agod towan tanandia,
piro ganing tanandia ong yen, "Ayaw! Dios
lamang tang towan mo! Yo torobolon kang
kapario mo asta ang mga logod mong nam-
agprosigir ang namagosoy ong kamatodan
ang sinoldok ni Jesus." Tenged ang kam-
atodan ang sinoldok ni Jesus ya kay ang
binalita ig sinolat tang mga propita asing
tokaw.

Ang pagtay ong kabayong kolit

11 Pagatapos ta si, nabrian tang langit, ig
initao tang tatang kabayong kolit. Ang pag-
tay tarin aggoyan ta Mataligan ig Matod,
tenged mato-lid tanandiang magosgar ig
magiggira. 12 Ang mga mata na midio de-kal
ang apoy, ig gakoronan tanandia ta dorong
korona. Gasolat ong sinangoni na tang aran
na, piro tanandia lamang tang gatako tang
maliag yaning ta si. 13 Ang lambong ang ag-
tokon na nameg ta dogo, ig aggoyan tanan-
dia ta "Bitala tang Dios." 14 Pamagosoy ong
nandia tang mga sondalo tang langit. Kolit,
limpio ig sisinggat pa tang mga lambong
nira, ig pamagtay ka ong mga kabayong
kolit. 15 Ong anga na may loloang ispada,
ang yay ang gamiten na agod pirdien tang
tanan ang nasion. Maggaem tanandia ang
andang pisan ay mapagkontra ong nandia.
Ipakabot na ong mga taw tang grabing silot
ig kasisilagen tang Dios ang makagagaem
ong tanan. 16 Ong lambong ong may paka
na may gasolat ang ganing, "Adi tang mga
adi, ig Gino tang mga gino."
17 Initao si oman tang tatang anghil ang
ke-deng ong kaldaw. Initegan na tang
mga lamlam ang lalayog ong dibabaw ang
ganing, "Tani amo! Mamagsirimet-simet
amo para ong mabael ang kombida tang
Dios! 18 Panganen mi tang mga sinangoni
tang mga adi, mga hiniral, mga sondalo,
mga kabayo ig ang mga pamansitay don.
Panganen mi tang tanan ang mga sinan-
goni tang mga taw, torobolon ig belag, mga
alawig ig dibabak tang pagkabetang nira."
19 Oman initao ang pamagsimet da tang
mabael ang sapat may ang mga adi ong
tanek, aroman tang mga sondalo nira agod

giraen nira tang pagtay ong kabayo ig ang
mga sondalo na. [20] Piro nabiag tang sapat,
aroman tang bo-lien ang propita ang yay
ang nagboat ta milagro para ong sapat, ig
ong maning ta si naloko na ra tang mga
taw ang may tatak tang sapat ig namagto
ong ribolto na. Pagatapos, binanggil tani-
rang doroang boi ong talsi ang gapoy ig
dadaba-daba tang asopri. [21] Ang mga son-
dalo nira pinamatay ong ispadang loloa ong
anga tang pagtay ong kabayo, ig namag-
sawa tang mga lamlam ta pangan tang mga
sinangoni nira.

20

Ang tang ribong takon

[1] Pagatapos ta si, may initao sing tatang
anghil ang agpababak magalin ong langit.
Agbiotan na tang mabael ang kadina ig
liabi tang kadalem-daleman ang prisoan.*
[2] Dinep na tang dragon, ang yay ang ma-
kal asing tokaw ang agganingen dimonio
obin Satanas, ig linapot na ong teled ta
tang ribong takon. [3] Ig binanggil tanandia
tang anghil don ong kadalem-daleman ang
prisoan, oman kinandadoan ig tinatakan na
pa tang portan agod indi maloa ig mapan-
loko si ong mga nasion asta indi gatapos
tang tang ribong takon. Piro pagatapos ta
si, palpatan pa enged tanandia ong ge-ley
lamang ang oras.

[4] Ig may initao ang mga trono. Ig ang
mga pamansikarong don ong trono sin-
dolan ta gaem agod magosgar. Initao ka
tang mga kalag tang mga taw ang pinamo-
tolan ta likel nira tenged ong pagpama-
tod nira natetenged ong ni Jesus ig ong
pagpatako nira tang bitala tang Dios. Indi
tanira namagto ong mabael ang sapat obin
ong ribolto na, obin nagrisibi tang tatak
tang sapat ong mga toto nira obin kalima
nira. Binoi tanirang oman agod maggaem
tanirang aroman ni Cristo ong teled ta
tang ribong takon. [5] Na yay ang primirong
pagboi ong mga patay. Boien tang doma
pang patay pagatapos tang tang ribong
takon. [6] Masoirti ig sagrado tang mga taw
ang maimbeng ong primirong pagboi ong
mga patay. Anda ray gaem ong nira tang
yadoang kamatayen. Tanira magimong
mga padi tang Dios ig Cristo, ig maggaem
tanirang aroman na ong teled ta tang ri-
bong takon.

Ang pagapirdi ni Satanas

[7] Pagata-lib tang tang ribong takon, pal-
patan si Satanas. [8] Lomboa tanandia agod
lokon na tang mga nasion ong bilog ang
kalibotan--ang yay ang ganingen Gog ig
Magog. Simeten tanira ni Satanas ig ekelan
ang magiggira. Ang kadodoron tang mga
sondalo na pario tang kenay ong baybay
ang indi mabilang. [9] Mamagbelag-belag
tanira ong bilog ang kalibotan ig palibotan
nira tang kampo tang mga sinakepan tang
Dios, ang yay ang siodad ang palangga na.
Piro mapababak tang apoy ang magalin ong
langit ig pogdawen tanira. [10] Ig si Satanas,
ang yay ang nanloko ong nira, ibanggil ong
talsing apoy ig asopring pinlekan ka ong
sapat ig ong bo-lien ang propita. Maga-
pen tanirang paliwagan, kaldaw ig labi ang
anday kataposan.

Ang oring pagosgar

[11] Pagatapos ta si, initao tang tatang
mabael ang tronong kolit ig ang kakarong
don. Nalipat tang tanek ig langit ong talon-
gan na ig indi ra initang oman. [12] Ig initao
ang pamansi-deng ong talongan tang trono
tang mga nangapatay, maski alawig maski
dibabak tang mga pagkabetang nira, ig
inabrian tang mga libro. Inabrian pa tang
tatang libro, ang librong listan tang mga
taw ang may kaboing anday kataposan.
Inosgaran tang mga patay sigon ong mga
bindoatan nira, pario tang nasolat ong mga
libro. [13] Inintriga tang talsi tang mga nanga-
patay ong talsi. Inintriga ka ni Kamatayen
doroa ni Impirno tang mga patay nira. Ig
inosgaran tang tanan sigon ong bindoatan
nira. [14] Oman binanggil ong talsing apoy si
Kamatayen ig si Impirno. Ang talsing apoy
ang na yay ang agganingen yadoang ka-
matayen. [15] Binanggil ong apoy tang maski
sinopay indi nalista tang aran nira don ong
libro tang mga maboing anday kataposan.

21

Ang ba-long langit ig ang ba-long tanek

* 20:1 20:1 "kadalem-daleman ang prisoan." Ong bitalang Grigo: "abissos." Maliag yaning: dalem ang anday kataposan na.

[1] Pagatapos ta si, initao tang tatang ba-
long langit ig ba-long tanek. Anda ra tang
dating langit ig tanek ig anda ra ka tang
talsi. [2] Ig initao tang Sagradong Siodad,
ang ba-long Jerusalem, ang agpababak ang
nagalin ong Dios don ong langit. Ig bindoat
dang masinlo rang pisan pario tang babay
ang karasalen ang listo rang bomagat ong
magimong katawa na. [3] Naba-yano tang
tatang bosis ang nagalin ong trono ang
ganing, "Mandian ang istaran tang Dios
asia ra ong mga taw! Mistar da tanandi-
ang aroman nira, ig tanira magimong mga
tawan na ra. Maka-pen da nirang pirmi
tang Dios [ig tanandia tang magimong Dios
nira]. [4] Ig piden tang Dios tang mga lok
nira. Anda ray kamatayen, anda ray mga
pongaw, mga tangit, ig mga masit tenged
nagta-lib da tang dating mga bagay."

[5] Ig ganing tang kakarong ong trono,
"Mandian ba-lono ra tang tanan ang
bagay!" Ig inaning na ong yen, "Isolat
mo, tenged ang mga bitalang na matod
ig mataligan." [6] Oman ganing ong yen,
"Natapos da! Yo tang Alpha ig ang Omega,
ang yay ang Impisa ig ang Kataposan. Ang
sinopay agkoawen i-dolo ong nandiang
anday bayad tang wing magalin ong
toro-bodan ang pagtorol ta kaboi. [7] Ang
tanan ang asia yay ang i-dolo ong mga
mamandeg. Yo tang magimong Dios nira,
ig tanira magimong anao. [8] Piro makaeled
tang kaboton tang mga gengeldan ang
mamagosoy ong yen, ang mga indi
mamagto ong yen, ang mga pagboat
ta malalaway, mga manigpatay ta taw,
mga pamangombabay obin pamangonlali,
mga kamimintas, mga pamagto ong dios-
diosan, ig ang tanan ang bo-lien. Ang
paningan tang tanan ang narin anday doma
kondi ang talsing gapoy ig dadaba-daba
tang asopri. Na ya ray ang aggoyan ta
yadoang kamatayen."

Ang ba-long Jerusalem

[9] Mandian, napalenget ong yen tang tata
ong pitong anghil ang pamagekel tang
mangkok ang ponok tang pitong oring
sarot. Ganing tanandia, "Tania! Ipaitao ong
nio tang babay ang karasalen ong Karniro."
[10] Oman ginaemano tang Ispirito Santo, ig
ingkelano tang anghil ong dibabaw tang
tatang mabael ig alawig ang bokid. Pinaita
na ong yen tang Jerusalem, ang Sagradong
Siodad, ang agpababak nagalin ong Dios
don ong langit. [11] Makilaw ang pa-dekan
tenged ong ayag tang Dios, ig sisinggat
pario ong tatang maralen ang bato, pario
ong aspi, ig maliraw ang midio kristal.
[12] Ang siodad galibotan ta alawig ig mabaked
ang enged ang padir. Ang padir ang narin
may dosi kaportan na, ig kada portan ag-
bantayan ta anghil. Gasolat ka don ong
mga portan tang aran tang tampolok may
doroang tribo tang Israel. [13] May tolong
portan na ong kada binit tang padir: tolo
ong tere-lan, tolo ong abagat, tolo ong kam-
bian, tolo ong gako-pan. [14] Ang adili tang
siodad agpa-deng ong dosi ka pondasionan
ang gasolatan tang mga aran tang dosi ka
apostolisan tang Karniro.

[15] Ang anghil ang minitala ong yen may
ekel nang pantaket ang bolawan agod
taketen na tang siodad asta ang mga portan
ig ang mga padir na. [16] Ang siodad ang
asi koadrado ang enged. Mga monopa
tang kaboat na maning ka don tang kala-
bang na. Sinaket tang anghil tang siodad.
Doroang ribo may epat ang gatos ang kilo-
mitro tang kaboat ig kala-bang na, maning
ka don tang kalawig na. [17] Sinaket na ka
tang padir ig enem ang polok may limang
mitro tang kalawig na, (ig ang mitroan
tang anghil pario ka ong mitroan ta taw.)
[18] Batong aspi tang padir ang asi, ig ang
siodad porong bolawan ang doro kasing-
gat ang midio kristal. [19] Ang mga batong
pondasion tang padir gabetek-betekan ta
tanan ang klasi tang batong maralen. Ang
primirong batong pondasion na aspi, ang
yadoa sapiro, ang ya-lo kalsidonia, ig ang
yapat ismiralda. [20] Ang yalima ay sardokina,
ang yanem kornalina, yapito krisolito, ig
ang yawalo birilo. Ang yasiam topasio,
yapolok krisopasio, yaonsi asinto, ig ang
yadosi amatista. [21] Pirlas tang dosing portan
na, kada tata boat ong tatang mabael ang
pirlas. Ang karsada tang siodad ang asi
poros bolawan ig sisilang ang midio kristal.

[22] Initao ang anday timplo ong siodad
tenged ang Ampoan ang Dios ang Maka-
gagaem ong tanan ig ang Karniro, tanira
ya ray ang pagsirbing timplo don. [23] Belag
da ta kaministiran ong siodad ang asi tang
kaldaw ig ang bolan, tenged ang ayag tang

Dios tang pagtorol ta kayagan don, ig ang
Karniro tang pagsirbing tolok. [24] Ang mga
taw ong kalibotan mayagan tang sinag tang
siodad ang asi, ig ang mga adi ong bilog ang
kalibotan mamagekel tang mga manggad
nira don. [25] Ang mga portan tang siodad
ang asi magapon ang abri, ig indi ra enged
siradoan tenged anda ra kay labi don. [26] Ang
mga masisinlo ig maralen ang bagay tang
tanan ang nasion e-lan ong siodad ang asi.
[27] Piro anday ma-led don ang maboling ong
pama-dek tang Dios, obin maski sinopay
pamagboat ta kaeyakan obin pamagbo-li.
Ang ma-led lamang don anday doma kondi
ang mga taw ang mga aran nira gasolat
ong libro tang Karniro, ang yay ang listan
tang mga taw ang may kaboing anday kat-
aposan.

22

[1] Oman ang sobang pagtorol ta kaboi yay
ang pinaita tang anghil ong yen. Ang wi na
maliraw ang midio kristal tenged bobokal
ang pagalin ong trono tang Dios ig tang
Karniro [2] ig gilig ong ka-ngan tang karsada
tang siodad. Ong magdobali tang soba may
papa ta ayong pagtorol ta kaboi. Ang borak
na parti-parti kada bolan, ig gabolong tang
daon na ong masit tang tanan ang mga
taw. [3] Anda ray maski onopang bagayay ang
sinompa tang Dios tang itaen ong siodad
ang asi.

Don tang trono tang Dios ig tang Karniro,
ig don tanandia towan tang mga pam-
agsirbi ong nandia. [4] Itaen nira tang itsora
na, ig isolat ong mga toto nira tang aran
na. [5] Anday labi don, ig indi ra tanira ma-
mangaministiran ta mga pa-kal obin ayag
tang kaldaw, tenged ang Ampoan ang Dios
tang magtorol ta kayagan ong nira. Ig
mamaggaem tanirang tanan ang anday kat-
aposan.

Ang pagkabot ni Jesus

[6] Ig ganing tang anghil ong yen, "Matal-
igan ig matod tang mga bitalang na. Ang
Ampoan ang Dios ang nagtorol tang Ispirito
na ong mga propita, yay ang nagtobol man-
dian ong anghil na agod ibalita ong mga
pamagsirbi ong nandia tang mga bagay ang
alenget dang mainabo."

[7] Ganing si Jesus, "Mamasi amo!
Komaboto ra! Masoirti tang mga taw ang
pamagtoman ong mga pinatoldok tang
Dios ong solat ang na!"

[8] Yo si Juan tang nabasi ang enged ig
naita ong mga bagay ang nang sinolat
tarin. Pagatapos ang naba-yano ig initao
tang mga bagay ang narin, liminodo agod
magto ong anghil ang nang nagpaita tang
mga bagay ang na ong yen. [9] Piro ganing
tanandia ong yen, "Ayaw! Dios lamang
tang towan mo! Yo torobolon kang kapario
mo. Kapario tang mga logod mong propita
ig ang tanan ang mga pamagtoman ong
mga bitala tang librong na." [10] Ganing pa
tanandia ong yen, "Indi italok mo tang
mga pinatako tang Dios ong librong na,
tenged alenget dang mainabo tang tanan
ang na. [11] Ang mga malain, pabayan mong
magboat pa enged ta malain, ig ang mga
maboling maski magpadayon ang magboat
ta maboling. Piro ang pagboat ta mato-
lid kaministiran ang magpadayon ang mag-
boat ta mato-lid, ig ang limpio padayon ang
mangaboing limpio pa ka enged."

[12] "Mamasi amo!" ganing si Jesus.
"Komaboto ra! E-lano tang masinlong balet
ong kada tata sigon ong mga bindoatan
nira. [13] Yo tang Alpha ig ang Omega, ang yay
ang Impisa ig ang Kataposan, ang Pinagali-
nan ig Kate-kan tang tanan."

[14] Masoirti tang mga pamaglimpio tang
tok nira, tenged pagnan tanirang ten-
led ong portan tang siodad ig mamangan
tang borak tang ayong pagtorol ta kaboi.
[15] Piro mabo-wan ong loa tang mga taw ang
maboling, mga kamimintas, mga pangom-
babay obin pangonlali, mga mamamatay ta
taw, mga pamagto ong dios-diosan, ig ang
tanan ang mareges ang mamagbo-li.

[16] Ganing pa tang Gino, "Yo si Jesus, tang
nagtobol ong yen ang anghil agod ang mga
bagay ang na ibalita ong nindiong tanan
ang pamagto ong yen ong sari-saring mga
logar. Yo tang nagalin ong dogo ni David.
Yo tang mayag ang bitokon ang tagara-
malen."

[17] Agganing tang Ispirito ig ang babay
ang karasalen, "Tani, Gino!" Tanan ang
gangabasi ta na dapat mamaganing kang,
"Tani, Gino!"

Palenget da lamang tang maski sino-
pay agkoawen ig galiliag ang manginem.
Komiten na ang anday bayad tang wing
pagtorol ta kaboi.

Oring mga bitala

[18] Yo si Juan, pagpaman ang enged ong
kada tatang pamasi ong mga pinatako tang
Dios ong librong narin: Ang maski sinopay
magdolang ong agganing tang librong na,
idolang ka tang Dios ong silot na tang mga
sarot ang gasolat tarin. [19] Ig ang magboin
ong mga bitala ong librong na, komiten
ka tang Dios tang parti na ong borak tang
ayong pagtorol ta kaboi, ig indi tanandia
pagnan ang mistar ang Sagradong Siodad
ang sinambit tarin.
[20] Si Jesus tang pagpamatod ong tanan
ang gasolat tarin, ig ganing tanandia, "Ma-
tod ang enged ang komaboto ra."
Balampa komabota ra, Ginong Jesus.
[21] Aloyan da lamang ni Ginong Jesus tang
tanan ang mga sinakepan na.
Amen.